International Academic Symposium

MYANMAR in Reform 2013

June 17 - 19, 2013

Faculty of Social Sciences
The University of Hong Kong

Konrad Adenauer Stiftung

Yunnan University 1923

Contents

Ian Holliday	Preface
Li Chenyang	The Adjustment of Obama Administration's Policies towards Myanmar: Promoting Democracy in Myanmar or Containing China?
Ashley South	Governance and Legitimacy in the Peace Process
Kim Jolliffe	The Role of People's Security in Peace Building
David Allan	Business and Peace in Myanmar: Thoughts on Sector Risks, Related to Peace and Social License to Operate Issues
Ian Holliday	Thinking about Myanmar's Citizenship Crisis
Matthew J. Walton	Burmese Politics and the Pathology of Unity
Khin Khin Lwin	The Displaced in Reform
John Bray	Risk Assessment, International Investment and Responsible Business Practice in Myanmar: What Has Changed?
Zhu Li	Politicization of China's Economic Investment in Myanmar: Cause and Impact
Zhu Xianghui	Myanmar's Oil and Gas Sector since 2011: Progress and Challenges
Adam Simpson	From 'Outside' to 'Inside': The Transformation of Activism over Energy Projects in Myanmar
Wang Zichang	Amending Constitution: Focal Point of Myanmar's Political Development in 2013
Bi Shihong	Cooperation and Competition between U.S. and Japan's Policy towards Myanmar
Yang Baoyun	The European Union and Future Development of Myanmar
Pavin Chachavalpongpun	Human Security in Myanmar: Critical Hurdles
Lei Zhuning	Development of Transport Connectivity in Myanmar and the Prospect for Regional Cooperation
Liu Xuecheng	Myanmar's Political Transformation and New Development of China-Myanmar Relations

Aung Aung	China-Myanmar Relations (2011-2013): Promoting China's Image in Myanmar
Lu Guangsheng	China's Investment in Myanmar under Its Political and Economic Reform
Nora Schlenzig	State Transformation and the Geography of State Power: Exploring Cross-border Development between China and Myanmar
Diane Tang Lee	China's Investments and Development Assistance in Myanmar
Khin Maung Nyo	Challenges Facing Myanmar's Migrant Workers
Kerstin Duell	Exile or Return? The Diaspora's Role in Myanmar's Political Transition
Mung Don	Transitional Justice in Myanmar: Assessing the Alternatives
Jacqueline Menager	Cultural Elite: Situating Hip Hop in the Transition
Renaud Egreteau	Soldiers as Lawmakers: In Search for a Legislative Role for the Tatmadaw
Wooyeal Paik	Authoritarian Survival Strategies in Comparative Perspective: Myanmar, China and North Korea
Joakim Kreutz	Myanmar's Economic Potential: Peace Making or Peace Breaking?
Andrew Selth	Obstacles to Police Reform in Myanmar/Burma
Song Qingrun	The Prospects of Myanmar's Economic Reform and Development

Preface

Ian Holliday

On 17-19 June 2013, the University of Hong Kong hosted its seventh annual symposium on politics and government in Myanmar. Previous symposia were held in Bangkok (2007), Xiamen (2008), Kunming (2009), and Hong Kong (2010-12). For all seven events, the Singapore office of the Konrad-Adenauer-Stiftung was a collaborating partner providing welcome financial support alongside funding also provided by the Faculty of Social Sciences at the University of Hong Kong. For all five events from Kunming forwards, Yunnan University was a collaborating partner bringing a full delegation of scholars from Mainland China to the symposium.

At the 2013 symposium, forty scholars and practitioners made fifteen-minute presentations to audiences of up to one hundred people. Soon after the conclusion of the symposium, thirty presenters submitted brief summaries of their talks in English. All thirty were then translated into the Myanmar language. This collection brings together the thirty summaries in both languages, with the English versions grouped together first and the Myanmar versions following.

Grateful thanks for excellent administrative support are due to Florence Luk, Harold Tsang and Nikki Wong in the Faculty of Social Sciences at the University of Hong Kong. For translation from English into the Myanmar language, thanks go to Phyo Win Latt.

The Adjustment of Obama Administration's Policies towards Myanmar:

Promoting Democracy in Myanmar or Containing China?

Li Chenyang

Center for Myanmar Studies, Yunnan University

cyli_dny2002@126.com

The Aim of Rebalance Strategy in Asia-Pacific Region of Obama Administration: Containing China or Not?

Maintaining hegemony and dominance in Asia-Pacific region is the key aim of Obama Administration's rebalance strategy. USA will contain any major powers which can challenge its hegemony in this region, not only China.

After three-decade rapid development, China is rising. Maybe the U.S. government hasn't issued the containing China strategy yet, but has taken many actions, particularly since 2009. Professor ZHENG Yongnian, the Director of EAI, NUS, pointed out that, Obama administration's policy towards China is the *engagement under the containment*. Professor HUANG Jin at NUS, a former research fellow at Brookings Institution, also thinks USA's containing action upon China is very clear, as the U.S. made use of Taiwan issue before 2008, and now its interferences China's Tibet and Xinjiang affairs. Meanwhile, USA also instigates China's neighboring countries against China. We can't ignore USA's destructive role in the tension in South China Sea and East China Sea.

Due to the China-US structural contradiction and the growing of Chinese strength, the Obama Administration's policies towards China is no longer to pull China into the US-dominated international system and achieve China's peaceful evolution but to fully contain China's rise, mainly by non-military measures. USA makes full use of its domination of international regulations and political values to damage China's international image and limit China's international spaces through the interpretation of those regulations as well as the reports of Western media. By making use of its democracy advantages, Myanmar's nationalist sentiments and concepts of CSR, EIA and SIA, the U.S has successfully made China's aids and investments in Myanmar serious obstacles for China-Myanmar relations. Many evidences indicate that some NGOs from USA were involved in the movement against Myitsone dam, and the strong interests of USA in the coordination and negotiation of the conflict in Kachin State is also a good example of USA's containing action upon China.

China also needs to realize the diplomatic faux pas in its relations with Myanmar during the past two decades. China did not paid enough attention to Myanmar ordinary people and only developed the relations with Myanmar military government; the economic cooperation mostly focused on natural resources exploring with less social responsibilities and not enough help to the improving of local livelihood. These shortcomings were optimized by USA. Therefore, China needs to adjust its policies and improve the behaviors of Chinese companies and citizens in Myanmar.

Is Promoting Democracy in Myanmar the Fundamental Goal of the Adjustment of Obama Administration's Policies towards Myanmar?

Although most American people respect democracy and human rights, promoting democratic value and political system is one of the three main foreign strategic objectives of the U.S. After the ending of apartheid in South Africa, USA's democracy exporting is not merely for interfering in other countries' internal affairs, with democracy exporting as an important object as well. That's to meet the need of domestic politics and foreign relations of USA. But U.S. government will undoubtedly give up democracy and human rights protection for national interest if promoting democracy collides with the seeking of national interest.

Thailand and Pakistan also have long-time military rule, and even a military coup occurred in Thailand in 2006, but the U.S. didn't impose sanctions upon Pakistan and its military cooperation with Thailand has never stopped. So some scholars are wondering why the U.S can't lift its sanctions upon Myanmar. The U.S. never condemns Mubarak, the former Egyptian President who was in power for more than 30 years and tried to make his son as his successor. Saudi Arabia, Kuwait, and Brunei are absolute monarchy nations, but the U.S. government never forces those leaders to carry out democratizations only because they are vital for USA's national interest.

Democracy is the best political system for human, but it's not omnipotent and can't resolve all complicated problems in a short time in any countries. The Philippines is an allied country of the U.S. in SEA, but it does not have good governance after independence, and now is reaching the verge of failed state. As a responsible big country, the U.S. not only has to boost democratization, but also needs to help Philippines and Myanmar to improve administrative capacity and develop economics. The scholars don't think the U.S. has done good jobs in this section. Although the efficiency of USA's policy adjustment must be assessed by Myanmar people, an academic assessment can be given.

After the Obama Administration took office in 2009, it adjusted its main objective in Myanmar to hinder China-Myanmar cooperation in order to contain China's rise. Its declaration that the development of US-Myanmar relations is not aiming at China is unbelievable for Chinese people.

The logical relation of the policies of Obama Administration towards Myanmar: As China did not kept good relations with Myanmar people since 1988, and the democratic regime must respect the people's willing, so many cooperation projects between China and Myanmar cannot be implemented smoothly after the democratization happened in Myanmar. Myitsone dam, Latpadaung copper mine and China-Myanmar oil and gas pipeline are the targets of USA's action.

The Response of Myanmar to USA's Policy Adjustment

Myanmar society has different response to USA's policy adjustment.

Some Myanmar people hope USA can pay more attention to Myanmar. For example, Zaw Htay, a Myanmar government official, published an article titled "Myanmar and Washington's New Strategic Choice in Southeast Asia" in the Washington Post on November 15, 2011. The paper said that "What the West must realize is that in today's geopolitical situation, particularly given the rise of China, it needs Myanmar. Washington and others must help facilitate Myanmar's connection to the outside world at this critical juncture. My president's suspension of the Beijing-backed Myitsone Dam signaled to the world what he stands for. If the United States neglects this opportunity, Washington will part ways with the new order in the Indochina region".

But some Myanmar people complain USA. For example, some Myanmar elites said, Myanmar has

done so much and USA responses less. Myanmar has done better job than Afghanistan, but USA can provide about several billions US dollars assistance to Afghanistan every year with no money but sanction to Myanmar, so they are unsatisfied with the USA's action and response. Another official based in Naypyidaw pointed out, for Myanmar foreign relations, India and China are the most important partner. He hopes USA will not cause Myanmar any trouble.

According to the CSIS Myanmar Trip Report in September 2012, some Myanmar elites tried to balance between China and USA. The report said: "The widespread belief that the Myanmar government's concern about excessive dependence on China was a primary motivator in prompting military leaders to pursue reform appears to be overstated. In fact, the group's interlocutors stressed China's role as a traditional neighbor and encouraged the United States to avoid zero-sum policies toward China. Given China's long near-monopoly on political ties, military sales, and trade with Myanmar during the decades of military rule, the country's rapidly warming ties with the United States are being greeted with suspicion in China and are stoking fears about imagined U.S. containment efforts. A proactive policy of consultation with China on the U.S. approach toward Myanmar could help mitigate concerns in Beijing about the United States using Myanmar to contain China".

The Attitude of China on the Development of Myanmar-USA Relations: Perspective from a Chinese Scholar

All nations must respect Myanmar's right to develop relations with other countries. Chinese scholars fully realize the recognition from USA Myanmar's political transition and its economic assistance will be of great significance for the modernization process of Myanmar. The U.S. also has the right to keep good relations with Myanmar, and China always supports that. In June 2007, China hosted a secret meeting between Myanmar ministers and U.S. officials in Beijing. After the 2008 Nargis Cyclone, China coordinated Myanmar military government and USA to ensure U.S military aeroplane to transport disaster relief materials to Yangon airport.

But China's national interest must be respected by USA and Myanmar. The stability and development of China-Myanmar border areas and Chinese investment in Myanmar all are China's national interests, which are not allowed to be damaged. Unfortunately, they are affected by USA's activities in Myanmar.

Conclusion

China and USA have the competitions in Myanmar, but both have to respect the sovereignty and the legal rights of Myanmar. No one can force Myanmar people to do anything against their willing. It's the right time for the U.S. to remove all the sanctions upon Myanmar now.

China needs a stable and harmonious environment for the modernization process. As USA is not a reliable partner, China needs to pay more attentions to the neighboring nations in Asia, and must develop the relations with neighboring countries independently. Anyhow, we hope USA will not play zero-sum game with China in Myanmar or other regions.

Governance and Legitimacy in the Peace Process

Ashley South

Senior Adviser - Myanmar Peace Support Initiative

Ph.D. Candidate - Australian National University

lerdoh@yahoo.co.uk

Opportunities and Risks

- The peace process which emerged in Myanmar in late 2011 is the best opportunity in many decades to address political, social, economic and cultural issues which have driven armed conflict since independence.

- The recent halt to fighting between the government and Kachin Independence Organisation means that for the first time all major non-state armed groups have agreed preliminary ceasefires with the government.

- However, a number of serious issues remain unresolved. The peace process is unlikely to succeed unless these are addressed. This will be difficult, given the long history of mistrust among key stakeholders.

Ceasefires

- People living in conflict-affected areas benefit from ceasefires between the government and non-state armed groups (NSAGs): reduced fear, improved livelihood options, better opportunities for travel.
- The primary concern of conflict-affected communities is physical security.
- Many ethnic nationality communities continue to experience high levels of militarization. If the Myanmar Army and NSAGs could withdraw from some non-strategic positions, perceived as threatening by communities, this would provide a boost in confidence to ethnic stakeholders.

- Preliminary ceasefires need to be consolidated, with concrete agreements regarding troop positions and behavior of armed elements (ceasefire 'Code of Conduct').

- Need for ceasefire monitoring.

- Serious concerns regarding ongoing major clashes (e.g. Shan State). Questions regarding whether Myanmar Army is following government's peace agenda - or is this a case of 'good cop, bad cop'?

Peace Process

- There is a need to move from the agreement of preliminary ceasefires, to discuss long-standing political issues which have structured armed and state-society conflicts in Myanmar. Government has agreed in principle to political negotiations, but these have yet to start. The clock is ticking - 2015 elections.

- Ethnic stakeholders (NSAGs, political parties, civil society) need to ensure policy and tactical coherence, in order to represent their communities effectively in political talks.

- Need to ensure participation of key stakeholders, including conflict-affected communities, civil society groups and political parties. This will be a logistical challenge, reflected in the complexity of the 'Framework Agreement' (ethnic peace plan) presented to the government.

Outstanding Issues - incursion of unregulated business activities into conflict-affected areas; land-grabbing; mega-projects

- Most new business activities in conflict-affected areas are extractive (logging, mining etc), and often connected to local or national powerholders (e.g. Myanmar Army, NSAGs). Business activities in newly accessible conflict-affected areas are often associated with land-grabbing (e.g. for plantation agriculture).

- As well as the negative social and environmental impacts, such activities can undermine trust and confidence in the peace process.

- Negative impacts of the2012 Farmland Act, and 2012 Vacant, Fallow and Wasteland Act.

- Concerns about major infrastructure projects (e.g. hydroelectric dams).

Outstanding Issues – local autonomy and politics of governance

- Government has committed in principle to negotiations regarding decentralisation in ethnic nationality-populated areas. However, in the absence of substantial political talks, no progress has yet been made.

- Ceasefire process has seen the government pushing to expand its authority into previously contested, conflict-affected areas. This is not necessarily (or entirely) a conspiracy: it is what governments do - apply governance to subjects.

- Expansion of government services into previously inaccessible, conflict-affected communities can be positive for vulnerable populations (e.g. improved access to health and education services, provision of ID cards) – but can also be seen as threatening by local communities, who continue to regard the state as threatening, and the Myanmar Army as violent and predatory.

- Efforts to expand Myanmar government authority and service-delivery systems should therefore be undertaken in close consultations with the non-state armed groups and affected communities, and relevant civil society groups.

- In many conflict-affected areas, local organisations (working cross-border, and from 'inside' Myanmar) have for years been the only agencies providing assistance to conflict-affected communities. Many NSAGs, and CBOs working in partnership with them, have developed long-established, if chronically under-resourced, structures in the fields of education, health and local administration.

- For many displaced and other communities in the conflict zones, NSAG and related civil society structures and personnel are perceived as more legitimate and effective than those of the state. It is essential that such individuals and networks enjoy a sense of ownership in the peace process.

- There is a risk that international and state agencies entering these areas can undermine and/or overwhelm existing local capacities, damaging confidence in the peace process.

- International actors should not undermine trust and confidence in the peace process, by supporting an expansion of government authority into previously contested areas, without consultation ('do no harm').

Political Cultures

- Despite commitment to the peace process, government and Myanmar Army leaders still seem to regard ethnic communities as 'children', whose lives must be developed/improved by the government (with international assistance) – rather than seeing ethnic communities (and NSAGs?) as primary actors in their own stories.

- As noted, in practice, this is often experienced by conflict-affected communities as the penetration of top-down state services and governance structures into previously inaccessible, conflict-affected areas - which can undermine trust in the peace process.

- There is considerable risk that peace and political actors will avoid difficult challenges, preferring self-congratulation to addressing the many difficult problems still affecting ethnic communities and state-society relations - in which case opportunities to build a better Myanmar may be lost.

Convergence, and 'Federalism from Below'

- There is a risk that elite-level political talks will be drawn-out, top-down and blueprint-driven. Negotiations could get trapped in legalistic discussions (e.g. around constitutional reform), with key actors adopting 'zero-sum' approaches - especially in the run-up to 2015 elections.

- Ethnic political actors should identify issues for priority, 'fast-track' negotiations with the government. Government needs to make some symbolic and practical concessions/gestures,

in order to demonstrate good faith and awareness of ethnic grievances (e.g. in relation to language use, land rights).

- Support local activities which help to address urgent concerns and needs of ethnic communities. Concrete and sustainable attempts to build peace 'on the ground' are particularly important, given the likelihood that political negotiations will not produce a deliverable settlement until late 2014 (if we are lucky - and there remains the outstanding question of whether any such agreement will be acceptable to Myanmar Army or other key stakeholders).

- Government and donors should undertake peacebuilding needs assessments in partnership with NSAGs, civil society and conflict-affected communities - in order to build common understandings of needs, and a joint agenda for addressing these.

- Promote activities which help to build trust and confidence on the part of key stakeholders, testing the peace process. Seek out and support good practice ('appreciative enquiry' approach) - e.g. in fields of education, livelihoods.

- Support 'convergence' between state and non-state governance regimes and service delivery systems, in ways which empower and build on local practice. Importance of demonstrating to communities (and NSAGs, civil society) that the peace process can create spaces to support local agency.

Key Questions

- Will the current round of ceasefires see NSAGs continue to control autonomous 'liberated zones' (like the ceasefires of the 1990s) - in which case, what will be the status of these areas, and how/will such issues be addressed as part of political negotiations?

- The peace process has seen NSAGs enter a (no doubt, long and contested) transformation from insurgent groups, towards – what? State and international actors mostly assume that, if a political settlement can be negotiated that is acceptable to key stakeholders, NSAGs will disarm. Some NSAGs may eventually lay down arms, and become political parties; others may prefer to retain their weapons - perhaps as part of a transformed Myanmar Army.

- NSAGs have been illegal (according to the Myanmar government, which itself has been regarded as illegitimate; also, lack of recognition for NSAGs under international states system). The President has promised to rescind laws criminalizing contact with NSAGs. What is the status of NSAGs, for the Myanmar government and Army, and international actors (diplomats, donors, aid agencies)? How should non-state governance and service delivery regimes relate to (be integrated with?) state structures?

- Does government understand ethnic grievances and aspirations? Are Myanmar government - and Army - willing to address ethnic concerns substantively in political negotiations?

- Will government and international partners be willing to ensure that activities to build peace and bring development to conflict-affected areas are undertaken jointly, in partnership with key stakeholders?

- The status of NSAGs as political representatives of ethnic groups is problematic - BUT they do have (varying amounts of, often contested) legitimacy among minority communities. The peace process has brought NSAGs into partnerships with government and international actors, and provided opportunities for NSAGs to organize among previously inaccessible communities (e.g. in government-controlled areas). Where does this leave other ethnic political actors (e.g. political parties which contested the 2010 elections)?

The Peace Process, and the 'Anti-politics Machine'

- "*The Anti-politics Machine: Development, Depoliticization and Bureaucratic Power in Lesotho*", by James Ferguson (1990): 'development' de-politicises contentious issues, by framing these as amenable to technical solutions - to be implemented by government, in partnership with aid professionals - rather than sites of political struggle.

- Is the same thing happening to ethnic grievances and political agendas, as part of the peace process?

- If ethnic concerns are addressed through political negotiations, it might be appropriate to transfer some issues from the political agenda, onto the development agenda (e.g. language and land rights).

- Otherwise, international assistance to the peace process may serve to re-frame ethnic communities and leaders' concerns and struggles, as technical problems to be 'fixed' by the delivery of aid and economic development.

The Role of People's Security in Peace Building

Kim Jolliffe

King's College London

spcm88@gmail.com

The Role of People in Peace Building

Peace building is essentially the process of consolidating ceasefires signed between armed political actors by strengthening institutional capacities and rebuilding conflict-affected societies to foster an environment for lasting and inclusive peace.

It is a liberal intervention, usually from the West, and thus peace itself - normatively understood as the absence of fighting - is not the only goal. Many totalitarian states for example have achieved that through brutal suppression and decisive military victories. Liberal 'peace building' initiatives can easily become broader state-building projects, aimed at producing a certain type of peace, one that goes hand-in-hand with the fostering of democracy, law and order, development, human rights and free market capitalism all with an emphasis on state centralisation and global integration.

There is a prevalent understanding that civil conflict arises where there are divides along ethnic or other lines and real or perceived disparities between those closest to the state and others. Therefore, peace building theory posits that the state must reach out to conflict-affected populations, providing them with a tangible benefit from the peace, known as a 'peace dividend', to get them behind the process and to alleviate grievances and tensions.

Focusing mostly on the peace process between the Myanmar Government and Karen National Union (KNU), this paper will argue that such a focus on the needs of populations is particularly important in Myanmar, where for decades the state and competing ethnic armed actors have essentially been fighting over people. However, while the nature of conflict in Myanmar appears to have been misunderstood, a number of 'peace building' projects linked to the state's broader pseudo-liberal economic state-building project appear to be in fact threatening the endeavour for lasting peace.

People's War. People's Peace?

People are the primary object that armed actors in Myanmar's decades-long conflicts have been fighting over. Therefore, at the heart of a programme for peace, must be a peaceful consensus on how, and by whom, people should be governed.

The Tatmadaw's People's War Doctrine developed in the 1960s in essence renders people a mobolisable resource that needs to be managed in order for leaders to achieve their political aims. The doctrine was developed to make the entire citizenry exploitable for military goals, especially in the event of a foreign invasion. Though this has never happened, the doctrine has arguably shaped successive regimes' approaches to governance significantly and has certainly impacted

counterinsurgency strategy.

People are central, too, to the motivations and pursuits of the country's myriad ethnic armed groups (EAGs), the majority of which claim to be fighting for the self-determination and other interests of their people. As a result, in many cases far better services have been provided to people by EAGs than the Government. In these areas traditional hierarchies based largely on respect for elders, patrons, protectors and providers have translated into dedicated support by ethnic populations for their respective EAGs.

In turn, since the 1960s the Tatmadaw has responded with population-centric military strategies most popularly characterised by their 'four-cuts strategy', which aimed to cut off all relations between ethnic populations and EAGs to starve the latter of sanctuary, funds, intelligence, recruits and other provisions, and turn the populations on them. Beginning as a multi-faceted popular support campaign, the strategy has manifest most vividly over the decades in mass displacement operations, centering on the total decimation of entire communities and forcible relocation of millions of people, out of EAG territories and into Government controlled pacified areas. To varying degrees, such operations have come hand-in-hand with a wide range of intimidation methods including burning of villages; destruction of food stores; laying of landmines in residential areas, fields and pathways; extrajudicial killing; arbitrary arrest and torture; as well as sexual and other forms of physical abuse.

Empowering People for Peace

Three reasons a focus on people is crucial to lasting peace in Myanmar:

1. Akin to the broader struggle for democratisation in Myanmar, an evolution away from dependence on armed actors will take years and depends primarily on the emergence of a capable and empowered citizenry, with an established educated middle class, to open up new spheres of influence from below. Capacity building at a grassroots level is key, with the civilian population as the primary focus.

2. At present, large swathes of ethnic populations are trapped in a vicious cycle of marginalisation, whereby state oppression and abuse has kept them withdrawn - or in extreme cases, on the run - from the state, strengthening their dependence on and allegiance to EAGs. As a result, such populations are then persecuted further by the state, subject to population-centric military strategies described above and the abuse by soldiers acting with near impunity. I refer not just to those who have at times lost their homes and gone on the run, but to millions of people who have never had a real home, such as over-60s I have interviewed that have been on the run since they were toddlers.

3. Finally, judging by research I conducted in 2012 on the involvement of under-18s in Karen EAGs and Tatmadaw Border Guard Forces, for many young males passively enduring such hardship and subjugation is not an option. While Government initiatives over the years pacified or even coopted EAG leaderships, desire for direct military action at a local level - not to mention widespread dependence on anti-personnel explosives to protect schools, clinics and other local service structures - have remained central to survival. No matter what gains are made today between political elites at the negotiation table, these highly militarised areas, fraught with insecure and hopeless populations

will not see peace until people are able to envision a future where peace means promotion of their everyday existence and ability to determine their own futures.

Aspirations for Development

Assumptions are often made about what a 'peace dividend' would look like in a given war-torn community. Typically, international actors work alongside or back the state to target key development indicators, thus building the society's confidence in the peace building process. In Myanmar's case, as well as the provision of basic supplies to IDPs, government-linked and NGO initiatives have begun probing a number of issues, including demining and economic development, both of which remain extremely contentious issues with EAGs and associated civil society networks. Other projects receiving overseas development backing, many loosely in the name of peace, have focused on broader centralisation efforts such as building roads and government schools, particularly in areas where EAGs have lost leverage as a result of the ceasefires. Meanwhile, the state itself, has to date seemingly dedicated negligible government funding to such initiatives, while it continues to spend over USD 2 billion per year on the military.

In the case of the Government's ceasefire with the KNU, research I conducted in April - June 2013 found that inchoate peace projects have done little to outbalance the perceived greater insecurity stemming from the Tatmadaw's relentless growth and ever-aggressive posture, and in some cases have in fact heightened such fears significantly. While the numbers of Tatmadaw outposts are increasing and bamboo fortifications are replaced with concrete, the burgeoning Myanmar Air Force is repositioning machine-gun mounted combat helicopters and test dropping bombs from its jets, all within clear sight of local communities.

Through initial consultations with locals and ground troops of the Karen National Liberation Army, I have found that, for example, while the Norway-backed Myanmar Peace Support Initiative's pilot projects have been well received, their limited scope thus far has allowed only minor confidence building among locals. The positive influence had by such projects is also in competition with that of vigorous advances into the region by extractive and industrial agricultural business ventures, and overseas development projects focused on the building of roads and other infrastructure conducive to state centralisation. Roads in such areas have direct strategic consequences at a time there are no guarantees ceasefires will hold and while villagers are seeing the Tatmadaw gain unfettered access to all villages for comprehensive reconnaissance operations. Further, even non-military related development projects introduced in coordination with state mechanisms with limited acknowledgement of existing governance structures (particularly schools) have been treated with great skepticism, as either part of a broader *Bamanisation* agenda or as subversive to local societal structures. Indeed, such schemes are clearly a direct effort to undermine structures tied to alternative power structures and boost the state's influence, while attempting to win the hearts and minds of EAG-linked populations.

While stating such fears, consulted locals stressed that their societies' own development aspirations had been obstructed only by the persistent decimation of their villages, farms and transport routes, by the military they see growing around them unhindered. As one man said, 'if we had not had to rebuild every house in every village so many times in our lives, we would have developed very far.' As

is often heard, another explained, ‘we have no plans to build strong homes yet, because they will just burn them down within 2 or 3 years… their development is just for their power.’ In essence, to feel the benefits of peace, people don’t need token development projects, they need security assurances, so they can start developing for themselves. The failure of numerous initiatives to build projects around this indicates a greater emphasis on building a centralised economy than on fostering an environment conducive to lasting peace. In the process, such endeavours risk severely undermining efforts made to this end and strengthen state plans to eliminate popular forms of opposition through force and coercion.

Business and Peace in Myanmar:

Thoughts on Sector Risks, Related to Peace and Social License to Operate Issues

David Allan

Spectrum Yangon

djallan777@gmail.com

Myanmar is embarking on "a triple transition from an authoritarian military system to democratic governance; from a centrally-directed economy to market-oriented reforms; and from 60 years of conflict to peace in the border areas".[1] While the courageous reforms being undertaken in "clean government and good governance" areas deserve the international acclaim they are getting, many difficult and intractable issues remain. Setbacks in any and all of the transition areas affect the others. Without real focus on embedding reforms, changes will remain as a surface veneer and many of the issues that have in part led to decades of civil war and conflict will continue. The context remains an extremely fragile one. The expectations for real results and quality of life improvements to be delivered to impoverished are clear, yet currently largely unseen.

A Plethora of Difficulties

President Thein Sein characterized some of the difficulties in his speech of 10 Jan 2013. "Regardless of … reforms, the country has experienced a plethora of difficulties and challenges during the transition period. Drawing on lessons learned from the experience in dealing with the problems associated with the Letpadaung Taung project, land rights, riots in Rakhine State and the breakdown of peace in Kachin state, the Government will continue to try to improve its management skills in the future." A breakdown shows that many of the factors behind the problems have business links: Lepadaung Taung (mine) – compensation issues, use of force, land loss, community rights, pollution; land rights – land grabbing, uplands, inappropriate laws, cadastre issues, competing uses; Rakhine State riots – general absence of rights for groups, continued lack of development dividend; Kachin State peace/war – lack of autonomy, no resource benefit sharing, centrally decided projects. Business and investment are currently more linked to conflict than they are to peace. John Ruggie, who led the process for development of the UN Guiding Principles for Business and Human Rights, highlighted that in Myanmar, "heightened due diligence is going to be required."[2] The "Protect, Respect, Remedy" framework, or the State Duty to Protect Human Rights, Corporate Responsibility to Respect Human Rights and the need for greater Access to Remedy for victims of business-related abuse, will help.

Key Public Concerns about Projects

Various seminars and analyses come up with similar lists of concerns about impacts for projects in

[1] World Bank, Myanmar Strategy 2012.

[2] Responsible Business in Myanmar: Operating Context, Sanctions and International CSR Standards, Webinar, FOLEY HOAG LLP, 18 August 2012.

Myanmar. Fifteen key public concerns brainstormed by a mix of government, industry and public interest groups: poor consultation processes; no support for future livelihood; lack of proactive engagement by corporate culture; lack of responsibility to communities (safety, environment); operating standards are poor and need raising; cultural heritage impacts not considered; projects impact way of life; no budget for reasonable compensation; human rights – no proper enforcement; lack of community input (what are community needs?); loss of land – cultural and economic aspects; lack of ability for tripartite consultation – government, business and communities; no continuous monitoring; ethical and cultural change and rise of crime; health and safety impacts and environmental pollution. This list is remarkably similar to the list of concerns published regarding the Letpadaung Taung project.[3] The similarity of problems in projects shows a degree of "foreseeability". This highlights the importance of risk assessment and industry sector risk profiles.

Rapid Risk Assessment on Business and Peace Issues

A rapid risk snapshot on business and peace related factors by industry class was prepared. Ten sectors and a total of sixty four business activity types were assessed from the perspective of effect on the development direction and peace processes and how risk is perceived in these sectors. Basic energy, infrastructure, agriculture and food production, consumer goods, light industry, education and services were considered to have lower risk and be more likely help development. Some examples of the 64 sub-sectors considered are village based renewable energy, vocational training, healthcare, community based tourism, communications, community forestry activities.

Extractives sectors and heavy industry were considered higher risk and more likely to hinder development. Little work has been done in Myanmar on the differences between sectors and industries, with "business" often tending to be considered as homogenous from a risk perspective. This work is introductory and ideally it should be backed up with a large scale perception study or rigorous risk practice assessment. Such work should prompt interest in the sectors with lower risk. Investors taking higher risks to achieve higher rewards are externalizing the impact at the cost of communities. Forseeability of risks seems critical, and as a result of the elevated risks in some sectors, additional complications in the peace process can be expected.

Examples of More Detailed Sector Studies: Mining

Recent global research by Franks and Davis looked at 50 cases of mining company/community conflict.[4] The research showed that the main costs of conflict to a company were found to be management and staff time, fines, compensation, design modification costs and production loss issues, with 50 percent of the issues dealing with problems in the areas of: pollution; distribution of benefits; access or competition over resources; consultation and communication; community health and safety; vulnerable and marginalized groups; culture and customs; consent issues; population and demographic change issues. The International Council for Mining and Metals analyzed company/community conflict issues resulting in reports of human rights abuse in the mining and minerals sector with similar conclusions.

---

[3] Finalized Report of Special Investigation Commission, Mirror Newspaper, 12 March 2013.
[4] Davis, Rachel and Franks, Daniel M., The costs of conflict with local communities in the extractive industry, 2011.

Seven Joint Recommendations for Positive Development in Extractive Industries

Seminars on CSR, Social Impact and Business and Human Rights, developed the following seven principles for improving practice in the extractive sector in Myanmar to address foreseeable risk.[5] (1) A tripartite dialogue improvement between government, business and the public offers improved communication, understanding and many opportunities to facilitate further national development. The seminar focused on CSR and human rights issues shows a possible route forward in improved understanding between groups on these issues. (2) Community participation and consent in the processes of decision making would overcome many of the issues currently resulting from the operation of extractives projects (Free Prior and Informed Consent or FPIC). (3) Attention to land, livelihood, environmental, gender, cultural heritage, benefit sharing, safety, community harm and community protection issues are considered particularly important. (4) The "Protect, Respect, Remedy" Business and Human Rights Framework offers input towards improving government, business and community relations. (5) Best Practice Corporate Social Responsibility (CSR), and specifically a focus on Respect for all human rights under the Ruggie Framework, will greatly reduce the negative impacts. (6) Positive social license to operate will be gained by business respecting and following the various standards and codes relevant to various industry sectors. (7) Ongoing monitoring and improved legal and non-judicial mechanisms for remedy through valid grievance mechanisms and compensation offer many avenues in helping resolve issues. While prepared for the extractive industries these principles are considered applicable to many industry sectors.

Summary and Conclusions

Projects and overall risk levels are assessed from the perspective of whether they are likely to help or hinder peace and development. Different sectors have a different risk and benefit profile and while some sectors have higher risk, there are many sectors of business providing services that communities are likely to welcome without similar risks. These sectors are more likely to have a positive effect on the overall development direction and peace processes. Land issues, transparency over land use and community consent over land use issues are critical for managing social license to operate. Benefit sharing and high quality resource management are key issues to ethnic groups.

Recommendations for improving of extractive and other sectors in line with Guiding Principles are available. To help peace, more work on agreement between all parties of the priority of sectors for development and sectors to avoid, delay or take special precautions for is recommended. Community led development project approaches are more likely to have lower conflict. Many business tools are available to help in quality projects.

Considering business and human rights will help show how investment may help or hinder peace. Ideally investors and planners can then focus on lower risk options, improve risk mitigation and involve the public more.

Closing Thoughts on Community Voice

During government, industry and public seminars some highlighted the concept of community right

[5] Spectrum Seminar, "Sharing on Corporate Social Responsibility", 7-8 October 2012.

of choice, or citizen led development with comments like: “Good standards are followed by companies like ------------. Yet only ##### companies come in here. Shouldn’t we have the right to invite the best practice companies like ----------- to come in and work in Myanmar? We don’t want the bottom quality companies coming here! We would like to invite the best companies to come.” If citizens are in a position to choose, a more harmonious basis for business and peace would result.

Thinking about Myanmar's Citizenship Crisis

Ian Holliday

The University of Hong Kong

ian.holliday@hku.hk

Citizenship comprises a bundle of civic rights and duties that together generate a civic persona or identity. In 1949, T. H. Marshall classically argued that civic rights have three main elements. The civil component comprises "the rights necessary for individual freedom". The political component comprises "the right to participate in the exercise of political power". The social component comprises "the whole range from the right to a modicum of economic welfare to the right to share to the full in the social heritage and to live the life of a civilised being according to the standards prevailing in the society". More recently, scholars have added a fourth element to capture the considerable racial and ethnic diversity of many contemporary societies. The cultural component comprises the right to assert and cultivate one's cultural heritage. Today, then, while practice differs considerably across distinct societies, it is nevertheless common to hold that citizenship rights are multifaceted, spanning the civil, political, social and cultural domains. They are balanced by civic duties captured in the obligation of allegiance to a state, and any additional duties flowing from that. When these many elements are pulled together, the result is a civic persona or identity. One key issue facing any state is the extent of uniformity or diversity to be fed into civic identity.

In Myanmar, there is currently a citizenship crisis with four main dimensions. In a general sense, there is a broad curtailment of citizenship generated by provisions in the 2008 Constitution and additional legislation. Civil rights are not wholly secure, political rights are circumscribed by direct military appointments to elected assemblies at the national and provincial levels, social rights are often close to non-existent, and cultural rights are highly variable. Within this context, the crisis has three more specific aspects. One is a targeted denial of citizenship focused on the Rohingya population in Rakhine State and increasingly having implications for other Muslim groups in other parts of the country. Another is a targeted restriction of citizenship affecting all official national minorities notably through limitations on rights to cultural expression. Still another is somewhat different in nature. This is a broad arrogation or appropriation of citizenship undertaken by the dominant Bamar majority within the country, and shown by Matthew J. Walton to be similar in many core respects to white privilege in the United States and other western societies.

When examining Myanmar's citizenship crisis, it is possible to look inwards through an historical approach highlighting unique features of national history, or to look outwards through a comparative approach that searches for commonalities with other national experiences. Looking inwards in this case tends to generate a focus on imperialism and authoritarianism. Ethnic markers were solidified during the colonial period, and borders were opened to inward migration of South Asian people often seen as uniquely alien. An extreme, dogmatic chauvinism was a feature of the authoritarian interlude that opened in 1962 and only formally drew to a close in 2011. From this perspective, citizenship issues appear to be uniquely difficult in Myanmar. By contrast, looking outwards in the

Myanmar case draws attention to the common macro challenge faced by many modern states in piloting a shift from racial or ethnic hierarchy to democratic citizenship. In this sense, although Myanmar of course has many specific and contingent features, it is by no means unique or alone in the issues it currently faces, and can certainly learn from comparative experience. At a time when many Asian states are only just starting to grapple with issues of intercultural dialogue, and with linked questions of recognition and accommodation for minority groups, such experience tends to be most extensive in developed western states. It is English-speaking settler states such as Australia, Canada, New Zealand and the United States, and European states with highly diverse populations such as Belgium, the Netherlands, the UK and Scandinavian countries, that have traveled farthest down this road. Together, they have helped to set international standards that are monitored by the United Nations and other key bodies. While this disconnect from Asian settings necessitates greater sensitivity in undertaking comparative analysis, it does not render it impossible.

Broadly, many western states have moved in recent decades through successive stages of civil rights equality, multiculturalism, and civic integration. For civil rights equality, leadership came above all from the United States in the 1950s and 1960s. For multiculturalism, Australia and Canada were notably important from the 1970s onwards. For civic integration, a wide range of developed states have made key contributions. Today, multiculturalism is the most controversial among these broad initiatives, with significant popular backlashes witnessed in many western nations since the turn of the millennium. In 2010-11, German Chancellor Angela Merkel claimed multiculturalism had “utterly failed”, French President Nicolas Sarkozy pronounced it “dead”, and British Prime Minister David Cameron made similar remarks. However, in 2010 the Multiculturalism Policy Index reported modest extensions of multiculturalism in most major nations, and registered only one major backlash in the Netherlands. In the same year, the Migrant Integration Policy Index released similar results. Thus, though undeniably controversial, the attempt to accommodate diversity and build safeguards for minorities that is core to multiculturalism remains a key feature of public policy in many states. Moreover, while civic integration has been promoted as an alternative, triggering more assimilationist attempts to facilitate adaptation to the majority culture, it retains many features in common with multiculturalism.

Underlying these policy initiatives is a tripartite categorization of minority groups that is widely accepted in western states. Again, this may not be directly transferable to Asian contexts, but it can help to order and perhaps stimulate thinking. The three groups are immigrant minorities with only a limited history inside the borders of the state, indigenous peoples in settler states that have histories stretching back into the mists of time, and national minorities with a claim to some element of suppressed nationhood. As Myanmar is not a settler state, the second of these three categories is unlikely to be directly applicable. By contrast, the other two categories appear to have considerable relevance to its current circumstances.

The Multiculturalism Policy Index tracks eight policies linked to immigrant minorities: political affirmation; revision of school curricula; media sensitivity; dress code and other exemptions; dual citizenship; funding for cultural activities; funding for language training; affirmative action. It tracks six policies focused on national minorities: federalism; official language status; political representation; funding for language training; political affirmation; international visibility. All of this material is readily accessible on the Internet, and available for broad debate and analysis. Examining

Myanmar in this context, it is clear that much could be learned. The country does not yet have basic civil rights equality. It has very few of the policies implemented by other states with a diverse racial, ethnic or cultural mix. Thus far, it has made little attempt to develop a diverse national identity. However, the political reforms presently taking place generate an opportunity to do that as a means of building democratic citizenship.

Thinking about ways to address Myanmar’s citizenship crisis remains difficult. Zero tolerance for racism would seem to be a prerequisite, though it will need to secure visible public support from the entire political spectrum, including not just democratic elements but also religious and military leaders. In parallel, it is necessary to institute civil and political equality for all citizens. Linked to this could be full political affirmation of intercultural diversity. Moving beyond this core agenda would be still more problematic, as it would require constructive policy change in key areas such as education, the media, and culture. Nevertheless, initiatives have been taken in many different global settings, and are available for analysis by Myanmar policymakers. There is nothing to be lost, and potentially much to be gained, by taking a look.

Most of the work in addressing Myanmar’s citizenship crisis will need to be undertaken domestically. It is from inside the country, at both elite and grassroots levels, that leadership on racism, rights and a more diverse national identity will have to come. At the same time, however, the international community can support domestic efforts by signaling robust ongoing support for diversity, and by helping to fund policy initiatives in the spheres of education reform, media training, cultural renewal, and global engagement. Unless committed attempts are made to move from vertical forms of racial and ethnic hierarchy to horizontal forms of democratic citizenship built on intercultural diversity, it is hard to see how progress with the wider transition can successfully advance.

Burmese Politics and the Pathology of Unity

Matthew J. Walton

George Washington University/St Antony's College, Oxford University

matthewjwalton@gmail.com

Myanmar is reaching a point in its current political transition where people inside and outside of the country have begun to express fears about reforms moving too quickly. These fears are often directed at demands for recognition (if not increased political autonomy) from various marginalized groups; most commonly in Myanmar these are the ethnic minorities that have been seeking political recognition of their disadvantaged position in Burmese society for decades.

The common response from many (mostly Burman) political leaders (and more than a few foreign observers) is that expressing these types of grievances too loudly during this fragile transition could jeopardize the entire process by damaging national unity at a critical moment. Thus, these grievances should be deferred until a point where the country is more politically and economically stable. Whereas General Aung San hoped for "unity in diversity," I would argue that in Myanmar the discourse has been more akin to "unity through hegemony" and this construction of unity will continue to ignore and alienate non-dominant groups in the country.

Unity has been a consistent theme among Burmese political figures, from the colonial period, through military rule, to the present period of transition. Of course, some calls for unity have been for strategic or psychological reasons but in this paper I am interested in the way the Burmese Buddhist conception of unity functions an indicator of correct moral practice or orientation. I argue that this conception of unity is actually an anti-democratic impulse that inhibits the incorporation of diverse voices and perspectives into the Burmese political sphere and is an impediment to national reconciliation. Furthermore, it isn't merely a disciplining tool of former military governments, it's also been effectively used by members of opposition parties and groups supposedly committed to justice, equality, and democratic development.

As a moral concept, unity represents devotion to a common purpose and loyalty to a group or community; it requires subsuming one's own interests for the benefit of the whole, something that encapsulates the Buddhist practice of rejecting the self-centered ego. In a late 19th century treatise of advice for a king, the minister U Hpo Hlaing clearly explained the moral dimension of unity, drawn from the Buddha's advice to a group of princes. He claimed that, in an effort to achieve unanimity on an important matter, the discussion must leave out individual preferences. Disunity, then, is the result of a group of individuals committed only to their own benefit; it is a result of moral failure.

Later in the text, he warned about the four *agatis* (biases). The failure of a political body to act in a unified way would indicate that some or all of its members are under the influence of these biases and, as a result, acting according to their own narrow interests. A unified assembly, on the other hand, has overcome divisions precisely because its members had developed their moral practice to

overcome the *agatis* and act according to the ideal of selflessness. Unity then depends on individual moral development and the ability to move beyond self-interest in making political decisions.

Contemporary uses of the idea of unity also stress its nature as a moral concept. In an article in an underground journal circulated in Myanmar in the months prior to the 2007 “Saffron Revolution,” a monk connected unity to correct moral practice and control of one’s actions. “In a united people we can see that the conduct of their body and mind is honest, their moral conduct is good, and the strength of their mental qualities is great.” He went on to state that, “unity needs control/restraint through proper moral conduct and an even mind.” Note the implication that if a country is not unified it is because its people are morally deficient, unable to control their self-centered impulses.

The military conception of disciplined democracy arises from the fear of political disorder, which intensified during the parliamentary period and provided members of the military with their view of themselves as the only institution capable of holding the country together. The potential divisiveness of democracy must be mediated by a group capable of transcending potential disunity (the military) that can also impose discipline on the citizenry.

The military’s narrative of how to develop a lasting democracy is also consistent with the general Burmese perspective on popular political participation that is skeptical of the ability of the average person (*pu htu zin*) to participate in politics and wary of the results when it occurs. That is, most citizens do not yet have the moral grounding to move beyond their own selfish interests and participate in a potentially divisive democratic process in a unified way that would benefit the country as a whole.

A 2008 editorial from the government run New Light of Myanmar warned readers of the dangers of not practicing democracy “correctly.” The failures of the parliamentary period were “not because of democracy, but because of those who implemented democracy, and those who were desperate to come to power with egotism, attachment to the party concerned, and selfishness.” Another editorial reinforced the idea that only the military was morally capable of rising above this egotism and working for the benefit of the country. The importance of “disciplined” participation implies that most citizens were not and are still not morally equipped to take part in the correct manner without continued guidance. The strongest indicator of this moral immaturity from the military’s perspective was continued political opposition to the state.

In a 2005 speech, former Senior General Than Shwe stated that “Under a democratic system, only high education standards can ensure discipline and a clear perception of right from wrong.” He also warned of the dangers of a return to the disorder and chaos that characterized the parliamentary period and then drew on the four *agatis* (biases) that U Hpo Hlaing used to argue for collective decision-making and that Aung San Suu Kyi also used to *criticize* military rule. “Genuine democracy can flourish only when each and every citizen possesses reasoning power and is able to vote for delegates without [the] four forms of partiality.” The military instituted “disciplined democracy” as a form of moral and political guardianship and military leaders’ claims regarding the legitimacy of their guardian role refer to the purity of their intentions (non-disintegration of the Union, as opposed to personal gain) and position themselves as the only group capable of making selfless decisions with the interest of the entire nation in mind.

This skepticism is also not just limited to past political figures or the military. In an interview just after his release, the 88 Generation activist Min Ko Naing stated "It is very important to have discipline and unity. We have to show that we deserve democracy." This conception of unity reinforces an anti-democratic discourse that questions the ability of individual citizens to (ever) have the moral capacity (ability to think beyond their own interests) to effectively participate in self-governance.

There has also been a persistent concern for the collective political action of the party system. The proliferation of political parties and events like the 1958 split in the ruling AFPFL was seen as evidence of disunity and of the moral deterioration of the government and the citizens. Seeing political parties as evidence of factionalism continued throughout the period of military rule, especially after the ill-fated 1990 elections. A 1998 article in the *New Light of Myanmar* stated, "As to freedom of organizational activity and expression, it can be a big danger, as long as there are political parties that still cannot renounce the way of confrontation, defiance of authority and anarchy, so there will be only such freedom within the bounds of rules and regulations." Here, "the way of confrontation" implies that any disagreement is unacceptable and is just a first step toward fragmentation and the dissolution of the country. Whereas the phrase "defiance of authority" implies that the authorities know what's best; they are the (only) ones (capable of) working for the benefit of all, while any opposition could only be selfish and misguided.

Finally, a discussion of unity as a moral concept cannot ignore the ways in which groups across the political spectrum have used the rhetoric of unity to quash dissent within their own organizations. In this way, the unity discourse has functioned as a disciplining tool, deployed in order to win an internal argument or move a group past a contentious disagreement. Multiple scholars have noted instances where "moralized" concepts like unity have been used to repress dissenting or minority views, by implicitly or explicitly questioning the moral conduct of those who disagreed with their policies.

While I would argue that the Burman-dominated discourse on national unity presents the greatest impediment to national reconciliation, a concern with unity has stifled difference and generated conflict *within* non-Burman and other minority groups in the country as well. For example, even though Christians are not the majority among Karens, Christians have dominated the leadership of the KNU and Karen ethnic oppositional identity is broadly conceived as Christian. This has resulted in discrimination against Buddhists and lack of recognition of Buddhist Karen within the movement. The split between the DKBA and the KNU is an example of the destructive effects that an over-riding and homogenizing concern for unity can have on a diverse political community.

This brief examination of unity as a moral notion also demonstrates the ways in which political concepts acquire additional dimensions of significance when interpreted within a Burmese Buddhist worldview. In this narrative, unity is an indicator of correct moral practice, of the ability of individuals in a group to overcome the natural human inclination towards self-interest; it functions as an evaluative moral concept. Those who threaten unity do so because they are enslaved to selfish and individualistic desires and unable to see or work for the benefit of the community. Those who control the discourse on unity position themselves as morally superior; they see themselves as capable of overcoming their desires, even sacrificing individual interests, to realize a goal that will benefit all.

The Displaced in Reform

Khin Khin Lwin

UNESCO Yangon

kk.trublions@gmail.com

The reformists are leading Myanmar's political reform during this transition period. However, the situation in border areas and conflict/post-conflict zones remains highly volatile and insecure. Illegal trade, the grab for natural resources, economic inequity, highly contested development projects fuel conflict, threaten communities and the country's potential for transformation. Military officers begin to participate in peace talks, but security sector reform is at a stand-still and demilitarisation, a sensitive issue. Equitable distribution of power across the political spectrum, the peace processes, and constitutional reform remain essential to driving the reform process forward. Underneath the façade of seeming progress is a well of deep injustices. Significant new freedoms have been attained but health, education and other basic services remain severely limited, and mistrust, violence and abuse prevail, especially for the most marginalised and vulnerable. In the midst of rapid changes and exciting opportunities, there is unease within communities affect by the conflict in Kachin and northern Shan States. What happens to ordinary people in transition? What does an elder feel about being displaced? What are the real battles facing youth? Who do the children fear? What is a mother's burning question? I would like to take this opportunity to raise their voices and to make them present to us.

There are approximately 60,000 displaced persons in KIO or non-State areas and 40,000 in State-controlled areas. These villagers fled their homes due to direct attacks or due to fear of violence resulting from military. Initially the people remained close to their villages, or hid in the jungle, to monitor the situation, feed their livestock and take care of their plantations. When it became evident that the fighting would continue, the people began to move into church compounds, monasteries and places designated as "internally displaced camps." For weeks, I sat with individuals or groups of survivors listening to their fears, feelings of uncertainty, pain, frustration, and struggles. These individuals object to being labelled as "displaced persons" and "victims." Their bitterness is evident: "We are neither displaced nor victims; this is our land, our ancestral land: we have lived here for generations. How can *we* be the displaced? We are not rich or educated like you are in the city, but we own our land. We worked our own land for our livelihood; we lived in dignity. We were forced into this situation." These feelings are prevalent in all those who are living in camps.

The past, present and future of these individuals speak of loss, deprivation and anxiety. In the past, they have faced the loss of their life's work and investments; in the present they contend with deprivation of needs, comforts and opportunities; in the future they will face issues related to security, loss of land, rebuilding lives and relationships. Villages remain abandoned either voluntarily or due to pressure from one or all of the many State and non-State armed groups in the area. In some areas, only those of Kachin ethnicity and tribal ties are forced to move out, whereas the rest are allowed to remain, creating suspicion and divisions among neighbours and communities. In some

others, the local population is taxed and coerced by two or more of these armed groups, straining their resources, and their physical and psychosocial well-being. For these communities, even the most insignificant things in life, would never be the same. Families are torn apart: one member fighting for the State army, another for a non-State armed group or militia; decision-making powers play out in relationships with devastating consequences; every family is obligated to provide one, two, three, sometimes all sons for the frontlines, and the daughters for health, education or social services – with the exception of the few with enough connections or influence to send their children far away from the conflict.

The shelters at the camps are basic: long structures on bamboo stilts, built mainly with zinc sheets and 9-ply wood, partitioned into roughly 10-by-15-feet sections all held together by wire and bamboo scaffolding. In some camps blue tarps are used instead of zinc sheets. For almost three months, I lived in the land of Loss. During the past years, the communities in camps and in conflict areas have gradually learnt to live with loss: personal items, house and land, livelihood, crops and animals, education opportunities, health services, dignity. At the camps, it is a daily struggle of learning to live with less: less space, less solidarity among families, less relationships and contact, less food, less movement, less work, less will-power, less hope, and less certainty in what the future holds. In a number of camps, firewood is scarce, as are fresh meat and fresh vegetables. Some camps are miles away from where firewood can be collected, which means walking for miles – most of the time on an empty stomach; markets open once every five days, but very few can afford to purchase food; the majority of families cook two meals a day in the camps: the morning meal at around eight and the evening meal at around four thirty. Meals consist mainly of vegetables, roots, and on a market day, eggs, or a few fish; fresh meat is beyond our budget, although, from time to time, there would be a piece of dried meat or salted fish grounded into the roots and chillies.

As in every other resource-rich state, these areas in conflict have been plundered by every top dog that has passed by. Even now, whoever wins the war will battle amongst themselves to sell the state out to the highest bidder and divide the spoils of peace. While the locals have been forced to flee the fighting, their homes have been looted by hungry and deprived victors – their animals killed and eaten, their plantations and forests cut down by over-zealous patrols from different armed groups, their land simply taken over by locals or outsiders with powerful connections. The majority of elders, who have experienced armed conflict and broken promises from both the state and the KIA, believe that it is more dignified to die fighting rather than starving in peace times; the younger generation, fight their own battles of drug addiction, sexual abuse, intimidation, conscription, prostitution and HIV while dreaming of family, friends, success, and being "hip and fresh;" children – the most adaptable group of the general population – play, sing, dance under the proud but worried eyes of their elders, without inhibition as only they know how, but with a sense of caution and wariness.

It has been extremely painful to be separated from their communities, land and the comfort of their home. Equally humiliating to these proud people is the need to accept "hand-outs" and to live in often squalid and unhygienic conditions that lack privacy, facilities and security, the discrimination and bullying by local residents due to tension over resources, the inability to provide for their families or to live up to traditional, expected roles in the community such as organizing important rituals and celebrations, to ensure their children's education opportunities, to seek life-sustaining support and to access services due to lack of income. The elderly express feelings of uselessness,

depression, sadness, deprived of their life's work and investments – an irreparable loss with no hope of ever being restored in their lifetime.

Families in the camps commit or face violence and abuse due to the over-consumption of alcohol and lack of easy access to drugs, inadequate and unsafe shelter arrangements, risky situations, in which young boys and girls are placed, domestic violence, and unwanted pregnancies. It is extremely difficult for the displaced to generate any income while living in the camps, with consequences on various aspects of people's lives: access to appropriate medical services, education, general sense of security, and negatively impacts their sense of self-reliance and psychological health. Where there are casual labour opportunities too these vulnerable communities are exploited and paid low wages. They are pushed into adopting risky coping strategies such as working illegally across the border, or selling self, community or family members to human traffickers. Movement in and out of camps is strictly regulated by camp committees enforcing curfew hours and systems to record individual travelling out of camp for specific periods of time. This is said to have reduced opportunities for human trafficking, military recruitment and prostitution.

When the war began, no one expected it to continue for long. As the conflict enters its second year, uncertainties as to when the conflict would end and what would happen should the crisis last longer raises fears. This awareness is very strong among the displaced population, further adding to the already uncertain projections of their future, straining their capacity for resilience and their will to survive. How do they cope? Women quite often express and voice out their frustrations, pray individually or in groups, share feelings with friends and neighbours. Men consider their participation to be a unified and collective act of defending the national cause, often making reference to their sacrifice for a worthy cause, while others cope by employing negative strategies such as drinking, drugs, abuse and violence.

What do the displaced expect from the peace talks?

- Safe, dignified, voluntary return and resettlement
- Participation in informed decision-making processes
- Fulfilment of basic needs
- Access to land and livelihood opportunities

Rebuilding lives, restoring relationships, and community assets

The right to determine their own and their children's and grandchildren's future

Risk Assessment, International Investment and Responsible Business Practice in Myanmar: What Has Changed?

John Bray

Control Risks, Tokyo

john.bray@controlrisks.com

In late 2012, the *Corruption Perceptions Index* (CPI) published by the international anti-corruption NGO Transparency International (TI) gave Myanmar a score of 15 points out of 100.[6] In the CPI, 100 stands for the highest standards of transparency, and Denmark received the highest score of 90 out 100. By contrast, Myanmar is near the bottom of the table, only just above Sudan. Looking at the CPI, one is tempted to believe that nothing in Myanmar has changed.

A reading of the international business press suggests the opposite conclusion. For example, a *Wall Street Journal* article published on 2 June begins by stating that "Interest in Myanmar's investment potential has reached feverish levels over the past year".[7] If one looks no further than the first sentence, it is easy to jump to the conclusion that everything has changed. However, reading further, one quickly learns that foreign investment in Myanmar in 2012 was only $1.4bn, roughly the same figure as in Laos, which has only a tenth of Myanmar's population. Furthermore, weak governance – including perceived high levels of corruption – is among the deterrents to would-be investors. Some things have changed, but not everything.

International Perspectives

Control Risks recently commissioned the Economist Intelligence Unit (EIU) to conduct a survey of *International Business Attitudes to Corruption*.[8] The survey covered senior legal officers and management professionals in 316 companies worldwide. It did not focus on Myanmar specifically but many of its findings carry lessons for the country as it presses ahead with its reform process.

In the first question, we asked respondents to select their two greatest concerns from a list of five potential areas of corruption risk. The results were as follow: 58% of respondents chose 'risks associated with ensuring the smooth running of the business, e.g. demands for bribes from customs, police officers or tax inspectors responsibility for anti-corruption'; 52% chose 'risks associated with your company's relationship with third parties, e.g. commercial agents, consultants'; 29% chose 'risks associated with winning business, e.g. demands for bribes to secure contract'; 25% chose 'risks associated with doing business in particular countries'; and 12% chose 'risks associated with business partners, e.g. joint venture partners, politically exposed persons'.

At first sight, it is surprising that risks associated with running of the business should rank so high in

---

[6] See TI's website, www.transparency.org, for a full report on the CPI, including an explanation of its methodology.
[7] Natasha Brereton-Fukui, "WEF Meets in Myanmar as Investment Falls Short", *Wall Street Journal*, 2 June 2013. http://online.wsj.com
[8] For the full text of the survey, see www.controlrisks.com.

respondents' concerns. The reason is that demands for bribes from – for example – tax officials or customs officers - often come across as a form of extortion. The amounts of money exchanged may be relatively small – often less than USD 100 - but demands typically carry a threat: 'If you don't pay, your business will suffer', whether as the result of expensive delays in customs processing or license applications, or in the form of unjustified tax requisitions. International companies are reluctant to pay because US, UK and other Western law enforcement agencies are cracking down on commercial bribes whether they are paid at home or internationally, including in countries such as Myanmar.

The emphasis on 'operational bribes' does not mean that other risks are unimportant. To gain a more nuanced view of how companies view them, we offered respondents a series of scenarios and asked them to comment on whether the risks were 'insignificant', 'routine' or 'major'- or whether they amounted to a 'deal-breaker' meaning that the company could not go ahead with the project under those circumstances.

In one of the scenarios, we invited respondents to consider a situation where 'judges deciding commercial disputes are notoriously corrupt' Hardly anyone thought that the risks were 'insignificant' and nearly a fifth of respondents thought that this situation amounted to a 'deal-breaker'. Nevertheless, it was striking that more than 40% thought that the risks were 'routine'. This does not necessarily mean that they would bribe the judges where necessary. Instead, companies may manage such risks by specifying in contracts that commercial disputes would be decided outside the country concerned. Alternatively, they may decide that in the event of a dispute they will have to accept a negotiated settlement on terms that they consider unjust rather than risk going to court. The possibility that this might happen is not an absolute deterrent to investment but it is one among several factors that they will need to take into account.

In a second scenario, we asked respondents to consider a situation where a potential joint venture partner was a 'cousin of the Prime Minister' (the same kinds of issue would apply to relatives of any senior government official). The range of responses was striking. Nearly a quarter (23%) thought that the risks amounted to a 'deal-breaker', but almost as many (20%) – including a large proportion of Western companies - thought that the risks were 'insignificant'.

In Control Risks' view, it would be wrong to be complacent. In certain circumstances there may well be legitimate commercial reasons to work with the relative of a senior politician. Equally, there are key questions that need to be asked: what exactly is the nature of the relative's contribution to the joint venture, and how exactly are they rewarded? To take a cynical view – which will, after all, be the view taken by regulators and investigative journalists – is there a possibility that they are being paid for minimal services as a kind of proxy bribe to the official? And what happens if the government changes?

Implications for Myanmar

The survey results point to a wide range of approaches to risks associated with high levels of corruption: not all companies will regard such risks as a deterrent to investment. However, a significant minority of companies will decide that they would prefer to put their money in other countries that present fewer problems. This is all the more damaging because these are the likely to

be the companies that operate according to higher commercial, technical and corporate responsibility standards.

In Control Risks' recent experience, international companies frequently ask questions about the legal situation in Myanmar as well as the wider operating environment when deciding whether or not to invest. So far, the answers are not entirely satisfactory, and this is one of the reasons why international investment has been slower than might be expected.

Companies' concerns are not so much to do with the letter of the law, but rather with competence of officials at every level, and especially the judiciary. Myanmar has recently signed the New York Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards. This is a step forward because it means that in future it may be possible to resort to international arbitration to resolve commercial disputes. However, Myanmar's parliament will still need to implement the provisions of the Convention in domestic legislation, and the long-term objective of ensuring that Myanmar judges are properly trained in commercial law remains as important as ever.

Partnership risk is a second major concern that often comes up in Control Risks' discussions with would-be investors. At a minimum, they want to know whether their prospective joint venture partners are included on a US sanctions list. More than that, they want to be able to assess their personal connections and reputations for integrity.

To return to the question posed by the title of this article, the issue is not so much whether Myanmar is changing but how fast, and in what direction. President Thein Sein has recognised the need to raise governance standards and take concrete steps to tackle corruption. Rapid progress is an urgent requirement if both domestic and international companies are to flourish in the new Myanmar.

Politicization of China's Economic Investment in Myanmar: Cause and Impact

Zhu Li

Executive Director and Professor, Research Institute for Indian Ocean Economics

Yunnan University of Finance and Economics

zhuli2001@126.com

The Present Situation of Sino-Myanmar Economic Cooperation

Due to geopolitical reasons, Sino-Myanmar economic cooperation has a long history.

In 2005, the volume of trade between China and Myanmar was $1.2 billion, while the bilateral trade volume rose to $6.97 billion in 2012. Since 2005, the China's investment in Myanmar has increased considerably, surging from $110 million to $8.75 billion in recent 5 years. Most of China's investment projects focus on the resources industries, such as energy, mineral industry and so on.

On May 27, 2011, The Chinese President Hu Jingtao met with the Myanmar President Thein Sein in Beijing, both sides issued a joint statement of building the comprehensive strategic partnership, through which they try to enhance bilateral cooperation.

Up to August, 2012, the total investment of China in Myanmar has reached $14.14 billion, and to Myanmar, China has become the biggest investment country compared with other foreign countries.

The Politicization of Myanmar Economy: Two Typical Cases about China

Myitsone Dam

Myitsone Dam is controversial for at least six reasons: non-transparency, minimal electricity supply to the domestic market, forcible displacement of residents, predominant use of Chinese labors, adverse environmental impacts, and disrespect of local cultural heritage.

Some analysis points out, the transition of democratic reform in Myanmar and the prejudice hold by Western countries on Chinese enterprises' investment in hydropower project of Myanmar lead to the suspension of the dam construction.

The sudden suspension of construction of Myitsone Dam highlights the political risk of China's investment in Myanmar. Since that time, "China's investment in Myanmar" has entered in the most difficult time, some other projects mired in controversy and there were no more new investment projects of China since then.

Latpadaung copper mine

In November 2012, a mass protest against the injustice of demolition compensation and the

environmental pollution broke out in Latpadaung copper mine, the protesters occupied the camp of Wanbao Company near the mine, causing that the construction of the project was forced to halt.

On December 1, Myanmar government set up a commission of inquiry. On March 12, 2013, the final report of the commission manifested that, the project should continue to implement, however, it requires of necessary improvement measures. The problem of transparency is put forward many times in this report. According to the report, due to the low transparency, local people knew little about the project, which leads to misunderstanding.

The Politicization of Myanmar Economy: Cause

(1) To Resolve a Variety of Internal Contradictions

First, Myanmar government need to balance the domestic political interests and improve the government image. During the transition period, the most important thing for Thein Sein government is to shape a new image of government and to convert the people's conceptions of the new government, enhancing the public's trust. Therefore, the voices of the common people's (or just in the name of it) has become the focus of Thein Sein government and it hope to take the opportunity to get the public's trust. China is the biggest investor in Myanmar, so its large construction projects must attracted great attention.

Second, to accelerate the National Reconciliation and Reduce the Conflicts of Interests in the Minority Areas.

Third, mediate the conflicts between the old and new Interests. China's investment projects in Myanmar are always under attack, the deep reason is the conflicts between the old and new interests.

(2) To Balance Myanmar's Relations with Other Countries

First, Need to Weaken China's Influence. China's influence in Myanmar is growing, which deepens the anxiety of Myanmar government and the foreign powers. It is generally believe that China's strategic intent includes two aspects: to strengthen energy security; to open a new channel into the India Ocean, becoming a real sense of the "Two Ocean" country.

Second, To Balance International Relations and Interests. In the process of balancing international relations, many countries—the United States, Japan— gradually perceived the pressure from China, so they began to enhance the diplomatic interactions with Myanmar. Especially after the United States implemented the "Return to Asia-Pacific" strategy, Myanmar has become a new hot spot of the interests game between China and the United States. The balance strategy of diplomacy in Myanmar aims to stimulate the competition between the great powers and maximize its own interests. Western countries have canceled economic sanctions to Myanmar gradually.

(3) The Problems of Chinese Enterprises

We need to reflection on China's overseas investment patterns. Most of China's oversea investment projects are implemented by the state-owned enterprises that is used to dealing with governments.

They tend to build a good relation with governments, while ignore the social public, leading to the opaque of the projects and the unfair distribution of the profits.

Many Chinese state-owned enterprises is lack of corporate social responsibility.

Impacts on the Politicized Tendency of Chinese Economic Investment in Myanmar

To Transform the Sino- Myanmar Relations from Bilateral to Multilateral

The advancement of democratization process in Myanmar changed the Sino-Myanmar relations that is an important part of Myanmar's foreign relations, but not all. What the Myanmar government need is not only the bilateral relationship with China, but also the multilateral international relations that includes China, it is impossible for the Sino-Myanmar relations to go back to the previous state of unipolar. However, China is one of the most important neighbor of Myanmar, and China will exert positive effect on the development of Myanmar. Therefore, both of them need to adjust their mentality and promote the regional prosperity jointly on the basis of the existing good cooperation.

The Pain of the Transition of Myanmar Government: the Cost of the Democratization

In the process of democratization in Myanmar, the government also faced severe economic challenges. Foreign enterprises are cautious about the investment in Myanmar, hindering the economic development of Myanmar. Under the condition of giving priority to the political reform, the development of economy in Myanmar will be affected largely.

Transformation of the Ways of Dealing with the Disputes

As we can see, from the event of Myitsone Dam to the case of Latpadaung copper mine, the way of Thein Sein government in dealing with complicated international issues has become increasingly mature.

Shift China's overseas investment patterns and Its Focus on the Project of People's Livelihood

Cooperation is the balance of interests, rather than imposing the unilateral interests on the other side, the same is to the cooperation of China and Myanmar.

Conclusion

The politicization of China's investment in Myanmar is the inevitable outcome of Myanmar's political transition. First of all, China is the main investor of Myanmar; Secondly, many Chinese investment projects came into being during the period of military rule, which has become a sensitive political problem in the process of democratization in Myanmar; Thirdly, Myanmar need to rebalance the international relations and interests, improving its international status. The politicized tendency—including Myanmar's domestic democratization, national reconciliation, external relations and other problems—will pose great effect on Sino-Myanmar economic cooperation. In the meantime, it will, to some extent, evolve into a hot spot in the multi-stakeholder game.

Myanmar's Oil and Gas Sector since 2011: Progress and Challenges

Zhu Xianghui

Center for Myanmar Studies, Yunnan University

aprilxianghui@gmail.com

Since the inauguration of the new government in 2011, it has pushed forward the reform with poverty eradication and improving people's livelihood as its mantra. Thus, Myanmar's oil and gas sector is facing a new period of strategic development. The country is using a variety of technical and economic means to adjust the domestic investment, to ensure the domestic energy security, to make more rational distribution of resources into the exploration, exploitation, production and other areas in the oil and gas industry. A close study of the oil and gas sector reveals that the unique geographical location and rich of oil and gas resources give Myanmar an important position in the regional oil and gas industry. Meanwhile, the weak infrastructure, lack of technology and capital also bring about great challenges for its future development.

An Overview of Myanmar's Oil and Gas Industry

Myanmar used to be an important oil exporting country in the Southeast Asia. Although its oil and gas industry declined slowly after World War II, Myanmar's oil and gas production together with the position of its oil and gas industry gradually recovered since its opening-up in 1988. According to the BP statistic, the country has a natural gas reserve of 7.8 trillion cubic feet and accounts for 0.1% of the world's total reserves. But the data from EIA (US) reveals that the reserves of Myanmar's oil and gas are 10 trillion cubic feet. Ministry of Energy of Myanmar (MOE) claims that the country owns 0.58 billion barrels of oil deposit and 22.5 trillion cubic feet of gas. From a global perspective, Myanmar does not have particularly notable oil and gas reserves. It's ranked fortieth for proved reserves of natural gas and seventy-seventh for proved reserves of oil. However, from a regional perspective Myanmar's reserves are significant. Currently, Myanmar exports the largest volume of natural gas by pipeline and the fourth largest volume of natural gas overall in the Asia-Pacific region. Myanmar's oil and gas production areas can be divided into two types: onshore production areas and offshore production areas. It is reported that Myanmar has a daily average production of 7500 barrels of oil on shore and 65 million cubic feet of gas.

Myanmar exports the largest volume of natural gas by pipeline and the fourth largest volume of natural gas overall in the Asia-Pacific region. Myanmar's oil and gas production areas can be divided into two types: onshore production areas and offshore production areas. Myanmar's onshore oil reserve is 0.5 billion barrels and natural gas reserve is 970 billion cubic feet. There are 14 onshore oil and gas basins in Myanmar. Myanmar has an offshore oil reserve of 8.1 billion barrels and an offshore natural gas reserve of 10 trillion cubic feet. Myanmar authority divides those into 3 areas and 25 blocks. The three zones are Rakhine Offshore area, Moattama Offshore area and Tanintharyi Offshore area.

Exploration and Excavation

So far, exploration and development are only carried out in the Central Myanmar Basin, the Pyay Embayment Basin and the Ayeyarwady Delta Basin. There are a little or even no exploitation in the other 11 basins. It's possible to discover new oil and gas reserves in many other places in Myanmar. Therefore, Myanmar has great potential for oil and gas exploitation. Compared to onshore oil and gas resources, Myanmar has a greater potential in offshore oil and gas exploitation. Currently, the daily productions of Myanmar's offshore fields are 12 thousand crude oil and 1.05 billion cubic feet natural gas. With the new discovery of gas in Myanmar's coastal areas, its offshore gas reserve is large as well. The Yadana oil and gas field in the block M-5 and the Yetagun oil and gas field in the blocks M-12 and M-13 have the highest yield in Myanmar's offshore oil fields. The discoveries at the block A-1 and block M-9 increased Myanmar's share of proved natural gas reserves in the Asia-Pacific region from 2.6% to 4.14%, to become the seventh largest in the region.

Natural Gas Transport

Myanmar has built more than 2000 miles onshore natural gas pipeline, the diameter of which is mostly 6-20 inch. Compressed natural gas (CNG) is generally used in industry and daily life. From 1986 to 2004, 5 CNG filling stations were constructed, of which 2 are located in Yangon, 2 seats in Yenangyaung and 1 in Chauk. Besides, Myanmar has converted 587 oil buses into natural gas vehicles. Myanmar's CNG developed rapidly from 2004 to 2011. As of June 2011, Myanmar has 27472 natural gas buses and 45 CNG filling stations, 40 in Yangon, 2 in Mandalay, 2 in Yenangyaung and 1 in Chauk. The goal of Myanmar natural gas market is to build reasonable number of CNG filling stations along the gas pipeline.

Export of Natural Gas

In 1998, Myanmar became a gas exporting country. Two years later in 2000, it exported the largest volume of natural gas by pipeline in the Asia-Pacific region. Currently, it's the fourth largest natural gas exporting country in the region. According to the British Petroleum Organization, Myanmar became the eleventh largest country exporting natural gas by pipeline in 2006. Currently, natural gas is one of Myanmar's main export products. Increasing gas exports helps Myanmar gain a rising status in the regional oil and gas exploration area. As the per capita use of natural gas is growing in Myanmar, natural gas is to be allocated for domestic consumption as priority. According to the Ministry of Energy, Myanmar has earned 16 billion US dollars in 2007-2012 fiscal years. It is estimated that the total export of gas set a record of 3.5 billion US dollars during 2011-2012 fiscal year.

Governance and Transparency

Since the inauguration of U Thein Sein government, Myanmar Government expresses its intention to reform its energy sector, and to facilitate the extractives transparency. Myanmar is preparing to implement Extractive Industries Transparency Initiatives (EITI), which will provide a platform for conversations though its multi-stakeholder group. On 14 December, President Thein Sein has appointed U Soe Thein, Minister of the President's Office, to lead EITI implementation in Myanmar, and established the EITI Leading Authority. On May 20, 2013 Minister of Energy U Than Htay and Special Envoy and Coordinator for International Energy Affairs Carlos Pascual released a Joint

Statement on Good Governance and Transparency in the Energy Sector. Through the Energy Governance and Capacity Initiative (EGCI), the United States intends to support technical capacity-building to facilitate long-term sector management, financial accountability and safety. On 6th June, 2013, the 22th World Economic Forum on East Asia was held in Naypyidaw, a report titled New Energy Architecture: Myanmar was released calling for new strategy and planning on Myanmar's oil and gas industry.

Foreign Investment in Oil and Gas Sector

Foreign investment in Myanmar's oil and gas industry has increased since its opening-up in 1989 and other preferential policies. Especially after 2000, foreign companies' involvement in Myanmar's oil and gas exploitation increased significantly. Projects, which foreign companies involved in, are mostly concentrated in coastal areas. Countries investing in Myanmar include ASEAN members like Thailand, Singapore, Malaysia, Indonesia and Vietnam, as well as non-ASEAN states like China, India, South Korea, Japan, Australia, Britain, Canada, and Russia and so on. Among them, companies from China and India are most active. Besides, Thailand is one of Myanmar's largest investment sources in oil and gas industry. Since 2012 PTTEP has drawn bold plans to expand its fuel station and retail network in Myanmar. With Myanmar's reform and opening up and the lifting of western sanctions, oil giants like Total, Chevron, Shell intend to participate in the development of Myanmar's oil and gas sector. The Myanmar-China Gas Pipeline is scheduled to operate on May 2013, and crude oil pipeline to operate on September 2013.

Generally MOGE cooperates with foreign companies in approach of PSC. There are altogether 101 blocks for business cooperation with foreign oil companies: 53 onshore and 48 offshore. By January 2012, there are 8 foreign oil companies working in 10 onshore blocks, 12 in 27 offshore blocks. In January 2013, India has won PSC-1 onshore block bid and on 28 May signed PSC contract with MOGE as holder of 77.5% shares. On April 10, 2013, Myanmar government initiated bidding for 30 offshore blocks, By May 2013, there are 59 pre-qualified international companies that have been enlisted on the onshore blocks bidding. Competition between foreign companies brings advantages for Myanmar in pitting China, India with ASEAN member's demand for energy to require those countries provide reasonable economic interests to Myanmar.

Advantages and Challenges

The Oil and Gas sector has made great strides during last two decades. Yet insufficient terminals, defunct port system and underdeveloped transportation have undermined its potential for progress.

Vast Potentials in Newly Explored Blocks

Myanmar's proved oil and gas reserves have doubled in the past decade. The revelation of block A-1 and block M-9 increased Myanmar's share of proved natural gas reserves in the Asia-Pacific region from 2.6% to 4.14%, to become the seventh largest in the region. Block A-1 locates in Rakhine coastal area, near Sittwe Port. Currently, there is no accurate figure of the natural gas reserves in block A-1. The conservative estimate of its natural gas reserves is 10 trillion cubic feet, with about 4-6 trillion cubic feet in Shwe gas field and 5 trillion cubic feet in the Shwe Phyu gas field. In addition to block A-1, Mya natural gas field (block A-3) was also found in Rakhine coastal area, whose estimated

natural gas reserve is 2 trillion cubic feet. The gas reserves in M-9 block are estimated to be 8 trillion cubic feet. These findings further improved Myanmar's position in the international energy market.

Insufficient Oil for Domestic Demand

Compared with natural gas, Myanmar is not so rich in crude oil reserves. Myanmar's oil and gas production has increased since 1988. The production of crude oil has increased from 4.83 million barrels in 1988 to 7.62 million barrels in 2007, with an increasing rate of 67%. At the same time, Myanmar's oil demand is also growing. The demand of gasoline, diesel and other fuel oil has increased by four fold during nearly two decades. Diesel import accounts for more than half of the domestic consumption and the Myanmar government has to pay for the subsidies caused by the different prices in the international and domestic markets. Thus, Myanmar is still incapable of providing self-sufficient crude oil and its import of petroleum products has been on increase.

Deficiencies in Oil and Gas Market

The segmentation and monopoly is serious in Myanmar's oil and gas market, resulting in market mechanism malfunction, business inefficiency and underdevelopment of oil and gas market. Moreover, there are administrative monopoly and market access restriction in Myanmar's oil and gas industry. The state-running oil marketing terminals have the priority to gain petroleum products. During the privatization of state assets in recent three years, some fuel stations were sold to private enterprises, and since February 2012 private enterprises have been entitled to importation and exportation, storage and sale of oil and gas products, but more is to be reformed to break the monopoly and promote the effective circulation of products and service.

Refineries to be Constructed

Currently, Myanmar has set up only three refineries, namely, Thanlyin Refinery, Chauk Refinery and Thanbayakan Refinery, all of them locates in Yangon region's Thanlyin town and Magway division. The oldest one was built in 1954, and can't operate at full capacity due to the long period. The combined capacity of the three refineries is 51 thousand barrels per day, which can't meet the domestic need. In the coastal area of lower Myanmar, natural gas power generation plays an important role. Myanmar government is eager to build new refinery. In the meeting on May 27 2013, President U Thein Sein urged China National Petroleum Corporation's new president Liao Yong Yuan to construct refinery plants in Myanmar. It is proposed in the Myanmar-China Oil and Gas Pipelines project that a refinery plant in Mandalay, with a capacity of 56 thousand barrels per day, is to be constructed in order to refine the annual 2 million tons crude oil downloaded from China-Myanmar pipeline. It can process crude oil produced in Myanmar or from Middle East. Oil products can be transported to destination by the pipeline after processing. The oil products of the refinery also can be put into local market. Therefore, building refinery in Myanmar can meet its domestic demand and greatly reduce the cost and risk of international transportation.

Gas Grid to be Developed

Although Myanmar is rich in natural gas resources, its domestic gas usage rate is growing too. Thus, it needs to expand gas transportation grid. It needs to improve cross-border gas transportation grid to

strengthen exporting capacity, and with the development of Myanmar’s economy, residents must also have more gas demand. It implicates the existing 2000 kilometers gas pipeline be expanded for secondary supply network. When conditions permitted, natural gas pipeline can be reach to some households in large cities.

Oil and Gas Legislation to Be Promulgated

Myanmar needs develop specific regulations for energy, and its legal system for oil and gas exploitation needs to be improved. Currently, foreign investment in Myanmar’s energy industry has to comply with several laws and regulations. Although Myanmar has developed some policies relating to oil and gas exploitation and consumption, the energy sector can’t fully achieve the objectives due to lack of specific energy laws and regulations.

From 'Outside' to 'Inside': The Transformation of Activism over Energy Projects in Myanmar

Adam Simpson

Director, Centre for Peace, Conflict and Mediation, Hawke Research Institute

University of South Australia

adam.simpson@unisa.edu.au

The search for energy security and the establishment of reliable transnational energy markets is one of the key factors re-shaping politics and governance throughout Asia. With the energy needs of China and India in particular rapidly increasing, Myanmar, sandwiched between the two, has taken on greater significance both as a source and a transit route for energy. With the development of these regional energy markets there is a pressing need for effective environmental governance of transnational energy projects that have the potential to inflict serious and widespread social and environmental impacts. Until recently most forms of state-led governance in Myanmar were authoritarian and haphazard. With the political reforms currently underway, however, the new government is attempting to establish more democratic, rigorous and transparent forms of governance. Non-state actors, and particularly environmental activists, can make an important contribution to this transition. Historically, most activism has been transnational in nature, as it has been undertaken by exiled activists based in Thailand or otherwise beyond the reach of the Myanmar state. As the opportunities for political contribution and dissent in Myanmar increase more activism is taking place inside Myanmar, as exiled activists return and domestic activists emerge. This paper explores this unfolding transformation of activism from an exiled 'activist diaspora' to domestic activism, particularly in relation to campaigns against the gas and oil pipelines being built across Myanmar to provide energy for south-west China.

During military rule the displaced and rebellious borderland communities were the most fertile spaces for the development of environment movements against transnational energy projects based in Myanmar. Despite the dangers these activists often re-entered Myanmar incognito to undertake research for NGOs that were based outside Myanmar's borders. These activists developed networks between displaced communities inside Myanmar and the exiles across the border (South 2004). The indeterminate nature of the zones of operation that environmental activists inhabited led them to undertake a broad range of activities. No border-based environmental groups were simply lobby groups but their activities included lobbying international actors, writing reports, undertaking covert field research and providing clandestine education and training in Myanmar.

This exodus from authoritarian-ruled Myanmar to engage in activism in its borderlands and neighbouring countries resulted in what can be described as an 'activist diaspora', which has provided activist environmental governance of policies and projects in Myanmar (Simpson 2013a). The inclusive domain of the term 'diaspora' has, at times, been stretched to render it almost meaningless, with academic literature on, for example, liberal or queer diaspora leading Brubaker to argue that '[i]f everyone is diasporic, then no one is distinctively so' (2005: 3). Myanmar's expatriate

activists, however, fulfil not only traditional aspects of the term based on dislocation or 'the dispersal of a people from [their] original homeland' (Butler 2001: 189), but also what Sökefeld argues are 'imagined transnational communities' with a 'transnationally dispersed collectivity that distinguishes itself by clear self-imaginations as community' (2006: 267). His focus on social movement theory and forms of mobilisation dovetails with the concept of an activist diasporic community. This concept, deriving as it does from a largely progressive and democratic activist community also avoids the pitfalls that afflict some diasporic communities, such as a lack of trans-ethnic solidarity and gender awareness (Anthias 1998). Despite friction existing between some ethnic communities of Myanmar, which may be replicated in exile, this friction is largely absent in the environmental activist communities examined here who have made significant attempts to develop multi-ethnic collaboration for both strategic and ideological reasons. An additional stimulus to cooperation has been the geographic reach of both the Shwe Gas Pipeline and the Salween Dams, which cross several ethnic states and regions, precipitating a high level of cross-ethnic cooperation in the development of the campaigns. This unprecedented collaboration is the first defining characteristic of an activist diaspora.

The second characteristic of an activist diaspora is that it actively establishes linkages and provides specialist knowledge and otherwise unavailable expertise to broader campaign networks or coalitions in foreign or 'outsider' communities, which contrasts with the often isolationist approach of other members of diasporic communities. The importance of exiled activists to the outside groups lies in their specific linguistic and cultural knowledge together with a local political understanding, often sharpened by intense personal experiences, which outsiders, in this case from the North or Thailand, are unlikely ever to acquire or fully comprehend. This 'insider' knowledge of Myanmar exiles allows them to undertake covert research back in Myanmar proper that would otherwise be unachievable and to provide the expertise to outside or transnational civil society groups that is inaccessible to other activists. In this way the activist diaspora can publicise and highlight issues of particular concern to their communities, drawing the attention of outsiders to their campaigns.

The third aspect of an activist diaspora is that contributing expertise to broader campaigns and engaging with activists outside its community plays an important role in bolstering the confidence and skills, including English language proficiency, of exiles who may otherwise feel isolated in a foreign country. The delicate balance of emotions that exists in exile communities between 'hope [and] resistance' on the one hand and 'helplessness, suffering and apathy' on the other suggests that those who establish strong links both to their own diasporic community and the outsider community are those most likely to adapt successfully to their new lives (Mavroudi 2008: 70). The networks within Myanmar's activist diaspora have facilitated linkages and communication with other transnational activists, based predominantly in Thailand, that have successfully conveyed their campaigns, on both cross-border energy projects and democratisation in Myanmar, to a more spatially dispersed transnational audience (Simpson 2013b).

Activism over the Shwe Gas Pipeline

Until recently most activism over the Shwe Gas Pipeline Project, which is to transport gas from Rakhine State to Yunnan Province in China, was undertaken by outside activists, led by the Shwe Gas Movement (SGM) and Arakan Oil Watch (AOW) in Chiang Mai. As under most authoritarian regimes,

political activism in Myanmar took unconventional forms so, while there were no domestic NGOs established to challenge the Shwe Project directly, concerned youth channelled their energy through alternative organisational structures. In 2004 Thu Rein, a student at Sittwe University in the state capital, set up the Association of University Stipends and Social Affairs Rakhine, a student body nominally established to represent student interests. As the details of the Shwe Project gradually emerged the Association became a focal point for related debate and discussion. As well as holding covert gatherings on the topic they contacted exiled organisations, such as AOW and SGM in Thailand, to gather more information. Their activities were eventually discovered by military intelligence and in 2009 eleven Association student members were arrested, receiving sentences of up to six years in prison with three years each for two illegal activities: 'contacting unlawful [e.g. exiled] associations' and 'illegal border crossings', into Thailand or India.[9] These young students were taken to prisons in other states and regions – some as far away as Kachin State at the other end of the country – which made it difficult for old or poor relatives to visit. Although the easing of security tensions under the new government meant that most of the group were released in a January 2012 amnesty, four remained in jail.[10] Thu Rein managed to evade arrest and fled to Thailand in 2010, eventually becoming the Campaign Coordinator of AOW.

Restrictions on these domestic political activities began to lift in late 2011. In October 2011 Energy Minister U Than Htay confirmed in a parliamentary speech that 80 per cent of the Shwe gas was to be exported to China with much of the rest to be used by factories in central Myanmar owned by companies that were known to be close to the military. In response to this statement and the easing of political restrictions the local campaign became more open and visible. One component of the campaign was the writing of letters to the provincial governments of both Rakhine and Shan states – the two ethnic states that the pipeline traversed – making what could be considered procedural complaints about the pipeline construction such as infringing on farmers' land, lack of compensation and destruction of roads.[11]

A more confrontational, substantive and dissenting argument in the campaign, which was informed by concepts of natural resource rights, was the demand that the gas be used to provide 24-hour electricity to Rakhine State before any gas was exported. Rakhine State was one of Myanmar's poorest, with the lowest per capita electricity usage in the country according to the state-run media. The emerging permissive political atmosphere convinced local activists that it was possible to make this sort of demand openly for the first time. Across the state t-shirts, posters, stickers and calendars appeared bearing the message '24 Hours of Electricity Now. We Have the Right to Use Our Gas' (*Mizzima* 2012).

The demand for 24-hour electricity resonated with the more formalised ethnic political parties in Rakhine State, the Rakhine Nationalities Development Party (RNDP), which participated in the 2010 elections and had parliamentarians in the national parliament, and the ALD, which boycotted the 2010 elections but agreed to register as a party in late 2011 along with the NLD.[12] Both parties

---

9 Thu Rein, interview with author, Chiang Mai, Thailand, 11 February 2012.

10 Phyo Phyo (pseudonym), interview with author, Yangon, Myanmar, 18 February 2012.

11 Patrick (pseudonym), interview with author, Chiang Mai, Thailand, 13 February 2012.

12 Soon after the ALD decided to participate in the elections the plainclothes security personnel who had been posted outside the

adopted a less confrontational approach than activists, however, and saw potential developmental benefits from the pipeline projects, with the Secretary of the RNDP, Oo Hla Saw, noting that they were much less socially and environmentally damaging than the Myitsone Dam in Kachin State.[13] Indeed he 'welcomed' foreign direct investment in Rakhine State although preferring US/EU over Chinese investment due to 'greater transparency and respect for international norms'. While Oo Hla Saw felt that they were unable to stop the project anyway the RNDP argued in parliament that the 20 per cent of gas allocated to Myanmar should be used for development in Rakhine State, setting up a '24-hour Electricity Committee' to pursue this objective. The ALD Secretary, Aye Tha Aung, voiced similar opinions from outside the parliamentary system, but argued that more public participation was necessary in the decision making process and that Rakhine State 'received nothing' under the existing contracts. All technical labour was brought in from China and many of the manual labourers were brought in from central Myanmar.[14] Local campaigners were now very openly arguing for overt politicisation of the gas in favour of Rakhine State, with activists arguing for it all to be kept in the state rather than being sold to China in international energy markets.

Conclusion

Myanmar's activist diaspora has skills and international networks that could be used effectively to bolster the growth and efficacy of domestic 'inside' activism. Rapid changes in the domestic political and economic environment, however, poses challenges for activists based 'outside' to keep up with developments and remain relevant. As well as the Shwe Pipeline coming into commercial operation in the second half of 2013 there is likely to be an explosion of energy and natural resource projects over the next few years that have the potential to cause significant social and environmental displocation throughout Myanmar. Civil society can contribute to the environmental governance of these projects not only by bringing an important alternative viewpoint but, in the case of Myanmar, inside activists and those with international experience can also provide skills and expertise that are in desperately short supply in the Myanmar government and its civil service.

References

Anthias, F. 1998. 'Evaluating 'diaspora': Beyond ethnicity.' *Sociology*, 32(3): 557-80.

Brubaker, R. 2005. 'The 'diaspora' diaspora.' *Ethnic and Racial Studies*, 28(1): 1-19.

Butler, K. D. 2001. 'Defining diaspora, refining a discourse.' *Diaspora*, 10(2): 189-219.

Mavroudi, E. 2008. 'Palestinians in diaspora, empowerment and informal political space.' *Political Geography*. January, 27(1): 1-138.

Mizzima. 8 February 2012. 'PTT ready to expand its Burma oil business'. http://www.mizzima.com/business/6558-ptt-ready-to-expand-its-burma-oil-business.html.

secretary's house for over two decades were removed. Aye Tha Aung, interview with author (translated from Arakanese by Zaw Myat Lin), Yangon, Myanmar, 20 January 2012.

[13] Oo Hla Saw, interview with author, Yangon, Myanmar, 20 January 2012.

[14] Aye Tha Aung, interview with author (translated from Arakanese by Zaw Myat Lin), Yangon, Myanmar, 20 January 2012.

Accessed:12 February 2012.

Simpson, A. 2013a. ‘Challenging hydropower development in Myanmar (Burma): Cross-border activism under a regime in transition.’ *Pacific Review*. May, 26(2).

------ 2013b. *Energy, Governance and Security in Thailand and Myanmar (Burma): A Critical Approach to Environmental Politics in the South*. Farnham: Ashgate, forthcoming.

Sökefeld, M. 2006. ‘Mobilizing in transnational space: A social movement approach to the formation of diaspora.’ *Global Networks*, 6(3): 265–84.

South, A. 2004. ‘Political transition in Myanmar: A new model for democratization.’ *Contemporary Southeast Asia*, 26(2): 233–55.

Amending Constitution: Focal Point of Myanmar’s Political Development in 2013

Wang Zichang

School of International Studies, Jinan University

professorwang666@163.com

On Political Development

Here the political developments means that, first, public sources are distributed fairer than before, and second, powers are obtained and operated according rules more than before; the second criteria must be obedient to the first criteria; One country’s political developments are the results of the interactions among the relative political powers.

Why should we study Myanmar’s political development?

It can provide us a framework to comprehend, judge and forecast Myanmar’s situation

How to analyze Myanmar’s political development?

It need us focus on the interactions among the various political powers instead of just one political leader’s aspiration and action.

Focal Points of Myanmar’s Political Development in 2013

First, amending the 2008 constitution for Aung San Suu Kyi’s presidential dream

In the period of one or two years afterwards, amending the 2008 constitution’s request for presidential qualification will be a focal point in the Myanmar’s political development. This because that Aung San Suu Kyi want to race for the Myanmar’s president in 2015. According Myanmar’s 2008 constitution，Aung San Suu Kyi cannot be elected as Myanmar’s president because she married an Englishman, and her two sons are English. But Aung San Suu Kyi[15] has expressed her aspiration several times that she want to race for Myanmar’s president in 2015. If she wants to realize her presidential dream, she must mobilize enough support to amend the 2008 constitution.

According the present observation，AungSan Suu Kyi can get enough votes if she was admitted to race for the 2015 presidential election. In the long past period, Aung San suu kyi and the National League for Democracy (NLD) that she led struggled arduously and persistently with the junta for Myanmar’s democracy. This wined Aung San Suu Kyi a coin of Myanmar’s democracy and common people’s support. They support her to race Myanmar’s next president to lead Myanmar after 2015.

[15] Chapter III, Article 59 (f), of the Constitution states: “He himself [the president or vice president], one of his parents, his spouse, one of his legitimate children or their spouses shall not owe allegiance to a foreign power, nor be the subject of a foreign power or the citizen of a foreign country. They shall not be persons entitled to enjoy the rights and privileges of a subject of a foreign government or citizen of a foreign country.”

Here it should point that though NLD support Aung San Suu Kyi's aspiration to be president, they didn't take the actions that they used to, such parade on the street. Instead, they take legal actions to show their support, such as to participate in the committee of amending constitution of parliament, to take part in the international symposium on amending constitution. At same time, Aung San Suu Kyi also seeking the military's support by expressing clearly her points about armed forces in the future political structure.

About amending constitution, the latest expression of Aung San Suu Kyi is that she will first lead the NLD participate the parliamentary election, if NLD won the majority, then she and NLD promote to amend the constitution so that she can be elected as the next president by parliament.

To the request of amending constitution of Aung San Suu Kyi and NLD, the ruling party leaders responded differently. Aung Min responded positively. He said he support ASSK and NLD demand. Htay Oo, a vice chairman of USDP, responded negatively. He said that there is not plan now to amend the constitution. Thein Sein, the president responded mildly, he said it will be determined by people and by the parliament. From their interaction, it can be judged that the constitution cannot be amended this year.

Second, amending the 2008 constitution to satisfy the minority peoples' demand

According the law, the central government want incorporate the local armed forces of minority (LAFM) into the Board Guard forces. The LAFM felt that the treatment stipulated by the law were not satisfactory and refused the requirement of central government. Then the central government attacked them.

This time the central government takes the "carrot and stick" strategy. At the same time the attack was fighting, the central government also established two committees----Union Peace Making Committee and the Union Peace Working Committee--- to seek end the conflicts peacefully. In 2012, the central government has signed peace agreement with six LAFMs. The one that is still fighting with the central government is Kachin Independence Organization (KIO). The reason of continuing conflicts is that the two sides cannot agree on the preconditions to cease fire.

The leaders of KIO point that the main reason of the present conflicts is the central government betrayed the 1947 Panglong agreements. They put forward that it should first resolve the problems of status and rights of the minority peoples in the federalist government and then negotiate the peace agreement. The central government insists that it should cease fire first and then negotiate the plans of political settlement.

It can be concludes from the interactions between the central government and LAFMs that the focal points of the conflicts are the distribution of the rights. The KIO want the high autonomy that stipulated by the 1947 Panglong agreements. Otherwise, the central government did not empower the autonomy the minority wanted. The sustained conflicts showed us once again that the criteria of fair distribution of rights must be emphasized in the political developments of one country. The criteria of normalization gaining and operation of power must be obedient to the former criteria. Otherwise, the results may be armed conflicts in larger scale and more efficient slaughters.

Seemed understanding this, the central government unilaterally announced that It will stop attack and seek to negotiate the cease fire in January 2013. 28 may the two sides will hold peace talk in Magweal Hall in Myitkyina Township with the participation of representatives of China and the UN.

Though the interactions between the central government and KIO have not promoted the normalization of the power operation---- promoting fair distribution by the present constitution and parliament, the struggle of KIO for fair right distribution is still one very important part of Myanmar's political development.

The key to resolve this problem is the honesty and measures of the central government. That is whether the central government want amend the 2008 constitution according the 1947 Panglong agreements to meet the autonomy of the Kachin and other minority peoples.

Cooperation and Competition between U.S. and Japan's Policy towards Myanmar

Bi Shihong

School of International Studies, Yunnan University

bishihonggms@qq.com

After the first general election in 20 years held in January 2010, an elected government took place of the military junta in March. On April 1, 2012, Myanmar opposition party, the National League for Democracy (NLD), won the by-elections and its leader Aung San Suu Kyi was elected Member of Parliament with an overwhelming majority of votes. A series of changes of Myanmar political situation brought hopes for this country's stability and development, broadened space for Myanmar diplomacy and provided opportunities for U.S. and Japan to improve their relations with Myanmar. U.S. and Japanese dignitaries visited Myanmar continuously, launching the efficient and pragmatic dialogue and cooperation with Myanmar's new government. Cooperation and competition between U.S. and Japan's policy towards Myanmar will undoubtedly affect Myanmar's domestic and foreign affairs in many aspects. Reviewing U.S. and Japan's policies towards Myanmar, this paper will discuss cooperation and competition between U.S. and Japan, and its influences on China as well.

Since the Obama administration took office, the government emphasized Southeast Asia as its strategic priority, declaring "Return to Southeast Asia", enhancing cooperation with ASEAN countries, proposing a new mechanism of "Lower Mekong Initiative" (LMI), and taking adjustment of its policy towards Myanmar into account. U.S. proactive flexible engagement policy towards Myanmar in certain sense is an inevitable result of the adjustment of U.S. global strategy, even an inevitable choice of U.S. "Return to Southeast Asia" strategy. From a micro view, U.S. proactive flexible engagement policy towards Myanmar was based on U.S. reflection on inefficient "sanction and isolation" policy and its judgment of Myanmar's internal and external situation. Since 2009, U.S. policy towards Myanmar has shifted from the long-term "sanction and isolation" to the two-way "pragmatic engagement" which means simultaneous diplomatic engagement and sanction, and U.S. continuously showed its willingness to improve its relation with Myanmar, then put it into practice. During Hilary's visit to Myanmar in early December, 2011, Hilary particularly invited Myanmar to join LMI cooperation mechanism as a diplomatic observer. Hilary's visit to Myanmar opened a new page for U.S.-Myanmar relations, and it was an important part of "return to Southeast Asia" strategy. In November 19th 2012, Obama, the first U.S. president who visited Myanmar, met Thein Sein and Aung San Suu Kyi in Yangon, and declared that U.S. would provide $170 million financial aid to Myanmar. The significance of Obama's six-hour visit to Myanmar was more symbolic than practical, and was regarded as recognition for the abolition of military governance and encouragement for the future.

U.S. needed Myanmar as its strategic pivot of "Return to Southeast Asia" by which U.S. wanted to impair China's increasing influences in Southeast Asia. The Obama administration attempted to grasp the chance that Myanmar was undertaking a comprehensive reform and trying to get out of the international isolation, hoping to catalyze peaceful evolution of authoritarian regimes in East Asia by Myanmar's comprehensive reform and the influence of "Arab Spring".

Japan was greatly aware of Myanmar's fertility, the potential huge market and business opportunities of more than 50 million people. For Japan, the sea routes in Southeast Asia were the lifeline through which Japan could enter into the Pacific. From the long-term strategic point of view, Japan's competing dominance over Myanmar's diplomacy and its abundant resources with China is very important to maintain its maritime lifeline. In order to maintain its influences in Southeast Asian especially in Myanmar and prevent the infiltration of China's influences, Japanese government continues to spread the "theory of Chinese threat to the south" , therefore, Myanmar is increasing fears and concerns that China will force to the south someday.

Japan's policies towards Myanmar were the following: taking financial aid as a bait to impel dialogues between Myanmar's government and opposition parties and reconciliation of ethnic minorities; helping Myanmar's transition towards market economy system; keeping the coordination with European countries and U.S.; paying continuous attention to the situation of human rights in Myanmar. When the people in Myanmar had enough food and clothing, they would ask the military junta to take reform and transfer more power to them. When it became true, Myanmar could be a democratic country as Japan had expected. Japan always implemented "constructive interference" policy towards Myanmar and played a very important role in guiding Myanmar's road to market-oriented economy. Japan kept a certain distance with European countries and the States, had the close ties with Myanmar government, and induced Myanmar to keep a certain distance with China by "the carrot rather than the big stick" policy. Japan attempted to affect Myanmar's process of democratization and direction of economic reform by the means of economic and technical assistance, the exchange of policies and dialogues, human resource development, trade cooperation and direct investment and so on.

Affected by the Obama administration's "Return to Southeast Asia" and "proactive flexible engagement", Japanese government included Southeast Asia into "value-oriented diplomacy" system, trying to enlarge the camp of containing China and taking frequent diplomatic offensive in Southeast Asia. Japan wanted to develop further relations with Myanmar via the transition from the military junta to the elected government, realizing the promise made by the previous Japanese leaders, paying attention to the abundant human resources and markets to seek the joint development of mineral resources such as natural gas and rare earth. As for economic cooperation with Myanmar, Japan played a more active role, trying to support the construction of democratization in Myanmar via the enhanced economic relation and contain China's influences in Myanmar by signing and implementing the investment agreements to strengthen financial assistance for Myanmar.

Both U.S. and Japan consider Myanmar's geopolitics location is of great importance. Myanmar is located in the central area of the contiguous plates of East Asia, South Asia and Southeast Asia, and it is the most convenient channel through which China advances south into the Indian Ocean, so U.S. and Japan naturally compete with China for their influences in Myanmar. Myanmar's political elites also think the strategic location of Myanmar between China and India is more important than its abundant natural resources. Both U.S. and Japan realize that it is necessary to further improve their relations with Myanmar to balance the continuously developed bilateral relation between China and Myanmar. Though it will be a long period for U.S. to lift its sanctions on Myanmar completely, U.S. will finally do this to further enhance its influences in Myanmar and even the whole Asian-Pacific region. Meanwhile, Japan coordinates closely with U.S. "return to Southeast Asia" strategy when

improving its relations with Myanmar. Thus, when considering the development of their relations with Myanmar, U.S. and Japan pay great attention to policy coordination and close cooperation between them in order to promote the political and economic reform in Myanmar.

Japan always remains close interactions with U.S. in its important diplomatic activities because U.S.-Japan Alliance is the foot stone of Japan's diplomacy, but it is obvious that U.S. can't fully understand Myanmar's importance to Japan. In order to maintain the special Japan-Myanmar relations and Japan's interests in Myanmar, Japan not only put pressure on Myanmar but also kept close relations during the military junta. As for sanctions on Myanmar, Japan showed a different and even double-faced stand from U.S., which indicated Japan's opportunism and pragmatism.

For Japan, it did not prepare enough for U.S. "return to Southeast Asia", LMI and the rapidly-developed U.S.-Myanmar closer relations, and felt nervous because this situation was not the same as it had expected-to contain China by strengthening U.S.-Japan alliance. Japan's elaboration of its policy towards Myanmar was a little inferior to U.S. "return to Southeast Asia" strategy, and Japan-Myanmar cooperation space was extruded by U.S. In recent years, U.S. paid more attention to Myanmar, so Japan worried about its influences on Myanmar and enhanced its cooperation with Myanmar to ensure its leading position in this region.

In other words, U.S. mighty interference would weaken Japan's influences on Myanmar and the Southeast Asia, and the leading position in Southeast Asia pursued by U.S. and Japan were contradictory. Both U.S. "proactive flexible engagement" and Japan's "constructive interference" aimed at enlarging their influences on Myanmar, which would cause more competition between these two countries. In recent years, with the different strategic consideration, the strategic interests of U.S. and Japan in this region were overlapped and the competition and cooperation between these two countries occurred repeatedly. Both U.S. comeback and Japan's increased stake to gain superiority were to enhance its influences on Myanmar. U.S. and Japan would keep close cooperation to improve their relations with Myanmar and the competition for their influences on Myanmar would be inevitable, which would objectively enlarge Myanmar's diplomatic space and improve Myanmar's relations with western countries.

In conclusion, Myanmar is very important for China in geopolitics, border security and energy security and China also has much financial interests in Myanmar. In recent years, Myanmar implemented "multi-faceted diplomacy" and "the balance of power", developing relations with neighboring countries such as China and India as well as improving relations with the western countries including U.S. and Japan. China hopes to see a stable and prosperous Myanmar, so there would be a certain space for China, Japan and U.S. to cooperate diplomatically with some common interests in issues related Myanmar. Facing U.S. and Japan's recent activities, China should remain conscious and vigilant. "Return to Southeast Asia" and "proactive flexible engagement" of the Obama administration and Japan's "value-oriented diplomacy" in Southeast Asia region and close economic relation with Myanmar aim at China clearly, planning to contain China's influences in strategic aspect. Besides, U.S. and Japan took some other measures in politics, diplomacy, and economy, military and social culture to contain China. U.S. and Japan's improved relations with Myanmar will not only inevitably play a role in containing China but also interfere with China's strategic layout in Southeast Asia.

The European Union and Future Development of Myanmar

Yang Baoyun

School of International Studies, Peking University

yangbaoyun@126.com

Due to historical factors and actual demands, some European powers pay an extra attention to Myanmar. With the deepening of the European integration process, the European Union (EU) applies also a more unified policy towards Myanmar focused on "Values diplomacy" which is the basis of the EU policy on this country. With the reform of Myanmar's new government, EU has also adjusted its policy. At same time, Myanmar's government needs the help and aids from EU. A benign interaction between European Union and Myanmar has preliminary established, and this new relationship will exert some influences in the future development of Myanmar.

The EU Policy to Myanmar's Military Junta

During the Myanmar's military junta period, issues such as human rights and freedom were the EU's most important obstacles in the relations with this country. Responding to the Burmese junta's repression of pro-democracy activists, the EU governments agreed to impose even tougher sanctions against Rangoon. The decision extended the existing the EU ban on granting visas to more than 200 people, including not just members of the government but also "those who profit from it." The EU freeze on assets of Myanmar's nationals was also extended to cover more people, including generals, ministers, and people working in the tourism industry and in state enterprises. It suspended preferential trade concessions for the country several years ago. At same time, the EU banned the sale of arms to Myanmar.

In the process to impose the values diplomacy on Myanmar, the EU has on the one hand applied sanctions on Myanmar for express its dissatisfaction with the human rights situation in the country; on the other hand, promoted its values in Myanmar by a variety of channels, including the establishment of the non-governmental organizations and funding the local NGO existed.

The EU's policy vis-à-vis to Myanmar has given the Myanmar's military government a great deal of pressure.

At this period, the relation between EU and Myanmar even had a great effect on the relations EU-ASEAN. After Myanmar's admission to ASEAN on 1997, and in the process of institutional development of Asia-Europe meeting where ASEAN and the European Union are the main problem of Myanmar even became one of the issues in the relationship between two sides. Since then, the ASEAN-EU bi-regional dialogue went into a process of atrophy.

Adjustment of the EU Policy towards Myanmar

Since the elections in Myanmar, the new Government introduced quickly the political and social

reforms and carried out an opening policy; the European Union has watched and supported the remarkable process of reform in Myanmar; welcome the developments towards democracy, a strong Parliament, freedom of expression, and the government's efforts against corruption, as well as the efforts towards the release of remaining political prisoners.

As the EU is conscious that there are still significant challenges to be addressed in its relations with Myanmar, it set up the political conditions: First is to consolidate the democratic achievements so far and to move further towards full transition; second to unconditionally release the remaining political prisoners, while noting with satisfaction the creation of a review mechanism and looking forward to the early completion of its work; third to strengthen human rights and the rule of law including through enhanced cooperation with the UN, in particular to ensure the protection of all minorities; fourth to deal with inter-communal violence; fifth to achieve sustainable peace in Myanmar by addressing long-standing differences in an inclusive way, and in particular calling for an end of hostilities in Kachin State; sixth to adopt urgent action to deal with humanitarian risks for all displaced people in the Rakhine State.

The economic conditions have been set up as following: First is to promote inclusive and sustainable growth, as well as good governance to achieve the Millennium Development Goals in line with the government's plans; second to ensure that reforms are translated to economic benefits for ordinary people; third to encourage responsible trade and investment while promoting transparency and environmental protection.

In the international affairs there are also the principles to be respected: Myanmar has to be an active and respected member of the international community, by adhering to international agreements, including in relation to human rights, land mines, non-proliferation and disarmament, etc.

With adjustment of its policy towards Myanmar, the EU stands ready to cooperate with Naypyidaw. The EU is willing to open a new chapter in its relations with Myanmar building a lasting partnership and to promote closer engagement with the country as a whole. The Council invites the High Representative/Vice President to discuss and propose a comprehensive framework with priorities for the EU's policy and support to the ongoing reforms for the next three years to prepare election of 2015 and encourages relevant authorities in Member States and the EU institutions to proceed without delay to joint programming of development aid for Myanmar while respecting the existing harmonization efforts.

The EU plans to strengthen relations with Myanmar's parliament by studying the possibility of assisting the reform of the police service in Myanmar, in partnership with all appropriate stakeholders, in particular with the country's Parliament.

The EU is ready to cooperate with Myanmar for democratization and human rights by sharing the recent experience on political transition and democratization in some of its Member States and exploring ways to promote a regular human rights dialogue with Naypyidaw.

For economic cooperation the EU will maintain increased levels of development assistance, in coordination with other donors and explore the feasibility of a bilateral investment agreement. But the EU will still keep the embargo on arms. In response to the changes that have taken place and in

the expectation that they will continue, the Council has decided to lift all sanctions with the exception of the embargo on arms which will remain in place.

The main factors improving EU's policy change is the reform of Myanmar are following: First, the achievements of social and political reforms and carried out an opening policy to the world adopted by new Government of Myanmar introduced EU to adjust its policy towards Myanmar to promote father reform in this country. Secondly, the EU realize the unavailability of sanctions policy. In fact, for over 14 years EU sanctions have achieved little to nothing in terms of forcing Myanmar's military dictatorship to open up, as an example, Piero Fassino, EU Special Envoy for Myanmar, has been unable for long time to get permission to visit the country since his appointment in late 2007. Third, for reasons of economic interests. The EU is facing many challenges, such as the European debt crisis and weak economic development, and its economic power has declined. Myanmar is an important market for EU. Some big companies of the EU member countries keep an eye on potential future developments in Myanmar, hoping to gain an interest in this market.

However, there are also some different voices on the adjustment of policy towards Myanmar. For example the European Burma Network, a collective of advocacy and human rights groups has released a joint statement urging the European Union to delay lifting remaining sanctions on Myanmar ahead of a review on April 22, 2013. "We are concerned that the premature lifting of EU sanctions will undermine the reform process in Myanmar, and could even encourage further serious human rights abuses," said the statement issued by Mark Farmaner, director of Burma Campaign UK, on March 26, 2013. Some other criticized that the EU Foreign Ministers have decided to trust Thein Sein, and throw everything they have behind him. There are no caveats or reservations—instead it's a wholehearted endorsement of a man whom the United Nations Special Rapporteur on human rights in Myanmar twice named for personally ordering human rights abuses.

The Myanmar Government's Response

Myanmar's government shows welcome attitude to the new policy of EU. It's president Thein Sein had visited EU and requested that the remaining EU sanctions be lifted during his European visit. He pointed out："What we lack is capital and modern technologies ... all these are because of the economic sanctions for the last 20 years".

Myanmar has shown clearly that Myanmar has high expectations of EU's aids. In 2012 the European Commission allocated €18.5 million to address the basic humanitarian needs of over one million vulnerable people in Myanmar affected by conflict, natural disasters or ethnic tensions, particularly along the eastern border with Thailand, in Kachin, Chin and in Rakhine State. ECHO has provided €5 million of humanitarian aid to Kachin state, and €8 million to Rakhine state in 2012. EU's aids eased the burden of Myanmar's government to a certain extent.

In order to respond to the demands of release of political prisoners, Myanmar's president has pardoned 93 prisoners, including at least 59 political detainees, a day after the European Union lifted sanctions. "Amnesties almost always coincide with international events. Today's amnesty coincides with the lifting of EU sanctions," said Ko Ko Gyi, who was released from jail in 2012.

Taking conscience of role of European big companies on the EU's policy vis-à-vis to Myanmar, the

government of Naypyidaw will pay high attention to them in future,and increase its relationship with the big European enterprises, in particular the links with some transnational holding companies to obtain more investment and assistance from EU.

Conclusion

The European Union had taken the new policy characterized by the links between the values and economic assistance in Myanmar, to encourage the government of this country to continue to reform and opening up, and at the same time, the EU tries use economic interests to prevent the turn back of Myanmar's reform.

The European Union and Myanmar has established a preliminary benign interaction

It can be expected, as long as the Myanmar government continues to implement the reform and opening up policy, the EU will continue to make a positive response, so that bilateral relations in different fields, such as political, social, economic, cultural and other will maintain a stable development.

Human Security in Myanmar: Critical Hurdles

Pavin Chachavalpongpun, PhD

Associate Professor

Centre for Southeast Asian Studies, Kyoto University

pavin@cseas.kyoto-u.ac.jp

Domestic Discourse of "Security"

Human security has been a relatively alien concept due to the overwhelming concentration on the security of nation-state. The making of the "security" discourse in Myanmar is arbitrary. It is arbitrary because it has been shaped and reshaped according to the changing power interests of the Myanmar elite. The state becomes equivalent to the nation. Hence, the security of the nation is equal the regime security. Brendan Howe and Suyoun Jang explain this through the actor-centric security paradigm.[16] In this paradigm, security is an essential component of absolute sovereignty and the cornerstone of national interest. It places the security of the nation-state at the centre of analysis. From this viewpoint, state is forever preoccupied with the need to protect national sovereignty and territorial integrity from foreign and domestic enemies, at the same time as it defends itself from all kinds of threats to its interest. Externally, wars are unavoidable. Internally, political stability and social order is imperative. The priority has been to ensure security with the military being assigned a primary role in the safeguarding of the nation-state.

In Myanmar's case, a number of factors are responsible for the existence of state-centric of security. From the bitter memory of being colonised by the British, the civil war throughout the Cold War, to the unending ethnic insurgencies, the security discourse nominated the state as the most important institution capable of defending the country. This explains why the military rule in Myanmar had endured, effectively because the junta claimed to protect national security; yet, what exactly they protected remained obscured.[17]

Western Advocacy: Self-serving?

Maung Zarni crafts a useful framework in exploring the relationship between human security in Myanmar and Western advocacy. He argues that there are three discourses of "security" adopted by

[16] Brendan M. Howe and Suyoun Jang,"Human Security and Development: Divergent Approaches to Burma/Myanmar", *Pacific Focus*, Vol. XXVIII, No. 1 (April 2003), pp. 123.

[17] For elaborate details, see, Tin Maung Maung Than, "Myanmar: Preoccupation with Regime Survival, National Unity and Stability", *Asian Security Practice: Material and Ideational Influences*, Muthiah Alagappa, ed., (Stanford: Stanford University Press, 1998), pp.390-416. See also, Mary P. Callahan, *Making Enemies: War and State Building in Burma*, (Ithaca: Cornell University Press, 2003).

the West. These are: national security, global security and human security.[18] Whereas the first two discourses have gained much attention from Western governments primarily because of their interests involved, the last has often been ignored even when they promoted the awareness of human rights in Myanmar. Western advocacy on security in Myanmar has heavily focused on the outside interests in the endurance of the regime and the way in which such regime has engendered the impact on global security. Zarni emphasises, "The third—human—or people-centred–security trails as a distant third in Western policy making. This reality is opposed to public discussions, where the omnipresent rhetoric of human rights masks its diminished status".[19]

As the Cold War came to an end, what also came was the shift of the West's advocacy policy toward political situation in Myanmar. The brutal crackdown on pro-democracy protesters in August 1988 and the rejection of the election result in 1990 which saw the triumph of Suu Kyi's National League for Democracy (NLD) partly influenced the change in the West's position toward Myanmar's human rights situation. Yet, the change was merely cosmetic. The emergence of Suu Kyi as a democratic icon fighting for democracy and the protection of human rights perfectly served as the reference point in the new advocacy policy of the West. But in reality, the West invested tremendously in safeguarding its core interests in the Middle East and North Africa. Strategically, the United States was willing to enter into wars in the Middle East so as to protect those interests, be they political or economic. Meanwhile, in 2005, the United States referred to Burma/Myanmar as "outpost of tyranny". Despite being labelled as enemy of democracy, Myanmar has never been perceived as the United States' core interest.

As part of readjusting its position, the American government implemented a liberal Western advocacy to protest against the appalling human security situation in Myanmar. This liberal Western advocacy was made possible because Myanmar was one of the places where the West felt it could afford to live out its liberal values, as it was pursuing its core interests elsewhere. In other words, advocacy of human security was allowed to dominate Myanmar policy discussions and media coverage because other Western interests in Myanmar were not deemed very important.[20] In the words of Michael Backman, "*Burma* is not strategically important to the United States, so it is a 'free kick' politically to take a high-handed *approach* to the issue. It makes for good headlines and helps to pacify the US domestic human rights lobby, regardless of whether the approach is effective or not".[21] The West then imposed sanctions against the Myanmar regime, realising that the shut-down of channels of communication with Myanmar would not affect its overall global strategic interests. Indeed, sanctions became the hallmark of the West's Myanmar policy, initially endorsed by Suu Kyi herself. Sanctions were also justified not only because of the persistent military rule in Myanmar, but also the terrible human security situation.[22] In response, the military regime intensified its

---

[18] Maung Zarni, "Burma/Myanmar: Its Conflicts, Western Advocacy, and Country Impact", *World Peace Foundation*, 25 March 2013 <http://sites.tufts.edu/reinventingpeace/2013/03/25/burmamyanmar-its-conflicts-western-advocacy-and-country-impact/> (accessed 20 April 2013).

[19] Ibid.

[20] Ibid.

[21] Backman, Michael. 2008. *Asia Future Shock: Business Crisis and Opportunity in the Coming Years*, (New York: Palgrave Macmillan, 2008) p. 120.

[22] Morten B. Pedersen, *Promoting Human Rights in Burma: A Critique of Western Sanctions Policy*, (Maryland: Rowman and Littlefield Publisher, 2008), p.24.

repressive policy vis-à-vis its own people, creating an even more devastating human insecurity situation. For a long time, Western sanctions had proven to be futile.

The US Shift of Myanmar Policy

The changes inside Myanmar, at the same time, coincided with US President Barack Obama's innovative policy toward Asia—the s0-called "Asia Pivot". Once again, the new political landscape in the region forced the United States to readjust its focus on Myanmar's regime, rather than the dire human rights situation inside the country. The new concept of US policy toward Myanmar is now a pragmatic concept—engaging the regime and encouraging its democratisation with lucrative investments from the United States supposedly to facilitate the economic opening up after long years of the country's economic hardship.[23] The engagement with the Thien Sien government is now a product of the United States' Asia Pivot in relation to Myanmar. The United States no longer needs Myanmar dissidents and exile leaders to legitimise the substance of its policy toward Myanmar. Together with Suu Kyi, the Obama administration has reinvented Myanmar whose old image as an outpost of tyranny was replaced by a new friendly business partner image. In responding to the opening up process of Myanmar, Washington has sought to create a comfort zone for the leaders in Naypyidaw primarily to do business together and at the same time to veer the country away from the Chinese influence.[24] Lifting sanctions, engaging with the Myanmar elite, paying more attention to Myanmar's political reconciliation and promoting human rights are now parts of the new policy package designed to welcome Myanmar's political transition and to ensure the US interests in such process.

Apparently, the US admiration of Myanmar's democratisation and of course its defence of human rights in the country neatly unveils an ethical standpoint of the Obama administration. But the real gist of the new upgraded Myanmar policy of the United States has been security-commerce centric—being wary of the threats from the old military elite and in the meantime needing to engage economically with the new regime for the United States' own benefits. This view of the *realpolitik*, or in a more diplomatic term—pragmatism, is indeed dominating the West in terms of its new approach in dealing with developments in Myanmar. However, pragmatism poses a dilemma for the West. It needs to be pragmatic to grasp any opportunities which emerge in the process of transition. But in so doing, its promotion of human rights and the support for human security could be compromised. Like in the past, the security-centric view of the West eclipsed its seriousness to tackle human insecurity issues. Today, while the West finds it is important to remain pragmatic in managing its relations with Myanmar, its concerns over the lack of human security are belittled. The fact that the atrocious human security situation still persists today in Myanmar is a testament of the ineffectiveness of the new approach by the West.

---

[23] U Myint Soe, "Shift in US Policy towards Myanmar", *ASEAN-US Relations: What are the Talking Points?*, edited by Pavin Chachavalpongpun, (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2012), pp.107-8.

[24] See, David I. Steinberg and Hongwei Fan. *Modern China-Myanmar Relations: Dilemmas of Mutual Dependence*, (Copenhagen: Nordic Institute of Asian Studies, 2012).

Development of Transport Connectivity in Myanmar and the Prospect for Regional Cooperation

Lei Zhuning

Institute of Southeast Asian Studies, Yunnan Academy of Social Sciences

leizhuning@sina.com

Myanmar stands at the conjunction of Southeast Asia, South Asia and East Asia. Due to its strategic location, Myanmar plays an irreplaceable role in bridging separate and landlocked countries and regions together. Hence, regional transport connectivity in a large part hinges on Myanmar's progress in this regard.

Confronted by many difficulties such as limited financial resources and technology capabilities, Myanmar's transport infrastructure construction since 1988 has been mostly inward-looking. In order to fully utilize Myanmar's comparative advantages and generate economic benefits for Myanmar and the region at large, it is necessary to deepen multi-lateral cooperation and make concerted efforts to promote regional transport connectivity centered on Myanmar.

Improvement of Transport Connectivity in Myanmar

Myanmar has made much progress in the area of transport infrastructure construction since 1988. However, as constrained by limited resources and economic sanctions, there is still much work to be done on domestic front and the progress on improving regional connectivity is limited.

1. Progress on Transport Infrastructure Construction

Great achievement has been seen in road construction since 1988. Previously, before 1988, there were only 13,635 miles of roads maintained by Public Works of the Ministry of Construction. By the end of 2011, Public Works has extended the road to over 24,000 miles in the entire nation. Particular effort has been given to the Yangon-Mandalay expressway and road construction on the western bank of the Ayeyawady River, which has lagged behind the eastern side in development due to poor transport conditions.

As to railway, Myanmar has made tremendous progress in railway construction in last two decades. Before 1988, there were 1,976 miles of railroads in the country[25], of which 1,924.75 miles were built before 1948, and only 51.6 miles were built from 1948 to 1988. Since 1988, construction of railway has been expedited. By April 2011, 1,048.95 miles more railway had been added to the existing railway system and the total length of railway has exceeded 3,000 miles. The government plans to further extend the railway system by a rate of building 250 miles railroads annually[26].

From Myanmar government's point of view, in terms of importance in socio-economic development, Yangon-Mandalay railroad stands first, Mandalay-Myitkyina railroad comes second,

[25] *New Light of Myanmar*, Oct. 30, 2010 p.1
[26] *New Light of Myanmar*, June 5, 2011 p.1, p.8

Yangon-Mawlamyine-Ye is third and Yangon-Pyay is fourth[27]. In the meantime, mush focus has been put on construction of railroads to areas formerly not linked with the central part of Myanmar. The aim is to promote economic development in a regionally balanced way, so as to promote equitable development of all parts of the country.

Myanmar has also made great progress in the area of air and water transportation since 1988, although the achievements might not be as conspicuous as those achieved in road and railway construction.

2. A Similar Pattern Observed on both Road and Railway Construction

Despite of the above-mentioned achievements, the overall progress on transport connectivity is slow and Myanmar still has a long way to connect itself with its neighbors.

Although Asia Highways, ASEAN[28] Highways and GMS[29] Economic Corridor projects have been stated as government priorities, in reality, road construction is inward-looking and little progress has been made on outbound projects. For instance, nearly two third of the Asian Highway routes in Myanmar are Class III road and nearly one third are still below Class III roads. A similar pattern could be observed on railway construction, with emphases having been put on domestic front, and little progress having been made to bridge the missing links with neighboring countries. Major missing links of TAR[30] still exist in Myanmar as it was ten years ago.

Opportunities and Challenges

Deepening regional cooperation on transport connectivity will bring Myanmar and neighboring countries many benefits.

1. Market Access and Economic Cooperation

Improvement on regional connectivity will provide the countries in the region with easier market access to the vast regional market. Myanmar's neighbors--China, India, Bangladesh and other ASEAN member countries, constitutes a huge market with a total population of over 3 billion.

Regional integration is gaining momentum with the establishment of China-ASEAN Free Trade Area and the coming ASEAN Economic Community. Other regional cooperation mechanisms such as GMS, SAARC[31], BIMSTEC[32] are also coming along. As a result, regional FDI[33] and technology transfer will increase, together with more job opportunities. As export-oriented labor-intensive industries are phasing out of the coastal areas of China, Myanmar could become a major production center of Asia considering its competitive labor costs and advantageous location. Moreover, improvement on transport connectivity will greatly promote the development of logistics and tourism in the region, and create more jobs in the service sector.

---

[27] *New Light of Myanmar*, March 15, 2011 p.8
[28] ASEAN: Association of Southeast Asian Nations
[29] GMS: Greater Mekong Sub-region
[30] TAR: Trans-Asian Railway.
[31] SAARC: South Asian Association for Regional Cooperation
[32] BIMSTEC: Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation
[33] FDI: Foreign Direct Investment

2. Challenges and Difficulties Confronting the Regional Routes thru Myanmar

Financing and technical constraints have become the two most prominent and recurring problems hampering the construction of regional routes. Besides, each route has its own particular problems. Taking reference from the GMS transportation and logistics cooperation, exorbitant and unpredictable transit charges, complex cross-border procedures and poor condition of transport infrastructures are usually cited as major obstacles. Problems usually amass at border areas and security problems constitute a big challenge in and around Myanmar. Lack of mechanisms for sharing the benefit and cost fairly among the stakeholders is also a problem. In addition, there could be externalities brought about by improved regional connectivity such as trafficking of people, drugs and protected wildlife coming with improved transport facilities.

The Way Forward

To promote regional connectivity, it is necessary for stakeholders in the region to deepen multilateral cooperation and assist Myanmar in transport infrastructure construction.

1．To Strengthen Multi-lateral Cooperation

In the new era since the democratic government sworn in, Myanmar is returning to its long-cherished tradition of neutrality, and it is in Myanmar's best interests to maintain a delicate balance of powers. It is critically important for Myanmar to utilize its geographical advantage to foster regional cooperation, channel all the international and regional resources to domestic constructive purposes while carefully avoiding becoming a battle ground for cut-throat geopolitical struggle and missing the golden opportunity for long overdue development.

For China, a stable, prosperous and open Myanmar is in China's interests, especially for its landlocked and underdeveloped Southwest areas. That's why it is China who first provided platform for Myanmar-U.S. dialogue a few years ago. It is also in the interests of other neighboring countries of Myanmar to see its promising economic potential being full realized.

To improve regional connectivity centered on Myanmar is of great importance for regional cooperation. Therefore, it is necessary to establish a regional multilateral cooperation mechanism centered on Myanmar. The mechanism, in the initial stage, should involve all the immediate stakeholders in the region, particularly Myanmar, India, Bangladesh, Thailand and China, and should follow the principle of inclusiveness, open to regional and global stakeholders in the long run.

Some efforts have been made in this regard. In May 2013, India and China jointly proposed the BCIM[34] Economic Corridor initiative following a successful car rally from Kolkata to Kunming via Bangladesh and Myanmar in February and March 2013. Meanwhile, the U.S.A. is floating the idea of developing an India-Pacific Economic Corridor through Bangladesh and Myanmar. Japan is making plans to construct high speed trains for Myanmar while China, in cooperation of Korea, is considering setting up factory for producing locomotives for the high speed train. In the future, more concerted

[34] The BCIM Regional Cooperation Forum involves Bangladesh, China (Yunnan), India (NER and West Bengal) and Myanmar, which was started with the Kunming Initiative in 1999, with the aim to "strengthen regional economic cooperation and cultural exchanges and to make the BCIM area the real 'Suvarnabhumi' (golden land) as they figure in ancient legends."

efforts are needed to provide more assistance in order to further improve regional connectivity.

2. A New Master Plan on Regional Connectivity is in Need

It is necessary to consider the overall situation of regional connectivity, taking into account all the existing routes and planned or proposed routes. A new master plan for regional cooperation on transport connectivity should be drawn up with flagship and pilot projects being identified.

3. To Establish Mechanisms for Better Sharing of Benefits and Costs

Transport routes and economic corridors in Myanmar can be regarded as “club goods” for the region around Myanmar. Improvement of the transport conditions in Myanmar will benefit all the regional stakeholders. Therefore, a set of benefits and costs sharing mechanisms should be established, and measures should be taken to remedy the hidden costs in social and environmental areas.

4. To Reduce Non-Physical Barriers and Enhance Interoperability

Taking reference from the experience of GMS Cross-border Transport Agreement (CBTA), it is also recommended that a similar multilateral agreement be reached among Myanmar and its neighbors to facilitate customs clearance procedures and reduce transport time and costs in the region.

Through implementation of these measures, it is hoped that a seamless regional logistics network be established eventually, so as to fully realize the potential of infrastructure interconnectivity in the region, and the benefits of regional cooperation can be reaped and shared among all the countries in the region.

Myanmar's Political Transformation and New Development of China-Myanmar Relations

Liu Xuecheng

Senior Fellow

China Institute of International Studies

liuxuecheng@ciis.org.cn

China and Myanmar are friendly neighbors, sharing the profound "pauk-phaw" (fraternity) friendship with cross-border ethnic peoples living together. They are the first Asian countries that advocated the five principles of peaceful coexistence as the code of conduct for the state-to-state relationship. Myanmar has adhered to the "One-China" policy and supported China's core interests. China has supported Myanmar's unity, sovereignty, and territorial integrity.

Myanmar and China have constructed the strategic corridor of energy and commerce connecting the landlocked Southwest China to the Indian Ocean. They are the two key stakeholders in the proposed Four-State Economic Corridor among China, Myanmar, Bangladesh, and India. They are the cooperative partners of the Greater Mekong Sub-regional Cooperation and the four-state Joint Patrolling against organized crimes over the Mekong River, greatly contributing to the shipping safety on the river. China is Myanmar's largest investor with an investment totaling $12.32 billion in 2010. In 2011, the bilateral trade volume reached $6.5 billion, seeing an annual increase of 46.3 percent. China's non-financial direct investment in Myanmar that year was $460 million, increasing 41.4 percent over that in 2010, making China Myanmar's second-largest trading partner behind Thailand. The ASEAN-China Free Trade Area (CAFTA) was realized on 1 January 2010 as over 90 per cent of products classified by ASEAN-6 and China have been eliminated. The CLMV countries, including Myanmar, will fully implement the CAFTA on 1 January 2015.

China is happy to see Myanmar emerging from decades of the military rule and diplomatic isolation, shaking off the Western sanctions by conducting political and economic reforms, and cultivating diplomatic space of national reconstruction. Under the new civilian government, China-Myanmar relations have opened a new page of their traditional friendly relationship. President U Thein Sein visited China immediately after assuming the presidency in May 2011. The joint statement on establishing the comprehensive strategic cooperative partnership was signed between China and Myanmar. Chinese Foreign Minister Wang Yi met with U Wunna Maung Lwin, his counterpart from Myanmar, at the sidelines of ASEAN Foreign Ministers' meeting and related meetings held in Brunei in July 2013. Wang described their bilateral relations by quoting two famous Chinese sayings "time reveals a person's heart" and "a friend in need is a friend indeed." Wang reaffirmed that China will, as always, adhere to a friendly policy towards Myanmar and support Myanmar to pursue a path of development that conforms to its conditions and that, such a traditional friendly relationship should rather be strengthened, not weakened under the new situation. Myanmar's Foreign Minister U Wunna Maung Lwin said that Myanmar cherished the traditional friendship with China and thanked China for having long offered valuable support and assistance. He reaffirmed that "Myanmar is in a

period of reform and transition, but we will never change our good-neighborly and friendly cooperative relations with China.”

China Supports Myanmar’s Political Transformation

Since the new civilian government was established in March 2011, Myanmar’s political transformation has experienced the two phases. The first phase could be defined as the one of political rectification; and it has now ushered in the second phase of political democratization.

With the seven-step roadmap toward democracy, the new constitution adopted in 2008 came into force. The elections conducted in November 2010 officially ended the Junta’s rule in Myanmar. The civilian government was sworn-in in March 2011. China has strongly supported the Junta’s roadmap toward democracy, the democratic election in 2010 and the new Government. Chinese official statements and media reports held positive and supportive positions on political development in Myanmar. The smooth elections provided an opportunity for the international community to encourage the new civilian government to move in the direction of greater openness and reform and commit it to national reconciliation and economic development.

President Thein Sein-Aung San Suu Kyi meeting on 19 August 2011 was “the first step toward national reconciliation.” President Thein Sein announced in 2011 that his government would allow exiles to return home when their offences would be considered leniently. Since then, the new government has released hundreds of prisoners, including political prisoners. Myanmar government has formed a National Human Rights Commission to investigate reported abuses in the country. The 15-member commission of retired civil servants will safeguard citizens’ fundamental rights as specified in the 2008 constitution. The election law and Party registration bill have been revised to pave the way for opposition parties to register as legal political parties, including the National League for Democracy. The New Government has lifted the censorship of the media and the private newspapers and magazines and the television stations have been published and operated.

The government has started peace talks with armed ethnic groups. The government has also formed a national peace committee to deal with groups seeking peace talks. The new government has signed ceasefire agreements with 11 leading ethnic armed groups. The talks with the KIA for a ceasefire agreement are under way with the support of the international community. Although there have been conflicts and clashes between the Myanmar military and some armed ethnic groups, the government has started the process of negotiations with several armed ethnic groups and at least temporarily shelved the BGF plan.

The second phase is characterized by preparations for the 2015 elections. Suu Kyi and Shwe Mann have announced the presidential bid, and 11 ethnic parties have decided to create one party under the name of Federal Union Party, eyeing the 2015 elections. These new political developments have lifted the certain of political democratization. The key issue is constitutional amendment: Whether Suu Kyi is qualified to run for the presidency and How to share power and interests between the Federal government, the local minority authorities within the federal context, and how to deal with sectarian conflicts between Buddhists and Muslims and other minority communal groups. The

international community is watching the interplay of the internal and external political forces released by the political transformation in Myanmar.

New Development of China-Myanmar Relations

After the new government was established, Myanmar's president U Thain Sein visited China and the two governments signed the joint statement on establishing the Comprehensive Strategic Cooperative Partnership between China and Myanmar. In June 2013, Chinese State Counsilor Yang Jiechi visited Myanmar and Called on President U Thein Sein. During his visit, both governments signed the agreement on implementing the Action Plan of Comprehensive Strategic Cooperation Partnership and further pushing forward the process of neighborly and friendly cooperation.

With the development of political and social diversity in Myanmar in the process of democratization, China has adjusted its policy to Myanmar with emphasis of public diplomacy. Some geo-strategists, security experts, and policy analysts have distorted this diplomatic move as a China's effort to colonize Myanmar or encircle other neighbors, or dominate in the Indian Ocean. I would like to explain the current dynamic China-Myanmar relations from a Chinese perspective. Although China's approach may differ from others' approaches, its general goals are similar. The goals China has pursued:

China has appointed its capable ambassador Yang Houlan to Myanmar and an experienced senior diplomat Wang Yingfan as special envoy to Asian affairs, first concentrating on dealing with developing China-Myanmar relations.

China has seen Myanmar as a good neighbor, a cooperative partner, and a close friend. Myanmar is also seen as a land bridge that gives access to the Indian Ocean and enables China to bypass the Malacca Straits from the geostrategic perspective.

China has support Myanmar's national reconciliation and domestic unity through constructive dialogue with the opposition and through negotiating peace agreements with armed ethnic groups. China has been a biggest investor and improved its intra-structure by the connectivity projects. Chinese government and Chinese companies have paid attention to the social obligations and environmental issues related to their investments.

China has supported Myanmar's chairmanship of the ASEAN in 2014-2015 and supported this nation's efforts to participate in regional cooperation, particularly participating in the course of the ASEAN community building. In developing their bilateral relations, China has adhered to the principles of sovereign equality, friendly consultation on an equal footing, and mutual benefits and win-win cooperation.

China has strengthened its efforts to engage with opposition parties and social groups as well as consolidated its official government-to-government relations. Chinese government has invited the ruling USDP delegation to visit China. China has also invited the NLD delegations and leading minority ethnic parties or groups to visit China, strengthening people-to-people contacts and consolidating

the social base of China-Myanmar friendship and cooperation.

Conclusion

The whole nation is shifting to an agenda of political and economic liberalization, a process remarkably initiated by positive interactions between President U Thein Sein and Daw Aung Shan Suu Kyi. However, a number of challenges is facing the new government and these are "serious, deep-seated and long-standing" problems. The Myanmar people expect that this political process will be conducive to political reconciliation, social stability, and economic development. Minority ethnic groups hope that peace will be achieved by negotiating new peace agreements with the civilian government. The 2008 constitution excluded most of the ceasefire groups' demands for ethnic self-determination. It should decentralize authority, particularly in the fields of development and social welfare, to the new state-level administrations. The fate of the ceasefires lies with the new government. The international community has significant interests in "stabilizing" Myanmar.

The international community is expecting the new process of national reconciliation and economic development sustainable and irreversible. The new government needs to cope with the five "balancing" issues:

1. Balancing of political democratization agenda and economic development agenda. Any political reform agenda without people-centered and development-oriented agenda are doomed to fail when people do not benefit from them.

2. Balancing of release of "political prisoners" and return of the internally displaced refugees. Previous and ongoing armed conflicts have forced over half-a-million people to flee their homes, with 150,000 refugees and some 2 million migrant workers crossing the border to seek refuge and livelihood in the neighboring countries.

3. Balancing political reconciliation between the opposition and the government and the peace agreements between the armed ethnic groups and the federal governments.

4. Balancing the relations with the dominant Buddhist population and with the minority communal groups in terms of social and economic policy making.

5. Balancing relations with all key stakeholders or major players in the region and the world.

We are happy to see that the new government has been making active efforts to maintain the positive momentum of conducting domestic reforms and pursuing friendly relationships with all countries, particularly neighboring countries.

China-Myanmar Relations (2011-2013): Promoting China's Image in Myanmar

Aung Aung

Independent Researcher

aa33mm33@gmail.com

With the recent democratization in Myanmar, the society of Myanmar is heavily influenced by Western value systems such as democracy, human rights, freedom, and good governance. More international non-governmental organizations (INGOs) are coming into Myanmar to encourage civil society and to strengthen nascent democratization process. From that sense, in the increasingly active Myanmar's civil society, you may not survive if you are not talking about human rights.

Currently, international relations and Myanmar are widely being discussed within news journals in Myanmar including China-Myanmar relations. Many writers write about the relations between China and Myanmar from different point of views. Some write that Myanmar should be closer to the US. Some write Myanmar should be closer to European countries. Some write Myanmar should maintain relations with China as Myanmar cannot choose its neighbors. Among the critics, one common thing is that all stakeholders in politics of Myanmar do recognize the importance of China in the future of Myanmar. Many experts also agree that current image of China in Myanmar is severely damaged as China supported ex-military regimes in Myanmar neglecting the voice of the people of Myanmar under suppression.

People in Myanmar generally feel that China exploited Myanmar during its hard times meaning that China supported the military mechanism of Myanmar ignoring democracy, human rights and good governance. In turn, China purchased natural resources of Myanmar with cheap prices. As a result, Myanmar had become poorer more and more relying on China for everything. In this paper, how China can promote its image among Myanmar people will be discussed.

It is important for China to understand Myanmar and to conduct strategic public relations diplomacy. In doing so, the role of Chinese embassy in Myanmar is important as the embassy serves as the image of China in Myanmar. Before writing the paper, I met around 20 people from the class of Peace, Democracy & Development (MDRI-CSIS) in Yangon and also met with taxi drivers and some people on the streets. Based on the information obtained, in the presentation, there are recommendations for China to promote China's image in Myanmar.

In the past, China worked with the Government of Myanmar as the Government was the only main stakeholder in the politics of Myanmar. However, today's Myanmar is changing meaning there are more than one stakeholder such as civil society, political parties and the media. In order to implement a powerful public diplomacy in Myanmar, China should establish an effective public relations department at the Embassy of China in Yangon. Local political officers and media officers should be hired at the department in order to garner updated information and to keep abreast with the changes. Unlike the US embassy, British Embassy and Japanese Embassy in Myanmar, people

have little information about what the Chinese embassy is doing in Myanmar. China should also build Chinese Centers in Myanmar to provide cultural exchange programs (like Confucius Centers). In Yangon, the American Centre and British Council are very popular among the Youth in Myanmar to learn English and Western culture, but no people go to the Embassy of China in Yangon to learn Chinese culture. In order to raise the awareness of Myanmar people on China, China can also advertise its achievement and values through private media in Myanmar.

In Chinese project areas, long-term development projects for local people should be considered. China can do it through local NGOs or can set up a new NGO that can implement the values and interests of China. Chinese projects in Myanmar are also under critics for not creating enough job positions for Myanmar's work forces meaning that China brings their own workers from China. Most senior positions are occupied by those who speak Chinese so Chinese projects are just for China. China should also send medical teams and other humanitarian teams to support vulnerable people in Myanmar. Meeting closely with local people will be one of the best tools to win minds and souls of Myanmar people. Myanmar is now in the process of democratization so it is important for China to understand on Myanmar meaning that the politics of Myanmar is more and more complex. So, China should regularly invite independent scholars/ researchers to China and discuss about the politics of Myanmar. Students in Myanmar have little information about scholarships from China, so people think that Chinese scholarships are just for Chinese meaning that if you do not speak Chinese, you will not win Chinese scholarships. In order to promote human resource development, China can receive more Myanmar students allocating the quota for them.

In the views of Myanmar people, Myanmar girls are often persuaded to China through human-trafficking and are forced to marry to Chinese disabled men or those who have mental problems. People think that China does not take enough actions against those crimes so China can take more action on it and should also let people know how China is combating on it through private media. If Chinese leaders visit Myanmar, they should go and talk to university students and civil organizations. For example, Western leaders visited Myanmar and met with civil societies. Japanese leaders also visited Myanmar and met with civil organizations and even they played with children meaning that within minutes, Japan won the hearts of Myanmar people. In order to strengthen people-to-people relations, China can also send its movie stars or singers to Myanmar to meet with local people as ambassadors. Like the US and EU, China should allow Myanmar a special trade opportunity and can write off some debts. In order to encourage the growth of manufacturing and create more job opportunities in Myanmar side, China should take some measures to increase imports from Myanmar, so that the trade imbalance between the two countries can be relieved. China also should examine previous contracts with Myanmar during military regimes as some Myanmar people think that the Military regime in Myanmar sold out all resources to China before they quitted the power. Finally, China should work more closely with NLD and should invite Aung San Suu Kyi to China to discuss current China-Myanmar relations. China can take this opportunity letting Aung San Suu Kyi know what China like or dislike.

China's Investment in Myanmar under Its Political and Economic Reform

Lu Guangsheng

Institute of Southeast Asian Studies, Yunnan University

lugs@ynu.edu.cn

By 2012, China has invested more than $ 14 billion in Myanmar, accounting for about 50% of Myanmar's total foreign investment, which makes China the largest investor of Myanmar. Myanmar's political and economic reform brings both new opportunities and challenges to Chinese investment. Myanmar's new Foreign Investment Law and its efforts to open monopoly industries to the private sector are attractive for foreign investors, including China. However, the suspension of Myitsone dam and the protest against Latpadantaung Cooper makes Chinese investors suffers a lot. Facing the new situation, both the Chinese government and enterprises have adjusted their policy for investing in Myanmar.

What Has China's Investment in Myanmar Changed since 2010?

Chinese investment in Myanmar declined. By August 2012, China has invested a total of $ 14.11 billion in Myanmar, ranking the first. The investment is mainly in oil and gas, electricity, mining and manufacturing. However, it's reported that no new Chinese investment went to Myanmar after the Myitsone Dam was suspended in 2011. The effect of the reform carried out by the new government has yet to be observed. Some Chinese enterprises have stopped to invest in the Northern Myanmar on in recent two years. Some even plan to withdraw from Myanmar to Laos.

The Chinese government has adjusted its Myanmar policy to come up with the new situation of China-Myanmar economic cooperation. A senior diplomat Wang Yingfan was appointed as the representatives of Asian affairs at the beginning of 2013, in charge of Myanmar affairs. Yang Houlan, the new Chinese ambassador to Myanmar, is actively contact with all parties, including Aung San Suu Kyi and leaders of Generation 88. Chinese embassy in Myanmar registered in the Face Book, viewing it a channel to communicate with Myanmar public. Meanwhile, the Chinese government upgraded the environmental standards for going-out Chinese enterprises. In February 2013, the Ministry of Commerce and the Ministry of Environment jointly issued the Guidelines on Environmental Protection in Overseas Investment and Cooperation, which is the first of its kind in China. The guideline makes it clear that the going-out Chinese enterprises should abide by the laws and regulations of the host countries and fulfill the responsibility of environmental protection. Chinese enterprises have to get a recommendation from the provincial (municipal) commercial department before invest in Myanmar after March 2013.

Facing the complicated situation in Myanmar, some Chinese enterprises introspected on their past behavior, and took some actions. They pay more attention and invest more to fulfill social responsibility, promote transparency, engage with local media actively and try to "do more and talk less". China Power Investment Corporation, the contractor of the Myitsone Dam, makes great efforts

to try to change Myanmar's view on the dam, including investing Myanmar media to China to enhance communication and dialogue with the local community. In addition to pay attention to environmental protection, the China-Myanmar Oil and Gas Pipeline contractor has invested roughly $ 20 million to improve the infrastructure along the pipeline. It constructed 45 schools, 2 kindergartens, 3 hospitals and 21 medical stations and Maday reservoir and some electric transmission line in Rakhine State. Wanbao Minning plans to build new school and library around the Latpadantaung Copper and rebuild the road.

Prospect of China's Investment in Myanmar

Myanmar will be more pragmatic towards foreign investment. The investigation report on protest against Latpadantaung Copper points out that the copper project is an officially signed bilateral project, unilateral suspension will damage Myanmar's reputation, investors' confidence, bilateral relations and the public's long-term interest. It shows that despite of some unfriendly behavior against foreign investment, the Myanmar government and the public will take a more pragmatic and impartial attitude towards foreign investment for the interest of the country and its people.

Western countries' return to Myanmar will affect but can't replace Chinese investors. The U.S. announced the suspension of economic sanction on Myanmar in May 2012 and President Obama made a historic visit to Myanmar in the November. The EU officially removed all sanctions against Myanmar except for arms embargo in April 2013. A month later, Japan announced to provide Myanmar with 91 billion yen ODA and exempted 200 billion yen debt. However, Myanmar is not ready for large investment at present due to its backward infrastructure is backward and unsolved ethnic and religious crisis. In addition, the U.S. hasn't completely abolished its sanction and not fully recovered from the global economic crisis. EU is in the debt crisis. Thus, it's unreality for Myanmar to count Western countries on large-scale investment and assistance in the near future.

Generally speaking, there are three main features of China's investment in Myanmar: holding the bottom line, waiting and seeing, and gradually improving. Holding the bottom line is to avoid another Myitsone Dam Event and prevent the China-Myanmar Oil and Gas Pipeline from huge impact. And China won't stop the effort to get the Myitsone Dam re-start. The on-going Chinese projects are long-term with huge investment, which will be carried out continually unless there is any accident. Waiting and seeing means China will continue to observe the progress and result of Myanmar's political and economic reform, as well as its impact on Chinese investment This feature may last until the 2015 election has been held or even longer. The trend of slow increasing of China's investment in Myanmar won't be changed as long as the issues mentioned above haven't been solved or Myanmar's situation is still unclear. Gradual improving includes two aspects. One is that the Chinese government will enhance its guidance for Chinese enterprise in operation, environmental protection and public relation maintain. The other is that Chinese enterprises will pay more attention to operation strategy, environmental protection and social responsibility, as well as political, economic and social risks during the operation.

Conclusion

China is the largest investor of Myanmar. Great changes have taken place in Myanmar's internal

affairs and diplomacy since the new government took office in 2011. Although there is uncertainty in Myanmar economy, the overall prospect is optimistic. In the recent two years, the new government introduced several economic laws and regulations. It will continue to attach importance on economic development and attracting foreign investment. Myanmar market will be more mature, and its investment environment will be more open and in line with international practice. The current Myanmar market is just starting rising, with both risk and opportunities. Facing such challenges and opportunities, Chinese enterprises should be more calm, positive and objective.

State Transformation and the Geography of State Power:

Exploring Cross-border Development between China and Myanmar

Nora Schlenzig

The University of Hong Kong

nora.schlenzig@hku.hk

Owing to China's conservative rhetoric on state sovereignty but also because many countries feel uneasy with China's growing influence, literature on China's foreign policy remains dominated by conventional International Relations theories that adopt a specific understanding of the state. In this conceptualization, the state incorporates the core features of some form of central government with exclusive authority over a territory and a defined population. The model moreover implies fairly neat distinctions between dynamics inside and outside a state's geographical boundaries and between the public sphere of politics and the private sphere of society and economics.

Being an ideal type it does not directly portray the 'real world'. Yet, in recent years many scholars pointed out that deviations from this standard model are key in understanding today's cross-border relations and they take issue with the dichotomies it creates. A more nuanced understanding of how state type and cross-border relations relate thus seems necessary to understand China's growing involvement with its Southeast Asian neighbours.

Dynamics that matter in this context are relations between central and local authorities in China's two border provinces Yunnan and Guangxi. And while many theoretical debates on state transformation also discuss increasingly blurred lines between state and non-state actors more generally, an issue that deserves special attention in this case is the entanglement of illicit and legal domains. This refers to criminal activities like drug trafficking and corruption but it can also include institutions and practices outside the legal framework that take on more constructive functions in society.

Including different geographical layers of government and actors outside conventional state administrative bodies into the analysis of China's relations with its neighbours has the potential to challenge the image of China as a unitary actor following clear-cut strategies in its neighbouring countries for expanding geopolitical influence, following an image campaign or a scramble for resources. Understanding the many players with different levels of power and goals involved in this process is key for adjusting and improving engagement strategies for Myanmar.

The various interests and layers of conflict involved can be traced both in discourse and practice with regard to cross-border relations. I will try to substantiate these claims by exploring official rhetoric regarding Yunnan's new 'bridgehead strategy' towards its neighbours, followed by some remarks on evolving state market relations in China and its impact on China Myanmar relations.

On a visit to the province in 2009, then Party General Secretary Hu Jintao announced that Yunnan

would become a 'bridgehead' for China's opening towards the southwest. Formally introduced as part of the 12th 5 Year Plan in 2011, the declared aims of this strategy are to further China's economic ties and promote regional cooperation with its neighbours. It also includes the components of border stability and developing a strategic connection to the Indian Ocean.

This security concern even seems to find expression in the name for the strategy, as 'bridgehead' is originally a military term usually employed to describe a position from which troops defend a bridge near an enemy. This military connotation can also be found in Chinese dictionaries although *Baidu* claims it to be an economic term. Another explanation linguists offer with regard to contemporary Chinese language is that it still employs revolutionary vocabulary to bridge the gap between economic transition and socialist ideals that used to once justify one party rule. As it has also been referred to as the 'gateway strategy' in other publications however, it might only be an unfortunate translation.

Yet, looking at a number of publications regarding the aims of the program reveals that there exist different readings of what the campaign should entail. The term bridgehead starts appearing in most publications between 2009 and 2011. So around the same time as it is announced as a national strategy. These texts usually highlight the official aims outlined above or emphasize domestic efforts designed to close development gaps between China's coastal and inland provinces.

However, there is a publication that places the same term in a much earlier context: a development report published by the economics department of the Yunnan Academy of Social Science on the China–ASEAN Free Trade Area indicates that the original idea behind it was probably initiated on the local level. Here, the focus seems to be more foreign policy oriented and economic in nature. Thus, one can speculate whether meaning and aims of the strategy were only later appropriated and adjusted by central authorities.

An article in the China Daily in 2011 even calls on Yunnan province to stop treating neighbouring countries as export markets only to make the relationship more beneficial for both sides. While unclear whether this reflects an honest appeal of central authorities to improve the local implementation of national policies or this can be read as a case of shifting blame to lower levels of government, it definitely suggests that there exist some tensions in centre-periphery relations.

The very same article also urges the border prefecture Dehong to make use of its strategic position and broaden investment into Myanmar. However, a visit to the prefecture's city Ruili - a major border crossing to Myanmar also referred to as the 'big toe' of the bridgehead strategy – casts doubts on which role the immediate border areas can play in the program. Once a lifeline to isolated Myanmar, new unrests in Kachin state and Myanmar's process of opening up to the rest of the world seem to put a damper on border trade. Dominating the city's current image are large posters by the People's Liberation Army cautioning the importance of military education and in Jiegao cameras are pointed at the heavily guarded border crossing.

To address the second issue of state – market relations in China requires looking at both formal regulatory development, reform of the financial sector, ownership forms and the changing bases of legitimacy of the Communist Party (CCP).

In terms of CCP legitimacy, economic growth increasingly builds one of pillars of support for the party. Also, the CCP is trying to embrace private businesses in different ways. A key question remains however whether the private sector will be serving as an agent of change inside the party or whether the party is ‘co-opting’ private entrepreneurs and consolidating its power by sending party members into business.

Generally, when government officials become private entrepreneurs it can cut both ways. It could strengthen the private sector in terms of human capital but it can also accelerate crony capitalism. While the number of private entrepreneurs joining the CCP in Yunnan seems to be growing, overall they make up for only a small share of the provincial party members.

Another positive development in this context appears to be that market logics begin to infiltrate the state itself. For example, SOE executive bonuses are increasingly tied to financial performance, and provincial economic success matters for resource allocations and promotion within the party.

When looking at Yunnan and Myanmar’s case more specifically however, the key problem remains that most of the provinces industries and the vast majority of investments into Myanmar are in sectors that remain heavily dominated by SOE’s such as tobacco production, oil and gas exploitation or water supplies. For local growth at least in the direct border regions this means that the argument of complementarity does not really hold. Also, the most dynamic part of China’s economy – the private sector - only plays a marginal role in cross-border business.

When trying to research private sector involvement in China Myanmar relations in more detail, an issue that complicates things are the sometimes rather confusing categories in Chinese statistics. There are a number of different terms lumped together or used inconsistently for the private sector. Among them, one of the least transparent terms is also the one used most frequently in the statistical yearbooks of Yunnan. With regard to outward engagement one can only find international trade numbers without further specifying the recipient countries.

In general, private Chinese businesses have gained a bad reputation of relying on illegal practices in context of the opium replacement strategy and contract farming in Myanmar. Yet again, the problems involved are too complex to justify finger pointing at private business owners only.

Cross-border activities are in fact often overregulated which creates high administrative hurdles and nuisances.

Another issue that remains problematic for the private sector is the banking system in China. Most businesses have to rely on the country’s shadow lending system that involves higher risks and interests rates because official banks do not provide them with loans.

The issue of Renminbi convertibility creates further problems. Despite recent attempts by the Chinese government to further internationalize the currency, only one bank in Laos and Thailand have so far signed swap agreements in the Greater Mekong Area. The almost non-existent banking system in Myanmar in combination with a lack of regulated financing of cross-border investment on the Chinese side thus creates rather unfavourable circumstances for the sector.

While the current overall picture does not seem very favorable, understanding the different players and interests involved in cross-border dynamics also provides some potential for China Myanmar relations. Considering the true lines of conflict and competition is not only necessary to design appropriate strategies but might also create new space to improve China Myanmar relations in the future.

China's Investments and Development Assistance in Myanmar

Diane Tang Lee

University of Manchester

dianetcy@gmail.com

Introduction

My PhD thesis will examine interactions between China and Myanmar civil society in China's foreign aid and investments. I recently conducted a pilot study trip in Myanmar, and would appreciate your comments on my preliminary observations. I broadly categorize China's aid into economic, social and political aspects. The economic aspect is the infrastructure projects such as dams and bridges. These are usually thought of as business investments but it is worthy to note that there is sometimes an economic assistance element in them. The social aspect of China's aid is the initiatives that help improve livelihood, mainly the building of schools and hospitals for people in the areas affected by the infrastructure projects. These are mainly done as part of the Corporate Social Responsibility (CSR) initiatives of the Chinese State-owned Enterprises (SOEs). The political aspect is the facilitation of peace talks ethnic armed groups and the military.

All of these aspects are connected, but in this presentation I will narrow down to the economic aspect. China financed many economic projects; those that are supported with grants, interest-free loans, or concessional loans could be classified as aid. There are a host of aid projects in the transportation, manufacturing and agricultural sectors that have been overshadowed by the unpopular mega infrastructures.

It is clear that under the new political environment, Myanmar civil society is demanding more public participation in the decision-making of China's aid and other investments, while Chinese state media and embassy in Myanmar have also called for increased public engagement. Some efforts can already be seen, but I will draw from the current state of environmental governance in China to show how it will be a challenge for Chinese government and SOE officials, as they are not experienced in public participation in environmental governance.

Economic Aspect of China's Aid

China financed many economic projects with grants, interest-free loans, or concessional loans, which would classify them as aid. Apart from mega infrastructures like the Myitsone Dam, there are a host of other projects that have been overshadowed by the unpopular mega infrastructures. Just to cite some examples, these projects include the Yangon-Thanlyin Bridge for which China provided an interest-free loan of at least 50 million yuan in 1980s, and other interest-free loans have been provided to the power-generation, manufacturing and agricultural sectors.

As with China's aid to other developing countries, many of the projects are linked with business and trade. China's aid is managed by the Ministry of Commerce and the China Export Import Bank, the

mandate of both is to build China's domestic economy. This contrasts with the arrangement of many western countries, for example the US Agency for International Development is housed under the State Department. This institutional structure reflects that China uses aid for its own economic development as well as the recipient country's, which is made explicit in its constant emphasis that development assistance is more of a "mutually beneficial cooperation".

China's provision of business-linked aid is coherent with its foreign policy grounded on the "Five Principles of Peaceful Coexistence" – equality, mutual benefit, and respect for sovereignty of the host country, which Premier Zhou Enlai introduced in 1954. The Chinese leaders to this day assert that aid is a partnership and not a one-way transfer of charity nor a tool for hegemonic aggression. In fact many developing countries such as Sri Lanka, Mozambique, Zimbabwe, governments view it as a successful model and an amenable alternative than that preached by Western donors with burdensome conditionalities. Aside from arguments that China is protecting these countries against international criticism and reprisals, there are a lot of doubts especially in Myanmar whether the benefits are equally mutual or actually tilted towards China, and also, whether the local populations can enjoy the benefits, as the recent protests show. As these investments are geared by Chinese SOEs who are driven not only by diplomatic but also business interests, how do they ensure their business practices do not infringe on these principles of equality and mutual benefit? How, and to what extent, China adheres to these principles will be explored in the rest of my research.

It is worthy to note here that China's aid is very different from western, liberal democratic notions of aid, whose aid or peacebuilding programmes encompass security sector reforms, rule of law programming, transitional justice mechanism, election monitoring and so forth.

China's heavy focus in economic aid is underpinned by the belief that "development is of overriding importance" which ex-President Deng famously said in 1970s about China's reform and opening. It also reflects developmentalist notions that economic development is the primary means of establishing political legitimacy. In foreign policy, officials also prioritize economic growth above other issues such as political reform and social justice.

This state-centric approach to development has extended to its foreign interventions and brought accusations that China will support incumbent regimes regardless of their nature, and because it usually cooperates exclusively with the host government, its interventions may be conducive to statebuilding but are arguably not an inclusive peacebuilding that involves strengthening of civil society.

However, I would argue that while state-centric approach describes China's assistance in broad strokes, the local conditions and the host government's priorities are the fine lines that shape China's engagement. In Myanmar, China's engagement has no doubt focused on support to the government, but because the Myanmar government sees the urgent need to manage the ceasefires and peace process with its ethnic minorities, China plays along and supports the peace talks in cooperation with the Myanmar government and ethnic armed groups.

The recent priority of Myanmar government on political opening resulting in more space for local civil society to protest is also why China needs to respond to local resistance against its investments

by engaging with local populations and advocacy groups. China does have its own stake in border and energy security that motivates it to support peace talk and appease grievances, but the point here is that when local conditions, influenced by the prevailing priorities of the host government, call for an approach that is less straight-forward than the state-centric, government-to-government method, China adjusts accordingly and pragmatically. It adjusts its aid approach to be more i) comprehensive in terms of dimensions (i.e. encompassing the social and political aspects stated in the beginning), and ii) inclusive in terms of the range of actors/stakeholders involved by China.

China Responds to Resistance – Engaging with Myanmar Civil Society

These adjustments are a response to the mounting resistance from Myanmar civil society. From my observations in the pilot study, there is a strong network amongst Civil Society Organizations (CSOs) in Yangon, who are actively engaged in various environmental, social, and cultural issues. The cohesiveness of the CSOs enabled them to cooperate together along with painters, cartoonists, poets, and photographers to raise awareness throughout the country. At the same time, Yangon-based CSOs have good connections with ethnic political party leaders and ethnic activists. Their priorities of demands might be different – while Yangon-based CSOs stress on transparency and accountability of investments, ethnic leaders have an added demand for increased autonomy. Nonetheless, there is a sense of unity among them that was galvanized during the anti-Myitsone Dam campaign, overriding other differences of interests and ethnicity.

China sees the need to respond to the resistance against its investments. After the dam suspension, there have been increased efforts from the China side to engage with civil society to build dialogue or for consultation. In 2012, Chinese Embassy had a discussion about Myanmar-China relationship that participants thought was very open. An official from Ministry of Commerce carried an assessment visit to Kachin to speak to local villagers and church leaders to understand their concerns.

Although engagement initiated by state officials were largely considered satisfactory, it is not the case with the Chinese SOEs. Myanmar-China Pipeline Watch Committee (MCPWC) made recommendations to China National Petroleum Corporation (CNPC) concerning the pipeline project, including improving transparency and the safety of nearby communities. MCPWC expresses its frustrations towards the denials from CNPC. Another informant from an ethnic party also says that CNPC denied all the facts to the newspapers. What is heard repeatedly with several activists and ethnic leaders is they feel cheated by the "so-called" consultations and compensations, where photos of the ceremonies would be published as proof that the company has fulfilled its responsibilities, but affected populations find unsatisfactory.

State-civil society dialogues have only begun recently, and Chinese SOEs are not familiar with public consultations. Myanmar civil society is pushing the Chinese state and SOEs on a learning curve of engaging the public. What is the current state of public participation in environmental governance within China? How comfortable is the Chinese government (national, provincial levels and SOEs) to interact with civil society directly, and how experienced is it to respond to public demands?

The Chinese government is not unfamiliar with environmental activism. President Thein Sein's call to suspend the Myitsone Dam construction because of public outcry is in many ways reminiscent of

Premier Wan Jiabao's call to suspend the Nu River Dam, also known as the Salween River, in 2004 because of a nation-wide campaign in China against it.

The characteristics of these activisms and the space they are allowed to operate in however, are presumably very different between China and Myanmar. In China, although the government has enacted Environmental Impact Assessment (EIA) and public disclosure regulations in the early 2000s, government officials are not accustomed to engaging civil society on public decision-making and there are various restraints that limit genuine participation of Chinese NGOs. Moreover, environmental activism in China is cooperative rather than antagonistic with the national government, as ENGOs tend to have formal or informal ties with the party-state.

Although I have not explored in great detail the nature of environmentalism in Myanmar and its relationship with the state, the CSOs I've interacted with certainly have no formal or informal ties with the state. Therefore, Chinese officials are likely to be inexperienced about dealing directly with the kind of civil society in Myanmar which, unlike in China, is more independent of its own state and not subject to the same conditions/restraints that China's environmental activists face, not least because of the opening up of the political space in Myanmar.

Conclusion

China's foreign investments are undergoing an image crisis in Myanmar. Chinese state officials have recognized it and began to adjust its engagement to become more comprehensive and inclusive in terms of the range of actors involved by China. One of my future research aims will be to find out how the Chinese state (national, provincial levels and SOEs) interacts with civil society and non-state actors in Myanmar in its investments and aid, and what challenges lie ahead.

Challenges Facing Myanmar's Migrant Workers

Khin Maung Nyo

Senior Research Fellow, MDRI-CESD

kmaungnyo@gmail.com

According to the Economist magazine published on 30th May, in 2009 the International Organisation for Migration (IOM) estimated that 10% of Myanmar's population were living abroad. Another study suggests that there are between 2m and 4m Burmese workers in Thailand, perhaps another half-million in Malaysia, more than 100,000 in Singapore, a few thousand in Japan and South Korea, and then a totally unknown number in India and China. However, last year only $566m (or 1.1% of GDP) worth of remittances ended up in the coffers of the Central Bank of Myanmar.

As IMF observed on 22nd May, 2013, Myanmar's ambitious reform program is bearing fruit, with macroeconomic stability and high investor interest. Growth in fiscal year (FY) 2012/13 (year ending March) is estimated at around 6½ percent and is expected to accelerate slightly to 6¾ percent in FY 2013/14.

At the World Economic Forum for East Asia, Myanmar opposition leader Aung San Suu Kyi mentioned that "I want our country to be a sanctuary any of our people can return to and bring their talents back." It indicates partly that Myanmar migrant workers are not enjoy working abroad under difficult, dirty and dangerous working conditions. However, she cannot guarantee when her wish will be fulfilled and in what way.

Myanmar Ministry of Labor has recently adopted a strategy to address employment and migration. It has opened 77 employment centers across the country to assist the youth and unemployed access both domestic and oversea job markets. In particular, it has taken a historic change to register the migrant workers in neighboring Thailand – a phenomenon previously regarded as an illegal activity subject to heavy punishment by law. (Framework for economic and social reforms) It has already issued half a million passports and identity cards to migrant workers while cooperating with the Royal Government of Thailand in reaching out to around 2 million migrant workers in Thailand. Official attempts to acknowledge and register reduced the cost of migration and impact on poverty. Remittances of migrant workers could be channeled through proper banking system.

Myanmar government, which pays little if any attention to migrant workers, adopted policy very recently which could be interpreted some concerns for migrant workers. Migration policy of Myanmar new government includes to migrate via formal channel, basic rights for migrant workers to be protected, to reduce the costs for migration, to focus on socio economic development of migrant workers and families and gaining experience, skill and knowledge from migration. Moreover, migration should be integrated into the National Development Strategy. Furthermore, policy recommended data collection, visits and research to be conducted, integration with international organizations, international and local civil society. And finally, to endeavor for the development of

local and regional labor markets.

In Malaysia, seven cases of incidents on 30th May to 4th June killed more than 4 Myanmar workers and a thousand arrested for interrogation. It is related with group clash and not related with Malaysians (Myanmar Deputy Minister for Foreign Affairs). Even some Malaysia businessmen demand for protection of Myanmar workers in Malaysia. Most of Myanmar workers in Malaysia planning to return home because of attacks in Malaysia and concern by their families in Myanmar but limited by Contract terms and lack of document. Even though those who already worked for agreed term facing difficult to leave as their passports are controlled by the employees.

According to Deputy Minister for Information ,inexperienced and low capacity of Myanmar embassy officials in Malaysia make unable to issue Certificate of Identity to remaining illegal Myanmar migrant workers . According to one estimation, it amounted to 300,000 legal migrant workers and 30,000 illegal workers in Malaysia. Myanmar government could employ very limited officials and coordination with other ministries is still needed, said Deputy Minister for Labor. As of June 19, 10,000 Myanmar migrant workers already hold Certificate of Identity, according to Minister for Labor. Other Myanmar migrants who are working in different parts of Malaysia demand for the presence of Myanmar Counsellor in their regions as it is risky to visit Myanmar embassy in Kuala Lumpur.

Myanmar employment Agencies are restricted by Ministry of labor to bring workers to Malaysia during June 2013. One delegation of employment agencies visited Malaysia and reported that conflicts in Malaysia is not related with discrimination of race or religion but based on personal affairs.

There are some lucky groups of Myanmar migrant workers are still waiting to get registered with UNHCR as refugee. Hundreds, if not thousands, of Myanmar nationals with refugee cards issued by the United Nations High Commissioner for Refugees were illegally doing business which suffer local businessmen. Local people criticized UNHCR's repeated defence of refugees, who were caught abusing their refugee status by conducting illegal businesses. Some of the Myanmar refugees, who total about 9,000, according to UNHCR data, had refused to leave Malaysia after establishing themselves in the country (New Strait Times, 24th June, 2013).

Myanmar business community and civil society actively participated to bring back workers in Malaysia. On 28th June, 12 workers are employed in Naypyidaw and another 43 workers in Yangon totally 55 out of around 1000 returnee from Malaysia (New Light of Myanmar 29th June). In general, their skill and experience might not fit into the needs of local market. However, on the other hand, Myanmar migrant workers are still leaving to Malaysia through official channel.

Problems in Thailand are different from Malaysia. In Thailand, Reliability and credibility of the Myanmar Agents in question related with wages and working conditions. Myanmar government in collaboration with Thai government already issued temporary passport to 1.4 million Myanmar workers in Thailand. But as 2 million still remain, the process extended again from May 11 to Aug 11, 2013. The cost of temporary passport amounted to 3700 Bahts per worker and 675 Bahts for dependents and children. However, they still suffer higher cost of temporary passport through agents at the cost of 15000 Bahts). The causes for registration through agents might be illiteracy, lack of

information and understanding of the process, and low income level. Children of the migrant workers have very few access to education even though 74 schools for Myanmar migrant workers established in Thailand.

Illegal Myanmar migrant workers are deported by Thai officials frequently as Thai police force trying to suppress increasing cases of human trafficking. On 21st June, Myanmar labor officials approved that around 150 Myanmar migrant workers are deported through Myawaddy. Around 200 workers who already contracted with Thai companies but could not get permission from the Ministry of Labor protest in Myawaddy for delaying their migration on 28th June, 2013.

Factors affecting returnees might be: economic development in Myanmar , wage differential, unemployment which increased from 4.01 to 8-10 percent (Minister for Labor, 31st May, 2013), under-employment and low development of businesses , development of peace especially in remote and ethnic areas and willingness of migrant workers among others. Other related issues include defining what is home country-Thailand or Myanmar, new and unfamiliar social and physical environment in Myanmar, adaptability of Myanmar kids born in Thailand with Myanmar environment, continuous training and education for Myanmar kids born in Thailand.

There are some area of development including government policy (Myanmar citizens all over the world need to be protected by the government), easier transfer of remittance via formal channel, establishing Industrial zones near border areas but developed slowly because of constraints in financing infrastructure, Complaint Mechanism for local and international labor issues which is established on 27th June.

Exile or Return? The Diaspora's Role in Myanmar's Political Transition

Kerstin Duell, PhD

Myanmar Programme Manager, Konrad-Adenauer Foundation Singapore

Kerstin.duell@kas.de

Introduction

Myanmar's tumultuous post-colonial history has been characterised by decades of direct and indirect military rule and corresponding political mobilisations ranging from armed ethnic and ideological insurgencies to mass protests, student movements, and non-violent pro-democracy uprisings. The nationalisation and mismanagement of the economy, the militarisation of the state, political surveillance and oppression, and the closure of universities triggered the flight of millions of Burmese. Several main waves of exit can be distinguished following (1) the 1962 military coup, (2) the onset of the 'Burma Socialist Programme Party's direct rule and the U Thant uprising in the mid-1970s, (3) the 1988 mass uprisings, and (4) the 2007 uprisings respectively. The largest exodus occurred between late 1988 and after the 1990 elections when the military government indefinitely delayed the transfer of power to the elected opposition. Thus, the Burmese diaspora was primarily conflict-generated but also comprised individuals who left for educational and professional purposes. Political exiles as a subset of this diverse diaspora lead a transnational pro-democracy movement that maintained sustained challenges against the powerful military regime for over 20 years.

Although activism was only one among multiple factors that induced top-down political reform beginning in 2011, the political diaspora can be credited with influencing international relations with their homeland and, to a lesser extent, domestic politics. The unexpected government-driven reform initiative combined with invitations - but no safety guarantees or amnesty - to the diaspora at large to return home, only attracted a few political exiles back. They currently contribute to the politico-economic development, including as advisors to the present government. However, while there is general agreement over the important areas where the skills and experience of the returning diaspora could benefit the country's development, political exiles also meet with distrust from their countrymen. Disagreement among activists who remained in the country prevails when assessing the role and motivation of exiles in Myanmar's reforms. Conflicts persist among dissident groups of a movement that was split between home and exile over 20 years ago and that attempts to reconcile different experiences into one combined effort for Myanmar's transformation.

Attitudes of Activists who Remained in the Country towards Exiles

Many activists in Myanmar are acutely aware of their lack of formal education, theoretical knowledge, international exposure and organisational capacity as a result of censorship, the undermining of the education system, and the lack of internet access and ICT. They also lament the fact that nobody in the country ever experienced the democratic freedoms and practices envisioned

for Myanmar's future.[35] Representatives of youth organisations therefore stressed that the primary contribution of returning exiles consisted in bringing know-how, international experience and organisational skills to the movement and to the country's development at large.

Another important area of exile experience is the interaction with people from other ethnic groups and hence a different understanding of ethnic relations. In exile, Burmans were in regular contact with ethnic movement organisations as well as with the armed groups. Not least, key exile groups such as the NCGUB, DAB and NCUB were founded in the previous Karen National Union headquarters Manerplaw at the inception of the pro-democracy movement between 1988-1990. During the exodus into territories controlled by the respective rebel armies the latter provided vital help for the activists' survival in the jungle and eventual crossing to neighbouring countries. Although Burman-ethnic relations were far from smooth, identifying common goals as well as exposure to international perspectives on ethnic rights increased mutual acceptance in the early years.

Beyond politics, many fields could benefit from the foreign-educated Burmese' valuable expertise and skills. For instance, exile media organisations could become catalysts for media development by training young journalists, setting standards of journalism ethics, connecting local and international media and in short, put Myanmar indigenous media outlets on the global news network map. While the government appears to favour returning exile media, they still need to struggle with cronies who oppose this new competition and who attempt to outbid or undermine exile journalists.[36]

In-country movement leaders are proud of their years of sacrifices to maintain, at great personal risk, underground networks across the country and contacts with the grassroots. A common criticism is that exiles remain close to their peers from the 88 Group and political prisoners but not the grassroots; accordingly, exiles work with the political leaders and main stakeholders but hardly with the broader civil society that does not focus on strictly political issues.[37] There is thus a notion that exiles fail to approach and to understand the general population's needs and aspirations.[38] Yet, considering the nature of the previous clandestine work, it comes at no surprise that the mutual exposure between exiles and the grassroots has been limited at best. However, such criticism contradicts the claims of the exile organisations like ABSDF, DPNS and FTUB to have worked extensively at the grassroots during the years of dictatorship.[39] Whatever the case, returning exiles need to intensify their approach to the grassroots in order to work efficiently with the population and use funds wisely.[40]

Incongruent expectations pose another point of contention between locals and exiles. Local activists are well aware that decades of pent-up frustration and grievances fuel people's extremely high expectations to see immediate improvements in matters of daily survival such as food, housing, electricity, transport, land issues and others. Exiles seem to hold equally unrealistic expectations but in terms of fundamental institutional changes rather than daily hardship. With an education and experience often acquired in established democracies and industrial countries, exiles tend to

---

[35] Hkun Htun Oo, 'A Union for all of us', *Journal of Democracy* 23, 4 (2012): 132-134.
[36] Interview with former 1988 activists. Yangon, 2013.
[37] Interview with youth activists, Yangon 2013.
[38] Interview with youth activists, Yangon 2012.
[39] Duell, Kerstin. 2011. *Transnational Activism and the Burmese Pro-Democracy Movement in India and Thailand*. Ph.D. dissertation, Department of Political Science, National University of Singapore.
[40] Interview with Ko Ko Gyi, Yangon 2013.

measure Myanmar against the political freedoms in their host countries.[41] On the one hand, such comparisons imply how removed from current conditions some exiles may have become. On the other hand, the vision of a full-fledged federal democracy will be the key to drive the country's reform ahead and prevent it from stagnating at an early stage.

Residual resentments after a 20-year history continue to impact on relations within the home and exile movement. Activists in Myanmar have always perceived themselves as the real martyrs and crucial players, while portraying exiles to a varying degree as hypocrites leading lives in security and material comfort. Beyond real dedication to the country's political progress the question of power lies at the core of the matter. In 2007 for instance, some former political prisoners from the 88 Generation stressed their unwillingness to grant political positions to returning exiles in the event of transition.[42] In 2012, insiders still question whether returnees are driven by concern for their country or by personal gain. As a member of the Myanmar Youth Union explained 'we need to call the exiles back to see their attitudes – whether they return for their own interests or to really help the country.'[43] Others on the contrary believe the returnees to be very committed to a broad-based reform and therefore actively be working with many different groups and parties.[44]

Conflicts also exist over past exile activities – on the exact nature and effectiveness of programmes and the use of funds allocated to exiles.[45] It is somewhat ironic that the competition for funding that exacerbated some of the internal problems of the movement in exile now causes friction between exiles and activists at home.

Changing Donor Agendas in the Current Period and Their Implications

The reform process substantially altered ramifications for donors. The flow of people, capital and information into Myanmar drastically increased. The suspension of most international sanctions paved the way for formal bilateral and multilateral engagement with the new administration. International non-governmental organisations, some of which have a long history of supporting Burmese refugees, IDPs, and migrant workers in the region as well as political exiles, are entering the country to carry out their programmes. Several trends among donors of political organisations can be observed.

First, the traditional donors of the exile movement shifted their focus to support projects in the country, which are run by newly established organisations or returning exiles.

Second, a different set of donors, international and multilateral agencies supporting political parties, parliaments and multi-party platforms are setting up or expanding their specific Myanmar programmes and staff.

Third, funds to exile and cross-border projects are drying up. The major donors of the movement in exile for 20 years – the National Endowment for Democracy, Soros and the International Republican Institute – continue to support some initiatives but grants will be phased out before 2015. Donors

41 Interview with peace movement organiser, Yangon 2012.
42 Interviews with former political prisoners, Yangon 2007.
43 Interview with Myanmar Youth Union, Yangon 2012.
44 Interview with Generation Wave, Yangon 2012.
45 Interview with NLD Youth, Yangon 2012.

may also feel compelled by their respective governments to rush into Myanmar. Yet, this quick shift and 'donor fatigue' have detrimental effects on humanitarian assistance to IDPs and refugees in border areas and neighbouring countries where the return of these communities remains unclear.

Fourth and related, exile organisations need to re-invent themselves to stay relevant. On the one side, the ongoing political opening undermines arguments to 'stay behind' in exile. In fact, the exiled government NCGUB dissolved in September 2012 after 21 years. With Aung San Suu Kyi in parliament and other progress, the NCGUB had not more 'raison d'être', besides the group's budget was reduced to a quarter of what it was five years ago.[46] On the other side, human rights groups continue to publicise violations, restrictions of freedoms and Myanmar's many unchanged problems. Perhaps the last role for exile organisations would be in the mid-term to keep a check on whether progress is being made towards true democratisation, rule of law and respect for human rights.

Outlook

The country's underdevelopment, humanitarian and political crises engendered a 'gold rush' not only of investors, development assistance and humanitarian aid but also of donors of political programmes.

Power asymmetries between donors and recipients, between exiles and insiders and between local well-established and newcomer organisations created a difficult web of relationships and dependencies. In addition, the sudden availability of resources also triggered the mushrooming of Burmese political organisations. This is mainly due to the fact that activists feel they are finally able to do more and more openly, especially since everyone is preparing for the next general elections in 2015. Genuine efforts notwithstanding, some organisations also appear to be hastily set up to siphon off some funds without actually offering useful programmes.

The few returned exiles focus so far on building capacities of the main political actors in the country – the government and parliaments, leaders of political parties and groups associated with the movement. As a result, well-known dissidents are represented in presidential advisory boards, in the MDRI think tank as well as in special commissions, for instance to investigate the Buddhist-Muslim communal violence or the security forces' treatment of the protestors at the Letpadaung copper mine. However know-how transfer appears to be seen as a one-sided process. Missing in this discussion are the areas where the returning diaspora could learn from people in the country.

The lack of a systematic, transparent and nation-wide policy applicable to the entire diaspora, including political exiles, remains a key issue to be resolved. Since President Thein Sein's verbal invitations have not translated into legal assurances, most exiles wishing to return hesitate. The government needs to demonstrate its political will with an amnesty for exiled activists in order for the country to fully benefit from its diaspora's skills and expertise.

---

[46] 'Interview NCGUB Prime Minister Sein Win: Myanmar Elections, a Changing Country and its Exiled Opponents', *PRI's The World*, 30 March 2012 http://www.pri.org/stories/world/asia/myanmar-government-opponents-face-new-reality-in-wake-of-parliamentary-elections-9230.html.

Transitional Justice in Myanmar: Assessing the Alternatives

Mung Don

The University of Hong Kong

mangoesdam@gmail.com

A transitional justice is usually taken place after a political transition from authoritarian or military regimes to democratic government to address the gross human rights violations of the past oppressive regimes. Several measures such as retributive justice, reparation, truth commission, memorialization, affirmative action, institutional reform (vetting process) and other measures are executed to achieve justice, accountability, national reconciliation, peace and political stability. The transitional justice measures are envisaged by several human rights activists, local and international human rights organizations and victims of the gross human rights violations in Myanmar. Several literatures on transitional justice of Myanmar discussed a variety of approaches to address human rights violations of the past two decades.

The International Human Rights Clinic at Harvard Law School studied the human rights violations of the armed conflict between several non-state armed groups and Tatmadaw in the eastern part of Myanmar. The study concluded there were war crimes, crimes against humanity and other gross human rights violations.[47] Recently, Tomas Ojea Quintana, the Special Rapporteur on the situation of human rights in Myanmar has reported to the UN Human Rights Council suggesting transitional justice measures to seek justice, truth and accountability of the past gravest violations in the political transitional period. Executing under his mandate, he encouraged the residing parliamentarians to initiate legislation addressing the past human rights grievances.[48] Ian Holliday briefly discussed a national measure of transitional justice in his 'Burma Redux' and suggested a regional or State level approach to addressing the past violations in his presentation of the 2012 Myanmar Conference.

Post 2010 Election

The human rights activists and organizations in abroad and domestic have campaigned for several years calling for the establishment of a commission of inquiry of Myanmar. Since the United States has started engagement policy with the new elected nominal civilian government, the support and pressure of the international community for the transitional justice was significantly decreased. The US and some of the European States have extended their political engagement to deeper military relationship and business investments. The possibility of bringing the perpetrators of gross human rights violations to the International Criminal Court and other ad hoc international criminal tribunals is extremely low at present political settings. Some democratic opposition parties are concerned of

[47] See generally International Human Rights Clinic At Harvard Law School, Crimes In Burma (Cambridge: Harvard Law School, 2009).

[48] See generally at UN Human Rights Council, UN Human Rights Council: Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Myanmar, 6 March 2013, A/HRC/22/58, available at: http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A.HRC.22.58_AUV.pdf [accessed 15 June 2013]

prosecution of the military perpetrators will result in negative impacts on the reform process initiated by the highly military influenced government.

The USDP and military representatives, over 80% of the representatives, is unlikely to initiate any legislations to address the past human rights violations or amend the Section 445 of the 2008 Constitution which guarantees amnesty to all the actions taken by the military regimes of the past two decades. The military, the most powerful and influential institution in Myanmar politics, will prevent any measures to prosecute the senior military leaders. The full-scale national transitional justice of any measures seems impossible.

Alternative Measures

Jon Elster suggested the motivation for retributive justice becomes lower with the fading memory of the past. In his research on the trials of Germany after the WWII, the number of prosecution was dropped in the later years.[49] The gap between the conflict (violations) and the measure of a transitional justice determines what measures have to be taken. The lack of political will of the international and national stakeholders raises the question of when the transitional justice will be initiated in political transition of Myanmar. Currently, the regional or State level measures of addressing the past human rights violations seems promising while the international and national transitional justice are constrained by numerous challenges.

The amnesty provision of the Constitution, the Section 445, does not prevent the prosecution of human rights violations committed by the military after 2010. Under the constitution certain human rights are guaranteed from violation and the perpetrators are liable under the domestic jurisdiction. Regardless of challenges such as the Supreme Court, the highest court of the State, has no jurisdiction over military affairs and the Commander-in-Chief has final judicial authority over the Courts-martial. The current domestic legal system maintains the immunity of the military institution from the prosecution of the past human rights violations.

Recent human rights abuses in Kachin State and northern Shan State were violations of the constitutional rights of Myanmar citizen and existing domestic laws. The litigation of those violations in either civilian or military courts does not interfere with the constitutional immunity clause and it will have impact on fighting against the impunity enjoyed by the military. This ambitious legal task requires a flexible strategy to avoid negative consequences on the victims. Such litigations were already conducted for the unlawfully detained persons in the armed conflicts by the military intelligence in Kachin State. The detainees were saved from torture in unknown detention centers and they were brought to the township and district courts. The impunity poses serious threats to the rule of law and democratic society and it undermines the political reform process. The judicial mechanisms are still strongly influenced by the military and executive body. However, the litigation has revealed the need of institutional reform of the legal system and mechanism of check and balance.

The next advantage of focusing on recent abuses is that most of the human rights violations were well reported, published, documented and recorded in video and audio, and the international

[49] See generally at Jon Elster, Closing the books: transitional justice in historical perspective (New York: Cambridge University Press, 2004).

community was well informed about the atrocities of the conflicts. Some of the victims, relatives and family members of the victims, witness and the perpetrators are still alive and the evidence can be accessible rather easily. The 2008 constitutional provision of immunity covers the human rights violations in Karen State, Shan State and eastern parts of Myanmar because those violations were committed before the new government was installed and the 2008 constitution came into effect. The regional measure of Kachin State is very unique and timely approach to transitional justice.

The current reform taken by the government, the investment interests and political attention of the international community are supposed to be favorable ground for initiation of small but timely regional measures of transitional justice. The scope and mandate of the alternative measures are limited but it is a catalyst for national measure of transitional justice and it exposes the necessity to end the cycle of conflicts. Based on the precedent cases, the alternative measures might not be effective or have incredible impact on the institutional reform or political transition like the retributive justice conducted by the International Criminal Court, ad hoc criminal tribunals or hybrid courts. However, it is an initiative for broader and forward-looking national transitional justice, and preliminary measure to lobby the Union government and State government for rehabilitation and reparation of the victims of violations and armed conflicts.

Such moderate alternative measure is supposed to avoid provoking the security concerns of retired Generals and the litigation should focus on the prosecution of physically committed or directly complicit military personnel. The retired military Generals are not liable as they are no longer in the position of formal military structure. The most likely to be prosecuted under this legal approach are low ranking officers such as major, lieutenant and private. The highest possible responsible position might be 'Bureau of Special Operation' and the approach opens an escape route for senior military officials through the flow of command system. The Commander-in-Chief or other higher officials is assumed not to order to commit rape, murder or torture, but non-recognition of the violations and lack of accountability create collective guilt of the military institution. The legal justice is an important step to national reconciliation because it individualizes the crimes and help the Kachin community change the perception of collective crimes of the Burman. The president and General Myint Soe, from Bureau of Special Operation and in charge of military operation in Kachin State and northern Shan State, stated that the military personnel are liable for any commission of violations under domestic civilian laws and military laws in recent interview.[50]

The regional measure cannot fully address the legacy of past violations but it can achieve the government's recognition of those violations. The initiative will raise transitional justice as an issue in 2015 election. The fact-findings, documentation and investigation by the regional measure are preparatory step for wider national measures. On the other hand, the rehabilitation and reparation measures can acquire the necessary data from the fact-findings and other local NGOs can initiate the approach to rebuild the livelihood of the victims. The victims will not be left behind, but equipped with skills and education to join the competing open market and workforce in the transition. The development of people from war-torn areas will surely reduce the burden on the State and strengthen the democratization process. All in all, the regional measure is a compulsory initiative for truth commission or other transitional justice measure and national reconciliation.

---

[50] Nyein Nyein & May Kha, " Don't Believe Everything You Hear," The Irrawaddy, June 4, 2013. http://www.irrawaddy.org/archives/36431

Cultural Elite: Situating Hip Hop in the Transition

Jacqueline Menager

Australian National University

jacqueline.menager@anu.edu.au

A preoccupation since the 2010 elections has been the question of 'why now'? Over the past two days we have heard various facets of this transition and I would like to add another - that of generational change. Young people have grown up in a country with a basic standard of living and considerably fewer opportunities than the countries where many of them travel for university studies and vacations. The role of young people in the current transition cannot be overlooked: as both a force for change and as the leaders of the future. It is not only an economic and political transition but a social one; young people have begun to expect more from their country.

The concept of elite is a linking factor and a justification for studying culture in Myanmar. While we have discussed notions of political elite and the economic transition in Myanmar, I think it is necessary to link these actors and their actions to wider society. Here culture and specifically music provides one such link. Hip hop musicians influence what is considered desirable and this both supports and drives the current shift from a militarily dominated country to a more cosmopolitan outwardly looking population.

Hip hop is quickly becoming the most popular music in Myanmar. While rock bands, most prominently Iron Cross and R Zarni, have dominated the past, the future looks to be preoccupied by hip hop. Popular music and the cultural sphere of Myanmar is an important driver and measure of the transition. Not only does music offer an ideal medium for the expression of social realities and values, it also has the potential to challenge the status quo. Here I am not referring only to politically oriented music, but more importantly to music which challenges certain moral and social mores which are outdated and repressive to many, primarily the youth of today.

When appraising the hip hop scene in Myanmar, three distinct categories of musicians can be identified. Firstly, there are the children of wealthy families who want to be famous. Their families bankroll their questionable talent, with auto-tuned songs written and produced by talented musicians, excessive advertising displaying their expensive photo shoots and the funds to put on elaborate shows in prime locations. The second group are artists who are talented, but not as wealthy, and have persevered with music, negotiating with censors, competing for sponsorship and networking for features on the wealthy artists tracks and spots in their shows. And finally, the third group are artists who are classified as 'underground'. This final group is the focus of this paper.

Here the concept of underground needs to be unpacked. An underground artist in Myanmar is someone who has never released an official album, that is, they have never applied to the Press Scrutiny and Registration Board. Instead, they have relied on the internet to distribute their music, uploading to Youtube, Facebook and other file sharing sites to circulate their music. Also, live

performances were a crucial ground for increasing their fan base.

Underground artists in Yangon did not apply to the censorship board for several reasons. Firstly, many have tattoos, which were banned on posters, advertising, TV and film clips until November 2012. Secondly, their lyrics, while not always directly political were more confrontational than the censor board would approve, most often discussing how hard life is in Myanmar. While these lyrics would not always directly indict the government nor be directly political, but rather conform to a typical hip hop practice of talking about hustling and life on the streets, the artists predicted the censorship board would not have approved and therefore did not apply.

If they were to apply and their songs didn't pass, they couldn't upload them to Youtube or Facebook or perform them live, as that would have had serious repercussions being a direct disregard to the censorship decision. Whereas if censorship was never sought, artists could simply remain under the radar and have more grounds for contestation if they were ever confronted for their music. Interestingly, while this approach of skirting the censorship board seems risky, I have not heard of any of the underground artists being punished for such defiance. Indeed, a video clip for one song shows the artists in a physical conflict with actors, dressed as Yangon police. This was considered by the artists as considerably dangerous, however even this went seemingly unnoticed by the authorities.

Following the end of censorship in late 2012, these underground artists are currently working to release their first official albums this year. While the albums due to be released throughout this year do not have to go through any censorship process, the artists are still taking a risk releasing official albums. The artists do not know what the results of their official releases will be, especially considering some of their songs are openly confrontational, discussing the 1988 uprisings, political prisoners and refugees on the Thai-Burma border for example. As with most facets of the newly forming country, the true extent of musical freedom will be tested over the next few years, through the release of increasingly controversial songs.

Certainly, a free music scene is important in and of itself, however, it indicates broader changes also. Presenting a model for youth with less traditional morals, it offers an alternative to what was previously a more conservative culture, which emulated military force as the key marker of elitism and power. Now the cultural cache, which can be garnered from being conspicuously 'cool', is joining previous methods of gaining power, predominately wealth and military connections. This change affects many facets of Burmese society, including gender inequalities for example.

The hip hop industry in Myanmar is a predominately male domain. This comes from the difficultly of women entering the industry due to restrictions on their movements from parents, husbands, boyfriends and the stigma attached if they do so. Females in the public sphere, including models, actresses and singers, who dressed provocatively by Burmese standards, who went out at night and acted independently from their male custodians were virtually considered prostitutes, with outraged comments towards photos, videos or news articles about them. This obviously stopped many from even considering or pursuing the occupations. This is beginning to change, with some female hip hop artists becoming popular, including Bobby Soxer and Sandy Myint Lwin.

This leads to another important aspect of Myanmar's hip hop culture, that of image. Popular music internationally is entering a new period of music distribution and how artists make money. While previously relying on profits from album sales, now with the proliferation of free downloading of albums, artists are earning money from alternative means including sponsorships and touring. Myanmar's underground hip hop artists have long relied on sponsors, appearing in promotional material for clothing and accessories, state promotional material and movie soundtracks. This includes promotional material for private clothing, watches, jewelry, makeup, mobile phone launches and retail stores, as well as government campaigns - for example several major hip hop artists have been commissioned to write songs and film video clips for the South East Asian Games being held by Myanmar in December this year. And thus, more than the music quality necessarily, hip hop artists' reputations and image are becoming increasingly more important.

As hip hop becomes more popular and profitable, so an increase in a formalization of the management of artists can be seen. Producers, studio owners, sponsors and event managers are increasing becoming viable businesses, and as such the industry is becoming more formalized and somewhat depersonalized. The four most popular hip hop artists in Yangon currently are Sai Sai, Snare, Bunny Phyoe and Hlwain Paing. These artists perform almost always together and almost exclusively for the event organizer BoBo Entertainment. Sponsors for these events have recently begun to include Coca Cola and Tiger Music.

An integral quality of hip hop are group affiliations. Both from groups of rappers who perform as one entity, including PBD Hood, Cyclone and Snare, but also of associations of musicians, the most prominent of which is the Myanmar Hip Hop Association or MHA. Members of MHA bear large tattoos of the acronym and often perform together in shows and on albums. A side effect of such group affiliations are competition and rivalry, which is currently intensifying in the Yangon scene. With the perception that the industry is about to take off with increasing foreign investment and disposable income, everyone wants to be at the head of the pack as sponsors begin to invest more and the possibility of international record companies entering the market increases.

Ultimately, all these changes indicate hip hop in Myanmar is driving many social, political and economic changes, including the traditional discrimination against tattoos, gender inequality, military elitism, censorship of freedom of speech and foreign involvement and perception. As such, the interplay between culture and politics requires further analysis and a greater appreciation in Myanmar Studies.

Soldiers as Lawmakers: In Search for a Legislative Role for the Tatmadaw

Renaud Egreteau

Research Assistant Professor, The University of Hong Kong

regreteau@hotmail.com

Under authoritarian rules, parliaments are frequently construed as “rubber stamp” legislatures. They are expected to act according to the wishes of the powerful executive. In transitional periods though, the significance of newly-formed legislatures increases considerably. Newly-elected parliaments can indeed either act as obstructionist bodies defending the interests of the old ruling class, or, on the contrary, foster democratization. In post-junta regimes, the military commonly seeks a constitutionally-sanctioned presence in these parliaments – but not always as the case of the post-1986 civil-military transition in the Philippines illustrate. The legislative participation of the military is usually secured through reserved seats in national and/or local assemblies. Through this presence in lawmaking bodies, praetorian armies intend to keep an eye on the legislative process and safeguarding their own interests, beside other channels of influence they have captured in the state bureaucracy and transitional executive and other policymaking structures. Indonesia has long offered a case model with General Suharto’s New Order (1965-1998). The Indonesian military indeed managed to institutionalize its participation in governance and lawmaking. Active generals and colonels have long populated Indonesia’s embassies, ministries and parliaments. It was only in the early 1990s that the mandated presence of the armed forces in the national parliament in Jakarta began to be seriously debated. Military parliamentarians were eventually withdrawn from national and local legislatures in 2004.

In Myanmar, the 2008 Constitution provided a significant opportunity for the *Tatmadaw* to follow this model. Burmese army delegates represent roughly one fourth of each local and national assemblies formed after the 2010 elections. They can therefore boast 110 seats in *Pyithu Hluttaw* (article 109b of the Constitution), 56 seats in *Amyotha Hluttaw* (article 141b), and a total of 222 seats in the fourteen state and region legislatures (article161d). All military appointees are nominated by the Commander-in-Chief of the *Tatmadaw*. It was one of the last decisions taken by Senior-General Than Shwe on January 20, 2011, before his retirement. Out of 388 first-time delegates appointed by Than Shwe in 2011, there were only three army colonels in *Pyithu Hluttaw*, two in *Amyotha Hluttaw*, whilst one army colonel lead each military delegation in the fourteen decentralized local assemblies, safe the Kayin State where a Brigadier-General has been posted (he would thereafter be nominated Chief Minister). All other military appointees were of lower ranks – majors, captains, and navy lieutenant-commanders. For many observers, their core objective in the parliament was to ensure the army a non-negotiable “veto” on any potential constitutional reform; indeed 75 per cent of the legislators are required to pass any amendment on the Constitution.

But if the presence of the military in the post-SPDC national and local assemblies seems secured, *Tatmadaw*’s legislative power appears not as unlimited and unchecked as often claimed by pro-democracy activists. Initially, many an observer thought the military appointees would just have

to resist potential amendments to the Constitution prepared by leading opposition MPs, secure the nomination of the President and one of the two Vice-presidents (both with substantial military background), and deal with military-related affairs. But the political significance of the army representatives in the national parliament (far more than in the local legislatures) has gradually evolved, in line with the enduring political salience of the *Tatmadaw*. During the first post-2010 elections parliamentarian sessions, newly appointed army delegates tended to keep low profile in all assemblies. But once the charismatic Aung San Suu Kyi and her National League for Democracy entered both houses after the by-elections held in April 2012, the parliament's prestige emerged redeemed. Already, the assertion of Thura Shwe Mann's political authority as Speaker of *Pyithu Hluttaw* has since 2011 strengthened its importance. This was all the more highlighted by rumours on his emerging political rivalry with the executive power and President Thein Sein.

Above all, military representatives have progressively showed skills at participating in parliamentarian debates, discussing law propositions and arranging for shuttles of bills between the two houses of *Pyidaungsu Hluttaw*. Special trainings have been provided to them and political science teachings are compulsory at the Defence Services Academy (DSA). When in early 2013 I conducted interviews in Naypyidaw and Yangon with parliamentarians, some have recalled how they have attempted to establish some sort of friendly dialogue with their military colleagues, especially the mid-rank officers. Discussions within the premises of the national assemblies in Naypyidaw appeared far more forthcoming than initially expected. After all, legislative mechanisms were also quite unfamiliar to civilian MPs, who took for the first time a parliamentarian position in 2011.

Furthermore, three weeks after the historical election of Aung San Suu Kyi in April 2012, the substitution of 59 majors and captains with as many Brigadier-generals and colonels as new military appointees in *Pyidaungsu Hluttaw* underscored an evident policy change from the armed forces. From then on, higher ranking military officers were to get thoroughly involved in legislative debates. This indicated the increasing importance the *Tatmadaw* – and more particularly its C-in-C Min Aung Hlaing – gives to a legislative branch. This is also in line with the *Tatmadaw*'s rhetoric on the image of responsibility, accountability and dedication to the public interest that every senior army officer should project, including in non-military bodies and institutions.

Besides, military appointees have increasingly proved ready not to vote systematically against propositions prepared by opposition MPs (far from it). On some issues once considered as "national security" and reserved to the sole military hierarchy during the SLORC-SPDC era, military delegates have proved willing to listen and, sometimes, align with the opposition. When the support for a general amnesty for prisoners was proposed in August 2011, military appointees acquiesced. According to civilian parliamentarian themselves, the new legislature – although far from perfect – therefore in no way resembles the tightly controlled National Convention which drafted the Constitution between 2004 and 2007.

If the post-SPDC national and local parliaments can prove they are no rubber-stamping legislature, in which military delegates act cooperatively with the dominant party as well as the opposition, the prospects for a consolidation of the post-SPDC transition through parliamentarian activism would therefore appear brighter. Encouragingly, the military delegates have not opposed the formulation of the most significant reform-minded laws since 2011 – especially at the Union level. The critical

role, behind closed doors, of the charismatic Thura Shwe Mann might explain. A further positive sign would be that the military moves beyond its primordial veto function sanctioned by the Constitution to actively participate in lawmaking and reform planning. This is however where the transition appears to remain extremely fragile, and expectations too idealistic. Tensions might loom soon. Opposition members and particularly Aung San Suu Kyi have repeatedly claimed that the presence of men in uniform in post-SPDC assemblies was an anomaly that has to be corrected. They push for a constitutional amendment before 2015. As in Indonesia in the 1990s, how the issue is dealt with will prove critical to the consolidation (or not) of a peaceful relationship between the civilians and the still dominant military, and this beyond the premises of the parliament.

Authoritarian Survival Strategies in Comparative Perspective:

Myanmar, China and North Korea

Wooyeal Paik

Sungkyunkwan University, Seoul

woopaik@skku.edu

Three authoritarian regimes in (South and North) East Asia—Myanmar, China and North Korea—have been experiencing substantial challenges and changes in recent years, but have responded differently. Myanmar made a transition to market economy with recent significant political reform; China has made a transition to market economy without fundamental political reform; North Korea has not made a transition to market economy without any political reform. These three authoritarian regimes' different paths for their own regime survival help us to understand authoritarian regimes in East Asia. More specifically, comparing the three East Asian authoritarian regimes would show their resilience, survival strategies, and economic and political reform and transition.

In this vein, this paper focuses on the following four questions: (1) How have the three authoritarian regimes—China, Myanmar, and North Korea—in East Asia been surviving?; (2) Why did some authoritarian regimes make economic and/or political transition and the others not?; (3) What are the roles of semi-competitive election, authoritarian regime type, and clientele structure in making such distinctions with the similar result (regime survival)?; (4) What are other critical factors beyond these three domestic factors?

To answer this set of questions, this paper uses comparative political study with qualitative methods of case study of three regimes and quantitative methods for large pictures in East Asia and other regions (large-N study). To use these methods for this research, there are some concerns such as the "kitchen sink" method (i.e. including every possible variable in the equation); the "endogeneity" (i.e. the causal relation runs in both directions) problem; and the "multicollinearty" (i.e. two or more predictor variables in a multiple regression model are highly correlated) problem

Main arguments of this paper are as follows. Authoritarian regimes in East Asia have been transforming themselves into different types of hybrid regime for its own survival. The following three theoretical frameworks are helpful to analyze their authoritarian resilience: (1) Institutional arrangement (electoral institution); (2) Authoritarian regime type (single-party, military, personalistic, and hybrid); and (3) Their engendered similar but distinct patron-clientele structures (at the elite as well as mass levels). These theoretical frameworks, the further study will be incorporated to the context of economic and political reform(or transition).

Case I. The Tatmadaw Regime in Myanmar

Its institutional arrangement (electoral mechanism) has been based upon semi-competitive national and local elections with increasingly more competitiveness (esp. since 2012) with the ordinary

citizens' significant electoral experiences and opposition party and charismatic leaders such as Aung San Suu Ki. Its authoritarian regime type is still military type, which is conventionally the most unstable and short-lived, but not for Myanmar and similar with the previous South Korea 1960s~1980s. Its patron-clientele structure is composed of two sectors: at the elite level, it revolving around the military armed force (tatmadaw) and connected entrepreneurs and at the mass level, the ordinary citizens are largely excluded, but are somehow connected into the military-based clientelism for their own survival.

Case 2. Chinese Communist Party Regime in China

Its institutional arrangement (electoral mechanism) has no meaningful election above the village committee election with neither opposition parties and leaders nor substantial electoral experiences. This regime promotes "Socialist Democracy with Chinese Characteristics", which is not very clear. Its authoritarian regime type can be categorized as single-party (Chinese Communist Party), which is very stable with collective leadership at the top (established succession mechanism) and more than 82 million party members. The patron-client structure of this single-party regime has that of revolving around political and economic resources at the elite level and that of not revolving around elections and largely between local governments/cadres and newly emerged entrepreneurs excluding most ordinary citizens at the mass level.

Case 3. The Kim Family Regime in North Korea

Its institutional arrangement (electoral mechanism) has no meaningful election without any opposition parties and leaders and electoral experience of ordinary citizens. Its ruling coalition is the smallest among three cases. Its authoritarian regime type is a so-called triple-threat (a hybrid of Single-party, Military, and Personalistic) and relatively stable with succession issue. Its patron-client structure is composed of the Kim Family and its military and party cronies at the elite level and local cadres and illegal businessmen at the mass level. It seems that there is no patron for ordinary citizens who barely survive in everyday life.

Conclusion

Based upon the preliminary research, more specific mechanisms related to economic and political reform/transition in each case will be investigated. To be sure, some other factors for regime survival will be state repression (Its proportional change with political openness?), predatory state vs. developmental state, international factors (Nuclear Weapons, China/US…), and ideology (The Revival of Great Chinese People, National Unity, We Kim Ilsung People…). Also, these three authoritarian regimes will be compared with other authoritarian regimes from previous and current as well as in East Asia and other regions for general patterns for prediction.

Myanmar's Economic Potential: Peace Making or Peace Breaking?

Joakim Kreutz

Uppsala University

Joakim.kreutz@pcr.uu.se

The Myanmar reform process starting with the 2008 Constitution have so far been accompanied by an increase in political violence- particularly near economically important areas. Widespread public protests have taken place against planned dams and pipelines, and natural resources rich areas have been affected by clashes between the government and non-state armed groups in Kachin and northern Shan state. Indeed, statements by representatives for non-state armed groups repeatedly assess that the current fighting occur *because* the government wants to capture these natural resources. But this behavior flies in the face of established theories on rational political decision-making: why engage in costly fighting in exactly the locations where the peace dividend from the end of conflict will be the greatest?

In what follows, I suggest an explanation that focuses on the dynamic nature of strategy employed by belligerents during civil strife. Thereby, I move away from a common assumption in scholarly work on internal war warring party behaviuor is determined solely by their interaction with each other. In this short research note, I focus explicitly on one factor – parties expected duration of the conflict – and one effect – whether parties choose to engage in battle near or far from important economic resources. Following a presentation of the theoretical argument, I explore whether this can be observed in Myanmar. The empirics build on the shift in government behavior in northern Myanmar (Kachin and Shan States) as a consequence of the reform process, and I conclude with a discussion on the implications this may have for the possibility of ending civil war in the country.

The Aims of Rebels and Governments in Conflict

While there can be many reasons for why civil strife erupts somewhere, the choice of action by governments and rebels in the initiatl stages are strikingly similar across different countries. The first rebel offesnives focuses on the achieving the goal of getting increased access to power. In the first years of post-colonial Burma, several rebellious movements were almost able to succeed with this but the early ABSDF government managed to defend itself. Fighting was extremely intense as both sides committed all their available resources towards the military campaign in the expectation that the conflict soon would be over. Most of the fighting was located at the most economically and symbolically important resources, such as cities, trading posts and transport routes, as capturing them could provide important resources for post-conflict reconstruction.

However, unless one side succeeds in defeating the other in these early clashes, belligerents have to reconsider their strategy. Knowing that they are unable to comprehensively win the conflict and achieve their ultimate goals, they have to focus on secondary goals such as survival and to strengthen militarily over time. In order to do this, governments will claim control over as much

territory as possible to be perceived as strong and legitimate. Rebels, on the other side, need to ensure that they control some territory for recruitment purposes and are able to set up bases for military training, political education, and the development of a political wing. Both sides also need to be more cautious with their existing resources. Thus, even though the competitoin still centers on control over territory, belligerents are less willing to commit resources for this and clashes will not be near economically important areas. It is rational for them to avoid fighting near economically important areas since that could disrupt their income from the ongoing trade with natural resources. To maximize income from these areas for the warring sides, they will instead establish arrangements to ensure that they receive a share of the income from the trade without having to risk losing soldiers or income. In Myanmar, such arrangements have consisted of for example taxation of companies involved in logging and mining, as well as road-blocks or protection pacts seeking revenue from transporting the goods towards the Thai and Chinese borders.

If negotiations begin and the parties see these as credibly offering a way to settle the conflict, they will again reconsider their expectation of the duration of conflict and subsequently shift from temporary to ultimate goals. In order to improve their bargaining position as well as secure important resources in the post-conflict society, the strategic aim of the parties will shift back towards economically important areas. At the same time, they will also be more willing to commit the resources at their disposal to secure these areas in what is perceived as the end-game of the conflict. This is of course a risky choice, an intensification of violence runs counter to attempts to build trust between belligerents and may lead to a breakdown of the talks and a return to protracted conflict.

The Government Approach to Ethnic Minority Areas in Northern Myanmar 1948-2007

Ever since independence, the government has shown little ambition to engage with or incorporate northern Kachin and Shan states into the state formation of Burma/Myanmar. Most areas have not been under direct government control, and there have been few attempts to establish state presence. Instead, these areas have been ruled through more or less formalized networks where local saophas, religious actors, and local strongmen who have been trusted with controlling the political and economic local life. This approach persisted even during the SLORC/SPDC "ceasefire" period. Despite an opportunity of almost two decades of reduced violence in these areas and where many local leaders explicitly requested government support for schools and healthcare, little interest was shown by Yangon/Naypyidaw. Tellingly, there were not even much interest from Myanmar businessmen to access the income from natural resources in these areas, with almost all investments only involving foreign companies from, in particular, China and Thailand. The military government, and particularly local commanders, continued to tax the trade in these areas which suggest that they remained focused on the short-term goal of preparing for fighting rather than seeking to consolidate their long-term power.

The Government Approach to Ethnic Minority Areas in Northern Myanmar 2008-

In my research, I have found that the prevailing view is that there was a visible change of government strategy following the new constitution 2008. Since then, the government has with increasing assertiveness focused their troop deployments and political efforts towards securing control over

economically important areas. The first sign of this followed the acceptance of some non-state forces to transform into border guard forces (BGF). While much of the opposition of the BGF scheme from non-state armed groups focused on their unwillingness to serve under a Myanmar army commander, this aspect has not been the cause of as much fraction as originally expected. However, when a new BGF has been formed, this has usually been accompanied by a deployment of Myanmar army units at economically important areas nearby. The second sign that the government is paying more attention to natural resources are the events that led to the resumption of the Kachin conflict in 2011. Although tension had been lingering between the government and the KIO for some time, the spark that started the fighting was the intrusion of government soldiers into an area that the 1994 ceasefire terms stipulated as controlled by KIO. This should not have necessitated an escalation of violence that now has lasted several years, but the government forces refused to withdraw while the KIO were similarly reluctant to concede this economically important territory. Finally, many ethnic minority representatives also claim that the governments' priorities in the ongoing peace talks have been to focus first on achieving a ceasefire with those groups that controlled the most economically important areas. As the peace process has persisted and widened, it is not possible in 2013 to suggest that the government only is interested in ceasefires only where there are natural resources. However, the content and uneven progress of the talks indicate that both the government and the non-state armed groups are fully aware of the importance of controlling future economic growth: some groups have explicitly demanded that they are granted at least partial control over areas that are considered as having economic potential. In some cases, this has even included areas that currently are not under rebel control.

This study yields three implications that can be useful for understanding the contemporary situation in Myanmar. First, there is a rationale behind the escalation of violence in some parts of the country during the early stages of the peace process as competing actors are vying for power in a future Myanmar. Second, while this may explain the violence in Kachin and northern Shan state, we should not underestimate the risk that this may delay or reverse the peace process. Increased violence is a threat to any attempt of settling or implementing a settlement and there is a risk that all the Myanmar army and the non-state armed groups move back into a mode where they expect fighting to persist of another generation or so. This would likely increase human rights abuse and challenge the development that is necessary in the country to safeguard both the peace process and the political reforms. Third, it is also necessary to be observant on how this competition to control natural resources and economic centers is manifested. An consequence of the contentious relations between government and non-state armed group is that whichever actor ends up in control may also be protective against any other community or political organization in this territory. If all economically promising areas are controlled by a unique actor who rejects the possibility of non-violent actors co-existing in the same space, then Myanmar's road towards both democracy and economic growth will be substantively longer.

Obstacles to Police Reform in Myanmar/Burma

Andrew Selth

Griffith Asia Institute

a.selth@griffith.edu.au

Despite all the publicity that Myanmar (Burma) has received since the inauguration of a hybrid military-civilian parliament in 2011, and the launch of an ambitious reform program by President U Thein Sein, there are some important issues which seem to have escaped serious study. The reform of the national police force, for example, has not been specifically covered in any of the president's speeches about the need for the 'rule of law'. However, it has become clear that the government wishes not only to reinvigorate existing plans to expand and remodel the Myanmar Police Force (MPF), but also to give it a more distinctive civilian style and ethos, and see it take greater responsibility for some key aspects of the country's internal security. Indeed, such steps will be essential if Myanmar is to strengthen the rule of law and make an orderly transition to a genuine and sustainable democracy.

The armed forces (Tatmadaw) will remain responsible for external defence and for major security operations such as counter-insurgency campaigns against armed ethnic groups. However, it seems to be envisaged that, as part of the broad democratisation process, the MPF will assume a greater role in terms of law enforcement and the maintenance of internal order. Already, there are more blue uniforms than green uniforms on the streets of Myanmar's population centres, protecting VIPs, standing static guard outside government offices and diplomatic missions. In rural districts they are manning road blocks and protecting important infrastructure sites such as bridges. The police can also be expected to play a larger part in quelling outbreaks of civil unrest, with the army only called upon to provide aid to the 'civil' power during emergencies, as occurred in Arakan (Rakhine) State in 2012 and central Myanmar in 2013.

To this end, the MPF is being expanded, restructured and modernised. It is already larger and more powerful than it has been since the colonial era, but the goal is a force of over 100,000 men and women, with 34 'security' battalions. As seen on the MPF's comprehensive new Myanmar language website, recruitment standards and officer level entry requirements have been raised. At the same time, the MPF's doctrine and training programs are being changed to give greater emphasis to 'community-based policing' by unarmed officers working in close cooperation with the civil population. This approach may not be completely new to Myanmar but, if fully and successfully adopted, it will be in stark contrast to the tough paramilitary style of policing that has characterised the force since General Ne Win's 1962 coup d'etat.

As the former military regime found before 2011, however, and as post-authoritarian governments in other countries — such as Indonesia — have also experienced, the reform of a national police force presents enormous challenges. Such transitions are never quick or easy. There are a number of areas where the government and police force are likely to encounter challenges during the reform process.

Inevitably, given the rapid expansion of the MPF, there will be structural and resource pressures. In addition, Myanmar's armed forces remain very powerful. There will be some areas, such as intelligence collection and internal security operations, where the interests of the MPF and Tatmadaw will overlap. The respective roles, responsibilities and associated benefits of the two institutions may be sorted out — probably in the Tatmadaw's favour — but there could still be friction. Also, there are cultural issues in the police force which will take a long time to resolve. Corruption and the abuse of power, for example, are deeply-rooted problems that will be difficult to eradicate. Until they are, the force's relations with the civil population will remain problematical.

In addition, such reform measures cannot be implemented in isolation from other institutions of state. As the president has said, the benchmark for public bodies must be the rule of law, administered fairly and impartially. There can be no tolerance of a system which constantly alludes to the rule of law, but enables practices that contradict it. For decades, the 'rule of law' was conflated with 'law and order', as defined by the military government. There were honourable exceptions, of course, but all too often the police acted as if they were not subject to the laws they were charged to uphold. If officials cannot change and embrace the new paradigm, or are seen to be irretrievably linked to the old regime, then they will need to be replaced. A more modern and effective police force will be rendered impotent, for example, if prosecutors, judges, and prison governors fail in their responsibilities. There needs to be a clear break with the past.

Since 2011, several foreign governments, international institutions and private foundations have approached Naypyidaw with offers of help in this area. While most cite the president's speeches and refer to broad 'rule of law' issues, a number seem to envisage direct assistance to the MPF. The ability of foreigners to reform Myanmar's police force, however, is limited. They can provide specialised instruction, technical assistance and modern equipment. They can advise on concepts like rights-based and community policing. This should lift the MPF's ability to perform its basic functions, enhance its capacity to control crime and disorder, and develop democratic policing models. However, fundamental reform of the MPF will depend on sustained support from Naypyidaw, a paradigm shift in the force's professional culture and the development of a relationship of trust with the community. These are matters which can only be dealt with by the Burmese themselves.

Over the past decade, a broad consensus has developed at the international level on what democratic policing looks like. Analysts have identified seven basic principles: that the police force operates in accordance with the law, is regulated by a professional code of conduct, protects life by minimising the use of force, is accountable to the public, protects life and property through pro-active crime prevention, safeguards human rights and dignity, and acts in non discriminatory manner. These seven principles can be condensed to just three: the police force must adhere to international standards of human rights, it must maintain effective internal and external accountability, and develop a partnership with local communities to achieve public safety. Measured against all these benchmarks, Myanmar has made some progress since the late 1990s, and perhaps even since the advent of a new government in 2011, but it still has a long way to go.

Should the MPF be able to reinvent itself, however, it has the potential to make a major contribution to President Thein Sein's reform program and the development of a more democratic, prosperous and humane society in Myanmar. Also, as an important civilian body answerable to the public

through an ‘elected’ government, its behaviour — and treatment by the government — will be important indicators of progress in current attempts to implement the rule of law in Myanmar and make the security forces more accountable for their actions. These are all matters which will be watched closely, both by the international community and by the Burmese people themselves.

The Prospects of Myanmar's Economic Reform and Development

Song Qingrun

China Institutes of Contemporary International Relations

songqingrun@cicir.ac.cn

The Imperative of Myanmar's New Round of Economic Reform

Long period of extreme poorness of the country and people is the main driving force to push the new government to undertake new round of economic reform. Myanmar is country full of natural resources. But, it has been one of the poorest countries since 1987.

The urgency of the new round of economic reforms. The Thein Sein government put the political reform as its priority, especially during the first year of the new government, it paid not much attention to the economic reform and development. Later, the top official realized that lagging economic reform would damage the political reform.

The turmoil situation in Arab world in the past two years has shocked the Myanmar authority and pressed them to accelerate the economic reform, because the main reason of the so called Arab Spring is the high rate of unemployment of the young people.

The Measures of Myanmar's New Government Economic Reform since 2011

After more than one year of political reform, the Thein Sein government pushed the second phase of reform-economic reform.

First, the government set the scientific plan and ambitious aim of the economic reform for the following years, which will guide and drive the reform process. President Thein Sein said that, one of Myanmar's economic objectives "Development of agriculture as the base and all-round development of other sectors of the economy as well" has been replaced with "Building of modern industrialized nation through the agricultural development, and all-round development of other sectors of the economy".[51]

Second, quite different from the former junta government, one of the fundamental goals of the Thein Sein government's economic reform is to improve the common people's wellbeing, and it pays much attention to the rural development and poverty alleviation.

Third, the parliament and government has amended some out-dated economic laws or promulgates a series of new laws, which has helped the country to improve the invest environment and boost the economic development. The new laws have facilitate the investment and take more preferential measures the investors to attract investment.

---

[51] "The speech delivered by President U Thein Sein at the National Workshop on Reforms for National Economic Development", Myanmar President Office, August 19, 2011, http://www.president-office.gov.mm/en/briefing-room/speeches-and-remarks/2011/08/19/id-210.

Fourth, Myanmar has reshuffled several economic governing organizations, set up several new service organizations, eliminate the conservative officials, and put the reformer to the important positions. All the above mentioned measures have consolidated the reformers' status in the government, unified and strengthened the all the government officials' thoughts about reform, then to improve the officials' consciousness and efficiency of serving for the investors. For example, in January, 2013, Myanmar government has formed a central committee for further development of small and medium- sized enterprises (SME), pivotal for national economy and promotion of social-economic status of the people. The 27-member central committee for SME development is chaired by President U Thein Sein, also involving two Vice Presidents Dr. Sai Mauk Kham and U Nyan Tun and 20 ministers.[52]

Fifth, the government strongly pushes the privation of the state owned enterprises, loosen the state control towards the sectors of the telecommunication, energy, finance and other fields, and then let the private capital and foreign capital to operate in the above-mentioned fields. Some state-owned enterprises will be changed into corporation and some into private sector with the aim of boosting the private sector, the government wants to create a suitable environment for the private sector in the reform process, then to put more dynamic into the economy.

Sixth, the government takes the full advantage of the wisdom of the domestic and international experts or institutions. On April 11, 2011, President Thein Sein set up the Economic Advisory Unit lead by Dr. U Myint, and the advisors can directly submit the economic reform advice to President Thein Sein. Myanmar has held several big workshops concerning the Rural Development and Poverty Alleviation, the reform of bank and capital market, and it has held the Myanmar Investment Summit every year. The Myanmar government has invited many international scholars, experts and investors to attend the workshops and Summit, and it has even employed several U.S. and EU experts to help push the economic reform. With the help of the IMF experts, on April 1, 2012, Myanmar ended the parallel market currency exchange rate system which had lasted for more then 20 years, and Myanmar's central bank set a reference exchange rate of 818 kyat per dollar (basically according to the black market range of 800 to 820 kyat per dollar, which is already used for most transactions in the country) used for most everyday transactions. Besides these measures, the Myanmar banks has joined Visa ATM network, and they begun to introduce the electronic transaction such as ATM and E-commerce, then they has begun to conduct international credit cards transactions.

Seventh, President Thein Sein has undertaken economic and political reforms that have persuaded Western countries to suspend even get rid of most of the sanctions. And the Myanmar government makes great efforts to attract the FDI from the ASEAN, U.S., EU, Japan, China, India, South Korea and other countries. Myanmar is seriously short of capital and techniques to develop the economy, because it has large amount of debt and was given heavy economic sanctions for more than 20 years.

The Prospects of Myanmar's Economic Reform: Asia's Next Rising Star?

On August 20, 2012, the Asian Development Bank released a study report, *Myanmar in Transition: Opportunities and Challenges*. The reported pointed out that, Myanmar could follow Asia's fast

[52]"SMEs lie at the core of national economic growth in developing countries and some developed countries: President U Thein Sein," *The New Light of Myanmar*, January 12, 2013.

growing economies and expand at 7% to 8% a year, become a middle income nation, and triple per capita income by 2030 if it can surmount substantial development challenges by further implementing across-the-board reforms. Stephen Groff, ADB's Vice President for East Asia, Southeast Asia and the Pacific, said that, "Myanmar could be Asia's next rising star, but for this to happen there needs to be a firm and lasting commitment to reform ."[53] Also in May, 2013, the IMF said in a statement that, Myanmar reforms bearing fruit, and its economic growth to gain momentum, and Myanmar's economy is expected to grow 6.75 percent in fiscal year of 2013, ending March 2014, somewhat accelerating from an estimated 6.5 percent expansion a year earlier.[54]

Myanmar's economy has the several advantages to take off in the future.

First, the country is on the track of quick reform and development, and it has great potential in the economic development, because almost every sector of the agriculture and industry need development and investment, and Myanmar has more than 60 million people and it has potential consumption ability.

Second, Myanmar's economic reform and development gets a lot of support from the international society. The informally-named Paris Club, a group representing 19 major world economies, has forgiven $6 billion of Myanmar's debt in January, 2013, then in May, Japan wrote off nearly Myanmar's $2 billion debt and extending new aid of 51.05 billion yen ($504 million). Myanmar has also get a lot of loans and aids from the international society.

Third, Myanmar is in a good position connecting the business and the interflow of goods and materials between Southeast Asia and South Asia, and Myanmar is building the several economic zones will help Myanmar to become a center of products and logistics in the region, such as Dawei in Myanmar-Thailand border area, Kyauk Phyu near the coast of India Ocean, and Thilawa near Yangon Port off the Andaman Sea. These special economic zones will better bring the geographical advantages into play and boost its development. And there are rich natural resources in Myanmar.

The future of Myanmar's economic reform and development seems bright. But, its reform and developing process will be an arduous one full of challenges.

First, until now, many international investors suspect the future of new round of reform. According to the Corruption index 2012 from Transparency International, Myanmar was a still one of the most corrupted countries in the world, which was a big obstacle to the economic reform and development.[55] The Wall Street Journal's article pointed out that, Myanmar has only just cracked open to Western investors after a junta government stepped down in 2011, and the private-equity firms are divided over whether Myanmar will be a source of huge profits, or just another place to endure losses.[56]

---

[53] "Myanmar Will Be Middle Income Nation If Reforms Stay on Track – Report," Asian Development Bank, August 20, 2012, http://www.adb.org/news/myanmar-will-be-middle-income-nation-if-reforms-stay-track-report.

[54] "Myanmar reforms bearing fruit, economic growth to gain momentum: IMF," Kyodo News International, May 22, 2013,http://www.globalpost.com/dispatch/news/kyodo-news-international/130522/myanmar-reforms-bearing-fruit-economic-growth-gain-mom.

[55] "Corruption index 2012 from Transparency International: find out how countries compare," *Guardian*, December 5, 2012, http://www.guardian.co.uk/news/datablog/2012/dec/05/corruption-index-2012-transparency-international.

[56] "Myanmar:Gold Mine Or Sinkhole?", *The Wall Street Journal*, November 17, 2012.

Second, the outdated economic, especially financial system issue will be the big obstacles for the economic reform.

Third, the dilapidated infrastructure including hard and soft ware in the whole country is another big and long-term barrier to the economic reform and development.

Fourth, short of sufficient domestic and foreign investment restricts the reform and development.

Fifth, in the economic reform process, whether Myanmar's national industry will become stronger or defeated by foreign companies? Most of Myanmar's local companies are middle and small sized ones, even there are several big enterprises, and their technology, management, and operation lag far behind the international level. Facing more and more powerful international companies, what's the destiny of Myanmar's national companies? How to make the local and international companies to compete or cooperate harmoniously? Then to make them develop simultaneously?

Internationally, the western investors don't have enough capital to invest in Myanmar, and the western market consumption capacity is relatively low. This bad situation means that the western investment and market can't play great contributing role in Myanmar's economic development.

Short Conclusion

Myanmar's economic reform will boost the country's development and improve the mass people's well-being. The country's development has great advantages and bright future. But, Myanmar also should notice the challenges and carefully overcome the difficulties ahead.

အိုဘားမားအစိုးရ၏ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ မူဝါဒကို ချိန်ညှိခြင်း- မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရေစီ တိုးမြှင့်ရေးလော၊ တရုတ်ကို ဂန်းရံပိတ်ဆို့ရေးလော

The Obama Administration's Myanmar Policies Adjustment: Promoting Democracy in Myanmar or Containing China?

Li Chenyang
Center for Myanmar Studies, Yunnan University
cylidny2002@126.com

အိုဘားမားအစိုးရ၏ အာရှ-ပစိဖိတ်ဒေသ ချိန်ခွင်လျှာပြန်ညှိရေး မဟာဗျူဟာ၏ ရည်ရွယ်ရင်း- တရုတ်ကို ဂန်းရံပိတ်ဆို့ရေး ဟုတ်သလော၊ မဟုတ်သလော

အာရှ-ပစိဖိတ်ဒေသတွင် ဗိုလ်ကျစိုးမှုမှုနှင့် လွှမ်းမိုးကြီးစိုးမှုဆက်လက်ထိန်းထားနိုင်ရေးသည် အိုဘားမားအစိုးရ၏ ချိန်ခွင်လျှာ ပြန်လည်ထိန်းညှိရေး၏ သော့ချက်ကျသော ရည်ရွယ်ရင်းဖြစ်သည်။ အမေရိကန်သည် တရုတ်ကိုသာလျှင်မဟုတ် ယင်းဒေသတွင် ၄င်း၏ ဗိုလ်ကျစိုးမိုးမှုကို စိန်ခေါ်နိုင်မည့် မည့်သို့သော အဓိကအင်အားကြီးနိုင်ငံကိုမဆို ဂန်းရံပိတ်ဆို့သွား လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

ဆယ်စုနှစ်သုံးခုကြာ အလျင်အမြန်ဖွံ့ဖြိုးမှုဖြစ်ထွန်းခဲ့ပြီးနောက် တရုတ်နိုင်သည် ထွန်းသစ်လာခဲ့သည်။ တရုတ်အား ဂန်းရံပိတ် ဆို့ရေး မဟာဗျူဟာကို အမေရိကန်က ယခုအချိန်အထိ ထုတ်ထားပြီးဖွယ်မရှိသေး သော်လည်း အထူးသဖြင့် ၂၀၀၉ ခုနှစ်ကတည်းက များစွာသောလုပ်ဆောင်မှုများကို ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ အိုဘားမားအစိုးရ၏ တရုတ်နိုင်ငံဆိုင်ရာမူဝါဒသည် ပိတ်ဆို့ဂန်းရံရေးအောက်တွင် ထိတွေ့ဆက်ဆံရေး ဖြစ်သည်ဟု EAI, NUS ၏ ဒါရိုက်တာဖြစ်သူ ပါမောက္ခ Zheng Yongnin က ထောက်ပြခဲ့သည်။ အမေရိကန်သည် တိုင်ဂမ်အရေးကိစ္စကို ၂၀၀၈ ခုနှစ်က အသုံးပြုခဲ့ပြီး ယခုအချိန်တွင် တရုတ်၏ တိဗက်နှင့် ရှင်ကျန်းအရေးများတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှုများကြောင့် တရုတ်အပေါ် အမေရိကန်၏ ဂန်းရံပိတ်ဆို့ရေးလုပ် ဆောင်ချက်များကို အထင်းသားတွေ့မြင်နေရသည်ဟု Brookings Institution တွင် သုတေသန Fellow ဟောင်းတစ်ဦးဖြစ် ခဲ့သူ NUS ပါမောက္ခ Huang Jin ကလည်း ယူဆသည်။ ထို့စဉ် အမေရိကန်သည် တရုတ်နိုင်ငံအားဆန့်ကျင်ရန် တရုတ်၏ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများကိုလည်း သွေးထိုးပေးခဲ့သည်။

တရုတ်-အမေရိကန် အဆောက်အအုံဆိုင်ရာ ဂိရောဓိနှင့် ကြီးထွားလာသော တရုတ်အင်အားတို့ကြောင့် အိုဘားမားအစိုးရ၏ တရုတ်နိုင်ငံဆိုင်ရာ မူဝါဒသည် အမေရိကန်စိုးမိုးထားသော နိုင်ငံတကာစနစ်အတွင်းသို့ တရုတ်အားဆွဲသွင်းပြီး တရုတ်၏ ငြိမ်း ချမ်းစွာ အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲခြင်းရရှိရေးကို ကျင့်သုံးတော့မည်မဟုတ်ဘဲ စစ်ရေးမဟုတ်စေသော နည်းလမ်းများကို အဓိက အသုံးပြုကာ တရုတ်၏ထွန်းတောက်လာမှုကို ဂန်းရံပိတ်ဆို့ရေးသာ ဖြစ်တော့မည်။ နိုင်ငံတကာစည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများနှင့် နိုင်ငံရေးတန်ဖိုးများကို အသုံးပြုပြီး တရုတ်၏ နိုင်ငံတကာပုံရိပ်ကို ပျက်စီးစေရန်နှင့် တရုတ်၏ နိုင်ငံတကာ နေရာကို ကန့်သတ်ရန် ယင်းသို့သော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို အနက်ကောက်ခြင်းဖြင့် အမေရိကန်သည် လွှမ်းမိုးမှုများကို အပြည့် အဝအသုံးပြုခဲ့သည်။ ယင်း၏ ဒီမိုကရေစီအားသာချက်များ မြန်မာ့အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်များနှင့် CSR,EIA နှင့် SIA သဘော တရားများကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် တရုတ်-မြန်မာ ဆက်ဆံရေးတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ တရုတ်၏ အထောက်အပံ့များနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု များကို ပြင်းထန်သော အနှောက်အယှက်အဆီးအတားများဖြစ်စေရန် အမေရိကန်ကအောင်မြင်စွာ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည် အချို့ သော အမေရိကန် NGO များသည် မြစ်ဆုံဆည်စီမံကိန်းကို ဆန့်ကျင့်သည့် လှုပ်ရှားမှုများကို

ပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့သည်ကို များစွာ သောသက်သေအထောက်အထားများက ပြသခဲ့ကြသည်။ ကချင်ပြည်နယ်ရှိ ပဋိပက္ခညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် စေ့စပ်ညှိနှိုင်း ရေးတွင် အမေရိကန်၏ အားကောင်းသောစိတ်ဝင်စားမှုများသည်လည်း တရုတ်အပေါ် အမေရိကန်၏ဝန်းရံပိတ်ဆို့ရေးလှုပ်ရှားမှု၏ ဥပမာကောင်းတစ်ခုလည်းဖြစ်သည်။

လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်နှစ်ခုအတွင်း မြန်မာဆက်ဆံရေးတွင် မိမိတို့၏ သံတမန်ရေး ရာဆက်ဆံရေးချွတ်ချော်မှုများကိုလည်း တရုတ်ကနားလည်သဘောပေါက်ရန်လိုအပ်သည့် တရုတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သာမန်ပြည်သူများအပေါ် လုံလောက်သော အာရုံစိုက်မှုမရှိခဲ့ဘဲ မြန်မာစစ်အစိုးရနှင့်ဆက်ဆံရေးကိုသာ တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ သဘာဝအရင်းအမြစ် ထုတ်ယူရေးကိုသာ အများအားဖြင့် အာရုံစိုက်ခဲ့သောစီးပွားရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတွင် လူမှုရေးတာ ဝန်ဝတ္တရားများကို အားနည်းခဲ့သည်။ ဒေသခံများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းတိုးတက်ရန် လုံလောက်သော ကူညီပေးခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ ယင်းသို့သော လစ်ဟာမှုများကြောင့် အမေရိကန်အပေါ် အကောင်းမြင်စရာဖြစ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် တရုတ်သည် မိမိ၏မူဝါဒများကို ချိန်ညှိရန် နှင့် တရုတ်ကုမ္ပဏီများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံသားများ၏ အပြုအမူများကို တိုးတက်အောင်ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။

ဒီမိုကရေစီမြှင့်တင်ရေးသည် မြန်မာနိုင်ငံပေါ် ထားရှိသည့် အိုဘားမားအစိုးရ၏ ချိန်ညှိရေးအခြေခံပန်းတိုင် တစ်ခုလော

အမေရိကန်ပြည်သူများစုမှာဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့်အရေးကို လေးစားကြသဖြင့် ဒီမိုကရေစီ တန်ဖိုးများနှင့် နိုင်ငံရေးစနစ် ကို မြှင့်တင်ခြင်းသည် အမေရိကန်၏ အဓိက နိုင်ငံခြားရေးမဟာဗျူဟာရည်မှန်းချက်သုံးခုအနက်မှ တစ်ခုဖြစ်သည်။ တောင် အာဖရိကတွင် အသားရောင်ခွဲခြားမှု အဆုံးသတ်သွားပြီးနောက် အမေရိကန်၏ ဒီမိုကရေစီတင်ပို့ခြင်းသည် အခြားနိုင်ငံများ၏ ပြည်တွင်းရေးတွင် ဝင်ရောက်စွပ်ဖက်ရန်မျှသာမဟုတ်တော့ဘဲ ဒီမိုကရေစီတင်ပို့ခြင်းကို အရေးကြီးသည့် ရည်မှန်းချက်တစ်ရပ် အဖြစ်လည်း ဖြစ်လာခဲ့သည် ယင်းသည် ပြည်တွင်းနိုင်ငံရေးနှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံခြားဆက်ဆံရေး၏ လိုအပ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီ ရန်ဖြစ်သည်။ သို့သော်အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားရှာဖွေခြင်းနှင့် ဒီမိုကရေစီ မြှင့်တင်ခြင်း ပွတ်တိုက်မှုဖြစ်လျှင် အမေရိကန်အစိုးရ သည် အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားအတွက် ဒီမိုကရေစီနှင့် လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်ခြင်းကို စွန့်လွှတ်မည်မှာ ယုံမှားသံသယရှိဖွယ် ရာအကြောင်းမမြင်ပေ။

ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် ပါကစ္စတန်နိုင်ငံတို့တွင်လည်း ကာလကြာရှည် စစ်အုပ်ချုပ်မှုရှိခဲ့ပြီး ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ၂၀၁၆ ခုနှစ်ကစစ်တပ် အာဏာသိမ်းမှုတစ်ခုဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ သို့သော် အမေရိကန်သည် ပါကစ္စတန်အပေါ် အရေးယူပိတ်ဆို့မှုပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းမရှိသလို ထိုင်းနိုင်ငံနှင့်လည်း ၎င်း၏ ပူးတွဲစစ်ရေးလေ့ကျင့်မှုများကို မည်သည့်အခါမျှ ရပ်တန့်ခဲ့ခြင်းမရှိပေ။ ထို့ကြောင့် အမေရိကန် သည် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ချမှတ်ထားသည့် အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများကို အဘယ်ကြောင့် မရုပ်သိမ်းနိုင်ရသနည်းဟု အချို့သော ပညာရှင်များက မေးခွန်းထုတ်ကြသည်။ အမေရိကန်သည် နှစ်ပေါင်း(၃၀)ကြာ အာဏာရယူထားသည့် အီဂျစ်သမ္မတဟောင်း မူဘာရတ်အပေါ် မည်သည့်အခါကမျှ မရှုတ်ချခဲ့သည့်အပြင် သူသားဖြစ်သူကိုလည်း သူ၏နေရာကို ဆက်ခံရန် ကြိုးပမ်းမှုပြု လုပ်ခဲ့သည်။ ဆော်ဒီအာရေဘီးယား၊ ကူဝိတ်နှင့် ဘရူနိုင်းတို့သည် အလုံးစုံသက်ဦးစံပိုင်ဘုရင်စနစ်ကို ကျင့်သုံးသည့်နိုင်ငံများ ဖြစ်သော်လည်း အမေရိကန်အစိုးရသည် အဆိုပါခေါင်းဆောင်များကို ဒီမိုကရေစီ အသွင်းကူးပြောင်းမှုပြုလုပ်ရန် မည်သည့် အခါကမျှ ဖိအားမပေးခဲ့သလို ယင်းတို့သည် အမေရိကန်၏ အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားအတွက် မဏ္ဍာတိုင်ကျသောနေရာများတွင် ရှိခဲ့သည်။

ဒီမိုကရေစီသည်လူသားများအတွက် အကောင်းဆုံး နိုင်ငံရေး စနစ်ဖြစ်သော်လည်း ယင်းစနစ်သည် အနတ္တတန်းခိုးရှင်မဟုတ် သလို နိုင်ငံတစ်ခုခုတွင် အချိန်တိုအတွင်း ရှုပ်ထွေးပွေလီသော ပြဿနာရပ်အားလုံးကို ဖြေရှင်းနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ဖိလစ်ပိုင် နိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှတွင် အမေရိကန်၏ မဟာမိတ်နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သော်လည်း လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ကောင်းမွန် သောအုပ်ချုပ်မှုမရှိခဲ့ဘဲ လက်ရှိအချိန်တွင် ကျရှုံးနိုင်ငံဖြစ်လုနီးပါအခြေအနေသို့ရောက်ရှိနေသည်။ ကြီးမားသောနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ၏တာဝန်ဝတ္တရားအဖြစ် အမေရိကန်သည် ဒီမိုကရေစီအသွင်းကူးပြောင်းမှုကို တိုးမြှင့်စေရန်သာမက ဖိလစ်ပိုင်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ တို့အား အုပ်ချုပ်ရေးစွမ်းအား နှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုတိုးမြှင့်ရန်အတွက်လည်း အကူအညီပေးရန်လိုအပ်သည်။ ဤအပိုင်းတွင် အမေရိကန်သည်ကောင်းစွာဖော်ဆောင်နိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိဟု ပညာရှင်များက ယူဆကြသည်။ အမေရိကန်မူဝါဒထိန်းညှိမှု၏ ထိရောက်နိုင်စွမ်းကို မြန်မာပြည်သူများ အကဲဖြတ်ရမည်ဖြစ်သလို ပညာရပ်ဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်မှုများကိုလည်း ထည့်သွင်း တွက်ချက်ရမည်ဖြစ်သည်။

၂၀၀၉ခုနှစ်တွင် အိုဘားမားအစိုးရ တက်လာပြီးနောက် တရုတ်၏ စန်းထလာခြင်းကို ဂန်းရုံပိတ်ဆို့ရန်အလို့ငှာ တရုတ်-မြန်မာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို အတားအဆီးဖြစ်စေရန်မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၎င်း၏ အမိကရည်မှန်းချက်ကို ချိန်ညှိခဲ့သည်။ အမေရိကန်- မြန်မာဆက်ဆံရေးဖွံ့ဖြိုးမှုသည် တရုတ်ကို ရည်ရွယ်ခြင်းမဟုတ်ဟု ၎င်းက ကြေညာခဲ့သော်လည်း တရုတ်ပြည်သူများအတွက် မူယုံနိုင်ဖွယ်ရာမရှိပေ။

အိုဘာများအစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ မူဝါဒများ၏ ယုတ္တိကျသောဆက်ဆံရေး-၁၉၈၈ခုနှစ်ကတည်းက တရုတ်သည် မြန်မာပြည်သူများနှင့် ကောင်းမွန်သော ဆက်ဆံရေးကို ထိန်းသိမ်းထားခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ ဒီမိုကရက်တစ်အစိုးရသည် ပြည်သူများ ၏ ဆန္ဒကို လေးစားရမည်ဖြစ်သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရေစီအသွင်းကူးပြောင်းမှုဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် တရုတ်နှင့်မြန်မာ ကြားများစွာသော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးစီမံကိန်းများကို ချောမွတ်စွာ အကောင်အထည်မဖော်နိုင်ခဲ့ပေ။ မြစ်ဆုံဆည်၊ လက်ပံတောင်းတောင်ကြေးနီတူးဖော်ရေးနှင့် တရုတ်-မြန်မာရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းတို့သည် အမေရိကန်လှုပ်ရှားမှု၏ ပစ်မှတ် များဖြစ်ကြသည်။

အမေရိကန်မူဝါဒချိန်ညှိခြင်းအပေါ်မြန်မာ၏ တုံ့ပြန်မှု

အမေရိကန်မူဝါဒ ချိန်ညှိမှုအပေါ်မြန်မာ့လူအဖွဲ့အစည်းက အမျိုးမျိုးသော တုံ့ပြန်မှုများပေးခဲ့ကြသည်။

အမေရိကန်သည် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် အာရုံစိုက်မှုများပိုမိုပေးနိုင်သည်ဟု မြန်မာပြည်သူ့အချို့က မျှော်လင့်ကြသည်။ ဥပမာ အားဖြင့် ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ၊ (၁၅)ရက်နေ့တွင် ဂါရှင်တန်ပို့စ်သတင်းစာ၌ (အရှေ့တောင်အာရှတွင်မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဂါရှင်တန်၏ မဟာဗျူဟာမြောက်ရွေးချယ်မှုအသစ်)ဟု ခေါင်းစဉ်ဖြင့် မြန်မာအစိုးရအရာရှိတစ်ဦးဖြစ်သူ ဇော်ဌေးကရေးသားခဲ့သည့် ဆောင်း ပါးဖြစ်သည်။ အဆိုပါဆောင်းပါးတွင် "အနောက်ကမ္ဘာကနားလည်ရမည်မှာ ယနေ့ခေတ် ပထဝီနိုင်ငံရေးအခြေအနေ အထူး သဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံကို လိုအပ်နေသော တရုတ်၏ ဆန်းထလာမှုပင်ဖြစ်သည်။ ယခုကဲ့သို့ အရေးတစ်ကြီးဖြစ်နေသည့်ကာလတွင် ပြင်ပကမ္ဘာနှင့်မြန်မာနိုင်ငံ၏ အချိတ်အဆက်ကို ဖြစ်ထွန်းစေရန် ဂါရှင်တန်နှင့် အခြားအစိုးရများက ကူညီရမည်ဖြစ်သည်။ ပေကျင်း က ကျောထောက်နောက်ခံပြုထားသော မြစ်ဆုံဆည်ကို ကျွန်တော်တို့သမ္မတကြီးက ရပ်တန့်ထားခြင်းသည် သူ၏ရပ်တည် ချက်ကို ကမ္ဘာ့အား အချက်ပြလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ အကယ်၍ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ယင်းအခွင့်အရေးကို မျက်ကွယ်ပြုခဲ့လျှင် ဂါရှင်တန်သည် အင်ဒိုချိုင်းနားဒေသတွင် အခင်းအကျင်းအသစ်မှကင်းကွာသွားလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

သို့သော် အချို့သော မြန်မာပြည်သူများက အမေရိကန်အပေါ် စောဒကတက်ကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့်

အချို့သော မြန်မာ အထက်တန်းလွှာများက ပြောကြသည်မှာမြန်မာနိုင်ငံက များစွာ လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး အမေရိကန်၏ တုံ့ပြန်မှုများကမူ နည်းသေးသည် ဟူ၍ဖြစ်သည်။မြန်မာနိုင်ငံသည် အာဖဂန်နိုင်ငံထက် ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီးသော်လည်း အာဖဂန်နိုင်ငံသို့မူ နှစ်စဉ် ဒေါ်လာဘီလီယံပေါင်းများစွာ ရှိသော အကူအညီများကို အမေရိကန်က ထောက်ပံ့ပေးနေပြီးမြန်မာနိုင်ငံအပေါ်မူ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုများမပေးဘဲ အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများသာ ပြုလုပ်ခဲ့သည့်အတွက် ယင်းတို့က အမေရိကန်၏ လုပ်ဆောင်မှုနှင့် တုံ့ပြန်မှုများကို အားမရကြပေ။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးအတွက် အိန္ဒိယနှင့် တရုတ်တို့သည် အရေးကြီးသော မိတ်ဖက်များဖြစ်ကြသည်ဟု နေပြည်တော်အခြေစိုက် နောက်ထပ်အရာရှိတစ်ဦးက ထောက်ပြခဲ့သည်။ အမေရိကန်သည် မြန်မာနိုင်ငံကို မည် သည့်ဒုက္ခမျှ ပေးနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ဟု သူကမျှော်လင့်သည်။

၂၀၁၂ စက်တင်ဘာတွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် CSIS မြန်မာခရီးစဉ် အစီရင်ခံစာအရ အချို့သော မြန်မာအထက်တန်းလွှာများက တရုတ်နှင့်အမေရိကန်ကြား ချိန်ခွင်လျှာညှိရန် ကြိုးစားနေကြသည်ဟုဆိုသည်။ (ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကိုပြုလုပ်ရန်ကြံဆောင် သည့် မြန်မာစစ်ခေါင်းဆောင်များက တရုတ်အပေါ်မြန်မာအစိုးရ မှီခိုနေရခြင်းကို ပဓာနကျသော အားပေးလှုံ့ဆော် သူအဖြစ် ပုံကြီးချဲဖော်ပြခဲ့ပုံရသည်ဟု ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ယုံကြည်ကြသည်။ တကယ်တန်းတွင်မူ အုပ်စု၏ ကြားခံသမားများက တရုတ် အခန်းကဏ္ဍကို အစဉ်အလာ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံအဖြစ်သာ အလေးထားပြီး တရုတ်နှင့်ပတ်သက်သောအပေါင်းသုံးည ရလဒ်ထွက် ပေါ်စေ မည့် မူဂါဒများကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက ရှောင်ရှားစေလိုကြသည်။ စစ်အစိုးရချမှတ်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်များ အတွင်း မြန်မာနှင့်ကုန်သွယ်ရေး၊ စစ်လက်နက်ပစ္စည်းများရောင်းချမှု နှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ဆက်ဆံရေးအပေါ်တွင် ကာလကြာ ရှည်စွာ တရုတ်ကအားလုံးနီးပါး အုပ်စည်းထားမှုကို ပေးထားချက်အဖြစ် ဆက်လက်ထားရှိသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့၏ လျင်မြန်စွာ နွေးထွေးလာသော ဆက်ဆံရေးတို့သည် တရုတ်တွင်သံသယဖြစ်စရာများ ဖြစ်ပေါ်နေစေပြီး အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ဝန်ရံပိတ်ဆို့ရေးအားထုတ်မှုများအပေါ် ကြောက်ရွံ့စိုးထိပ်မှုများရုတ်တရုတ် ပေါ်ပေါက်လာစေ သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် အမေရိကန်၏ ချဉ်းကပ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ တရုတ်နှင့် ကြိုတင်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း၊ မူဂါဒတစ်ခု သည် တရုတ်ကို ဝန်းရံပိတ်ဆို့ရန်မြန်မာနိုင်ငံအား အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအား အသုံးပြုနေသည်ဆိုသောပေကျောင်းပူပန်မှုများ လျော့ပါးစေရန် အထောက်အကူဖြစ်စေသည်။

မြန်မာ-အမေရိကန် ဆက်ဆံရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအပေါ် တရုတ်၏သဘောထား-တရုတ်ပညာရှင်တစ်ယောက်၏ ရှုထောင့်

အခြားနိုင်ငံများနှင့် ဆက်ဆံရေးထူထောင်ရန်မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခွင့်အရေးကို နိုင်ငံအားလုံး လေးစားရမည်။ မြန်မာ့နိုင်ငံရေး အသွင်ကူးပြောင်းမှုကို အမေရိကန်ထံမှ အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် ၎င်း၏စီးပွားရေး အထောက်အပံ့များသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ခေတ်မီ ရေးဖြစ်စဉ်အတွက် ကြီးစွာသော အကျိုးဖြစ်ထွန်းလိမ့်မည်ကို တရုတ်ပညာရှင်များက အပြည့်အဝနားလည်သဘောပေါက်ကြ သည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကောင်းမွန်သော ဆက်ဆံရေးကို ထိန်းသိမ်းထားရန် အမေရိကန်တွင်လည်း အခွင့်အရေးရှိသည်။ ယင်းကို တရုတ်ကလည်း အမြဲတမ်းအထောက်အပံ့ပြုခဲ့သည်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ်ဖွန်လတွင် ပေကျင်း၌ မြန်မာဝန်ကြီးများနှင့် အမေရိကန် အရာရှိများ၏ လျှို့ဝှက်အစည်းအဝေးတစ်ခုကို တရုတ်က လက်ခံကျင်းပပေးခဲ့သည်။ ၂၀၀၈နောဂစ်ဆိုက်ကလုန်းမုန်တိုင်းပြီး နောက် ရန်ကုန်လေဆိပ်သို့ ကပ်ဘေးထောက်ပံ့ရေးပစ္စည်းများ အမေရိကန်စစ်ဘက်လေယာဉ်များဖြင့် ပို့ဆောင်နိုင်အောင် မြန်မာစစ်အစိုးရနှင့် အမေရိကန်တို့အားတရုတ်က ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။

သို့သော် အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားကိုလည်း အမေရိကန်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့ကလေးစားရမည်ဖြစ်သည်။

တရုတ်မြန်မာ နယ်ခြားဒေသ တည်ငြိမ်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် မြန်မာရှိ တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအားလုံးတို့သည် အပျက်အစီးမခံနိုင်သည့် တရုတ်၏အမျိုးသား အကျိုးစီးပွားများဖြစ်ကြသည်။ ကံအကြောင်းမလှစွာဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမေရိကန်၏လုပ်ရပ်များကြောင့် ယင်းတို့အပေါ် သက်ရောက်မှုများဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။

နိဂုံး

တရုတ်နှင့်အမေရိကန်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြိုင်ဆိုင်မှုများရှိသော်လည်း နှစ်ဖက်စလုံးက မြန်မာနိုင်ငံ၏အချုပ်အခြာ အာဏာ နှင့် တရားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို လေးစားရမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာပြည်သူတို့အား ယင်းတို့၏ဆန္ဒနှင့် ဆန့်ကျင်ပြီး တစ်စုံတစ်ခုကို ပြုလုပ်ရန် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကမျှ ဖိအားပေးခြင်းမပြုလုပ်ရ၊ ယနေ့ကာလသည် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ချမှတ်ထားသည့် အမေရိကန်၏ အရေးယူပိတ်ဆို့မှုအားလုံးကို ဖယ်ရှားပစ်ရမည့် အသင့်တော်ဆုံးအချိန်ဖြစ်သည်။

ခေတ်မီရေးဖြစ်စဉ်တစ်ခုအတွက် တည်ငြိမ်ပြီး ဟန်ချက်ညီသော ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခု တရုတ်က လိုအပ်သည်။ အမေရိကန် သည် အားထားလောက်သည့် မိတ်ဖက်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမဟုတ်သောကြောင့် တရုတ်သည်အာရှတွင် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ အာရုံ စိုက်မှု ပိုပေးရန် လိုအပ်ပြီး အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံရေးကို ဆက်ဆံရေးကို လွတ်လပ်စွာတည်ဆောက်ရမည်ဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ် စေ အမေရိကန်သည် မြန်မာနိုင်ငံ (သို့)အခြားဒေသများတွင် တရုတ်နှင့် အပေါင်းရလဒ် သုညထွက်သော ကစားပွဲကို ကစားလိမ့် မည်မဟုတ်ဟု ကျွန်ုပ်တို့မျှော်လင့်ပါသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်မှုဖြစ်စဉ်တွင် အုပ်ချုပ်မှုနှင့် တရားဝင်ဖြစ်မှုတို့၏အခန်းကဏ္ဍ

Governance and Legitimacy in the Peace Process

Ashley South
Senior Adviser - Myanmar Peace Support Initiative
Ph.D. Candidate - Australian National University
lerdoh@yahoo.co.uk

အခွင့်အလမ်းများနှင့် ကြုံတွေ့ရဖွယ်ရှိသည့် အန္တရာယ်များ

- ၂၀၁၁ ခုနှစ် နှောင်းပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ထွက်ပေါ်ခဲ့သည့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် လွတ်လပ်ရေးရပြီး ကတည်းက လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများဖြစ်ပွားခဲ့ရသည့် နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို ဖြေရှင်းရန် ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာအတွင်း အကောင်းဆုံးအခွင့်အလမ်းဖြစ်သည်။

- မကြာသေးမီက အစိုးရနှင့် ကချင်လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့(KIO) ကြား တိုက်ပွဲများရပ်နားသွားခြင်းသည် အစိုးရနှင့် ကနဦးအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူခဲ့ပြီးဖြစ်သည့် အဓိကျသော အစိုးရမဟုတ်သည့် လက်နက် ကိုင် အုပ်စု Non State Armed Group (NSAG) များ အားလုံး အတွက် ပထမဆုံးသော အလားအလာဖြစ်သည်။

- သို့သော်လည်း အရေးကြီးသည့်ကိစ္စရပ်အတော်များများကို မဖြေရှင်းရသေးပေ။ ယင်းကိစ္စများကို မဖြေရှင်းလျှင် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်သည် အောင်မြင်နိုင်ဖွယ်မရှိပေ။ သော့ချက်ကျသော သက်ဆိုင်သူများကြား ရှည်လျားသော သမိုင်းတစ်လျှောက် မယုံကြည်မှုများရှိခဲ့ခြင်းကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် ခက်ခဲလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

အပစ်အခတ်ရပ်စဲမှုများ

- ပဋိပက္ခအကျိုးဆက်များကို ခံစားရသည့် နေရာများတွင် နေထိုင်ကြသူများသည် NSAG များကြား အပစ်အခတ်ရပ်စဲမှုများမှ အကျိုးအမြတ်များရခဲ့သည်။ အကြောက်တရား လျော့ကျခြင်း၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ရွေးချယ်စရာများ ပိုမိုတိုးတက်လာခြင်းနှင့် ခရီးသွား ခြင်းအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်သော အခွင့်အလမ်းများ။

- ပဋိပက္ခအကျိုးဆက်များကို ခံစားရသည့် ရပ်ရွာများ၏ အဓိကကျသော ပူပန်မှုမှာ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လုံခြုံရေး ဖြစ်သည်။

- များစွာသော တိုင်းရင်းသားရပ်ရွာများတွင် စစ်ထဲဆွဲသွင်းခံရမှု များစွာဆက်လက် ရင် ဆိုင်ရဖွယ်ရှိသည်။ အကယ်၍ မြန်မာစစ်တပ်နှင့် NSAG များက ရပ်ရွာများကို ခြိမ်းခြောက်မှုအဖြစ် မှတ်ယူပြီး မဟာဗျူဟာမြောက်မဟုတ်သော အချို့နေရာများမှ ဆုတ်ခွာနိုင်မည်ဆိုလျှင် သက်ဆိုင်သူတိုင်းရင်းသား များနှင့် ယုံကြည်မှုတိုးမြှင့်ရန် အထောက်အကူဖြစ်စေမည်။

- ကနဦး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးများသည် တပ်နေရာချထားခြင်းနှင့် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ၏ အပြုအမူ (အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ကျင့်ဝတ်) များနှင့်ပက်သက်သော ခိုင်မာသည့် သဘောတူညီချက်များနှင့်အတူ ရေရှည်ခိုင်မာ ရန် လိုအပ်သည်။

- အပစ်အခတ်ရပ်ရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းအတွက် လိုအပ်ချက်။

- လတ်တလောဖြစ်ပွားနေသည့် အဓိကကျသော နစ်ဖက်ကြားတိုက်ပွဲများ (ဥပမာ- ရှမ်းပြည်နယ်) နှင့်ပက်သက် သော အလွန်တရာ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ။ မြန်မာစစ်တပ်သည် အစိုးရ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတိုင်း လိုက်နေ သလော သို့မဟုတ် အစိုးရနှင့် စစ်တပ်တစ်ယောက်တစ်မျိုးဖြစ်နေသလောဆိုသည်နှင့်ပက်သက်သည့် မေးခွန်းများ။

ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်များ

- မြန်မာနိုင်ငံတွင်ဖြစ်ပွားနေသော လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များနှင့် နိုင်ငံတော်တို့ကြား ပဋိပက္ခများမှ ပေါ်ထွန်းခဲ့သည့် ကာလရှည် နိုင်ငံရေးကိစ္စရပ်များကိုဆွေးနွေးရန်၊ ကနဦးအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်မှ ရွှေ့ရန်လို အပ်သည်။ နိုင်ငံရေး စေ့စပ်ညှိနှိုင်းမှုများကို ပြုလုပ်ရန် အစိုးရက မူအားဖြင့် သဘောတူထားခဲ့သော်လည်း ယခု အချိန်အထိ စတင်ခြင်း မရှိသေးပေ။ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲများသည် တဖြည်းဖြည်းနီးကပ်လာပြီဖြစ်သည်။

- တိုင်ရင်းသားသက်ဆိုင်သူများ (NSAG များ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများ) သည် နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးပွဲများ တွင် မိမိတို့၏ အသိုင်းအဝိုင်းများကို ထိရောက်စွာကိုယ်စားပြုနိုင်ရန် မူဝါဒနှင့် နည်းဗျူဟာ အဆက်အစပ် ရှိအောင် လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်သည်။

- ပဋိပက္ခအကျိုးဆက်ကို ခံစားရသော ရပ်ရွာများ၊ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း အုပ်စုများနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ အပါ အဝင် အဓိကသက်ဆိုင်သူများ ပါဝင်ရန် လိုအပ်သည်။ အစိုးရက ထုတ်ပြန်သော အလုပ်မူဘောင် သဘောတူ ညီချက် (တိုင်းရင်းသား ငြိမ်းချမ်းရေး အစီအစဉ်)၏ ရှုပ်ထွေးမှုအရဆိုလျှင် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ် မှုတစ်ရပ်ရှိလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

ထူးခြားသည့် ကိစ္စရပ်များ- ပဋိပက္ခအကျိုးဆက်ခံစားရသော နေရာများတွင် စည်းမျဉ်းဖြင့်ထိန်းချုပ်ခြင်းမရှိသော စီးပွား ရေးလုပ်ငန်းများ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ မြေယာသိမ်းမှု၊ အကြီးစား စီမံကိန်းများ

- ပဋိပက္ခအကျိုးဆက်ခံစားရသော နေရာများတွင် လုပ်ကိုင်ကြသည် အများဆုံးစီးပွားရေးလုပ်ငန်းသစ်များမှာ သယံဇာတ ထုတ်ယူရေး (သစ်ခုတ်ခြင်း၊ သတ္တုတူးဖော်ခြင်း စသည့်) လုပ်ငန်းများဖြစ်ကြပြီး ဒေသဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အာဏာလက်ဝယ်ရှိသူ (ဥပမာ- မြန်မာ စစ်တပ်၊ NSAG) တို့နှင့် ချိတ်ဆက်လေ့ ရှိကြသည်။

- ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် ယုံကြည်မှုနှင့် ယုံကြည်စိတ်ချရမှုကို ပျက်ဆီးစေနိုင်သော အနုတ်လက္ခဏာဆောင်သည့် လူမှုရေး နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်မှုများလည်းရှိသည်။

- ၂၀၁၂ လယ်ယာမြေဥပဒေနှင့် ၂၀၁၂ ခုနှစ် မြေလွတ်မြေရိုင်းဥပဒေတို့၏ အနုတ်လက္ခဏာဆောင်သော

သက် ရောက်မှုများ။

- အဓိကကျသော အခြေခံအဆောက်အအုံ စီမံကိန်းများ (ဥပမာ-ရေအားလျှပ်စစ် ဆည်များ) နှင့်ပက်သက်သော ပူပန်မှုများ။

ထူးခြားသည့် ကိစ္စရပ်များ-- အုပ်ချုပ်မှု၏ ဒေသန္တရ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်နှင့် နိုင်ငံရေး

- တိုင်းရင်းသားများနေထိုင်ကြသော နေရာဒေသများတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးနှင့်ပက်သက်သော စေ့စပ်ညှိ နှိုင်းမှုများကို အစိုးရက မူအရ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ခိုင်မာသည့်နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲများမရှိသည့် အတွက် ယခုအချိန်အထိ တိုးတက်မှုမရှိသေးပေ။

- အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ဖြစ်စဉ်များသည် ယခင်ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်နေရသော ပဋိပက္ခအကျိုးဆက်ကိုခံစားရသည့် နေရာဒေသများသို့ အစိုးရ၏ အာဏာစက်ကို ချဲ့ထွင်ရန် တွန်းအားပေးမှုတစ်ခုသာ ဖြစ်ပုံရသည်။

- ယခင်က ရရှိနိုင်ခြင်းမရှိသော ပဋိပက္ခကျိုးဆက်ကို ခံစားရသည့် နေရာဒေသများသို့ အစိုးရပန်ဆောင်မှုများ (ဥပမာ- ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးဂန်ဆောင်မှုများရရှိမှု တိုးမြင့်ခြင်း၊ အိုင်ဒီကတ်များ ထုတ်ပေးခြင်း) ချဲ့ထွင်ခြင်းသည် ထိခိုက်လွယ်သည့် လူဦးရေအတွက် အပေါင်းလက္ခဏာတစ်ခုဖြစ်နိုင်သည်။ သို့သော် နိုင်ငံအား ခြိမ်း ခြောက်မှုအဖြစ် ဆက်လက်ယူဆနေပြီး မြန်မာစစ်တပ်ကိုလည်း အကြမ်းဖက်ခြင်းနှင့် ခေါင်းပုံဖြတ်သူဟု ယူဆ သော ဒေသန္တရရပ်ရွာများ က ခြိမ်းခြောက်မှုအဖြစ်လည်း ရှုမြင်သွားနိုင်သည်။

- ထို့ကြောင့် မြန်မာအစိုးရ အာဏာပိုင်နှင့် ဂန်ဆောင်မှုပေးခြင်း စနစ်များတိုးချဲ့ရန် အားထုတ်မှုများကို အစိုးရ မဟုတ်သော လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများ၊ အကျိုးဆက်ခံစားရသော ရပ်ရွာများ၊ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းအုပ်စု များနှင့် အနီးကပ် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်ပြီး ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

- ပဋိပက္ခအကျိုးဆက်ခံစားရသော နေရာဒေသများစွာတွင် ဒေသန္တရအဖွဲ့အစည်းများ (နယ်ခြားဖြတ်ကျော် လုပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်းမှ) ကသာ ပဋိပက္ခအကျိုးဆက်ခံစားရ သော ရပ်ရွာများကို အကူအညီ များပေးသည့် အေဂျင်စီများအဖြစ် နှစ်ပေါင်းများရှိခဲ့သည်။ ဒေသန္တရအဖွဲ့အစည်းများ နှင့်လက်တွဲ လုပ်ကိုင်နေသော များစွာသော NSAG များ နှင့် ရပ်ရွာအခြေပြုအဖွဲ့အစည်း (CBO) များ သည်ထောက်ပံ့ မှုများကိုအကန့်အသတ်များကြားမှလုပ်ဆောင်နေရသည့်တိုင် ယင်းဒေသ၏ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ နှင့်ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းဆိုင်ရာများကိုကာလအတန်ကြာကာပင်ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။

- ပဋိပက္ခဇုန်များရှိ များစွာသော ရွှေ့ပြောင်းခံရသူများနှင့် အခြားသော ရပ်ရွာများအတွက် NSAG နှင့် ဆက်စပ်သော အရပ် ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များအား နိုင်ငံတော် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များထက် တရား ဂင်ဖြစ်မှု ပိုမိုသည်ဟု မှတ်ယူကြသည်။ ယင်းသို့သော လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ကွန်ရက်များသည် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ် တွင် ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်မှုတစ်ခုကို နှစ်ခြိုက်နေခြင်းသည် မရှိမဖြစ်အရေးပါသည်။

- အဆိုပါ နေရာဒေသများသို့ ဂင်ရောက်နေသည့် နိုင်ငံတကာနှင့် နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများကြောင့် ရှိနေသော ဒေသန္တရ စွမ်းရည်များကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးခြင်းနှင့်/သို့မဟုတ် လွှမ်းခြုံခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင်ယုံကြည် စိတ်ချမှုကို ပျက်စီး စေခြင်းစသော ရင်ဆိုင်ရမည့် အန္တရာယ်တစ်ခုရှိနေသည်။

- တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုမရှိဘဲ (အထိအခိုက် မရှိ) ယခင်က ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်နေသော နေရာဒေသများသို့ အစိုးရ အာဏာပိုင်မှု ချဲ့ထွင်ခြင်းကို ထောက်ပံ့ခြင်းဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် ယုံကြည်မှုနှင့် ယုံကြည်စိတ်ချမှုကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးမည့် အရာများကို နိုင်ငံတကာ လှူပ်ရှားသူများက လုပ်ဆောင်ရန်မသင့်ပေ။

နိုင်ငံရေး ခလှေ့များ

- ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်လုပ်ကိုင်နေသည့်တိုင် အစိုးရနှင့် မြန်မာစစ်တပ်ခေါင်းဆောင်များသည် တိုင်းရင်း သား အသိုင်းအဝိုင်း (နှင့် NSAG များ) ကို ယင်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဇာတ်လမ်းများတွင် အဓိက ဇာတ်ကောင် များအဖြစ် ရှုမြင်ခြင်းထက် တိုင်းရင်းသား အသိုင်းအဝိုင်းကို အစိုးရ (နိုင်ငံတကာအထောက်အပံများနှင့်)က ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်/ တိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်မှုအောက်တွင်နေထိုင်ကြရမည့် ကလေးသူငယ်များအဖြစ် ရှုမြင်နေဆဲဖြစ်သည်။

- ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း လက်တွေ့တွင် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရာနေရာဒေသများတွင် မကြာခဏကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်မှာ ယခင် က ရောက်ရှိနိုင်ခြင်းမရှိသည့်၊ ပဋိပက္ခအကျိုးဆက်ခံစားရသည့် နေရာဒေသများတွင် အထက်- အောက် နိုင်ငံ့ ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အုပ်ချုပ်မှုအဆောက်အအုံများ ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်ခြင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် ယုံကြည်မှု ပျက်ပြားစေသည်။

- ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားသူများသည် ခက်ခဲသော စိန်ခေါ်မှုများကို ရှောင်ရှားပြီး တိုင်းရင်းသားအသိုင်း အဝိုင်းနှင့် နိုင်ငံတော်-လူ့အဖွဲ့အစည်းဆက်ဆံရေးများအပေါ် သက်ရောက်ဆဲ များစွာသော ခက်ခဲသည့် ပြဿနာ များကို ဖြေရှင်းနေခြင်းဖြင့် ကိုယ့်ကိုကိုယ် ချီးမွမ်းနေရခြင်းကို သဘောတွေ့နေမည့် ထည်သွင်းစဉ်းစားရဖွယ် ရင်ဆိုင်စရာဘေးအန္တရာယ်တစ် ခုလည်းရှိနေသည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ပိုမိုကောင်းမွန်သော မြန်မာနိုင်ငံကို တည်ဆောက် ရမည့် အခွင့်အလမ်းများလည်း ဆုံးရှုံးသွားဖွယ်ရှိသည်။

ဆုံချက်နှင့် အောက်မှလာသော ဖက်ဒရယ်စနစ်

- ထိပ်တန်းအဆင့် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲများသည် အချိန်ဆွဲထားခြင်း၊ အထက်-အောက်နှင့် မူကြမ်းအတိုင်းဆောင် ရွက်ကြမည့် ရင်ဆိုင်ရဖွယ် အန္တရာယ်လည်းရှိသည်။ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများသည် အဓိကကျသော လှုပ်ရှားသူများ က ရလဒ်မဲ့ချဉ်းကပ်မှု များကို သုံးကာ (အထူးသဖြင့် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခြင်း) တရားဥပဒေနည်းကျ ဆွေးနွေးမှုများ (ဥပမာ- ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတွင်)တွင် ပိတ်မိနေနိုင်သည်။

- တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေးသမားများသည် ဦးစားပေးအတွက် အရေးကိစ္စများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပြီး အစိုးရနှင့် လျင်မြန်သော ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများ လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ တိုင်းရင်းသားများ၏ နစ်နာချက်များ (ဥပမာ- ဘာသာစကားအသုံးပြုမှုနှင့် မြေယာ အခွင့်အရေးများနှင့် ဆက်စပ်သော) ကောင်းမွန်သော ယုံကြည်မှုနှင့် သတိပြုမှုကို ဖော်ထုတ်ပြသရန်အလို့ငှာ အစိုးရက အချို့သော သင်္ကေတပြုခြင်းနှင့် လက်တွေ့ဆန်သော အလျှော့အတင်း/ဟန်ပန်များကို ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။

- တိုင်းရင်းသားအသိုင်းအဝိုင်း၏ အရေးပေါ်ပူပန်မှုများနှင့် လိုအပ်ချက်များကို ဖြေရှင်းရာတွင် အကူအညီဖြစ်မည့် ဒေသန္တရလုပ်ငန်းများကို အထောက်အကူပေးပါ။ အောက်ခြေတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရန် ခိုင်မာပြီး ရေရှည် ကြိုးပမ်းများသည် အထူးအရေးကြီးလှသည်။ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းအခြေအနေအရ နိုင်ငံရေးညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးမှုများသည် ၂၀၁၄ နှောင်းပိုင်းအထိ

တစ်စုံတရာ အတိုင်းအတာအထိ အခြေကျဦးမည်မဟုတ်ပေ။ (ကံကောင်းခဲ့လျှင် ယင်းသို့သော သဘောတစ်ညီချက်တစ်ရပ်ရပ်ကို မြန်မာစစ်တပ် သို့မဟုတ် အခြားသော အဓိက ကျသည့် သက်ဆိုင်သူများလက်ခံကြမလားဆိုသော မေးခွန်းက ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။)

- လိုအပ်ချက်များ၏ ဘုံနားလည်မှုများကိုတည်ဆောက်ရန်နှင့် ယင်းတို့အားဖြေရှင်းရန်အတွက် ပူးတွဲလုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ခု ဖော်ဆောင်ရန်အလို့ငှာ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်း လိုအပ်သော အချက်အလက်များကောက် ယူ ဆန်းစစ်ရာတွင် အစိုးရနှင့် အလှူရှင်များသည် NSAG များ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းနှင့် ပဋိပက္ခအကျိုးဆက် ကို ခံစားရသည့် ရပ်ရွာများနှင့် လက်တွဲ ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

- ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်ကို စမ်းသပ်ခြင်းနှင့် အဓိကကျသော သက်ဆိုင်သူများကိုအပိုင်းတွင် ယုံကြည်မှုနှင့် ယုံကြည် စိတ်ချမှု တည်ဆောက်ရေး အထောက်အကူဖြစ်စေမည့် လုပ်ငန်းများကို မြှင့်တင်ပါ။ ကောင်းမွန်သော အလေ့ အထများကို (နှစ်လိုဖွယ် ကောင်းသော စုံစမ်းမေးမြန်းချဉ်းကပ်မှု) -ဥပမာ ပညာရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း နယ်ပယ်များတွင်- ရှာဖွေပြီး အထောက်အကူပေးပါ။

- ဒေသန္တရ အလေ့အထကို အားဖြည့်ပြီး တည်ဆောက်မည့် နည်းလမ်းများဖြင့် နိုင်ငံတော်နှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အုပ်ချုပ်မှု အဖွဲ့အစည်းများကြားနှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသော စနစ်များကြား ဆုံချက်ဖြစ်ပေါ်လာအောင် အထောက် အကူပေးပါ။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ဒေသန္တရအေဂျင်စီကို အထောက်အကူဖြစ်သောနေရာများဖန်တီးနိုင်မည့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်ကိုရပ်ရွာများ (နှင့် NSAGများ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ) ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် အရေးကြီးသည်။

သော့ချက်ကျသော မေးခွန်းများ

- လတ်တလော အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးများသည် NSAG များ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ လွတ်မြောက်ဇုန်များ (၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် များက အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးများကဲ့သို့) ဆက်လက်ထိန်းချုပ်ခွင့်ရမည်ဟု မြင်သလော။ ထိုအရေးတွင် ထိုနေရာဒေသများ၏ အဆင့်အတန်းသည် ဘာဖြစ်မလဲ။ ယင်းအရေးကိစ္စများသည် နိုင်ငံရေးအရ စေ့စပ်ညှိနှိုင်း ခြင်း၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်အဖြစ် ဘယ်လိုဖြစ်လာမလဲ/ဖြစ်လာလိမ့်မလဲ။

- ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်သည် NSAG များအား သောင်းကျန်းသူအုပ်စုများအဖြစ်မှ အသွင်ကူးပြောင်းမှုတစ်ခုဆီ ရောက်ခဲ့ပြီလော။ ဘယ်ကိုရောက်ခဲ့သလဲ။ နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံတကာလှုပ်ရှားသူများ အများအားဖြင့် ယူဆကြ သည်မှာ သော့ချက်ကျသော သက်ဆိုင်သူများက လက်ခံသည့် နိုင်ငံရေးအရဖြေရှင်းမှုကို စေ့စပ်ညှိနှိုင်းနိုင်လျှင် NSAG များသည် လက်နက်စွန့် ကြလိမ့်မည်ဟု ဖြစ်သည်။ အချို့သော NSAG များသည် လက်နက်ကိုစွန့်ပြီး နိုင်ငံရေးပါတီ၏များဖြစ်လာကြမည်။ အခြားအဖွဲ့များကမူ သူတို့၏ လက်နက်များကို ဆက်လက်စွဲကိုင်လိုပြီး အသွင်ပြောင်း မြန်မာစစ်တပ်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ် အဖြစ် ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသည်။

- NSAG များသည် တရားမဝင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ (မြန်မာအစိုးရ၏ သတ်မှတ်ချက်အရ။ ယင်းတို့ကလည်း မိမိတို့ကိုယ်ကို တရား ဝင်ဖြစ်မှုမရှိဟု ယူဆထားခဲ့။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများ စနစ်အရလည်း NSAG များအတွက် အသိ အမှတ်ပြုမှု မရှိကြပေ။) NSAG များနှင့်ဆက်သွယ်ခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုဟု သတ်မှတ်သော ဥပဒေများကိုလည်း ပယ်ဖျက်ပေးရန် သမ္မတက ကတိပြုခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ မြန်မာအစိုးရနှင့် စစ်တပ်၊ နိုင်ငံတကာ လှုပ်ရှားသူများ (သံတ မန်များ၊ အလှူရှင်များ၊ ထောက်ပံ့ရေး အေဂျင်စီများ) အတွက် NSAG များ၏ အဆင့်အတန်းသည် ဘာဖြစ်မည် နည်း။ နိုင်ငံတော် အဆောက်အအုံများနှင့် ဆက်စပ်နေသော

အစိုးရမဟုတ်သည့် အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဂန်ဆောင်မှုပေး သည့် အုပ်ချုပ်ရေးသည် မည်သို့ဖြစ်သင့်သနည်း။

- တိုင်းရင်းသားများ၏ နစ်နာမှုများနှင့် ရည်မှန်းချက်များကို အစိုးရက နားလည်သလား။ မြန်မာအစိုးရနှင့် စစ်တပ် သည် နိုင်ငံရေး စေ့စပ်ညှိနှိုင်းမှုများတွင် တိုင်းရင်းသားတို့၏ ပူပန်မှုများကို ပြည့်ပြည့်ဂဂ ဖြေရှင်းပေးလိုသလား။

- ပဋိပက္ခအကျိုးဆက်ကိုခံစားရသည့် နေရာဒေသများ ဖွံ့ဖြိုးရန်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရန် လုပ်ငန်းများ အောင်မြင်စေရန် အစိုးရနှင့် နိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်များသည် သော့ချက်ကျသော သက်ဆိုင်သူများနှင့် မိတ်ဖက်ပြု ကာ ပူးတွဲဆောင်ရွက်လိုစိတ် ရှိမလား။

- တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများ၏ နိုင်ငံရေးကိုယ်စားပြုမှုအဖြစ် NSAG များ၏ အဆင့်အတန်းသည် ပြဿနာ ဖြစ်သည်။ သို့သော် သူတို့သည် လူနည်းစုအသိုက်အဂန်းကြားတွင် တရားဂင်ဖြစ်မှုရှိပြီးဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်သည် NSAG များအား အစိုးရ၊ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းများနှင့် မိတ်ဖက်များအဖြစ်သို့ ဆောင်ကျဉ်းပေးခဲ့ပြီး ယင်းက ထိတွေ့နိုင်ခြင်းမရှိသော ရပ်ရွာများ (ဥပမာ- အစိုးရထိန်းချုပ်ထားသည့် နယ်မြေဒေသများ) ကြားတွင် စုစည်း ဆောင်ရွက်ရန် NSAG များအတွက် အခွင့် အလမ်းများ ရရှိခဲ့သည်။ အခြားသော တိုင်းရင်းသား နိုင်ငံရေးသမား များ (ဥပမာ- ၂ဂ၁ဂ ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ဂင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့သည့် နိုင်ငံရေးပါတီများ) အတွက် ဘယ်နေရာ ရှိသလဲ။

ငြိမ်းချမ်ရေးတည်ဆောက်မှုတွင် ပြည်သူ့လုံခြုံရေး၏ အခန်းကဏ္ဍ

The Role of Human Security in Peace Building in Myanmar

Kim Jolliffe
King’s College London
spcm88@gmail.com

ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုတွင် ပြည်သူ့လုံခြုံရေးအခန်းကဏ္ဍ

ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုတွင် ရေရှည်တည်တံ့ပြီးအားလုံးပါဝင်သော ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခု ရရှိရန် ပဋိပက္ခအကျိုး ဆက်ခံစားရသော လူ့အဖွဲ့အစည်းများ ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စွမ်းရည်များ အားကောင်းအောင် ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် လက်နက်ကိုင်နိုင်ငံရေးအက်တာများ ကြောင့် လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် အပစ်အခတ် ရပ်စဲမှုများ ခိုင်မာရေး၏ မဖြစ်မနေလိုအပ်သော ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ယင်းသည် အနောက်နိုင်ငံများက လာလေ့ရှိသည့် လစ်ဘရယ်ကျသော ကြားဝင်မှုတစ်ခုဖြစ်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးကိုယ်တိုင်က (တိုက်ခိုက်မှုများ မရှိခြင်းဟု စံအားဖြင့် နားလည်ထားကြသည်)ပန်းတိုင်တစ်ခုတည်းမျှသာမဟုတ်ပေ။ ဥပမာအားဖြင့် များစွာ သော အလုံးစုံအာဏာပိုင်ဝါဒနိုင်ငံများတွင် အကြမ်းနည်းဖြင့် ဖိနှိပ်ခြင်းနှင့် ပြတ်သားသောစစ်ရေးအရ အောင်ပွဲများမှတစ်ဆင့် အောင်မြင်ခဲ့ကြသည်။ လစ်ဘရယ်ကျသော ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုဖော်ဆောင်ခြင်းများဖြင့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော နိုင်ငံ တည်ဆောက်ရေး စီမံကိန်းများ အလွယ်တကူ ဖြစ်လာကြသည်။ တစ်စုံတစ်ရာသော ငြိမ်းချမ်းရေးပုံစံတစ်ရပ် ထုတ်လုပ်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်ကာ နိုင်ငံတော် ဗဟိုပြုခြင်းနှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာပေါင်းစည်းရေးအပေါ်အလေးထားမှုတစ်ခုနှင့်အတူဒီမိုကရေစီ၊တရား ဥပဒေစိုးမိုးမှုဖွံ့ဖြိုးမှု၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဖရီးမားကတ် အရင်းရှင်ဝါဒအားလုံးတို့ကို ရရှိရန်လက်တွဲဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော်နှင့် အခြား အနီးစပ်ဆုံးသူများအကြား အမှန်တကယ် သို့မဟုတ် မှတ်ယူထားသည့် ကွာဟချက်များနှင့် တိုင်းရင်း သား(သို့)အခြားလိုင်းများ ကွဲပြားမှုဖြစ်နေသည့်နေရာတွင် အရပ်ဘက်ပဋိပက္ခပေါ်ထွက်လာသည်ဟု အများနားလည်လက်ခံ ထားကြသည်။ ထို့ကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုသီအိုရီတွင် ပါဝင်သည်မှာ နိုင်ငံတော်သည် ပဋိပက္ခအကျိုးဆက်ကို ခံစားရသည့်သူများထံရောက်ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး ယင်းတို့အား ငြိမ်းချမ်းရေး၏ အတိုးရင်းပွားများဟု သိထားကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး ထံမှ အကောင်အထည်ရှိသော အကျိုးအမြတ်များ ရရှိစေကာယင်းတို့အား ဖြစ်စဉ်၏နောက်တွင် ရှိနေစေရန်နှင့် ဆုံးရှုံးနစ်နာမှု များတင်းမာမှုများလည်း လျော့ပါးစေရမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာအစိုးရနှင့် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး(KNU)ကြား ဖြစ်စဉ်အပေါ် အများစုဦးတည်ထားသည့် ယခုစာတမ်းတွင် နိုင်ငံတော်နှင့် အပြိုင်လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအကြား ဆယ်စုနှစ်များနှင့်ချီ၍ တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသော မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူများ၏လိုအပ်ချက်အပေါ် ယင်းသို့သော ဦးတည်ချက်တစ်ခုသည် အထူးတစ်လည် အရေးကြီးလှကြောင်းကို တင်ပြသွားမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပွားနေသည့် ပဋိပက္ခ၏ သဘာဝကို နားလည်မှုလွဲမှားနေခဲ့ပုံရသည့် အချိန်တွင် နိုင်ငံတော်၏ အပြောကျယ်လှသော အတုအယောင်လစ်ဘရယ်စီးပွားရေးနိုင်ငံ တည်ဆောက်ရေးစီမံကိန်းနှင့်ဆက်စပ်နေသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရေးစီမံကိန်းတော်များများသည် ငြိမ်းချမ်းရေးတည် မြဲရေးအတွက်

အားထုတ်မှုများကို တကယ်တမ်းတွင် ခြိမ်းခြောက်နေပုံရသည်။

ပြည်သူ့စစ်ပွဲလား၊ ပြည်သူ့ငြိမ်းချမ်းရေးလား။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆယ်စုနှစ်များအကြာ လက်နက်ကိုင်တစ်ဖွဲ့များအကြား အပြန်အလှန်တိုက်ခိုက်နေကြသည့် ပဋိပက္ခများတွင် ပြည်သူများသည် မြေစာပင်လုံးလုံးဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအစီစဉ်တစ်ရပ်၏ အသည်းနှလုံးတွင်ရှိ နေသည့် ပြည်သူများ အားမည်သို့မည်ပုံ မည်သူက အုပ်ချုပ်ရမည်ကို ငြိမ်းချမ်းစွာ အများသဘောတူညီချက်တစ်ရပ်ဖြစ်ရမည်။

၁၉၆၀ပြည့်နှစ်များတွင် ပေါ်ထွန်းခဲ့သည့် တပ်မတော်၏ ပြည်သူ့စစ်ပွဲဂါဒသဘောတရားသည် ခေါင်းဆောင်များကသူတို့နိုင်ငံ ရေးရည်ရွယ်ချက်အောင်မြင်ရန် အလိုငှာ ပြည်သူများအား လှုံ့ဆော်စည်းရုံး၍ ရကောင်းသော ရင်းမြစ်တစ်ခုအဖြစ် စီမံခန့်ခွဲ ရန် ဆိုသည့်သဘောပင်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံခြား ကျူးကျော်မှုတစ်ရပ်ပေါ်ပေါက်ချိန်တွင် စစ်ရေးရည်မှန်းချက်များ အတွက် နိုင်ငံသားများအားလုံးကို အသုံးပြုနိုင်စေရန် အဆိုပါဂါဒသဘောတရားကို ထူထောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့တိုင်ထိုသို့ မည်သည့်အခါမှ မဖြစ်ပေါ်ခဲ့ဘဲ အဆိုပါဂါဒသဘောတရားသည် အဆက်ဆက်သော အစိုးရများ ထိရောက်စွာ အုပ်ချုပ်နိုင်ရန် ချဉ်းကပ်မှုတစ်ခုအဖြစ် အငြင်းပွားဖွယ်ရာ ပုံဖော်ခဲ့ပြီး သောင်းကျန်းမှုနှိမ်နင်းရေး မဟာဗျူဟာ အဖြစ်သာ အသေအချာသက် ရောက်မှုရှိခဲ့သည်။ ကိုယ်ပိုင် ဆုံးဖြတ်ခွင့်နှင့် မိမိတို့ပြည်သူများ၏ အခြားအကျိုးစီးပွားများအတွက် တိုက်ခိုက်နေကြသည်ဟု အများစုက ဆိုကြသည့် တိုင်းပြည်၏မြောက်မြားလှစွာသော တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အုပ်စုများ(EAG)များ၏ လှုံ့ဆော်မှု နှင့် လူသူစုဆောင်းမှုတွင်လည်း ပြည်သူများက ဗဟိုဖြစ်ခဲ့သည်။ ရလဒ်အားဖြင့် EAG များက အစိုးရထက် ပြည်သူများအား များစွာ ပိုမိုကောင်းမွန်သော ဝန်ဆောင်မှုများပေးနိုင်ခဲ့သလို ဖြစ်ရပ်များစွာတွင် တွေ့ခဲ့ရသည်။ သက်ကြီးရွယ်အိုများ၊ အကြီးအကဲများ၊ စောင့်ရှောက်သူများနှင့် ထောက်ပံ့သူများကို လေးစားမှုပေးသည့်အပေါ် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်အခြေခံထား သည့်ရိုးရာအထက်အောက်ပုံစံ နယ်ပယ်များတွင် တိုင်းရင်းသားပြည်သူများက သူတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ EAG များအား လေးနက်သောထောက်ခံမှုများ ရှိခဲ့သည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်များကတည်းက ပြည်သူ့ဗဟိုပြု စစ်ရေးမဟာဗျူဟာများကို သုံးစွဲကာ တပ်မတော်က ယင်းတို့၏ ဖြတ်လေးဖြတ် မဟာဗျူဟာဟု ထင်ရှားသည့်နည်းဖြင့် တုံ့ပြန်ခဲ့ရသည်။ ယင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများနှင့် EAG များ ကြားအဆက်အသွယ်အားလုံးကို ဖြတ်တောက်ပြီး ခိုလှုံစရာ၊ ရန်ပုံငွေများ၊ ထောက်လှမ်းရေး၊ တပ်သားစုဆောင်းခြင်းနှင့် အခြား အထောက်အပံ့များပြတ်တောက်သွားစေရန်ရည်ရွယ်ပြီး ပြည်သူများဘက်လှည့်သွားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ မျက်နှာစာများ စွာပါဝင်သည့် လူအများထောက်ခံရမည့်လှုပ်ရှားမှု ကိစ္စတစ်ရပ်တွင် မဟာဗျူဟာအရ ဆယ်စုနှစ်များနှင့်ချီ၍ အစုလိုက်အပြုံ လိုက်နေရာရွှေ့ပြောင်းခြင်းများ ပြုလုပ်ရမည်ဟု ဆိုပြီး အသိုက်အဝန်းတစ်ခုလုံး အလုံးစုံပြန်းတီးသွားရေးနှင့် လူသန်းပေါင်း များစွာကို အဓမ္မနေရာရွှေ့ပြောင်းခြင်းအပေါ် ဗဟိုပြုကာ EAG ပိုင်နက်မြေများပြင်ပနှင့် အစိုးရထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင်ရှိသော စစ်မဲ့ဒေသများသို့ ပို့ဆောင်ခြင်းများပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့သော စစ်ဆင်ရေးများတွင် ရွာများကို မီးရှို့ခြင်း၊ အစားအသောက် သိုလှောင်သည့်နေရာများကို ဖျက်ဆီးခြင်း၊ လူနေနေရာများ၊ စိုက်ခင်းများနှင့် လူသွားလမ်းများတွင် မြေမြှုပ်မိုင်းများထောင် ခြင်း၊ ဥပဒေမဲ့ သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ အဓမ္မဖမ်းဆီးနှိပ်စက်ခြင်းစသည့် နည်းလမ်းများအပါအဝင် ခြိမ်းခြောက်ခြင်း နည်းလမ်းမျိုးစုံတို့ ကိုဒီဂရီအမျိုးမျိုးဖြင့် အသုံးပြုခဲ့သည်။ ယင်းနည်းလမ်းများတွင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့်အခြားပုံစံ ကာယပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းနည်း များကိုလည်း အသုံးပြုခဲ့သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ပြည်သူများကို အားပေးအားမြှောက်ပြုခြင်း

ပြည်သူများအပေါ် ဦးတည်ရမည့် အကြောင်းသုံးရပ်သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်မြဲရန် အလွန်အရေးကြီးသည်။

၁။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရေစီ အသွင်းကူးပြောင်းရေးအတွက် ကျယ်ပြန့်သော ကြိုးစားရုန်းကန်မှုနှင့် မနီးရိုးစွဲပင်လက်နက် ကိုင်များအပေါ် မှီခိုခြင်းမှ ကင်းဝေးစေရန်အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်သည် နှစ်ကာလများစွာ အချိန်ယူရမည်ဖြစ် ပြီး အောက်မှလာသည့် လွှမ်းမိုးမှု၏ ဂန်းကျင်သစ်တစ်ရပ် ပွင့်လင်းလာစေရန် ပညာကောင်းစွာတတ်သည့် လူလတ်တန်းစားတစ်ရပ်နှင့်အတူ လုပ်နိုင်စွမ်းရှိပြီး ခွန်အားရှိသော နိုင်ငံသားထုတစ်ရပ် ပေါ်ထွက်လာရေးပေါ်တွင် အဓိက မှီတည်နေသည်။ အရပ်သားများကို အဓိကဦးတည်ချက်အဖြစ် ထားရှိခြင်းနှင့်အတူ အောက်ခြေအဆင့်တွင် အရည်အသွေးတည်ဆောက် ရေး သည် သော့ချက်ကျသည်။

၂။ လတ်တလောတွင်မြောက်မြားလှစွာသော တိုင်းရင်းသားများသည် ဘေးထုတ်ဖယ်ကြဉ်ခံရသည့်အဆိုးကျော့ သံသရာ ထဲတွင် ပိတ်မိနေကြသည်။ နိုင်ငံတော်ဖိနှိပ်မှုနှင့် အကြမ်းပတမ်းကိုင်တွယ် မှုများကြောင့် တိုင်းရင်းသားများသည် နိုင်ငံတော် အတွင်းမှ ဆုတ်ခွာခြင်း(သို့)အလွန်အကျွံဖြစ်သော ကိစ္စရပ်များတွင် နိုင်ငံတော်အတွင်းမှ ထွက်ပြေးခြင်းများဖြစ်ပေါ်ပြီး EAG များအပေါ်၎င်းတို့၏မှီခိုမှုနှင့် သစ္စာခံမှုများကို အားကောင်းစေခဲ့သည်။ ရလဒ်အားဖြင့် ယင်းသို့သောလူများသည် နိုင်ငံတော်၏ အပြစ်ပေးမှုကို ထပ်မံခံရပြီး အထက်တွင် ဖော်ပြထားခဲ့သည့် လူအခြေပြုစစ်ရေးမဟာဗျူဟာ၏ မြေစာပင်ဖြစ်ကာ စစ်သားများ ၏နှိပ်စက်မှုကိုခံရသည်။ ယင်းစစ်သားများက အပြစ်ပေးခံရခြင်းမရှိသလောက်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယခု ကျွန်တော်ရည်ညွှန်းသည်မှာ မိမိတို့အိုးအိမ်များဆုံးရှုံးပြီး ထွက်ပြေးကြရသူများကိုသာမဟုတ်ဘဲ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမှ တကယ်အိမ်မရှိခဲ့ဘူးသည့် သန်းနှင့်ချီ သောပြည်သူများကို ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် အသက်(၆၀)ကျော်အရွယ်များကဲ့သို့ မိမိတို့ လေးဘက်သွားအရွယ်ကတည်းက ထွက်ပြေးခဲ့ရသည့်သူများကဲ့သို့ဖြစ်သည်။

၃။ နောက်ဆုံးအားဖြင့် ကရင် EAG နှင့်တပ်မတော်နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့များတွင် အသက်(၁၈)နှစ်အောက်များ ပါဝင် ပတ်သက်မှုအပေါ် ၂၀၁၂ခုနှစ်တွင် ကျွန်တော်ပြုလုပ်ခဲ့သည့် သုတေသနအရ ဆုံးဖြတ်ရလျှင် များစွာသော လူငယ်ယောကျ်ား လေးများအတွက် ယင်းသို့ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်းနှင့် စစ်သားအဖြစ် အဝမ္မစုဆောင်းခံရခြင်းကို မလွဲမရှောင်သာ ခံစားနေရခြင်းမှာ သူတို့၏ ရွေးချယ်မှုတစ်ခုမဟုတ်ပေ။ အစိုးရက နှစ်ကာလတစ်ခုအတွင်း စစ်ပြေငြိမ်းထားခြင်း(သို့) EAG ခေါင်းဆောင်များ နှင့်ပင် ပူးတွဲဆောင်ရွက်နေသောစေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေးစားပွဲဝိုင်းတွင် နိုင်ငံရေးရေပါဆီများကြောင့် ယနေ့ကာလအတွင် မည်သို့သော ရလဒ်များ ထွက်ပေါ် သည်ပင်ဖြစ်စေ စစ်မက်အလွန်ထူပြောသည့် ယင်းဒေသများတွင် မလုံခြုံမှု၊ မျှော်လင့်ချက်မဲ့မှုများဖြင့်တင်းကြမ်းပြည့်နေသော ပြည်သူများသည် သူတို့၏ နေ့စဉ်ဘဝဖြစ်တည်မှုနှင့် မိမိတို့အနာဂတ်များကို ဆုံးဖြတ်နိုင်စွမ်းကို ငြိမ်းချမ်းရေးက တိုးမြှင့်ပေးနိုင်စွမ်းရှိသည့် အနာဂတ်တစ်ခုကို မျှော်မှန်းနိုင်သည့်အချိန်အထိ ငြိမ်းချမ်းရေးကို မြင်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

ဖွံ့ဖြိုးရေး၏ ရည်မှန်းချက်

စစ်ဘေးဒဏ်ခံခဲ့ရသည့်ရပ်ရွာတစ်ခုတွင် ငြိမ်းချမ်းရေး၏ အမြတ်သည်မည်သို့မည်ပုံဖြစ်မည်နည်းဆိုသည်နှင့်ပက်သက်ပြီး ထင်မြင်ယူဆချက်များပေးခဲ့ကြသည်။ သမားရိုးကျအားဖြင့် သော့ချက်ကျသော ဖွံ့ဖြိုးရေးညွှန်းကိန်းများကို ပစ်မှတ်ထားရန် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများသည် နိုင်ငံတော်နှင့် အတူတကွလုပ်ဆောင်ခြင်း သို့မဟုတ်

ကျောထောက်နောက်ခံပြုပြီး ငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ရေးဖြစ်စဉ်တွင် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်း ကို ပြုလုပ်ကြရသည်။ မြန်မာ့အရေး တွင် IDP သို့ အခြေခံလိုအပ်ချက်များထောက်ပံ့ခြင်း၊ မိုင်းရှင်းလင်းခြင်းနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးရေးအပါအဝင် အစိုးရအချိတ်အဆက်နှင့် NGO ဦးဆောင်မှုများသည် ကိစ္စရပ်အတော်များများကို စတင်ကိုင်တွယ်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းကိစ္စနှစ်ရပ်စလုံးသည် EAG နှင့် လက်တွဲဆောင်ရွက်သည့် အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်း ကွန်ရက်များအတွက် အပြင်းအထန်အငြင်းပွားစရာအဖြစ် ရှိ နေဆဲဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးခေါင်းစဉ်အောက်တွင် များစွာလျော့ရဲရဲဖြစ်နေသည့် နိုင်ငံခြားဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အပံ့ကို လက်ခံနေသည့် အခြားသောစီမံကိန်းများသည် အထူးသဖြင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး၏ရလဒ်ကြောင့် EAG ဩဇာကို လက်လွှတ်လိုက်ရသော နေရာဒေသများတွင် လမ်းများဖောက်လုပ်ခြင်းနှင့် အစိုးရကျောင်းများဆောက်လုပ်ခြင်းတို့ကဲ့သို့ သော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကို ပိုမိုအားပြုခြင်းအပေါ်အာရုံစိုက်သည်။ ထိုစဉ်အချိန်တွင် နိုင်ငံတော်ကိုယ်တိုင်ကမူ စစ်ရေးအသုံးစရိတ်ကို တစ်နှစ်လျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း ၂၀၀၀ ကျော် ဆက်လက်သုံးစွဲနေပြီး ယင်းသို့သောလုပ်ငန်းမျိုးများကို အစိုးရ၏ အသုံးစရိတ်ပေးခြင်းကို လျစ်လျူရှုထားပုံရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး-
ကဏ္ဍအလိုက်စွန့်စားရနိုင်ခြေ၊ လုပ်ငန်းလည်ပတ်ရေးကိစ္စရပ်များနှင့်ဆက်နွယ်သော ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လူမှုရေးလိုင်စင်များပေါ် တွေးတောကြည့်ခြင်းများ

Business and Peace in Myanmar:
Thoughts on Sector Risks, Related to Peace and Social License to Operate Issues

David Allan
Spectrum Yangon
djallan777@gmail.com

မြန်မာနိုင်ငံသည် စစ်အာဏာရှင်စနစ်မှ ဒီမိုကရေစီအုပ်ချုပ်မှုစနစ်သို့၊ ဗဟိုဦးစီးသည့် စီးပွားရေးမှ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် သို့၊ နယ်ခြားဒေသများတွင် နှစ်ပေါင်း ၆၀ ပဋိပက္ခမှ ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ အသွင်ပြောင်းမှုသုံးရပ်ကို ဖော်ဆောင်လျှက်ရှိသည်။[1] "သန့်ရှင်းသောအစိုးရနှင့် ကောင်းမွန်သောအုပ်ချုပ်မှုနယ်ပယ်များတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသတ္တိကောင်းစွာပြုလုပ်နေစဉ် ယင်းတို့သည် ခက်ခဲပြီး ဖြေရှင်းရခက်သော ကိစ္စရပ်များစွာကျန်ရှိသေးပြီး နိုင်ငံတကာ၏ ချီးကျူးမှုများပင် ခံထိုက်သည်။ အသွင်ကူးပြောင်းမှုနယ်ပယ်တစ်ခုခုတွင်သော်လည်းကောင်း၊ နယ်ပယ်အားလုံးတွင်သော် လည်း နောက်ပြန် ရောက်ခြင်းသည် အခြားသောနယ်ပယ်များကိုလည်း အကျိုးဆက်ဖြစ်စေမည်။ နက်နဲသောပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများအပေါ် အမှန်တကယ်ဦးတည်မှုမရှိလျှင် အပြောင်းအလဲများသည် အပေါ်ယံမျက်နှာပြင်တစ်ခုတွင်သာဖြစ်ပြီး ကျန်အစိတ်ပိုင်း များတွင်ရှိနေသည့် များစွာသော ကိစ္စရပ်များသည် ပြည်တွင်းစစ်နှင့် ပဋိပက္ခ၏ဆယ်စုနှစ်များဆီ ဆက်လက်ရောက်ရှိ သွားလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ယင်းအခင်းအကျင်းပုံစံသည် အလွန်ထိခိုက်လွယ်သည်ကိစ္စရပ်တစ်ခုအဖြစ်ရှိနေဆဲ ပင်ဖြစ်သည်။ အစစ်အမှန်ရလဒ်များနှင့် ဘဂအရည်သွေးတိုးတက်မှုများအတွက် မျှော်လင့်ချက်များသည် သဲထဲရေသွန်ဖြစ်သွားမည်မှာ အသေအချာဖြစ်ပြီး လတ်တလောတွင်တော့ ထိုအခြေမျိုးကြီးကြီးမားမားမတွေ့ရသေးချေ။

လိုတာထက်ပိုသော အခက်အခဲများ

အချို့သောအခက်အခဲများကို ၂၀၁၃ ဇန်နဝါရီ ၁၀ ရက်နေ့တွင်ပြောကြားသည့် သူ၏ မိန့်ခွန်းတွင် သမ္မတဦးသိန်းစိန်က ထည့်သွင်းပြောကြားခဲ့သည်။ "ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေ ပြုလုပ်နေသော်ငြား တိုင်းပြည်ဟာအသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလမှာ လိုတာထက် ပိုတဲ့ အခက်အခဲတွေနဲ့ စိန်ခေါ်တွေမှုတွေကို ရင်ဆိုင်နေရပါတယ်။ လက်ပံတောင်းတောင်စီမံကိန်း၊ မြေယာအရေး၊ ရခိုင်ပြည်နယ်မှာဖြစ်ပွားတဲ့ အကြမ်းဖက်မှုတွေနဲ့ ကချင်ငြိမ်းချမ်းရေးပျက်ပြားရခြင်းတွေနဲ့ပက်သက်ပြီး ပြဿနာတွေ ကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရာကရရှိလာတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေ့နေ သင်ခန်းစာယူပြီး အနာဂတ်မှာ မိမိတို့ရဲ့ စီမံခန့်ခွဲမှု တိုးတက် အောင် အစိုးရက ကြိုးပမ်းသွားပါမယ်" ဟုပြောကြားခဲ့သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရပ်များဖြစ်ပွားရခြင်း၏ များစွာသော နောက်ခံ အကြောင်းအရင်းများမှာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနဲ့ အဆက်အစပ်ရှိကြသည်။ လက်ပံတောင် (ကြေးနီသတ္တုတွင်း)- နစ်နာကြေး ပေးခြင်းကိစ္စရပ်များ၊ တပ်ဖွဲ့အင်အားအသုံးပြုမှု၊ မြေယာဆုံးရှုံးမှု၊ ရပ်ရွာအခွင့်အရေးများ၊ ညစ်ညမ်းမှုများ။ မြေယာအခွင့် အရေး- မြေသိမ်းခြင်း၊ တောင်ယာမြေများ၊ မလျော်ကန်သောဥပဒေများ၊ မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့် အထောက်အထားကိစ္စရပ်များ၊ အပြိုင်အဆိုင်သုံးခြင်းများ။ ရခိုင်အကြမ်းဖက်မှု- အုပ်စုများအတွက် ယေဘုယျအခွင့်အရေးများမရှိခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး အသီး အပွင့်များမရှိခြင်းဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေခြင်း။ ကချင်ပြည်နယ် ငြိမ်းချမ်းရေး/စစ်ပွဲ- ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်မရှိခြင်း၊ ရင်းမြစ် အကျိုးအမြတ်ခွဲဝေမှုမရှိခြင်း၊ ဗဟိုကဆုံးဖြတ်သော

[1] World Bank, Myanmar Strategy 2012.

စီမံကိန်းများဖြစ်ကြသည်။ လောလောဆယ်တွင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးထက် ပဋိပက္ခနှင့်ပိုမိုချိတ်ဆက်နေကြသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေး အတွက် ကုလသမဂ္ဂလမ်းညွှန်အခြေခံ မှုများဖွံ့ဖြိုးရေလုပ်ငန်းစဉ်များကို ဦးဆောင်နေသည့် John Ruggie က မြန်မာနိုင်ငံ တွင် "လုံးလထုတ်ကြိုးပမ်းမှုကိုပြင်းပြင်းထန်ထန်လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်နေသည်" ဟု မီးမောင်းထိုးပြခဲ့သည်။[2] "ကာကွယ်မှု၊ လေးစားမှု၊ ကုသမှု" မူဘောင်၊ သို့မဟုတ် လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်ရန်အတွက် နိုင်ငံတော်တာဝန်၊ လူ့အခွင့်အရေး လေးစား လိုက်နာရန် ကော်ပိုရိတ်တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့်ဆက်နွယ်သော အလွဲသုံးခံရသူများ အား ကုသမှုပေး ရန် ပိုမိုကောင်းမွန်သောနည်းလမ်းများလိုအပ်ချက်တို့သည် အထောက်အကူပြုပေလိမ့်မည်။

စီမံကိန်းများနှင့်ပက်သက်သော ပြည်သူများ၏ အဓိကပူပန်မှုများ

မြန်မာနိုင်ငံရှိစီမံကိန်းများအပေါ်သက်ရောက်မှုများနှင့်ပက်သက်သော အလားတူစာရင်းများသည် အမျိုးမျိုးသော ဆွေးနွေး ပွဲများနှင့် လေ့လာသုံးသပ်မှုများမှ ထွက်ပေါ်လာသည်။ အစိုးရ၊ လုပ်ငန်းနှင့် ပြည်သူ့အကျိုးစီးပွား အုပ်စုများပါဝင်ဆွေးနွေးရာ မှထွက်ပေါ်လာသည့် ပြည်သူ့အများ၏အဓိကပူပန်မှု ၁၅ ချက်မှာ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုလုပ်ငန်းစဉ်များချို့ငဲ့ခြင်း၊ အနာဂတ် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းအတွက် အထောက်အပံ့မပြုခြင်း၊ ကော်ပိုရိတ်ယဉ်ကျေးမှုအရ ကြိုတင်ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုမရှိခြင်း၊ ရပ်ရွာများအတွက် တာဝန်ယူမှု (လုံခြုံမှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်) မရှိခြင်း၊ လုပ်ငန်းလည်ပတ်ရေးစံချိန်စံညွှန်းများသည် နိမ့် ကျပြီး မြှင့်တင်ရန်လိုအပ်ခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအမွေအနှစ်များအပေါ် အကျိုးဆက်များကို ထည့်သွင်းမစဉ်းစားခြင်း၊ စီမံ ကိန်းများက သဘာဝနေထိုင်ပုံနည်းလမ်းကို ရိုက်ခတ်ခြင်း၊ နစ်နာကြေးပေးရန်အတွက် လုံလောက်သော ဘက်ဂျက်မရှိ ခြင်း၊ လူ့အခွင့်အရေး- သင့်လျော်သောကိုင်တွယ်မှုမရှိခြင်း၊ ရပ်ရွာသို့အကျိုးမဖြစ်ခြင်း (ရပ်ရွာက မည်သည့်အရာကို လိုအပ် သနည်း)၊ မြေယာဆုံးရှုံးခြင်း- ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စီးပွားရေးမျက်နှာစာများ၊ သုံးပွင့်ဆိုင်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးနိုင်စွမ်းမရှိခြင်း- အစိုးရ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊ ရပ်ရွာများ၊ စဉ်ဆက်မပြတ်စောင့်ကြည့်ထိန်းချုပ်မှုမရှိခြင်း၊ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အပြောင်းအလဲနှင့် ရာဇဝတ်မှုမြင့်မားခြင်း၊ ကျန်းမာရေး၊ လုံခြုံရေးအကျိုးဆက်များနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုတို့ ဖြစ်ကြသည်။ အဆိုပါစာရင်းသည် လက်ပံတောင်းတောင်စီမံကိန်းနှင့်ပက်သက်သော ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည့် ပူပန်မှုစာရင်းများနှင့် အလားတူပင်ဖြစ်သည်။[3] စီမံကိန်းများ ပြဿနာများအလာသဏ္ဍာန်ဆင်နေရခြင်းမှာ ရှေ့ကိုကြိုမြင်နိုင်စွမ်း ပမာဏကိုပြသနေခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းသည် စွန့်စားရနိုင်ခြေအကဲဖြတ်ချက်နှင့် လုပ်ငန်းကဏ္ဍစွန့်စားရနိုင် ခြေစာရင်းများ၏ အရေးပါပုံကို မီးမောင်းထိုးပြနေခြင်းဖြစ်သည်။

စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကိစ္စရပ်များအပေါ် စွန့်စားရနိုင်ခြေ လျှပ်တပြက်အကဲဖြတ်ချက်

လုပ်ငန်းအဆင့်က စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်ဆက်နွယ်သော အကြောင်းအရင်းများအပေါ် စွန့်စားရနိုင်ခြေ လျှက်တပြက်အကဲဖြတ်ချက်ကို ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ ယင်းကဏ္ဍများတွင် စွန့်စားရနိုင်ခြေကို မည်သို့ယူဆသနည်း၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး လမ်းကြောင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ အပေါ်သက်ရောက်မှု၏ အမြင်များမှ ကဏ္ဍ ၁၀ ခုနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ၆၄ လေးခုကို၏ လုပ်ငန်းပုံစံများကို ဆန်းစစ် ကောက်ယူခဲ့သည်။ အခြေခံစွမ်းအင်၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် အစားအသောက်ထုတ်လုပ်ရေး၊ စားသုံးသူကုန်ပစ္စည်းများ၊ မီးလင်းရေးလုပ်ငန်း၊ ပညာရေးနှင့် ဝန်ဆောင်မှုသည် စွန့်စားရ နိုင်ခြေနည်းပါးသည်ဟု မှတ်ယူကြကာ ဖွံ့ဖြိုးရေးကို အထောက်အကူ ပိုမိုဖြစ်စေနိုင်ဖွယ်ရှိသည်။ ထည့်သွင်းတွက်ချက် ထားသော လုပ်ငန်းခွဲ ၆၄ မျိုး၏ အချို့ဥပမာများမှာ ကျေးရွာအခြေစိုက် ပြန်လည်ပြည့်ဖြိုးမြဲစွမ်းအင်၊ အသက်မွေးဝမ်း ကျောင်းသင်တန်း၊ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု၊ ရပ်ရွာအခြေပြု ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ ဆက်သွယ်ရေး၊ ကျေးရွာသစ်တော လုပ်ငန်းများတို့ဖြစ်ကြသည်။

---

[2] Responsible Business in Myanmar: Operating Context, Sanctions and International CSR Standards, Webinar, FOLEY HOAG LLP, 18 August 2012.

[3] Finalized Report of Special Investigation Commission, Mirror Newspaper, 12 March 2013.

သယံဇာတတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းကဏ္ဍများနှင့် အကြီးစားစက်မှုလုပ်ငန်းများမှာ စွန့်စားရနိုင်ခြေမြင့်သည်ဟု ယူဆပြီး ဖွံ့ဖြိုး ရေးကို အဟန့်အတား ပိုမိုဖြစ်စေဖွယ်ရှိသည်။ ကဏ္ဍများနှင့် လုပ်ငန်းများကြား ခြားနားချက်များအပေါ် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အနည်းငယ်သာလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရသေးပြီး စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို စွန့်စားရနိုင်ခြေအမြင်မှ ဗိုလ်ကျစိုးမိုးမှုအဖြစ် မကြာခဏဖြစ်ကြလေ့ရှိသည်။ ယခုလေ့လာမှုသည် မိတ်ဆက်မျှသာဖြစ်ပြီး ပမာဏကြီးမားသော အသိအမြင်လေ့လာမှု တစ်ခု သို့မဟုတ် စွန့်စားရနိုင်ခြေအလေ့အထများအကဲဖြတ်ခြင်း အားသွန်ခွန်စိုက်လုပ်ဆောင်မှုတစ်ဖြင့် ဆက်လက်လုပ် ဆောင်သင့်သည်။ ယင်းသို့သောအလုပ်မျိုးကို စွန့်စားရနိုင်ခြေနိမ့်သော လုပ်ငန်းများကို အချိန်မဆိုင်းဘဲလုပ်ဆောင် သင့်သည်။ အကျိုးအမြတ်မြင့်မြင့်မားမားရရန်အတွက် စွန့်စားမှုမြင့်မြင့်မားမားလုပ်သည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများမှာ ရပ်ရွာများ ကပေးဆပ်ရသည့် အကျိုးဆက်ထည့်မတွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ စွန့်စားရနိုင်ခြေများကို ကြိုမြင်နိုင်စွမ်းသည် အလွန်အရေးကြီး ပြီး အချို့ကဏ္ဍများတွင် စွန့်စားရနိုင်ခြေများကို မြှင့်ထားသည့်ရလဒ်ကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် နောက်ထပ် ရှုပ်ထွေးမှုများရှိလာနိုင်သည်ဟု မျှော်လင့်နိုင်သည်။

ကဏ္ဍပိုင်းလေ့လာမှုများ၏ပိုအသေးစိတ်ကျသည့် ဥပမာများ- သတ္တုတွင်း

Franks နှင့် Davis တို့ မကြာသေးမီကပြုလုပ်ခဲ့သော ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာသုတေသနတွင် သတ္တုတွင်း ကုမ္ပဏီ/ရပ်ရွာ ပဋိပက္ခ ဖြစ်ရပ် ၅၀ ကိုလေ့လာခဲ့သည်။[4] ကုမ္ပဏီတစ်ခုအတွက် ပဋိပက္ခ၏အဓိကအကျိုးဆက်မှာ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ဝန်ထမ်းများ အချိန်၊ ဒဏ်ကြေးများ၊ နစ်နာကြေး၊ ဒီဗိုင်းပြန်ချခြင်းကုန်ကျစရိတ်၊ ထုတ်လုပ်မှုအပျက်အစီးကိစ္စ ရပ်များဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ပြီး နေရာဒေသများတွင် ကိုင်တွယ်ရသည့်ပြဿနာများ၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ညစ်ညမ်းမှု၊ အမြတ်ခွဲဝေမှု၊ ရင်းမြစ်များ ရယူခြင်း သို့မဟုတ် ပြိုင်ဆိုင်ခြင်း၊ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ဆက်သွယ်ရေး၊ ရပ်ရွာကျန်းမာရေးနှင့် လုံခြုံရေး၊ ထိခိုက်လွယ်ပြီး ဖယ်ကျဉ်ခံထားရသော အုပ်စုများ၊ ဓလေ့များနှင့် ထုံးတမ်းများ၊ သဘောတူညီမှုကိစ္စရပ်များ၊ လူဦးရေနှင့် လူဦးရေအပြောင်းလဲကိစ္စများဖြစ်ကြသည်ကို သုတေသနက ရှာဖွေတွေ့ ရှိခဲ့သည်။ မိုင်းတွင်းနှင့် ဓာတ်သတ္တုတူးဖော်ရေးကဏ္ဍတွင် လူ့အခွင့်အ ရေးချိုးဖောက်မှု အစီရင်ခံစာများတွင် တွေ့ရှိရသည်ကုမ္ပဏီ/ရပ်ရွာပဋိပက္ခကို The International Council for Mining and Metals မှသုံးသပ်ရာတွင်လည်း အလားတူရလဒ်မျိုးပင်ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။

သယံဇာတတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သော ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် ပူးတွဲအကြံပြုချက် ၇ ရပ်

CSR၊ လူမှုရေးသက်ရောက်မှု၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ဆွေးနွေးပွဲက ကြိုမြင်နိုင်သော စွန့်စားရနိုင် ခြေများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် မြန်မာနိုင်ငံတွင် သယံဇာတတူးဖော်ရေးကဏ္ဍ၌ အလေ့အထများ တိုးတက်စေရန်အတွက် အောက်ပါ အခြေခံမူ ၇ ရပ်ကို ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။[5] (၁) နောက်ထပ် အမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ အဆင်ပြေချောမွေ့စေရန် တိုးတက်သော ဆက်သွယ်ရေး၊ နားလည်မှုနှင့် အခွင့်အလမ်းများစွာကို ပေးရန် အစိုးရ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် ပြည်သူတို့ကြား သုံးပွင့်ဆိုင်ဒိုင်ယာလော့ကို တိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်ရန်။ (၂) CSR နှင့် လူ့အခွင့်အရေးကိစ္စရပ်များကို ဦးတည် သည့် ဆွေးနွေးပွဲတွင် ယင်းကိစ္စရပ်များပေါ် အဖွဲ့များကြား နားလည်မှုတိုးတက်ရန် ရှေ့ဆက်ရမည့် လမ်းတစ်ခု တွေ့ရှိ ခဲ့သည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့်လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ရပ်ရွာများပါဝင်မှုနှင့် သဘောတူညီမှုတို့သည် သယံဇာတတူးဖော်ရေး စီမံကိန်းများလည်ပတ်ရာမှ လတ်တလောထွက်ပေါ်လာသည့် များစွာသော ကိစ္စရပ်များကို ကျော်လွှားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ (Free Prior and Informed Consent or FPIC)။ (၃) မြေယာ၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာ၊ လူမှုလိင်၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အမွေအနှစ်၊ အကျိုးအမြတ်ခွဲဝေခြင်း၊ လုံခြုံမှု၊ ရပ်ရွာထိခိုက်မှုနှင့် ရပ်ရွာအကာအကွယ်ပေး ခြင်းကိစ္စရပ်များအပေါ်

[4] Davis, Rachel and Franks, Daniel M., The costs of conflict with local communities in the extractive industry, 2011.
[5] Spectrum Seminar, "Sharing on Corporate Social Responsibility", 7-8 October 2012.

အာရုံစိုက်ခြင်းကို အထူးအရေးကြီး လုပ်ငန်းတစ်ရပ်အဖြစ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ (၄) စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေး "ကာကွယ်ခြင်း၊ လေးစားခြင်း၊ ကုသခြင်း" မူဘောင်သည် အစိုးရ၊ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းနှင့် ရပ်ရွာဆက်ဆံရေးတိုးတက်မှုဆီသို့ အကျိုးဖြစ်စေသည်။ (၅) ကော်ပိုရိတ်လူမှုတာဝန်များ (CSR) အကောင်းဆုံး အလေ့အထနှင့် Ruggie ၏ မူဘောင်အရ လူ့အခွင့်အရေးအားလုံးကို လေးစားမှုအပေါ် အထူးတလည် ဦး တည်ချက်တစ်ခုထားခြင်းသည် အနုတ်လက္ခဏာဆောင်သော သက်ရောက်မှုများကို များစွာလျှော့ချသွားပေလိမ့်မည်။ (၆) အမျိုးမျိုးသောလုပ်ငန်းကဏ္ဍများနှင့်ဆီလျော် သည့် အမျိုးမျိုးသော စံချိန်စံညွှန်းများနှင့် ကျင့်ဝတ်များကို လေးစားလိုက်နာ ခြင်းဖြင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းသည် လုပ်ငန်းလည်ပတ်ရန် အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သော လူမှုရေးလိုင်စင်ကို ရရှိပေလိမ့် မည်။ (၇) ခိုင်မာသည့် နစ်နာမှုယန္တယားနှင့် နစ်နာကြေးပေးခြင်းမှတစ်ဆင့် ကုစားရန်အတွက် ကျင့်သုံးဆဲ စောင့်ကြည့် ထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် တိုးတက်သော ဥပဒေဆိုင်ရာနှင့် တရားရေးဆိုင်ရာမဟုတ်သော ယန္တယားများသည် ကိစ္စရပ်များကို ဖြေရှင်းရာတွင် အထောက်အကူပေးမည့် အရာများစွာကို ဖြစ်ထွန်းစေမည်။ သယံဇာတတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ပြင် ဆင်ချိန်တွင် ယင်းအခြေခံမှုများသည် များစွာသောလုပ်ငန်းကဏ္ဍများတွင် အသုံးပြုနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အနှစ်ချုပ်နှင့် နိဂုံးများ

စီးပွားရေးများနှင့် စွန့်စားရနိုင်ခြေအလုံးစုံကို ယင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကို အထောက်ကူဖြစ်သလော၊ အဟန့် အတားဖြစ်စေသလောဆိုသည့် အမြင်မှ ဆန်းစစ်နိုင်သည်။ ကွဲပြားသော ကဏ္ဍများတွင် ကွဲပြားသော စွန့်စားရနိုင်ခြေများနှင့် အကျိုးအမြတ်များရှိနေပြီး အချို့ကဏ္ဍများတွင် စွန့်စားရနိုင်ခြေမြင့်မားနေချိန်တွင် များစွာသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ကဏ္ဍ များကပေးသည့် ဝန်ဆောင်မှုများကို အလားတူစွန့်စားရနိုင်ခြေမပါဘဲ ရပ်ရွာများက ကြိုဆိုကြဖွယ်ရှိသည်။ ယင်းကဏ္ဍ များသည် ဖွံ့ဖြိုးမှုဦးတည်ရာနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အလုံးစုံပေါ် အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သော သက်ရောက်မှုတစ်ခု ပိုဖြစ်ဖွယ်ရှိသည်။ မြေယာကိစ္စရပ်များတွင် မြေယာအသုံးပြုမှုအပေါ် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် မြေယာအသုံးပြုမှုကိစ္စရပ်များ တွင် ရပ်ရွာသဘောတူညီမှုသည် လုပ်ငန်းလည်ပတ်ရန် လူမှုရေးလိုင်စင်ရရှိရန်အတွက် အလွန်အရေးကြီးသည်။ အမြတ် ခွဲဝေခြင်းနှင့် အရည်အသွေးမြင့် ရင်းမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှုသည် တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများတွင် သော့ချက်ကျသော ကိစ္စရပ်များဖြစ် သည်။ လမ်းညွှန်အခြေခံမှုများနှင့်အညီ သယံဇာတတူးဖော်ရေးနှင့် အခြားကဏ္ဍများတိုးတက်ရန်အတွက် အကြံပြုချက်များရရှိ နိုင်ပါသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးကို အထောက်အကူဖြစ်စေရန် ဖွံ့ဖြိုးရေးကဏ္ဍများ၏ ဦးစားပေးနှင့်ရှောင်ရှားရန်၊ ဆိုင်းငံ့ထား ရန်သို့မဟုတ် အထူးကြိုတင်သတိပြုရန်များကို သက်ဆိုင်သူအားကြား သဘောတူညီချက်ယူခြင်းပေါ် ပိုမိုလုပ်ဆောင်ရန် အကြံပြုပါသည်။ ရပ်ရွာဦးဆောင်သော ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းချဉ်းကပ်မှုများသည် ပဋိပက္ခဖြစ်မှုပိုမိုနည်းပါးဖွယ်ရှိသည်။ အရည်အသွေးပြည့်ဝသော စီမံကိန်းများကို အထောက်အကူဖြစ်စေရန် များစွာသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနည်းနာများလည်း ရရှိနိုင် ပါသည်။
စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းသည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုက ငြိမ်းချမ်းရေးကို မည်သို့ အထောက်အကူပြုစေသည် သို့မဟုတ် မည်သို့အဆီးအတားဖြစ်စေသည်ကို ပြသလျှက်ရှိသည်။ ဆိုရလျှင် ယခုနောက် တွင်မူ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများနှင့် အစီအစဉ်ရေးဆွဲသူများသည် စွန့်စားရနိုင်ခြေနိမ့်ပြီး စွန့်စားရနိုင်ခြေလျော့ပါးအောင် လုပ် နိုင်စွမ်းပိုရှိသော ပြည်သူများ ပိုမိုပါဝင်မှုအပေါ် ဦးတည်နိုင်ပြီဖြစ်သည်။

ရပ်ရွာအသံအပေါ် နောက်ဆုံးပိတ်အတွေးစများ

အစိုးရ၊ လုပ်ငန်းနှင့် ပြည်သူ ဆွေးနွေးပွဲများအတွင်း မီးမောင်းထိုးပြခဲ့သည် ရပ်ရွာလူထု၏ ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံသားဦးဆောင်သော ဖွံ့ဖြိုးရေးသဘောတရားအပေါ် မှတ်ချက်ပြုကြသည်မှာ "------ လိုကုမ္ပဏီတွေကတော့ ကောင်း မွန်တဲ့ စံချိန်စံညွှန်းတွေကို လိုက်နာပါတယ်. #### ကုမ္ပဏီတွေကပဲ အခုအချိန် ဒီကိုဝင်လာသေးတာ။ မြန်မာနိုင်ငံကို ဝင်လာပြီး အလုပ်လုပ်ဖို့ ------------ လို ကုမ္ပဏီတွေလို့ အကောင်းအဆုံးအလေ့အထရှိတဲ့ ကုမ္ပဏီတွေကို ဖိတ်ခေါ်ဖို့ ကျွန်တော်တို့မှာ အခွင့်အရေးမရှိသင့်ဘူးလား။ အနိမ့်ဆုံးအရည်အသွေးရှိတဲ့ ကုမ္ပဏီတွေ

ဒီကိုလာတာကို ကျွန်တော်တို့ မလိုလားဘူး။ အကောင်းဆုံးကုမ္ပဏီတွေဒီကိုလာဖို့ ကျွန်တော်တို့ ဖိတ်ခေါ်လိုပါတယ်” စသည့် မှတ်ချက်များပြုခဲ့ကြသည်။ အကယ်၍ နိုင်ငံသားတစ်ယောက်သည် ရွေးချယ်နိုင်သည့်အနေအထားတွင်ရှိခဲ့လျှင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး အတွက် ပိုပြီးဟန်ချက်ညီသောအခြေခံတစ်ခုထွက်ပေါ်လာမည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားဖြစ်မှု အကျပ်အတည်းကို စဉ်းစားကြည့်ခြင်း

Thinking about Myanmar's Citizenship Crisis

Ian Holliday
The University of Hong Kong
ian.holliday@hku.hk

နိုင်ငံသားဖြစ်မှုသည် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုနှင့်ဆိုင်သော အပြင်ပန်းပေါ်လွင်သည့် သရုပ်သကန် သို့မဟုတ် အမှတ်အသားသရုပ်တို့ အတူတကွရှိပြီး နိုင်ငံသားဖြစ်မှုနှင့်ဆိုင်သော အခွင့်အရေးများနှင့် တာဝန်များကို ပေါင်းစည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုဆိုင်သော အခွင့်အရေးများတွင် အဓိကအခွင့်အရေးသုံးရပ် ရှိသည်ဟု T. H. Marshall က ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် ဆိုခဲ့သည်။ ပြည်သူပြည်သားဆိုင်ရာ အပိုင်း တွင် တစ်ဦးချင်းလွတ်လပ်ခွင့်အတွက် လိုအပ်သော အခွင့်အရေးများပါဝင်သည်။ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အပိုင်း တွင် နိုင်ငံရေးအာဏာကို ရယူကျင့်သုံးရာတွင် ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ခွင့် ပါဝင်သည်။ လူမှုရေးဆိုင်ရာ အပိုင်း တွင် သင့်တင့်သော စီးပွားရေးအကျိုးခံစားခွင့်၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ အမွေအနှစ် အပြည့်အဝ မျှဝေခွင့်မှသည် လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုတွင် ပြဌာန်းထားသည့် အဆင့်အတန်းများနှင့်အညီ ဘဝရပ်တည်ရှင်သန်ခွင့်များ အထိ အလုံးစုံပါဝင်သည်။ များစွာသော မျက်မှောက်ခေတ်လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ ထည့်သွင်းစဉ်းစားဖွယ် လူမျိုးရေး နှင့် တိုင်းရင်းသားမျိုးစုံမှုကို ဆုပ်ကိုင်မိစေရန် စတုတ္ထမြောက်အပိုင်းကို ပညာရှင်များက မကြာသေးမီကပင် ထပ်မံထည့်သွင်းခဲ့ကြသည်။ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အပိုင်းတွင် တစ်စုံတရာသော ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အမွေ အနှစ်ကို အသိအမှတ်ပြုဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းတို့ပါဝင်သည်။ ယနေ့ကာလတွင် ကွဲပြား သော လူ့အဖွဲ့အစည်းများတွင် အလေ့အထများ သိသိသာသာခြားနားနေလင့်ကစား ကျင့်သုံးလေ့ရှိကြသည့် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုအခွင့်အရေးများမှာလည်း မျက်နှာစာများစွာရှိကာ ပြည်သူပြည်သားဆိုင်ရာ၊ နိုင်ငံရေး ဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာမျက်နှာစာများဖြင့် လွှမ်းခြုံထားသည်။ ယင်းတို့ကို နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံအား သစ္စာခံရာတွင် လိုက်နာရမည့်တာဝန်ဝတ္တရားများပါဝင်သည့် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုနှင့်ဆိုင်သော တာဝန်များဖြင့် ချိန်ညှိထားသည်။ ယင်းမှဆင်းသက်လာသော နောက်ထပ်တာဝန်တစ်ရပ်ရပ်ကိုလည်း လိုက်နာစေသည်။ အဆိုပါ အပိုင်းများစွာကို အတူအကွလိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းချိန်တွင် ရလဒ်မှာ နိုင်ငံသား ဖြစ်မှုနှင့်ဆိုင်သော အပြင်ပန်းပေါ်လွင်သည့် သရုပ်သကန် သို့မဟုတ် အမှတ်အသားသရုပ်တို့ ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတိုင်းရင်ဆိုင် နေရသော သော့ချက်ကျသည့်ကိစ္စတစ်ရပ်မှာ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုနှင့်ဆိုင်သော အမှတ် အသားသရုပ်ကို အသိ အမှတ်ပြုရန် တူညီဖြစ်မှု သို့မဟုတ် မျိုးစုံကွဲပြားမှုပမာဏပင်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အဓိကမျက်နှာစာလေးခုပါသော နိုင်ငံသားဖြစ်မှုအကျပ်အတည်းတစ်ခုနှင့် လတ်တလော ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့်ဆိုရလျှင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် နောက်ထပ် ပြဌာန်းသော ဥပဒေများတွင် ပြဌာန်းချက်များအရ နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို ကျယ်ပြန့်လှသည့် ဆီးတားဖြတ် တောက်မှု တစ်ခုရှိနေသည်။ ပြည်သူပြည်သားနှင့်ဆိုင်သောအခွင့်အရေးများ အလုံးစုံရရှိခြင်းမရှိဘဲ ပြည်ထောင်စုအဆင့် နှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဆိုင်ရာအဆင့်များတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကို ရွေးကောက်တင် မြှောက် ရာတွင် စစ်တပ်ကတိုက်ရိုက်ခန့်အပ်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ

ဖြတ်တောက်ခံထားရကာလူမှုရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများသည်လည်း မရှိသလိုဖြစ်နေပြီး ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများသည် များစွာထွေပြားနေသည်။ အဆိုပါအခင်းအကျင်းအတွင်း အကျပ်အတည်းတွင် ပိုပြီးအသေးစိတ်ကျသော မျက်နှာစာသုံးရပ်ရှိနေသည်။ ပထမဆုံးတစ်ခုမှာ ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ ရိုဟင်ဂျာများကိုတိုက်ရိုက်ပစ်မှတ်ထားသည့်နိုင်ငံသားဖြစ်မှုငြင်းပယ်ခြင်းဖြစ်ပြီးတိုင်းပြည်၏အခြားဒေသများရှိ မွတ်စလင်အုပ်စုများ အတွက် ရှုပ်ထွေးမှုများတိုးပွားလာလျက်ရှိသည်။ နောက်ထပ်တစ်ခုမှာ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာထုတ်ဖော်ပြောဆိုပိုင်ခွင့် အပေါ် ထူးထူးခြားခြား ကန့်သတ်ခြင်းဖြင့် တရားဝင် တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများ အားလုံးကိုသက်ရောက်သည့်နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကိုပစ်မှတ်ထားကန့်သတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးတစ်ခုကမူ သဘာဝအရကွဲပြားခြားနားမှုတစ်ချို့ရှိသည်။ နိုင်ငံအတွင်းကြီးစိုးထားသောဗမာလူများစုကသတ်မှတ်သည့်နိုင်ငံသားဖြစ်မှု၊ ကျယ်ပြန့်သည့် ပိုင်စိုးပိုင်နင်းပြုမှု သို့မဟုတ် မောင်ပိုင်စီးခြင်းဖြစ်သည်။ Matthew J. Walton နှိုင်းယှဉ်ပြချက်အရ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် အခြား အနောက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများတွင် လူဖြူအခွင့်ထူးခံမှုကိုရရှိသည့် များစွာသောကျောရိုးမျက်နှာစာများနှင့် ဆင်တူသည်။

မြန်မာ၏နိုင်ငံသားဖြစ်မှုအကျပ်အတည်းကိုဆန်းစစ်ရာတွင်နိုင်ငံ့သမိုင်း၏တစ်မူထူးသောသွင်ပြင်လက္ခဏာများကို မီးမောင်းထိုးပြသည့်သမိုင်းဆိုင်ရာချဉ်းကပ်မှုတစ်ခုဖြင့်အတွင်းသို့ကြည့်ခြင်းသို့မဟုတ် အခြားနိုင်ငံများ၏ အတွေ့အကြုံနှင့်ယေဘုယျတူညီချက်များကိုရှာဖွေသည့်နှိုင်းယှဉ်ချဉ်းကပ်နည်းတစ်ခုဖြင့်အပြင်သို့ကြည့်ခြင်းတို့ ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသည်။ ယခုဖြစ်ရပ်တွင်အတွင်းသို့ကြည့်ခြင်း၌ နယ်ချဲ့ဝါဒနှင့်အာဏာရှင်ဝါဒအပေါ် အာရုံစိုက်ပြီးချဉ်းကပ်လိုသည်။ တိုင်းရင်းသားများ၏ ပြယုဂ်သည်ကိုလိုနီခေတ်အတွင်းအခြေတည်ဖြစ်ပေါ်လာပြီး တောင်အာရှသားများ ပြည်တွင်းသို့ ရွှေ့ပြောင်းအခြေချစေရန် နယ်ခြားများကိုဖွင့်ပေး ခဲ့ခြင်းသည် ယင်းတောင်အာရှသားများ ကိုမိမိတို့နှင့်မျိုးမတူသော တိုင်းတပါးသားများအဖြစ်မြင်ကြလေ့ရှိအောင်တွန်းပို့ပေးခဲ့သည်။ အစွန်းရောက်အမြင်တစ်ရပ်မှာအစွဲသန်သောလူမျိုးကြီးဝါဒသည် ၁၉၆၂ ခုနှစ်မှစခဲ့ပြီး ၂၀၁၁ အထိရောက်ခဲ့သည်ဟုဆိုရမည့်အာဏာရှင်ဝါဒ၏ အသွင်အပြင်တစ်ရပ်ဖြစ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းအမြင်မှ ချဉ်းကပ်လျှင် နိုင်ငံသားဖြစ်မှု အရေးသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်တစ်ခုတည်းသောခက်ခဲသည့်အရာဖြစ်နေပုံရသည်။ ဆန့်ကျင် ဘက်အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအရေးတွင်အပြင်သို့ကြည့်ခြင်းဖြင့် ကြည့်မည်ဆိုလျှင်လူမျိုး သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားအထက်အောက်စနစ်မှဒီမိုကရက်တစ်နိုင်ငံသားဖြစ်မှုသို့ ပြောင်းရွှေ့မှုတစ်ခုကို စမ်းသပ်ပြုလုပ်သည့် ခေတ်သစ်နိုင်ငံများစွာ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့်ယေဘုယျ မက်ခရိုစိန်ခေါ်မှုများသို့ ရောက်ရှိသွားမည် ဖြစ်သည်။ အဆိုပါအမြင်တွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင်သီးခြားဖြစ်ပြီး အရေးပေါ်ဖြစ်သည့် အသွင်အပြင်များစွာ ရှိသည့်တိုင် လက်ရှိရင်ဆိုင်နေရသောကိစ္စရပ်များတွင် တစ်မျိုးတည်းသို့မဟုတ် တစ်နိုင်ငံတည်း သာမဟုတ်တော့ဘဲ နှိုင်းယှဉ်နိုင်သော အတွေ့အကြုံများမှ လေ့လာသင်ယူနိုင်သည်မှာ အသေအချာပင် ဖြစ်သည်။ အာရှနိုင်ငံများစွာက အဆိုပါကိစ္စရပ်များကို စတင်ကိုင်တွယ်ခဲ့ချိန်ကဖွံ့ဖြိုးပြီး အနောက် နိုင်ငံများတွင် ကာလအရှည်ဆုံးကြုံတွေခဲ့ရသည့် အတွေ့အကြုံများကဲ့သို့ ယဉ်ကျေးမှုဖလှယ်ဒိုင်ယာ လော့များ၊လူနည်းစုအုပ်စုများအားအသိအမှတ်ပြုခြင်းများနှင့်နေရာချထားခြင်းနှင့်ဆက်နွယ်နေသောမေးခွန်းများဖြင့်သာစတင်ခဲ့ကြသည်။ အင်္ဂလိပ်စကားပြောအခြေချနေထိုင်သူများဖြစ်ကြသည့်ဩစတြေးလျ၊ ကနေဒါ၊ နယူးဇီလန်၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့ နှင့် မျိုးစုံကွဲပြားမှုများပြားသည့်ဘယ်လဂျီယန်၊ နယ်သာလန်၊ ယူကေနှင့် စကင်ဒီနေးဗီးယန်းနိုင်ငံများသည် ယင်းလမ်းကို အရောက်နိုင်ဆုံးလျှောက်ခဲ့သည့်နိုင်ငံများဖြစ်ကြသည်။ ထို့အတူ ကုလသမဂ္ဂနှင့် အခြားသော့ချက်ကျသည့်အဖွဲ့အစည်းများ

က စောင့် ကြည့်ကွပ်ကဲနိုင်မည့် စံချိန်စံညွှန်းများချမှတ်ရာတွင် ယင်းနိုင်ငံများက အကူအညီဖြစ်စေခဲ့သည်။ ထိုပုံစံမျိုးသည် အာရှအခင်းအကျင်းနှင့် အဆက်အစပ်မရှိသည့်အတွက် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုရာတွင် သတိ ကြီးစွာထားပြီး ကိုင်တွယ်ရန်လိုပြီး ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာမရှိခြင်းမဟုတ်ပေ။

များစွာသော အနောက်နိုင်ငံများသည် မကြာသေးသော ဆယ်စုနှစ်များတွင် နိုင်ငံသားအခွင့်ရေးတူညီမှု၊ ယဉ်ကျေးမှုမျိုးစုံဝါဒနှင့် နိုင်ငံသားဆိုင်ရာပေါင်းစည်းမှုများ၏ အောင်မြင်သော အဆင့်သို့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ရောက်ရှိသွားခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးတူညီမှုအတွက် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်များနှင့် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်များတွင်အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှအထက်မှလာသော ခေါင်းဆောင်မှုဖြင့် ဖြစ်ထွန်းခဲ့သည်။ ယဉ်ကျေးမှုမျိုးစုံဝါဒအတွက်မူ ဩစတြေးလျနှင့်ကနေဒါတို့သည် ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်များမှစပြီး မှတ်သားလောက်စရာ အရေးပါခဲ့သည်။ နိုင်ငံသားပေါင်းစည်းမှုအတွက် မြောက်များလှစွာသော ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများက သော့ချက်ကျသောနေရာမှ ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ ယနေ့ကာလတွင် ယဉ်ကျေးမှုမျိုးစုံဝါဒသည် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုခဲ့သူများကြား အငြင်းပွားဖွယ်ရာအဖြစ်ဆုံးဖြစ်နေပြီး ထောင်စုနှစ်ကူးပြောင်းချိန်ကတည်းက အနောက်နိုင်ငံအများစုတွင် အများစု၏ သိသာထင်ရှားသော ဝေဖန်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ ခဲ့ရသည်။ ၂၀၁၀-၁၁ ခုနှစ်တွင် ယဉ်ကျေးမှုမျိုးစုံဝါဒသည် "အလုံးစုံ ကျရှုံး" ခဲ့သည်ဟု ဂျာမန်ဝန်ကြီးချုပ် အန်ဂလာမာကယ်က ပြောခဲ့ပြီး ပြင်သစ်သမ္မတ နီကိုလပ်စ်ဆာကော်ဇီလည်း "သေဆုံး" သွားခဲ့ပြီဟုဆိုခဲ့ကာ ဗြိတိသျှဝန်ကြီးချုပ် ဒေးဗစ်ကင်မရွန်းကလည်း အလားတူမှတ်ချက်မျိုးပေးခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ၂၀၁၀ တွင်ယဉ်ကျေးမှုမျိုးစုံဝါဒမူဝါဒအညွှန်းကိန်းအရအများစုသော အဓိကကျသည့်နိုင်ငံများတွင်ယဉ်ကျေးမှုမျိုးစုံဝါဒသည် အတော်အသင့်ကျယ်ပြန့်ခဲသည်ကိုတွေ့ရပြီး နယ်သာလန်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတည်းတွင်သာနောက်ပြန်သွားသည့်အခြေအနေမျိုးရှိခဲ့သည်။ထို့နှစ်မှာပင်ရွှေ့ပြောင်းအခြေချနိုင်ထိုင်သူများ၏ ပေါင်းစည်းနိုင်မှု အညွှန်းကိန်းကလည်းအလားတူ ရလဒ်မျိုးထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ထို့ကြောင့် မငြင်းနိုင်သောအငြင်းပွားဖွယ်ရာများ ရှိသည့်တိုင်လူနည်းစုများအတွက်မျိုးစုံကွဲပြားမှုကိုဖော်ဆောင်ရန်နှင့်အကာအကွယ်များကိုတည်ဆောက်ရန် ယဉ်ကျေးမှုမျိုးစုံဝါဒကို မလျှော့ပြုရန်မှာ များစွာသောနိုင်ငံများတွင် ပြည်သူ့ရေးရာမူဝါဒ၏ သော့ချက်ကျသော လက္ခဏာတစ်ရပ်အဖြစ်ရှိနေသေးသည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံသားပေါင်းစည်းမှုကို အသွင်ကွဲပြားမှုတစ်ခုအဖြစ် မြှင့်တင်ခဲ့စဉ်အလိုက်သင့်နေလိုသူများကလူများစုယဉ်ကျေးမှုကိုလက်ခံရေးကို ပိုမိုကြိုးပမ်းခဲ့ကြပြီး ယင်းသည်ပင် ယဉ်ကျေးမှုမျိုးစုံဝါဒတွင် ယေဘုယျဖြစ်သော လက္ခဏာများစွာကို ပြန်လည်ရရှိစေခဲ့သည်။

ယင်းမူဝါဒများစတင်ကိုင်စွဲခြင်းသည် အနောက်နိုင်ငံများတွင်ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လက်ခံထားသည့်လူနည်းစုအုပ်စုများအား အမျိုးအစားသုံးခုခွဲခြားခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် ယင်းသည် အာရှအခင်းအကျင်းသို့ တိုက်ရိုက်လွှဲပြောင်း နိုင်ဖွယ်မရှိသော်လည်း အစီအစဉ်တကျဖြစ်ရန်အထောက်အကူပြုနိုင်ပြီး တွေးခေါ်မှုကိုနှိုးဆွပေးနိုင်ဖွယ်ရှိသည်။ အုပ်စုသုံးခုမှာနိုင်ငံတော်၏နယ်မြေအတွင်း အကန့်အသတ်ရှိသော သမိုင်းတစ်ခုသာရှိသည့် ရွှေ့ပြောင်းအခြေချလူနည်းစုများ၊ အလွန်ဝေးကွာသည့်ကာလအထိပြန်ကောက်နိုင်သည့်သမိုင်းများရှိသည့် နယ်ပယ်သစ်တွင် အခြေချနေထိုင်ရာနိုင်ငံတော်များရှိကနဦးတိုင်းရင်းသားများနှင့်ဖိနှိပ်ခံထားရသော အမျိုးသားနိုင်ငံဘဝ၏ အချို့ သော အစိတ်အပိုင်းများအဖြစ် ခေါ်ဆိုနိုင်မည့်အမျိုးသားလူနည်းစုများဖြစ်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည်နယ်ပယ် သစ်တွင် အခြေချနေထိုင်သည့်နိုင်ငံတော်တစ်ခု မဟုတ်သည့်အတွက် အဆိုပါ အမျိုးအစားသုံးခုတွင် ဒုတိယမြောက်အမျိုးအစားကို တိုက်ရိုက်အသုံးပြုရန် ဖြစ်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် ယင်း၏ လက်ရှိ အခြေအနေများအရ အခြားအမျိုးအစားနှစ်ခုသည်

ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ဖွယ်ရှိသော ဆီလျော်မှုရှိပုံရသည်။

ယဉ်ကျေးမှုမျိုးစုံဂါဒ မူဂါဒအညွှန်းကိန်းသည် ရွှေ့ပြောင်းအခြေချသော လူနည်းစုများနှင့်ဆက်စပ်သည့် မူဂါဒရှစ် မျိုးဖြင့် ခွဲခြားသတ်မှတ်သည်။ ယင်းတို့မှာ နိုင်ငံရေးခွဲခြားမှုမရှိခြင်း၊ ကျောင်းသင်ခန်းစာများကို ပြန်လည်ပြင်ဆင် ခြင်း၊ မီဒီယာအကဲဆတ်မှု၊ အဂတ်အစားသတ်မှတ်ချက်စံနှင့် အခြား ကင်းလွတ်ခွင့်များ၊ နစ်နိုင်ငံသားခံယူမှု၊ ယဉ် ကျေးမှုဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများအတွက် ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့မှု၊ ဘာသာစကား သင်တန်းအတွက် ဘဏ္ဍာရေး ထောက်ပံ့မှုနှင့် လူမျိုး၊ အသားအရောင်အရ အနှိမ်ခံရခြင်းခွဲခြားရေးကျင့် စဉ်တို့ဖြစ်သည်။အမျိုးသားလူနည်းစု နှင့်ဆက်စပ်သည့် မူဂါဒခြောက်မျိုးရှိသည်။ ဖက်ဒရယ်စနစ်၊ ရုံးသုံးဘာသာစကားအဆင့်အတန်း၊ နိုင်ငံရေးကိုယ်စားပြုမှု၊ ဘာသာစကားသင်တန်းအတွက် ဘဏ္ဍာငွေ ထောက်ပံ့မှု၊ နိုင်ငံရေးအရခွဲခြားမှုမရှိခြင်း၊ နိုင်ငံတကာမြင်သာမှုတို့အပေါ် အာရုံစိုက်သည့် မူဂါဒတို့ ဖြစ်သည်။ အဆိုပါအချက်အလက်များအားလုံးကို အင်တာနက်တွင်အသင့်ရရှိနိုင်ပြီးကျယ်ပြန့် သော စကားအခြေ အတင်ဆွေးနွေးမှုနှင့် လေ့လာသုံးသပ်မှုများပြုလုပ်နိုင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံကို အဆိုပါအခင်းအကျင်း ဖြင့် ဆန်းစစ်ခြင်းဖြင့် များစွာသင်ယူနိုင်မည့်မှာ ရှင်းလင်းနေသည်။ တိုင်းပြည်သည် ယနေ့အချိန်အထိ အခြေခံ နိုင်ငံသားဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ ညီမျှမှုမရှိသေးပေ။ မျိုးစုံကွဲပြားသော လူမျိုး၊ တိုင်းရင်းသား သို့မဟုတ် ယဉ် ကျေးမှုဆိုင်ရာ ရောနှောမှုတစ်ခုနှင့် အခြားနိုင်ငံများက အကောင်အထည်ဖော်သည့် အနည်းငယ်သော မူဂါဒများ သာရှိသည်။ ယခုအချိန်အထိ မြန်မာနိုင်ငံသည် မျိုးစုံကွဲပြားသော အမျိုးသားဂိသေသတစ်ခု ဖော်ဆောင်ရန် ကြိုးပမ်းမှုအနည်းငယ်သာပြုလုပ်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း လက်တလောဖော်ဆောင်နေသော နိုင်ငံရေးပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများသည် ဒီမိုကရက်တစ်နိုင်ငံသားဖြစ်မှုတည်ဆောက်ရေး နည်းလမ်းတစ်ရပ် အဖြစ် လုပ်ဆောင်ရန် အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ်ကို လမ်းဖွင့်ပေးထားသည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံသားဖြစ်မှုအကျပ်အတည်းကို ဖြေရှင်းရန် နည်းလမ်းများကို စဉ်းစဉ်းခြင်းသည် အခက်အခဲ အဖြစ်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ လူမျိုးရေးအတွက် သည်းခံမှုသုညသာထားရှိခြင်းသည် အဖြစ်မနေဖြေရှင်းရမည့် အချက်ဖြစ်သည်။ ယင်းကိုဖြေရှင်းရန် ဒီမိုကရေစီအင် အားစုများသာမက ဘာသာရေးနှင့် စစ်ဘက်ခေါင်း ဆောင်များအပါအဝင် အသွေးအရောင်စုံ နိုင်ငံရေး အင်အားစု များက မြင်သာသော လူထုထောက်ခံမှုကို ရရှိရန်လိုအပ်ပေလိမ့်မည်။ ယင်းနှင့်အပြိုင်တွင် နိုင်ငံသားအားလုံးအတွက် နိုင်ငံသားဆိုင်ရာနှင့် နိုင်ငံရေး ဆိုင်ရာ ညီမျှမှုများရရှိရန် မလွဲမသွေ လိုအပ်သည်။ ယင်းနစ်ဆက်စပ်ပြီး ယဉ်ကျေးမှုချင်းကူးလူးဆက်နွယ်မျိုး စုံကွဲပြားမှု၏ နိုင်ငံရေးခံယူချက်အပြည့် အဂကို ရရှိနိုင်မည်။ မဏ္ဍိုင်ကျသော ယင်းအဂျင်ဒါကိုလွန်လျှင် ပြဿနာပိုမိုရှိုစရာနိုင်စရာရှိနေဆဲဖြစ်ပြီး ပညာရေး၊ မီဒီယာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကဲ့သို့သော သော့ချက်ကျသည့် နယ်ပယ်များတွင် အပြုသဘောဆောင်သည့် မူဂါဒ အပြောင်းအလဲများ လိုအပ်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ သို့တိုင် ကနဦးဖော်ဆောင်မှုများကို မတူညီသော ကမ္ဘာလုံးဆိုင် ရာ အခင်းအကျင်း အမျိုးမျိုးတွင်လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ကာ မြန်မာမူဂါဒချမှတ်သူများ၏ လေ့လာသုံးသပ်မှုလည်း ရရှိနိုင်သည်။ ယင်းတို့ကိုကြည့်လိုက်ခြင်းဖြင့် ဆုံးရှုံးစရာအကြောင်းမမြင်ဘဲ ရနိုင်စရာရှိသည့် အလာအလာများစွာ ရှိသည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံသားဖြစ်မှုအကျပ်အတည်းကိုဖြေရှင်းရာတွင် လုပ်ငန်းအများစုကို ပြည်တွင်းအနေအထားအားဖြင့် ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည်။ လူမျိုးရေး၊ အခွင့်အရေးများနှင့် ပိုမိုမျိုးစုံကွဲပြားသော အမျိုးသားဂိသေသအပေါ်

ခေါင်း ဆောင်မှုပြုနေကြသည့် နိုင်ငံတွင်း၌ ထိပ်ပိုင်းအဆင့်နှင့် အောက်ခြေလူထုအဆင့်နှစ်မျိုးစလုံးသည် ပါဝင်ကြရ မည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း တစ်ချိန်တည်းမှာပင် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းသည် မျိုးစုံကွဲပြား မှုအတွက် လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသော အားပါးတရထောက်ပံ့မှုကိုပြသခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ပညာရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု၊ မီဒီယာသင်တန်းပေးခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာပြန်လည်ဆန်းသစ်ခြင်းနှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်းတို့ ၏ နယ်ပယ်များတွင် မူဝါဒဆိုင်ရာဆောင်ရွက်မှုများကို ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့ရန်ကူ ညီခြင်းဖြင့်လည်းကောင်းပြည်တွင်းအားထုတ်မှုများကိုအထောက်အပံ့ပေးနိုင်သည်။ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများ ကို လူမျိုးရေးနှင့် တိုင်းရင်းသား ထက်အောက်ပုံစံ၏ ထောင်လိုက်ပုံစံများမှ ယဉ်ကျေးမှုခြင်းကူးလူးဆက်နွယ် မျိုးစုံကွဲပြားမှုအပေါ် တည်ဆောက် ထားသည့် ဒီမိုကရက်တစ်နိုင်ငံသားဖြစ်မှု၏ အလျားလိုက်ပုံစံများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းမပြုလျှင် ကျယ်ပြန့်သောအသွင်ကူးပြောင်းမှုကို အောင်မြင်စွာအကောင်အထည် ဖော်ပြီး တိုးတက်မှုဖြစ်ထွန်းမှုကို တွေ့မြင် နိုင်ရန် ခဲယဉ်းသွားမည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးနှင့် စည်းလုံးညီညွတ်ရေး၏ရောဂါဗေဒ

Burmese Politics and the Pathology of Unity

Matthew J. Walton
George Washington University/St Antony's College, Oxford University
matthew.walton@sant.ox.ac.uk

မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိနိုင်ငံရေး အသွင်းကူးပြောင်းမှုတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် အလွန်လျင်မြန်လွန်ခြင်းကြောင့် ပြည်တွင်းကော ပြည်ပတွင်နေထိုင်ကြသည့် ပြည်သူများက ကြောက်ရွံ့စိုးထိတ်မှုများ စတင်ထုတ်ဖော်ပြသခဲ့သည့် ပွိုင့်တစ်ခုသို့ ရောက်ရှိနေသည်။ ယင်းကြောက်ရွံ့မှုများကြောင့် အမျိုးမျိုးသော ဖယ်ကြဉ် ခံအုပ်စုများက (အကယ်၍ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်မှုတိုးတက်မရရှိခဲ့လျှင်) အသိအမှတ်ပြုခြင်းအတွက် တောင်းဆိုမှုများပေါ်ပေါက်လာလေ့ရှိသည်။ ယေဘုယျအကျဆုံးဆိုရလျှင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အဆိုပါ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများသည် ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ ဗမာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် မိမိတို့၏ အကျိုးယုတ်ခဲ့ရသော အနေအထား၏ နိုင်ငံရေးအသိအမှတ်ပြုမှုကို ရှာဖွေနေခဲ့ကြသည်။ များစွာသော (အများအားဖြင့်ဗမာ) နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ (နှင့်နိုင်ငံခြားလေ့လာစောင့်ကြည့်သူများ) ထံမှလာသည့် ယေဘုယျတုံ့ပြန်မှုမှာ ထိလွယ်ရှလွယ်အသွင်ကူပြောင်းရေးကာလအတွင်း ယင်းသို့သော ပုံစံမျိုးနစ်နာ ချက်များကို ကျယ်ကျယ်လောင်လောင်ထုတ်ဖော်ပြသခြင်းသည် အလွန်အရေးကြီးသည့်ကာလတစ်ခုတွင် အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကိုပျက်ပြားစေခြင်းဖြင့် ဖြစ်စဉ်တစ်ခုလုံးကို ပျက်စီးသွားစေနိုင်သည်ဟု ဆို ကြသည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းပြည်သည် နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးအရ တည်ငြိမ်မှုပိုမိုရရှိလာသည့် အချိန်တစ်ခု ရောက်သည်ထိယင်းနစ်နာချက်များကို ရွှေ့ဆိုင်းထားသင့်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းမျှော်လင့်ခဲ့သည့် "မျိုးစုံကွဲပြားမှုရှိလျက်နှင့် စည်းလုံးညီညွတ်မှု"ဆိုသည်ကိုကျွန်တော့်အနေဖြင့်မူ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးပုံစံမှာ "ဗိုလ်ကျစိုးမိုး ခြင်းဖြင့် စည်းလုံးညီညွတ်ခြင်း" နှင့်ပိုတူနေပြီး စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို ထိုသို့တည်ဆောက်ခြင်းသည်တိုင်း ပြည်တွင်းရှိလူနည်းစုအုပ်စုများကို ဆက်လက်လျစ်လျူရှုပြီး စစ်မှန်သောစည်းလုံးညီညွတ်မှုမှကင်းကွာစေမည်ဟုသုံးသပ်လိုပါသည်။

စည်းလုံးညီညွတ်မှုဆိုသည်မှာ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များကြား ကိုလိုနီခေတ်၊ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကာလတို့မှသည်ယနေ့အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလအထိ စဉ်ဆက်မပြတ်ရှိခဲ့သော သဘောတရားတစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။ အချို့သောစည်းလုံးညီညွတ်မှုတောင်းဆိုခြင်းများမှာမဟာဗျူဟာ သို့မဟုတ် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြောင်းတရားများအတွက်ဖြစ်ခဲ့သော်လည်းယခုစာတမ်းတွင်မူ ကျွန်တော်သည်မှန်ကန်သော ကျင့်ဝတ်သီလအလေ့အကျင့်သို့ မဟုတ်စိတ်သန်သည့်အရာ၏ ညွှန်းကိန်းတစ်ခုကို စည်းလုံးညီညွတ်မှုလုပ်ဆောင်ချက်များ၏ ဗမာဗုဒ္ဓဘာသာ အယူအဆပုံနည်းလမ်းကိုသာတင်ပြလိုပါသည်။

အဆိုပါစည်းလုံးညီညွတ်မှုအယူအဆသည် တကယ်တမ်း အားဖြင့် မြန်မာ့နိုင်ငံရေး အဂန်းအပိုင်းအတွင်းသို့ မျိုးစုံသော အသံများနှင့် ရှုထောင့်များ၏ ပေါင်းစည်းပါဝင်စေရန် ဆောက်ရွက်ရာတွင် ဒီမိုကရေစီ မဆန်သော နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်ပြီးအမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးအတွက် ခလုပ်ကန်သင်းတစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင်ယင်းနည်းလမ်းသည်ယခင်စစ်အစိုးရကသာလျင်ကိုင်စွဲကျင့်သုံးခဲ့သည့်နည်းလမ်းတစ်ခုမျှသာမဟုတ်ဘဲအတိုက်အခံနိုင်ငံရေးပါတီဝင်များ နှင့်တရားမျှတမှု၊ တန်းတူ ညီမျှမှု၊ နှင့် ဒီမိုကရေစီဖွံ့ဖြိုးရေးကိုအားထုတ်ဆောင်ရွက်ရန်ကတိကဝတ်ဖြင့်ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားသောအဖွဲ့များပင်လျင် ထိထိရောက်ရောက်ကျင့်သုံးခဲ့သည့် နည်းလမ်း ဖြစ်သည်။

ကိုယ်ကျင့်သီလသဘောတရားတစ်ခုအဖြစ် စည်းလုံးညီညွတ်ခြင်းဆိုသည်မှာ ဘုံရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုအတွက်

မြုပ်နှံခြင်းနှင့် အုပ်စုတစ်ခု သို့မဟုတ် အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ခုကို သစ္စာခံခြင်းဖြစ်ကာ အားလုံး၏အကျိုးအတွက် တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ကိုယ်ပိုင်အကျိုးစီးပွားစွန့် ရန်လိုအပ်ပြီး မိမိကိုယ်ကိုဗဟိုပြုသည်အတ္တကို ငြင်းပယ်သည့် ဗုဒ္ဓလမ်းစဉ်ထဲမှ ထုတ်နုတ်ချက်ပင်ဖြစ်သည်။ ၁၉ ရာစုနှောင်းပိုင်းတွင် ယောအတွင်းဝန်ဦးဖိုးလှိုင်က မင်းညီမင်းသားတို့အားဗုဒ္ဓဟောကြားခဲ့သည့်တရားတော်ထဲမှထုတ်နုတ်ပြီးစည်းလုံးညီညွတ်မှု၏ ကိုယ်ကျင့်သီလဆိုင်ရာကို ရှင်းလင်းစွာ ရှင်းပြခဲ့သည်။ အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်တစ်ခုတွင် ညီညီညွတ်ညွတ်အောင်မြင်ရန် အားထုတ်ရာတွင် တစ်ဦးချင်းအကြိုက်ဘေးဖယ်ထားရမည်ဟု သူကဆိုသည်။ ထို့ပြင် မညီညွတ်မှုဆိုသည်မှာ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်း၏ အုပ်စုတစ်စုသည် မိမိတို့၏အကျိုးစီးပွားကိုသာဆောင်ရွက်ကြသည့် ရလဒ်ဖြစ်ပြီး ယင်းသည် ကိုယ်ကျင့်သီလ ပျက်ယွင်းခြင်း၏ ရလဒ်ဖြစ်သည်။

ကျမ်း၏နောက်ပိုင်းတွင် အဂတိတရားလေးပါးအကြောင်းကို သူက သတိပေးခဲ့သည်။ စည်းလုံးညီညွတ်သောနည်း လမ်းတစ်ခုဖြင့်လုပ်ဆောင်ရာတွင် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏ ကျရှုံးမှုမှာ အချို့သူများ သို့မဟုတ်အဖွဲ့ဝင် အားလုံးသည် အဂတိတရားများ၏ လွှမ်းမိုးမှုခံနေရပြီး ရလဒ်အားဖြင့် မိမိတို့ကိုယ်ပိုင်ကျဉ်းမြောင်းသော အကျိုးစီး ပွားများအရသာ ဆောင်ရွက်ကြတော့သည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင် စည်းလုံးညီညွတ်သောညီလာခံသည် ယင်းတို့ ၏အဖွဲ့ဝင်များသည် အဂတိတရားကိုကျော်လွှားရန်နှင့် အတ္တကင်းမှု၏ စံနမူနာအတိုင်းဆောင်ရွက်ရန်သူတို့၏ ကိုယ်ကျင့်သီလများကို တည်ဆောက်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ကွဲပြားမှုများကိုတိတိပပကျော်လွှားသွားနိုင်သည်ဟု ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် စည်းလုံးညီညွတ်မှုဆိုသည်မှာ တစ်ဦးချင်းစီ၏ ကိုယ်ကျင့်သီလဖွံ့ဖြိုးကာ နိုင်ငံရေးဆုံး ဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာတွင် ကိုယ်ကိုယ်စီးပွားထက်ကျော်လွန်ပြီးလုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းအပေါ် မူတည်နေသည်။

ခေတ်ပြိုင်သုံးစွဲနေသည့်စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအိုင်ဒီယာများလည်းယင်းသဘာဝကိုပင် ကိုယ်ကျင့်သီလသဘော တရားပင်ဖြစ်သည်။ "၂၀၁၇ ရွှေဂါရောင်တော်လှန်ရေး" မတိုင်မီလများက မြန်မာနိုင်ငံတွင်ထုတ်ဝေခဲ့သည့် မြေအောက်ဂျာနယ်တစ်ခုတွင်ပါရှိသည် ဆောင်းပါးတစ်ခုတွင် စည်းလုံးညီညွတ်မှုဆိုသည်မှာ မှန်ကန်သောကိုယ်ကျင့်သီလနှင့် တစ်ဦးတစ်ယောက်၏လှုပ်ရှားမှုကို ထိန်းချုပ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု သံဃာတော်တစ်ပါးကဆိုသည်။ "ညီညွတ်သူတို့မှာ ကိုယ်၊ စိတ်အမူအရာတို့ ရိုးဖြောင့်မှုရှိခြင်း၊ ကိုယ်ကျင့်သီလတရားကောင်းခြင်း၊ ပညာဉာဏ်ဂုဏ်ကြီးမားခြင်းတို့ ပြည့်စုံနေသည်ကိုတွေ့ရမည်ဖြစ်သည်"။ "ညီညွတ်ခြင်းသည် မျှတသောအသိဉာဏ်၊ကိုယ်ကျင့် တရားတို့ဖြင့် ထိန်းချုပ်ခြင်းတို့လိုအပ်မည်" ဟုသူက ဆက်လက်ရေးသားထားသည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ မညီညွတ်ခြင်း မှာ ပြည်သူများ ကိုယ်ကျင့်သီလအားနည်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပြီး ယင်းတို့၏ မိမိကိုယ်ကို ဗဟိုပြုသည်စေ့စော်မှုများကို ထိန်းချုပ်ရန်မတတ်နိုင်သောကြောင့်ဟု မှတ်သားရတော့မည့်ပုံရှိနေသည်။

စစ်တပ်၏ စည်းကမ်းပြည့်ဝသော ဒီမိုကရေစီသဘောတရားမှာ ပါလီမန်ခေတ်အတွင်း ပြင်းထန်ခဲ့သော နိုင်ငံရေး မငြိမ်သက်မှုကို ကြောက်ရွံ့မှုမှ ပေါ်ထွက်လာပြီး စစ်တပ်ကသာ တိုင်းပြည်ကိုတစ်စည်းတစ်လုံးဖြစ်အောင်ကိုင် တွယ်နိုင်သည့် တစ်ခုတည်းသော အင်စတီကျူးရှင်းအဖြစ်ယင်းတို့ဘာသာ ရှုမြင်စေခဲ့သည်။ ဒီမိုရေစီ၏ကွဲပြားနိုင်သော အလားအလားများသည်အလားအလာရှိသောစည်းလုံးညီညွတ်မှုပြုကွဲမှု (စစ်တပ်) ကို ပြုလုပ်နိုင်သည့် အုပ်စုတစ်ခုကသာပြုလုပ်နိုင်ပြီး နိုင်ငံသားတို့အပေါ်တွင်လည်း စည်းကမ်းများပြဌာန်းလာစေခဲ့သည်။

ဒီမိုကရေစီတည်မြဲရေးကို မည်သို့မည်ပုံအကောင်အထည်ဖော်ရမည်ဆိုသည့် စစ်တပ်၏အမြင်မှာ နိုင်ငံရေးတွင် သာမန်လူပုဂ္ဂိုလ်များ (ပုတုဇဉ်) များ၏ အစွမ်းအစမှာ သံသယဖြစ်ဖွယ်ကောင်းပြီး ထိုသို့ဖြစ်လာလျှင် ရလဒ်ကို သတိထားရမည်ဟူသော ပေါ်ပြူလာနိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်ခြင်းအပေါ် ယေဘုယျဗမာအမြင်နှင့်လည်း ကိုက်ညီနေ သည်။ ထို့ကြောင်ပင် နိုင်ငံသားအများစုသည် မိမိတို့၏ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားများထက်ကျော်လွန်ပြီး ရှေ့ဆက်လှမ်းရန် ကိုယ်ကျင့်သီလဆိုင်ရာအခြေခံတစ်ခုကိုရောက်ရှိနိုင်ခြင်းမရှိသေးဘဲ တစ်နိုင်ငံလုံး

အနေဖြင့်အကျိုးဖြစ်ထွန်းမည့် ညီညွတ်သောနည်းလမ်းတစ်ခုတွင် အလားအားဖြင့် အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်သည့် ဒီမိုကရက်တစ်ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်တွင် လည်းပါဝင်ခြင်းမရှိကြပေ။

အစိုးရသတင်းစာတစ်စောင်ဖြစ်သော မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာတွင်၂၀၀၈ ခုနှစ်၌ပါရှိသည့် အယ်ဒီတာ့အာဘော် တစ်ခုတွင် ဒီမိုကရေစီကိုမှန်ကန်စွာမကျင့်သုံးခြင်း၏အန္တရာယ်များကို စာဖတ်သူများအားသတိပေးထားသည်။ ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီခေတ်မအောင်မြင်ခြင်းမှာ ဒီမိုကရေစီကြောင့်မဟုတ်ဘဲ ဒီမိုကရေစီကို ဖော်ဆောင်သူ ကြောင့်သာဖြစ်ပြီး အာဏာကို အတ္တဂါဒဖြင့်ကျင့်သုံးသူများကြောင်းဖြစ်ကာ ပါတီစွဲ၊ အတ္တစွဲများကြောင့်ဖြစ် သည်ဟု ရေးသားထား သည်။ နောက်ထပ်အယ်ဒီတာ့အာဘော်တစ်ခုတွင်လည်း စစ်တပ်သည်သာယင်းအတ္တစွဲကိုကျော်လွှားနိုင်စွမ်းရှိပြီးတိုင်းပြည်အကျိုးသယ်ပိုးနိုင်သည့်ဆိုသောအိုင်ဒီယာကို ရေးသားခဲ့သည်။ စည်းကမ်းရှိစွာပါဝင်ရေး၏ အရေးကြီး ပုံကိုပုံဖော်ထားသည်မှာလည်း နိုင်ငံသားအများစုသည် ဆက်လက်လမ်းညွှန်မှုမရှိဘဲ မှန်ကန်စွာပါဝင်နိုင်ရန် ကိုယ်ကျင့်တရား မရှိသေးခြင်းတို့ဖြစ်နေကြသည်ဟုဆိုပြန်သည်။စစ်တပ်အမြင်အရယင်းသို့ ကိုယ်ကျင့်တရားမဖြူစင်ခြင်းအားအကောင်းဆုံးချိန်တွင် နိုင်ငံတော်အားဆန့်ကျင့်သည့် နိုင်ငံရေးအတိုက်အခံများဖြစ်လာခဲ့ကြ သည်ဟု ဆိုသည်။

"ဒီမိုကရေစီစနစ်အောက်မှာပညာရည်မြင့်မားသူတွေသာစည်းကမ်းတကျနေနိုင်ပြီးအမှန်အမှားကို ခွဲခြားသိမြင်နိုင်တယ်"ဟုအငြိမ်းစားဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးသန်းရွှေက၂၀၀၅တွင်ပြောကြားသည့်မိန့်ခွန်းတစ်ခု၌ ထည့်သွင်းပြော ကြားခဲ့သည်။ ပါလီမန်ခေတ်ကဲ့သို့ တိုင်းပြည်မငြိမ်မသက်ဖြစ်မည့်အခြေအနေကို ပြန်ရောက်သွားမည့်ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သူကသတိပေးခဲ့ပြီး စုပေါင်းဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ယောမင်းကြီးဦးဖိုးလှိုင်ပြောလေ့ရှိသည့် အဂတိ တရားလေးပါးအကြောင်းကိုလည်း ထည့်သွင်းပြောကြားခဲ့သည်။ ထိုအဂတိတရားလေးပါးဆိုသည်ကိုဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကစစ်တပ်အားဝေဖန်ရာတွင်သုံးလေ့ရှိသည်။ "စစ်မှန်တဲ့ဒီမိုကရေစီဆိုတာ နိုင်ငံသားတိုင်းကဆင်ခြင်နိုင်စွမ်းရှိပြီး အဂတိတရားလေးပါးကင်းတဲ့ကိုယ်စားလှယ်ကို ရွေးနိုင်တဲ့အချိန်မှာထွန်းကားနိုင်တယ်"။စစ်တပ်ကဖော်ဆောင်သည့်စည်းကမ်းပြည့်ဝသောဒီမိုကရေစီဆိုသည်မှာ ကိုယ်ကျင့်သီလနှင့် နိုင်ငံရေးအရ ထိန်းကျောင်းပေးမည့် ပုံစံတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး မိမိတို့သည်သာ ကိုယ်ကျိုးမငဲ့ဘဲ တစ်နိုင်ငံလုံးအကျိုးစီးပွားကို ဆောင်ကျဉ်း ပေးနိုင်သည့် တစ်ခုတည်းသောအဖွဲ့အစည်းအဖြစ် ပုံဖော်ထားပြီး (ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး၊ ကိုယ်ကျိုးစီး ပွားမငဲ့ရေး) မိမိတို့၏ စင်ကြယ်ကြောင်းညွှန်းဆိုကာ သူတို့၏ တရားဝင်ဖြစ်မှုအဖြစ် စစ်ခေါင်းဆောင်များကပြသနေခြင်းဖြစ်သည်။

အဆိုပါသံသယဂါဒသည် အတိတ်ကနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များနှင့် စစ်တပ်အပေါ်တွင်သာ အကန့်အသတ်ဖြင့်ရှိနေသည်လည်းမဟုတ်ပေ။ စေမျိုးဆက်ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်မင်းကိုနိုင်သည် သူ့အကျဉ်းထောင်မှလွတ်လာပြီးစတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုတစ်ခုဖြေကြားရာတွင် "စည်းကမ်းရှိဖို့နဲ့ ညီညွတ်ဖို့ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဒီမိုကရေစီနဲ့ထိုက်တန်ကြောင်း ပြသရပါမယ်" ဟုဖြေကြားခဲ့သည်။ ညီညွတ်မှုပေါ်ယင်းသဘော ထားသည် မိမိကိုယ်မိမိအုပ်ချုပ်မှုတွင် ထိထိရောက်ရောက်ပါဝင်ပြီးကိုယ်ကျင့်သီလစွမ်းအား (မိမိတို့အကျိုးစီးပွားကိုကျော်လွန်ပြီး စဉ်းစားနိုင်စွမ်း) ရှိရန်(အမြဲ) နိုင်ငံသားတိုင်း၏စွမ်းဆောင်ရည်ကို မေးခွန်းထုတ်သည့် ဒီမိုကရေစီမဆန်သောသဘောတရားကို အားကောင်းစေသည်။

ပါတီစနစ်၏ စုပေါင်းနိုင်ငံရေးလုပ်ဆောင်မှုအတွက် အမြဲရှိနေခဲ့သော ပူပန်မှုတစ်ရပ်လည်း ရှိနေခဲ့သည်။ နိုင်ငံရေး ပါတီများများပြားနေခြင်းနှင့် ၁၉၅၈ တုန်းကကဲ့သို့ အာဏာရ ဖဆပလ နှစ်ခြမ်းကွဲမှုဖြစ်ရပ်များကို မညီညွတ်မှု၏ သက်သေတစ်ခုအဖြစ်ရှုမြင်ပြီး အစိုးရနှင့်နိုင်ငံသားများ၏ ကိုယ်ကျင့်သီလပျက်ယွင်းခြင်းအဖြစ်လည်း ရှုမြင်သည်။ စစ်အစိုးရအုပ်ချုပ်သည့် ကာလတစ်လျှောက်လုံးနိုင်ငံရေးပါတီများကို အုပ်စုဖွဲ့ဂါဒ၏ သက်သေအဖြစ်ဆက်လက် ရှုမြင်ခဲ့ကြပြီး အထူးသဖြင့် အာဏာလွှဲမပေးခဲ့သည့် ၁၉၉၀ ပြည့်ရွေးကောက်ပွဲနောက်ပိုင်းတွင်ဖြစ်သည်။ ၁၉၉၈ တွင် မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ ဆောင်းပါးတစ်ခု၌ ရေးသားခဲ့သည်မှာ "အဖွဲ့အစည်းများ၏ လှုပ်ရှားမှုများလွတ်လပ် ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အရဆိုလျှင် နိုင်ငံရေး

ပါတီများက ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ခြင်း၊ အာဏာဖီ ဆန်ခြင်း နှင့် မင်းမဲ့စရိုက်ကို မစွန့်လွှတ်သမျှကာလပတ်လုံး အန္တရာယ်ကြီးကြီးမားမားတွေ့နိုင်သည်။ ယင်းသို့ သော လွတ်လပ်မှုမျိုးသည် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းဘောင်ထဲ တွင်သာ ရှိရပေလိမ့်မည်”။ ယခုနေရာတွင် “ထိပ်တိုက် ရင်ဆိုင်ရေး လမ်းကြောင်း” ဆိုသည်မှာသဘောမညီ မှုတစ်ခုခုကိုမျှလက်ခံလိမ့်မည်မဟုတ်ဘဲ တိုင်းပြည်ပြိုကွဲပြီးအစိတ်စိတ်အမွှာမွှာဖြစ်မည့်ပထမဆုံးခြေလှမ်း ဖြစ်သည်ဟုဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ “အာဏာပိုင်များကို ဖီဆန်ခြင်း” ဆိုသည်မှာလည်း အာဏာပိုင်များသည် မည်သည်အရာကောင်းသည်ကို သိပြီး အားလုံးအကျိုးအတွက်လုပ်နိုင် စွမ်းရှိသူများသာဖြစ်သဖြင့်အတိုက်အ ခံမှန်သမျှသည် အတ္တကြီးကာလမ်းလွဲနေသူဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

နောက်ဆုံးအားဖြင့် ညီညွတ်ခြင်းကို ကိုယ်ကျင့်တရားသဘောတရားအဖြစ်ဆွေးနွေးခြင်းတစ်ရပ်သည် မိမိတို့၏ကိုယ်ပိုင်အဖွဲ့အစည်းအတွင်းသဘောထားကွဲလွဲမှုကိုချေမှုန်းရန်ညီညွတ်ခြင်းဆိုသောစကားကို နိုင်ငံရေး အသွေး အရောင်စုံကြားသုံးစွဲခဲ့သည်သည့်နည်းလမ်းကို လစ်လျူရှုရန်မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထိုနည်းလမ်းဖြင့် ညီညွတ်မှုသဘောတရားသည် စည်းကမ်းထိန်းချုပ်ရေးနည်းလမ်းတစ်ရပ်အဖြစ်အလုပ်လုပ်ပြီး အဖွဲ့အစည်း တွင်းအငြင်းအခုံကို အနိုင်ရရန် သို့မဟုတ် အစဉ်အဆက်သဘောထားမတူညီမှုတစ်ခုကိုအတိတ် တွင်ထားပြီး ရှေ့ဆက်ရန်သုံးကြသည်။ ကိုယ်ကျင့်တရားဇာတ်သွင်းထားသော ညီညွတ်မှုကဲ့သို့သဘောတရားသည် သဘောထားကွဲလွဲခြင်း သို့မဟုတ် လူနည်းစုအမြင်များကို ဖိနှိပ်ရာတွင်သုံးကြသည်ဟု ပညာရှင်များစွာက မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။ မိမိတို့၏ မူဝါဒများကို သဘောမတူသူများအား ကိုယ်ကျင့်တရားလိုက်နာကျင့်သုံးမှုကို ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေးသို့မဟုတ်ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမေးခွန်းထုတ်ခြင်းဖြင့်သုံးကြခြင်းဖြစ်သည်။

အမျိုးသားညီညွတ် ရေးအပေါ် ဗမာကြီးစိုးသော သဘောတရားကြောင့် အမျိုးသားပြန်လည်သွေးစည်းညီ ညွတ်ရေး အတွက် အကြီးမားဆုံးအတားအဆီးတစ်ခုဖြစ်သည်ဟု ကျွန်တော်ကဆိုချိန်တွင် တိုင်းပြည်တွင်း၌ ဗမာမဟုတ်သူ များနှင့် အခြားသော လူနည်းစုအုပ်စုများကြားတွင်လည်း ညီညွတ်မှုနှင့်ပက်သက်ပြီး ကွဲပြား မှုများပြည့်နှက်နေပြီးပဋိပက္ခများလည်းပေါ်ပေါက်စေခဲ့သည်။ ဥပမာ ခရစ်ယာန်များသည် ကရင်တိုင်းရင်းသား များကြားတွင်လူများစုမဟုတ်သည့်တိုင် ရစ်ယာန်များသည် KNU ၏ ခေါင်းဆောင်မှုနေရာများတွင် စိုးမိုးထား ပြီး ကရင်တိုင်းရင်းသား အတိုက်အခံဂိုသေသကို ခရစ်ယာန်အဖြစ်ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်မှတ်ယူကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာများကို ခွဲ ခြားသည်ရလဒ်ထွက်ပေါ်ခဲ့ပြီး လှုပ်ရှားမှုအတွင်း ဗုဒ္ဓဘာသာကရင်များကို အသိအမှတ်ပြုမှုမရှိခဲ့ပေ။DKBA နှင့်KNU တို့ကြား အကွဲအပြဲသည် မျိုးစုံကွဲပြားသော နိုင်ငံရေးအသိုက်အဂန်း တစ်ခုတွင် ညီညွတ်မှုရရှိနိုင်ရေးနှင့်ပက်သက်ပြီး ရောထပ်ပစ်ခြင်းနှင့် ဗိုလ်ကျစိုးမိုးခြင်းတို့၏ အဖျက်သဘော သက်ရောက်မှုများ၏ ဥပမာတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ညီညွတ်မှုကိုကိုယ်ကျင့်သီလသဘောတစ်ခုအဖြစ်အကျဉ်းရုံးဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်လည်း ဗမာဗုဒ္ဓဘာသာလော ကီအမြင်အတွင်း အနက်ကောက်ချိန်တွင် နိုင်ငံရေးသဘောတရားအရ နောက်ထပ်ထင်ရှားသောမျက်နှာစာ များထုတ် ယူသည့်နည်းလမ်းများဖြင်လည်း ရှိကြသည်။ ညီညွတ်မှုသည် မှန်ကန်သောကိုယ်ကျင့်တရားကျင့် သုံးခြင်း၏ ညွှန်းကိန်းတစ်ခုဖြစ်သည်ဆိုသောယင်းသဘောတရားအရအုပ်စုတစ်ခုတွင်လူပုဂ္ဂိုလ်များ၏စွမ်း ဆောင်နိုင်ရည်သည်ကိုယ်ပိုင်အကျိုးစီးပွားဆီသို့တိမ်းညွတ်တက်သည့် လူ့သဘာဂကို ကျော်လွှားနိုင်မည်ဖြစ် သည်။ ယင်းလုပ်ဆောင်ချက်များကို ကိုယ်ကျင့်သီလသဘောတရားအကဲဖြတ်ချက်တစ်ခုအ ဖြစ်ရှုမြင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ညီညွတ်မှုကိုခြိမ်းခြောက်သူသည်အတ္တနွံထဲနစ်နေပြီး တစ်ကိုယ်ရည်ဆန္ဒ၏တွင်းနက်ထဲကျနေကာ အသိုက်အဂန်း၏ အကျိုးအမြတ်အတွက် ရှုမြင်ရန် သို့မဟုတ် လုပ်ကိုင်ရန် မတတ်နိုင်သူဖြစ်ရမည်။ ညီညွတ်မှု သဘောတရားကို ထိန်းချုပ်ထားသူတို့သည် မိမိတို့ကိုယ်ကို ကိုယ်ကျင့်သီလအားဖြင့် မြင့်မြတ်သူအဖြစ်ထား ကြပြီး မိမိတို့သည် မိမိတို့၏ဆန္ဒများကို ကျော်လွှား နိုင်သူများအဖြစ်ရှုမြင်ကာ အားလုံးအတွက်အကျိုးရှိမည့် ပန်းတိုင်တစ်ခုသို့ ရောက်ရှိရန် တစ်ဦးတစ်ယောက်၏အကျိုးစီးပွားများကိုပင် စတေးသည်။

ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကာလတွင် နေရာပျောက်နေရသူများ

The Displaced in Reform

Khin Khin Lwin
UNESCO Yangon
kk.trublions@gmail.com

ယခုအသွင်ကူးပြောင်းမှုကာလအတွင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဂါဒီတွေက မြန်မာ့နိုင်ငံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို ဦးဆောင်နေကြတယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း နယ်စပ်ဒေသများနဲ့ ပဋိပက္ခ/ပဋိပက္ခအလွန်ဇုန်များက အခြေအနေကတော့ မတည်ငြိမ်မှုနဲ့ မလုံခြုံမှု မြင့်မားနေဆဲပါပဲ။ တရားမဝင်ကုန်သွယ်မှု၊ သဘာဝသယံဇာတတွေ ထုတ်ယူမှု၊ စီးပွားရေးမညီမျှမှုနဲ့ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းတွေအတွက် အပြင်းအထန်ယှဉ်ပြိုင်နေမှုတွေဟာ ပဋိပက္ခတွေကို မီးထိုးပေးပြီး ရပ်ရွာများနဲ့ တိုင်းပြည်ရဲ့ အသွင်ပြောင်းရေးအလားလာကို ခြိမ်းခြောက်လျက်ရှိပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲတွေမှာ စစ်တပ်အရာရှိတွေစတင်ပါဝင်လာကြပေမယ့် ငြိမ်းချမ်းရေးကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဟာ ရှေ့မတိုးနောက်မဆုတ်နှင့် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာလုပ်ရှားမှုကင်းပခြင်းတို့နဲ့ ကိုင်တွယ်ရခက်တဲ့ ကိစ္စတစ်ရပ်အဖြစ်ရှိနေဆဲပါပဲ။ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အသွေးအရောင်စုံတွေကြား ညီမျှသောအာဏာခွဲဝေမှု၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်များနဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတို့ဟာလည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဖြစ်စဉ်ရှေ့ဆက်ဖို့ မောင်းနှင်ရမယ့် မရှိမဖြစ်ကိစ္စအဖြစ် ရှိနေဆဲပါ။ တိုးတက်နေပုံရတဲ့ အပြင်ပန်းသဏ္ဍာန်ရဲ့နောက်ကွယ်မှာတော့ တရားမျှတမှုမရှိခြင်းက နက်ရှိုင်းစွာရှိနေပါတယ်။ သိသာထင်ရှားတဲ့ လွတ်လပ်မှုအသစ်တွေရရှိခဲ့ပေမယ့် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနဲ့ အခြား အခြေခံဝန်ဆောင်မှုတွေကတော့ ဆိုးဆိုးရွားရွားကန့်သတ်ခံထားရဆဲဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့် အဖယ်ကျဉ်ခံရဆုံးနဲ့ အထိခိုက်လွယ်ဆုံးသူတွေအတွက် မယုံကြည်မှုတွေ၊ အကြမ်းဖက်မှုတွေနဲ့ ဆိုးရွားစွာပြုမှုများရှိနေပါတယ်။ မြန်ဆန်တဲ့ အပြောင်းအလဲတွေနဲ့ စိတ်လှုပ်ရှားစရာ အခွင့်အလမ်းတွေပေါ်ထွန်းနေပေမယ့် ကချင်နဲ့ ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွေက ပဋိပက္ခတွေရဲ့ အကျိုးဆက်ကိုခံစားရတဲ့ ရပ်ရွာတွေထဲမှာတော့ မသက်မသာ ဖြစ်နေပါတယ်။ အသွင်ကူးပြောင်းရေးမှာ သာမန်ပြည်သူတွေ ဘာတွေဖြစ်နေသလဲ။ ရွှေ့ပြောင်းခံဘဝနဲ့ နေထိုင်ရတာကို သက်ကြီးရွယ်အိုများ ဘယ်လိုခံစားရသလဲ။ လူငယ်တွေ ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ တကယ့်တိုက်ပွဲတွေကဘာလဲ။ ကလေးသူငယ်တွေ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်အောင် ဘယ်သူတွေ လုပ်တာလဲ။ မိခင်တွေရဲ့ ခေါင်းထဲမှာတောက်လောင်နေတဲ့ မေးခွန်းကဘာလဲ။ ဒီအခွင့်အလမ်းကို အသုံးချပြီး သူတို့ရဲ့အသံကို ဖော်ထုတ်ကာ ကျွန်မတို့က သူတို့ကိုယ်စားပြောပြသွားပါရစေ။

ကချင်လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့(KIO) သို့မဟုတ် အစိုးရမထိန်းချုပ်တဲ့ဒေသတွေမှာ ရွှေ့ပြောင်းခံရသူ ၆ဂဂဂဂ နီးပါးရှိပြီး အစိုးရထိန်းချုပ်ထားတဲ့ဒေသတွေမှာ ၄ဂဂဂဂ နီးပါးရှိပါတယ်။ တိုက်ရိုက်တိုက်ခိုက်ခံရမှု ဒါမှမဟုတ် စစ်တပ်ကြောင့်ဖြစ်လာတဲ့ အကြမ်းဖက်မှုတွေကို ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်လို့ ရွာသားတွေဟာသူတို့အိမ်တွေကနေထွက်ပြေးခဲ့ကြတယ်။ အစပိုင်းတုန်းကတော့ အခြေအနေကို စောင့်ကြည့်ဖို့၊ သူတို့အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်တွေကို အစာကျွေးဖို့နဲ့ သူတို့စိုက်ခင်းတွေကို စောင့်ရှောက်ဖို့ လူတွေက သူတို့ရွာနားလေး ဒါမှမဟုတ် တောထဲမှာနေနေခဲ့ကြတယ်။ တိုက်ပွဲတွေဆက်ဖြစ်မယ်အနေအထားလည်းဖြစ်လာရော လူတွေဟာ ဘုရားကျောင်းဝင်တွေ၊ ဘုန်းကြီးတွေနဲ့ ပြည်တွင်းရွှေ့ပြောင်းခံရသူတွေအတွက် သတ်မှတ်ထားတဲ့ ဒုက္ခသည်စခန်းတွေကို စပြောင်းခဲ့ကြတယ်။ ရက်သတ္တပတ်ပေါင်းများစွာ အသက်ရှင်လွတ်မြောက်ခဲ့တဲ့ လူတစ်ဦးချင်း ဒါမှမဟုတ် အုပ်စုလိုက် ကျွန်မတွေ့ဆုံပြီး သူတို့ရဲ့ ကြောက်ရွံ့စိုးထိတ်မှု၊ မရေမရာခံစားရမှု၊ နာကျင်မှု၊ စိတ်ဒုက္ခနဲ့ ရုန်းကန်မှုတွေကို နားထောင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီလူပုဂ္ဂိုလ်တွေတစ်ဦးချင်းစီကိုတော့ "ရွှေ့ပြောင်းခံ

ရတဲ့ သူတွေ” ဒါမှမဟုတ် “စစ်ရဲ့သားကောင်” လို့ အမည်တပ်ခံခဲ့ရတယ်။ သူတို့ရဲ့ခါးသီးမှုတွေကတော့ အထင်အရှားပါပဲ။ “တို့ရွှေ့ပြောင်းခံရသူတွေလည်းမဟုတ်ဘူး။ စစ်ရဲ့သားကောင် တွေလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါ တို့မြေ၊ တို့ရဲ့ ဘိုးဘွားပိုင်မြေ။ တို့ဒီမြေမှာ တို့တွေမျိုးဆက်ပေါင်းများစွာ နေထိုင်ခဲ့ကြတယ်။ တို့က ဘယ်လိုလုပ် ရွှေ့ပြောင်းခံရသူတွေဖြစ်ရမှာလဲ။ တို့က မြို့ကလူတွေလို ချမ်းလည်းမချမ်းသာ၊ ပညာ လည်း မတတ်ပေမယ့် တို့ရဲ့မြေကို တို့ပိုင်တယ်။ တို့အသက်မွေးဖို့ တို့ပိုင်တဲ့မြေမှာ တို့အလုပ်လုပ်ကြတယ်။ တို့တွေ ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိ ရှင်သန်နေထိုင်ကြတယ်။ တို့တွေကို ဒီအခြေအနေရောက်အောင် အဓမ္မလုပ်ခဲ့ကြတာ”။ ဒီလိုခံစားမှုမျိုးတွေဟာ ဒုက္ခသည်စခန်းတွေမှာနေထိုင်ရသူတွေအားလုံးမှာရှိကြတယ်။

အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အနာဂတ် ကာလသုံးပါးစလုံးမှာ ဒီလူပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ပြောတဲ့ ဆုံးရှုံးမှု၊ ချို့ငဲ့မှုနဲ့ ပူပန်မှုတွေရှိနေပါတယ်။ အတိတ်တုန်းက သူတို့တွေဟာ သူတို့ဘဝရဲ့ အလုပ်အကိုင်နဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ ဆုံးရှုံးရတာနဲ့ ရင်ဆိုင်ခဲ့ကြရတယ်။ ပစ္စုပ္ပန်မှာလိုအပ်ချက်တွေ၊သက်သောင့်သက်သာဖြစ်မှုတွေနဲ့အခွင့်အလမ်းတွေ ချို့ချို့ငဲ့ငဲ့ နဲ့ ရင်ဆိုင်နေရတယ်။ အနာဂတ်မှာတော့ သူတို့တွေဟာ လုံခြုံမှုနဲ့ဆိုင်တဲ့ကိစ္စတွေ၊ မြေယာဆုံးရှုံးမှုတွေ နဲ့ ဘဝတွေနဲ့ဆွေမျိုးသားချင်းတွေ ပြန်လည်တည်ဆောက်ဖို့တွေနဲ့ ရင်ဆိုင်ကြရမှာပါ။ ဒေသမှာရှိတဲ့ များစွာ သော အစိုးရနဲ့ အစိုးရမဟုတ်တဲ့လက်နက်ကိုင်အုပ်စုတစ်စု ဒါမှမဟုတ် အားလုံးရဲ့ ဖိအားကြောင့် ဒါမှမဟုတ် ကိုယ့်သဘောနဲ့ကိုယ် ကျေးရွာတွေကို စွန့်သွားခဲ့တယ်။ တစ်ချို့ဒေသတွေမှာ ကချင်တိုင်းရင်းသားတွေ နဲ့ လူမျိုးစုနွယ်ဝင်တွေဟာ အဓမ္မမောင်းထုတ်ခံရပေမဲ့ ကျန်တဲ့သူတွေကို ဆက်နေခွင့်ပေးပြီး အိမ်နီးချင်းတွေနဲ့ ရပ်ရွာတွေကြား သံသယနဲ့ကွဲပြားမှုတွေ ဖန်တီးကြတယ်။ အခြားဒေသတွေမှာတော့ ဒေသခံတွေဟာ အဲဒီ လက်နက်ကိုင်အုပ်စုနှစ်စု ဒါမှမဟုတ် နှစ်စုထက်ပိုတဲ့အုပ်စုတွေရဲ့ အခွန်ကောက်ခြင်းနဲ့ အကျပ်ကိုင်ခြင်းခံရ ပြီး သူတို့ရဲ့ ရင်းမြစ်တွေ၊ သူတို့ရဲ့ ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာသာယာမှုတွေ ပျက်စီးခဲ့ရတယ်။ အဲဒီ ရပ်ရွာတွေအတွက်တော့ ဘဝမှာ မထင်ရှားဆုံးအရာတွေမှာတောင် ဘယ်တော့မှ တူမှာမဟုတ်ပါဘူး။ မိသားစုတွေ တစ်ကွဲတစ်ပြားဖြစ်ပြီး တစ်ယောက်က အစိုးရစစ်တပ်အတွက် တိုက်ပွဲဝင်ချိန်မှာ နောက်တစ် ယောက်က အစိုးရမဟုတ်တဲ့ လက်နက်ကိုင်အုပ်စု ဒါမှမဟုတ် ပြည်သူ့စစ်အတွက် တိုက်နေရတယ်။ ဆွေ မျိုးသားချင်းအရေးမှာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခွင့်အာဏာကြောင့် ဆိုးရွားတဲ့ အကျိုးဆက်တွေဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ မိသား စုတိုင်းဟာ သားတစ်ယောက်၊ နှစ်ယောက်၊ သုံးယောက်ကို ရှေ့တန်းပို့ရပြီး တစ်ခါတစ်လေမှာ သားတွေ အားလုံးကို ရှေ့တန်းပို့ခဲ့ရတယ်။ သမီးတွေကိုတော့ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး ဒါမှမဟုတ် လူမှုရေးဝန်ဆောင် မှုတွေအတွက် ပေးလိုက်ရပြီး အဆက်အသွယ်ကောင်းကောင်း သို့မဟုတ် လွှမ်းမိုးမှုကောင်းကောင်းရှိရင် တော့ သူတို့ကလေးတွေကို ပဋိပက္ခနဲ့ဝေးရာဆီကို ပို့နိုင်တဲ့ မျှော်လင့်ချက်နည်းနည်းတော့ရှိပါတယ်။

ဒုက္ခသည်စခန်းများက နေအိမ်တွေက အခြေခံအားဖြင့် ဂါးတိုင်တွေကိုအသုံးပြုပြီး သွပ်နဲ့ ကိုးထပ်သားမိုး ကာထားကာ အကြမ်းအားဖြင့် ၁၀ပေx ၁၅ ပေ အခန်းတွေကို ဂါးကပ်တွေနဲ့ ကာရံထားတာပါ။ တစ်ချို့ စခန်းတွေမှာဆိုရင် သွပ်အစား တာလပတ်အပြားတွေကို အသုံးပြုထားပါတယ်။ အဆုံးရှုံးခံတွေရဲ့ မြေမှာ ကျွန်မ သုံးလနီးပါးလောက်နေထိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်တွေမှာ စခန်းတွေနဲ့ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရာဒေသတွေ က ရပ်ရွာတွေဟာ တစ်ကိုယ်ရည်သုံးပစ္စည်းတွေ၊ အိုးအိမ်နဲ့မြေယာ၊ အသက်မွေးဝမ်း ကြောင်းမှု၊ ကောက်ပဲ သီးနှံနဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေ၊ ပညာရေးအခွင့်အလမ်းတွေ၊ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုတွေ၊ ဂုဏ်သိက္ခာစတဲ့ ဆုံးရှုံးမှုတွေနဲ့နေထိုင်တက်အောင် တစ်ဖြည်းဖြည်းသင်ယူခဲ့ပါတယ်။ စခန်းတွေမှာ နေရာချို့တဲ့တာ၊ မိသား စုတွေကြားစည်းလုံးညီညွတ်မှုချို့တဲ့တာ၊ ဆက်ဆံရေးတွေနဲ့ အဆက်အသွယ်ချို့တဲ့တာ၊ အစားအသောက် ချို့တဲ့တာ၊ အသွားအလာချို့တဲ့တာ၊ အလုပ်အကိုင်ချို့တဲ့တာ၊ စိတ်ခွန်အားချို့တဲ့တာ၊ မျှော်လင့်ချက်ချို့တဲ့ တာ၊ အနာဂတ်မှာဘာဖြစ်လာမလဲဆိုတဲ့ သေချာမှုချို့တဲ့တာစတဲ့ ချို့တဲ့မှုတွေနဲ့နေထိုင်တက်အောင် နေ့စဉ် ရုန်းကန်နေရပါတယ်။ စခန်းအတော်များများမှာ ထင်းမီးလည်းရှားသလို လတ်ဆတ်တဲ့ အသားငါးနဲ့ အသီး အရွက်လည်းရှားပါတယ်။ တစ်ချို့စခန်းတွေမှာဆို ထင်းခွေဖို့ မိုင်နဲ့ချီပြီး အူဟောင်းလောင်းနဲ့လမ်းလျှောက်

သွားရတယ်။ ဈေးတွေကလည်း ငါးရက်တစ်ဈေးပဲဖွင့်ပေမယ့် လူနည်းစုပဲ အစားအသောက်ဝယ်နိုင်ပါ တယ်။ စခန်းတွေက မိသားစုအများစုကတော့ တစ်နေ့မှာ နှစ်နပ်ပဲချက်နိုင်ပါတယ်။ မနက်စာကို နံနက် ၈ နာရီ လောက်မှာ ချက်ပြီး ညနေစာကိုတော့ လေးနာရီခွဲလောက်မှာ ချက်ကြပါတယ်။ ချက်ပြုတ်စားကြတာ ကတော့ အဓိကအားဖြင့် အသီးအရွက်၊ သစ်မြစ်သစ်ဥတွေဖြစ်ပြီး ဈေးနေ့မှာဆိုရင်တော့ ဘဲဥ၊ ကြက်ဥ ဒါမှ မဟုတ် ငါးနည်းနည်းပါပါတယ်။ အသားလတ်လတ်ဆတ်ဆတ်ကတော့ ကျွန်မတို့တတ်နိုင်တဲ့အနေအထား မရှိပါ ဘူး။ တစ်ခါတစ်ခါတော့ အသားခြောက် ဒါမှမဟုတ် ငါးပိကောင်ကို ဂျုံးမြစ်တွေ၊ ငရုတ်သီးတွေနဲ့ ကြော် ချက်စားတဲ့အခါလည်းရှိပါတယ်။

သယံဇာတကြွယ်ဝတဲ့အခြားတိုင်းပြည်တွေမှာလိုပဲ အဲဒီဒေသက ပဋိပက္ခတွေမှာမှာလည်း တစ်ဗိုလ်ဆင်း တစ်ဗိုလ်တက်နဲ့ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေကို သိမ်းကြုံးယူငင်သွားကြတာပါပဲ။ အခုအချိန်အထိတော့ စစ်ပွဲမှာ ဘယ် သူနိုင်နိုင် တိုင်းပြည်ကို ဈေးအမြင့်ဆုံးပေးနိုင်သူလက်ထဲရောင်းဖို့ သူတို့တွေကြား တိုက်ပွဲတွေဖြစ်ပြီး ငြိမ်း ချမ်းရေးရဲ့ အကျိုးရလဒ်တွေကို ခွဲဝေကြမှာပါ။ တိုက်ပွဲကြောင့် ဒေသခံတွေ ထွက်ပြေးနေရစဉ်မှာ သူတို့ အိုးအိမ်တွေကိုတော့ ဆာလောင်ပြီး မဂရေစာဖြစ်နေတဲ့ အောင်နိုင်သူတွေက သိမ်း၊ အမျိုးမျိုး သော လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့တွေက လောဘဇောတိုက်နေတဲ့ ကင်းတပ်ဖွဲ့တွေက သူတို့တိရစ္ဆာန်တွေကို သတ်ဖြတ် စားသောက်၊ သူတို့စိုက်ခင်းတွေနဲ့ သစ်တောတွေကို ခုတ်လှဲ၊ သူတို့ရဲ့မြေယာကို အာဏာရှိသူတွေရဲ့အဆက် အသွယ်နဲ့ ဒေသခံတွေ သို့မဟုတ် ပြင်ပက လူတွေက သိမ်းယူတာကိုခံကြရတယ်။ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခ အတွေ့အကြုံရှိပြီး အစိုးရနဲ့ ကေအိုင်အေနစ်ဖွဲ့စလုံးက ကတိတွေချိုးဖောက်တာခံရဖူးတဲ့ လူကြီးအများစုက တော့ ငြိမ်းချမ်းတဲ့ကာလတွေမှာ တော်မှတ်နေတာထက်စာရင် တိုက်ပွဲဝင်ရင်းသေသွားတာက ပိုပြီး ဂုဏ် သိက္ခာရှိတယ်လို့ယုံကြည်ကြတယ်။ မိသားစု၊ သူငယ်ချင်းအပေါင်းအသင်း၊ အောင်မြင်မှုနှင့် -စတာတွေကို စိတ်ကူးယဉ်အိပ်မက်မက်နေစဉ်မှာ ငယ်ရွယ်သူတွေကတော့ သူတို့ရဲ့ မူးယစ်ဆေးစွဲခြင်း၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဆိုးဆိုးရွားရွားပြုမူခံရခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခံရခြင်း၊ အဓမ္မစစ်သားစုဆောင်းခံရခြင်း၊ ပြည့်တန်ဆာအဖြစ် သွတ် သွင်းခံရခြင်းနှင့် HIV စတဲ့ သူတို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်တိုက်ပွဲကို ဆင်နွှဲနေကြပါတယ်။ အားလုံးထဲမှာ အသားကျ အောင် အနေတတ်ဆုံးအုပ်စုဖြစ်တဲ့ ကလေးငယ်တွေကတော့ စိုးရိမ်ပေမယ့် ဂုဏ်ယူနေတဲ့ သူတို့ရဲ့လူကြီးသူ မတွေရဲ့မျက်စိအောက်မှာ သူတို့သဘာဝအတိုင်း အချုပ်အခြယ်မရှိဘဲ ကစားခြင်း၊ တေးဆိုခြင်း၊ ကခုန်ခြင်း တွေကိုပြုနေကြပေမယ့် သတိပြုစရာတစ်ခုခုရှိနေကြပါတယ်။

သူတို့ရပ်ရွာတွေ၊ မြေယာတွေနဲ့ သက်သောင့်သက်သာရှိလှတဲ့ သူတို့ရဲ့အိမ်တွေကနေ ခွဲခွာနေရတာဟာ အလွန်ပဲနာကြင်ခံစားခဲ့ရပါတယ်။ ဂုဏ်ယူစွာနဲ့နေထိုင်လာခဲ့တဲ့ ဒီလူတွေအတွက်တစ်ပြေးညီ ရှက်စရာ ကောင်းစေတာကတော့ ပေးစာကမ်းစာကိုလက်ခံရတာ၊ စုတ်ပြတ်ပြီး တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းမှုလည်းမရှိဘဲ ကိုယ်ပိုင်ဘဝ၊ ပစ္စည်းပစ္စယနဲ့ လုံခြုံရေး မရှိတဲ့နေရာမျိုးတွေမှာ နေရလေ့ရှိတာ၊ ရင်းမြစ်တွေနဲ့ပက်သက်ပြီး ဖြစ်လာတဲ့ တင်းမာမှုတွေကြောင့် မြို့ခံရွာခံတွေရဲ့ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းနဲ့ဗိုလ်ကျခြင်းခံရတာ၊ သူတို့မိသားစုတွေ ကို မထောက်ပံ့နိုင်တာ ဒါမှမဟုတ် ရိုးရာအစဉ်အလာအတိုင်းမနေနိုင်တာ၊ အရေးကြီးတဲ့ ရိုးရာနဲ့ ပွဲလမ်း သဘင်တွေ ကျင်းပတာမျိုးလို ရပ်ရွာမှာ မျှော်လင့်ထားတဲ့ အခန်းကဏ္ဍကို မလုပ်နိုင်တာ၊ သူတို့ကလေးတွေရဲ့ ပညာရေးအခွင့်အလမ်း ရေရာဖို့၊ ဘဝတစ်လျှောက်အထောက်အပံ့ဖြစ်ရာကို ရှာဖွေဖို့နဲ့ ဝင်ငွေမရှိတာကြောင့် ဂုဏ်ဆောင်မှုတွေရဖို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ လူကြီးသူမတွေကတော့ အသုံးမဝင်ဖြစ်မှု၊ စိတ်ကျမှု၊ ဂမ်းနည်းမှု၊ သူတို့ဘဝ ရဲ့ အလုပ်နဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ မပြည့်စုံမှုစတာတွေဟာ ခံစားချက်တွေကို ဖော်ပြကြတယ်။ ဒါတွေဟာ သူတို့သက်တမ်းမှာ မျှော်လင့်လို့မရတော့ဘဲ ပြန်မရ နိုင်တော့တဲ့ ဆုံးရှုံးမှုတစ်ရပ်ပါပဲ။

စခန်းတွေမှာရှိတဲ့ မိသားစုတွေဟာ အရက်အလွန်အကျွံသောက်တာ၊ မူးယစ်ဆေးဝါးအလွယ်မရနိုင်တာ၊ အရည်အသွေးမပြည့်မဝနဲ့ လုံခြုံမှုမရှိတဲ့ နေရာထိုင်ခင်းတွေ၊ အန္တရာယ်ရှိတဲ့အခြေအနေတွေ၊ ယောကျာ်းလေး တွေနဲ့ မိန်းကလေးတွေကို နီးနီးကပ်ကပ်ရှိနေတာ၊ အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုနဲ့ မလိုချင်ဘဲ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ရတာ

တွေစတဲ့ အကြမ်းဖက်မှုနဲ့ ဆိုးဆိုးရွားရွားပြုမူမှုတွေကို ကျူးလွန်တာ ဒါမှမဟုတ် ရင်ဆိုင်ရာတာတွေရှိပါတယ်။ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရသူတွေဟာ ဒုက္ခသည်စခန်းတွေမှာနေထိုင်စဉ် ဝင်ငွေရှာဖို့ အလွန်ခက်တာကြောင့် လူနေထိုင်မှုရဲ့ နောက်ဆက်ဆွဲအကျိုးဆက်နေတွေဖြစ်တဲ့ သင့်လျော်တဲ့ ဆေးဝါးကုသမှု၊ ပညာရေး၊ လုံခြုံစိတ်ချခြင်းကို ခံစား ရမှုစတာတွေ မျက်နှာစာအမျိုးမျိုးနဲ့ရင်ဆိုင်ရပြီး ကိုယ့်ခြေထောက်ပေါ် ကိုယ်ရပ်ဖို့နဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာ ရေးတွေမှာ အနုတ်လက္ခဏာဆောင်တဲ့ သက်ရောက်မှုတွေဖြစ်စေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ ထိခိုက်လွယ်တဲ့ ရပ်ရွာတွေ က လက်လုပ်လက်စားအလုပ်သမားတွေရဲ့ အခွင့်အလမ်းတွေဟာလည်း ခေါင်းပုံဖြတ်ခံရပြီး လုပ်ခနည်းနည်း ပဲရကြပါတယ်။ သူတို့တွေဟာ တရားမဝင်နယ်ခြားဖြတ်ကျော် အလုပ်လုပ်တာ၊ ကိုယ့်ကိုကိုယ်၊ ရပ်သူရွာသား ဒါမှမဟုတ် မိသားစုဝင်တွေကို လူမှောင်ခိုသမားတွေလက်ထဲ ရောင်းစားတာမျိုးတွေလို အန္တရာယ်ရှိသော် လည်း မဖြစ်မနေရွေးရမည့်ဗျူဟာတွေထဲ သက်ဆင်းခဲ့ရပါတယ်။ စခန်းတွေရဲ့ အဝင်၊ အထွက်ကိုလည်း စခန်း ကော်မတီများက တင်းတင်းကြပ်ကြပ် စည်းကမ်းထုတ်ထားပြီး စခန်းအပြင်မထွက်ရ နာရီများနဲ့ အပြင်သို့ ခရီးသွားသူကို စခန်းအပြင်တွင်ထွက်တဲ့အချိန်ကာလတွေ မှတ်တမ်းတင်တဲ့စနစ်များတွေထားရှိပါတယ်။ အဲဒီ လိုလုပ်တာဟာ လူမှောင်ခိုခြင်း၊ စစ်တပ် စစ်သားစုဆောင်းခြင်းနဲ့ ပြည့်တန်ဆာအဖြစ်သွင်းသွင်းခြင်းစတဲ့ အခွင့်အလမ်းတွေ လျော့ကျစေခဲ့ဖို့လို့ ဆိုပါတယ်။

စစ်ပွဲပြန်ဖြစ်တဲ့အချိန်မှာ အကြာကြီးဆက်ဖြစ်နေဖို့ ဘယ်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကမှ မမျှော်လင့်ခဲ့ကြပါဘူး။ ပဋိပက္ခဟာ ဒုတိယနှစ်ထဲဝင်လာချိန်မှာတော့ ပဋိပက္ခအချိန်ပြီးမှာလဲ၊ အကျပ်အတည်း ရှည်ကြာလာရင် ဘာဖြစ်လာမှာလဲဆိုတဲ့ မရေရာမှုတွေကြောင့် ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်မှုတွေ မြင့်လာပါတယ်။ ရွှေ့ပြောင်းနေ ထိုင်ရသူတွေကြားမှာ သတိတရားက လွန်စွာအားကောင်းပြီး သူတို့ဘဝရဲ့ မရေရာသော အနာဂတ်ကြောင့် သူတို့ရဲ့ ဒုပေနာပေခံနိုင်စွမ်းနဲ့ သူတို့ဘဝအတွက် ရှင်သန်နေထိုင်လိုစိတ်တွေဟာလည်း ယိုယွင်းလာနေပါ တယ်။ သူတို့တွေ အခြေအနေအရ ဘယ်လိုကိုင်တွယ်မလဲ။ အမျိုးသမီးတွေကတော့ သူတို့ရဲ့ စိတ်ညစ်ညူး စရာတွေကို အတော်လေးထုတ်ဖော်ပြောဆိုလေ့ရှိကြပြီး တစ်ဦးချင်း ဒါမှမဟုတ် အုပ်စုတွေလိုက် ဆုတောင်း တာတွေ၊ အိမ်နီးချင်းတွေ၊ မိတ်ဆွေတွေနဲ့ ခံစားချက်တွေ မျှဝေတာတွေ လုပ်ကြပါတယ်။ အမျိုးသားတွေက တော့ သူတို့ရဲ့ပါဝင်မှုဟာ အမျိုးသားရေးကို ကာကွယ်ဖို့ ညီညွတ်ပြီး စုပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုတစ်ခုဖြစ်ရမယ်လို့ စဉ်းစားကြတယ်။ သူတို့ရဲ့ အနစ်နာခံမှုဟာ ထိုက်တန်တဲ့အရေးတစ်ခုအတွက်ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆလေ့ရှိကြ တယ်။ တစ်ချို့တော့ အရက်သောက်ခြင်း၊ မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်း၊ ဆိုးရွားစွာပြုမူခြင်းနဲ့ အကြမ်းဖက်ခြင်းတွေလို အကျိုးမဖြစ်စေတာမျိုးတွေကို လုပ်ကြတယ်။

ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ရသူတွေဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲကနေ ဘာကို မျှော်လင့်ပါသလဲ။

- လုံခြုံစိတ်ချရသော၊ ဂုဏ်သိက္ခာရှိသော၊ အချိန်တန်အိမ်ပြန်ရန်နှင့် ပြန်လည်အခြေချခြင်း
- ဖြစ်စဉ်ကိုသေချာစွာသိပြီးသော ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့် ဖြစ်စဉ်များတွင် ပါဝင်ခြင်း
- အခြေခံလိုအပ်ချက်များ ဖြည့်ဆည်းခြင်း
- မြေယာနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းအခွင့်အလမ်းများ ရရှိခြင်း

ဘဝများကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်း၊ ဆက်ဆံရေးများပြန်လည်ထူထောင်ခြင်းနှင့် ရပ်ရွာအဆောက်အအုံ များသူတို့ကိုယ်ပိုင်၊ သူတို့သားသမီးများနှင့် သူတို့မြေးမြစ်များ၏ အနာဂတ်ကို ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်

မြန်မာနိုင်ငံတွင်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာစွန့်စားရနိုင်ခြေဆန်းစစ်မှု
နိုင်ငံတကာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအလေ့အထများဘာပြောင်းလဲခဲ့သလဲ

Risk Assessment, International Investment and Responsible Business Practice in Myanmar: What Has Changed?

John Bray
Control Risks, Tokyo
john.bray@controlrisks.com

၂၀၁၂ နှောင်းပိုင်းတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေး အင်န်ဂျီအို Transparency International (TI) က ထုတ်ပြန်ခဲ့သော Corruption Perception Index (CPI) အစီအရင်ခံစာတွင် အမှတ် ၁၀၀ အနက်မြန်မာနိုင်ငံကို ၁၅ မှတ်သာပေးထားခဲ့သည်။[6] CPI တွင် အမှတ် ၁၀၀ သည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု အမြင့်ဆုံးစံချိန်စံညွှန်း ဖြစ်ပြီး ဒိန်းမတ်နိုင်ငံက အမှတ် ၁၀၀ တွင် ၉၀ ရရှိခဲ့သည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် မြန်မာသည် ဇယား၏ အောက်ဆုံးရောက်လုလုတွင်ရှိနေကာ အောက်တွင် ဆူဒန်သာရှိတော့သည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ CPI ကိုကြည့်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘာအပြောင်းအလဲမှ မရှိခဲ့ဟု ထင်မြင်ရတော့မည့်ပုံပေါက်နေသည်။

နိုင်ငံတကာ စီးပွားရေးသတင်းစာများကို ဖတ်ကြည့်သောအခါ ဆန့်ကျင့်ဘက်ကောက်ချက်များကို တွေ့ရသည်။ ဥပမာဆိုရလျှင် ဇွန်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ဝေသည့် Wall Street Journal ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်တွင် "မြန်မာ့ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအလားအလာကို စိတ်ဝင်စားမှုသည် ပြီးခဲ့သည့်နှစ်အတွင်း အလွန်စိတ်လှုပ်ရှားစရာကောင်းသည့် အဆင့်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်" ဟု ရေးသားထားသည်။[7] အကယ်၍ တစ်ယောက်ယောက်က ပထမဆုံးဂါကျထက် ရှေ့ဆက်မဖတ်တော့လျှင် အရာအားလုံးပြောင်းလဲခဲ့ပြီဟု အလွယ်တကူကောက်ချက်ချသွားမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ဆက်ဖတ်ကြည့်မည်ဆိုလျှင် ၂၀၁၂ ၌ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပမာဏသည် ဒေါ်လာ ၁ ဒသမ ၄ ဘီလျံသာရှိခဲ့သည်ကို အလျင်အမြန်သိနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် မြန်မာ့လူဦးရေ၏ ဆယ်ပုံတစ်ပုံသာရှိသော လာအိုတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသည့်ပမာဏနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အဂတိလိုက်စားမှုအဆင့်များမြင့်မားခြင်းအပါအဝင် အားနည်းသော အုပ်ချုပ်မှုသည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံကြမည့်သူများအတွက် အဆီးအတားများထဲတွင် ပါဝင်သည်။ အချို့အရာများ ပြောင်းလဲခဲ့သော်လည်း အရာအားလုံးတော့မဟုတ်ပေ။

နိုင်ငံတကာ အမြင်များ

Economist Intelligence Unit (EIU) က ကမကထပြုခဲ့ပြီး မကြာသေးမီက Control Risks အဖွဲ့က အဂတိလိုက်စားမှုအပေါ် နိုင်ငံတကာစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ သဘောထားစစ်တမ်းတစ်ခုကို ကောက်ယူခဲ့သည်။[8]

---

[6] Transparency International ၏ website မှာ www.transparency.org ဖြစ်ပြီး အစီအရင်ခံစာ အပြည့်အစုံ နှင့်အစီအရင်ခံစာပြုစုရာတွင်အသုံးပြုသည့်သုတေသနနည်းစနစ်များကို အဆိုပါ website တွင်ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

[7] Natasha Brereton-Fukui, "WEF Meets in Myanmar as Investment Falls Short", Wall Street Journal, 2 June 2013. http://online.wsj.com

[8] သဘောထားစစ်တမ်းအပြည့်အစုံကို www.controlrisks.com website တွင်ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

ဤစစ်တမ်းတွင် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းရှိ ကုမ္ပဏီ ၃၁၆ ခုမှ ဥပဒေရေးရာနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေး အဆင့်မြင့်အရာရှိများကို မေး မြန်းခဲ့သည်။ ယင်းစစ်တမ်းသည် မြန်မာနိုင်ငံအားအထူးတလည် ဦးတည်ထားခဲ့ခြင်းမရှိသော်လည်း စစ်တမ်း တွေ့ရှိချက်များစွာမှာ ရှေ့တွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ်များကိုရင်ဆိုင်ရာတော့မည့်နိုင်ငံတစ်ငံ အတွက် သင ခန်းစာများစွာရရှိမည်ဖြစ်သည်။

ပထမဆုံးမေးခွန်းတွင် အဂတိလိုက်စားမှုအန္တရာယ်၏ ဖြစ်လာနိုင်ဖွယ်ရှိသော နေရာဒေသယာငါးမျိုးစာရင်းမှ ယင်းတို့အလေးထားရဆုံးနှစ်မျိုးကို ဖြေဆိုသူများအား မေးမြန်းခဲ့သည်။ ရလဒ်မှာအောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။ ဥပမာ အကောက်ခွန်၊ ရဲအရာရှိ သို့မဟုတ် အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေးအတွက် တာဝန်ရှိ သော အခွန်စစ်ဆေးရေးအရာရှိများက လာဘ်ပေးရန်တောင်းဆိုခြင်းကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းချောမွေ့စွာလည် ပတ်နိုင်ရေးနှင့်ပက်သက်သည့် စွန့်စားရနိုင်ခြေများကို ဖြေဆိုသူ ၅၈ ရာခိုင်နှုန်းက ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ ဥပမာ လုပ် ငန်းနှင့်ပက်သက်သည့် ပွဲစားများ၊ အတိုင်ပင်ခံများကဲ့သို့ တတိယလူများနှင့် မိမိကုမ္ပဏီကြားဆက်ဆံ ရေး နှင့်ပက်သက်သော စွန့်စားရနိုင်ခြေများကို ၅၂ ရာခိုင်နှုန်းက ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ ဥပမာ ကန်ထရိုက်ရရန် အတွက် လာဘ်ပေးရန်တောင်းခံမှုမျိုးကဲ့သို့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအောင်မြင်ခြင်းနှင့်ပက်သက်သည့် စွန့်စားရ နိုင်ခြေများကို ၂၉ ရာခိုင်နှုန်းက ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံတစ်ခုခုတွင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရသည်နှင့် ပက်သက်သော စွန့်စားရနိုင်ခြေများကို၂၅ရာခိုင်နှုန်းက ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ ဥပမာ လုပ်ငန်းပူးတွဲလုပ်ကိုင် ဖက်၊ နိုင်ငံရေးအရထိတွေ့မှုရှိသူများစသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ဖက်များနှင့်ပက်သက်သော စွန့်စား ရနိုင်ခြေများကို ၁၂ ရာခိုင်နှုန်းက ရွေးချယ်ခဲ့သည်။

ရတ်တရက်ကြည့်လျှင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုနှင့် ပက်သက်သော စွန့်စားရနိုင်ခြေများသည် ဖြေဆို သူများ၏ အလေးထားမှုတွင် အလွန်မြင့်မားနေသည်ကို အံ့အားသင့်စရာဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် အခွန် အရာရှိများ သို့မဟုတ် အကောက်ခွန်အရာရှိများက လာဘ်ပေးရန် တောင်းဆိုခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ တောင်းခံမှုမျိုးသည် ပုံစံတစ်မျိုးဖြင့်လာလေ့ရှိသည်။ ပေးရသည့် ငွေကြေးပမာဏသည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုအနေဖြင့်ဆိုလျှင် နည်းပါးသည်ဟုဆိုဖွယ်ရာရှိသည့်ပမာဏဖြစ်သောအမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၀၀ အောက်သာဖြစ်တက်သော်လည်း တောင်းခံမှုများသည် ထုံးစံလိုဖြစ်နေသည့် ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခုဖြစ် သည်။ "မင်းမပေးရင်မင်းလုပ်ငန်းထိခိုက်သွားမယ်" ဆိုသည့်သဘောဖြင့် အကောက်ခွန်လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း သို့မဟုတ်လိုင်စင်လျှောက်ထားခြင်းတို့တွင်အကုန်အကျကြီးမားသည့် ကြန့်ကြာမှုမျိုးဖြစ် ခြင်း သို့မဟုတ် တရားမျှတမှုမရှိသော အခွန်ကောက်ခံခြင်းပုံစံမျိုးကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ အမေရိကန်၊ ယူကေနှင့် အခြား အနောက်နိုင်ငံများ၏ ဥပဒေရေးရာအဖွဲ့များက မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့သော နိုင်ငံများအပါအဝင် ပြည်တွင်း ဖြစ်စေ၊ နိုင်တကာတွင်ဖြစ်စေ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဆိုင်ရာ လာဘ်ပေးမှုများကို နှိမ်နင်းနေသောကြောင့် နိုင်ငံတကာကုမ္ပဏီများက ပေးရန်လက်တွန့်ကြသည်။

"လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုဆိုင်ရာ လာဘ်ပေးမှုများ" ကို အလေးထားပြောဆိုသဖြင့် အခြားသော စွန့်စားရနိုင်ခြေ များသည် အရေးမကြီးဟု မဆိုလိုပေ။ ယင်းတို့ကို ကုမ္ပဏီများမည်သို့ ရှုမြင်သနည်းဆိုသည်ကို အနည်း ငယ်ကွဲပြားသည့် အမြင်တစ်ခုရရှိရန် ဖြေဆိုသူများအား အခင်းအကျင်းမျိုးစုံပေးပြီး စွန့်စားရနိုင်ခြေများ သည် "သိသာထင်ရှားခြင်းမရှိ"၊ "လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်" သို့မဟုတ် "အဓိကျသည်" ကို မှတ်ချက်ပေးရန် မေးမြန်း ခဲ့သည်။ ထိုသို့မဟုတ်လျှင် "ကြားပွဲစား" ကို ငွေကြေးပမာဏတစ်ခုပေးရမည်ဆိုလျှင် ယင်းသို့သော အခြေ အနေမျိုးအောက်တွင် ကုမ္ပဏီကဆက်လုပ်နိုင်ခြင်းမရှိတော့ဟုဆိုလိုသလားဟု မေးမြန်းခဲ့သည်။ အခင်းအကျင်းတစ်ခုတွင် "တရားသူကြီးများက ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှုများသည် နာ မည့်ဆိုးဖြင့်ကျော်ကြားလှသော အဂတိလိုက်စားမှုတစ်ရပ်ဖြစ်နေသည်ဟု ဆုံးဖြတ်သော" အခြေအနေတစ် ခုကို စဉ်းစားကြည့်ရန် မေးမြန်းသောအခါ စွန့်စားရနိုင်ခြေများသည် "သိသာထင်ရှားခြင်းမရှိ" ဟု မည်သူ အားလုံးနီးပါးက မထင်မြင်ကြဘဲ ယင်းအခြေအနေတွင် "ကြားပွဲစား" များကို ပေးရမည်ဟု ဖြေဆိုသူ ငါးပုံ တစ်ပုံက ထင်မြင်ကြသည်။ သို့သော်ငြားလည်း စွန့်စားရနိုင်ခြေများသည် "လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်" အဖြစ် ၄၀

ရာခိုင်နှုန်းကျော်ကထင်မြင်ကြသည်။ မလွဲမရှောင်သာ ကြုံရသည်အခါ သူတို့သည် တရားသူကြီးများကို လာဘ်ပေး ရမည်ဟု သေချာပေါက်ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ပေ။ ထိုသို့ပြုလုပ်မည့်အစား ကန်ထ ရိုက်စာချုပ်များတွင် အထူးအချက်များထည့်သွင်းခြင်းဖြင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှုများ ကို သက်ဆိုင်နိုင်ငံ၏ ပြင်ပတွင် ဆုံးဖြတ်မည်ဖြစ်ရာ ယင်းသို့သော စွန့်စားရမှုများကို ကုမ္ပဏီများက ကိုင် တွယ်သွားဖွယ်ရှိသည်။ အခြားတစ်နည်းအားဖြင့် အငြင်းပွားမှုဖြစ်သည့်နေရာတွင်ပင် ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြင့် တရားရုံးသို့ရောက်မည့် စွန့်စား ရနိုင်ခြေထက်တရားမျှတမှုမရှိဟုယူဆသော်လည် ညှိနှိုင်းပြေလည်သည့်နည်းကို လက်ခံကြလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်နိုင်ခြေများသည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအတွက် လုံးဝဥသုံ အတားအဆီးတစ်ခုဖြစ်ကောင်းဖြစ် ဖွယ်မဟုတ်သော်လည်း ယင်းတို့ထည့်သွင်းတွက်ချက်ရန်လိုအပ်မည့် များစွာ သော အကြောင်းတရားများထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။

ဒုတိယအခင်းအကျင်းတွင် အလားအလာရှိသည် လုပ်ငန်းပူးတွဲလုပ်ကိုင်မည့် မိတ်ဖက်သည် ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ဆွေမျိုးဝမ်းကွဲတော်စပ်သည် (အလားတူကိစ္စရပ်များတွင် အစိုးရအဖွဲ့ထိပ်တန်းအရာရှိတစ်ဦးဦးနှင့် ဆွေ မျိုးတော်စပ်သည်ဟုလည်း စဉ်းစားရမည်) ဟု စဉ်းစားရန် ဖြေကြားသူများအား မေးမြန်းခဲ့သည်။ တုံ့ပြန်မှု များ၏ အဆင့်မှာ သိသိသာသာကွဲပြားသွားခဲ့သည်။ ၂၃ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါက စွန့်စားရနိုင်ခြေများသည် "ညှိ လျှင်ပြီးသည့်" အရာဟု ထင်မြင်ခဲ့ကြသည်။ အနောက်နိုင်ငံ ကုမ္ပဏီအများစုအပါအဝင် ၂၈ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါး က စွန့်စားရနိုင်ခြေများသည် "သိသာထင်ရှားမှုမရှိ" ဟု ထင်မြင်ခဲ့ကြသည်။

Control Risks အမြင်တွင် ကျေနပ်လောက်သည့်အဖြေရရန်မှာ မှားယွင်းဖွယ်ရှိသည်။ တစ်စုံတရာသော အခြေအနေများတွင် ထိပ်တန်းနိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်၏ ဆွေမျိုးသားချင်းနှင့် အလုပ်လုပ်ရန် တရား ဝင်ဖြစ်မှုရှိသော စီးပွားရေးအကြောင်းရင်းခံကောင်းတစ်ခုဖြစ်ဖွယ်ရှိသည်။ အလားတူပင် မေးမြန်းရမည့် သော့ချက်ကျသော မေးခွန်းများလည်းရှိသည်။ ပူးတွဲလုပ်ငန်းများအား ဆွေမျိုးသားချင်း၏ ထည့်ဝင်မှု သ ဘာဝကို အတိအကျဆိုရလျှင် ဘာဖြစ်မည်နည်း။ သူတို့ရရှိမည့် ဆုလာဘ်သည် အတိအကျအားဖြင့် မည်သို့ဖြစ်မည်နည်း။ စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးသမားများနှင့် စုံစမ်းဖော်ထုတ်ရေးသားသည့် သတင်းစာ ဆရာများကြည့်လေ့ရှိသည့် သံသယမျက်လုံးဖြင့်ကြည့်မည်ဆိုလျှင် အရာရှိကို အခြားတစ်နည်းဖြင့် လာဘ် ပေးမှုတစ်ခုအဖြစ် အနည်းဆုံးသော ဝန်ဆောင်မှုအတွက် ပေးရမည့် အလားအလာရှိသလား။ အကယ်၍ အစိုးရအဖွဲ့ အပြောင်းအလဲဖြစ်လျှင် ဘာဖြစ်သွားမည်နည်းဆိုသည့် မေးခွန်းများရှိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ရှုပ်ထွေးမှုများ

အဂတိလိုက်စားမှု မြင့်မားသော အဆင့်များနှင့်ဆက်စပ်နေသည့် စွန့်စားရနိုင်ခြေများအား ချဉ်းကပ်မှုများစွာ ဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် သဘောထားစစ်တမ်းအရ ယင်းသို့သော စွန့်စားရနိုင်ခြေများ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအတွက် အဆီးအတားတစ်ခုအဖြစ် ကုမ္ပဏီအားလုံးက ယူဆလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ သို့သော်လည်း အနည်းစုလေး သာဖြစ်သော ကုမ္ပဏီများကသာ ပြဿနာပိုနည်းသော အခြားနိုင်ငံများတွင် ယင်းတို့၏ ငွေများကို ရင်းနှီး မြှုပ်နှံရာ ပိုမိုလိုလားနှစ်သက်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ကြလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ အဆင့်မြင့်မားသော စီးပွားရေး လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ၊ နည်းပညာဆိုင်ရာနှင့် ကော်ပိုရိတ် တာဝန်ဝတ္တရား စံချိန်စံညွှန်းများအရ လည်ပတ်မည့် ကုမ္ပဏီများဖြစ်ဖွယ်ရှိသောကြောင့် အဖက်ဖက်တွင် အဆုံးအရှုံးပိုများမည်ဖြစ်သည်။

Control Risks ၏ မကြာသေးမီက အတွေ့အကြုံများတွင် နိုင်ငံတကာကုမ္ပဏီများမေးမြန်းလေ့ရှိသည့် မေး ခွန်းများမှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားရေးအခြေအနေဖြစ်သလို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပြု၊ မပြုဆုံးဖြတ်ချိန်တွင် ပိုမိုကျယ် ပြန့်သော လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေလည်းပါဝင်သည်။ ယခုအချိန်အထိ အဖြေများက လုံးလုံးလျားလျားကျေနပ်စရာမရှိပေ။ ယင်းအချက်သည် နိုင်ငံတကာရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ မျှော်မှန်းထားခဲ့ သည်ထက် အဝင်နေးခဲ့သည့် အကြောင်းတစ်ချက်လည်းဖြစ်သည်။

ကုမ္ပဏီများသည် ဥပဒေပါအချက်များအတိုင်းလုပ်ဆောင်ရမည်ကို များစွာမပူပန်ဘဲ အဆင့်တိုင်းရှိ အရာရှိများ၏ အရည်အသွေးကို ပိုမိုအလေးထားသည်။ အထူးသဖြင့် တရားစီရင်ရေးတွင်ဖြစ်သည်။မြန်မာနိုင်ငံသည် New York Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards ကို မကြာ သေးမီက လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။ ယင်းသို့လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းသည် ရှေ့သို့ခြေလှမ်းတစ်လှမ်းဖြစ်ပြီး အနာဂတ်တွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှုများကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ခုံသမာဓိသို့ တင်မည့်အလားအလာရှိသွားသည့်သဘောဖြစ်သည်။သို့သော်လည်းပြည်တွင်းဥပဒေပြုမှုတွင် ကွန်ဗင်းရှင်း၏ ပြဌာန်းချက်များကိုမြန်မာ့လွှတ်တော်ကအကောင်အထည်ဖော်ရန်လိုနေဦးမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာတရားသူကြီးများကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဆိုင်ရာဥပဒေကိုသင့်လျော်စွာလေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရမည့် ရေရှည်ရန်မှန်းချက်မှာ ယခင်အတိုင်း အရေးတကြီး ကိစ္စတစ်ရပ်အဖြစ်ရှိနေမည်ဖြစ်သည်။

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံဖွယ်ရှိသူများနှင့် Control Risks တို့ ဆွေးနွေးမှုများတွင် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ဖက် စွန့်စားရနိုင်ခြေမှာ ဒုတိယအဓိကအကျဆုံး ပူပန်မှုအဖြစ်ပေါ်ထွက်လာတက်သည်။ အနည်းဆုံးအားဖြင့် မိမိတို့၏ အလားအလာရှိသောပူးတွဲလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ဖက်များသည်အမေရိကန် အရေးယူပိတ်ဆို့သည့်စာရင်းတွင်ပါမပါ သိလိုကြသည်။ ထိုထက်ပိုပြီး သိလိုကြသည်မှာ ဂုဏ်သိက္ခာအတွက် ယင်းတို့၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအဆက်အသွယ်များနှင့် နာမည်ဂုဏ်သတင်းများကို လက်လှမ်းမီလိုကြသည်။

ယခုစာတမ်းတွင် ခေါင်းစဉ်တပ်ထားသည့် မေးခွန်းကို ပြန်သွားရလျှင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ပြောင်းလဲနေသလား၊ မပြောင်းလဲဘဲနေသလားအပေါ်များစွာအငြင်းပွားနေသည်မဟုတ်ဘဲဘယ်လောက်မြန်သလဲနှင့် ဘယ်ကိုသွားနေသလဲဆိုသည်ကို မေးခွန်းထုတ်လိုခြင်းဖြစ်သည်။ အုပ်ချုပ်မှု စံချိန်စံညွှန်းများကို မြှင့်တင်ရန်နှင့် အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေးအဆင့်များကိုခိုင်မာအောင်ပြုလုပ်ရမည်ကို သမ္မတဦးသိန်းစိန်က အသိအမှတ်ပြုခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ခြေလှမ်းသစ်များလျှောက်လှမ်း နေသော မြန်မာတွင် ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ ကုမ္ပဏီများ ကြီးထွားအောင်မြင်ဖို့ဆိုလျှင်အလျှင်အမြန်တိုးတက်ရေ မှာ အရေးတကြီးလို အပ်ချက်တစ်ခုဖြစ်သည်။

မြန်မာတွင် တရုတ်၏ စီးပွားရေးရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို နိုင်ငံရေးဇာတ်သွင်းခြင်း - အကြောင်းတရားနှင့် သက်ရောက်မှု

Politicization of China's Economic Investment in Myanmar: Cause and Impact

Zhu Li

Executive Director and Professor, Research Institute for Indian Ocean Economics Yunnan University of Finance and Economics

zhuli2001@126.com

တရုတ်-မြန်မာစီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၏ လက်ရှိ အခြေအနေ

ပထဝီနိုင်ငံရေး အကြောင်းတရားများကြောင့် တရုတ်-မြန်မာ စီးပွားရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုသည် ရှည်လျားသော သမိုင်းတစ်ခုရှိခဲ့သည်။

တရုတ်နှင့် မြန်မာကြား ကုန်သွယ်ရေး ပမာဏသည် ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် ဒေါ်လာ ၁ ဒသမ ၂ ဘီလျံရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၁၂ တွင် နှစ်နိုင်ငံကုန်သွယ်ရေး ပမာဏသည် ဒေါ်လာ ၆ ဒသမ ၉၆ ဘီလျံသို့ တိုးမြင့်လာခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရုတ်၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုသည် ၂၀၀၅ ခုနှစ်ကတည်းက သိသိသာသာတိုးမြင့်ခဲ့ပြီး မကြာသေးသော ငါးနှစ်အတွင်း ဒေါ်လာ ၁၁၀ ဘီလျံမှ ဒေါ်လာ ၈ ဒသမ ၇၅ ဘီလျံအထိ တိုးမြင့်ခဲ့သည်။ တရုတ်၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံကိန်းအများစုမှာ စွမ်းအင်၊ သတ္တုတူဖော်ရေးတို့ကဲ့သို့သောသဘာဝသယံဇာတလုပ်ငန်းများ အပေါ်ဦးတည်သည်။

၂၀၁၁ မေလတွင် တရုတ်သမ္မတ ဟူကျင်တောင်နှင့် မြန်မာသမ္မတ ဦးသိန်းစိန်တို့ ပေကျင်းတွင် တွေ့ဆုံခဲ့ ပြီး နှစ်နိုင်ငံကြားပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးတိုးမြှင့်ရန်ကြိုးပမ်းမှုတစ်ရပ်အဖြစ် ခိုင်မာအားကောင်းသော မဟာဗျူဟာမိတ်ဆက် တည်ဆောက်ခြင်း ပူးတွဲကြေညာချက်တစ်ရပ်ကို နှစ်ဘက်စလုံးက ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရုတ်၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမှာ ၂၀၁၂ ဩဂုတ်လအထိ ဒေါ်လာ ၁၄ ဒသမ ၁၄ဘီလျံ ရောက်ရှိ ခဲ့ပြီး အခြားနိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များနှင့်ယှဉ်လျှင် တရုတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ပမာဏအကြီးမားဆုံး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူဖြစ်လာခဲ့သည်။

မြန်မာ့စီးပွားရေးကိုနိုင်ငံရေးဇာတ်သွင်းခြင်း-တရုတ်နှင့်ပက်သက်သော ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် အကြောင်းနှစ်ရပ်

မြစ်ဆုံဆည်ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်း

မြစ်ဆုံဆည်ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်းသည်ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမရှိခြင်း၊ ပြည်တွင်းဈေးကွက်သို့ လျှပ်စစ်ရောင်းချမှု နည်းပါးခြင်း၊ ဒေသခံနေထိုင်သူများကို အစမ့်ရွှေ့ပြောင်းနေရာချခြင်း၊ တရုတ်လုပ်သားများ ကို အသုံးများခြင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဆိုးရွားလှသော သက်ရောက်မှုများ၊ ဒေသခံ ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များကို လေးစားမှုမရှိခြင်း စသည့် အနည်းဆုံးအကြောင်းပြချက်ခြောက်ခုအတွက် အငြင်းပွားစရာဖြစ်ခဲ့သည်။

မြန်မာတွင် ဒီမိုကရက်တစ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု အသွင်ကူပြောင်းခြင်းနှင့် မြန်မာ့ ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်းတွင်

တရုတ်လုပ်ငန်းများ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအပေါ် အနောက်နိုင်ငံများကထားရှိသော အာဃာတများကြောင့် ဆည်ဆောက်ရေး ရပ်တန့်သွားရခြင်းဖြစ်သည်ဟု လေ့လာသုံးသပ်သူအချို့က ထောက်ပြကြသည်။

မြစ်ဆုံဆည်ဆောက်လုပ်ရေး ရုတ်တရက်ရပ်တန့်သွားခြင်းကြောင့် မြန်မာတွင် တရုတ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၏ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ စွန့်စားရနိုင်ခြေများ အထင်းသားပေါ်လွင်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစကာ "မြန်မာတွင် တရုတ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု" သည် အခက်ခဲဆုံးကာလတစ်ခုဖြစ်လာခဲ့ပြီး အခြားစီမံကိန်းအချို့လည်း အငြင်းပွားဖွယ်ရာထဲတွင် တစ်ဂဲလည်လည်ဖြစ်ကာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအသစ်များလည်း ထပ်မံမရှိတော့ပေ။

လက်ပံတောင်းတောင် ကြေးနီသတ္တုတွင်းစီမံကိန်း

လက်ပံတောင်းတောင် ကြေးနီသတ္တုတွင်းစီမံကိန်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုနှင့် တရားမျှ တမှုမရှိသော နစ်နာကြေးကို မကျေနပ်သည့် ဒေသခံများဆန္ဒပြမှုကြီးတစ်ရပ် ၂၀၁၂ နိုဝင်ဘာတွင်ဖြစ်ခဲ့ပြီး ဆန္ဒပြသူများက သတ္တုတွင်းအနီးရှိ မြန်မာ-ဝမ်ပေါင် ကော့ပါးလီမိတက် ၏ စခန်းကို သိမ်းပိုက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ ရပ်တန့်ခဲ့ရသည်။

ဒီဇင်ဘာ ၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာအစိုးရ ကလက်ပံတောင်းတောင် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး ကော်မရှင်ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ၂၀၁၃ မတ် လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်သည့် နောက်ဆုံးအစီရင်ခံစာတွင် စီမံကိန်းကို ဆက်လက်အကောင်အထည် ဖော်သင့်သော်လည်း လိုအပ်သောတိုးတက်မှုတိုင်းတာခြင်းများပြုလုပ်ရမည်ဟု ကော်မရှင်က အကြံပြုထား သည်။ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုပြဿနာကို အဆိုပါအစီရင်ခံစာတွက် အကြံမ်များစွာ ထည့်သွင်းထားသည်။ အစီရင် ခံစာအရ ပွင့်လင်းမြင့်သာမှုနည်းပါးသဖြင့် စီမံကိန်းနှင့်ပက်သက်ပြီး ဒေသခံပြည်သူများ နည်းနည်းသာသိသဖြင့် နားလည်မှုလွဲမှားစေခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။

မြန်မာ့စီးပွားရေးကို နိုင်ငံရေးဇာတ်သွင်းခြင်းအကြောင်း

(၁) ပြည်တွင်းဂိရောဓိမျိုးစုံကို ဖြေရှင်းရန်

ပထမဦးဆုံးအနေဖြင့် မြန်မာအစိုးရသည် ပြည်တွင်းနိုင်ငံရေးအကျိုးစီးပွားများကို ချိန်ညှိရန်နှင့် အစိုးရပုံရိပ်ကို မြှင့်တင်ရန် လိုအပ်သည်။ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလအတွင်း ဦးသိန်းစိန်အစိုးရအတွက် အရေးကြီးဆုံးအရာမှာအစိုးရ၏ ပုံရိပ်သစ်ကို ပုံဖော်ရန်နှင့် အစိုးရသစ်အပေါ် ပြည်သူများ၏ သဘောထားကို ပြောင်းရန်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သာမန်ပြည်သူများ၏ အသံသည် (သို့မဟုတ် ယင်းအသံဟုဆိုရမည့်) ဦးသိန်းစိန်အစိုးရ၏ အာရုံစိုက်စရာဖြစ်လာပြီး ယင်းအခွင့်အရေးကို အမိအရဆုပ်ကိုင်ပြီး ပြည်သူ့ယုံကြည်မှုရရှိမည်ဟု မျှော်လင့်ရသည်။ တရုတ်သည် မြန်မာတွင် ပမာဏအကြီးမားဆုံးရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူဖြစ်သောကြောင့် ကြီးမားသော ဆောက်လုပ်ရေးစီမံကိန်းများကြီး အာရုံစိုက်မှုကြီးကြီးမားမားရရှိမည်ဖြစ်သည်။

ဒုတိယအချက်အနေဖြင့် အမျိုးသားပြန်လည်စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို အရှိန်မြှင့်ရန်နှင့် လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုဒေသများတွင် အကျိုးစီးပွားများ ပဋိပက္ခကိုလျှော့ချရမည်။

တတိယအချက်အနေဖြင့် အကျိုးစီးပွားအသစ်များနှင့် အဟောင်းများကြား ပဋိပက္ခများကို ကြားဝင်ရမည်။ မြန်မာတွင် တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံကိန်းများသည် အမြဲတိုက်ခိုက်ခံနေရသည့် နက်ရှိုင်းသော အကြောင်းမှာ အကျိုးစီးပွား အသစ်များနှင့် အဟောင်းများကြား ပဋိပက္ခဖြစ်သည်။

(၂) အခြားနိုင်ငံများနှင့် မြန်မာ့ဆက်ဆံရေးကို ချိန်ညှိရန်

ပထမဆုံးအနေဖြင့် တရုတ်လွှမ်းမိုးမှု အားလျော့သွားရန်လိုအပ်သည်။ မြန်မာတွင် တရုတ်၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု သည်ကြီးမားနေသဖြင့် မြန်မာအစိုးရနှင့် နိုင်ငံခြားပါဂါများ စိုးရိမ်ပူပန်မှုကို နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်းဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ သည်။ တရုတ်၏ မဟာဗျူဟာမြောက်ရည်ရွယ်မှုတွင် စွမ်းအင်လုံခြုံရေးကို ခိုင်မာအားကောင်းစေရန်နှင့် "နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံ၊ သမုဒ္ဒရာနှစ်ခု" ဆိုသောအချက်ကို တကယ်ဖြစ်လာစေရန် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာသို့ လမ်းကြောင်းသစ် တရပ်ပွင့် ရန်ဆိုသည့် မျက်နှာစာနှစ်ရပ်ရှိသည်ကို ယေဘုယျအားဖြင့် ယုံကြည်ကြသည်။

ဒုတိယအချက်မှာ နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးနှင့် အကျိုးစီးပွားများကို ချိန်ညှိရန်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာဆက်ဆံ ရေးချိန်ညှိခြင်း ဖြစ်စဉ်တွင် အမေရိကန်နှင့် ဂျပန်အပါအဝင် နိုင်ငံများစွာတို့က တရုတ်နိုင်ငံမှ ဖိအားများရှိလာ ပြီကို တဖြည်းဖြည်းသိရှိလာသဖြင့် မြန်မာနှင့် သံတမန်ရေးရာ အပြန်အလှန်ဆက်ဆံမှုများ စတင်တိုးမြှင့်ခဲ့ကြ သည်။ အထူးသဖြင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက "အာရှ-ပစိဖိတ်သို့ ပြန်လာခြင်း" မဟာဗျူဟာကို အကောင် အထည်ဖော်ပြီးနောက် မြန်မာသည် တရုတ်နှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကြား အကျိုးစီးပွားကစားပွဲ၏ အချက်အခြာနေရာသစ်တစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့သည်။ မြန်မာ၏ သံတမန်ရေးရာချိန်ညှိရေးမဟာဗျူဟာသည် မဟာ ပါဂါကြီးများကြား ပြိုင်ဆိုင်မှုကို နှိုးဆွရန်နှင့် မိမိကိုယ်ပိုင်အကျိုးစီးပွားကို အများဆုံးချဲ့ထွင်ရန် ရည်ရွယ်သည်။ အနောက်နိုင်ငံများက မြန်မာအပေါ်ချမှတ်ထားသည့် စီးပွားရေး အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများကို တဖြည်းဖြည်း ပယ် ဖျက်ခဲ့သည်။

(၃) တရုတ်လုပ်ငန်းများ၏ ပြဿနာများ

တရုတ်၏ နိုင်ငံရပ်ခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပုံစံများကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန် လိုအပ်သည်။ တရုတ်၏ နိုင်ငံရပ်ခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံကိန်း အများစုမှာ အစိုးရများနှင့် ဆက်ဆံလုပ်ကိုင်ရလေ့ရှိသည့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများက အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြစ်သည်။ အစိုးရများနှင့် ဆက်ဆံရေးကောင်းတစ်ခု တည်ဆောက်ရန်သာ ယင်း တို့က ကြိုးပမ်းနေပြီး ပြည်သူများ၏ လူမှုဘဝကို လျစ်လျူရှုခဲ့ခြင်းသည် စီမံကိန်းများ မရှင်းမလင်းအနေ အထားသို့ရောက်ရှိစေပြီး အကျိုးအမြတ်များခွဲဝေရာတွင် မမျှမတဖြစ်စေခဲ့သည်။

များစွာသော တရုတ်၏ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများသည် ကော်ပိုရိတ်လူမှုတာဝန်ဝတ္တရားများ ပျက်ကွက်ကြသည်။

မြန်မာတွင် တရုတ်စီးပွားရေး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံအား နိုင်ငံရေးဇာတ်သွင်းလိုမှုအပေါ် သက်ရောက်မှုများ

တရုတ်-မြန်မာဆက်ဆံရေးကို နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေးမှ နိုင်ငံစုံဆက်ဆံရေးသို့ အသွင်ပြောင်းရန်

မြန်မာတွင် ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းရေးဖြစ်စဉ်များတိုးတက်မှုကြောင့် မြန်မာ့နိုင်ငံခြားဆက်ဆံရေး၏ အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည့် တရုတ်-မြန်မာဆက်ဆံရေး ပြောင်းလဲခဲ့သော်လည်း အလုံးစုံ ပြောင်း လဲခဲ့သည်တော့ မဟုတ်ပေ။ မြန်မာအစိုးရလိုအပ်သည်မှာ တရုတ်နှင့် နှစ်နိုင်ငံကြားဆက်ဆံရေးသာမကဘဲ တရုတ်အပါအဝင် နိုင်ငံစုံနိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တရုတ်-မြန်မာဆက်ဆံရေးသည် ဂင် ရိုးတစ်ခုတည်းရှိခဲ့သည့် ယခင်အခြေအနေသို့ပြန်ရောက်ရန် မဖြစ်နိုင်တော့ချေ။ သို့သော်လည်း တရုတ်သည် မြန်မာ၏ အရေးအပါဆုံးအိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်ပြီး မြန်မာ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးအပေါ် တရုတ်က ကောင်းသော အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ပေးမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လက်ရှိ ဆက်ဆံရေးကောင်းပေါ်အခြေခံပြီး ဒေသ တွင်း ကောင်းစားရေးကိုပူးတွဲတိုးမြှင့်ရန်နှင့် မိမိတို့၏ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကို ချိန်ညှိရန် နှစ်ဘက်စလုံး လိုအပ်မည် ဖြစ်သည်။

မြန်မာအစိုးရ၏ အသွင်ကူးပြောင်းရေး နာကျင်မှု- ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းရေးအတွက် ပေးဆပ်ရသည် တန်ဖိုး

မြန်မာ့ ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းမှု ဖြစ်စဉ်တွင် အစိုးရသည်လည်း ပြင်းထန်လှသော စီးပွားရေးစိန်ခေါ်မှု များဖြင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ နိုင်ငံခြားလုပ်ငန်းများက မြန်မာတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့်ပက်သက်ပြီး သတိနှင့်လုပ် ဆောင်နေကြသဖြင့် မြန်မာ့စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် အဆီးအတားဖြစ်ခဲ့ရသည်။ နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ကို ဦးစားပေးထားရသည့် အခြေအနေအောက်က မြန်မာ့စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ကြီးကြီးမားမားသက်ရောက်မှု ရှိမည်ဖြစ်သည်။

အငြင်းပွားမှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်းနည်းလမ်းများ အသွင်ပြောင်းခြင်း

ကျွန်တော်တို့ တွေ့မြင်ခဲ့ရသည့်အတိုင်း မြစ်ဆုံဆည်အဖြစ်အပျက်မှ လက်ပံတောင်းတောင် ကြေးနီသတ္တုတွင်း စီမံကိန်း ကိစ္စ အထိ ရှုပ်ထွေးလှသည့် နိုင်ငံတကာအရေးကိစ္စများကို ကိုင်တွယ်ရာတွင် ဦးသိန်းစိန်အစိုးရ၏ နည်းလမ်းသည် ပိုမိုရင့်ကျက်လာခဲ့သည်။

တရုတ်၏ နိုင်ငံရပ်ခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပုံစံကို ရွှေ့ခြင်းနှင့် ပြည်သူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းအပေါ် စီမံကိန်း ကို ဦးတည်ခြင်း

ကော်ပိုရေးရှင်းသည် အခြားတစ်ဖက်အပေါ် တစ်ဘက်သတ်အကျိုးစီးပွားချမှတ်ခြင်းထွက် အကျိုးစီးပွား ထိန်း ညှိခြင်းကို ပြုလုပ်ရသည်။ တရုတ်နှင့် မြန်မာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုသည် ထိုသို့ပင်ပြုလုပ်ရမည်။

နိဂုံး

မြန်မာတွင် တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို နိုင်ငံရေးဇာတ်သွင်းခြင်းသည် မြန်မာ့နိုင်ငံရေး အသွင်ကူးပြောင်းမှု၏ မလွဲ မရှောင်သာသော ရလဒ်ဖြစ်သည်။ ပထမဆုံးအချက်မှာ တရုတ်သည် မြန်မာ၏ အဓိက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူဖြစ် သည်။ ဒုတိယအချက်မှာ များစွာသော တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံကိန်းများသည် စစ်အစိုးရအုပ်ချုပ်သည့်ကာလ အတွင်း ရောက်လာခဲ့ကြသည့်အတွက် မြန်မာ့ ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းမှုဖြစ်စဉ်တွင် အထိမခံသော နိုင်ငံ ရေးပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ တတိယအချက်မှာ မြန်မာသည် နိုင်ငံတကာအဆင့်အတန်းကို မြှင့်တင် ရင်း နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးနှင့် အကျိုးစီးပွားများကို ပြန်လည်ချိန်ညှိရန်လိုအပ်သည်။ မြန်မာ့ ပြည်တွင်း ဒီမို ကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းမှု၊ အမျိုးသား ပြည်လည်စည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊ ပြင်ပဆက်ဆံရေးနှင့် အခြားသော ပြဿနာများအပါအဝင် နိုင်ငံရေးဇာတ်သွင်းလိုမှုသည် တရုတ်-မြန်မာ စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ကြီး ကြီးမားမား သက်ရောက်မှုရှိလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်တွင် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ လူစုံပါသော ကစား ပွဲတွင် အချက်အခြာနေရာတစ်ခုဖြစ်သွားလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

၂၀၁၁ခုနှစ်မှစတင်ပြီးမြန်မာရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ ကဏ္ဍ-တိုးတက်မှုနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ

Myanmar's Oil and Gas Sector Since 2011: Progress and Challenges

Zhu Xianghui
Center for Myanmar Studies, Yunnan University
aprilxianghui@gmail.com

၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် အစိုးရသစ်ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုခဲ့ပြီးကတည်းက ဆင်းရဲမွဲတေမှုပပျောက်ရေးနှင့် ပြည်သူများ၏ ဘဝတိုးတက် ရေးကို ဂါထာရွက်သလို တတွတ်တွတ်ရွက်ဆိုပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ရှေ့ဆက်ရန် တွန်းခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာ့ ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍသည် မဟာဗျူဟာမြောက် ဖွံ့ဖြိုးမှု၏အပိုင်းသစ်တစ်ခုနှင့် ရင်ဆိုင်လျက်ရှိသည်။ တိုင်းပြည်သည် ပြည်တွင်းရင်း နှီးမြှုပ်နှံမှုကို ချိန်ညှိရန်၊ ပြည်တွင်းစွမ်းအင်လုံခြုံမှုရှိစေရန်၊ ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းတွင် စမ်းသပ်ရှာဖွေခြင်း၊ တူးဖော်ခြင်း၊ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် အခြားနယ်ပယ်သို့ ပိုမိုနည်းလမ်းတကျရှိသော ရင်းမြစ်ခွဲဝေမှုများပြုလုပ်ရန် မျိုးစုံသော နည်းပညာများနှင့် စီးပွားရေးနည်းလမ်းများစွာကို အသုံးပြုလျက်ရှိသည်။ အများနှင့်မတူဘဲ တစ်ခုတည်းသော ပထဝီဝင်ဆိုင်ရာ တည်နေရာနှင့် ရေနံ နှင့် ဓာတ်ငွေ့ရင်းမြစ်များ ကြွယ်ဝမှုကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် ဒေသဆိုင်ရာ ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့နယ်ပယ်တွင် အရေးကြီးသော နေရာတစ်ခု အဖြစ်တည်ရှိနေသည်ဟု ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍ အနီးကပ်လေ့လာမှုတစ်ရပ်က ဖော်ထုတ်သိရှိခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင် အားနည်းသော အခြေခံအဆောက်အအုံ နည်းပညာနှင့် အရင်းအနှီးမရှိခြင်းတို့ကလည်း ၎င်း၏အနာဂတ်ဖွံ့ဖြိုးမှု အတွက် ကြီးစွာသော စိန်ခေါ်မှုများကိုလည်း စောင့်ကျဉ်းလာခဲ့သည်။

မြန်မာ့ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းအား အကြမ်းဖျဉ်းသုံးသပ်ချက်

မြန်မာနိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှတွင် အရေးပါသော ရေနံတင်ပို့သည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်လေ့ရှိခဲ့သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီး နောက်၎င်း၏ ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းကျဆင်းခဲ့သည့်တိုင် ၁၉၈၈ တွင်တခါးဖွင့်ခဲ့ချိန်ကတည်းက မြန်မာနိုင်ငံ၏ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းထုတ်လုပ်မှုမှာ တဖြည်းဖြည်းပြန်လည်ကောင်းမွန်လာခဲ့ပြီး ယခင်နေရာသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ BT ကိန်းဂဏန်းများအရ တိုင်းပြည်တွင် အရန်သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကုဗပေ ၇ ဒသမ ၈ ထရီလျံရှိပြီး ကမ္ဘာစုစု ပေါင်းအရန်ဓာတ်ငွေ့ပမာဏ၏ ဝ ဒသမ ၁ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်ဟု သိရသည်။ သို့သော်EIA (US)က ထုတ်ပြန်သည့် ကိန်းဂဏန်းများအရ မတူးဖော်ရသေးသည့် မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ် ငွေ့သည် ကုဗပေ ၁၀ ထရီလျံရှိသည်ဟု သိရသည်။ မြန်မာ့ စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန(MOE)ကမူတိုင်း ပြည်တွင် မတူးဖော်ရသေးသည် ရေနံစည်ပေါင်း ဝ ဒသမ ၅၈ ဘီလျံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ကုဗပေ ၂၂ ဒသမ ၅ ထရီလျံ ပိုင်ဆိုင်ထားသည်ဟုဆိုသည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးအတိုင်းအတာရဆိုလျှင် မြန်မာနိုင်ငံသည် အထူးတလည်ထည့်သွင်းတွက်ချက်ရမည့် အရန်ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ပမာဏ ပိုင်ဆိုင်ခြင်းမဟုတ်ပေ။ အရန်ဓာတ်ငွေ့ပမာဏ ပိုင်ဆိုင်မှုအဆင့်သည် (၄၀)တွင်ရှိပြီး အရန်ရေနံပိုင်ဆိုင်မှုအဆင့်သည် (၇၇) တွင်ရှိနေသည်။ သို့သော်လည်း ဒေသတွင်းအတိုင်းအတာရမူ မြန်မာ့ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ပမာဏသည် အတော်များပြားသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ လက်ရှိအချိန်တွင်မြန်မာနိုင်ငံသည် အာရှပစိဖိတ်ဒေသတွင် ပိုက်လိုင်းဖြင့် ဓာတ်ငွေ့တင်ပို့မှုပမာဏအများဆုံးနိုင်ငံဖြစ် သည်။ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုင်ဆိုင်မှုပမာဏ စတုတ္ထမြောက်အများဆုံးဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်ခြင်းနယ် ပယ်တွင် နှစ်ပိုင်းခွဲခြားနိုင်သည်။ ကုန်းတွင်းထုတ်လုပ်ခြင်းနယ်ပယ်နှင့် ကမ်းလွန်ထုတ်လုပ်ခြင်းနယ်ပယ်ဟူ၍ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ သည်ကုန်းတွင်းရေနံထုတ်လုပ်မှုမှာ တစ်နေ့လျှင်ပျမ်းမျှ စည်ပေါင်း(၇၅၀၀)ရှိပြီး ဓာတ်ငွေ့ကုဗပေ (၆၅)သန်းထုတ်လုပ်သည်။

လက်ရှိအချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် အာရှပစိဖိတ်ဒေသတွင် ပိုက်လိုင်းဖြင့် ဓာတ်ငွေ့တင်ပို့မှုပမာဏအများဆုံးနိုင်ငံဖြစ် သည်။ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုင်ဆိုင်မှုပမာဏ စတုတ္ထမြောက်အများဆုံးဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်ခြင်းနယ် ပယ်တွင် နှစ်ပိုင်းခွဲခြားနိုင်သည်။ ကုန်းတွင်းထုတ်လုပ်ခြင်းနယ်ပယ်နှင့် ကမ်းလွန်ထုတ်လုပ်ခြင်းနယ်ပယ်ဟူ၍ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ကုန်းတွင်း ရေနံအရန်ပမာဏမှာ စည်ပေါင်း ၀ ဒသမ ၅ဘီလီယံနှင့် အရန်သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပမာဏကုဗပေ ၉၇၀ ဘီလီယံရှိသည်။ မြန်မာတွင်ကုန်းတွင်း ရေနံဓာတ်ငွေ့ တူးဖော်သည့်နေရာ ၁၄ခုရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကမ်းလွန်အရန်ရေနံပမာဏ စည်ပေါင်း ၈ ဒသမ ၁ဘီလီယံနှင့် ကမ်းလွန် အရန်သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပမာဏ ကုဗပေ ၁၀ ထရီလျံရှိသည်။ ယင်းတို့ကို မြန်မာအာဏာ ပိုင်များက နယ်မြေသုံးခုနှင့် လုပ်ကွက် ပေါင်း (၂၅)ခုပိုင်းခြားထားသည်။ ဇုန်(၃)ခုမှာ ရခိုင်ကမ်းလွန်နယ်မြေ၊ မုတ္တမကမ်းလွန်နယ်မြေနှင့် တနင်္သာရီ ကမ်းလွန်နယ်မြေ တို့ဖြစ်ကြသည်။

စမ်းသပ်ရှာဖွေခြင်းနှင့် တူးဖော်ခြင်း

ယနေ့အချိန်ထိ စမ်းသပ်ရှာဖွေခြင်းနှင့် တူးဖော်ခြင်းများကို မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းရေနံမြေများဖြစ်သည့် ပြည်ရေနံမြေနှင့် ဧရာဝတီ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ရေနံများတွင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ အခြားရေနံမြေ ၁၁ခုတွင် အနည်းငယ်(သို့)လုံးဝပင် မတူး ဖော် သည့်အခြေအနေတွင် ရှိနေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြားနေရာများစွာတွင် ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့သိုက်အသစ်များ ရှာဖွေတွေ့ ရှိနိုင်သည့် အလားအလာများရှိသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ထူးဖော်မှုအတွက် အလားအလာ ကြီးကြီးမား မားရှိနေသည်။ ကုန်းတွင် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့နှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် မြန်မာသည် ကမ်းလွန်ရေနံနှင့် သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့ထုတ်ယူရေးတွင် ပိုမိုကြီးမားသော အလားအလာတစ်ရပ်ရှိသည်။ လောလောဆယ်မြန်မာ့ ကမ်းလွန်ရေနံလုပ်ကွက် များမှ နေ့စဉ် ထုတ်လုပ်မှုမှာ ရေနံရိုင်းစည်ပေါင်း ၁၂၀၀၀နှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကုဗပေ ၁ ဒသမ ၀၅ ဘီလီယံရှိသည်။ မြန်မာ့ ကမ်းရိုးတန်းဒေသများတွင် သဘာဝဓာတ်ငွေ့အသစ်ရှာဖွေတွေ့ရှိမှုနှင့်အတူ ကမ်းလွန်သဘာဝဓာတ်ငွေ့သိုက်မှာလည်း ကြီးမားမားရှိနေသည်။ လုပ်ကွက်M-5 ရှိရတနာရေနံတွင်းနှင့် ဓာတ်ငွေ့တူးဖော်ခြင်းနှင့် လုပ်ကွက် M-12 နှင့် M-13 တို့ရှိ ရဲတခွန်ရေနံတွင်းတို့သည် မြန်မာ့ ကမ်းလွန်ရေနံလုပ်ကွက်များတွင် ဓာတ်ငွေ့ အများဆုံးထုတ်ယူရရှိသည့် လုပ်ကွက်များ ဖြစ်ကြသည်။ လုပ်ကွက် A-1 နှင့် လုပ်ကွက် M-9 တို့တွင် ရှာဖွေတွေ့ရှိမှုများကြောင့် စမ်းသပ်တွေ့ရှိထားသည့်မြန်မာ့ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပမာဏသည် အာရှပစိဖိတ်ဒေသတွင် ၂ ဒသမ ၆ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၄ ဒသမ ၄ ရာခိုင်နှုန်းထိတိုးလာခဲ့ပြီး ဒေသတွင်း၌ သတ္တမမြောက်အကြီးဆုံးဖြစ်လာခဲ့သည်။

သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပို့ဆောင်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် အများအားဖြင့် အချင်း ၆ လက်မမှ ၂၀ လက်မထိရှိသော ကုန်းတွင်း သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း မိုင်၂၀၀၀ ကျော်ကို တည်ဆောက်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ သန့်စင်သည့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့(CNG)ကို လုပ်ငန်းများနှင့် နေ့စဉ်ဘဝတို့တွင် ယေဘုယျ အားဖြင့် အသုံးပြုကြသည်။ ၁၉၈၆မှ ၂၀၀၄ထိ CNG ဓာတ်ငွေ့ဖြည့်တင်းသည့်နေရာငါးခုတည်ဆောက်ခဲ့ပြီး (၂)ခုမှာ ရန်ကုန် တွင်ရှိကာ (၂)ခုမှာရေနံချောင်းတွင်ရှိပြီး တစ်ခုမှာ ချောက်တွင်ရှိသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံသည် လောင်စာဆီအသုံးပြုသည့် ဘတ်စ် ကား(၅၈၇)စင်းကို သဘာဝဓာတ်ငွေ့သုံးယာဉ်များအဖြစ်ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ မြန်မာ့ CNG သည် ၂၀၀၄ ခုနှစ် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် အလျင်အမြန်ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့သည်။ ၂၀၁၁ခုနှစ် ဖွန်လတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ သဘာဝဓာတ်ငွေ့သုံး ဘတ်စ်ကားပေါင်း ၂၇၄၇၂စီး ရှိခဲ့ပြီးCNG ဓာတ်ငွေ့အရောင်းဆိုင်ပေါင်း (၄၅) ဆိုင်ရှိခဲ့ကာ ရန်ကုန်တွင်ဆိုင်(၄၀)၊ မန္တလေးတွင်

(၂)ဆိုင်၊ ရေနံချောင်းတွင် (၂)ဆိုင်၊ ချောက်တွင် (၁)ဆိုင်ရှိသည်။ မြန်မာ့သဘာဝဓာတ်ငွေ့ဈေးကွက်၏ ပန်းတိုင်မှာ ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းသစ်ကြောင့် CNG အရောင်း ဆိုင်များ ပမာဏတစ်ခုထိတည်ဆောက်သွားရန်ဖြစ်သည်။

သဘာဝဓာတ်ငွေ့တင်ပို့ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် ဓာတ်ငွေ့တင်ပို့သည့်နိုင်ငံဖြစ်လာခဲ့သည်။ (၂)နှစ်ကြာပြီးနောက် ၂၀၀၀ပြည့်နှစ်တွင် အာရှ ပစိဖိတ်ဒေသမှ ပိုက်လိုင်းဖြင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့အများဆုံးတင်ပို့ခဲ့သည်။ လောလောဆယ်တွင် ဒေသတွင်း၌ ဓာတ်ငွေ့ တင်ပို့မှုတွင် စတုတ္ထမြောက်အများဆုံးဖြစ်သည်။ ဗြိတိသျှရေနံအဖွဲ့အစည်းသည် အဆိုအရ မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၀၆တွင် ပိုက်လိုင်း ဖြင့် ဓာတ်ငွေ့တင်ပို့မှု ၁၁နိုင်ငံမြောက် အကြီးဆုံးနိုင်ငံဖြစ်လာခဲ့သည်။ လောလောဆယ်တွင် သဘာဝဓာတ်ငွေ့သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဓိက နိုင်ငံခြားပို့ကုန်များထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။

ဓာတ်ငွေ့တင်ပို့မှု တိုးမြင့်လာမှုကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ရှာဖွေမှုနယ်ပယ်တွင် အဆင့်အတန်း မြင့်လာ စေခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူတစ်ဦးချင်းအလိုက် သဘာဝဓာတ်ငွေအသုံးပြုမှု တိုးပွားလာစဉ်တွင် သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့ကို ပြည်တွင်းစားသုံးမှုအတွက် ဦးစားပေးအဖြစ် ထားရှိလာသည်။ စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန၏အဆိုအရ ၂၀၀၇-၂၀၁၂ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်များ တွင်မြန်မာနိုင်ငံသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၆ ဘီလီယံရရှိခဲ့သည်။ ၂၀၁၁-၂၀၁၂ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ဓာတ်ငွေ့တင်ပို့မှု စုစုပေါင်း သည်အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃.၅ ဘီလီယံဖြင့် စံချိန်တင်ရရှိခဲ့သည်ဟု ခန့်မှန်းကြသည်။

အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

ဦးသိန်းစိန်အစိုးရတက်လာပြီးကတည်းက မိမိတို့၏ စွမ်းအင်ကဏ္ဍကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရန် ရည်ရွယ်ထားသည်ကို မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရက ဖော်ထုတ်ပြောဆိုခဲ့ပြီး သဘာဝသယံဇာတထုတ်ယူရေးတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုများ ရှိစေရမည်ဟု ဆိုခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် Extractive Industries Transparency Initiatives (EITI)ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်ပြင်ဆင်လျက်ရှိပြီး ယင်း ကိုအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် ၎င်း၏ ပါဝင်ပတ်သက်နေသူအများအပြားရှိသည့် အုပ်စုက ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် လမ်း ကြောင်းတစ်ခုရရှိလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ဒီဇင်ဘာ ၁၄ ရက်နေ့ကို သမ္မတဦးသိန်းစိန်က သမ္မတရုံးဝန်ကြီး ဦးစိုးသိန်းအား မြန်မာနိုင်ငံတွင် EITI အကောင်အထည်ဖော်ရေးကို ဦးဆောင်ရန်ခန့်အပ်ခဲ့ပြီး EITI ဦးဆောင်အာဏာပိုင်အဖွဲ့ကို ထူထောင်ခဲ့ သည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ် မေလ(၂၀)ရက်နေ့တွင် စွမ်းအင်ဝန်ကြီး ဦးသန်းဌေးနှင့် နိုင်ငံတကာ စွမ်းအင်ရေးရာအထူးသံတမန်နှင့် ညှိ နှိုင်းဆောင်ရွက်ရေးမှူး Carlos Pascual က စွမ်းအင်ကဏ္ဍတွင် ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ဖော်ဆောင်ရန်ပူးတွဲကြေညာချက်တစ်ရပ်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ Energy Governance and Capacity Initiative (EGCI)မှတစ် ဆင့်ရေရှည်ကဏ္ဍ စီမံခန့်ခွဲမှု ဘဏ္ဍာရေးတာဝန်ခံမှုနှင့် လုံခြုံမှုတို့ ဖော်ဆောင်ရန် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ စွမ်းရည်တည်ဆောက် ရေးထောက်ပံ့ရန်အတွက် အမေရိကန်က ရည်ရွယ်ထားသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်ဖွန်လခြောက်ရက်နေ့တွင် နေပြည်တော်၌ကျင်းပခဲ့ သည့် ၂၂ကြိမ်မြောက် အရှေ့အာရှဆိုင်ရာကမ္ဘာ့ စီးပွားရေးဖိုရမ်က စွမ်းအင် ဗိသုကာသစ်ဟူသောခေါင်းစဉ်ဖြင့် အစီရင်ခံစာ တစ်စောင်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် မြန်မာ့ ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း စီမံကိန်းနှင့် မဟာဗျူဟာသစ်ကို ရှာ ဖွေနေသည်ဟု ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ရေနံဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍတွင် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု

၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် စတင်တံခါးဖွင့်ခဲ့ပြီးနောက် အခြားသောဦးစားပေးမူဝါဒများပြုလုပ်ပြီးကတည်းက မြန်မာ့ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့လုပ် ငန်းတွင် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု တိုးတက်လာခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်နောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာ့ ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ တူးဖော်ရေးတွင် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများ၏ ပါဝင်ပတ်သက်မှုမှာ သိသိသာသာတိုးမြင့်လာခဲ့သည်။ နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများပါဝင်ပတ် သက်သည့် စီမံကိန်းများမှာ အများအားဖြင့် ကမ်းရိုးတန်းဒေသများတွင် လုပ်ကိုင်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရင်းနှီးမြုပ်နှံသည့် နိုင်ငံများသည် ထိုင်းနိုင်ငံ၊ စင်ကာပူ၊ မလေးရှား၊ အင်ဒိုနီးရှားနှင့် ဗီယက်နမ်တို့ကဲ့သို့ အာဆီယံနိုင်ငံများပါဝင်သလို တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ တောင်ကိုရီးယား၊ ဂျပန်၊ ဩစတြေးလျ၊ ဗြိတိန်၊ ကနေဒါ နှင့် ရုရှား အစရှိသဖြင့် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်မဟုတ်သော နိုင်ငံများလည်းပါဝင်သည်။ ထို့ပြင်ထိုင်းနိုင်ငံသည် ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏အကြီးမားဆုံး ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုရင်းမြစ် တစ်ခုဖြစ်သည်။ ၂၀၁၂ခုနှစ်ကစပြီး PTTEP သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၎င်း၏စက်သုံးဆီအရောင်းဆိုင်များနှင့် လက်လီကွန်ရက်များ ကို တိုးချဲ့ရန်ကြီးမားသည့်အစီအစဉ်တစ်ရပ် ရေးဆွဲခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် တံခါးဖွင့်လာခြင်းတို့နှင့်အတူ အနောက်ကမ္ဘာ၏ အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများ ရုပ်သိမ်းလာခဲ့ခြင်းတို့ကြောင့် Total ၊ Chevron၊ နှင့် Shell တို့ကဲ့သို့သော ရေနံကုမ္ပဏီကြီးများသည်လည်း မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးရေးတွင်ပါဝင်ရန် ရည်ရွယ်လာကြသည်။ မြန်မာ့-ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းကို မေလ(၂၀၁၃)ခုနှစ်တွင် လည်ပတ်ရန် အချိန်ဇယားဆွဲထားပြီး ရေနံစိမ်းပိုက်လိုင်းကို ၂၀၁၃ စက် တင်ဘာလတွင် လည်ပတ်မည်ဖြစ်သည်။

ယေဘုယျအားဖြင့်နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများနှင့် MOGE တို့ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရာတွင် PSC ချည်းကပ်နည်းဖြင့် လုပ်ကိုင်ကြသည်။ နိုင်ငံခြားရေနံကုမ္ပဏီများဖြင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအတွက် လုပ်ကွက်ပေါင်း ၁၀၁ ကွက်တွင် အတူတကွလုပ် ကိုင်ကြပြီး ၅၃ ကွက်မှာ ကုန်းတွင်းဖြစ်ကာ ၄၈ ကွက်မှာ ကမ်းလွန်ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၂ခုနှစ်ဇန်နဝါရီလအထိ ကုန်းတွင်းလုပ်ကွက် ၁၀ခုတွင် လုပ်ကိုင်နိုင်သည့် နိုင်ငံရေနံကုမ္ပဏီ ၈ ခုရှိပြီး ကမ်းလွန်လုပ်ကွက် ၂၇ခုတွင်လုပ်ကိုင်နေသည့် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီ ၁၂ခု ရှိသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ဇန်နဝါရီလတွင် အိန္ဒိယက PSC – 1 လုပ်ကွက်ကို တင်ဒါအောင်ခဲ့သည်။ MOGE ကရှယ်ယာပိုင်ဆိုင်မှု၏ ၇၇ ဒသမ၅ ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် မေလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် PSC ကန်ထရိုက်စာချုပ်လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။ ၂၀၁၃ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် မြန်မာအစိုးရက ကမ်းလွန်လုပ်ကွက် ၃၀ အတွက် တင်ဒါခေါ်ယူခဲ့ပြီး ၂၀၁၃ မေလတွင်သတ်မှတ် အရည်အချင်းပြည့်မီ သည့်နိုင်ငံတကာ ကုမ္ပဏီ ၅၉ ခုတို့က ကုန်းတွင်းရေနံလုပ်ကွက်များတွင် တင်ဒါစာရင်းသွင်းခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများ ကြားပြိုင်ဆိုင်မှုသည် မြန်မာနိုင်ငံအား တစ်စုံတရာသော စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်များ ပေးကာ စွမ်းအင်ရရှိရန်အတွက် ကြိုးပမ်းနေကြသည့် တရုတ်၊ အိန္ဒိယနှင့် အာဆီယံနိုင်ငံများနှင့် လုပ်ကိုင်နေကြသည့် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အားသာချက်များဆောင်ကျဉ်း လာခဲ့သည်။

အားသာချက်များနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ

ပြီးခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်နှစ်ခုအတွင်းရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကဏ္ဍသည် ကြီးကြီးမားမားတိုးတက်ခဲ့သည်။ အရည်အသွေးမပြည့် မီသော ဆိပ်ကမ်းများနှင့် ယိုယွင်းနေသည့် ကုန်တင်ကုန်ချစနစ်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုနိမ့်သည့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးတို့ကြောင့် တိုး တက်ရေးအတွက် အလားအလာကောင်းများ ပျက်စီးခဲ့ရသည်။

အသစ်စမ်းသပ်ရှာဖွေသောလုပ်ကွက်များရှိကြီးမားကျယ်ပြန့်သော အလားအလာများ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ရှာဖွေတွေ့ရှိထားသော ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့သိုက်သည် လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်တွင် နှစ်ဆမြင့်တက်ခဲ့သည်။ လုပ်ကွက် A-1 နှင့် လုပ်ကွက် M-9 တို့ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့မှုကြောင့် အာရုပင်ဖိတ်ဒေသတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ရှာဖွေတွေ့ရှိပြီး သော သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ပမာဏ ရှယ်ယာမှာ ၁ ဒသမ

၆ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၄.၁၄ ရာခိုင်နှုန်းတိုးလာခဲ့ပြီး ဒေသတွင်း၌ သတ္တုမြောက်အကြီးဆုံးဖြစ်လာခဲ့ သည်။ လုပ်ကွက် A-1 သည် စစ်တွေဆိပ်ကမ်းအနီး၊ ရခိုင် ကမ်းရိုးတမ်းဒေသတွင်တည်ရှိသည်။ လောလောဆယ်တွင် လုပ်ကွက် A-1 တွင်ရှိသည့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပမာဏကို အတိအကျတွက်ချက်နိုင်ခြင်းမရှိသေးပေ။ ယခင်နည်းဟောင်းအတိုင်း တွက်ချက်မှုအရ ရွှေဓာတ် ငွေ့လုပ်ငန်းတွင်ကုဗပေ ၄ ဒသမ ၆ ထရီလျံနှင့် ရွှေဖြူ ဓာတ်ငွေ့တွင် ကုဗပေ ၅ ထရီလံခန့်နှင့်အတူသဘာဝဓာတ်ငွေ့ကုဗပေပေါင်း ၁၀ထရီလံခန့်ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်းကြသည်။ လုပ်ကွက် A-1 အပြင် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကုဗပေပေါင်း ၂ ထရီလျံခန့်ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်း ထားသည်။ မြသဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း(လုပ်ကွက် A-3)ရခိုင်ကမ်းရိုးတမ်းဒေသတွင် တွေ့ရှိခဲ့သည်။ လုပ်ကွက် M-9 တွင်ရှိ သည့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပမာဏသည် ကုဗပေ ၈ ထရီလျံရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းထားကြသည်။ အဆိုပါတွေ့ရှိမှုများကြောင့် နိုင်ငံတကာစွမ်းအင်ဈေးကွက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏အနေအထား မှာ ထပ်မံတိုးမြင့်လာခဲ့သည်။

ပြည်တွင်းလိုအပ်ချက်အတွက် ရေနံမလုံလောက်မှု

သဘာဝဓာတ်ငွေ့နှင့်ယှဉ်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ရေနံစိမ်းသိုက်များစွာ ကြွယ်ဝခြင်းမရှိပေ။ မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ထုတ် လုပ်ခြင်းသည် ၁၉၈၈ ခုနှစ်ကတည်းက တိုးတက်လာခဲ့သည်။ ရေနံစိမ်းထုတ်လုပ်မှုမှာ ၁၉၈၈ခုနှစ်တွင် စည်ပေါင်း ၄ ဒသမ ၈၃ သန်းရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၀၇ခုနှစ် ၇ ဒသမ ၆၂ သန်းသို့တိုးတက်ခဲ့သည်။ တိုးတက်မှုနှုန်းမှာ ၆၇ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာ ပင်မြန်မာ့ရေနံ လိုအပ်ချက်မှာလည်း တိုးပွားလျက်ရှိသည်။ ဓာတ်ဆီ၊ ဒီဇယ်နှင့် အခြားလောင်စာဆီလိုအပ်ချက်မှာ ဆယ်စုနှစ်နှစ်ခုနီးပါးအတွင်း လေးဆမြင့်တက်ခဲ့ရသည်။ ဒီဇယ်သုံးဆွဲမှုပမာဏ၏ ထက်ဝက်ကျော်ခန့်ကို နိုင်ငံခြားမှတင်သွင်း ခဲ့ရပြီး နိုင်ငံတကာဈေးကွက်နှင့် ပြည်တွင်းဈေးကွက်တွင် ဈေးနှုန်းကွာခြားချက်ကြောင့် အစိုးရက စိုက်ထုတ်ကျခံမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် မိမိနိုင်ငံအတွက် လုံလောက်သော ရေနံစိမ်းကို ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်ခြင်းမရှိသေးဘဲ ရေနံထွက်ကုန်ပစ္စည်းတင်သွင်းရမှုမှာလည်း တိုးခဲ့သည်။

ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ဈေးကွက်တွင် မထိရောက်မှုများ

မြန်မာ့ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ဈေးကွက်တွင် အပိုင်းလိုက်ခွဲခြားခြင်းနှင့် လက်ဝါးကြီးအုပ်မှုများဆိုးဆိုးရွားရွားဖြစ်နေသည်အကျိုး ရလဒ်အားဖြင့် ဈေးကွက်ယန္တယားလည်ပတ်မှုမမှန်ခြင်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းမထိရောက်မှုနှင့် ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ဈေးကွက် ဖွံ့ဖြိုး မှုနိမ့်ခြင်းများဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာ့ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းတွင် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းဆိုင်ရာ လက်ဝါးကြီးအုပ်မှုနှင့် ဈေးကွက်ဝင်ရောက်နိုင်မှု အကန့်အသတ်များရှိသည်။ မကြာသေးသော သုံးနှစ်တာကာလအတွင်း နိုင်ငံတော်ပိုင် များကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပြုလုပ်စဉ် အတွင်းအချို့သော စက်သုံးဆီအရောင်းဆိုင်များကို ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းများသို့ရောင်းချခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလက တည်းက ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းများသည် ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ထုတ်ကုန်များတင်ပို့ခြင်း၊ တင်သွင်းခြင်း၊ သိုလှောင်ရောင်းချခြင်းများကို တရားဝင်ပြုလုပ်ခဲ့သော်လည်း လက်ဝါးကြီးအုပ်မှုကို ရပ်တန့်ရန်နှင့် ထုတ်ကုန်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ ထိရောက်သော လှည့်ပတ်မှုတိုးမြှင့်စေရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပိုမိုလုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။

တည်ဆောက်ရမည့် ရေနံချက်စက်ရုံများ

လောလောဆယ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံကို သန်လျင်ရေနံချက်စက်ရုံ၊ ချောက်ရေနံချက်စက်ရုံနှင့် သံပုရာကန် ရေနံချက်စက်ရုံဟူ ၍ ရေနံချက်စက်ရုံသုံးခုသာတည်ဆောက်ထားပြီး ၎င်းတို့အားလုံးမှာ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးရှိ သန်လျင်မြို့နယ်နှင့် မကွေးတိုင်း ဒေသကြီးတွင်သာ တည်ရှိသည်။

သက်တမ်းအရှည်ဆုံး ရေနံချက်စက်ရုံတစ်ခုကို ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင်တည်ဆောက်ခဲ့ပြီး နှစ်ကာလများရှည်ကြာလာသောကြောင့် အပြည့်အဝလည်ပတ်နိုင်ခြင်းမရှိတော့ပေ။ စက်ရုံသုံးခုပေါင်း ချက်လုပ်နိုင်မှုပမာဏမှာ တစ်နှစ်လျှင် ရေနံစည်ပေါင်း (၅၁၀၀၀)ရှိပြီး ယင်းပမာဏသည် ပြည်တွင်းလိုအပ်ချက်ဖြည့်ဆည်းနိုင်ခြင်းမရှိပေ။ မြန်မာနိုင်ငံ အောက်ပိုင်း ကမ်းရိုးတမ်းဒေသများတွင် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ဓာတ်အားပေးစက်ရုံသည် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုတွင် ပါဝင်သည်။ မြန်မာအစိုးရက ရေနံချက်စက်ရုံသစ် အသည်းအသန်တည်ဆောက်လိုသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်မေလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသည့် အစည်းအဝေး၌ သမ္မတဦးသိန်းစိန်က တရုတ်အမျိုးသားရေနံကော်ပိုရေးရှင်း၏ ဥက္ကဋ္ဌအသစ် Liao Yong Yuan အားမြန်မာနိုင်ငံတွင် ရေနံချက်စက်ရုံများတည်ဆောက်ရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ အဆိုပြုထားသည့် မြန်မာ-တရုတ်ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းတွင် မန္တလေး၌ ရေနံချက်စက်ရုံတည်ဆောက်ရန်ပါဝင်သည့် ယင်းစက်ရုံမှ တစ်နေ့လျှင် ရေနံစည် ပေါင်း (၅၆၀၀၀)ကိုချက်လုပ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုစက်ရုံတည်ဆောက်ခြင်းဖြင့် တရုတ်-မြန်မာပိုက်လိုင်းမှ တစ်နှစ်လျှင် ရေနံ စိမ်း တန်ပေါင်းနှစ်သန်းကို ထုတ်ယူချက်လုပ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုစက်ရုံတွင် မြန်မာနိုင်ငံ(သို့)အရှေ့အလယ်ပိုင်းမှ ထုတ်လုပ် သည့် ရေနံစိမ်းများကို ချက်လုပ်နိုင်မည်ဖြစ်ပြီး ရေနံထွက်ကုန်များကိုလည်း ထုတ်လုပ်ပြီးနောက် ပိုက်လိုင်းရောက်ရှိရာ နေရာများသို့ပို့ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ရေနံချက်စက်ရုံ၏ ရေနံထုတ်ကုန်များသည် ပြည်တွင်းဈေးကွက်တွင်းသို့ပို့ဆောင်နိုင်မည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရေနံချက်စက်ရုံတည်ဆောက်ခြင်းသည် ပြည်တွင်းလိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်သည့် နိုင်ငံတကာ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၏ ကုန်ကျစရိတ်နှင့်စွန့်စားရနိုင်သည်များကို ကြီးကြီးမားမားလျော့ချနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

တည်ဆောက်ရမည့် ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ရင်းမြစ်များကြွယ်ဝသလို ပြည်တွင်းဓာတ်ငွေ့အသုံးပြုမှုမှာလည်း တိုးပွားလျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဓာတ်ငွေ့ပို့ဆောင်ရေးပိုက်လိုင်းများကို တိုးချဲ့ရန် လိုအပ်သည်။ နိုင်ငံခြားသို့ တင်ပို့သည့် စွမ်းအင်အားကောင်းစေ ရန် နယ်ခြားဖြတ်ကျော် ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းများတိုးတက်ရန်၊ လိုအပ်သည်။ မြန်မာ့စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးလာမှုနှင့်အတူ နိုင်ငံတွင်နေထိုင် ကြသူများကလည်း ဓာတ်ငွေ့များပိုမိုလိုအပ်လာမည်ဖြစ်သည်။ အရန်ပို့ဆောင်ရေး ကွန်ရက်အတွက် လက်ရှိကီလိုမီတာ ၂၀၀၀ ရှည်သော ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းတိုးချဲ့ရန်လည်းပါဝင်သည်။ အခြေအနေများက ခွင့်ပြုလာချိန်တွင် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း သည် မြို့ကြီးများရှိ အချို့သော အိမ်ထောင်စုများထံသို့ ရောက်ရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ပြဌာန်းရမည့် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ဥပဒေ

မြန်မာနိုင်ငံသည် စွမ်းအင်အတွက် တိကျသော စည်းကမ်းများ၊ အခွန်ဆောင်ရန်လိုအပ်သည့် ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့တူးဖော်ရေးအတွက် ၎င်း၏ တရားရေးစနစ်ကို တိုးတက်အောင်ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။ လောလောဆယ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏စွမ်းအင်လုပ်ငန်းကို နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမှာ များစွာသော ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို လိုက်နာနေရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့တူးဖော်ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် စားသုံးမှု တို့နှင့်ဆက်စပ်သော အချို့မူဂါဒများကို ဖော်ဆောင်ခဲ့သည့်တိုင် သည် တိကျသောစွမ်းအင်ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများမရှိသောကြောင့် စွမ်းအင်ကဏ္ဍသည် ရည်မှန်းချက်ကို အပြည့်အဝအောင်မြင်အောင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမရှိပေ။

“အပြင်” မှသည် “အတွင်း” ဆီသို့ - မြန်မာနိုင်ငံ၏ စွမ်းအင်စီမံကိန်းများကိုတုန့်ပြန်သည့် တက်ကြွလှုပ်ရှားမှုများ အသွင်ပြောင်းလဲလာခြင်း

From ‘Outside’ to ‘Inside’: The Transformation of Activism over Energy Projects in Myanmar

Adam Simpson
Director, Centre for Peace, Conflict and Mediation,
Hawke Research Institute University of South Australia
adam.simpson@unisa.edu.au

စွမ်းအင်လုံခြုံရေး ရှာဖွေခြင်းနှင့် ယုံကြည်ကိုးစားလောက်သော နိုင်ငံဖြတ်ကျော်စွမ်းအင်စျေးကွက်များ တည်ထောင်ခြင်းသည် အာရှတစ်လျှောက် နိုင်ငံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှုပြန်လည်ပုံဖော်ခြင်း သော့ချက်ကျသော အကြောင်းတရားတရားများထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။ တရုတ်နှင့် အိန္ဒိယတို့၏ စွမ်းအင်လိုအပ်ချက်များ လျင်လျင်မြန်မြန်တိုးပွားနေခြင်းနှင့်အတူ အဆိုပါ နိုင်ငံကြီးနှစ်ခုကြားတွင် တည်ရှိနေသည့် မြန်မာနိုင်ငံသည် စွမ်းအင်ရင်းမြစ်တစ်ခုနှင့် စွမ်းအင်အလွှဲအပြောင်းလမ်းကြောင်း တစ်ရပ်အဖြစ်နှစ်နိုင်ငံလုံးအတွက်အလွန်သိသာထင်ရှားသည့် နေရာတစ်ခုအဖြစ်သို့ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ဒေသဆိုင်ရာ စွမ်းအင်စျေးကွက်များ ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့်အတူ လူမှုရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများ ပြင်းပြင်းထန်ထန်နှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြစ်ပွားမည့် အလားအလာများရှိသည်နိုင်ငံဖြတ်ကျော်စွမ်းအင်စီမံကိန်းများ၏ ထိရောက်သောသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှု အတွက် အရေးတကြီးလိုအပ်ချက်တစ်ခုဖြစ်လာသည်။ မကြာသေးမီကာလအထိ မြန်မာတွင် အစိုးရ ဦးဆောင်သောအုပ်ချုပ်မှုပုံစံများသည်အာဏာပိုင်ဝါဒနှင့် ဖြစ်ကတတ်ဆန်းဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်းလက်ရှိဖော်ဆောင်နေသည့်နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများနှင့်အတူအစိုးရ သစ်သည် ဒီမိုကရေစီနည်းလမ်း ပိုကျသော၊ အားကောင်းပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာသည့် အုပ်ချုပ်မှုပုံစံ များကို ဖော်ဆောင်ရန် ကြိုးပမ်းနေသည်။ အစိုးရမဟုတ်သော လှုပ်ရှားသူများ အထူးသဖြင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများသည် အဆိုပါ အသွင်ကူးပြောင်းမှုတွင် အရေးကြီးသော ပူးပေါင်းပါဝင်မှု တစ်ရပ်ပြုလုပ်နိုင်သည်။သမိုင်းကြောင်းအရတက်ကြွလှုပ်ရှားမှုအများစုသည်နိုင်ငံဖြတ်ကျော်ပုံစံ ဖြစ်သည်မှာသဘာဝပင်ဖြစ်ပြီး ထိုင်းနိုင်ငံတွင်အခြေစိုက်သော ပြည်ပြေးတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ သို့မဟုတ် မြန်မာအစိုး ရလက်လှမ်းမမီနိုင်သည့် အခြားနေရာများတွင် အခြေစိုက်သူများက လုပ် ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံရေးအရ ထည့်ဝင်မှုနှင့် အတိုက်အခံများအတွက် အခွင့်အလမ်းများ မြန်မာ နိုင်ငံတွင် တိုးပွားလာ ချိန်တွင် ပြည်ပြေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများလည်း ပြန်လာပြီး ပြည်တွင်းတက်ကြွ လှုပ်ရှားသူများလည်း ထွက်ပေါ်လာကာ မြန်မာနိုင်ငံတွင်း ၌ တက်ကြွလှုပ်ရှားမှုများပိုမိုဖြစ်ထွန်းလာခဲ့သည်။ ယခုစာတမ်းသည် နိုင်ငံရပ်ခြား ရောက် ပြည်ပြေးတက်ကြွလှုပ်ရှားမှုများမှသည် ပြည်တွင်းတက်ကြွ လှုပ်ရှားမှုဆီသို့ အသွင်ပြောင်းလာ သည့် ယင်းတက်ကြွလှုပ်ရှားမှုကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် တရုတ်အနောက် တောင်ပိုင်းအတွက် စွမ်းအင်ထောက်ပံ့ရန် မြန်မာနိုင်ငံကိုဖြတ်ကာ တည်ဆောက်လျက်ရှိသည့် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းကို ဆန့်ကျင်သည့် လှုပ်ရှားမှုများနှင့် ဆက်စပ်နေသည်များကို ရှာဖွေဖော်ထုတ် ထားခြင်းဖြစ်သည်။

စစ်အစိုးရလက်ထက်အတွင်း ရွှေ့ပြောင်းခံရပြီး ပုန်ကန်ထကြွသော နယ်ခြားဒေသ ရပ်ရွာများသည် မြန်မာနိုင်ငံ တွင်အခြေစိုက်သည့် နိုင်ငံဖြတ်ကျော် စွမ်းအင်စီမံကိန်းများကို ဆန့်ကျင်သည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေး ရာလှုပ်ရှားမှုများ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အလွန်ကောင်းသောနေရာများဖြစ်ခဲ့သည်။ အန္တရာယ်များရှိနေ သည့်ကြားမှပင် အဆိုပါတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများသည် မြန်မာ့နယ်ခြားအပြင်ဘက်တွင်အခြေစိုက်သည့် NGOများ အတွက်သုတေသနပြုလုပ်ရန် ရပ်ဖျက်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ပြန်လည်ဝင်ရောက်လေ့ရှိကြ သည်။ အဆိုပါ

တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်းရှိ ရွှေ့ပြောင်းခံရပ်ရွာများနှင့် နယ်ခြား ဒေသရှိပြည်ပြေးများ ကြား ကွန်ရက်များကို တည်ဆောက်ခဲ့ကြသည်။(South-2004) လုပ်ငန်းလုပ် ဆောင်ရာဇုန်များ၏ ကြားခံ သဘာဝအရ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများသည် အမျိုးမျိုးသော လှုပ်ရှားမှုများကို လုပ်ဆောင်ရန် အခြေအနေတစ်ရပ်ရရှိခဲ့သည်။ နယ်စပ်အခြေ စိုက်မဟုတ်သော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ရေးရာအုပ်စုများ သည် ရိုးရှင်းလှစွာပင် **လော်ဘီ** အုပ်စုများ ဖြစ်ကြပြီး ယင်းတို့၏ လှုပ်ရှားမှုများတွင် နိုင်ငံတကာလှုပ်ရှားသူများကို လော်ဘီလုပ်ခြင်း၊ အစီရင်ခံစာ ရေးသားခြင်း၊ အသွင်ယူ ကွင်းဆင်းသုတေ သနပြုလုပ်ခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပုန်းလျှိုးကွယ်လျှိုးပညာ ပေးခြင်းနှင့် သင်တန်းပေးခြင်းများဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။

စစ်အစိုးရအုပ်ချုပ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံမှထွက်ပြေးလာခဲ့ကြသော ထိုသူများ မြန်မာနယ်ခြားဒေသများနှင့် အိမ် နီးချင်းနိုင်ငံများတွင် တက်ကြွလှုပ်ရှားမှုများတွင်ပါဝင်ကြသောအခါ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုမှုများနှင့် စီမံကိန်းများနှင့်ပက်သက်သည့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများကို ထောက်ပံ့ခဲ့သည့် "ပြည်ပရောက် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ" အဖြစ်ခေါ်ဆိုနိုင်သည့် ရလဒ်တစ်ခုဖြစ်လာခဲ့သည်။ (Simpon 2013a)။ "ပြည်ပနိုင်ငံရောက်သူများ" ဆိုသော ဝေါဟာရ၏ အားလုံးခြုံနိုင်သော နယ်ပယ်တစ်ရပ် ဆွဲဆန့်နိုင်ရန် ကြိုပမ်းခဲ့သည့်အခါ တစ်ခါတစ်ရံ အဓိပ္ပယ် မဲ့လုနီးပါဖြစ်တက်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ပညာ ရပ်ဆိုင်ရာ စာပေအရ လစ်ဘရယ် သို့မဟုတ် တစ်မူထူးသော ပြည်ပနိုင်ငံရောက်သူများဆိုသည် အဓိပ္ပယ် မျိုးမှာ Brubaker အဆိုအရ "လူတိုင်းလူတိုင်းသည် ပြည်ပနိုင်ငံများသို့ သွားရောက်နေသူများဖြစ်ကြလျှင် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမှ ကွဲကွဲပြားပြားသတ်မှတ်နိုင်တော့မည်မဟုတ်" ဟု ဆိုသည့် အနေအထား သို့ရောက်ရှိသွားစေမည်။ (2005: 3)။ သို့သော်လည်း ပြည်ပနိုင်ငံရှိ မြန်မာ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ ဝေါ ဟာရ၏ အစဉ်အလာ မျက်နှာစာများပေါ်တွင် "နေရာရွှေ့ပြောင်းခြင်း သို့မဟုတ် မိခင်နိုင်ငံမှ ပျံ့နှံ့လာခြင်း" (Butler 2001: 189) စသည့် အဓိပ္ပယ် အပေါ် အခြေပြုရုံသာမက Sokefeld ၏ အဆိုအတိုင်း အသိုက်အဝန်းအဖြစ် မိမိဘာသာ ရှင်းလင်းစွာ စိတ်ကူးပုံထားသည့် မိမိတို့ဘာသာထင်ရှားမှုများရှိသော အစုအဖွဲ့လိုက်နိုင်ငံဖြတ်ကျော်ပျံ့နှံ့ လာခြင်းဖြင့် "စိတ်ကူးပုံဖော်ထားသည့် နိုင်ငံဖြတ်ကျော် အသိုက် အဝန်းများ"(2006: 267) ဖြစ်နေကြသည်။ ပြည်ပနိုင်ငံရောက် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ အသိုက်အဝန်း တစ်ခုနှင့် အံကိုက်ဖြစ်သည့် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်းပုံစံများနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာလှုပ်ရှားမှု သီအိုရီအပေါ် သူက ဦးတည်သုံးသပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါ အယူအဆသည် တိုင်းရင်းသားများကြား စည်းလုံးညီညွတ်မှု နှင့် လူမှုလိင်ဆိုင်ရာ နီးကြားမှုမရှိခြင်းကဲ့သို့ အချို့သော ပြည်ပနိုင်ငံရောက်အသိုက်အဝန်းများတွင် ဖြစ်တတ် သည့် အန္တရာယ်များ (Anthias 1998)ကို ရှောင်ရှားပြီး တိုးတက်မှုကြီးကြီးမားရှိပြီး ဒီမိုကရေစီနည်း ကျသော တက်ကြွ လှုပ်ရှားသူအသိုက်အဝန်းတစ်ခုမှ ဆင်းသက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တိုင်းရင်းသားအသိုက်အဝန်းအချို့ကြား ပြည်ပြေးဘဝရောက်ချိန်တွင် မေးမိုန်သွားဖွယ်ရှိသည့်သဘော ထားကွဲလွဲမှု များရှိသည့်တိုင် အဆိုပါသဘောထားကွဲလွဲမှုများသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တက်ကြွ လှုပ်ရှားသူ များအသိုက်အဝန်းတွင် အတော်ပင်မရှိသလောက်ဖြစ်ပြီး မဟာဗျူဟာမြောက်ခြင်းနှင့် သဘော တရားရေးရာ အကြောင်းရင်းခံနှစ်ခုစလုံးအတွက် တိုင်းရင်းသားပေါင်းစုံ ပူးတွဲဆောင်ရွက်ခြင်းဖွံ့ဖြိုးရန် မည်သူက သိသာ သော ကြိုးပမ်းမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သနည်းဆိုသည်ဖြင့်သာ ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရေးဖြစ်ထွန်းစေတဲ့ နောက်ထပ်အကြောင်းတရားတစ်ခုကတော့ တိုင်းရင်းသား ပြည်နယ်များစွာ နဲ့ ဒေသများစွာကို ဖြတ်သန်းသွားပြီး ပထဝီအားဖြင့် ရောက်ရှိစေတဲ့ ရွှေ ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းနဲ့ သံလွင်မြစ် ဆည်များကြောင့်ဖြစ်ပြီး လှုပ်ရှားမှုများဖွံ့ဖြိုးမှုတွင် တိုင်းရင်းသားပေါင်းစုံပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမှာ အဆင့် မြင့်မြင့်မားမားဖြစ်ခဲ့ကာ အလျင်အမြန်ပူးပေါင်းကြသည်။ မျှော်မှန်းမထားသည် ယင်းပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှု သည်ပြည်ပနိုင်ငံရောက်တက်ကြွလှုပ်ရှားမှုတစ်ခု၏စရိုက်လက္ခဏာအဖြစ်ပထမဆုံး အဓိပ္ပယ်ဖွင့်ဆိုရာ ဖြစ်သည်။

ပြည်ပနိုင်ငံရောက် တက်ကြွလှုပ်ရှားမှုတစ်ခု၏ ဒုတိယမြောက် စရိုက်လက္ခဏာမှာ အချိတ်အဆက်များ

တက်ကြွစွာတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် အထူးပြုအသိပညာများထောက်ပံ့ခြင်းအပြင် ပြည်ပနိုင်ငံရောက် အသိုက်အဝန်း၏ အခြားသော အဖွဲ့ဝင်များ တကိုယ်တော်ချဉ်းကပ်မှုနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်လေ့ရှိသည့် နိုင်ငံခြားသို့မဟုတ် "ပြင်ပ" အသိုက်အဝန်းများတွင် ကျယ်ပြန့်သော လှုပ်ရှားမှု ကွန်ရက်များ သို့မဟုတ် ညွန့်ပေါင်းများဖြစ်ပေါ်လာစေရန် မရနိုင်သော ကျွမ်းကျင်မှုများရထောက်ပံ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ပြင်ပအုပ်စုများအတွက် ပြည်ပြေးတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၏ အရေးပါမှုမှာ ယင်းတို့၏ ပြည်တွင်းနိုင်ငံရေးကိုနားလည်ခြင်းနှင့်အတူ ယင်းတို့၏ သီးခြားဘာသာစကားဆိုင်ရာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အသိပညာများပေါ်တွင်မူတည်နေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် မြောက်ပိုင်း သို့မဟုတ် ထိုင်းနိုင်ငံတို့မှ လုပ်ငန်းကိစ္စများတွင် ပြင်ပလူများ မည်သည့်အခါ မျှ ရရှိနိုင်ဖွယ်မရှိသော သို့မဟုတ် အပြည့်အဝနားမလည်နိုင်သော ခိုင်မာသည့် ပုဂ္ဂလိကအတွေ့အကြုံများကြောင့် ပိုမိုထိရောက်ခဲ့သည်။ မြန်မာပြည်ပြေးများ၏ "အတွင်းလူ" အသိပညာများကြောင့် အခြားနည်းဖြင့် မအောင်မြင်နိုင်သော မြန်မာနိုင်ငံသို့ပြန်ဝင်ကာ ပုံပြောင်း သုတေသနလုပ်ရန်နှင့် အခြားသော တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ လက်လှမ်းမမီနိုင်သည့်ကျွမ်းကျင်မှုများကို ပြင်ပလူများ သို့မဟုတ် နိုင်ငံဖြတ်ကျော် အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည်။ ထိုနည်းဖြင့် ပြည်ပနိုင်ငံရောက် တက်ကြွလှုပ်ရှား သူများသည် ယင်းတို့၏ အသိုက်အဝန်းအတွက် ထူးထူးခြားခြားသက်ဆိုင်သည့် အရေးကိစ္စများကို အများသိအောင်လုပ်ခြင်းနှင့် မီးမောင်းထိုးပြခြင်းများပြုလုပ်လာနိုင်ပြီး ယင်းတို့၏ လှုပ်ရှားမှုများအား ပြင်ပလူများ ၏ အာရုံစိုက်မှုများ ရရှိလာသည်။

ပြည်ပနိုင်ငံရောက် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူတစ်ယောက်၏ တတိယမျက်နှာစာမှာ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော လှုပ်ရှားမှုများလုပ်ဆောင်ရန် ကျွမ်းကျင်မှုများပေးခြင်းနှင့် ပြင်ပတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် ဆက်ဆံလုပ်ကိုင်ခြင်း ဖြင့် မိမိတို့၏ အသိုက်အဝန်းတွင် အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍကိုရရှိကာ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တစ်ခုတွင် အထီးတည်းဖြစ်မှုကို ခံစား ရဖွယ်ရှိသည့် ပြည်ပြေးများတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားကျွမ်းကျင်မှုအပါအဝင် မိမိကိုယ်ကိုယ်ယုံကြည်မှု နှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများတိုးမြင့်စေခဲ့သည်။ ပြည်ပြေးအသိုက်အဝန်း များကြားတွင်ရှိသည့် တစ်ဖက်တွင် "မျှော်လင့်ချက် (နှင့်) ခုခံမှု" နှင့် အခြားတစ်ဖက်တွင် အားနည်းခြင်းနှင့် အခြားတစ်ဖက် "မျှော်လင့်ချက်မဲ့မှု၊ နာကျင်မှုနှင့် စိတ်ပါဝင်စားမှုမရှိခြင်း"တို့ကြား စိတ်ခံစားမှုများကို ချိန်ညှိနိုင်မှုအားနည်းခြင်းကို မိမိတို့၏ ပြည်ပနိုင်ငံရောက် အသိုက်အဝန်းနှင့် ပြင်ပအသိုက်အဝန်းကြား အားကောင်းသော အချိန်အဆက်နစ်ကို ထူထောင်ခြင်းဖြင့် ထိုသူတို့သည် မိမိတို့၏ ဘဝသစ်များတွင် အောင်အောင်မြင်မြင်အသားတကျအဖြစ်နိုင်ဆုံးဖြစ်ကြမည်ဟု ယူဆကြသည်။ (Mavroudi 2008: 70)။ ပြည်ပနိုင်ငံရောက် မြန်မာတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများကြား ကွန်ရက်များသည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ယခင်ကတည်းက အခြေစိုက်တည်ရှိခဲ့သလိုပင် အခြားသော နိုင်ငံဖြတ်ကျော် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် အချိတ်အဆက်၊ အဆက်အသွယ်များကို ရရှိစေခဲ့ပြီး နယ်ခြားဖြတ်ကျော် စွမ်းအင်စီမံကိန်းနှင့် မြန်မာပြည် ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းရေး လှုပ်ရှားမှုနှစ်ရပ်စလုံးကို လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံရပ်ခြား လူထုပရိသတ်ကြား ပိုမိုပြန့်နှံ့စေခဲ့သည်။ (Simpon 2013b)

ရွှေ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းနှင့်ပက်သက်သော တက်ကြွလှုပ်ရှားမှုများ

ရခိုင်ပြည်နယ်မှ တရုတ်နိုင်ငံ၊ ယူနန်ပြည်နယ်သို့ ဓာတ်ငွေ့များပို့ဆောင်မည့် ရွှေ ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းနှင့် ပက်သက်သော တက်ကြွလှုပ်ရှားမှုများကို ချင်းမိုင်ရှိ ရွှေ သဘာဝဓာတ်ငွေ့လှုပ်ရှားမှု (SGM) နှင့် ရခိုင်ရေနံစောင့်ကြည့်ရေး (AOW)တို့က မကြာသေးမီကအထိ အများဆုံးဦးဆောင်ခဲ့ကြသည်။ အာဏာရှင်အစိုး ရ အများစုအောက်တွင်ဖြစ်လေ့ရှိသည့်အတိုင်းပင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံရေးတက်ကြွလှုပ်ရှားမှုများမှာ သမားရိုးကျပုံစံများသာဖြစ်ပြီး ရွှေ စီမံကိန်းကို တိုက်ရိုက်စိန်ခေါ်မည့် ပြည်တွင်း NGO များထူထောင်ခြင်း မရှိဘဲသက်ဆိုင်သော လူငယ်များက မိမိတို့စွမ်းအားကို အခြားသော အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံတွင်းမှပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ ၂၀၀၄ခုနှစ်တွင်ရခိုင်ပြည်နယ်မြို့တော်တွင်တည်ရှိသည့် စစ်တွေတက္ကသိုလ် ကျောင်းသားတစ်ဦးဖြစ်သူသူရိန်သည်ကျောင်းသားအရေးကို ကိုယ်စားပြုသည့် ကျောင်းသားအဖွဲ့ အစည်း

တစ်ခု ဖြစ်သည့် တက္ကသိုလ်ပညာသင်စရိတ်ထောက်ပံ့ရေးနှင့် ရခိုင်လူမှုရေးအသင်းကို ထူထောင်ခဲ့သည်။ ရွေးစီမံကိန်း၏အသေးစိတ်အချက်အလက်များတဖြည်းဖြည်းထွက်ပေါ်လာချိန်တွင် အသင်းသည် သက်ဆိုင်သော စကားအခြေအတင်စစ်ထိုးပွဲနှင့် ဆွေးနွေးမှုတို့အတွက် ဆုံချက်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ အခြားပုံစံတစ်ရပ်ဖြင့် ပြုလုပ်သော စုဝေးဆွေးနွေးမှုများလုပ်သလို သတင်းအချက်အလက်များပိုမိုရရှိရန် ထိုင်းနိုင်ငံရှိ AWO နှင့် SGM တို့ကဲ့သို့သော ပြည်ပြေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း ဆက်သွယ်ခဲ့ကြသည်။ သူတို့၏ လှုပ်ရှားမှုများကို စစ်ထောက်လှမ်းရေးများက ဖော်ထုတ်ခဲ့ပြီး ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် အဖွဲ့ဝင်ကျောင်းသား ၉ ဦးဖမ်းဆီးခံခဲ့ရကာ မတရားသင်း (ဉပမာ-ပြည်ပြေး) များနှင့်ဆက်သွယ်မှု၊ ထိုင်း သို့မဟုတ် အိန္ဒိယသို့ တရားမဝင်နယ်ခြားဖြတ်ကျော်မှုစသည့် တရားမဝင်လှုပ်ရှားမှုနှစ်ခုအတွက် ထောင်ဒဏ်သုံးနှစ်စီဖြင့် ထောင်ဒဏ်ခြောက်ခံချမှတ်ခံခဲ့ရသည်။[9] အဆိုပါ ကျောင်းသားငယ်များသည် အခြားသော ပြည်နယ်များနှင့် ဒေသများရှိ အကျဉ်းထောင်များသို့ ပို့ဆောင်ခံခဲ့ရပြီး အချို့မှာ နိုင်ငံမြောက်ဖျားပိုင်းရှိ ကချင်ပြည်နယ်အထိ ပို့ဆောင်ခံခဲ့ရပြီး အသက်အရွယ်ကြီးသော သို့မဟုတ် ဆင်းရဲသော မိဘဆွေမျိုးများ သွားရောက်ရန် ခက်ခဲ့စေခဲ့သည်။ အစိုးရသစ်လက်ထက်တွင် လုံခြုံရေးအရဖြေလျှော့မှုများပြုလုပ်ပြီး အဖွဲ့ဝင်အများစုကို ၂၀၁၂ ဇန်နဝါရီတွင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပြုခဲ့သည့်တိုင် လေးဦးမှာ ထောင်ဒဏ်ကျခံနေရဆဲဖြစ်သည်။[10] သူရိန်သည် ဖမ်းဆီးခံရမည့်အရေးမှ တိမ်းရှောင်နိုင်ခဲ့ပြီး ၂၀၁၀ တွင် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ထွက်ပြေးလာခဲ့ပြီး AOW ၏ လှုပ်ရှားမှု ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေးမှူးပင် ဖြစ်လာခဲ့သည်။

အဆိုပါ ပြည်တွင်း နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများအပေါ် ကန့်သတ်ချက်များကို ၂၀၁၁ နှောင်းပိုင်းတွင် စတင် ရုပ်သိမ်း လာခဲ့သည်။ ရေဓာတ်ငွေ့၏ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းကို တရုတ်နိုင်ငံသို့ တင်ပို့ရောင်းချပြီး ကျန်ဓာတ်ငွေ့ထဲမှ အများစုကို မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းရှိ စစ်တပ်နှင့်နီးစပ်သည်ဟု ကျော်ကြားသော ကုမ္ပဏီများပိုင် စက်ရုံများတွင် အသုံးပြုမည်ဟု စွမ်းအင်ဝန်ကြီး ဦးသန်းဌေးက ၂၀၁၁ အောက်တိုဘာတွင်ပြောကြားသည့် လွှတ်တော်မိန့်ခွန်းတွင် အတည်ပြုခဲ့သည်။ အဆိုပါအတည်ပြုချက်ကို တုံ့ပြန်ခြင်းနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ကန့်သတ်မှုများ ဖြေလျော့ခြင်းတို့ကြောင်း ပြည်တွင်းလှုပ်ရှားမှုသည် ပိုမိုပွင့်လင်းပြီး မြင်သာလာခဲ့သည်။ လှုပ်ရှားမှုတွင်ပါဝင်သည့်ဆောင်ရွက်ချက်တစ်ခုမှာ ပိုက်လိုင်းဖြတ်သွားသည့် တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်နှစ်ခုဖြစ်သော ရခိုင် ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ် အစိုးရများထံသို့ စာများရေးသားပြီး လယ်သမားများ၏ လယ်ယာမြေများ ကို ကျူးကျော်ခြင်း၊ နစ်နာကြေးပေးရန် ပျက်ကွက်ခြင်းနှင့် လမ်းများပျက်ဆီးခြင်းတို့ကဲ့သို့သော ပိုက်လိုင်း တည်ဆောက်နှင့်ပက်သက်ပြီး တိုင်ကြားချက်များကို မည်သို့လုပ်ဆောင်မည်နည်းကို မေးမြန်းခဲ့သည်။[11]

ဓာတ်ငွေ့ကို တင်ပို့ရောင်းချခြင်းမပြုမီ ရခိုင်ပြည်နယ်ကို ၂၄ နာရီလျှပ်စစ်မီးပေးရန်အတွက် ဓာတ်ငွေ့ကို အသုံးပြုရန်တောင်းဆိုမှုပါဝင်သည့် သဘာဝသယံဇာတအခွင့်အရေးများ၏ အယူအဆများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသော လှုပ်ရှားမှုတွင် ပိုမိုထိပ်တိုက်တွေ့ဆုံကာ ခိုင်မာပြီး ဆန့်ကျင်သော အဆိုများလည်း ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်သည် မြန်မာ့နိုင်ငံ၏ အဆင်းရဲဆုံးပြည်နယ်တစ်ခုဖြစ်ကာ လူတစ်ဦးချင်းစီ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားအသုံးပြုမှု အနိမ့်ဆုံးဖြစ်သည်ဟု နိုင်ငံပိုင်သတင်းစာအရသိရှိရသည်။ အသစ်ဖြစ်ထွန်းလာ သည့် လွတ်လပ်ခွင့်ပေးသော နိုင်ငံရေးဝန်းကျင်ကြောင့် ပြည်တွင်း တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ ယခုကဲ့သို့ တောင်းဆိုမှုမျိုးကို ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ပွင့်လင်းစွာ လုပ်ဆောင်ရန် ဖြစ်လာနိုင်ခဲ့သည်။ ပြည်နယ်တစ်ဝှမ်းတွင် "၂၄ နာရီ လျှပ်စစ်မီး အခုပေး။ ကျွန်ုပ်တို့ ဓာတ်ငွေ့ကိုသုံးရန် ကျွန်ုပ်တို့ အခွင့်အရေးရှိသည်" ဆိုသော စာသားများ ရိုက်နှိပ်ထားသည့် တီရှပ်များ၊ ပိုစတာများ၊စတစ်ကာများနှင့် ပြက္ခဒိန်များပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ (Mizzima 2012)။

၂၄ နာရီ လျှပ်စစ်မီးရရှိရေး တောင်းဆိုမှုသည် ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ တိုင်းရင်းသားပါတီများဖြစ်သော ၂၀၁၀ ရွေး

[9] သူရိန်နှင့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း၊ ချင်းမိုင် ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ၁၂ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၂။
[10] ဖြိုးဖြိုး (အမည်ရင်းမဟုတ်) နှင့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း၊ ရန်ကုန် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၁၈ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၂။
[11] Patrick (အမည်ရင်းမဟုတ်) နှင့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း၊ ချင်းမိုင် ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ၁၃ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၂။

ကောက်ပွဲတွင်ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ပြီး အမျိုးသားလွှတ်တော်အတွင်း လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များရှိသည့် ရခိုင်အမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ (RNDP) နှင့် ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲကိုသပိတ်မှောက်ခဲ့သော်လည်း ၂၀၁၁ တွင် NLDနှင့်အတူ ပါတီတစ်ရပ်အဖြစ်မှတ်ပုံတင်ခဲ့သော ရခိုင်ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (ALD) တို့ နှင့်အတူ အသံဟိန်းလာခဲ့သည်။[12] နှစ်ပါတီစလုံးတက်ကြွလှုပ်ရှားထက် ထိပ်တိုက်တွေ့ဆုံမှုနည်းသော်လည်း ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းမှ အလားအလာရှိသော ဖွံ့ဖြိုး ရေးဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်များကို တွေ့မြင်ခဲ့ပြီး ကချင်ပြည်နယ်တွင် တည်ဆောက်သည့် မြစ်ဆုံဆည်ထက် လူမှုဘဝရေးရာနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပျက်စီးမှုများစွာနည်းပါးသည်ဟု RNDP အထွေထွေအတွင်း ရေးမှူး ဦးဦးလှစောက မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။[13] တကယ်တမ်းတွင် ရခိုင်ပြည်နယ်၌ နိုင်ငံခြားတိုက်ရိုက်ရင်းနှီးမြှုပ် နှံမှုများကို သူကကြိုဆိုသော်လည်း ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများကို လေးစားမှု ပိုရှိသော အမေရိကန် နှင့် ဥရောပသမဂ္ဂ တို့ကို တရုတ်ထက်ပိုမိုနှစ်သက်သည်ဟု ဆိုသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ မိမိတို့သည် စီမံကိန်းကို ရပ်တန့်နိုင်မည်မဟုတ်စေကာမူ ကျန် ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းသော ဓာတ်ငွေ့များကို ရခိုင်ပြည်နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အသုံးပြုသင့်သည်ဟု ဦးဦးလှစောက လွှတ်တော်တွင် တင်ပြခဲ့ပြီး ယင်းရည်မှန်းချက်ကို အကောင်အထည် ဖော်ရန် "၂၄ နာရီ မီးလင်းရေး ကော်မတီ" တစ်ရပ်ကို ထူထောင်ရန် အကြံပြုခဲ့သည်။ ALD အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး ဦးအေးသာအောင်ကလည်း လွှတ်တော်ပြင်ပမှ အလားတူထင်မြင်ချက်မျိုး ထုတ်ဖော်ပြောဆို ခဲ့သော်လည်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့်ဖြစ်စဉ်များတွင် ပြည်သူများ၏ပါဝင်မှုပိုမိုလိုအပ်ကြောင်းနှင့် လက်ရှိကန်ထရိုက်စာချုပ်များအရ ရခိုင်ပြည်နယ်သည် "ဘာမှ မရရှိ" ဟု ဆိုသည်။ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ အလုပ်သမားများအားလုံးကို တရုတ်နိုင်ငံမှခေါ်ဆောင်လာပြီး အလုပ်ကြမ်းသမားများစွာကို မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းမှ ခေါ်ဆောင်ခဲ့သည်။[14] လက်ရှိအချိန်တွင် ဒေသခံလှုပ်ရှားသူများက ရခိုင်ပြည်နယ်မှထွက်ရှိသော ဓာတ်ငွေ့များနှင့်ပက်သက်ပြီး နိုင်ငံရေးအရ အလွန်ပွင့်လင်းစွာတောင်းဆိုခဲ့ကြပြီး နိုင်ငံတကာစွမ်းအင်ဈေးကွက်တွင် တရုတ်ကိုရောင်းချနေခြင်းထက် ဓာတ်ငွေ့အားလုံးကို ပြည်နယ်တွင်သာဆက်လက်ထားရှိရန် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများက တောင်းဆိုကြသည်။

နိဂုံး

ပြည်ပရောက် မြန်မာတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများသည် ပြည်တွင်းရှိ "အတွင်း" တက်ကြွလှုပ်ရှားမှုများ၏ ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့်ထိရောက်မှုတို့ကို တိုးမြင့်လာစေရန် ထိရောက်စွာ အသုံးပြုနိုင်မည့် ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့်နိုင်ငံတကာကွန်ရက်များရှိကြသည်။ သို့သော်လည်း ပြည်တွင်းနိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးပတ်ဝန်းကျင်တွင် လျင်မြန် သောအပြောင်းအလဲများကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးများလုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်လုပ်ကိုင်နေသော "ပြင်ပ" အခြေ စိုက်တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများအတွက် စိန်ခေါ်မှုများဖြစ်ပေါ်စေပြီး ဆီလျော်နေဆဲဖြစ်သည်။
၂၀၁၃ ဒုတိယနှစ်ဝက်တွင် ရွှေဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းသည် စီးပွားဖြစ်လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုပြုလာမည်ဖြစ်သလို မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးတွင်လည်း လူမှုရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သိသာသော ရွေ့ပြောင်းမှုများဖြစ်ပေါ်စေမည့် အလားအလာများရှိသည် စွမ်းအင်နှင့် သယံဇာတစီမံကိန်းများ လာမည့်နှစ်အနည်းငယ် အတွင်းအများအပြားပေါ်ထွက်လာဖွယ်ရှိသည်။ အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများသည် အဆိုပါစီမံကိန်း များ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုတွင် အရေးကြီးသော အခြားအမြင်တစ်ရပ်ဖြင့် ပါဝင်နိုင်ရုံသာမ က မြန်မာ့အရေးတွင် အတွင်းရှိ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် နိုင်ငံတကာအတွေ့အကြုံရှိသူများသည် မြန်မာအစိုးရနှင့် ယင်း၏ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုများတွင် ဆိုးဆိုးရွားရွားလစ်ဟင်းနေသည့် ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများကိုလည်း ထောက်ပံ့ပေးသွားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

---

[12] ရခိုင်ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ကရွေးကောက်ပွဲဝင်ရန်ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီးမကြာမီတွင်ပင် ပါတီအထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး ၏နေအိမ်ရှေ့တွင် နှစ်ပေါင်းနှစ်ဆယ် ကျော်ကြာချထားသော အရပ်ဝတ်နှင့်လုံခြုံရေးများ ကိုဖယ်ရှားပေးခဲ့သည်ဟုသိရသည်။ ဦးအေးသာအောင်နှင့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း၊ ရန်ကုန် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၂၀ ဇန်နဝါရီ ၂၀၁၂။ (ဇော်မြတ်လင်း ရခိုင်ဘာသာမှပြန်ဆိုပေးသည်)

[13] ဦးဦးလှစောနှင့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း၊ ရန်ကုန် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၂၀ ဇန်နဝါရီ ၂၀၁၂။

[14] ဦးအေးသာအောင်နှင့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း၊ ရန်ကုန် မြန်မာနိုင်ငံ၊ ၂၀ ဇန်နဝါရီ ၂၀၁၂။ (ဇော်မြတ်လင်း ရခိုင်ဘာသာမှပြန်ဆိုပေးသည်)

ရည်ညွှန်း

Anthias, F. 1998. 'Evaluating 'diaspora': Beyond ethnicity.' *Sociology*, 32(3): 557-80.

Brubaker, R. 2005. 'The 'diaspora' diaspora.' *Ethnic and Racial Studies*, 28(1): 1-19.

Butler, K. D. 2001. 'Defining diaspora, refining a discourse.' *Diaspora*, 10(2): 189-219.

Mavroudi, E. 2008. 'Palestinians in diaspora, empowerment and informal political space.' *Political Geography*. January, 27(1): 1-138.

Mizzima. 8 February 2012. 'PTT ready to expand its Burma oil business'. http://www.mizzima.com/business/6558-ptt-ready-to-expand-its-burma-oil-business.html. Accessed: 12 February 2012.

Simpson, A. 2013a. 'Challenging hydropower development in Myanmar (Burma): Cross-border activism under a regime in transition.' *Pacific Review*. May, 26(2).

------ 2013b. *Energy, Governance and Security in Thailand and Myanmar (Burma): A Critical Approach to Environmental Politics in the South*. Farnham: Ashgate, forthcoming.

Sökefeld, M. 2006. 'Mobilizing in transnational space: A social movement approach to the formation of diaspora.' *Global Networks*, 6(3): 265–84.

South, A. 2004. 'Political transition in Myanmar: A new model for democratization.' *Contemporary Southeast Asia*, 26(2): 233–55.

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေး
၂၀၁၃ တွင် မြန်မာ့နိုင်ငံရေးဖွံ့ဖြိုးမှု၏ ဆုံချက်ပွိုင့်

Amending Constitution: Focal Point of Myanmar’s Political Development in 2013

Wang Zichang
School of International Studies, Jinan University, Guangzhou
China professorwang666@163.com

နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးမှု

ယခုစာတမ်းတွင်ဆိုလိုသည် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုသည်မှာ ပထမအချက်အနေဖြင့် ပြည်သူ့ရင်းမြစ်များကို ယခင်ကထက် မျှတစွာခွဲဝေလာခြင်း၊ ဒုတိယအချက်အနေဖြင့် အာဏာများကို ယခင်ကထက် ဥပဒေစိုး မိုးမှုအရ လက်ခံရရှိခြင်းနှင့် ကျင့်သုံးခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ ဒုတိယ စံနှုန်းသည် ပထစံနှုန်းကို မဖြစ်မနေလိုက်နာရမည်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးမှုများသည် နိုင်ငံရေးအာဏာရှိသူများကြား အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေးများမှ ထွက်ပေါ်လာသော ရလဒ်များဖြစ်သည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးဖွံ့ဖြိုးမှုကို ကျွန်ုပ်တို ဘာအကြောင်းကြောင့် လေ့လာသင့်သနည်း။

ကျွန်ုပ်တို့အား ပြည့်စုံသော ကောက်ချက်ချရန်နှင့် မြန်မာအခြေအနေများကို ခန့်မှန်းရန် မူဘောင်တစ်ခုကို ပေးနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးဖွံ့ဖြိုးမှုကို ဘယ်လိုလေ့လာသုံးသပ်မှုပြုမည်နည်း။

နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်၏ ပြင်းပြသောဆန္ဒနှင့် လုပ်ဆောင်မှုများကိုသာ ဦးတည်မည့်အစား များစွာသော နိုင်ငံရေးအာဏာရှိသူများအကြား အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေးများကို ကျွန်ုပ်တို့ ဦးတည်ရန် လိုအပ်သည်။

၂၀၁၃ တွင် မြန်မာ့နိုင်ငံရေးဖွံ့ဖြိုးမှု၏ ဆုံချက်ပွိုင့်

ပထမအချက်အနေဖြင့် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ သမ္မတဖြစ်ရေးအိပ်မက်အတွက် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေး

ယခုမှစပြီး လာမည့်တစ်နှစ် သို့မဟုတ် နှစ်နှစ်ကာလအတွင်း သမ္မတ၏ အရည်အချင်းများအတွက် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးတောင်းဆိုမှုသည် မြန်မာ့နိုင်ငံရေးဖွံ့ဖြိုးမှု၏ ဆုံချက်ပွိုင့်ဖြစ်လာလိမ့် မည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ၂၀၁၅တွင် မြန်မာနိုင်ငံ သမ္မတဖြစ်ရေးအတွက် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်လိုသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံ၏ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးနှင့်လက်ထပ်ခဲ့ပြီး အင်္ဂလန်နိုင်ငံသား သားနှစ်ယောက်ရှိသောကြောင့် မြန်မာ့နိုင်ငံ၏ သမ္မတအဖြစ် ရွေးကောက်ခံ

နိုင်မည့်မဟုတ်ပေ။ သို့သော် ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် သမ္မတဖြစ်ရေးအတွက် မိမိရွေးကောက်ပွဲယှဉ်ပြိုင်လို ကြောင်း ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က သူမ၏ ပြင်းပြသောဆန္ဒကို အကြိမ်များစွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့သည်။ သူမ၏ သမ္မတဖြစ်ရေးအိပ်မက်ကို သူမ အမှန်တကယ်အကောင်အထည်ဖော်လိုလျှင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရန် လုံလောက်သောထောက်ခံမှုရရှိအောင် သူမလှုံ့ဆော်စည်းရုံးရမည်ဖြစ်သည်။[15]

လတ်တလော လေ့လာစောင့်ကြည့်မှုများအရ ၂၀၁၂ တွင် သမ္မတဖြစ်ရေးအတွက် သူမသာ တကယ် တန်းလုပ်ဆောင်မည်ဆိုပါက ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် လုံလောက်သော မဲအရေအတွက်ကို ရနိုင် သည်။ ရှည်ကြာခဲ့သော အတိတ်ကာလတွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) တို့သည် မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီအရေးအတွက် သူမဦးဆောင်ကာ စစ်အစိုးရအား မဆုတ်မနစ် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ကြိုးပမ်းခဲ့မှုကြောင့် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီပြယုဂ်ဖြစ်ခဲ့ ပြီး သာမန်လူထု၏ ထောက်ခံမှုရရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ၂၀၁၅ နောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံကို ဦးဆောင်ရန် အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လာမည့်သမ္မတရွေးကောက်ပွဲဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရန် သူတို့က ထောက်ခံကြသည်။

ယင်းနေရာတွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် သမ္မတဖြစ်ရေးကို NLD ကထောက်ခံခဲ့သည့် အချက်မှာ ယင်းတို့ လုပ်နေကြအတိုင်း လမ်းပေါ်ထွက် စီတန်းလမ်းလျှောက်ခြင်းကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်မှုများကို မလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ် သည်။ ထိုအစား ယင်းတို့၏ ထောက်ခံမှုကိုပြသရန် လွှတ်တော်၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေ ခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေး ကော်မတီတွင်ပါဝင်ခြင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးနှင့်ပက်သက်သော နိုင်ငံတကာဆွေးနွေး ပွဲများတွင်ပါဝင်ခြင်းများကဲ့သို့ တရား ဥပဒေဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများကိုသာလုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ တစ်ချိန် တည်းမှာပင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကလည်း အနာဂတ်နိုင်ငံရေးအဆောက်အအုံတွင် လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များနှင့်ပက်သက်သော သူမ၏ အမြင်များကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းဖြင့် စစ်တပ် ထောက်ခံမှုရရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးနှင့်ပက်သက်ပြီး ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ နောက်ဆုံးထုတ်ဖော်ပြသ ချက်မှာ လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ခြင်းဖြစ်ပြီး NLD သာ အများစု အနိုင်ရခဲ့ပါက နောက် သမ္မတအဖြစ် လွှတ်တော်က ရွေးချယ်နိုင်ရန် သူမနှင့် NLD တို့သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေး ကို ကြိုးပမ်းကြသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးအတွက် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် NLD တို့၏ တောင်းဆိုမှုကို အာဏာရပါတီခေါင်းဆောင်များက အမျိုးမျိုးတုံ့ပြန်ခဲ့ကြသည်။ ဦးအောင်မင်းက ကောင်းသောတုံ့ပြန်မှုပေး ခဲ့သည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် NLD တို့၏ တောင်းဆိုမှုကို မိမိထောက်ခံသည်ဟု သူက ပြောဆိုခဲ့ သည်။ ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ USDP ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးဌေးဦးက ဆိုးသော တုံ့ပြန်မှု ပေးခဲ့သည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရန် အစီစဉ်မရှိဟု သူက ဆိုသည်။ သမ္မ တဦးသိန်းစိန်က ပျော့ပျော့ပျောင်းပျောင်းတုံ့ပြန်ခဲ့သည်။ အဆိုပါကိစ္စကို ပြည်သူများနှင့် လွှတ်တော်က ဆုံး ဖြတ်ကြလိမ့်မည်ဟုတ် သူက ဆိုသည်။

အပြည်အလုန်ပြောဆိုမှုများကိုကြည့်လျှင် ဖွံ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ယခုနှင့်တွင် ပြင်ဆင်နိုင်မည်မဟုတ် ဟု

[15] ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ အခန်း (၃) နိုင်ငံတော်သမ္မတနှင့် ဒုတိယသမ္မတများ၊ ပုဒ်မ ၅၉ (စ) တွင်အောက်ပါ အတိုင်း ပြဋ္ဌာန်း ထားပါသည်။
"မိမိကိုယ်တိုင်သော်လည်းကောင်း၊ မိမိ၏မိဘ တစ်ပါးပါး သော်လည်းကောင်း၊ မိမိ၏ဇနီးသို့မဟုတ် ခင်ပွန်းသော်လည်းကောင်း၊ မိမိ၏ တရားဝင်သားသမီးတစ်ဦးဦးသော်လည်းကောင်း၊ထိုတရားဝင်သားသမီးတစ်ဦးဦး၏ဇနီးသို့မဟုတ်ခင်ပွန်းသော်လည်းကောင်းနိုင်ငံခြားအစိုးရ၏ ကျေးဇူးသစ္စာတော်ကို ခံယူ စောင့်ရှောက်ရှိသေသူသို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားအစိုးရ၏လက်အောက်ခံဖြစ်သူသို့မဟုတ်တိုင်းတစ်ပါး၏ နိုင်ငံသားဖြစ်သူ များမဖြစ်စေရ၊ထိုသူများသည် နိုင်ငံခြားအစိုးရ၏ လက်အောက်ခံဖြစ်သူသော်လည်းကောင်း၊တိုင်းတစ်ပါး၏ နိုင်ငံသားသော်လည်းကောင်းခံစား ရသော အခွင့်အရေးများနှင့် ကျေးဇူး ခံစားခွင့်များကို ခံစားနိုင်ခွင့်ရှိသူများမဖြစ်စေရ၊"

ကောက်ချက်ချနိုင်သည်။

ဒုတိယအချက်နေဖြင့် လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားများ၏ တောင်းဆိုမှုကို ဖြည့်ဆည်းရန် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ရေး

ဥပဒေအရ လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားများ၏ ဒေသခံလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ LAFM များကို နယ်ခြား စောင့်တပ် BGF အဖြစ် အသွင်ပြောင်းရန် ဗဟိုအစိုးရက လိုလားသည်။ ဥပဒေတွင် ပြဌာန်းထားသည့် အချက်များမှာ စိတ်ကျေနပ်လောက်ဖွယ်မရှိဟု LAFM များက ယူဆပြီး ဗဟိုအစိုးရ၏ လိုအပ်ချက်များကို ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဗဟိုအစိုးရက ယင်းတို့အား တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

ယခုအချိန်တွင် ဗဟိုအစိုးရသည် "ချော့တစ်ခါ ခြောက်တစ်လှည့်" မဟာဗျူဟာကို ကျင့်သုံးသည်။ တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားနေချိန်မှာပင် ပဋိပက္ခကို ငြိမ်းချမ်းစွာ အဆုံးသတ်ရန် ဗဟိုအစိုးရက Union Peace Making Committee နှင့် Union Peace Working Committee နှစ်ရပ်ကိုလည်း ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ဗဟို အစိုးရသည် LAFM ခြောက်ဖွဲ့နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။ ဗဟိုအစိုးရ နှင့် ဆက်လက်တိုက်ခိုက်နေသော အဖွဲ့တစ်ခုမှာ ကချင်လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ KIO ဖြစ်သည်။ ပဋိပက္ခ များဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေရသည့် အကြောင်းမှာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအတွက် ကနဦးသဘောတူညီချက် များကို နှစ်ဖက်စလုံးက သဘောမတူနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

လတ်တလော ပဋိပက္ခများ၏ အဓိကအကြောင်းတရားမှာ ဗဟိုအစိုးရက ၁၉၄၇ ပင်လုံစာချုပ်ကို ဖောက်ဖျက်ခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု KIO ခေါင်းဆောင်များက ထောက်ပြသည်။ ဖက်ဒရယ်အစိုးရအောက် တွင် လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားများ၏ အဆင့်အတန်းနှင့် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာပြဿနာများကို ပထမဆုံး ဖြေရှင်းပြီးမှသာ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက်များကို ညှိနှိုင်းသင့်သည်ဟု ယင်းတို့က ယူဆသည်။ ဗဟို အစိုးရကမူ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးကိုသာ ဦးစွာသဘောတူပြီး နိုင်ငံရေးအရ အဖြေရှာမည့်အစီအစဉ်များကို ညှိနှိုင်းမည်ဟု တစ်စိုက်မတ်မတ်ပြောဆိုခဲ့သည်။

ဗဟိုအစိုးရနှင့် LAFM များကြား အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေးများကိုကြည့်ပြီး ပဋိပက္ခများ၏ ဆုံချက်မှာ အခွင့်အရေးများခွဲဝေခြင်းဖြစ်သည်ဟု ကောက်ချက်ချနိုင်သည်။ ၁၉၄၇ ပင်လုံစာချုပ်ပါ အမြင့်ဆုံးကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ကို KIO က လိုချင်သည်။ ဗဟိုအစိုးရကမူ လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားများလိုလားသော ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ကို မပေးလိုပေ။ ကာလရှည် ပဋိပက္ခများကိုကြည့်လျှင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးဖွံ့ဖြိုးမှုတွင် အခွင့်အရေးများ မျှတစွာခွဲဝေခြင်း စံနှုန်းများကို အလေးထားရမည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ထပ်မံတွေ့ရှိရပြန်သည်။ မူလအခြေအနေကို ပြန်သွားခြင်းနှင့် အာဏာကိုကျင့်သုံးခြင်း စံနှုန်းသည် ယခင်စံနှုန်းများကို လိုက်နာရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့မဟုတ်လျှင် ရလဒ်သည် ပမာဏကြီးမားသော လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခဖြစ်သွားဖွယ်ရှိ ပြီး ပိုမိုပြင်းထန်သော သတ်ဖြတ်မှုများဆီ ရောက်ရှိသွားဖွယ်ရှိသည်။

တိုက်ခိုက်မှုများကို ရပ်ပြီး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်သွားမည်ဟု ၂၀၁၃ တွင် ဗဟိုအစိုးရက တစ်ဖက်သတ်ကြေညာခဲ့သည်။ မေလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် တရုတ်နှင့် ကုလသမဂ္ဂကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်ပြီး မြစ်ကြီးနားရှိ Magweal ခန်းမတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများကျင်းပခဲ့သည်။

ဗဟိုအစိုးရနှင့် KIO ကြား အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေးတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် လွှတ်တော်တွင် မျှတသော ခွဲဝေမှုကိုတိုးမြှင့်ရေးကဲ့သို့ အာဏာကျင့်သုံးမှု၏ မူလူအခြေအနေကို တိုးမြှင့်နိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ဘဲ အခွင့်အရေးမျှတစွာခွဲဝေခြင်းအတွက် KIO ၏ ကြိုးပမ်းမှုသည် မြန်မာ့နိုင်ငံရေးဖွံ့ဖြိုးမှု၏ အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ဖြစ်နေဆဲဖြစ်သည်။

ပြဿနာပြေလည်ရေး အဓိကသော့ချက်မှာ ဗဟိုအစိုးရ၏ ရိုးဖြောင့်မှုနှင့် လုပ်ဆောင်မှုများပင်ဖြစ်သည်။ ကချင်နှင့် အခြားတိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရရန် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ပင်လုံသဘောတူညီချက်များအရ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ဗဟိုအစိုးရက ပြင်ဆင်လိုသလောဆိုသည်ပင်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအမေရိကန်နှင့်ဂျပန်တို့၏ မူဝါဒအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ပြိုင်ဆိုင်မှု

Cooperation and Competition between U.S. and Japan's Policy towards Myanmar

Bi Shihong
School of International Studies, Yunnan University
bishihonggms@qq.com

၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် နှစ်ပေါင်း၂၀ အတွင်းပထမဆုံးအကြိမ်ကျင်းပခဲ့သည့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲပြီးနောက် မတ်လတွင် စစ်အစိုးရ၏နေရာကို ရွေးကောက်ခံအစိုးရက ဝင်ရောက်လာခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ခုနှစ် ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာအတိုက်အခံပါတီ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရရှိခဲ့ပြီး ပါတီခေါင်းဆောင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည်လည်း မဲအပြတ်အသတ်အနိုင်ရကာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ မြန်မာ့နိုင်ငံရေး အခြေအနေအပြောင်းအလဲများကြောင့် တိုင်းပြည်၏ တည်ငြိမ်မှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် မျှော်လင့်ချက်များဆောင်ကြဉ်းလာခဲ့ပြီး အမေရိကန်နှင့်ဂျပန်တို့အတွက် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် လည်းကောင်းတို့၏ ဆက်ဆံရေးတိုးမြှင့်ရန်အခွင့်အလမ်းများရရှိခဲ့ကာ မြန်မာ့ သံတမန်ရေးအတွက် နေရာကျယ်ပြန့်လာခဲ့သည်။ အမေရိကန်နှင့်ဂျပန် ကိုယ်စားလှယ်များသည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ အဆက်မပြတ် သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့သည်။ မြန်မာအစိုးရသစ်နှင့်ထိရောက်ပြီး လက်တွေ့ကျသော ဒိုင်ယာလော့များပြုလုပ်ကာ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုများစတင်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် အမေရိကန်နှင့် ဂျပန်မူဝါဒအကြားပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ပြိုင်ဆိုင်မှုတို့ သည် မြန်မာ့ပြည်တွင်းရေးနှင့် နိုင်ငံခြားဆက်ဆံရေးတွင် မျက်နှာစာများစွာ သက်ရောက်လိမ့်မည်ကို ယုံမှားသံသယရှိစရာ အကြောင်းမမြင်ပေ။ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် အမေရိကန်နှင့် ဂျပန်တို့၏ မူဝါဒများကို သုံးသပ်ရင်း ယခုစာတမ်းကို ဂျပန်နှင့် အမေရိ ကန်ကြားပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ပြိုင်ဆိုင်မှုကို ဆွေးနွေးသွားမည်ဖြစ်သည်။ တရုတ်အပေါ် လွှမ်းမိုးမှုကိုလည်းဆွေးနွေးသွား မည်ဖြစ်သည်။

အိုဘားမားအစိုးရအာဏာရရှိကတည်းက အရှေ့တောင်အာရှအား ၎င်း၏ မဟာဗျူဟာမြောက်ဦးစားပေးအဖြစ် အစိုးရ အလေးထားခဲ့ပြီး "အရှေ့တောင်အာရှသို့ ပြန်လာခြင်း"ဟုကြေညာကာ အာဆီယံနိုင်ငံများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများတိုးမြှင့် ပြီး"Lower Mekong Initiative"(LMI) ယန္တယားအသစ်ကို အဆိုပြုကာ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ၎င်း၏မူဝါဒချိန်ညှိခြင်းကို လည်း ထည့်သွင်းပြုလုပ်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် အမေရိကန်၏ပြင်လွယ်၊ ပြောင်းလွယ် ထိတွေ့ဆက်ဆံရေးပေါ်လစီသည် အမေရိကန်၏ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာချိန်ညှိမှု၏ ရှောင်လွှဲမရနိုင်သော ရလဒ်တစ်ခုဖြစ်ကာ အမေရိကန်၏ အရှေ့တောင် အာရှသို့ ပြန်လာခြင်းမဟာဗျူဟာ၏ ရှောင်လွှဲမရနိုင်သော ရွေးချယ်မှုတစ်ရပ်နေနှင့်လည်းဖြစ်သည်။ အသေးစိတ် အမြင်မှကြည့် လျှင် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် အမေရိကန်၏ ပြင်လွယ်ပြောင်းလွယ်ဖြစ်သော ထိတွေ့ဆက်ဆံရေးပေါ်လက်စီသည် ထိရောက်သော ပိတ်ဆို့မှုနှင့် အထီးကျန်ဖြစ်စေမှု မူဝါဒနှင့် မြန်မာ၏ပြည်တွင်းရေးနှင့် ပြင်ပအခြေအနေတို့ကို ၎င်း၏ဆုံးဖြတ်ချက်အပေါ် အမေရိ ကန်က ရောင်ပြန်ဟပ်ခြင်းအပေါ်တွင် အခြေခံခဲ့သည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်ကစ၍ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်အမေရိကန်မူဝါဒသည် ကာလ ကြာရှည် အရေးယူပိတ်ဆို့ခြင်းနှင့် အထီးကျန်ဖြစ်စေခြင်းမှ လက်တွေ့ကျသော နှစ်လမ်းသွားထိတွေ့ဆက်ဆံမှုသို့ ပြောင်းလဲလာ ခဲ့ပြီး သံတမန်ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုနှင့် အရေးယူပိတ်ဆို့မှုကို တစ်ချိန်တည်းပြုလုပ်သည့် နည်းလမ်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဆက်ဆံရေးကို တိုးတက်ရန် ဆန္ဒရှိကြောင်းကို အမေရိကန်က စဉ်ဆက်မပြတ်ပြသခဲ့သည်။ လက်တွေ့လည်းကျင့်သုံးခဲ့ သည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ အစောပိုင်းတွင် ဟီလာရီ၏ မြန်မာခရီးစဉ်အတွင်း LMI ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးယန္တယားတွင် သံတမန်ရေးရာ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူအဖြစ်ပါဝင်ရန် မြန်မာနိုင်ငံအား ဟီလာရီအား

အထူးတလည်ဖိတ်ကြားခဲ့သည်။ ဟီလာရီသည် မြန်မာနိုင်ငံခရီးစဉ်တွင် အမေရိကန်-မြန်မာဆက်ဆံရေး၏ စာမျက်နှာသစ်ကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီး ၎င်းသည် အရှေ့ တောင်အာရှသို့ ပြန်လာခြင်း မဟာဗျူဟာ၏ အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပထမဆုံးအကြိမ်သွားရောက်လည်ပတ်သည့် အမေရိကန်သမ္မတဖြစ်သူ အိုဘားမားသည် သမ္မတဦး သိန်းစိန်နှင့် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်တို့ကို ရန်ကုန်တွင် တွေ့ဆုံကာ အမေရိကန်က မြန်မာနိုင်ငံအားဘဏ္ဍာရေးအကူအညီဒေါ် လာသန်း ၁၇၀ ထောက်ပံ့မည်ဟု ကြေညာခဲ့သည်။ အိုဘားမား၏ (၆)နာရီကြာ မြန်မာခရီးစဉ်သည် ရုပ်ပြထက် လက်တွေ့ပိုကျ ခဲ့သည်။ စစ်အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုအဆုံးသတ်သွားကြောင်း အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် အနာဂတ်အတွက် အားပေးမှုအဖြစ် ယူဆရ သည်။

အရှေ့တောင်အာရှတွင် တရုတ်၏ လွှမ်းမိုးမှုတိုးပွားလာခြင်းကို လျော့ချနေသော အမေရိကန်၏ အရှေ့တောင်အာရှသို့ ပြန်လာ ခြင်း၏ မဟာဗျူဟာ မဏ္ဍိုင်အဖြစ် မြန်မာနိုင်ငံကို အမေရိကန်က လိုအပ်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံက ကျယ်ပြန့်သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံတကာအလယ်တွင် အထီးကျန်ဘဝမှ လွတ်မြောက်အောင်ကြိုးပမ်းသည့် အခွင့်အရေးကို အိုဘာမားအစိုးရ မှ ဆုတ်ကိုင်ရန်ကြိုးပမ်းခဲ့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျယ်ပြောသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် အာရပ်နွေဦး၏ လွှမ်းမိုးမှုတို့သည် အရှေ့အာရှတွင် အာဏာရှင် အစိုးရများ ငြိမ်းချမ်းစွာ အသွင်ပြောင်းစေခြင်းဖြစ်စေမည်ဟု မျှော်လင့်လျက်ရှိသည်။

ပြည်သူသန်းပေါင်း(၅၀)ကျော်ရှိသော အလားအလာကောင်းသည့် ဈေးကွက်ကြီးနှင့် စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖူးပွင့်လာမှုကို ဂျပန်က ကြီးစွာသတိပြုမိခဲ့သည်။ ဂျပန်အတွက်မူ ပစိဖိတ်သို့ ဂျပန်ဝင်ရောက်နိုင်မည့် အရှေ့တောင်အာရှ ပင်လယ်ရေကြောင်းလိုင်းသည့် အသက်သွေးကြောဖြစ်ခဲ့သည်။ ရေရှည် မဟာဗျူဟာအမြင်မှ ကြည့်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံ ၏ သံတမန် ရေး အပေါ်ဂျပန်က စိုးမိုးနိုင်ရန်ပြိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပေါ်ကြွယ်ဝလှသော သံယံဇာတများအား တရုတ်နှင့်ယှဉ်ပြိုင်ခြင်းတို့ သည် ၎င်း၏ အဏ္ဏဝါရေကြောင်းအသက်သွေးကြောကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းရန်မှာ အလွန်အရေးကြီးသည်။ အရှေ့တောင် အာရှ အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၎င်း၏ လွှမ်းမိုးမှုကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် တရုတ်လွှမ်းမိုးမှု၏ကြီးဝင်လာမှုကို ကာကွယ် ရန်အလိုငှာ ဂျပန်အစိုးရသည် တောင်ဘက်သို့ တရုတ်ခြိမ်းခြောက်နေသည်ဟူသော သီအိုရီကို ဆက်လက် ဖြန့်လျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ သည် အကြောက်တရားများ တိုးပွားလာပြီး တစ်နေ့နေ့ တစ်ချိန်ချိန်တွင် တောင်ဘက်သို့ အင်အားအသုံးပြု လာမည်ကို စိုးရိမ်လျက်ရှိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်ဂျပန်၏ မူဝါဒများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

မြန်မာအစိုးရနှင့် အတိုက်အခံကြား ဒိုင်ယာလော့ ဖော်ဆောင်ရန်နှင့် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေး အတွက် ဘဏ္ဍာရေးအထောက်အပံ့ကို ငါးစာအဖြစ် အသုံးပြုခြင်း၊ မြန်မာဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်သို့ အသွင်ကူးပြောင်းခြင်းကို ကူညီခြင်း၊ အမေရိကန်-ဥရောပနိုင်ငံများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုကိုဆက်လက်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေပေါ်အာရုံစိုက်မှုအပေါ် အမြဲမပြတ်ပေးခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ မြန်မာပြည်သူများတွင် အစားအသောက်နှင့် အဝတ် အထည်လုံလောက်သည့်အချိန်တွင် ယင်းတို့သည် စစ်အစိုးရအား ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုပြုလုပ်ရန် တောင်းဆိုပြီး မိမိတို့အား အာဏာပိုမိုလွှဲပေးရန် တောင်းဆိုကြမည်ဖြစ်သည်။ ထိုအတိုင်းသာ ဖြစ်လာချိန်တွင် မြန်မာသည် ဂျပန်မျှော်လင့်သို့ ဒီမိုကရက် တစ်နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်လာမည်ဖြစ်သည်။ ဂျပန်သည် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် အပြုသဘောဆောင်သော ကြားဝင်မှုမူဝါဒကို အမြဲကျင့် သုံးခဲ့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ဈေးကွက်စီးပွားရေးသို့ သွားရာလမ်းကို လမ်းညွှန်ရာတွင်

အလွန်အရေးကြီးသော ကဏ္ဍတစ်ရပ်မှ ပါဝင်ခဲ့ သည်။ ဂျပန်သည် ဥရောပနိုင်ငံများ၊ အမေရိကန်နိုင်ငံတို့နှင့် ခပ်လှမ်းလှမ်းနေခဲ့ပြီး မြန်မာအစိုးရနှင့် အလွန်နီးကပ်သော ဆက် ဆံရေးရှိခဲ့ကာ နည်းနည်းပေးများများယူ မူဝါဒကို ကျင့်သုံးသည့် တရုတ်နှင့် ခပ်လှမ်းလှမ်းနေရန်အမြဲတမ်း နားချခဲ့သည်။ ဂျပန်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ဒီမိုကရေစီအသွင်းကူးပြောင်းရေး ဖြစ်စဉ်နှင့် စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု လမ်းကြောင်းများကို သက်ရောက် မှုရှိစေရန် စီးပွားရေးနှင့် နည်းပညာအကူအညီများပေးခြင်း၊ မူဝါဒရေးရာနှင့် ဒိုင်ယာလော့များအပြန်အလှန်ဖယ်လှယ်ခြင်း၊ လူ့ စွမ်းအားရင်းမြစ်ဖွံ့ဖြိုးရေးဖော်ဆောင်ခြင်း၊ ကုန်သွယ်ရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် တိုက်ရိုက်ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများ အစရှိသဖြင့် နည်းလမ်းများဖြင့် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။

အိုဘားမားအစိုးရ၏ အရှေ့တောင်အာရှသို့ ပြန်လာခြင်းနှင့် ပြင်လွယ်ပြောင်းလွယ်ထိတွေ့ဆက်ဆံရေးအကျိုးဆက်ကြောင့် ဂျပန်အစိုးရက အရှေ့တောင်အာရှတွင် တန်ဖိုးအခြေပြုသံတမန်ရေးရာ စနစ်အပါအဝင် တရုတ်ကို ဟန့်ရုံပိတ်ဆို့ရေးအုပ်စုတွင် ပါဝင်အောင်ကြိုးပမ်းခြင်းနှင့် အရှေ့တောင်အာရှတွင် သံတမန်ရေးရာ တိုက်ခိုက်မှုများမကြာမကြာ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ စစ်အစိုးရ မှ ရွေးကောက်ခံ အစိုးရတို့အသွင်ကူးပြောင်းနေသော မြန်မာနှင့် ဆက်ဆံရေးကို ဂျပန်က နောက်ထပ်ဖွံ့ဖြိုးလိုသောကြောင့် ယခင် ဂျပန်ခေါင်းဆောင်များ၏ ကတိများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့နှင့် ရှားပါးသတ္တုများကဲ့သို့ မြေအောက် သယံဇာတများ၏ ပူးတွဲဖွံ့ဖြိုးရေးကို ဖော်ဆောင်ရန်ဈေးကွက်နှင့်ပေါကြွယ်ဝသော လူသားအရင်းမြစ်များကို အာရုံစိုက်ခြင်း စသည့်နည်းလမ်းများဖြင့် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတွင် ဂျပန်သည် ပိုပြီး တက်ကြွသည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့ပြီး မြန်မာအတွက်ဘဏ္ဍာရေးအကူအညီများအားကောင်းစေရန် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုသဘောတူညီချက်များ လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရုတ်၏ လွှမ်းမိုးမှုကို ဟန့်ရုံပိတ်ဆို့ရန်နှင့် စီးပွားရေးဆက်ဆံရေးတိုးမြှင့်ခြင်းတို့မှ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရေစီတည်ဆောက်ခြင်းကို အထောက်အကူပြုရန် ကြိုးပမ်းလျက်ရှိ သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထဝီနိုင်ငံရေး တည်နေရာသည် အလွန်အရေးကြီးသည်ဟု အမေရိကန်နှင့် ဂျပန်နှစ်နိုင်ငံလုံးက ယူဆကြ သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် အရှေ့အာရှ၊ တောင်အာရှ နှင့် အရှေ့တောင်အာရှတို့၏ဗဟိုတွင် တည်ရှိနေသည်။ အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာသို့ တရုတ်၏ တောင်ဘက်ထွက်ပေါက်မှတစ်ဆင့် အသက်သာဆုံး လမ်းကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် အမေရိကန်နှင့် ဂျပန်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၎င်းတို့၏ လွှမ်းမိုးမှုတို့အတွက် တရုတ်နှင့် သဘာဝအားဖြင့် ပြိုင်ဆိုင်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေး အထက်တန်းလွှာများကမူ တရုတ်နှင့် အိန္ဒိယကြားရှိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မဟာဗျူဟာမြောက် တည်နေရာသည် ၎င်း၏ ပေါကြွယ်ဝသော သဘာ သံယံဇတထက်ပိုအရေးကြီးသည်ဟုလည်းယူဆကြသည်။ တရုတ်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံအကြား ဆက်လက်ဖြစ်ထွန်းနေသော နှစ်နိုင်ငံဆက် ဆံရေးကို ချိန်ခွင်လျှာညှိရန် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မိမိတို့ဆက်ဆံရေးကို နောက်ထပ်တိုးမြှင့်အောင်ဆောင်ရွက် ရန်မှာ မလွဲမသွေလိုအပ် သည်ဟု အမေရိကန်နှင့် ဂျပန်နှစ်နိုင်ငံလုံးက သဘောပေါက်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်ချမှတ်ထားသည့် ၎င်း၏ အရေးယူပိတ်ဆို့ မှုများကို အပြည့်အဝရုပ်သိမ်းရန်မှာ အမေရိကန်အတွက်အချိန်များစွာယူရဦးမည်ဖြစ်သည့်တိုင် နောက်ဆုံးတွင် အမေရိကန် သည် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်၎င်း၏ လွှမ်းမိုးမှုများတွင်နောက်ထပ်မြှင့်တင်အောင်ဆောင်ရွက်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ အာရှ ပစိဖိတ်ဒေသ တစ်ခုလုံးကိုပင်ထိုသို့ဆောင်ရွက်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်တွင် ဂျပန်သည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ၎င်း၏ဆက်ဆံရေးကို တိုးမြှင့်နေ ချိန်တွင် အရှေ့တောင်အာရှသို့ပြန်လာခြင်းမဟာဗျူဟာကို အမေရိကန်နှင့် အနီးကပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နေသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနှင့် ၎င်းတို့၏ ဆက်ဆံရေးဖွံ့ဖြိုးမှုကို စဉ်းစားချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံရေးနှင့်စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများတိုး မြှင့်ရန်အလိုငှာ ၎င်းတို့အကြားနီးကပ်သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် မူဝါဒပိုင်ဆိုင်ရာညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုများကို အမေရိကန်နှင့် ဂျပန်တို့က အကြီးအကျယ်အာရုံစိုက်ကြမည်ဖြစ်သည်။ ဂျပန်၏သံတမန်ရေးရာ အခြေခံသည် အမေရိကန် ဂျပန်မဟာမိတ်ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်း၏အရေးကြီးသော သံတမန်ရေးရာ လုပ်ဆောင်မှုများတွင် ဂျပန်က

အမေရိကန်နှင့် နီးနီး ကပ်ကပ်အမြဲအပြန်အလှန်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိနေခဲ့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံသည် ဂျပန်အတွက် အဘယ်ကြောင့်အရေးကြီးသည် ကို အမေရိကန်က အပြည့်အဝနားမလည်နိုင်သည်မှာ ထင်ရှားနေသည်။ ဂျပန်-မြန်မာအထူးဆက်ဆံရေးနှင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဂျပန်အကျိုး စီးပွားများကို ဆက်လက်ထိန်းထားနိုင်ရန် ဂျပန်သည်စစ်အစိုးရကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်ဖိအားပေးခြင်းသာမကနီးကပ်သော ဆက်ဆံရေးများလည်း ထားရှိခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်အရေးယူပိတ်ဆို့ရေးတွင် ဂျပန်က အများနှင့်ခြားနားခဲ့ပြီး ဂျပန်၏အခွင့်အရေးပဓာနဂါဒနှင့် လက်တွေ့ ပဓာနဂါဒကိုကျင့်သုံးကာ အမေရိကန်နှင့်မတူဘဲ မျက်နှာစာနှစ်ရပ်ဖြင့်ဆက်ဆံခဲ့ သည်။

ဂျပန်အတွက်မူအမေရိကန်၏ အရှေ့တောင်အာရှသို့ပြန်လာခြင်း၊ LMI နှင့် အလျင်အမြန်ဖွံ့ဖြိုးလာသော အမေရိကန်-မြန်မာ နီးကပ်သည့် ဆက်ဆံရေးအတွက် လုံလောက်သော ပြင်ဆင်မှုမပြုလုပ်ခဲ့ပေ။ ဂျပန်-အမေရိကန် မဟာမိတ် ဖြစ်ခြင်းကို အား ကောင်းအောင် ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် တရုတ်ကို ဟန့်ရုံပိတ်ဆို့ရန် မျှော်လင့်ခဲ့သည့် မတူသော ထိုအခြေအနေကြောင့် ဂျပန်မှာ ဇဝေ ဇဝါဖြစ်သွားခဲ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ၎င်း၏ ပေါ်လစီတွင် ဂျပန်က ဖော်ဆောင်မှုသည် အမေရိကန်၏ အရှေ့တောင်အာရှ သို့ပြန်လာခြင်း မဟာဗျူဟာထက်အနည်းငယ်နိမ့်ပါးခဲ့သည်။ အမေရိကန်ကြောင့် ဂျပန်-မြန်မာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနယ်ပယ် သည် အနည်းငယ်လျော့ပါးသွားခဲ့သည်။ မကြာမီနှစ်များတွင် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် အမေရိကန်က ပိုမိုအာရုံစိုက်လာသောကြောင့် ဂျပန်သည် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ၎င်း၏လွှမ်းမိုးမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး စိုးရိမ်မှုများဖြစ်ကာ ဒေသတွင်း၌ ၎င်း၏ ဦးဆောင်အနေအထား တည်မြဲစေရန် မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများတိုးမြှင့်ခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဖက်မှ ကြည့်လျှင် အမေရိကန်၏အားကောင်း သော ကြားဝင်မှုသည် အရှေ့တောင်အာရှအပေါ် ဂျပန်၏လွှမ်းမိုးမှုသည် အားနည်းသွားမည်ဖြစ်သည်။ အရှေ့တောင်အာရှ တွင် ဦးဆောင်နေရာကို အမေရိကန်နှင့် ဂျပန်တို့အပြိုင်လုကြခြင်းသည် ဂိရောမိတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ တက်ကြွသော ပြင်လွယ် ပြောင်းလွယ် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုကို ကျင့်သုံးသည့် အမေရိကန်နှင့် အပြုသဘောဆောင်းသော ကြားဝင်မှုကို ကျင့်သုံးသည့် ဂျပန်တို့နှစ်ဦးစလုံးရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာအပေါ် မိမိတို့၏ လွှမ်းမိုးမှုကို ချဲ့ထွင်ရန်ဖြစ်ပြီး ထိုရည်ရွယ်ချက်ကြောင့် ယင်းနှစ်နိုင်ငံ ကြားပြိုင်ဆိုင်မှုများပိုမိုဖြစ်ပွားလာမည်။ မတူညီသော မဟာဗျူဟာမြောက်ထည့်သွင်းတွက်ချက်မှုကို ကိုင်ဆွဲထားသော အမေရိကန်နှင့် ဂျပန်တို့သည် ယင်းဒေသ၏ မဟာဗျူဟာ အကျိုးစီးပွားမှာ မကြာသေးမီနှစ်များအတွင်း တစ်ခုနှင့် တစ်ခုတိုက် လျက်ရှိကာ အဆိုပါနှစ်နိုင်ငံကြားပြိုင်ဆိုင်မှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ထပ်ခါတစ်လဲလဲဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ အမေရိကန် ပြန်လာခြင်းနှင့် ဂျပန်၏ အနေအထားတိုးမြှင့်ခြင်း နှစ်ခုစလုံးမှာ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ၎င်းတို့၏ လွှမ်းမိုးမှုကို တိုးမြှင့်ပြီး အထက်စီးရ ယူရန်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ၎င်းတို့၏ ဆက်ဆံရေးတိုးမြှင့်ရန် အနီးကပ်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုသည် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ကြ မည်ဖြစ်ကာ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ၎င်းတို့၏ လွှမ်းမိုးမှုအတွက် ပြိုင်ဆိုင်မှုကို ရှောင်လွှဲရမည်မဟုတ်ပေ။ ထိုသို့ ဂရောမိကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သံတမန်ရေးရာနယ်ပယ်သည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်ပြီး အနောက်နောက်နိုင်ငံများနှင့်မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆက်ဆံရေးလည်း တိုးမြှင့်လာမည်ဖြစ် သည်။

နိဂုံးချုပ်အဖြစ် မြန်မာနိုင်ငံသည် ပထဝီဝင်နိုင်ငံရေး နယ်ခြားလုံခြုံရေး စွမ်းအင်ဖူလုံရေးတို့တွင် တရုတ်အတွက် အလွန်အရေးကြီး သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရုတ်၏ ဘဏ္ဍာရေး အကျိုးစီးပွားလည်း များစွာရှိနေသည်။ မကြာသေးမီနှစ်များအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံသည် မျက်နှာစာပေါင်းစုံသံတမန်ရေးနှင့် ပါဝါချိန်ခွင်လျှာညှိရေးကို အကောင်အထည်ဖော်ပြီး တရုတ်နှင့် အိန္ဒိယကဲ့သို့ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံ များနှင့် ဆက်ဆံရေးကိုလည်း တိုးမြှင့်ကာ အမေရိကန်အပါအဝင် အနောက်နိုင်ငံများနှင့် ဂျပန်တို့နှင့်ဆက်ဆံရေးကိုလည်း တိုးမြှင့်အောင်အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်။ တရုတ်ကမူ တည်ငြိမ်းပြီးကြွယ်ဝလာသော မြန်မာနိုင်ငံတစ်ရပ်ကို မြင်တွေ့ရရန် မျှော်လင့်ထားသောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပတ်သက်သော အချို့ကိစ္စများတွင် ဘုံအကျိုးစီးပွားအချို့နှင့်အတူ တရုတ်၊ ဂျပန်၊ အမေရိကန်တို့ သံတမန်ရေးအရ

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် နေရာတစ်ခုရှိလာမည်ဖြစ်သည်။အမေရိကန်နှင့် ဂျပန်တို့၏ မကြာသေးမီက လှုပ်ရှားမှုများကို ရင်ဆိုင်ရင်း တရုတ်သည် သတိနှင့် ရှိနေမည့်ပုံပေါ်သည်။ အရှေ့တောင်အာရှတွင် အိုဘားမားအစိုးရ၏ အရှေ့တောင် အာရှသို့ ပြန်လာခြင်းနှင့် တက်ကြွသော ပြင်လွယ်ပြောင်းလွယ်ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုနှင့် ဂျပန်၏ တန်ဖိုးအခြေပြု သံတမန်ရေးရာတို့နှင့် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် နီးကပ်သော စီးပွားရေးဆိုင်ရာဆက်ဆံရေးတို့သည် တရုတ်ကို ရည်ရွယ်သည်မှာ ရှင်းလင်းနေပြီး မဟာဗျူဟာမျက်နှာစာတွင် တရုတ်၏ လွှမ်းမိုးမှုကို ဂန်းရံပိတ်ဆို့ရန်စီစဉ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ အပြင် အမေရိကန်နှင့် ဂျပန်တို့သည် တရုတ်ကို ဂန်းရံပိတ်ဆို့ရန် နိုင်ငံရေး၊ သံတမန်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ စစ်ရေးနှင့် လူမှုယဉ်ကျေး မှုဆိုင်ရာများတွင် အချို့သော ဆောင်ရွက်မှုများရှိခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ဆက်ဆံရေးကို အမေရိကန်နှင့် ဂျပန်တို့ တိုးမြှင့်ရေးသည် တရုတ်ကိုဂန်းရံပိတ်ဆို့ရာတွင် မရှောင်သာသော ကဏ္ဍတစ်ရပ်ဖြစ်သလို အရှေ့တောင်အာရှတွင် တရုတ်၏ မဟာဗျူဟာ အခင်းအကျင်းကို ဂင်ရောက်ကြားဂင်ခြင်းများဖြစ်သည်။

ဥရောပသမဂ္ဂနှင့် မြန်မာ့ဖွံ့ဖြိုးရေးအနာဂတ်

The European Union and Future Development of Myanmar

Yang Baoyun
School of International Studies, Peking University
yangbaoyun@126.com

သမိုင်းဆိုင်ရာ ဖက်တာများနှင့် အမှန်တကယ်လိုအပ်ချက်များကြောင့် အချို့သော ဥရောပအင်အားကြီးနိုင်ငံများတွင် မြန်မာနိုင်ငံအားနောက်ထပ်အာရုံစိုက်မှုများပြုလာကြသည်။
ဥရောပပေါင်းစည်းရေးဖြစ်စဉ်နက်ရှိုင်းလာခြင်းနှင့်အတူ ဥရောပသမဂ္ဂ (EU)သည် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် EU မူဝါဒ၏ အခြေခံဖြစ်သည့် တန်ဖိုးအခြေပြုသံတမန်ရေးရာအပေါ် အာရုံစိုက်ကာ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပတ်သက်သော ပိုမိုညီညွတ်သည့် မူဝါဒများကိုလည်း ကျင့်သုံးကြသည်။ မြန်မာအစိုးရသစ်၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် အတူ EU ကလည်း ယင်း၏ မူဝါဒကို ချိန်ညှိခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် မြန်မာအစိုးရကလည်း EUထံမှ အကူအညီနှင့် အထောက်အပံ့ များ ဥရောပ သမဂ္ဂနှင့် မြန်မာနိုင်ငံကြား နူးညံ့ပျော့ပျောင်းသော အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေးကို ကနဦးကပင်ထူထောင်ခဲ့ပြီးဖြစ်ကာ ယခု ဆက်ဆံရေးသစ်သည် မြန်မာ့ဖွံ့ဖြိုးရေးအနာဂတ်တွင် လွှမ်းမိုးမှုများပိုမိုဖြစ်ထွန်းလာမည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာစစ်အစိုးရအပေါ် EU မူဝါဒ

မြန်မာစစ်အစိုးရ သက်တမ်းအတွင်း လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်စသော ကိစ္စရပ်များသည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ဆက်ဆံရေးတွင် EU၏ အရေးကြီးဆုံးသော အစည်းအတားများဖြစ်ခဲ့သည်။ ဒီမိုကရေစီအရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများသည် ဖိနှိပ်သည့် မြန်မာအစိုးရကို တုံ့ပြန်ခြင်းအဖြင့် ရန်ကုန်အပေါ် ပိုမိုပြင်းထန်သော အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများကျမှတ်ရာတွင် EU အစိုးရများက သဘောတူခဲ့ကြသည်။ ယင်းဆုံးဖြတ်ချက်တွင် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များသာမက ယင်းတို့ထံမှ အကျိုးအမြတ်ရရှိသူများအပါအဝင် လူပေါင်း ၂၀၀ ကျော်ကို ဗီဇာထုတ်ပေးရန် EU ကပိတ်ပင်ခြင်းများ အထိ ပါဝင်ခဲ့သည်။ စစ်ဗိုလ်ချုပ်များ ဝန်ကြီးများ၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းတို့တွင် လုပ်ကိုင်နေကြသည့် လူများအပါအဝင် ပိုမိုသော လူများကို ချုံမိစေရန် မြန်မာ နိုင်ငံသားများ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုကို EUက သိမ်းဆည်းထားခြင်းလည်းပါဝင်သည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းများစွာက တိုင်းပြည်အပေါ် ဦးစားပေးကုန်သွယ်ရေး အလျော့ပေးခြင်းများကိုလည်း ရပ်တန့်ခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် လက်နက် ရောင်းချခြင်းကို EUကပိတ်ပင်ခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် တန်ဖိုးအခြေပြု သံတမန်ရေးရာကျင့်သုံး ရေးဖြစ်စဉ်တွင် နိုင်ငံ၌လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေများကို ကျေနပ်နှစ်သက်ခြင်းမရှိကြောင်းဖော်ပြရန်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများတစ်ဖက်တွင် EU ကပြုလုပ်ခဲ့ပြီး အခြားတစ် ဖက်တွင် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများထူထောင်ခြင်းနှင့် တည်ရှိနေသော ဒေသခံ NGO များကို ရန်ကုန်တွင်ထောက်ပံ့ ခြင်းအပါအဝင် လမ်းကြောင်းမျိုးစုံဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၎င်း၏တန်ဖိုးများကို တိုးမြှင့်ခဲ့သည်။

EU၏ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်မူဝါဒသည် မြန်မာစစ်အစိုးရအပေါ်အလွန်ကြီးမားသော ဖိအားများဖြစ်စေခဲ့သည်။

ယင်းကာလတွင် EUနှင့်မြန်မာနိုင်ငံကြားဆက်ဆံရေးသည် EU - အာဆီယံဆက်ဆံမှုအပေါ်တွင် သက်ရောက်မှုကြီးကြီးမားမား ဖြစ်ခဲ့ သည်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံက

အာဆီယံဝင်ခွင့်လျှောက်ထားခဲ့ပြီးနောက် အာရှ-ဥရောပ အစည်းအဝေးများ၏ အဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အာဆီယံနှင့် ဥရောပသမဂ္ဂတို့ကို နှစ်ဖက်ကြားဆက်ဆံရေးတွင် မြန်မာ့အရေးသည် အဓိက ပြဿနာများထဲမှ တစ်ရပ်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ အာဆီယံ-EU နှစ်ဖက်ကြားဒေသဆိုင်ရာ ဒိုင်ယာလော့သည် အားနည်းသည့် ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်သွားခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် EU မူဝါဒချိန်ညှိမှု

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရွေးကောက်ပွဲများကျင်းပပြီးကတည်းက အစိုးရသစ်သည် နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများအလျင် အမြန်စတင်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး တံခါးဖွင့်ရေးမူဝါဒကို ဖော်ဆောင်ခဲ့သည်။ ဥရောပသမဂ္ဂက စောင့်ကြည့်ခဲ့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထင်ရှားသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဖြစ်စဉ်များကို အထောက်အပံ့ပေးခဲ့သည်။ ဒီမိုကရေစီအားကောင်းသော လွှတ်တော်တစ်ခု လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ရေးပြောဆိုခွင့်ဆီသို့ဦးတည်သောဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် အာဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေး အစိုးရ၏ အားထုတ်မှု များကိုကြိုဆိုခဲ့သလို ကျန်ရှိနေသော နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများလွှတ်ပေးရေး လုပ်ဆောင်မှုများကိုလည်း ကြိုဆိုခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ၎င်း၏ ဆက်ဆံရေးတွင် ဖြေရှင်းရမည့် သိသာထင်ရှားသော စိန်ခေါ်မှုများရှိနေသေးသည်ကို EU ကအသိရှိနေချိန်တွင် နိုင်ငံရေးအခြေအနေများကို ထူထောင်ခဲ့သည်။ ပထမအချက်မှာ ယခုအချိန်အထိ ရရှိပြီးသောဒီမိုကရေစီ အောင်မြင်မှုများကို ခိုင်မာရန်နှင့် အပြည့်အဝအသွင်ကူးပြောင်းမှုဆီသို့ နောက်ထပ်ဆက်လက်လျှောက်လှမ်းရန် ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအချက်မှာသုံး သပ်ရေး ယန္တယားတစ်ခုဖန်တီးခြင်းနှင့် ၎င်း၏လုပ်ငန်းများကို အစောတလျှင်ပြီးမြောက်အောင် ဆက်လက်လျှောက် လှမ်းမှုကို ကျေနပ်ကြောင်းပြသစဉ်ကျန်ရှိနေသော နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများအားလုံးကို အကြွင်းမဲ့လွှတ်ပေးရေးဖြစ်သည်။ တတိယ အချက်မှာအထူးသဖြင့်လူနည်းစုအားလုံးအား အကာအကွယ်ရစေရန် ကုလသမဂ္ဂနှင့်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုတိုးမြှင့်ရေး အပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အားကောင်းစေ ရန်ဖြစ်သည်။ စတုတ္ထအချက်မှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းများကြား အကြမ်းဖက်မှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်ဖြစ်သည်။ ပဉ္စမအချက်မှာအားလုံးပါဝင်နိုင်သော နည်းလမ်းတစ်ခုတွင် ကာလကြာ ရှည်ကွဲပြားမှုများကို ဖြေရှင်းခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရေရှည်တည်မြဲသော ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိစေရန်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ကချင် ပြည်နယ်တွင် အကြမ်းနည်းဖြင့်ကိုင်တွယ်မှုအားလုံးကို ရပ်တန့်ရန် တောင်းဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဆဋ္ဌမအချက်မှာ ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ ရွှေ့ပြောင်းခံရသူအားလုံး ရင်ဆိုင်နေရသည့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များကို ဖြေရှင်းရန် အရေး ပေါ်ဆောင်ရွက်မှုများပြုလုပ်ရန်ဖြစ်သည်။

စီးပွားရေးအခြေအနေများကိုလည်း အောက်ပါအတိုင်း ချမှတ်ထားသည်။ ပထမအချက်မှာ အားလုံးပါဝင်ပြီး ရေရှည်တည်တံ့ သောဖွံ့ဖြိုးမှုကိုတိုးမြှင့်ရမည်ဖြစ်သလို အစိုးရ၏စီမံကိန်းများအတိုင်း ထောင်စုနှစ်ရည်မှန်းချက်များအောင်မြင်ရန် အုပ်ချုပ်မှု ကောင်းတိုးမြှင့်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအချက်မှာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် သာမာန်ပြည်သူများအတွက် စီးပွားရေးအကျိုး မြတ်များခံစားနိုင်စေရန်ဖြစ်သည်။ တတိယအချက်မှာ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကာအကွယ်ပေး မှု များကို တိုးမြှင့်နေချိန်တွင် တာဝန်ယူမှုရှိသော ကုန်သွယ်ရေးနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများပေါ်ထွန်းလာစေရန်ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးတွင်လည်းအောက်ပါမှုများကို လေးစားရမည်ဖြစ်သည်။ လူ့အခွင့်အရေးမြေမြှုပ်မိုင်းများ၊ လက်နက်မပြန့် ပွားရေးနှင့် ထိန်းချုပ်ရေးအစရှိသည်တို့အပါအဝင် နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်များကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင် ငံသည် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်း၏ တက်ကြွသော၊ လေးစားလိုက်နာသောအဖွဲ့ဝင် ဖြစ်ရမည်ဖြစ်သည်။

၎င်း၏မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ မူဝါဒချိန်ညှိခြင်းနှင့်အတူ EUသည် နေပြည်တော်နှင့်

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်အသင့်ဖြစ်နေသည်။ EU သည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ၎င်း၏ဆက်ဆံရေးကိုတည်မြဲသော မဟာမိတ်ဖက်အဖြစ် တည်ဆောက်ခြင်းဖြင့် ကဏ္ဍသစ်တစ်ရပ်ဖွင့်လှစ် ရန်နှင့် တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်အတာဖြင့် ပိုမိုနီးကပ်သော ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုများပြုလုပ်ရန် ဆန္ဒရှိနေသည်။ EU မူဝါဒများ အတွက် ဦးစားပေးအရာများနှင့်အတူ ပြည့်စုံသောမူဘောင်တစ်ခု အဆိုပြုရန်နှင့် ဆွေးနွေးရန် အဆင့်မြင့်ကိုယ်စားလှယ်/ဒုသမ္မတကို ဥရောပကောင်စီက ဖိတ်ခေါ်ထားသည်။ လက်ရှိ ဟန်ချက်ညီရေးအားထုတ်မှုများကို လေးစားမှုပြသနေချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီများ၏ ပူးတွဲအစီအစဉ်များ၊ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုမရှိဘဲ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် EU အဖွဲ့အစည်းများရှိ သက်ဆိုင်သော အာဏာပိုင်များကို တိုက်တွန်းထားပြီး ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲပြင် ဆင်ရန် လာမည့် သုံးနှစ်အတွက် ပြုလုပ်ဆဲပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို အထောက်အပံ့ပေးသည်။

အထူးသဖြင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် သင့်လျော်သော သက်ဆိုင်သူများအားလုံးနှင့် လက်တွဲဆောင်ရွက်မှု ပြုလုပ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်ဆောင်မှုများပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအကူအညီများကို ပေးရာတွင် ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာများကို လေ့လာခြင်းဖြစ် သည်။ မြန်မာ့လွှတ်တော်နှင့် ဆက်ဆံရေးကို အားကောင်းစေရန် EUက စီစဉ်သည်။

မိမိအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်ချို့ မကြာသေးမီက ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့် နိုင်ငံရေးအသွင်ကူးပြောင်းမှုနှင့် ဒီမိုကရေစီဖော်ဆောင်မှုအတွေ့ အကြုံများကို မျှဝေခြင်းဖြင့် ဒီမိုကရေစီဖော်ဆောင်ခြင်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် EUက အဆင့်သင့်ရှိနေသည့် နေပြည်တော်နှင့်ပုံမှန် လူ့အခွင့်အရေး ဒိုင်ယာလော့များတိုးမြှင့်ရန်နည်းလမ်းများ ရှာဖွေလျက်ရှိသည်။

စီးပွားရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအတွက်မူ EUသည် အခြားအလှူရှင်များနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပြီး ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာရှိသော နှစ် ဖက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု သဘောတူညီချက်တစ်ခုကို ရှာဖွေကာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူများကိုလည်း ဆက်လက်တိုးမြှင့်ပေးသွား မည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် လက်နက်တင်ပို့ရောင်းချမှုပိတ်ပင်ခြင်းကို ဆက်လက်ထားရှိမည်ဖြစ်သည်။ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးသော အပြောင်း အလဲများနှင့် ဆက်လက်ပြုလုပ်မည်ဟုမျှော်လင့်ထားသည့် အပြောင်းအလဲများကို တုံ့ပြန်ခြင်းအနေဖြင့် ဥရောပကောင်စီက ဆက်လက်ချမှတ်ထားမည့် လက်နက်တင်ပို့ရောင်းချမှုပိတ်ပင်ရေးမှအပ ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုအားလုံးကိုရုပ်သိမ်းရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအပေါ် EU မူဝါဒများ အပြောင်းအလဲဖြစ်စေခဲ့သည့် အဓိက ဖက်တာများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။ ပထမအချက်မှာ လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများအောင်မြင်မှုနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ တွင် နောက်ထပ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတိုးမြှင့်ရန် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ၎င်း၏မူဝါဒကို ချိန်ညှိရန် မြန်မာအစိုးရက ကမ္ဘာကလက်ခံ သည့်တံခါးဖွင့်ရေးမူဝါဒတစ်ခုကို ဖော်ဆောင်ပြီး EU နှင့် မိတ်ဆက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယအချက်မှာ အရေးယူပိတ်ဆို့ရေး မူဝါဒ ၏ အချည်းအနှီးဖြစ်မှုကို EUက သဘောပေါက်ခြင်းဖြစ်သည်။ တကယ်တန်းတွင် ၁၄နှစ်ကျော်ကြာ EU၏ အရေးယူပိတ်ဆို့ အတွက် တံခါးဖွင့်ရန် မြန်မာစစ်အာဏာရှင်အား ဖိအားပေးရာတွင် မဖြစ်စလောက်သာ အောင်မြင်မှုရခဲ့သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၂၀၀၇ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းကတည်းက မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ EU အထူးသံတမန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည့် Piero Fassino သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့သွားရောက်ခွင့်ရရှိရန် ကာလကြာရှည် မတတ်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ တတိယအချက်မှာ စီးပွားရေးအကျိုး စီးပွားကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဥရောပနိုင်ငံများ ကြွေးမြီးအကျပ်အတည်းနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုအားနည်းလာခြင်းစသည်တို့ကဲ့သို့ စိန် ခေါ်မှုပေါင်းများစွာကို EUကရင်ဆိုင်နေရပြီး ၎င်း၏စီးပွားရေးအင်အားမှာကျဆင်းခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် EU၏ အရေးကြီး သော ဈေးကွက်တစ်ခုဖြစ်သည်။ EU အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ အချို့သော ကုမ္ပဏီကြီးများသည် မြန်မာနိုင်ငံကို အနာဂတ်ဖွံ့ဖြိုးမှု၏ အလားအလာများကို မပျက်စောင့်ကြည့်နေပြီး ယင်းဈေးကွက်မှ အကျိုးအမြတ်တစ်ခုရရှိရန်မျှော်လင့်လျက်ရှိသည်။ သို့သော် လည်းမြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ မူဝါဒ ချိန်ညှိအပေါ်

ကွဲပြားသော အသံတစ်ချို့လည်းထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ဥပမာအနေဖြင့် လှုံ့ဆော် ရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးအုပ်စုများပေါင်းစည်းထားသည့် ဥရောပ ဘားမားကွန်ရက်က ၂၀၁၃ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် သုံးသပ်ချက်တစ်ခုမတိုင်မီ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်ချမှတ်ထားသည့် ကျန်ရှိနေသေးသော အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများ ရုပ်သိမ်းခြင်းကို ဆိုင်းငံ့ထားရန် ဥရောပ သမဂ္ဂအားတိုက်တွန်းသည့် ပူးတွဲကြေညာချက်တစ်ရပ်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ (EU အရေးယူပိတ်ဆို့မှုတွေကို အချိန်မတိုင်မီ ရုပ်သိမ်းပေးတာဟာ မြန်မာနိုင်ငံက ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဖြစ်စဉ်ကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်မှာကို ကျွန်တော်တို့ စိုးရိမ် ပါတယ်။ ပြီးတော့ နောက်ထပ်ပြင်းထန်သည့် လူ့အခွင့်အရေးဖောက်ဖျက်မှုတွေဖြစ်လာအောင် လုပ်ပေးသလိုဖြစ်နိုင်ပါတယ်)ဟု Burma Campaign UK ၏ ဒါရိုက်တာ Mark Farmanerက ၂၀၁၃ခုနှစ် မတ်လ ၂၆ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်သော ကြေညာချက်တွင် ပြောကြားခဲ့သည်။ EU နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများက ဦးသိန်းစိန်အပေါ်ယုံကြည်မှုပေးရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ အရာအားလုံးကို နောက်တွင် ချန်ထားခဲ့ခြင်းအတွက် အခြားသူအချို့ကလည်းဝေဖန်ခဲ့ကြသည်။

မြန်မာအစိုးရ၏ တုံ့ပြန်မှု

EU၏ မူဝါဒသစ်အပေါ် ကြိုဆိုကြောင်းသဘောထားကို မြန်မာအစိုးရပြသရန်မြန်မာသမ္မတဦးသိန်းစိန်သည် EU သို့အလည် အပတ်ခရီးသွားရောက်ခဲ့ပြီး ဥရောပခရီးစဉ်မတိုင်မီ ကျန်ရှိနေသော EU အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများကို ရုပ်သိမ်းပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ သည်။ "ကျွန်တော်တို့မှာ အရင်းအနှီးနှင့် ခေတ်မီနည်းပညာတွေမရှိပါဘူး. . . .ဒါတွေအားလုံးဟာ နှစ်နှစ်ဆယ်ကြာ စီးပွားရေး အရေးယူပိတ်ဆို့မှုကြောင့်ဖြစ်ရတာပါ"ဟု သူကထောက်ပြခဲ့သည်။

EU၏ အကူအညီများကို မြန်မာနိုင်ငံက မျှော်လင့်လျက်ကြီးကြီးထားခဲ့ကြောင့် ရှင်းရှင်းလင်းလင်းပြသခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် အရှေ့ဘက် ထိုင်းနယ်ခြားဒေသတစ်လျှောက် ကချင်၊ ချင်း၊ ရခိုင်ပြည်နယ်တို့တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော် ပဋိပက္ခများ၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသား ပဋိပက္ခများ၏ အကျိုးဆက်များကို ခံစားရသည့် ထိလွယ်ခိုက်လွယ်ရှိ သော ပြည်သူတစ်သန်းကျော် အခြေခံလူသားချင်းစာနာထောက်ထားရေး လိုအပ်ချက်များကို ဖြေရှင်းရန် ၂၀၁၂ခုနှစ်တွင် ဥရောပကော်မရှင် ပေါင် ၁၈.၅ သန်းပေးခဲ့သည်။ ကချင်ပြည်နယ်သို့ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားရေးဆိုင်ရာ အကူအညီ ပေါင် ၅သန်း၊ ရခိုင်ပြည်နယ်သို့ ပေါင် ၈သန်းကို ၂၀၁၂ခုနှစ်တွင် ECHOက ပေးခဲ့သည်။ဥရောပ အကူအညီများကြောင့် မြန်မာအစိုးရ၏ ဝန်ထုတ်ဝန်ပိုးများတစ်စုံတစ်ရာအတိုင်းအတာထိ သက်သာရရခဲ့သည်။

နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများလွှတ်ပေးရန် တောင်းဆိုမှုများကို တုံ့ပြန်မှုအနေဖြင့် ဥရောပသမဂ္ဂက အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများရုပ်သိမ်းပေးပြီး တစ်ရက်အကြာတွင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား အနည်းဆုံး၅၉ဦးအပါအဝင် အကျဉ်းသား ၉၃ဦးကို မြန်မာသမ္မတက လွှတ် ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပြုခဲ့သည်။ "လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အားလုံးနီးပါက အမြဲတမ်းပဲ နိုင်ငံတကာဖြစ်ရပ်တွေနဲ့ တိုက်ဆိုင်နေတယ်။ ဒီနေ့လွှတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ကလည်း EU အရေးယူပိတ်ဆို့မှုတွေ တိုက်ဆိုင်နေတယ်"ဟု ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင်လွှတ်မြောက်လာ သည့် ကိုကိုကြီးကပြောသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်ထားရှိသည့် EU မူဝါဒအပေါ်တွင် ဥရောပကုမ္ပဏီကြီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်ကာ အနာဂတ်ကာလတွင် ယင်းတို့အပေါ်နေပြည်တော်အစိုးရက အာရုံစိုက်မှုကြီးကြီးမားမားပေးထားလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ဥရောပ လုပ်ငန်းကြီးများနှင့် ၎င်း၏ဆက်ဆံရေးကို တိုးမြှင့်သွားမည်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် EU ထံမှ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများနှင့်အထောက် အပံ့များပိုမိုရရှိရန် နိုင်ငံစုံကုမ္ပဏီကြီးအချို့နှင့် ဆက်စပ်၍ဖြစ်သည်။

နိဂုံး

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် တံခါးဖွင့်ရေး ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရန်အစိုးရအား အားပေးနိုင်ရန် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တန်ဖိုးများနှင့် စီးပွားရေးအကူအညီများကြား ဆက်စပ်မှုများဖြင့် ပုံဖော်ထားသော မူဝါဒအသစ်ကို ဥရောပသမဂ္ဂက ဖော်ဆောင် ခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် မြန်မာ့ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု နောက်ပြန်လှည့်ခြင်းမှ ကာကွယ်ရန်စီးပွားရေး အကျိုးစီးပွားများကို အသုံးပြုကာ EUက ကြိုးပမ်းလျက်ရှိသည်။

ကနဦးကတည်းကရှိခဲ့သည် ဥရောပသမဂ္ဂနှင့် မြန်မာနိုင်ငံကြားပျော့ပြောင်းသော အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေး

မြန်မာအစိုးရက ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် တံခါးဖွင့်ရေးမူဝါဒကို ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်နေသလို EUသည် အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သော တုံ့ပြန်မှုများကို ဆက်လက်ပြုလုပ်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ရသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းမှာ နိုင်ငံရေး လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုကဲ့သို့သော ကွဲပြားသောနယ်ပယ်များတွင် နှစ်ဖက်ဆက်ဆံရေးခိုင်မြဲစေရန်အတွက် အခြားနည်း လမ်းများဖြင့် တည်ငြိမ်သော ဖွံ့ဖြိုးမှုများကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းသွားလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံတွင်လူသားလုံခြုံမှုအခြေအနေ - အလွန်ဆိုးရွားသော အခက်အခဲများ

Human Security in Myanmar: Critical Hurdles

Pavin Chachavalpongpun, PhD
Associate Professor
Centre for Southeast Asian Studies, Kyoto University
pavin@cseas.kyoto-u.ac.jp

လုံခြုံရေး၏ ပြည်တွင်းသဘောတရား

အမျိုးသားနိုင်ငံများ၏လုံခြုံရေးအပေါ်တွင်အလေးထားခြင်းကြောင့်လူသားလုံခြုံမှုဆိုသည့်သဘောတရားနှင့် ကင်းကွာနေခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်"လုံခြုံရေး"သဘောတရားကိုချမှတ်ရာတွင် အတ္တနောမတိ ဖြင့်သာတစ်ဖက်သတ်ချမှတ်သည်။ မြန်မာ့ထိပ်ပိုင်းခေါင်းဆောင်များ၏ပြောင်းလဲနေသော အာဏာအ ကျိုးစီးပွားအရပုံဖော်ခဲ့ခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပုံဖော်ခဲ့ခြင်းတို့ကြောင့်တစ်ဖတ်သတ်ဖြစ်ခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ State နှင့် Nation အတူတူဖြစ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် Nation ၏ လုံခြုံရေးသည် အုပ်ချုပ်သူအစိုးရ၏ လုံခြုံရေးနှင့် တူညီသည်။ ထိုသဘောတရားကိုအက်တာဗဟိုပြု လုံခြုံရေးပါရာဒိုင်းဖြင့် Bredan Howe နှင့် Suyoun တို့ကရှင်းပြသည်။အဆိုပါပါရာဒိုင်းတွင် ခြုံရေးသည်အလုံးစုံသောအချုပ်အခြာအာဏာ၏ မရှိမဖြစ်အရေးပါသော အစိတ်ပိုင်း ဖြစ်ပြီး အမျိုးသားအကျိုးစီးပွား၏ အခြေအခံအုတ်မြစ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ အမျိုးသားနိုင်ငံတော်(Nation-State) ၏ လုံခြုံရေးကို လေ့လာသုံးသပ်မှု၏ ဗဟိုတွင် ထားရှိသည်။ ယင်းအမြင်အရ State ကို ပြည်ပနှင့် ပြည်တွင်းရန်များမှ အမျိုးသားအချုပ်အခြာ အာဏာနှင့် နယ်မြေ ဆိုင်ရာဂုဏ်သိက္ခာတို့ကာကွယ်ပေးရန်လိုအပ်သည်ဟုအမြဲယူဆခဲ့ပြီးတစ်ချိန်တည်းမှာပင် ယင်း၏ အကျိုးစီးပွားများအား ခြိမ်းခြောက်မှုအားလုံးမှ မိမိကိုယ်တိုင်ကာကွယ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ပြင်ပအားဖြင့် စစ်သည်ရှောင်လွှဲရကောင်းသောအရာမဟုတ်။ ပြည်တွင်းအနေဖြင့် နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်မှုနှင့် လူမှုရေး တည်ငြိမ်မှုတို့သည်မလွဲမသွေရှိရမည့်အရာများဖြစ်ကြသည်။ အမျိုးသားနိုင်ငံတော်တစ်ရပ် (Nation State) ကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရာတွင်စစ်တပ်ကို ပဓာနပြုထားသည့်အခန်းကဏ္ဍတွင် တာဝန်ပေးထားသည့် လုံခြုံမှုရှိရေးသည် ဦးစားပေးဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ဖြစ်ရပ်တွင်နိုင်ငံတော်ဗဟိုပြုလုံခြုံရေးဖြစ်တည်မှုအတွက်တာဝန်ရှိသည့် များစွာသော အကြောင်း တရားများစွာရှိသည်။ ဗြိတိသျှ၏ကိုလိုနီပြုကျင့်ခြင်းခံခဲ့ရသည့် ခါးသီးသောအတိတ်မှသည် စစ်အေးခေတ်တစ်လျှောက်ပြည်တွင်းစစ် မပြီးဆုံးနိုင်သော တိုင်းရင်းသားအုံကြွမှုများကြောင့် လုံခြုံရေး သဘောတရား တွင် နိုင်ငံတော်ကိုတိုင်းပြည်ကာကွယ်ရေးကိုစွမ်းဆောင်နိုင်သည့် အရေးကြီးဆုံးသော အင်စတီကျူးရှင်းအဖြစ်ရှိနေစေခဲ့သည်။အမျိုးသားလုံခြုံရေးကိုကာကွယ်ရန်စစ်အစိုးရကဆိုခဲ့ပြီး အထက်ပါအကြောင်း များကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်အုပ်ချုပ်မှု သက်တမ်းရှည်ခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ သို့တိုင်ယနေ့အချိန်အထိ သူတို့ဘာကို ကာကွယ်နေသနည်းဆိုသည်မှာမရှင်းလင်းပေ။

အနောက်တိုင်းစတိုင်ဆော်ဩမှု-ကိုယ်တိုင်ကာကွယ်ခြင်းလား

မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အနောက်တိုင်းစတိုင်ဆော်ဩမှုတွင်ရှိသည်လူသားလုံခြုံမှုကြားဆက်ဆံရေးကို ရှာဖွေဖော် ထုတ်ရာတွင်မောင်ဇာနည်ကအသုံးဝင်သောမူဘောင်တစ်ခုကို တည်ဆောက်ပြခဲ့သည်။ အနောက် တိုင်းကလက်ခံထားသည့်လုံခြုံရေးသဘောတရားသုံးရပ်ရှိသည်ဟုသူကဆိုသည်။ ယင်းတို့မှာအမျိုး

သားလုံခြုံရေး၊ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာလုံခြုံရေးနှင့်လူသားလုံခြုံရေးတို့ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့အနက်ပထမနှစ်မျိုး မှာအနောက်နိုင်ငံအစိုးရများ၏အကျိုးစီးပွားများပါဝင်ပက်သက် နေသောကြောင့်ယင်းတို့၏ အာရုံစိုက်မှု များစွာရရှိခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးတစ်ခုမှာမူ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူ့အခွင့်အရေးအသိပညာများတိုးမြှင့်ရေးလုပ် ဆောင်နေချိန် တွင်ပင် မကြာမကြာလျစ်လျူရှုခံရလေ့ရှိ ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ လုံခြုံရေးအပေါ် အနောက်တိုင်းစတိုင်ဆော်ဩမှု မှာ အစိုးရ၏ ခံနိုင်ရည်ပြင်ပ အကျိုးစီးပွားများနှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာလုံခြုံရေး အပေါ်သက်ရောက်မှုဖြစ်စေမည့်အစိုးရမျိုးကဲ့သို့ သောနည်းလမ်းတို့တွင်သာ ကြီးမားမားအာရုံစိုက် သည်။ "တတိယ-လူသား-သို့မဟုတ် ပြည်သူ-ဗဟိုပြု-လုံခြုံရေး သဘောတရားများကို အနောက်တိုင်း မူဝါဒချမှတ်ခြင်းတွင် ဝေးကွာ သော တတိယအဆင့်သာဖြစ်စေသည်။

စစ်အေးခေတ်ပြီးဆုံးသွားချိန်တွင် မြန်မာ့နိုင်ငံရေးအခြေအနေအပေါ် အနောက်တိုင်းဆော်ဩမှုမူဝါဒ သည်လည်း ပြောင်းသွားခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် ဒီမိုကရေစီလိုလားသူများအား အကြမ်း ဖက်နှိမ်နင်းမှုနှင့်ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်အောင်ပွဲခံခဲ့သည့်၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကိုငြင်းပယ်ခြင်းတို့ကမြန်မာ့လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေအပေါ် အနောက် တိုင်း၏ အနေ အထားအပြောင်းအလဲတွင် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းလွှမ်းမိုးမှုရှိခဲ့သည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစု ကြည်သည် ဒီမိုကရေစီ ရရှိရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်ရေးအတွက် ဒီမိုကရေစီခေါင်းဆောင်အ ဖြစ် ထွက်ပေါ်လာခြင်းသည် အနောက်တိုင်း၏ ဆော်ဩရေးပေါ်လစီသစ်တွင် ရည်ညွှန်းစရာပွိုင့်တစ်ခု အဖြစ် ပြည့်ပြည့်၀၀ အထောက် အကူဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့သော တကယ့်အရှိတရားတွင်မူ အနောက်တိုင်း သည် အရှေ့အလယ်ပိုင်းနှင့် မြောက်အာဖရိကတို့ရှိ မိမိတို့၏ပင်မအကျိုးစီးပွားကိုကာကွယ်ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရန် အကြီးအကျယ်ရင်းနှီး မြှုပ်နှံခဲ့သည်။ မဟာဗျူဟာအားဖြင့် ယင်းသို့သော မိမိတို့၏ နိုင်ငံရေးအရ သို့မဟုတ် စီးပွားရေးအရအကျိုးစီးပွားများကို ကာကွယ်ခြင်းအဖြစ်အမေရိကန်ကအရှေ့ အလယ်ပိုင်းရှိစစ်ပွဲများအတွင်းသို့ဝင်ရောက်လိုသည်။ ထိုစဉ်အချိန်တွင်း ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် ဗမာ/မြန်မာ အား အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက "အာဏာရှင်စံနစ်၏ခြေကုပ်" ဟု ရည်ညွှန်းခဲ့သည်။ ဒီမိုကရေစီ၏ ရန်သူတော်အဖြစ် တံဆိပ်ကပ်ထားသည့် တိုင် မြန်မာနိုင်ငံအား အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ပင်မအကျိုးစီးပွားအဖြစ်မည်သည့်အခါကမှမှတ်ယူခဲ့ ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။

ယင်း၏အနေအထားကိုပြန်လည်ချိန်ညှိမှု၏အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်အဖြစ်ဆိုးရွားမှုများကို ဆန့်ကျင်ဆန္ဒ ပြရန်လစ်ဘရယ်အနောက်တိုင်းစတိုင်ဆော်ဩမှုကိုအမေရိကန်အစိုးရက အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ သည်။ ယင်း လစ်ဘရယ်အနောက်တိုင်းစတိုင်ဆော်ဩမှုကိုလုပ်ရခြင်း၏ ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာအကြောင်း အရင်းမှာ အနယ်နယ် အရပ်ရပ်တွင် ၎င်း၏ပင်မအကျိုးစီးပွားကိုရှာဖွေခြင်းလိုပင် မြန်မာနိုင်ငံသည် လစ်ဘရယ်တန်ဖိုးများကို သွင်းသွင်းနိုင်စရာနေရာတစ်ခုဟု အနောက်တိုင်းက ယူဆသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အခြားတစ်နည်းဆိုရလျှင် မြန်မာရေးရာမူဝါဒဆွေးနွေးပွဲများနှင့် မီဒီယာတို့တွင်လူသားလုံ ခြုံရေးဆော်ဩမှု စိုးမိုးထားခဲ့သည် အကြောင်းအရင်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင်အနောက်တိုင်း၏ အခြားအ ကျိုးစီးပွားများသည် အလွန်အရေးမပါသော ကြောင့်ဖြစ်သည်။ မိုက်ကယ်ဘက်ခမ်းပြောခဲ့သောစကား မှာ "မြန်မာသည်အမေရိကအတွက်မဟာဗျ ဟာအရအရေးမပါတာကြောင့်ကိစ္စရပ်ကို အထက်စီးက ချဉ်းကပ်ဖို့အတွက် "ဖရီးကစ်" မူဝါဒကိုကျင့်သုံးတာပါ။ ချဉ်းကပ်မှုဟာ ထိရောက်သည်ဖြစ်စေ၊ မထိ ရောက်သည်ဖြစ်စေ သတင်းစာခေါင်းကြီးပိုင်းကောင်းကောင်းဖြစ်ဖို့နဲ့ အမေရိကန်ပြည်တွင်း လူ့အခွင့် အရေးလှုပ်ရှားသူတွေရန် ငြိမ်းသွားဖို့ပါပဲ" ဟု ဖြစ်သည်။ အနောက်တိုင်းက မြန်မာအစိုးရအပေါ်အရေး ယူပိတ်ဆို့မှုများချမှတ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ဆက်ဆံရေးလမ်း ကြောင်းများကို ပိတ်ပစ်ရန်လုပ်ဆောင်ခြင်း သည်၎င်း၏ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာအကျိုးစီးပွားအားလုံးကိုသက်ရောက်မှုရှိမည်မဟုတ်ပေ။ ဒေါ်အောင်ဆန်း စုကြည်ကိုယ်တိုင်ကနဦးတွင်ထောက်ခံခဲ့သည့်အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများသည်တကယ်တမ်းတွင် အနောက်တိုင်း၏ မြန်မာ့ရေးရာ မူဝါဒပြယုဂ်ဖြစ်လာခဲ့ သည်။ အရေးယူပိတ်ဆို့မှုကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ တွင်စစ်အုပ်ချုပ်မှုကိုသက်ဆိုးရှည်စေခဲ့သလိုဆိုးရွားသောလူသားလုံခြုံရေးအခြေအနေလည်းဖြစ်

ပေါ်စေခဲ့သည်။ အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများကို တုံ့ပြန်သောအားဖြင့်စစ်အစိုးရသည်မိမိ၏ပြည်သူများအား ဖိနှိပ်ခြင်းကို ပြင်းပြင်းထန်ထန်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ပို၍ပင်ဆိုးရွားလာသည့် လူသားမလုံခြုံအခြေအနေတစ်ရပ် ကိုပင် ဖြစ်ထွန်းစေခဲ့သည်။

အမေရိကန်၏ မြန်မာ့ရေးရာမူဝါဒ အပြောင်းအရွှေ့

မြန်မာနိုင်ငံတွင်းပြောင်းလဲမှုများဖြစ်လာသည့် အချိန်တွင် အမေရိကန်သမ္မတ ဘရက်အိုဘားမား၏ တီထွင်ဆန်းသစ်သော အာရှရေးရာမူဝါဒ "အာရှမဏ္ဍိုင်" ကို စတင်ချိန်နှင့်တိုက်ဆိုင်နေသည်။ ထို့အပြင် ဒေသတွင်း၌ နိုင်ငံရေး အခင်းအကျင်းသစ်ကလည်း တိုင်းပြည်အတွင်း ဆိုးရွားသော လူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေများထက် မြန်မာအစိုးရအပေါ် အမေရိကန်၏ ဦးတည်ချက်များကို ပြန်လည်ချိန်ညှိ စေခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် အမေရိကန်၏ သဘောတရားသစ်သည် ယခုအခါ လက်တွေ့ကျသော သဘောတရားဖြစ်ပြီး အစိုးရနှင့်ထိတွေ့ဆက်ဆံရင်း ရှည်ကြာသော တိုင်းပြည်၏ စီးပွားရေးအခက်အခဲ နှစ်ကာလများလွန်ပြီးနောက် စီးပွားရေးတံခါးဖွင့်မှုအဆင်ပြေစေရန် အမေရိကန် ထံမှ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအများအပြားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီဖော်ဆောင်ရေးကို အားပေး မည်ဟုဆို သည့်သဘောတရားပင်ဖြစ်သည်။ ဦးသိန်းစိန်အစိုးရနှင့်ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်းသည်ယနေ့ ကာလ မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ဆက်ဆံရေးတွင် အမေရိကန်၏ အာရှ မဏ္ဍိုင်မူဝါဒ၏ ထုတ်ကုန်တစ်ခုဖြစ်သည်။ မြန်မာအတိုက်အခံများနှင့် ပြည်ပရောက် ခေါင်းဆောင်များသည် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်ထားရှိသည့် ယင်း၏မူဝါဒခိုင်မာမှုကို တရားဝင်ဖြစ်အောင်လုပ ဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။ အာဏာရှင်စံနစ်၏ခြေကုပ် အဖြစ်ရှိခဲ့သည့် ပုံရိပ်ပောင်းမှချစ်ကြည်ရင်းနှီးသော စီးပွားရေးမိတ်ဆက် ပုံရိပ်သစ်သို့ ပြန်လည်ပုံ ဖော်ရန် အိုဘားမားအစိုးရသည် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့်အတူလက်တွဲဖော်ဆောင်နေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပွင့်လင်းလာသော ဖြစ်စဉ်များ ကို တုံ့ပြန်ရာတွင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအတူတကွလုပ် ဆောင်ရန် ပဓာနကျသည့် နေပြည်တော်ရှိ ခေါင်း ဆောင်များအတွက် သက်သောင့်သက်သာဖုန် တစ်ခုဖန်တီးရန် ဂါရှင်တန်ကကြိုးပမ်းခဲ့ပြီး တစ်ချိန်တည်းမှာ ပင် တရုတ်၏လွှမ်းမိုးမှုမှကင်းဝေးရာသို့ မြန်မာနိုင်ငံရောက်ရှိရန်လည်း ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ အရေးယူပိတ်ဆို့မှု များရုပ်သိမ်းခြင်း၊ မြန်မာ့အထက် တန်းလွှာများနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်း၊ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးပြန်လည်ပေါင်း စည်းရေးကို ပိုမိုအာရုံစိုက်ခြင်း နှင့် လူ့အခွင့်အရေးမြှင့်တင်ခြင်းတို့သည် ယခုအချိန်တွင် မြန်မာ့နိုင်ငံရေး အသွင်ကူးပြောင်းမှုကိုကြိုဆို ရန်နှင့် ယင်းသို့သောလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အမေရိကန်၏အကျိုးစီးပွားရရှိစေ ရေးတို့အတွက် ပြင်ဆင် ထားသည့် မူဝါဒသစ်၏ အစိတ်အပိုင်းများပင်ဖြစ်သည်။

လောလောဆယ်အားဖြင့် မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီဖော်ဆောင်မှုအား အမေရိကန်အားပေးမှုနှင့် တိုင်းပြည် တွင်ယင်း၏ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်မှုအနေအထားများသည် အိုဘားမားအစိုးရ၏ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ရပ်တည်ချက်တစ်ခုကို တိတိပပဖော်ထုတ်ပြလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။သို့သော်အမေရိကန်၏ အဆင့်မြင့် ထားသော မြန်မာ့ရေးရာမူဝါဒသစ်၏ တကယ်ပုံဖော်မှုသည် စစ်ဘက်အထက်တန်းလွှာအဟောင်းများ ထံမှခြိမ်းခြောက်မှုများကို သတိထားနေရသည့် လုံခြုံရေး-ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ဗဟိုပြုဖြစ်ခဲ့ပြီး တစ်ချိန်တည်းမှာပင်အမေရိကန်၏ ကိုယ်ပိုင်အကျိုးစီးပွားများအတွက်အစိုးရသစ်နှင့်ထိတွေ့ဆက်ဆံ ရန်လည်းလိုအပ်နေ သည်။ Realpolitik ၏ အမြင်အရ သို့မဟုတ် ပိုပြီးသံတမန်ရေးရာဆန်သည့် စကားလုံးနှင့်ဆိုရလျှင်လက်တွေ့ပဓာနဂါဒအရယင်း၏ ချဉ်းကပ်မှုအသစ်အရဆိုလျှင်အနောက်တိုင်း ကို တကယ်တမ်းစိုးမိုးထား သည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးများနှင့် ဆက်ဆံလုပ်ကိုင်ခြင်းပင်ဖြစ် သည်။သို့သော်လည်းလက်တွေ့ပဓာနဂါဒသည်အနောက်ကမ္ဘာအား လိပ်ခဲတည်းလည်းအခြေ အနေတစ်ခုနှင့်ရင်ဆိုင်ရစေသည်။ အသွင်ကူးပြောင်းရေးဖြစ်စဉ်မှ ထွက်ပေါ်လာသည့် အခွင့်အလမ်း တစ်ခုခုကို ဆုပ်ကိုင်ရန်မှာလည်း လက်တွေ့ပဓာနဂါဒကို ကျင့်သုံးရန်လိုအပ်သည်။ အတိတ်တုန်းက ကဲ့သို့ပင်အနောက်တိုင်း၏ လုံခြုံရေးဗဟိုပြုအမြင်သည် လူသားလုံခြုံရေးကိစ္စရပ်များကို ကိုင်တွယ်ရေး

တွင်ယင်း၏ပြင်းပြမှုမှ ထင်တိုင်းမပေါက်ဖြစ်နေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ယင်းတို့ကြားဆက်ဆံရေးကို ကိုင်တွယ်ရာတွင်လက်တွေ့ပဓာနကျကျဆက် လက်ရှိရေးသည် အရေးကြီးသည်ဟုအနောက်တိုင်း ကတွေ့ရှိထားသည့်ယနေ့ကာလတွင်လူသားလုံခြုံမှု မရှိခြင်းအပေါ် ဂေဖန်စရာဖြစ်နေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လူသားလုံခြုံရေးအားအစုအလိုက်အပြုံလိုက်ထိခိုက်နိုင်သော အခြေအနေများရှိနေ သေးသည်မှာ မှန်ကန်နေခြင်းသည် အနောက်တိုင်း ကကျင့်သုံးသည့် ချဉ်းကပ်မှုအသစ်၏ မထိရောက်မှုအား စမ်းသပ်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်နေလေတော့သည်။

မြန်မာ့ ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ဒေသတွင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အလားအလာ

Development of Transport Connectivity in Myanmar and the Prospect for Regional Cooperation

Lei Zhuning
Institute of Southeast Asian Studies, Yunnan Academy of Social Sciences
leizhuning@sina.com

မြန်မာနိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှ၊ တောင်အာရှနှင့် အရှေ့အာရှတို့၏ လမ်းဆုံလမ်းခွတွင် ရှိသည်။ ၎င်း၏ မဟာဗျူဟာမြောက်တည်နေရာကြောင့် ခြားနားနေပြီး ကုန်းတွင်းပိတ်နိုင်ငံ များနှင့် ပေါင်းကူးပေးခြင်းနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ အတူအကွဖြစ်မှုတို့တွင် အစားထိုးမရသော အခန်း ကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်နေသည်။ထို့ကြောင့်ဒေသဆိုင်ရာပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးသည် ယင်းကဏ္ဍ တွင်မြန်မာနိုင်ငံ၏တိုးတက်မှုပေါ်တွင်ကြီးစွာသောအစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်အဖြစ် တည်ရှိနေ သည်။

အကန့်အသတ်ရှိသော ဘဏ္ဍာရေးရင်းမြစ်များနှင့် နည်းပညာ စွမ်းဆောင်ရည်များကဲ့သို့များစွာ သော အခက်အခဲများ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသောကြောင့် မြန်မာ့ပို့ဆောင်ရေး အခြေခံအဆောက်အအုံ များ တည်ဆောက်ရေးသည် ၁၉၈၈ ခုနှစ်ကတည်းက များသောအားဖြင့် ထင်တိုင်းမပေါက်ခဲ့ ပေ။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ သိသာသောအားသာချက်များကိုအပြည့်အဝအသုံးပြုရန်နှင့် ယေဘုယျ အားဖြင့်မြန်မာနှင့်ဒေသတွင်းအတွက်စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ်များဖမ္ဗိဒ္ဒါန်ကျကျ ထုတ်ဖော် ရန်မှာ နိုင်ငံစုံကော်ပိုရေးရှင်းများ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်းပါဝင်ရန်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်ဗဟိုပြုထား သောဒေသဆိုင်ရာပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး တိုးမြင့်ရေးအတွက် ခိုင်မာသော အားထုတ်မှုများ ပြုလုပ်ရန် မလွဲမသွေ လိုအပ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး တိုးတက်မှုများ

မြန်မာနိုင်ငံသည် ပို့ဆောင်ရေး အခြေခံအဆောက်အအုံများဆောက်လုပ်ရေးနယ်ပယ်တွင် ၁၉၈၈ ကတည်းက များစွာသော တိုးတက်မှုများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း အကန့်အသတ်ရှိသော ရင်းမြစ်များနှင့် စီးပွားရေး ပိတ် ဆို့မှုများ၏ အချုပ်အနှောင်အဆီး အတားများကြောင့် ပြည်တွင်းပိုင်းတွင် ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းများစွာရှိနေသေးပြီး ဒေသ ဆိုင်ရာ ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးတိုးမြင့်ရေးအတွက်မှာလည်း အကန့် အသတ်ရှိနေသည်။

၁. ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး အခြေအခံအဆောက်အအုံ ဆောက်လုပ်ရေးတွင် တိုးတက်မှု

လမ်းဆောက်လုပ်ရေးတွင် ၁၉၈၈ ကတည်းက ကြီးမားသော အောင်မြင်မှုများရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ မတိုင်မီ ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်တွင် လမ်းမိုင်ပေါင်း ၁၃၆၃၅ မိုင်သာရှိခဲ့သည်။ ၂၀၁၁ တွင် တစ်နိုင်ငံလုံး၌ လမ်းမိုင်ပေါင်း ၂၄၀၀၀ ကျော်အထိ ပြည်သူ့ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းက တိုးချဲ့ခဲ့ပြီးဖြစ် သည်။ ထူးခြားသော အားထုတ်မှုမှာ ရန်ကုန်-မန္တလေး အမြန်လမ်းမနှင့် ပို့ဆောင်ရေးချိတ်ဆက်မှုကြောင့် အရှေ့ ခြမ်းထက်

ဖွံ့ဖြိုးရေးတွင် နောက်ကျကျန်ခဲ့ရသော ရောဂတီမြစ်အနောက်ဘက်ကမ်း တွင် လမ်းဆောက် လုပ်ရေးများ ဖြစ်ကြသည်။

မီးရထားလမ်းဘက်တွင်လည်း မြန်မာနိုင်ငံသည် ပြီးခဲ့သည့်ဆယ်စုနှစ်အတွင်း ကြီးမားသော တိုးတက်မှုများရှိခဲ့ သည်။ ၁၉၈၈ မတိုင်မီက နိုင်ငံတွင် မီးရထားလမ်းမိုင်ပေါင်း ၁၉၇၆ မိုင်သာ ရှိခဲ့သည်။[16] ၁၉၄၈ မတိုင်ကတည်း က ၁၉၂၄.၇၅ မိုင်ဖောက်လုပ်ထားခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ ၁၉၄၈ နှင့် ၁၉၈၈ အတွင် မီးရထားလမ်း ၅၁.၆ မိုင်သာ ဖောက်လုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၈၈ မှစကာ မီးရထားလမ်းဖောက်လုပ်ရေးကို အရှိမြှင့်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၁ ဧပြီ လအထိ လက်ရှိ မီရထားလမ်း စနစ်တွင် နောက်ထပ် မီးရထားလမ်းမိုင်ပေါင်း ၁၀၄၈.၉၅ မိုင်ထပ်မံဖောက် လုပ်ခဲ့ပြီး မီးရထား လမ်းစုစုပေါင်းအရှည်သည် မိုင်ပေါင်း ၃၀၀၀ ကျော်သွားခဲ့သည်။ နှစ်စဉ် မီးရထားလမ်း မိုင် ၂၅၀ နှုန်းဖြင့် မီရထားလမ်းစနစ်ကို တိုးချဲ့ရန် အစိုးရကစီစဉ်နေသည်။[17]

မြန်မာအစိုးရ၏ အမြင်တွင် လူမှု-စီးပွားဖွံ့ဖြိုးရေးအရေးပါမှုအရ ရန်ကုန်-မန္တလေး ရထားလမ်း သည် ပထမ ဖြစ်ပြီး မန္တလေး- မြစ်ကြီးနား ရထားလမ်းက ဒုတိယလိုက်ကာ ရန်ကုန်-မော်မြိုင်-ရေး ရထားလမ်းက တတိယနေရာတွင်ရှိပြီး ရန်ကုန်-ပြည်ရထားလမ်းက စတုတ္ထ ဖြစ်သည်။[18]

ထိုကာလအတောအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှစကာလေကြောင်းနှင့် ရေကြောင်း ပို့ဆောင်ရေးနယ်ပယ်များတွင်လည်း ကြီးမားသောတိုး တက် မှုများရရှိခဲ့သော်လည်းမော်တော် ကားလမ်းနှင့် မီးရထားလမ်းဆောက်လုပ်ရေးတို့တွင်ရရှိခဲ့သော အောင်မြင်မှု မျိုးလောက် မရှိခဲ့ ပေ။

၂. မော်တော်ကားလမ်းနှင့် မီးရထားလမ်းတည်ဆောက်ရေးနစ်ခုစလုံးတွင် လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ရသော အသွင်တူပုံစံ နှစ်ရပ်

အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် အောင်မြင်မှုများရှိခဲ့သော်ငြားပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး ကဏ္ဍဘက်စုံတိုး တက်မှုမှာ နေးကွေးနေ ပြီးတိုင်းပြည်ကိုအိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် ချိတ်ဆက်ရန် အချိန်များစွာယူရဦး မည်ဖြစ်သည်။

အာရှအမြန်လမ်းမများ၊ အာဆီယံ[19] အငေးပြေးလမ်းမများနှင့် GMS[20] စီးပွားရေးကော်ရစ်ဒါ စီမံကိန်း များ ကိုအစိုးရ၏ ဦးစားပေးအဖြစ်ထားရှိသည်ဆိုသော်လည်းတကယ်တမ်းတွင်မူ မော်တော်ကားလမ်း ဆောက်လုပ်ရေးမှာပြည်တွင်းကိုသာအားပြုနေပြီး နိုင်ငံပြင်ပစီမံကိန်း များတွင်သာတိုးတက်မှုအနည်း ငယ်ရှိခဲ့သည်။ လတ်တလောတွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အာရှအမြန်လမ်းမများ၏ သုံးပုံနှစ်ပုံနီးပါး မှာအဆင့် III တွင်ရှိနေပြီးသုံးပုံတစ်ပုံနီးပါးမှာအဆင့် III အောက်တွင်ရှိနေ သည်။ အလားတူပုံစံမျိုး ကိုရထားလမ်းဆောက်လုပ်ရေးတွင်လည်းတွေ့ရှိနိုင်ပြီး ပြည်တွင်းဘက်ကိုသာအလေးထား နေကာ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် အချိတ်အဆက်ပြတ်နေသည့် တံတားတည်ဆောက်ရေးများတွင် အနည်း ငယ်သော တိုးတက်မှုသာရှိခဲ့သည်။ TAR[21] ၏ အဓိကအချိတ်အဆက်ပြတ်နေသောနေရာများမှာ လွန်ခဲ့ သည့် ဆယ်နှစ်က အတိုင်းပင် ရှိနေသေးသည်။

အခွင့်အလမ်းများနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ

---

[16] *New Light of Myanmar*, Oct. 30, 2010 p.1

[17] *New Light of Myanmar*, June 5, 2011 p.1, p.8

[18] *New Light of Myanmar*, March 15, 2011 p.8

[19] ASEAN: Association of Southeast Asian Nations

[20] GMS: Greater Mekong Sub-region

[21] TAR: Trans-Asian Railway.

ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးအပေါ် ဒေသဆိုင်ရာပူပေါင်းဆောင်ရွက်မှု နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်းဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အိမ်နီးချင်း နိုင်ငံများအားများစွာသောအကျိုးအမြတ်များကိုရရှိစေမည်ဖြစ်သည်။

၁.ဈေးကွက်ပေါက်ရောက်မှုနှင့် စီးပွားရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု

ဒေသတွင်းပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးတိုးတက်လာခြင်းသည် ကျယ်ပြန့်လှသောဒေသတွင်းဈေး ကွက်သို့ ဒေသတွင်း နိုင်ငံများသို့ ဈေးကွက်ပိုမိုလွယ်ကူစွာပေါက်ရောက်သွားစေမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အိမ်နီးချင်းများဖြစ်သောတရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နှင့် အခြားအာဆီယံနိုင်ငံ များသည် စုစုပေါင်းလူဦးရေသန်း ၃၀၀၀ ကျော်ရှိသည့် ကြီးမား သော ဈေးကွက်တစ်ခုဖြစ်သည်။
တရုတ်-အာဆီယံလွတ်လပ်စွာကုန်သွယ်မှုနယ်မြေကိုထူထောင်ခဲ့ခြင်းနှင့် ပေါ်ထွန်းလာတော့မည် အာဆီယံစီးပွား ရေး အသိုက်အဝန်းကြောင့် ဒေသတွင်းပေါင်းစည်းမှု အရှိန်အဟုန်ရလာနေသည်။ GMS၊ SAARC[22] ၊ BIMSTEC[23] စသည့် ဒေသတွင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး ယန္တယားများလည်း တပြိုင်နက်ပေါ်ထွန်းလာနေသည်။ ရလဒ်တစ်ခု အဖြစ် ဒေသတွင်း FDI[24] နှင့် နည်းပညာလွှဲပြောင်းမှု လည်းတိုးပွားလာမည်ဖြစ်ကာအလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ လည်းပိုမိုဖြစ်ထွန်းလာမည်ဖြစ်သည်။ ပို့ကုန်ဦးစားပေးလုပ်အားအသုံးပြု စက်မှုလုပ်ငန်းများတရုတ်ကမ်းရိုးတန်းများ တွင်အရှိန်လျော့လာ ချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းရှိသောအလုပ်သမားစရိတ်နှင့် တည်နေရာအားသာချက် များကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားလျှင် အာရှ၏ အဓိကကျသောထုတ်လုပ်ရေးစင်တာဖြစ်လာနိုင်သည်။ ထို့ပြင်ပို့ဆောင် ဆက်သွယ်ရေးတိုးတက်မှုသည် ဒေသတွင် ကုန်စည်ပို့ဆောင်ရေးနှင့် ကမ္ဘာလှည့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းများ၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ကြီးကြီးမားမားတိုးမြှင့်နိုင်ပြီး ဝန်ဆောင်မှုကဏ္ဍတွင် အလုပ်အ ကိုင်များပိုမိုဖန်တီးပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

၂. မြန်မာနိုင်ငံကိုဖြတ်သန်းမည့် ဒေသတွင် လမ်းကြောင်းများရင်ဆိုင်နေရသည့် စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အခက်အခဲများ

ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့ခြင်းနှင့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာအကန့်အသတ်အတားအဆီးများသည် အသိသာဆုံး အခက် အခဲ နှစ်ခုနှင့် ဒေသတွင်းလမ်းကြောင်းများဆောက်လုပ်ရေးအတွက် အဆီးအတားဖြစ်စေမည့် ကြုံတွေ့ရလေ့ရှိ သည့် ပြဿနာများဖြစ်နေသည်။ ထို့ပြင် လမ်းကြောင်းအသီးသီးတွင် သီးခြားကြုံတွေ့နေ ရသော ပြဿနာများရှိကြ သည်။ သတ်မှတ်နှုန်းထားမဟုတ်ဘဲမခန့်မှန်းနိုင်သောကုန်စည်လွှဲပြောင်းခ ကောက်ခံမှုများ၊ ရှုပ်ထွေးသောနယ်ခြား ဖြတ်ကျော် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ပို့ဆောင်ရေးအခြေခံအဆောက်အ အုံများညံ့ဖျင်းခြင်းစသည်တို့သည်GMS ပို့ဆောင်ရေးနှင့်ကုန်စည် ပို့ဆောင်ဆောင်ရေးပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှု တွင် အဓိကျသောအဆီးအတားများအဖြစ် ကိုးကားခံရ လေ့ရှိသည့် အကြောင်းတရားများ ဖြစ်ကြသည်။
နယ်ခြားဒေသများတွင်ပြဿနာများထူပြောလှပြီးလုံခြုံရေးပြဿနာများမှမြန်မာနိုင်ငံတွင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝိုက်တွင် ကြီးမားသောစိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်နေသည်။ ထို့ပြင် ဒေသတွင်း ချိတ်ဆက်မှု တိုးတက်လာခြင်း က ဆောင်ကျဉ်းလာသောပို့ဆောင်ရေးအဆောက်အအုံများတိုးတက်လာခြင်း နှင့်အတူ လူကုန်ကူးခြင်း၊ မူးယစ်မှောင်ခို ရောင်းဝယ်ခြင်းနှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များကာကွယ်ရေးစသည့် ဘေးထွက် ပြဿနာများလည်းရှိလာနိုင်သည်။

ရှေ့သို့ဆက်လျှောက်ရမည့် လမ်း

ဒေသတွင်းချိတ်ဆက်မှုကိုတိုးမြှင့်ရန် ဒေသတွင်းသက်ဆိုင်သူများက နိုင်ငံစုံပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုနက်ရှိုင်းရန် နှင့်

22 SAARC: South Asian Association for Regional Cooperation

23 BIMSTEC: Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation

24 FDI: Foreign Direct Investment

ပို့ဆောင်ရေးအခြေခံအဆောက်အအုံများတည်ဆောက်မှုတွင် မြန်မာနိုင်ငံ ကိုကူညီမှုများလုပ်ဆောင်ရန် မလွဲမသွေ လိုအပ် သည်။

၁.နိုင်ငံစုံ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အားကောင်းစေရန်

ဒီမိုကရက်တစ်အစိုးရကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုပြီးကတည်းကခေတ်သစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ကာလရှည်ကိုင်စွဲခဲ့သောမိမိ၏ အစဉ်အလာဖြစ်သည့် ကြားနေရေးကို ပြန်သွားနေပြီးသိမ်မွေ့သော ပါဂါထိန်းညှိ မှုကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းရန်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကောင်းဆုံးအကျိုးစီးပွားအဖြစ်တွင်ရှိနေသည်။ အပြတ်ရှင်းမည့် ပထဝီနိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲအတွက် စစ်မြေ ပြင်တစ်ရပ် ဖြစ်လာမည့်အရေးနှင့် ကာလရှည် လက်လွတ်ခဲ့သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ရွှေအခွင့်အလမ်းတစ်ရပ်ကို လက်လွတ်မည့် အရေးကိုသတိဖြင့်ရှောင် နေစဉ် ပြည်တွင်းဆောက်လုပ်ရေးရည်ရွယ်ချက်များအတွက် နိုင်ငံ တကာနှင့် ဒေသတွင်းရင်းမြစ်များအား လုံးကိုအသုံးပြုရန်၊ ဒေသတွင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို မြှင့်တင်ရန် ပထဝီ အနေအထားအရ အားသာချက်များကိုအပြည့်အဝအသုံးချရန်မှာ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အလွန်တရာအရေးကြီးသည်။

တရုတ်အတွက်မူတည်ငြိမ်သော၊ ကြွယ်ဝသော၊ ပွင့်လင်းသော မြန်မာနိုင်ငံတစ်ရပ်ဖြစ်ရန်မှာတရုတ်အကျိုး စီးပွားများထဲတွင် ရှိနေပြီးအထူးသဖြင့် ကုန်းတွင်းပိတ်ဖြစ်ပြီးဖွံ့ဖြိုးမှုနိမ့်ကျသောယင်း၏ အနောက်တောင် ဒေသများအတွက် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာ-အမေရိကန် ဒိုင်ယာလော့ လမ်းကြောင်းကိုတရုတ်က လွန်ခဲ့သည့်နှစ်အနည်းငယ်ကပထမဆုံးလမ်းဖောက်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏အလားအလာရှိသောစီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းများကိုအပြည့်အဝအကောင် အထည်ပေါ်လာစေလိုကြသည်မှာလည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြားအိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ၏ အကျိုးစီးပွားထဲ တွင်ပါဝင်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံကိုဗဟိုပြုထားသည့် ဒေသတွင်းအချိတ်အဆက်တစ်ခုတိုးတက်လာရန်မှာ ဒေသတွင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အတွက် အလွန်အရေးကြီးသောအရာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံကို ဗဟိုပြုထားသည့် ဒေသတွင်းနိုင်ငံစုံ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး ယန္တယားတစ်ခုထူထောင်ရန်မှာမလွဲမသွေ လိုအပ်သည်။ ယန္တယားကနဦးအဆင့်တွင် ဒေသတွင်းတွင် သက်ဆိုင်မှုအရှိဆုံးဖြစ်သည့် အထူးသဖြင့် မြန်မာ၊ အိန္ဒိယ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ ထိုင်းနှင့် တရုတ်တို့ ပါဝင်သင့်ပြီးရေရှည်တွင် အားလုံးပါဝင်မှုရှိသော မူကိုကျင့်သုံးပြီးဒေသတွင်းနှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာသက်ဆိုင်သူများ အားလုံးကိုလမ်းဖွင့်ပေးထားသင့်သည်။

အချို့သောအားထုတ်မှုများကိုထိုအကြောင်းဖြင့်ပင်ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၃ ဖေဖော်ဝါရီနှင့် မတ်လတို့တွင် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့ကိုဖြတ်ပြီးကိုးလ်ကတ္တားမှ ကူမင်းသို့ အောင်မြင်သောကားမောင်းပြိုင်ပွဲ တစ်ခု၏ လမ်းကြောင်းကိုလိုက်ပြီး BCIM[25] Economic Corridor တစ်ခုကိုစတင်ရန် အိန္ဒိယနှင့် တရုတ်တို့က ၂၀၁၃ မေလတွင် အဆိုပြုခဲ့သည်။ ထိုစဉ် အမေရိကန်ကမူဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ တစ်လျှောက် India-Pacific Economic Corridor တစ်ခုကိုအကောင်အထည် ဖော်မည့် အိုင်ဒီယာတွင် မျောပါနေသည်။ တရုတ်က တောင်ကိုရီးယား၏ ပူးပေါင်းမှုဖြင့် မြန်နှုန်းမြင့်ရထားအတွက် ရထားတွဲများ ထုတ်လုပ်ရန် စက်ရုံတည်ဆောက်ရေး ကိုစဉ်းစားနေစဉ် ဂျပန်က မြန်မာနိုင်ငံအတွက် မြန်နှုန်းမြင့်ရထား များတည် ဆောက်ရေးကိုစီစဉ်နေသည်။ အနာဂတ်တွင် ဒေသတွင်အချိတ်အဆက် နောက်ထပ်တိုးတက်စေ ရန်အလို့ငှာအထောက် အပံ့များပိုမိုထောက်ပံ့ရန် ပိုမိုခိုင်မာသောအားထုတ်မှုများလိုအပ်နေသည်။

[25] BCIM Regional Cooperation Forum တွင် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ(ယူနန်)၊ အိန္ဒိယ(အရှေ့မြောက်ဒေသနှင့် အနောက်ဘင်ဂေါပြည်နယ်)၊ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ တို့ပါဝင်ပြီး ဒေသတွင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဖလှယ်ရေးများကိုမြှင့်တင်၍ သက်ဆိုင်ရာဒေသတစ်ခုလုံးကို ဒဏ္ဍာရီလာ သုဝဏ္ဏဘူမိ ရွှေမြေကဲ့သို့ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးစေရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်၁၉၉၉ခုနှစ်တွင် ကူမင်းမြို့၌စတင်ခဲ့သည်။

၂. ဒေသတွင်းချိတ်ဆက်မှုတွင် မာစတာစီမံကိန်းသစ်တစ်ခုလိုအပ်သည်

ဒေသတွင်းချိတ်ဆက်မှု၏ အားလုံးလွှမ်းခြုံနိုင်သောအခြေအနေတစ်ရပ်ကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်မလွဲမသွေ လိုအပ်ပြီးလက်ရှိလမ်းကြောင်းများ၊ စီစဉ်ထားသောသို့မဟုတ် အဆိုပြုထားသောလမ်းကြောင်းများအားလုံးကို ထည့်သွင်းတွက်ချက်ရန်လိုအပ်သည်။ ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်သွယ်ရေးဆိုင်ရာဒေသတွင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အတွက် မာစတာစီမံကိန်းသစ်တစ်ခုတွင် ရှာဖွေဖော်ထုတ်ထားသည့် အရေးကြီးဆုံးနှင့် စမ်းသပ်စီမံကိန်းများ အတိုင်း ပြုလုပ်သင့်သည်။

၃.အကျိုးခံစားခွင့်နှင့် ကုန်ကျစရိတ်များ ပိုမိုကောင်းမွန်စွာခွဲဝေခြင်းအတွက် ယန္တယားများကိုထူထောင်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံရှိပို့ဆောင်ရေးလမ်းကြောင်းများနှင့် စီးပွားရေးစင်္ကြံများကို မြန်မာ့ဂန်းကျင်ဒေသများအတွက် "club good" အဖြစ်မှတ်ယူနိုင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပို့ဆောင်ရေးအခြေအနေများတိုးတက်မှုသည် ဒေသတွင်းသက်ဆိုင်သူများအားလုံးအကျိုးခံစားခွင့်ရရှိလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အကျိုးခံစားခွင့်နှင့် ကုန်ကျစရိတ်များခွဲဝေခြင်း ယန္တယားတစ်စုံကိုတည်ထောင် သင့်ပြီးလုပ်ဆောင်မှုများဆောင်ရွက်ရာတွင် လူမှုရေးနှင့် သဘာဂပတ်ဂန်းကျင်ဆိုင်ရာဧရိယာများတွင် မမြင်နိုင်သောစရိတ်များကိုကုစားရန် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

၄. ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာမဟုတ်သောအဆီးအတားများကိုလျှော့ချပြီးနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းကို မြှင့်တင်ရန်

GMS နယ်ခြားဖြတ်ကျော် ပို့ဆောင်ရေးသဘောတူညီချက် (CBTA) ၏ အတွေ့အကြုံမှ လေ့လာချက်အရ အကောက်ခွန် ရှင်းလင်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များချော့မွေ့ရန်နှင့်ပ ဒေသတွင် ပို့ဆောင်အချိန်နှင့် စရိတ်လျှော့ချရန် မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ယင်း၏အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများကြားအလားတူနိုင်ငံစုံသဘောတူညီချက်မျိုးရှိရမည်ဟုအကြံပြုထားသည်။ အဆိုပါလုပ်ငန်းများကိုအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် အပြတ်အတောက်မရှိသောဒေသတွင်း ကုန်စည်ပို့ဆောင်ရေးကွန်ရက်တစ်ခုကိုပင် တည်ထောင်ပြီးဖြစ်မည်ဟုမျှော်လင့်ထားပြီးဒေသတွင်း အခြေခံ အဆောက်အအုံအပြန်အလှန် ချိတ်ဆက်မှု၏ အလားအလာများလည်းအပြည့်အဂအကောင်အထည်ပေလာ မည်ဖြစ်သည်။ ဒေသတွင်းပူးပေါင်းဆောင် ရွက်မှု၏ အကျိုးခံစားခွင့်များကိုဒေသရှိနိုင်ငံများအားလုံးကြား ဂေမျှခံစားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးအသွင်းပြောင်းခြင်းနှင့် တရုတ်-မြန်မာဆက်ဆံရေးဖွံ့ဖြိုးမှုအသစ်

Myanmar's Political Transformation and New Development of China- Myanmar Relations

Liu Xuecheng

Senior Fellow

China Institute of International Studies

liuxuecheng@ciis.org.cn

တရုတ်နှင့်မြန်မာနိုင်ငံတို့သည့် ချစ်ကြည်ရင်းနှီးသော အိမ်နီးချင်းများဖြစ်ကြသည်။ နယ်ခြားဖြတ်ကျော်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အတူ နေထိုင်မှုနှင့်အတူ ထင်ရှားသော ပေါက်ဖော်(ညီရင်းအကို)မိတ်ဖက်ဆက်ဆံရေးရှိခဲ့ကြသည်။ ထိုနှစ်နိုင်ငံသည် နိုင်ငံအချင်းချင်း ဆက်ဆံရေးတွင် ကျင့်သုံးလိုက်နာရမည့် ကျင့်ဝတ်အဖြစ် ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်ရေး မူငါးရပ်ကို စတင်ဆောင်ရွက် ခဲ့ သည့် ပထမဆုံးသော အာရှနိုင်ငံများဖြစ်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် တရုတ်တစ်နိုင်ငံတည်းမူဝါဒကို လိုက်နာပြီး တရုတ်၏အဓိက အကျိုးစီးပွားများကို ထောက်ခံခဲ့သည်။ တရုတ်ကလည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ညီညွတ်မှု အချုပ်အခြာအာဏာနှင့် ပိုင်နက်နယ်မြေဆိုင်ရာ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထောက်ခံခဲ့သည်။

ကုန်းတွင်းပိတ်တရုတ်တိုက်ပွဲမှ အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာသို့ ဆက်သွယ်သည့် မဟာဗျူဟာမြောက်စွမ်းအင်နှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး လမ်းကြောင်းကို မြန်မာနိုင်ငံနှင့် တရုတ်တို့ တည်ဆောက်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် တရုတ်-မြန်မာ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နှင့် အိန္ဒိယတို့ အကြားလေးနိုင်ငံစီးပွားရေး မိတ်ဖက်ကို အဆိုပြုခဲ့ရာတွင် အဓိကပါဝင်ပတ်သက်သူ နှစ်ဦးဖြစ်သည်။ ယင်းတို့သည်မဟာမဲခေါင် ဒေသတွင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် မြစ်အတွင်းသင်္ဘောများလုံခြုံစိတ်ချစွာ သွားလာနိုင်စေမည့် မဲခေါင်မြစ်ကြောင်းတစ် လျှောက် အစီအစဉ်တကျကျူးလွန်သည် ရာဇဝတ်မှုများကို တားဆီးရန် လေးနိုင်ငံပူးပေါင်းကင်းလှည့်ခြင်းတို့၏ ပူးပေါင်းဆောင် ရွက်ရေး မိတ်ဖက်များဖြစ်ကြသည်။ တရုတ်သည်မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကြီးမားဆုံး ရင်းနှီးမြုပ်နှံသူဖြစ်ခဲ့ပြီး ၂၀၁၀ပြည့်နှစ်တွင် စုစု ပေါင်းရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၂.၃၂ ဘီလီယံရှိခဲ့သည်။ ၂၀၁၁ခုနှစ်တွင် နှစ်နိုင်ငံကြားကုန်သွယ်မှုသည်အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၆.၅ ဘီလီယံသို့ရောက်ရှိခဲ့ပြီး တစ်နှစ်တာ တိုးတက်မှု ၄.၆ ရာခိုင်နှုန်းရှိခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရုတ်၏တိုက်ရိုက် ဘဏ္ဍာရေးမဟုတ်သော ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း၄၆၀ ရှိခဲ့ပြီး ၂၀၁၀ပြည့်နှစ်တွင် ၄.၁၄ ရာခိုင်နှုန်းတိုးတက် ခဲ့ကာတရုတ် သည်ထိုင်းနိုင်ငံ၏နောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ဒုတိယအကြီးဆုံး ကုန်သွယ်ဖက်ဖြစ်ခဲ့သည်။ အာဆီယံ-တရုတ်လွတ်လပ် စွာကုန်သွယ်ရေးနယ်မြေ(CAFTA)ကို ၂၀၁၀ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပြီးအာဆီယံ-၆ နှင့် တရုတ် တို့က သတ်မှတ်ထားသော ထုတ်ကုန်ဟု၉၀%ကျော်သည် လွတ်လပ်စွာ ကုန်သွယ်ခွင့်ရခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် CLMV နိုင်ငံများသည် ၂၀၁၅ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် CFTA ကို အပြည့်အဝအကောင်အထည်ဖော်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

ဆယ်စုနှစ်များနှင့်ချီသော စစ်အုပ်ချုပ်မှုနှင့် သံတမန်ရေးရာ အထီးကျန်ဖြစ်မှုမှ မြန်မာနိုင်ငံပြန်လည်ထွက်လာခြင်း၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွား ရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် အနောက်ကမ္ဘာရေးယူပိတ်ဆို့မှုများကို ပယ်ဖျက်နိုင်ခြင်းနှင့် အမျိုးသားပြန်လည်တည် ဆောက်ရေး၏ သံတမန်ရေးရာ နေရာကို ရယူနိုင်ခြင်းတို့ကို တရုတ်က တွေ့မြင်လိုသည်။ အရပ်သားအစိုးရသစ်၏လက် အောက်တရုတ်-မြန်မာဆက်ဆံရေးသည် မိမိတို့၏ အစဉ်အလာ ချစ်ကြည်ရင်းနှီးသော ဆက်ဆံရေး၏စာမျက်နှာသစ်ကို ဖွင့်လှစ် ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ သမ္မတဦးသိန်းစိန်သည် သမ္မတရာထူးရယူပြီး မကြာမီ

၂၀၁၁ မေလတွင် တရုတ်သို့ အလည်အပတ်ခရီးသွား ရောက်ခဲ့သည်။ ပြည့်စုံသော မဟာဗျူဟာမြောက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး မိတ်ဖက်ထူထောင်ခြင်းအပေါ် ပူးတွဲကြေညာချက်ကို တရုတ်နှင့် မြန်မာကြားလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြသည်။ တရုတ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး Wang Yi သည် ၂၀၁၃ခုနှစ်ဇူလိုင်လတွင် ဘရူနိုင်းတွင်ကျင်းပသည် အာဆီယံ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများအစည်းအဝေးနှင့် ဆက်စပ်အစည်းအဝေးများ၏ ပြင်ပတွင် မြန်မာနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဦးဝဏ္ဏမောင်လွင်နှင့်အလွတ်သဘောတွေ့ဆုံခဲ့သည်။ ၎င်းတို့၏ နှစ်ဖက်ဆက်ဆံရေးကို ကျော် ကြားသော တရုတ်စကားပုံနှစ်ခုဖြစ်သည့် "လူတစ်ယောက်ရဲ့နှလုံးသားကို အချိန်ကသက်သေပြမှာပါ"နှင့် လိုအပ်ချိန်မှာ ရှိနေ တာဟာ မိတ်ဆွေကောင်းပါဟူသော စကားပုံကို ကိုးကား၍ ဖော်ပြခဲ့သည်။ တရုတ်သည်မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ချစ်ကြည်ရင်းနှီးရေး မူဝါဒ ကိုအမြဲတမ်းဆက်လက်ကိုင်စွဲကာ ၎င်းတို့၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာနှင့်အညီ ဖွံ့ဖြိုးမှုလမ်းကြောင်းကို မြန်မာလျှောက်လှမ်းနိုင်ရန် အထောက်အပံ့ပြုကာ ယင်းသို့သော အစဉ်အလာ ချစ်ကြည်ရင်းနှီးသော ဆက်ဆံရေးကို ပိုမိုအားကောင်းလာရမည်ဖြစ်ပြီး အခြေအနေအသစ်အောက်တွင် အားနည်းသွားမည်မဟုတ်ဟု ထပ်မံပြောကြားခဲ့သည်။ တရုတ်နှင့်အစဉ်အလာချစ်ကြည်ရင်း နှီး မှုကို အလေးထားကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဦးဝဏ္ဏမောင်လွင်ကပြောကြားခဲ့ပြီး အဖိုးတန်သော အထောက်အပံ့များ အကူအညီများကို ကာလကြာရှည်ပေးခဲ့ခြင်းအတွက် တရုတ်ကို ကျေးဇူးတင်ပါသည်ဟု ဆိုသည်။ "မြန်မာနိုင်ငံဟာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ရေးနှင့်အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလတစ်ခုတည်းရောက်ရှိနေတယ်ဆိုပေမယ့် တရုတ်နှင့်အိမ်နီးချင်းကောင်းအဖြစ်နှင့် ချစ်ကြည် ရင်းနှီးသော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုရှိသည့် ဆက်ဆံရေးများကို ဘယ်သောအခါမှ ပြောင်းလဲမှာမဟုတ်ပါ"ဟု ဦးဝဏ္ဏမောင်လွင် က ထပ်မံပြောကြားခဲ့သည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးအသွင်ပြောင်းလဲခြင်းကို တရုတ်က ထောက်ခံခြင်း

၂၀၁၁ ခုနှစ်မတ်လတွင် အရပ်သားအစိုးရသစ်တက်လာပြီးကတည်းက မြန်မာ့နိုင်ငံရေးအသွင်းပြောင်းမှုသည် အပိုင်းနှစ်ရပ်နှင့် တွေ့ကြုံခဲ့ရသည်။ ပထမအပိုင်းတွင် နိုင်ငံရေးအရ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအဖြစ်ခေါ်ဆိုနိုင်ပြီး ယခုရောက်ရှိနေသည့် ဒုတိယအပိုင်း မှာ နိုင်ငံရေးအရ ဒီမိုကရေစီဖော်ဆောင်ရေးအပိုင်းဖြစ်သည်။ ဒီမိုကရေစီဖော်ဆောင်ရေးအတွက် လမ်းပြမြေပုံခုနစ်ရပ်နှင့်အတူ ၂၀၀၈ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်တစ်ရပ်ကို အတည်ပြုခဲ့ပြီး အသက်ဝင်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၀ပြည့်နှစ် နိုဝင်ဘာတွင် ရွေး ကောက်ပွဲများကျင်းပခဲ့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင်စစ်အစိုးရအုပ်ချုပ်မှု တရားဝင်အဆုံးသတ်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၁ခုနှစ်မတ်လတွင် အရပ် သားအစိုးရ ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုခဲ့သည်။ စစ်အစိုးရ၏ ဒီမိုကရေစီဖော်ဆောင်ရေးလမ်းပြမြေပုံ ခုနစ်ရပ်၊ ၂၀၁၀ဒီမိုကရေစီရွေး ကောက်ပွဲနှင့် အစိုးရသစ်ကို တရုတ်က အင်တိုက်အားတိုက်ထောက်ခံခဲ့သည်။ တရုတ်တရားဝင်ထုတ်ပြန်ချက်များနှင့် မီဒီယာ တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံရေးဖွံ့ဖြိုးမှုအပေါ် အကောင်းမြင်မှုနှင့် ထောက်ခံသည့်အနေအထားတွင် ရပ်တည်ပြီးတင်ပြခဲ့ကြ သည်။ အဆင်ပြေချောမွေ့သော ရွေးကောက်ပွဲများကြောင့် ပိုမိုပွင့်လင်းပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုရှိသော လမ်းကြောင်းတစ်ရပ်သို့ လျှောက်လှမ်းရန် အစိုးရသစ်အား နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းက အားပေးအားမြှောက်ပြုရန် အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ်ရရှိပြီးအမျိုးသား ပြန်လည်သွေးစည်းညီညွတ်ရေးကို ဖော်ဆောင်ရန်အခွင့်အလမ်းလည်းရရှိစေခဲ့သည်။

၂၀၁၁ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် သမ္မတဦးသိန်းစိန်တို့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်တို့တွေ့ဆုံမှုသည် အမျိုးသားပြန်လည် သွေးစည်းညီညွတ်ရေးဆီသို့ ပထမဆုံးသော ခြေလှမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ မိမိတို့အစိုးရသည် ပြည်ပရောက်နေသူများအား မိခင် နိုင်ငံသို့ ပြန်လာရန် ခွင့်ပြုပြီး ၎င်းတို့၏ ပြစ်မှုများကို သက်ညာခွင့်ပေးမည်ဟု သမ္မတဦးသိန်းစိန်အား ၂၀၁၁ခုနှစ်တွင် ကြေညာ ခဲ့သည်။ ထိုအခါမှစ၍ အစိုးရသစ်သည် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအပါအဝင်ရာနှင့်ချီသော အကျဉ်းသားများကို လွှတ်ပေးခဲ့သည်။ နိုင်ငံအတွင်း၌ တိုင်ကြားလာသော ချိုးဖောက်မှုများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် မြန်မာအစိုးရက

အမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင် ကိုဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး အငြိမ်းစားပြည်သူ့ဂန်ထမ်း(၁၅)ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည့် ကော်မရှင်သည် ၂၀ဂ၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း နိုင်ငံသားတို့၏အခြေခံအခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သွားလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်အပါအဂင် အတိုက်အခံပါတီများ တရားဂင် နိုင်ငံရေးပါတီသစ် မှတ်ပုံတင်ခွင့်ပြုနိုင်ရန် ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေ နှင့် ပါတီမှတ်ပုံတင်ခြင်းဥပဒေများကို ပြင်ဆင်ပေးခဲ့သည်။ အစိုးရသစ်သည် မီဒီယာအပေါ်စိစစ်ရေးကို ဖျက်သိမ်းခဲ့ပြီး ပုဂ္ဂလိက သတင်းစာများ၊ မဂ္ဂဇင်းများနှင့် ရုပ်သံဌာနများ၊ ထုတ်ဂေလှည်ပတ်လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်။

အစိုးရသည် တိုင်းရင်းသားလက်နက် ကိုင်အုပ်စုများနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများ စတင်ခဲ့ကြသည်။ အဆိုပါအုပ်စုများနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများပြုလုပ်ရန် အမျိုးသားငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီကိုလည်း အစိုးရက ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ အစိုးရသစ်သည် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့(၁၁)ဖွဲ့နှင့် အပစ်အခတ်ရပ်ဆဲရေး သဘောတူညီချက်များ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ အပစ်အခတ်ရပ်ဆဲရေးအတွက် KIA နှင့်ဆွေးနွေးပွဲများကို နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းအကူအညီဖြင့် ပြုလုပ်နေဆဲဖြစ်သည်။ မြန်မာစစ်တပ်နှင့်အချို့သော တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များအကြား ပဋိပက္ခနှင့် ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်မှုများရှိနေသည့်တိုင် အစိုးရသည် များစွာသော တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များနှင့် စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေးဖြစ်စဉ်ကို စတင်ခဲ့ပြီး အနည်းဆုံး ယာယီ အားဖြင့် နယ်ခြားစောင့် တပ်ဖွဲ့အစီအစဉ်ကို ချပေးခဲ့သည်။

ဒုတိယအပိုင်းမှာ ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲအတွက်ပြင်ဆင်သည့်အပိုင်းဖြစ်သည်။ ၂၀၁၅ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် ဦးရွှေမန်းတို့ က သမ္မတဖြစ်လိုသည်ဟု ကြေညာခဲ့ပြီး တိုင်းရင်းသားပါတီ၁၁ခုကလည်း ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ဖယ်ဒရယ်ယူနီယံ ပါတီ အမည်ဖြင့် နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ရပ်ထူထောင်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ အဆိုပါ နိုင်ငံရေးဖွံ့ဖြိုးမှုအသစ်များသည် နိုင်ငံရေးအရ ဒီမို ကရေစီဖော်ဆောင်ခြင်း အခြေအနေတစ်ရပ်ဖြစ်လာစေခဲ့သည်။ သော့ချက်ကျသော ကိစ္စမှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေး ဖြစ်သည်။ သမ္မတနေရာကို ယှဉ်ပြိုင်ရန်အတွက် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က အရည်အချင်းပြည့်မီခဲ့လျှင် ဖယ်ဒရယ်အစိုးရ၊ ဖယ်ဒရယ်စနစ်အတွင်း ဒေသန္တရ လူနည်းစုနှင့် အာဏာပိုင်များအကြား အာဏာနှင့်အကျိုးစီးပွားများ မည်သို့ခွဲဝေမည်ဗုဒ္ဓဘာသာ ဂင်များနှင့် မူစလင်ဘာသာဂင်များအကြား၊ အခြား လူနည်းစုလူ့အုပ်စုများအကြား ဂိုဏ်းဂဏဆန်သော ပဋိပက္ခများကို မည်သို့ ကိုင်တွယ်မည်နည်း။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံရေးအသွင်းပြောင်းမှုများမှ ထွက်ပေါ်လာသော အတွေးနှင့် ပြင်ပနိုင်ငံရေးအင်အားစုများအကြားကစားပွဲ များကို နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းများက စောင့်ကြည့်လျက်ရှိသည်။

တရုတ်-မြန်မာဆက်ဆံရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုအသစ်

အစိုးရသစ်ဖွဲ့စည်းပြီးနောက်မြန်မာသမ္မတဦးသိန်းစိန်သည် တရုတ်နိုင်ငံသို့သွားရောက်လည်ပတ်ကာ တရုတ်နှင့် မြန်မာကြား ပြီးပြည့်စုံသော မဟာဗျူဟာမြောက်မိတ်ဖက်ထူထောင်ခြင်း ပူးတွဲကြေညာချက်ကို အစိုးရနှစ်ရက်က လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။ ၂၀၁၃ခုနှစ် ဇွန်လတွင် တရုတ်နိုင်ငံခြားရေးဂန်ကြီး Yang Giechi မြန်မာနိုင်ငံသို့ သွားရောက်လည်ပတ်ပြီး သမ္မတဦးသိန်းစိန်နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ သူ၏ခရီးစဉ်အတွင်း ပြီးပြည့်စုံသော မဟာဗျူဟာမြောက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး မိတ်ဖက်သဘောတူညီချက်၏ လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ရေး သဘောတူညီချက်ကို နှစ်ဖက်အစိုးရ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပြီး အိမ်နီးချင်းပီသစွာဖြင့် ချစ်ကြည်ရင်းနှီးစွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးဖြစ်စဉ်များဆီသို့

ချီတက်ရန်တွန်းအားဖြစ်ခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ တွင် ဒီမိုကရေစီအကောင်အထည်ဖော်ရေးဖြစ်စဉ်၏ နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေး မျိုးစုံကွဲပြားမှု ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့်အတူ ပြည်သူ့သံတမန်ရေးကို အလေ့ထားပြီး မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ၎င်း၏ မူဝါဒအား တရုတ်က ချိန်ညှိခဲ့သည်။ အချို့သော ပထဂီ မဟာဗျူဟာကျွမ်းကျင်သူများ၊ လုံခြုံရေးကျွမ်းကျင်သူများနှင့် မူဝါဒလေ့လာသုံးသပ်သူများက အဆိုပါသံခင်းတမန်ခင်းသည် တရုတ်က မြန်မာကို ကိုလိုနီပြုရန်အားထုတ်ခြင်း(သို့မဟုတ်)အခြားအိမ်နီးချင်းများကို ပိုင်းခြင်း (သို့မဟုတ်) အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာကို စိုးမိုးရန် ကြိုးပမ်းမှုတစ်ရပ်ဖြင့် ပုံဖျက်ကြသည်။ လတ်တလော ရှင်သန်တက်ကြွနေသည့် တရုတ်-မြန်မာဆက်ဆံရေးကို တရုတ် လူမျိုးတစ်ယောက်၏အမြင်ဖြင့် ကျွန်တော်ရှင်းပြလိုပါသည်။ တရုတ်၏ ချဉ်းကပ်မှုသည် အခြားသူများ၏ ချဉ်းကပ်မှုနှင့် ကွဲပြား ကောင်းကွဲပြားမည်ဖြစ်သော်လည်း ၎င်း၏ယေဘုယျပန်းတိုင်များမှာ ဆင်တူသည်။ တရုတ်က ကြိုးပမ်းဖော်ဆောင်သည့် ပန်းတိုင်များမှာ တရုတ်က လုပ်နိုင်စွမ်းရှိသော သံအမတ် Yang Houlan အား မြန်မာသံအမတ်အဖြစ်နှင့်လည်းကောင်း၊ အတွေ့အကြုံရှိသော ထိပ်တန်းသံတမန် Wang Yingfan ကို အာရှရေးရာ အထူးသံတမန်အဖြစ်လည်း ခန့်အပ်ခဲ့ခြင်းမှာ တရုတ်-မြန်မာဆက်ဆံရေး ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်အတူ ပထမဆုံးအကြိမ်အာရုံစူးစိုက်လာခြင်းဖြစ်သည်။

တရုတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံအား အိမ်နီးချင်းကောင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးမိတ်ဖက်နှင့် ရင်းနှီးသောမိတ်ဆွေအဖြစ် မြင်ထားခဲ့ သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအား အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာသို့ ကုန်းလမ်းဖြင့်ပေါက်ရောက်နိုင်သည့်နေရာနှင့် မလက္ကာရေလက်ကြားကို တရုတ် ဖြတ်သန်းနိုင်မည့်နေရာအဖြစ် ပထဂီမဟာဗျူဟာရှုထောင့်မှ မြင်ထားခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမျိုးသားပြည်လည်သွေးစည်းညီညွတ်ရေးနှင့် ပြည်တွင်းညီညွတ်မှုကို အတိုက်အခံများဖြင့် အပြုသဘောဆောင် သော ဒိုင်ယာလော့များဖြင့်လည်းကောင်း၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက် စေ့စပ်ညှိ နှိုင်းခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း အထောက်အပံ့ပြုခဲ့သည်။ တရုတ်သည် အကြီးဆုံး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူဖြစ်ခဲ့ပြီး လမ်းပမ်းဆက်သွယ်ရေး စီမံကိန်းများဖြင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ တရုတ်အစိုးရနှင့် တရုတ်ကုမ္ပဏီများသည် မိမိတို့၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့်ဆက်နွယ်နေသော လူမှုတာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိစ္စရပ်များကို အလေးထားခဲ့ သည်။

တရုတ်သည် ၂၀၁၄-၂၀၁၅ တွင် မြန်မာနိုင်ငံ အာဆီယံဥက္ကဌဖြစ်ရေးအတွက် ထောက်ခံခဲ့ပြီး ဒေသတွင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပါဝင်ရန် အထူးသဖြင့် အာဆီယံအသိုက်အဝန်းတည်ဆောက်ရေးတွင် ပါဝင်ခြင်းအတွက် ထောက်ခံခဲ့သည်။ မိမိတို့၏ နှစ်နိုင်ငံ ဆက်ဆံရေးဖွံ့ဖြိုးရေးတွင် အချုပ်အခြာအာဏာညီမျှမှု၊ ညီမျှသောအခြေခံပေါ်တွင် ရင်းနှီးစွာတိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှု၊ နှစ်ဖက်အကျိုး အမြတ်နှင့် နှစ်ဖက်စလုံးအသာရမည့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးမှုများကို တရုတ်က ကိုင်စွဲခဲ့သည်။

တရုတ်သည် အတိုက်အခံနိုင်ငံရေးပါတီများ၊ လူမှုရေးအဖွဲ့များနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံရေးကို အားကောင်းအောင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ သလို အစိုးရချင်းတရားဝင်ဆက်ဆံရေးကိုလည်း ခိုင်မာအောင်တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ တရုတ်အစိုးရသည် အာဏာရ ကြံ့ခိုင်ဖွံ့ ဖြိုးရေးပါတီကိုယ်စားလှယ်များကို ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သည်။ NLD ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဦးဆောင်လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားပါတီများ သို့မဟုတ် အဖွဲ့များကိုလည်း တရုတ်ကဖိတ်ခေါ်ခဲ့ကာ ပြည်သူချင်းဆက်ဆံရေးအားကောင်းစေရန်နှင့် လူမှုရေးအခြေပြု တရုတ်-မြန်မာ ချစ်ကြည်ရေးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများကိုလည်း ခိုင်မာအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

နိဂုံး

သမ္မတဦးသိန်းစိန်နှင့် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်တို့ကြား အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သော အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေးဖြင့် သိသိသာ သာ ဖြစ်ထွန်းလာသော ဖြစ်စဉ်တစ်ရပ်အဖြစ် တစ်နိုင်ငံလုံးသည် နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးလစ်ဘရယ်လိုက်ဇေးရှင်း ဇာချင်ဒါတစ်ခု သို့ ရွေ့သွားကြသည်။ သို့သော်လည်း အစိုးရသစ်သည် စိန်ခေါ်မှုပေါင်းများစွာကို ရင်ဆိုင်နေရပြီး ယင်းတို့သည် ပြင်းထန်ကာ အမြစ်တွယ်နေသည့် ရေရှည်ပြဿနာများဖြစ်သည်။ ယင်းနိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်သည် နိုင်ငံရေးပြန်လည်ပေါင်းစည်းမှု၊ လူမှုရေးတည်ငြိမ်မှုနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေလိမ့်မည်ဟု မြန်မာပြည်သူများက မျှော်လင့်ကြသည်။ အရပ်သားအစိုးရလက်ထက် နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီချက်အသစ်စေ့စပ်ဆွေးနွေးပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရရှိနိုင်မည်ဟု တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများက မျှော် လင့်ကြသည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် တိုင်းရင်းသားများ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်အတွက် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအဖွဲ့ များ၏ တောင်းဆိုချက်အများစုကို ဖယ်ထုတ်ထားသည်။ နိုင်ငံတော်အဆင့်အုပ်ချုပ်ရေးအသစ်တွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုမရှိသော အာဏာပိုင်ဖြစ်သင့်သည်။ အထူးသဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လူမှုဖူလုံရေးနယ်ပယ်တွင်ဖြစ်သည်။ အပစ်အခတ်ရပ်စဲထားသည့် အဖွဲ့ များ၏ ကံကြမ္မာသည် အစိုးသစ်အပေါ်တည် မူတည်နေသည်။ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းက မြန်မာနိုင်ငံတည်ငြိမ်ရေးတွင် အထူးစိတ်ဝင်တစားရှိကြသည်။

တရုတ်-မြန်မာ ဆက်ဆံရေး (၂၀၁၁-၂၀၁၃)- မြန်မာနိုင်ငံတွင်တရုတ်ပုံရိပ်ကို မြှင့်တင်ရေး

China-Myanmar Relations (2011-2013): Promoting China's Image in Myanmar

Aung Aung
Independent Researcher
aa33mm33@gmail.com

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မကြာသေးမီက စတင်ဖော်ဆောင်ခဲ့သည့် ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းရေးနှင့် အတူ မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် ဒီမိုကရေစီ၊ လူ့အခွင့်အရေး၊ လွတ်လပ်မှုနှင့် ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်မှုအစရှိသည့် အနောက်တိုင်း တန်ဖိုးစနစ်များက များစွာလွှမ်းမိုးထားခဲ့သည်။ အရပ် ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများကို အားပေးရန်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးစဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းရေးဖြစ်စဉ် များကို အားကောင်းစေရန် မြန်မာနိုင်ငံတွင်းသို့ နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း (INGO) များ ပိုမိုလာရောက်လျှက်ရှိသည်။ ယခုအခြေအနေရအဆိုလျှင် ပိုမိုတက်ကြွလာသော မြန်မာ့အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများတွင် လူ့အခွင့်အရေးအကြောင်း မပြောလျှင် ရှင်သန်နိုင် မည်မဟုတ်ပေ။

လတ်တလောအားဖြင့် တရုတ်-မြန်မာဆက်ဆံရေးအပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံနှင့်နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံ ရေးကို မြန်မာသတင်းဂျာနယ်များ တွင် ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့်ဆွေးနွေးလျှက်ရှိသည်။ များစွာ သော စာရေးဆရာများသည် တရုတ်နှင့် မြန်မာကြားဆက်ဆံရေးကို ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးမှ ရေး သားကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် အမေရိကန်နှင့်နီးကပ်သင့်သည်ဟု အချို့ကရေးကြသည်။ ဥရောပ သမဂ္ဂနှင့် နီးကပ်သင့်သည်ဟု အချို့က ရေးကြသည်။ အချို့ကမူ မြန်မာနိုင်ငံသည် အိမ်နီးချင်းကို ရွေးချယ်၍ မရနိုင်သဖြင့် တရုတ်နှင့်ဆက်ဆံရေးကို ထိန်းထားသင့်သည်ဟု အချို့ကရေးကြ သည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ မြန်မာ၏ အနာဂတ်တွင် တရုတ်သည် အရေးကြီးသည်ဟု နိုင်ငံ ရေးနှင့်သက်ဆိုင်သူအားလုံးအသိအမှတ်ပြုကြကြောင်း ယေဘုယျကောက်ချက်တစ်ခု ဝေဖန်သူ များကြားရှိနေသည်။ တရုတ်သည် စစ်အစိုးရကိုထောက်ခံခဲ့ပြီး ဖိနှိပ်မှုအောက်တွင်နေခဲ့ရသည့် ပြည်သူများ၏ အသံကိုလျစ်လျူပြုခဲ့သဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရုတ်၏လက်ရှိပုံရိပ်သည် ဆိုးဆိုး ရွား ရွား ပျက်စီးနေသည်ဟု ကျွမ်းကျင်သူအများစုကလည်းသဘောတူကြသည်။

ဒီမိုကရေစီ၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ကောင်းမွန်သောအုပ်ချုပ်မှုကို လျစ်လျူရှုပြီး စစ်တပ်ယန္တယားကို တရုတ်က အထောက်အပံ့ပြုခဲ့ခြင်းဖြင့် ခက်ခဲသော ကာလများတွင် တရုတ်သည်မြန်မာနိုင်ငံကို အမြတ်ထုတ်ခဲ့သည်ဟု မြန်မာပြည်သူများက ခံစားကြသည်။ ထိုသို့ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းကြောင်း တရုတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝသယံဇာတများကို ဈေးပေါပေါဖြင့် ဝယ်ယူခဲ့ကြသည်။ ရလဒ်အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် ပိုဆင်းရဲလာကာ အရာရာတိုင်းတွင် တရုတ်အပေါ် ပို၍ ပို၍ မှီခိုခဲ့ရသည်။ ယခုစာတမ်းတွင် မြန်မာပြည်သူများအကြား မိမိ၏ပုံရိပ်ကို တရုတ်မည် သို့တိုးမြှင့်နိုင်ကြောင်း ဆွေးနွေးသွားမည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံကို နားလည်ရန်နှင့် မဟာဗျူဟာမြောက် ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေး သံတမန်ရေးရာကို ကျင့် သုံးရန် တရုတ်အတွက် အရေးကြီးသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ တရုတ်သံရုံး၏ အခန်းကဏ္ဍသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရုတ်၏ ပုံရိပ်ကိုပြသော သံရုံးတစ်ခုအဖြစ်ဆောင်ရွက်ရန် အရေးကြီးသည်။ ယခုစာတမ်းမရေးသားမီတွင် ကျွန်တော်သည် ရန်ကုန်ရှိ Peace, Democracy & Development (MDRI-CSIS) အတန်း၏ ကျောင်းသား ၂၀ ခန့်နှင့်တွေ့ဆုံခဲ့ ပြီး အငှားယာဉ်မောင်းများနှင့် အချို့သူများကိုလည်း လမ်းပေါ်တွင် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ ရရှိခဲ့သော သတင်းအချက်အလက်များကို အခြေခံပြီး ဆွေးနွေးတင်ပြမှုတွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရုတ်၏ ပုံ ရိပ်တိုးမြှင့်ရန် တရုတ်အတွက် အကြံပြုချက်များထည့်သွင်းဆွေးနွေးသွားမည်ဖြစ်သည်။

အတိတ်ကာတတွင် တရုတ်သည် မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် အဓိကသက်ဆိုင်သူသည် အစိုးရသာဖြစ် သည်ဟု မှတ်ယူပြီး မြန်မာအစိုးရနှင့်အလုပ်လုပ်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံတွင် အပြောင်းအလဲများဖြစ်ပေါ် နေပြီး အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့ အစည်းများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် မီဒီ ယာများကဲ့သို့သော တစ်ခုထက်ပိုသည့် သက်ဆိုင်သူများရှိလာပြီဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စွမ်း အားကြီးမားသော ပြည်သူ့သံတမန်ရေးရာကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် တရုတ်သည် ရန်ကုန်ရှိ တရုတ်သံရုံးတွင် ထိရောက်သော ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေးဌာနတစ်ခု ထူထောင်သင့် သည်။ အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ သတင်းအချက်အလက်များရရန်နှင့် အပြောင်းအလဲများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဌာနတွင် ပြည်တွင်း နိုင်ငံရေးအရာရှိများနှင့် မီဒီယာအရာရှိများကို ငှားရမ်း သင့်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမေရိကန်သံရုံး၊ ဗြိတိသျှသံရုံးနှင့် ဂျပန်သံရုံးများတို့လိုမဟုတ်ဘဲ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေကြသူများမှာ တရုတ်သံရုံးနှင့်ပက်သက်ပြီး သတင်းအချက် အလက်အနည်းငယ်သာရရှိကြသည်။ ယဉ်ကျေးမှုဖလှယ်ရေး အစီအစဉ်များကို (ကွန်ဖြူးရှပ် စင်တာ ကဲ့သို့) ဆောင်ရွက်ရန် တရုတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရုတ်စင်တာများ ထူထောင် သင့်သည်။ ရန်ကုန်တွင် အမေရိကန်စင်တာနှင့် ဗြိတိသျှကောင်စီတို့သည် အင်္ဂလိပ်စာနှင့် အနောက်တိုင်းယဉ်ကျေးမှုကို သင်ယူလိုသည့် လူငယ်များအကြား အလွန်ရေပန်းစားသော် လည်း တရုတ်သံရုံးသို့မူ တရုတ်ယဉ်ကျေးမှုလေ့လာရန် မည်သူမျှ သွားရောက်ခြင်းမရှိကြပေ။ တရုတ် အပေါ် မြန်မာပြည်သူများ ပိုမိုသတိပြုမိလာစေရန် တရုတ်သည် မိမိ၏ အောင်မြင်မှုများကို မြန် မာရှိ ပုဂ္ဂလိက မီဒီယာများမှတစ်ဆင့် ကြော်ငြာသင့်သည်။

တရုတ်စီမံကိန်းနယ်ပယ်တွင်လည်း ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများတွင် ဒေသခံပြည်သူများ အတွက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။ ထိုလုပ်ငန်းများကို ပြည်တွင်း NGO များမှသော်လည်း ကောင်း၊ NGO အသစ်တစ်ခုထူထောင်၍သော်လည်းကောင်း တရုတ်၏ တန်ဖိုးများနှင့် အကျိုး စီးပွားများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် တရုတ်က ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ တရုတ်စီမံကိန်းများ တွင် ၄င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်လုပ်သားများကိုသာ ခေါ်ယူအသုံးပြုသဖြင့် မြန်မာ့ အလုပ်အင်အားစု များအတွက် အလုပ်အကိုင်နေရာများလုံလောက်စွာဖန်တီးမပေးနိုင်သဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ တရုတ်စီမံကိန်းများသည် ဝေဖန်မှုများနှင့်ရင်ဆိုင်နေရသည်။ ထိပ်ပိုင်းနေရာအများစုတွင်လည်း တရုတ်စကားပြောသူများသာ ရယူထားသဖြင့် တရုတ်စီမံကိန်းများသည် တရုတ်အတွက်သာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ တရုတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ထိခိုက်လွယ်သော ပြည်သူများကို အထောက်အပံ့ပြု ရန် ဆေးအဖွဲ့များနှင့် အခြားလူသားချင်းစာနာထောက်ထားရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့များကိုလည်း စေလွှတ်သင့်သည်။ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် နီးနီးကပ်ကပ်တွေ့ဆုံခြင်းသည် မြန်မာလူမျိုးများ ၏ စိတ်နှင့် ဂိုဏ်ဂဏ်ကို သိမ်းပိုက်ရန် အကောင်းဆုံး နည်းလမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်လိမ့်မည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ယခုအခါတွင် ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းရေးဖြစ်စဉ်များကိုဖော်ဆောင်နေသဖြင့် မြန်မာ့နိုင်ငံ ရေးသည် ပို၍ ပို၍ ရှုပ်ထွေးလာသည်ကို မြန်မာနိုင်ငံ အပေါ် တရုတ်နားလည်ရန်အတွက် အရေးကြီး သည်။ ထို့ကြောင့် တရုတ်သည် လွတ်လပ်သော ပညာရှင်များ/သုတေသနသမားများ တရုတ်သို့ ပုံမှန်ဖိတ်ခေါ်ပြီး မြန်မာ့နိုင်ငံရေးနှင့်ပက်သက်သော ဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်သင့်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျောင်းသားများသည် တရုတ်ကပေးသော ပညာသင်ဆုများနှင့်ပက်သက်ပြီး သတင်းအချက် အလက်အနည်းငယ်သာရရှိသဖြင့် တရုတ်ပညာသင်ဆုများသည် တရုတ်များအတွက်သာဖြစ်ပြီး တရုတ်စကားမတက်လျှင် တရုတ်ပညာသင်ဆုကို မရနိုင်ဟု ယူဆကြသည်။ လူ့စွမ်းအားအရင်း အမြစ်ဖွံ့ဖြိုးရေးကို တိုးမြှင့်ရန် တရုတ်သည် မြန်မာကျောင်းသားများအား ဝေစုတစ်ခုခွဲတမ်းချ ပြီး လက်ခံနိုင်သည်။

မြန်မာပြည်သူများ၏ အမြင်တွင် မြန်မာအမျိုးသမီးငယ်များသည် တရုတ်သို့ လူမှောင်ခိုကုန်ကူး ရန် ဆွဲဆောင်ခံရလေ့ရှိပြီး တရုတ်မသန်စွမ်းသူ အမျိုးသားများ သို့မဟုတ် စိတ်ဝေဒနာရှင်များ နှင့် အဓမ္မထိမ်းမြားခြင်းခံရသည်ဟု မြင်နေကြသည်။ အဆိုပါ ရာဇဝတ်မှုများကို တရုတ်က လုံ လောက်သော

အရေးယူမှုများမပြုလုပ်ဟု ပြည်သူများကထင်မြင်နေကြသဖြင့် တရုတ်သည် အဆိုပါရာဇဝတ်မှုများကို အရေးယူမှုများပိုမိုပြုလုပ်ပြီး တရုတ်က အဆိုပါရာဇဝတ်မှုများကို မည်သို့တိုက်ဖျက်နေကြောင်း ပုဂ္ဂလိကမီဒီယာများမှတဆင့်ပြည်သူများကို အသိပေးရမည်။ တရုတ်ခေါင်းဆောင်များ မြန်မာပြည်သို့ သွားရောက်လည်ပတ်လျှင်လည်း တက္ကသိုလ်ကျောင်း သားများနှင့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများထံ သွားရောက်ပြီး စကားပြောသင့်သည်။ ဥပမာ အနောက်နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များမြန်မာနိုင်ငံသို့ သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့ပြီးအရပ်ဘက်အဖွဲ့ အစည်းများနှင့်တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ ဂျပန်ခေါင်းဆောင်များလည်း မြန်မာနိုင်ငံ သို့သွား ရောက်လည်ပတ်ခဲ့ပြီး အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့်တွေ့ဆုံခဲ့ကာ ကလေးငယ်များနှင့် ကစားခဲ့သဖြင့် ထိုမိနစ် ပိုင်းကြောင့် ဂျပန်သည် မြန်မာပြည်သူများ၏ အသည်းနှလုံးကို ရယူနိုင်ခဲ့သည်။ ပြည်သူချင်း ဆက်ဆံရေး အားကောင်းစေရန် တရုတ်သည် မိမိ၏ နာမည်ကျော်သရုပ်ဆောင်များ သို့မဟုတ် အဆိုကျော်များကို မြန်မာနိုင်ငံသို့စေလွှတ်ပြီး သံတမန်အဖြစ် မြန်မာပြည်သူများနှင့်တွေ့ဆုံ စေနိုင်သည်။ အမေရိကန်နှင့် အီးယူတို့ကဲ့သို့ပင် တရုတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံအား အထူးကုန်သွယ်ရေး အခွင့်အလမ်းပေးပြီး ကြွေးမြီအချို့ကိုလျှော့ ပစ်သင့်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်ကုန်ချောထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးမှုကိုအားပေး ရန်နှင့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ပိုမို ဖန်တီးပေးအလို့ငှာ နှစ်နိုင်ငံကြား ကုန်သွယ်ရေးမညီမျှမှုကို ယုံကြည်နိုင်စေရန် တရုတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံထံမှ သွင်းကုန်များ တိုးမြှင့်တင်သွင်းခြင်းအချို့ကို ပြုလုပ်သင့်သည်။ အာဏာမလွှဲ ပြောင်းမီ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်အစိုးရသည် သယံဇာတအားလုံးကို တရုတ်သို့ရောင်းချသွားခဲ့သည်ဟု မြန်မာပြည်သူအချို့က ယူဆဖြင့် စစ်အစိုးရလက်ထက်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ချုပ်ဆိုထားခဲ့သော ယခင်ကန်ထရိုက်စာ ချုပ်များ ကိုလည်း တရုတ်က သုံးသင့်သည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် တရုတ် သည် NLD နှင့် ပိုမိုနီးကပ်စွာဆက်ဆံပြီး လက်ရှိ တရုတ်-မြန်မာ ဆက်ဆံရေးကို ဆွေးနွေးရန် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို တရုတ်သို့ ဖိတ်ခေါ်သင့်သည်။ အဆိုပါအခွင့်အလမ်းကို ရယူပြီး တရုတ် ဘာကြိုက်သည်၊ မကြိုက်သည်ကို ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သိရှိအောင် တရုတ်က ပြုလုပ်နိုင်သည်။

မြန်မာ့နိုင်ငံရေးနှင့်စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကာလအတွင်း မြန်မာတွင် တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု

China's Investment in Myanmar under Its Political and Economic Reform

Lu Guangsheng
Institute of Southeast Asian Studies,
Yunnan University
lugs@ynu.edu.cn

၂၀၁၂ ခုနှစ်၌ မြန်မာနိုင်ငံတွင်တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပမာဏသည် ဒေါ်လာသန်း ၁၄၀၀ ကျော်ခဲ့ပြီး မြန်မာ့နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစုစုပေါင်း၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်ခဲ့ကာ မြန်မာတွင် တရုတ်သည် အများဆုံးရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူဖြစ်ခဲ့သည်။ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအတွက် အခွင့်အလမ်းအသစ်များနှင့် စိန်ခေါ်မှုအသစ်များ နှစ်မျိုးစလုံးကို ဆောင်ကျဉ်းလာခဲ့သည်။ မြန်မာ့ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေသစ်နှင့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများကို ပုဂ္ဂလိကသို့ လွှဲပြောင်းရန် အားထုတ်မှုများကြောင့် တရုတ်အပါအဝင် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအတွက် ဆွဲဆောင်စရာဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း မြစ်ဆုံဆည်ဆောက်လုပ်ရေး ရပ်တန့်ခြင်းနှင့် လက်ပံတောင်းကြေးနီစီမံကိန်းကို ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြမှုများကြောင့် တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ အထိနာခဲ့သည်။ အခြေအနေသစ်နှင့်ရင်ဆိုင်ရင် တရုတ်အစိုးရနှင့် လုပ်ငန်းများနှစ်ဦးစလုံးတို့သည်မြန်မာနိုင်ငံတွင်ရင်နှီးမြှုပ်နှံခြင်းအတွက်မိမိတို့၏မူဝါဒများကိုထိန်းညှိမှုများပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

၂၀၁၀ ကတည်းက မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဘာများပြောင်းလဲခဲ့သနည်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကျဆင်းခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ ဩဂုတ်လအထိ တရုတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၄ ဒသမ ၁၁ ရာခိုင်နှုန်းရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့ပြီး ပထမနေရာတွင်ရှိနေခဲ့သည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မှာ အဓိကအားဖြင့် ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား၊ သတ္တုတွင်းနှင့် ကုန်ချောထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင်ဖြစ်ကြသည်။ သို့သော်လည်း ၂၀၁၁ တွင် မြစ်ဆုံဆည် ရပ်ဆိုင်းခဲ့ရပြီးနောက် မြန်မာနိုင်ငံသို့ တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအသစ်များ ထပ်မံဝင်ရောက်လာခြင်းမရှိတော့ဟု သတင်းများကဆိုသည်။ အစိုးရသစ်က ဖော်ဆောင်နေသည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု၏ အကျိုးဆက်များကို ယခုအချိန်အထိ စောင့်ကြည့်နေဆဲဖြစ်သည်။ တရုတ်လုပ်ငန်းရှင်အချို့သည် မကြာသေးသည် နှစ်နှစ်တာကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို ရပ်တန့်ခဲ့ကြသည်။ အချို့ကမူ မြန်မာနိုင်ငံမှ လာအိုသို့ဆုတ်ခွာရန် စီစဉ်ကြသည်။

တရုတ်အစိုးရက တရုတ်-မြန်မာ စီးပွားရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အခြေအနေသစ်နှင့်အညီ မိမိ၏ မြန်မာ့ရေး ရာမူဝါဒကို ထိန်းညှိခဲ့သည်။ ထိပ်တန်းသံမတန် Wang Yinfan ကို ၂၀၁၃ အစပိုင်းတွင် အာရှရေးရာ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်ခန့်အပ်ခဲ့ပြီး မြန်မာရေးရာတာဝန်ခံဖြစ်လာခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ တရုတ်သံအမတ်သစ် Yang Houlan သည် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် ၈၈ မျိုးဆက်ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များအပါအဝင် နိုင်ငံရေးပါတီအားလုံးနှင့် တက်ကြွစွာ ဆက်သွယ်လျှက်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ တရုတ်သံရုံးသည် ဖေ့စ်ဘွတ်သုံးစွဲခဲ့ပြီး မြန်မာပြည်သူများနှင့် ဆက်သွယ်ရန် လမ်းကြောင်းတစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြုလျှက်ရှိသည်။ ထိုစဉ် နိုင်ငံပြင်ပတွင် လုပ်ကိုင်ကြမည့် တရုတ်လုပ်ငန်းများအတွက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စံချိန်စံ ညွှန်းများကို တရုတ်အစိုးရက မြှင့်တင်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၃ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ကုန်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာဝန်ကြီးဌာတို့ပူးတွဲပြီး နိုင်ငံရပ်ခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ကော်ပိုရေးရှင်းများတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ လမ်းညွှန်ချက်များကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး ယင်းအမျိုးအစားတွင် ပထမဆုံးသော ထုတ်ပြန်ချက်ဖြစ်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံရပ်ခြားတွင် သွားရောက်လုပ်ကိုင်ကြမည့် တရုတ်လုပ်ငန်းအားလုံးသည် အိမ် ရှင်နိုင်ငံ၏ ဥပဒေအားလုံးကို

လိုက်နာရမည်ဖြစ်ပြီးသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာကာကွယ်ရေးတာဝန် ဝတ္တရားများကိုလည်း ဖြည့်ဆည်းရမည်ဟု လမ်းညွှန်ချက်များတွင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း လမ်းညွှန်ထားသည်။ ၂၀၁၃ မတ်လ နောက်ပိုင်းတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမပြုမီ တရုတ်လုပ်ငန်းများသည် ပြည်နယ် (မြူနီစပါယ်) ကုန်သွယ်ရေးဌာနထံမှ အကြံပြုထောက်ခံချက်တစ်ခုရယူရမည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှုပ်ထွေးနေသော အခြေအနေများနှင့်ရင်ဆိုင်ရင်း အချို့သော တရုတ်လုပ်ငန်းများသည် ယင်းတို့၏ အတိတ်ကအပြုအမူများကို ကိုယ်တိုင်ပြန်လည်ဆန်းစစ်ခြင်းများပြုလုပ်ပြီး အရေးယူမှုအချို့ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ သူတို့သည် အာရုံပိုစိုက်လာပြီး လူမှုတာဝန်ဝတ္တရာများကိုဖြည့်ဆည်းရေး၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုမြှင့်တင်ရေး၊ ပြည်တွင်းမီဒီယာများနှင့် တက်တက်ကြွကြွထိတွေ့ရေးနှင့် "အပြောလျှော့ပြီး အလုပ်ပိုလုပ်" ရန် ပိုမိုရင်းနှီးမြှုပ်နှံလာကြသည်။ မြစ်ဆုံဆည် ကန်ထရိုက်စာချုပ်ချုပ်ဆိုသူဖြစ်သည့် Chinese Power Investment Corporation သည်ဒေသခံပြည်သူများနှင့်ပြောဆိုဆွေးနွေးခြင်းနှင့်တရုတ်နှင့်မြန်မာမီဒီယာများကြားဆက်သွယ်ရေးတိုးမြှင့်ခြင်းတို့အပါအဝင်ဆည်အပေါ် မြန်မာ့အမြင်ပြောင်းလဲစေရန်အားထုတ်မှုကြီးကြီးမားမား ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကာကွယ်ရေးကို အာရုံစိုက်ရန် တရုတ်- မြန်မာ ဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်း ကန်ထရိုက်စာချုပ်ချုပ်ဆိုသည့်လုပ်ငန်းက ပိုက်လိုင်းတစ်လျှောက် အခြေခံ အဆောက်အအုံများ တိုးတက်ရေးအတွက် အကြမ်းဖျင်း အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း ၂၀ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့သည်။ CPIC ကစာသင်ကျောင်း ၄၅ ကျောင်း၊ မူကြိုကျောင်း၂ကျောင်း၊ဆေးရုံ၃ရုံနှင့်ဆေးခန်း၂၁ခန်းမဒေးရေလှောင်ကန်နှင့်ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားလိုင်းအချို့တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ဝမ်ပေါင်သတ္တုတွင်းကုမဏီကလည်း လက်ပံတောင်းကြေးနီစီမံကိန်းတစ်ပိုက် ကျောင်းအသစ်နှင့်စာကြည့်တိုက်ဆောက်လုပ်ရန်၊ လမ်းများပြန်လည်ဖောက်လုပ်ရန် စီစဉ်နေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အလားအလာ

မြန်မာနိုင်ငံသည် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများတွင် ပိုပြီး လက်တွေ့အကျိုးစီးပွားကို ရှေးရှုလာလိမ့်မည်။ လက်ပံတောင်းတောင် ကြေးနီစီမံကိန်းကို ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြခြင်းအပေါ် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးကော်မရှင် အစီရင်ခံစာက ထောက်ပြသည်မှာ ကြေးနီစီမံကိန်းသည် နှစ်ဖက်သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် စီမံကိန်းဖြစ်ပြီး တစ်ဖတ်သက်ရပ်ဆိုင်းပါက မြန်မာ့၏နာမည်ဂုဏ်သတင်းကို ထိခိုက်စေလိမ့်မည်ဖြစ်ကာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ ၏ ယုံကြည်မှု၊ နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေးနှင့် ရေရှည်ပြည်သူ့အကျိုးစီးပွားများကိုလည်း ပျက်ပြားစေမည်ဟု ဆိုသည်။ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို မနှစ်သက်သည့် အပြုအမူအချို့ရှိသော်လည်း တိုင်းပြည်နှင့် မိမိပြည် သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအပေါ်တွင် ပိုမိုလက်တွေ့အကျိုးစီးပွားကျကာ သမာသမတ်ကျသော သဘောထားများကို မြန်မာအစိုးရနှင့် ပြည်သူများက ထားရှိသွားလိမ့်မည်ဟု ပြသနေသည်။

အနောက်နိုင်ငံများ မြန်မာနိုင်ငံသို့ပြန်လည်ဝင်ရောက်လာခြင်းသည် အကျိုးဆက်များရှိလိမ့်မည်ဖြစ်သော် လည်း တရုတ်နေရာကို ယူနိုင်မည်မဟုတ်ချေ။ အမေရိကန်သည် ၂၀၁၂ မေလတွင် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်ချမှတ်ထားသည့် စီးပွားရေး အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများကို ဆိုင်းငံ့ထားကြောင်း ကြေညာခဲ့ပြီး နိုဝင်ဘာလတွင် သမ္မတ အိုဘားမားသည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ သမိုင်းဝင် အလည်အပတ်ခရီးသွားရောက်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၃ ဧပြီလတွင် လက်နက်တင်ပို့ရောင်းချခြင်းမှအပ မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်ချမှတ်ထားသည့် အရေးယူပိတ်ဆို့မှုအားလုံးကို အီးယူက ရုပ်သိမ်းခဲ့သည်။ နောက်တစ်လအကြာတွင် ဂျပန်က မြန်မာနိုင်ငံအား ODA ယန်း ၉၁ သန်းထောက်ပံ့ပြီး ကြွေးမြီ ယန်း ၂၀၀ ဘီလျံလျှော်လိုက်သည်ဟု ကြေညာခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံသည် ယင်း၏ ခေတ်နောက်ကျန်နေသော အခြေခံအဆောက်အအုံများနှင့် ခေတ်နောက်ကျနေပြီး မဖြေရှင်းနိုင်သေးသော တိုင်းရင်းသားရေးရာနှင့် ဘာသာရေးအကျပ်အတည်းများကြောင့် လောလောဆယ်တွင် ကြီးမားသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအတွက် အသင့်မဖြစ်သေးပေ။ ထို့အပြင် အမေရိကန်သည် ၎င်း၏ အရေးယူပိတ်ဆို့မှုအားကို အပြည့်အဝ ရုပ်သိမ်းခဲ့ခြင်းမရှိသေးဘဲ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စီးပွားရေးအကျပ်အတည်းမှလည်း အပြည့်အဝနာလန်ထူခြင်းမရှိ

သေးချေ။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် မဝေးတော့သည့် အနာဂတ်တွင် အနောက်နိုင်ငံများထံမှ ပမာဏကြီးမားသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် အကူအညီများရနိုင်ရန်မှာ လက်တွေ့အကောင်အထည်ပေါ်မည်မဟုတ်ပေ။

ယေဘုယျအားဖြင့် ပြောရလျှင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၏ အဓိကသွင်ပြင်လက္ခဏာသုံးရပ်မှာ နောက်ဆုံးအခြေအနေကို ဆုပ်ကိုင်ပြီး စောင့်ကြည့်ကာ တဖြည်းဖြည်းတိုးတက်အောင်ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးအခြေအနေကို ဆုပ်ကိုင်ခြင်းဆိုသည်မှာ နောက်ထပ် မြစ်ဆုံဆည်အခြေအနေမျိုးကို ရှောင်လွှဲရန် နှင့် တရုတ်-မြန်မာဓာတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းကို အလွန်ကြီးမားသော သက်ရောက်မှုမှကာကွယ်ရန်ဖြစ်သည်။ တရုတ်သည် မြစ်ဆုံဆည်ပြန်လည်စတင်မည့် အားထုတ်မှုများကို ရပ်တန့်မည်မဟုတ်ပေ။ လက်ရှိတရုတ်၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများမှာ ပမာဏကြီးမားပြီး ရေရှည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများဖြစ်သည်။ မတော်တစ်ဆမှု တစ်ခုခုမရှိလျှင် ထိုလုပ်ငန်းများကို စဉ်ဆက်မပြတ်လည်ပတ်သွားနိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ စောင့်ကြည့်ခြင်းဆိုသည်မှာ တရုတ်သည် မြန်မာ့နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၏ ရလဒ်နှင့် တိုးတက်မှုများကို ဆက်လက်စောင့် ကြည့်လေ့လာသွားမည်ဖြစ်သလို တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအပေါ် သက်ရောက်မှုကိုလည်း စောင့်ကြည့်သွားမည် ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ သွင်ပြင်လက္ခဏာသည် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပချိန်အထိသော်လည်းကောင်း၊ ထိုထက်ပိုမိုရှည်ကြာသည်အထိသော်လည်း ဖြစ်ဖွယ်ရှိသည်။ မြန်မာတွင် တရုတ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၏ နှေးကွေးမှု တိုးပွားလာသည့်လမ်းကြောင်းသည် အထက်တွင်ဖော်ပြထားသည့် ကိစ္စရပ်များ ဖြေရှင်းနိုင်ခြင်းမရှိလျှင် သို့မဟုတ် မြန်မာ့အခြေအနေသည် ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမရှိသေးဘဲဖြစ်နေချိန်အထိ ပြောင်းလဲမည်မဟုတ်ပေ။ တစ်ဖြည်းဖြည်းတိုးတက်ခြင်းတွင်မျက်နှာစာနှစ်ရပ်ရှိသည်။မျက်နှာစာတစ်ရပ်မှာတရုတ်လုပ်ငန်းများလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်ရေး၊ လူထုဆက်ဆံရေး ထိန်းသိမ်းရေးတို့အတွက် မိမိ၏ လမ်းညွှန်ချက်များကို တရုတ်က တိုးမြှင့်သွားလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။အခြားမျက်နှာစာမှာတရုတ်လုပ်ငန်းများသည်လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု မဟာဗျူဟာ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်ရေးနှင့် လူမှုတာဝန်ဝတ္တရားများ ကို ပိုပြီး အာရုံစိုက်လာလိမ့်မည်ဖြစ်သလို လုပ်ငန်းလည်ပတ်စဉ်အတွင်း နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး စွန့်စားရနိုင်ခြေများကိုလည်း ပိုပြီးအာရုံစိုက်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

နိဂုံး

တရုတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပမာဏအများဆုံးရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူဖြစ်သည်။ ၂၀၁၁ တွင် အစိုးရသစ်တက်ပြီးကတည်းက မြန်မာ့ပြည်တွင်းရေးနှင့် သံတမန်ရေးတွင် အလွန်ကြီးမားသော အပြောင်းအလဲများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ မြန်မာ့စီးပွားရေးတွင် မရေရာမှုများရှိနေသော်ငြား အလားအလာအားလုံးကို ခြုံကြည့်လျှင် အကောင်းဘက်သို့ ရောက်နေသည်။ ပြီးခဲ့သည့် နှစ်နှစ်တွင် အစိုးရသစ်သည် များစွာသော စီးပွားရေးဥပဒေများနှင့် စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများကို စတင်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှု၏ အရေးပါမှုကို ဆက်လက်ဆုပ်ကိုင်သွားမည်ဖြစ် ပြီး နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကိုလည်း ဆွဲဆောင်သွားလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာဈေးကွက်သည် ပိုမိုရင့်သန်လာလိမ့်မည်ဖြစ်ပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပတ်ဝန်းကျင်သည်လည်းပိုပြီးပွင့်လင်းလာကာ နိုင်ငံတကာကျင့်ထုံးများနှင့်အညီဖြစ်လာလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။လတ်တလောမြန်မာဈေးကွက်သည် စွန့်စားရနိုင်ခြေများ၊ အခွင့်အလမ်းများ ဖြင့်စတင်နိုးထစဖြစ်သည်။ယင်းသို့သောစိန်ခေါ်မှုများနှင့်အခွင့်အလမ်းများကို ရင်ဆိုင်ရင်း တရုတ် လုပ်ငန်းများသည် ပိုပြီး တည်ငြိမ်ကာ အကောင်းဘက်ကိုကြည့်ပြီး ဓမ္မဒိဋ္ဌာန်ကျသင့်သည်။

နိုင်ငံတော်အသွင်ပြောင်းခြင်းနှင့် နိုင်ငံတော်ပါဝါ၏ ပထဝီဝင် - တရုတ်နှင့် မြန်မာကြား နယ်ခြားဖြတ်ကျော်ဖွံ့ဖြိုးမှုတွင် ရှာဖွေခြင်း

State Transformation and the Geography of State Power: Exploring Cross-border Development between China and Myanmar

Nora Schlenzig
The University Hong Kong
nora.schenzing@hku.hk

နိုင်ငံတော်အချုပ်အခြာအာဏာနှင့်ပတ်သက်၍တရုတ်ရှေးရိုးစွဲအယူအဆပေါ်တွင်အရင်းခံထားပြီး နိုင်ငံအများစုကမူ တရုတ်၏ကြီးထွားလာသော လွှမ်းမိုးမှုကို မသက်မသာခံစားရသည့်တိုင် နိုင်ငံတော်၏အသေးစိတ်နားလည်စရာတစ်ရပ် ကို ထုတ်ယူထားသည့် သမားရိုးကျနိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေး သီအိုရီများကတရုတ်နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒဆိုင်ရာစာပေပေါ်တွင်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ အဆိုပါသဘောတရားထုတ်ယူခြင်း အရ နိုင်ငံတော်ဆိုသည်မှာ နယ်မြေပိုက်နက်တစ်ခုနှင့် သတ်မှတ်ထားသော လူဦး ရေအပေါ် သီးသန့် အာဏာပိုင်မှုနှင့်အတူ ဗဟိုအစိုးရ၏ အချို့ပုံစံများဖြင့်မဏ္ဍိုင်ပြု တည်ဆောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

တကယ့်ကမ္ဘာကို တိုက်ရိုက်ပုံဖော်ထားခြင်းမပြုသည့် စံပြပုံစံတစ်ရပ်အဖြစ်တည်ရှိနေသည်။ ယင်းပုံစံမှ သွေဖယ်ခြင်း သည် ယနေ့ ကာလ၏ နယ်ခြားဖြတ်ကျော်ဆက်ဆံရေးများကို နားလည်ရာတွင်အဓိကသော့ချက်ဖြစ်သည်ဟု မကြာသေးမီနှစ်များက များစွာသော ပညာရှင်များက ထောက်ပြခဲ့သည်။ ဖန်တီးထားသည်နှင့် များစွာခြားနားသော အရေးကိစ္စများကို သူတို့က ထုတ်နုတ်ပြခဲ့သည်။ နိုင်ငံတော်ပုံစံနှင့် နယ်ခြားဖြတ်ကျော်ဆက်ဆံရေးများ မည်သို့ မည်ပုံဆက်နွယ်သည်ကို ပိုမိုနက်ရှိုင်းစွာနား လည်ရန်မှာ တရုတ်၏ အရှေ့တောင်အာရှအိမ်နီးချင်းများနှင့် ပါဝင် ပက်သက်မှုတိုးပွားလာခြင်းကို နားလည်ရန် မလွဲမသွေလိုအပ်ပုံပေါ်သည်။

အဆိုပါအခင်းအကျင်းတွင် လှုပ်ရှားသက်ဝင်နေသေ ကိစ္စရပ်များသည် တရုတ်၏ နယ်စပ်ပြည်နယ်နှစ်ခုဖြစ်သောယူနန်နှင့် ဂေါင်ဇီပြည်နယ်နှစ်ခု၏ ဒေသန္တရအာဏာပိုင်များနှင့် ဗဟိုကြား ဆက်ဆံရေးတို့ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံ တော်အသွင်ပြောင်းခြင်းအပေါ် များစွာသောသီအိုရီဆိုရာ အငြင်းအခုံများတွင် နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံတော်မဟုတ်သော အက်တာများကြားရှိပိုင်းခြားထားသော မျဉ်းမှာ ပိုပြီးမှုန်ဝါးလာသည်မှာ ပို၍ယေဘုယျကျသည်ဟုလည်း ဆွေးနွေးနေကြ စဉ် ယခုဖြစ်ရပ်တွင် တရားမဝင်နှင့် တရားဝင်လမ်းကြောင်းများရောထွေးနေသည်ကို အထူးအာရုံစိုက်ရမည့် ကိစ္စတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ ယင်းသည် မူးယစ်မှောင်ခိုမှုနှင့်ခြစားမှုတို့ကဲ့သို့သော ရာဇဝတ်မှုမြောက်သည်လုပ်ငန်းများကို ညွှန်းဆိုသော် လည်း လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပိုပြီးအပြုသဘောဆောင်သည့်လုပ်ငန်းများဖြစ်သည့် တရားဝင်မူဘောင်၏ ပြင်ပမှ အင်စတီကျူးရှင်းများနှင့် အလေ့အထများကိုလည်း ရည်ညွှန်းနိုင်သည်။

သမားရိုးကျနိုင်ငံတော်အစိုးရအဖွဲ့ အစည်းများ၏ ပြင်ပမှ အစိုးရများနှင့် အက်တာများ၏ အမျိုးမျိုးသော ပထဝီဆိုင်ရာ အလွှာများအပါအဝင် တရုတ်နှင့် ယင်း၏အိမ်နီးချင်းများကြားဆက်ဆံရေးကို လေ့လာသုံးသပ်ရာတွင် ၄င်း၏အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ အား ပထဝီနိုင်ငံရေးအရလွှမ်းမိုးမှုချဲ့ထွင်ရေးနှင့် ရင်းမြစ်များအတွက် ပုံရိပ်မြှင့်တင်ရေး သို့မဟုတ်အလုအယက်ကြိုးပမ်းရေးတို့တွင်တစ်ဦးတည်းသောအက်တာအဖြစ်တရုတ်၏ ပုံရိပ်ကိုစိန်ခေါ်မှုနိုင်မည့်အလားအလာများရှိခဲ့သည်။ ယင်းဖြစ်စဉ်တွင်ပါဝင် ပက်သက်နေသည့် များစွာသော

ပလေယာများတွင် မတူညီသောအဆင့်များနှင့် ပန်းတိုင်များရှိနေသည်ကိုနားလည်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ထိတွေ့ဆက်ဆံရေးမဟာဗျူဟာများ ထိန်းညှိရေးနှင့် တိုးတက်ရေးတွင် သော့ချက်ဖြစ်သည်။

ပဋိပက္ခ၏ အမျိုးမျိုးသောအကျိုးစီးပွားများနှင့် အလွှာများကို နယ်ခြားဖြတ်ကျော်ဆက်ဆံရေးများနှင့် ပတ်သက်သောသဘောတရားများနှင့်အလေ့အထနစ်ခုစလုံးဖြင့်ခြေရာကောက်နိုင်သည်။ ယင်းအဆိုများကို ခိုင်မာစေရန် တရုတ်နိုင်ငံရှိနိုင်ငံတော်ဈေးကွက်ဆက်ဆံရေးများနှင့်တရုတ်-မြန်မာဆက်ဆံရေးအပေါ် ယင်း၏ ရိုက်ခတ်မှုများမှထွက်ပေါ်လာသည့် မှတ်ချက်များကို ကောက်နုတ်ပြရင်း အိမ်နီးချင်းများအပေါ် ယူနန် ပြည်နယ်၏ "Bridgehead Strategy" အသစ်နှင့်စပ်ဆက်သော တရားဝင်ပြော ကြားခြင်းများကို ဖော်ထုတ်ခြင်းဖြင့် ကြိုးပမ်းပြသသွားမည်ဖြစ်သည်။

ယူနန်သည်အနောက်တောင်ဘက်ဆီဆို တရုတ်၏လမ်းပွင့်ရန်အတွက် "Bridgehead Strategy" ဖြစ်လာမည်ဟု ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင်ယင်းပြည်နယ်သို့သွားရောက်သောခရီးစဉ်၌ပါတီအထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဟူကျင်တောင်ကပြောကြားခဲ့သည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် ၂၀၁၁ ခုနှင့် ၁၂ ကြိမ်မြောက် ၅ နှစ်စီမံကိန်း၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ကို စတင်မိတ်ဆက်ခြင်းအဖြစ် အိမ်နီးချင်းနိုင် ငံများနှင့် တရုတ်၏ နောက်ထပ်စီးပွားရေးဆက်ဆံရေးနှင့်ဒေသတွင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကိုတိုးမြှင့်ရန်မှာ ယင်းမဟာဗျူဟာ၏ ကြေညာခဲ့သော ရည်မှန်းချက်များဖြစ်သည်။ ယင်းရည်မှန်းချက်များတွင် နယ်ခြားဒေသတည်ငြိမ်ရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အိန္ဒိယ သမုဒ္ဒရာသို့ မဟာဗျူဟာမြောက်ချိတ်ဆက်မှုတစ်ခု ဖော်ဆောင်ရေးတို့လည်းပါဝင်သည်။

မဟာဗျူဟာအတွက် အမည်အားဖြင့်ဖော်ပြရာတွင် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်ကိုပင် ရှာဖွေတွေ့ပုံရသည်။ "Bridgehead" ဆို သည်မှာ မူလကအားဖြင့် စစ်ရေးဝေါဟာရဖြစ်ပြီး ရန်သူ့အနီးအနားရှိ တံတားတစ်ခုကို ခုခံကာကွယ်ရသည့် တပ်ဖွဲ့များကို ဖော်ပြရာတွင် သုံးလေ့ရှိကြသည်။ အဆိုပါ စစ်ရေးဝေါဟာရကို တရုတ်အဘိဓာန်တွင် "Baidu" ဟုတွေ့ရှိနိုင်ပြီး စီးပွားရေးဝေါဟာ ရတစ်ခုလည်းဖြစ်သည်။ ခေတ်ပြိုင်တရုတ်ဘာသာစကားနှင့်ဆက်စပ်၍ အခြားသောဘာသာဗေဒရှင်းလင်းချက်မှာ တစ်ပါတီ အုပ်ချုပ်မှုရှိခဲ့သည့် ဆိုရှယ်လစ်စံများနှင့် စီးပွားရေးအသွင်ကူးပြောင်းမှုကြား ကွာဟချက်ကို တံတားထိုးပေးရန် တော်လှန်သော ဝေါဟာရအဖြစ်လည်း သုံးနေကြဆဲဖြစ်သည်။ အခြားသော စာစောင်များတွင် "ဂိတ်ပေါက် မဟာဗျူဟာ" အဖြစ်လည်း သုံးနေကြခြင်းသည် ယင်းသည် ကံအကြောင်းမလှသော ဘာသာပြန်မှုတစ်သာလည်းဖြစ်ကောင်းဖြစ်မည်။

ပရိုဂရမ်၏ရည်မှန်းချက်များနှင့်သက်ဆိုင်သော ထုတ်ဝေရေးသားမှုများစွာကိုဖတ်ရှုကြည့်ရာတွင် မည်သည့်လှုပ်ရှားမှုလုပ်သင့် သည်ကို အမျိုးမျိုးရေးသားရသည်ကို တွေ့ရသည်။ "Bridgehead" ဆိုသောဝေါဟာရကို ၂၀၀၉ နှင့် ၂၀၁၁ ကြားတွင် ထုတ်ဝေ ရေးသားမှုများစွာတွင် စတင်ခဲ့သည်။ ယင်းကာလတစ်ဝိုက်တွင်ပင် အမျိုးသားမဟာဗျူဟာကိုလည်း ကြေညာခဲ့သည်။ ယင်းစာ သားများကို အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် တရားဝင်ရည်မှန်းချက်များ သို့မဟုတ် တရုတ်ကမ်းရိုးတန်းဒေသများနှင့် ကုန်းတွင်းပြည် နယ်များကြားဖွံ့ဖြိုးရေးကွာဟမှုကိုဆွဲစေ့ရန်ရည်မှန်းထားသည့် အလေးအနက်ပြုသော ပြည်တွင်းအားထုတ်မှုများတွင် အသုံးပြု ကြသည်။

သို့သော်လည်း ထိုဝေါဟာရကို များစွာစောသည့်အရေးအသားတစ်ခုတွင်အသုံးပြုကာ ထုတ်ဝေရေးသားမှုတစ်ခုတွင်ပါရှိခဲ့သည်။ တရုတ်-အာဆီယံလွတ်လပ်စွာကုန်သွယ်ရေးနှင့်ပက်သက်သော ယူနန်လူမှုရေးသိပ္ပံအကယ်ဒမီ၏ စီးပွားရေးဌာနကထုတ်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီရင်ခံစာတစ်ခုတွင်ပါဝင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကာ ယင်း၏ နောက်ကွယ်မှ မူလအိုင်ဒီယာကို ဒေသဆင့်မှစတင်ခဲ့ပုံရသည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်

ဦးတည်ချက်သည် သဘောသဘာဝအရ နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒအသားပေးနှင့် စီးပွားရေးပိုဆန်ပုံရ သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် မဟာဗျူဟာနှင့် အဓိပ္ပာယ်နှင့် ရည်မှန်းချက်များသည် နောက်ပိုင်းတွင်မှသာ ဗဟိုအာဏာပိုင်များက သင့် လျော်သလို ချိန်ညှိခဲ့ကြသည်ဟု မှန်းဆနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ယူနန်ပြည်နယ်အနေဖြင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများကို ပို့ကုန်ဈေးကွက်တစ်ခုအဖြစ်သာဆက်ဆံနေခြင်း ကိုရပ်တန့်ရန်လိုပြီးနှစ်ဖက်စလုံးအတွက် အကျိုးအမြဲပိုမိုဖြစ်ထွန်းသည် ဆက်ဆံရေးကိုကျင့်သုံးရန် ၂၀၁၁ တွင် ထုတ်ဝေသည့် တရုတ်နေ့စဉ်သတင်းစာပါ ဆောင်းပါး၌ပင် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ ယင်းတိုက်တွန်းချက်သည် အမျိုးသားမူဝါဒများကို ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်၌ အဆင့်၌ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင်ဗဟိုအာဏာပိုင်များက ရိုးရိုးသားသားတိုက်တွန်းခြင်းလော၊ သို့တည်းမဟုတ် အစိုး ရ၏ အောက်ခြေအဆင့်များကို အပြစ်ပုံချခြင်းလော ဆိုသည်မှာ မသဲကွဲပေ။ သို့တိုင် ဗဟို-နယ်စွန်နယ်ဖျားဆက်ဆံရေးတွင် အချို့သောတင်းမာမှုများရှိနေသည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။

နယ်စပ်ရှိ ဒီဟွန်းခရိုင်ကိုင်လည်း မိမိ၏မဟာဗျူဟာမြောက်အနေအထားကို အသုံးပြုပြီး မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုချဲ့ထွင်ရန် အထက်ကဆောင်းပါးနှင့်အလွန်တူသောဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်တွင်လည်း တိုက်တွန်း ထားသည်။ သို့သော်လည်း "Bridgehead" မဟာဗျူဟာ၏ ထိပ်ပိုင်းအဖြစ်လည်း ရည်ညွှန်းသည့် မြန်မာနိုင်ငံ သို့ အဓိကဝင်ပေါက်နယ်ခြားမြို့ဖြစ်သော ယင်းခရိုင်ရှိ ရွှေလီ မြို့သို့ သွားရောက်သည့်အခါတွင် ပရိုဂရမ်တွင် ယင်းနယ်ခြားဒေသများသည် မည်သို့ပါဝင်ကပြနိုင်မည်နည်းဆိုသည်ကို သံသယပေါ်ခဲ့သည်။ ကချင် ပြည်နယ်ရှိ မငြိမ်သက်မှုများနှင့် ကမ္ဘာသို့တံခါးဖွင့်နေသည့် မြန်မာ့၏လုပ်ငန်းစဉ်များကြောင့် တစ်ချိန် က အထီးကျန်မြန်မာနိုင်ငံ၏အသက်သွေးကြောဖြစ်ခဲ့သောနယ်ခြားကုန်သွယ်ရေးသည် ကျသွားမည်ပုံရှိနေသည်။ ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးတပ်တော်ကထားရှိသော မြို့အနံ့ရှိနေသည့် ပိုစတာအကြီးစားကြီးများတွင် စစ်ပညာ သင်ကြားရေး မည်မျှအရေးကြီးပုံကို သတိပေးနေပြီး နယ်ခြားဖြတ်ကျော်ခြင်းကိုလည်း ကင်မရာများဖြင့်ချိန်ကာ တင်းတင်းကြပ်ကြပ် စောင့် ကြည့်လျက်ရှိသည်။

တရုတ်နိုင်ငံရှိ နိုင်ငံတော်-ဈေးကွက်ဆက်ဆံရေး၏ ဒုတိယကိစ္စရပ်ကိုဖြေရှင်းရန်မှာ နှစ်ဖက်စလုံး၌ ပုံမှန်စည်း ကမ်းထိန်းချုပ်မှုဖွံ့ ဖြိုးရေးကိုကြည့်ရန်၊ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုပုံစံများပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် ကွန်မြူနစ်ပါတီ (CCP) အမွေဆက်ခံမှု၏ ပြောင်း လဲနေသော အခြေခံများကို ကြည့်ရန်လိုအပ်သည်။

CCP အမွေဆက်ခံမှုအရဆိုလျှင် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည် ပါတီအတွက်ထောက်တိုင်တစ်ခုအဖြစ် ပိုမိုဖြစ်လာနေသည်။ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းများကို နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးနှင့်လက်ခံရန်လည်း CCP က ကြိုးပမ်း လျက်ရှိသည်။ သို့သော်လည်း သော့ချက်ကျ သည့်မေးခွန်းမှာ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍသည် ပါတီတွင်းအပြောင်းအလဲ ၏ရေျင့်ဖြစ်အဖြစ်ရှိမည်လော သို့မဟုတ် ပါတီက ပုဂ္ဂလိကစွန့်ဦး လုပ်ငန်းရှင်များကို ရွေးချယ်တိုးချဲ့ခန့်ထားပြီး စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွင်းသို့ ပါတီဝင်များပို့ဆောင်ခြင်းဖြင့် ၎င်း၏အာဏာခိုင်မာရေး ကို လုပ်ဆောင်မည်လော ဆိုသည်ပင်ဖြစ်သည်။

ယေဘုယျအားဖြင့်ဆိုလျှင်အစိုးရအရာရှိများပုဂ္ဂလိကစွန့်ဦးလုပ်ငန်းရှင်များဖြစ်သွားချိန်တွင် အသွားနှစ်ဖက်ပါ ဓားလိုဖြစ်သွားနိုင်သည်။ လူသားအရင်းအနှီးအားဖြင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍကို အားကောင်းစေနိုင်သော်လည်း ခရိုနီ အရင်းရှင်စနစ်ကိုလည်း အရှိန်မြင့် သွားစေနိုင်သည်။ ယူနန်ပြည်နယ်တွင် ပုဂ္ဂလိကစွန့်ဦးလုပ်ငန်းရှင်များ CCP သို့ဝင်ရောက်မှုတိုးပွားနေသည်ဆိုသော်လည်း ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးပါတီ၏အရေးအတွက်နှင့်ယှဉ်လျှင် နည်းပါး နေသေးသည်။

ယင်းအနေအထားတွင် နောက်ထပ်အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သောဖွံ့ဖြိုးမှုမှာ နိုင်ငံတော်အတွင်းသို့ ဈေးကွက်သဘောတရား များ စိမ့်ဝင်သွားမည့်အဖြစ်မျိုးပင်ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများရှိ အမှုဆောင်များ၏ဆုကြေးများသည် ဘဏ္ဍာ ရေးစွမ်းဆောင်ရည်အလိုက်တိုးပွားလာခြင်းနှင့် ပါတီအတွင်း ရင်းမြစ်ခွဲဝေမှုနှင့်ရာထူးတိုးခြင်းအတွက် ပြည်နယ်ဆိုင်ရာ စီးပွား ရေးအောင်မြင်မှုများဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။

သို့သော်လည်း ယူနန်ပြည်နယ်နှင့် မြန်မာ့အရေးကို ပိုပြီးအသေးစိတ်ကျကျကြည့်လျှင် သော့ချက်ကျသော ပြဿနာမှာ ပြည်နယ် လုပ်ငန်းအများစုနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်းသို့ဝင်ရောက် မြှုပ်နှံမှုအများစု ဆေးရွက်ကြီး ထုတ်လုပ်ရေး၊ ရေနံနှင့် ဓာတ်ငွေ့တူးဖော်ရေး နှင့် ရေအရင်းအမြစ်ကဲ့သို့သော နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများကြီးစိုးထား သည့်လုပ်ငန်း အများအပြားဖြစ်နေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အနည်း ဆုံးအားဖြင့် နယ်ခြားဒေသများတွင် တစ်ဖက်လို အပ်ချက်ကို တစ်ဖက်ဖြည့်ကာ ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို တကယ်တမ်းမကိုင် တွယ်နိုင်သေးချေ။ တရုတ်စီး ပွားရေး၏ အားအကောင်းဆုံးအပိုင်းဖြစ်သော ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းကဏ္ဍသည်လည်း နယ်ခြားဒေသ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများတွင် ဘေးထွက်နေရသည့်အနေအထားတွင်သာရှိနေသေးခြင်းဖြစ်သည်။

တရုတ်-မြန်မာဆက်ဆံရေးတွင် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍပါဝင်ပက်သက်မှုကို ပိုပြီးအသေးစိတ်ကျကျသုတေသနပြု လုပ်ရန် ကြိုးပမ်းရာ တွင် ရောထွေးနေသည့်အရာများသည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် တရုတ်၏စာရင်းအင်းများတွင် ရှုပ်ထွေးနေသော အမျိုးအစားများဖြစ်သည့် ကိစ္စဖြစ်သည်။ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍအတွက် မတူညီသောဝေါဟာရများ အတူရောနေခြင်းသို့မဟုတ်ရှေ့နောက်မညီအသုံးပြု ထားခြင်းများ အတော်များများရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းတို့ ကြားတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုအနည်းဆုံးဝေါဟာရတစ်ခုကိုလည်း ယူနန်၏ တစ်နှစ်တာစာရင်းအင်းစာအုပ်ထဲ တွင်မကြာမကြာအသုံးပြုခြင်းဖြစ်သည်။ အပြင်ဘက်ထိတွေ့ခြင်းနှင့်ပက်သက်ပြီး ရှာလိုသည်ဆိုပါက အပြည် ပြည်ဆိုင်ရာကုန်သွယ်ရေးကိန်းဂဏန်းများကိုသာ ရှာဖွေနိုင်ပြီး လက်ခံသည်နိုင်ငံများ၏အသေးစိတ် မှာ ထပ်မံ မပါရှိပေ။

ယေဘုယျအားဖြင့် တရုတ်ပုဂ္ဂလိကစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘိန်းအစားထိုးမဟာဗျူ ဟာနှင့်ကန်ထရိုက်လယ်ယာမြေလုပ်ကိုင်ခြင်းတွင်တရားမဝင်လုပ်ရပ်များအပေါ် မှီခိုထားခြင်းကြောင့် နာမည်ဆိုးရရှိခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ပုဂ္ဂလိက စီးပွားရေးလုပ်ငန်းပိုင်ရှင်များကိုသာ လက်ညှိုးထိုးအပြစ်ပုံချရန်မှာလည်း ပါဝင်ပတ်သက်နေသော ပြဿနာရပ်များမှာ အလွန် ရှုပ်ထွေးလွန်းလှပြန်သည်။

နယ်ခြားဖြတ်ကျော်လုပ်ငန်းများသည်တစ်ခါတစ်ရံတွင် လိုအပ်သည်ထက်စည်းကမ်းတင်းကြပ်သဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းဆိုင်ရာ အတားအဆီးများနှင့် အနှောင့်အယှက်များမြင့်မားစေသည်။

ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍအတွက်ပြဿနာတစ်ရပ်အဖြစ်ရှိနေသေးသည့် နောက်ထပ်ကိစ္စတစ်ရပ်မှာ တရုတ်ရှိ ဘဏ်စနစ် ဖြစ်သည်။ တရား ဝင်ဘဏ်များကငှင်းတို့အား ငွေမချေးသောကြောင့် စီးပွား ရေးလုပ်ငန်းအများစုမှာ စွန့်စား ရနိုင်ခြေနှင့် အတိုးနှုန်းမြင့်မားသော တိုင်းပြည်၏ဘဏ်မဟုတ်သောငွေချေးစနစ်အပေါ် အားထားနေရခြင်း ဖြစ်သည်။

ယွမ်(Renminbi) လဲလှယ်ခြင်းကိစ္စကလည်း နောက်ထပ်ပြဿနာများကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ငွေကြေးကို နိုင်ငံ တကာတန်းဝင်အောင် နောက်ထပ်လုပ်ဆောင်ရန် တရုတ်အစိုးရက မကြာသေးမီကကြိုးပမ်းခဲ့သည့်တိုင် ယခုအချိန်အထိမဟာမဲခေါင် ဒေသတွင် လာအိုနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတို့ရှိ ဘဏ်တစ်ခုစီကသာ ငွေလဲလှယ်ရေး သဘောတူညီချက်များကို လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည်။ တရုတ်ဘက်တွင် နယ်ခြားဖြတ်ကျော်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၏ ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်းမရှိမှုနှင့်အတူ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ထို့အတွက်ဘဏ်စနစ်တစ်ခုမရှိသေးသောကြောင့်

အဆိုပါကဏ္ဍအတွက် မျက်နှာသာမပေးသည့်အခြေအနေများဖြစ်ပေါ်စေ သည်။

လက်တလောကိစ္စရပ်အားလုံးက မျက်နှာသာအလွန်မပေးသည့်အခြေအနေတွင်ရှိနေပုံရသော်လည်း အမျိုးမျိုးသော ပလေယာ များနှင့် အကျိုးစီးပွားများပါဝင်ပက်သက်နေသည့် နယ်ခြားဖြတ်ကျော်သက်ဝင်နေမှုများကိုကြည့်ခြင်းဖြင့် တရုတ်-မြန်မာဆက်ဆံ ရေးအတွက် အချို့အလားအလာများရှိနေသည်ဟု ဆိုရမည်။ ပဋိပက္ခနှင့် ပြိုင်ဆိုင်မှုကို ပိုင်းခြားထားသည့် အစစ်အမှန်မျဉ်းများ ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းသည် သင့်လျော်သောမဟာဗျူဟာတစ်ခုရေးဆွဲရာတွင် လိုအပ်သည်သာမက အနာဂတ်ကာလတွင် တရုတ်-မြန်မာဆက်ဆံရေးတိုးတက်ရန် နေရာသစ်တစ်ခုတည်ဆောက်ရန်အတွက်လည်းဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံကိုပေးသည့် တရုတ်၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီ

Exploring China's Investments and Development Assistance in Myanmar

Diane Tang Lee
Humanitarian and Conflict Response Institute, University of Manchester
diane.tang@postgrad.manchester.ac.uk

မိတ်ဆက်

ကျွန်တော်၏ ဒေါက်တာဘွဲ့စာတမ်းသည် မြန်မာနိုင်ငံအား မူတည်လေ့လာမည့် တရုတ်၏ ဖွံ့ဖြိုးရေး အကူအညီ တရားဝင်ဖြစ်မှု၏ အခြေခံသဘောတရားကို ဆန်းစစ်လေ့လာသွားမည်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပဏာမလေ့လာမှုခရီးစဉ်သွားရောက်ခဲ့ပြီးဖြစ်ကာ ကျွန်တော်၏ ကနဦးတွေ့ရှိချက်များအပေါ် လူကြီးမင်းတို့၏ မှတ်ချက်များကို ဂမ်းမြောက်ဂမ်းသာကြိုဆိုပါသည်။ တရုတ်၏ အကူအညီကို စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေးမျက်နှာစာများဟူ၍ အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် အမျိုးအစားခွဲခြားထားပါသည်။ စီးပွားရေး မျက်နှာစာတွင် အတိုးမဲ့ချေးငွေဖြင့် မြစ်ဆုံဆည်ဆောက်လုပ်ရေးကို ထောက်ပံ့ခြင်းကဲ့သို့ အခြေခံ အဆောက်အအုံစီမံကိန်းများနှင့် အမျိုးမျိုးသော စက်ရုံများ၊ ပို့ဆောက်ရေးအခြေခံအဆောက်အုံများနှင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေး စက်ရုံများအပါအဝင် အခြားလုပ်ငန်းစီမံကိန်းများဖြစ်ကြသည်။ ထိုအရာများကို စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများဟု အစဉ်ယူဆကြသော်လည်း ထိုစီမံကိန်းများသည် စီးပွားရေး အထောက်အပံ့တစ်ခုအဖြစ် မှတ်ယူထိုက်သည်။ တရုတ်အကူအညီ၏ လူမှုရေးမျက်နှာစာဆိုသည်မှာ အခြေခံအဆောက်အအုံစီမံကိန်းများ၏ အကျိုးဆက်များကိုခံစားရသော နေရာဒေသများတွင် ပြည်သူများ အတွက် ကျောင်းများနှင့် ဆေးရုံများဆောက်လုပ်ခြင်းတို့ အဓိကပါဝင်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းတိုး တက်ရေး အကူအညီပေးမှုများဖြစ်သည်။ ယင်းတို့သည် တရုတ်နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများ (SOE) က ဆောင် ရွက်သည့် ကော်ပိုရိတ်လူမှုတာဝန်ဝတ္တရား (CSR) ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်အဖြစ် အဓိကအားဖြင့် လုပ် ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ယင်းမျက်နှာစာအားလုံးမှာ ချိတ်ဆက်နေသော်လည်း ယခုတင်ပြမှုတွင် စီးပွားရေးမျက်နှာကိုသာ တင်ပြသွား မည်ဖြစ်သည်။ တရုတ်သည် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုအကူအညီပေးခြင်းတွင် အလေးထားခြင်းကြောင့် ကာလကြာ ရှည်ကပင်ထင်ရှားခဲ့သည်။ နိုင်ငံဗဟိုပြုနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံဘက်ကိုသာအားပြုသည်မှအပ တရုတ် အကူညီအား မြန်မာအစိုးရနှင့် ပြည်တွင်းအခြေအနေများ၏ ဦးစားပေးမှုများကလည်း မည်သို့လွှမ်းမိုးမှုရှိ သည်ကို တရုတ် စီးပွားရေးအကူအညီ၏ အခြေခံမှုများအား ဆွေးနွေးသွားမည်ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံရေးပတ်ဝန်းကျင်သစ်အောက်တွင် တရုတ်အကူအညီများနှင့် အခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအား ဆုံးဖြတ် ချက်ချရာတွင် ပြည်သူများပါဝင်မှုပိုမိုရှိရန် မြန်မာအရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများက တောင်းဆိုနေပြီး တရုတ်နိုင်ငံပိုင်မီဒီယာနှင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ တရုတ်သံရုံးကလည်း ပြည်သူ့ထိတွေ့မှုတိုးမြှင့်ရမည်ဟု ဆိုထား သည်မှာ အထင်းသားတွေ့မြင်နေရသည်။ အခြားသော အားထုတ်မှုများကို တွေ့မြင်နိုင်ခဲ့ပြီဖြစ်သော်လည်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုတွင် ပြည်သူများ၏ပါဝင်မှု အတွေ့အကြုံမရှိခဲ့ကြသော တရုတ်အစိုးရနှင့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်း (SOE) အရာရှိများရင်ဆိုင်ရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ ပြသရန် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှု၏ လက်ရှိအခြေအနေများကို ကျွန်တော်ဆွဲထုတ်ပြသွားမည်ဖြစ်သည်။

တရုတ်သည် စီးပွားရေးစီမံကိန်းများစွာကို အထောက်အပံ့များ၊ အတိုးမဲ့ချေးငွေများ၊ နှစ်ရှည်ချေးငွေများ ပေးခဲ့ပြီး ယင်းတို့ကိုကိုပင် အကူအညီအဖြစ် သတ်မှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ မြစ်ဆုံဆည်ကဲ့သို့သော အကြီးစားအခြေခံ အဆောက်အအုံများမှအပ လူကြိုက်များသော အကြီးစားစီမံကိန်းများ၏ အရိပ်ထိုးခံရသော အခြားစီမံကိန်းများ လည်းရှိသည်။ ဥပမာအချို့ကိုပြရလျှင် ၁၉၈၈ ပြည့်နှစ်များတွင် ယွမ်ငွေ အနည်းဆုံး သန်း ၅၇ ကို အတိုးမဲ့ချေးပေး ခဲ့သည့် ရန်ကုန်-သန်လျင်တံတားအပါအဝင် စီမံကိန်းများနှင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ပေးလုပ်ငန်း၊ ကုန်ထုတ်လုပ် ရေးနှင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကဏ္ဍများသို့ အတိုးမဲ့ချေးငွေများပေးခြင်းဖြစ်သည်။

အခြားသောဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများကိုပေးသည့် တရုတ်အကူအညီများလိုပင် စီမံကိန်းအများစုမှာ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းနှင့် ကုန်သွယ်မှုတို့ဖြင့် ဆက်စပ်နေသည်။ တရုတ်အကူအညီများကို တရုတ်ပြည်တွင်းစီးပွား ရေးတည်ဆောက်ရန် အခွင့်အာဏာရှိကြသည့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် တရုတ်ပို့ကုန်၊ သွင်းကုန်ဘဏ်တို့က ကိုင်တွယ် သည်။ ယင်းသို့ကိုင်တွယ်ခြင်းသည် အနောက်နိုင်ငံများစု ကိုင်တွယ်ပုံနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေသည်။ ဥပမာ အား ဖြင့် နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ အမေရိကန်အေဂျင်စီသည် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ လက်အောက်တွင်ရှိ သည်။ ယင်းသို့သော အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာတည်ဆောက်ပုံ အရ တရုတ်သည် မိမိ၏စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် အကူ အညီများကို အသုံးပြုသလို အိမ်ရှင်နိုင်ငံများ၏ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက်လည်း အသုံးပြုသည်ကို ပြသနေခြင်းဖြစ် သည်။ ထို့ကြောင့် ယင်း၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီသည် "နှစ်ဖက်အကျိုးစီးပွားအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း" ကို ပိုမိုအားစိုက်ခဲ့သည်မှာ အလွန်ရှင်းနေပြီဖြစ်သည်။

တရုတ်၏ကုန်သွယ်ရေးနှင့်ဆက်စပ်ပြီးအကူအညီပေးခြင်းမှာ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင် တရုတ်ဝန်ကြီးချုပ် ချူအင်လိုင်း ချမှတ်ခဲ့သည့် တန်းတူညီမျှမှု၊ နှစ်ဖက်အကျိုးအမြတ်နှင့် အိမ်ရှင်နိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာအာဏာကို လေးစားမှု စသည်တို့ပါဝင်"ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်ရေးမူကြီးငါးရပ်"ကို အခြေခံထားသည့် ယင်း၏ နိုင်ငံခြားရေး မူဝါဒအရလုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယနေ့ကာလ တရုတ်ခေါင်းဆောင်များကလည်း အကူအညီပေးခြင်းကို မိတ်ဖက်ပြုခြင်းတရပ်အဖြစ်ရှုမြင်ပြီး တစ်ကြောင်းသွား အလှူဒါန သို့မဟုတ် ဗိုလ်ကျစိုးမိုးရေးလက်နက်အဖြစ် အသုံးပြု ခြင်းမဟုတ်ဟု ရှုမြင်ကြသည်။ တကယ်တမ်းတွင် သီရိလင်္ကာ၊ မိုဇမ်ဘစ်၊ ဇင်ဘာဘွေတို့ကဲ့သို့သော ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံ များစွာတွင် ယင်းနည်းလမ်းကို အောင်မြင်သည့် မိုဒယ်တစ်ရပ်အဖြစ် အစိုးရများကရှုမြင်ပြီး အနောက်ကမ္ဘာအလှူ ရှင်များ၏ ဝန်ထုတ်ဝန်ပိုးဖြစ်စေမည့် ခြွင်းချက်များဖြင့်ပေးသော အကူအညီများထက် ပြန်ရနိုင်မည့် အခြားနည်း လမ်းတစ်ရပ်အဖြစ် ရှုမြင်သည်။ ထို့အပြင် တရုတ်သည် အဆိုပါနိုင်ငံများအား နိုင်ငံတကာ ဝေဖန်မှုနှင့် လက်တုံ့ ပြန်ခြင်းတို့မှ အကာအကွယ်ပေးလျှက်ရှိသဖြင့် အတော်များများ သံသယ ရှိကြသည်မှာ အကျိုးအမြတ်သည် နှစ် ဖက်ညီမျှ၏လော၊ တရုတ်သာ အကျိုးပိုဖြစ်ထွန်းသလောဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။အထူးသဖြင့် မကြာသေးမီကဆန္ဒပြမှုများဖြစ်ခဲ့သောမြန်မာနိုင်ငံတွင်ဒေသခံလူထုကကျေနပ်လက်ခံ ကြသလောဆိုသည်ပင်ဖြစ်သည်။အဆိုပါ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံများများ သံတမန်ရေးအားဖြင့်သာမက စီးပွားရေးအကျိုး အမြတ်အားဖြင့်ပါလုပ်ဆောင်ကြသည့်အတွက်အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည် တန်းတူညီမျှရေးနှင့် နှစ်ဖက်အကျိုး ဖြစ်ထွန်းရေးမူကြီးများမှ သွေဖည်မသွားရန်မိမိတို့၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအလေ့အထများကို မည်သို့ကျင့်သုံး ကြမည်နည်း။ ပြုလုပ်ရန်ကျန်ရှိသည့် သုတေ သနတွင် အဆိုပါမူများကို တရုတ်မည်သို့ကိုင်တွယ်မည်နည်းကို ကျွန်တော်တတ်နိုင်သမျှ ရှာဖွေဖော်ထုတ်သွား မည်ဖြစ်သည်။

တရုတ်၏ အကူအညီများသည် လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရက်နည်းများကျင့်သုံးသည့် အနောက်နိုင်ငံများကပေးသည့် လုံခြုံရေးကဏ္ဍပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကတစ်ဆင့်ပေးသော အကူအညီ သို့မဟုတ် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက် ခြင်း အစီအစဉ်များ၊တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးလုပ်ငန်းများ၊အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလတရားမျှတမှု ယန္တယားများ၊ ရွေးကောက်ပွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းစသည့်တို့နှင့်များစွာကွာခြားသည်ကို အထူးတလည်မှတ်သားထားသင့် သည်။

စီးပွားရေးအကူအညီတွင် တရုတ်အလွန်အမင်းဦးတည်သည်မှာ တရုတ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် တံခါးဖွင့်ရေးနှင့် ပက်သက်ပြီး ၁၉၇၀ပြည့်နှစ်များတွင် ပြောကြားခဲ့သည့် ဂန်ကြီးချုပ်ဟောင်း တိန့်ရှောင်ဖိန့်၏ ကျော်ကြားသော မှတ်ချက်ဖြစ်သည့် "ဖွံ့ဖြိုးရေးသည်သာ အရေးကြီးဆုံး"ဆိုသည့် ယုံကြည်ချက်ကိုအခြေခံထားခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းသည် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုသည် နိုင်ငံရေးအရတရားဝင်ဖြစ်မှုတည်ဆောက်ရေး၏ပဓာနကျသောနည်းလမ်းဖြစ်သည် ဟူသည် ဖွံ့ဖြိုးရေးပညာရှင်များကို အဆိုကိုလည်း ထင်ဟပ်နေသည်။ နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒတွင်လည်း အရာရှိများသည် နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် လူမှုတရားမျှတမှုတို့ထက် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုကို ဦးစားပေးကြသည်။

ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် နိုင်ငံတော်ဗဟိုပြုချဉ်းကပ်မှုကို တရုတ်၏ နိုင်ငံတကာကြားဝင်မှုများတွင်တွင်ပါကျင့်သုံးခဲ့ပြီး တရုတ်သည် ယင်းတို့၏သဘာဝကို ထည့်မတွက်ဘဲ အာဏာလက်ရှိအစိုးရများကိုသာ ထောက်ပံ့လိမ့်မည် ဟူသော စွပ်စွဲမှု များပေါ်ပေါက်စေခဲ့သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တရုတ်သည် အိမ်ရှင်နိုင်ငံများ၏ အစိုးရများနှင့်သာသီးသန့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လေ့ရှိခဲ့ရာယင်းနည်းလမ်းသည် နိုင်ငံတော်တည်ဆောက်ရေး အတွက် အထောက်အကူဖြစ်ဖွယ်ရှိသော်လည်း အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများ ခိုင်မာအားကောင်းစေခြင်းပါဝင်သည့် အားလုံးပါဝင်သော ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုတစ်ခုတော့မဟုတ်ပေ။

သို့သော်လည်း နိုင်ငံတော်ဗဟိုပြုချဉ်းကပ်နည်းကို ကျင့်သုံးကာပေးအပ်နေသည့် တရုတ်၏အကူအညီများသည် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်တွင်ဝေဖန်မှုများနှင့်ရင်ဆိုင်နေရချိန်တွင် ဒေသခံအခြေအနေများနှင့် အိမ်ရှင်အစိုးရတို့၏ ဦးစားပေး အရာများသည် တရုတ်၏ ထိတွေ့ဆက်ဆံရေးကိုပုံဖော်နေသည့် အရာများဖြစ်သည် ကိုကျွန်တော်တင်ပြသွားမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်တရုတ်၏ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုသည် အစိုးရအားအထောက်အပံ့ပြုရန်ဖြစ်သည်မှာသံသယဖြစ်ဖွယ်ရာမရှိသော်လည်း ထိုသို့ပြုလုပ်ရသည့်အကြောင်းမှာ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများနှင့် မိမိတို့ကြားအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို အရေးပေါ်ကိုင်တွယ်ရန်လိုအပ်နေသည်ဟု မြန်မာ အစိုးရကရှုမြင်သောကြောင့်တရုတ်ကမြန်မာအစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များနှင့်အတူ ပူပေါင်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများကို အထောက်အပံ့ပေးခြင်းနှင့် ပါဝင်ကူညီခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ ခြင်းဖြစ်သည်။

မကြာသေးမီက နိုင်ငံရေးပွင့်လင်းမှုအပေါ် မြန်မာအစိုးရက ဦးစားပေးလာခဲ့သည့် ရလဒ်အဖြစ်ဒေသခံအရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများ ဆန္ဒပြရန်နေရာပိုရလာခြင်းကလည်း ဒေသခံလူထု၊ ဆော်သြရေးအုပ်စုများနှင့်ထိတွေ့ဆက် ဆံခြင်းဖြင့် မိမိတို့၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို ဒေသခံများ၏ ဆန့်ကျင်မှုကို တရုတ်က တုံ့ပြန်မှုပေးရန် လိုအပ်ကြောင်း ပြသနေခြင်းဖြစ်သည်။ နယ်ခြားဒေသနှင့် စွမ်းအင်လုံခြုံရေးတွင် မိမိကိုယ်ပိုင်အရေးကြောင့် တရုတ်သည် ငြိမ်းချမ်း ရေးဆွေးနွေးပွဲနှင့် နစ်နာချက်တောင်းဆို မှုများကို ထောက်ပံ့သည့်အကြောင်းတရားများရှိသော်လည်း ဒေသခံ အခြေအနေများကြောင့် ထိုသို့ပြုလုပ်ရချိန်တွင်ပင် အိမ်ရှင်အစိုးရ၏ ဦးစားပေးကိစ္စရပ်များ၏ လွှမ်းမိုးမှုရှိပြီး ယင်းချဉ်းကပ်မှုတွင် နိုင်ငံတော်ဗဟိုပြုပြီး အစိုးရချင်းဆောင်ရွက်ကြသည့်လမ်းအတိုင်း တည့်မသွားတော့ဘဲ လိုအပ်ချက်အရသော်လည်းကောင်း၊ လက်တွေ့အကျိုးစီးပွားအရသော်လည်းကောင်းတရုတ်ကချိန်ညှိဆောင်ရွက်သည့်နည်းဖြစ်သည။ချိန်ညှိထားသောယင်း၏ အကူအညီတွင် ပိုမိုဖြစ်နိုင်သည်မှာ ၁) မျက်နှာစာအရ ဘက်စုံ ပါဝင်ခြင်း (ဥပမာ- အစတွင်ဖော်ပြထားခဲ့သည့် လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေးမျက်နာစာများမှ)၊ ၂) တရုတ်ပါဝင်ပက်သက်ခြင်းရှိသည့်အက်တာများ/သက်ဆိုင်သူများ အဆင့်ဆင့်ပါဝင်သည် အားလုံးပါဝင်မှုတို့ဖြစ်သည်။

တရုတ်၏ တုံ့ပြန်မှုမှာမြန်မာ့အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ထိတွေ့ခြင်း၊ ချိန်ညှိမှုများ လုပ်ဆောင်ရခြင်းများဖြစ်ပြီး၊ မြန်မာ့အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများထံမှ ဆန့်ကျင်မှုများမြင့်တက်လာခြင်း ကြောင့်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်၏ ပဏာမလေ့လာတွေ့ရှိချက်များအရ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များစွာတို့တွင် တက်တက်ကြွကြွပါဝင်ကြသည့် ရန်ကုန်ရှိ အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်း(CSO)

များကြားကွန်ရက်ချိတ်ဆက်မှု အားကောင်းသည်ကို တွေ့ရသည်။ CSO များ၏ ပေါင်းစည်းညီညွတ်မှု ကြောင့် နိုင်ငံတဝန်း အသိပညာပေးခြင်းကိုလုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ပန်းချီဆရာများ၊ ကာတွန်းဆရာများ၊ ကဗျာဆရာ များ၊ ဓာတ်ပုံဆရာများအတူတကွပူးပေါင်းပါဝင်ရန် လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ကြသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ရန်ကုန်အခြေစိုက် CSO များသည် တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေးပါတီခေါင်းဆောင်များ၊ တိုင်းရင်းသားတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် အချိတ်အဆက်ကောင်းကောင်းရှိကြသည်။ ရန်ကုန်အခြေစိုက် CSO များက ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုကို အလေးထားတောင်းဆိုပြီး တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များက ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ပိုပေးရန်ကိုပါတောင်းဆိုကြသည့်အတွက်သူတို့၏ဦးစားပေးတောင်းဆိုမှုများမှာ ကွဲပြားကောင်း ကွဲပြားနိုင်သည်။ သို့သော်ငြားလည်း မြစ်ဆုံ ဆည်ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုအတွက်လှုံ့ဆော်ခဲ့ကြရာတွင် ယင်းတို့အကြား ညီညွတ်သောစိတ်ဓာတ်ရှိခဲ့ကြပြီးအခြားသောအကျိုးစီးပွားနှင့်တိုင်းရင်းသားမတူညီများကိုကျော်လွှားနိုင်ခဲ့ကြသည်။ မိမိ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကိုဆန့်ကျင်မှုများအားတုံ့ပြန်မှုပေးရန်လိုအပ်သည်ဟုတရုတ်ကရှုမြင်သည်။မြစ်ဆုံ ဆည်တည်ဆောက်ရေးဆိုင်းငံ့ပြီးနောက်အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ထိတွေ့ကာ ဒိုင်ယာလော့ပြုလုပ်ရေး သို့မဟုတ် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရေးအတွက်တရုတ်ဘက်အားထုတ်လုပ်ဆောင်မှုများတိုးပွားလာခဲ့သည်။၂၀၁၂ခုနှစ်တွင်တရုတ်-မြန်မာ ဆက်ဆံရေးနှင့်ပက်သက်သော ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုကို တရုတ်သံရုံးကပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ယင်း ဆွေးနွေးပွဲသည် အလွန်ပွင့်လင်းခဲ့သည်ဟု တက်ရောက်သူများက ထင်မြင်ကြသည်။ ၎င်းတို့၏ ပူပန်မှုများကို နားလည်နိုင်ရန် အတွက်ဒေသခံကျေးရွာသားများ၊ဘာသာရေးအကြီးအကဲများနှင့်စကားပြောဆိုရန်တရုတ် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနအရာရှိတစ်ဦးသည်အချက်အလက်ကောက်ယူရေးခရီးစဉ်အဖြစ် ကချင်ပြည်နယ်သို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။

နိုင်ငံတော်အရာရှိများက ဦးဆောင်ပြီး ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုကြောင့် ကျေနပ်နစ်သက်ကြမည်ဟု အများစုက ထင်မြင်ယူဆကြသည့်တိုင် တရုတ်နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများကတော့ ထိုသို့မဟုတ်ပေ။ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် အနီးအနားရှိ ရပ်ရွာများ၏ ကျေနပ်လက်ခံမှုတိုးမြှင့်ခြင်းအပါအဝင်ပိုက်လိုင်းစီမံကိန်းနှင့်ပက်သက်သော အရေးကိစ္စများကို တရုတ်အမျိုးသားရေနံကော်ပိုရေးရှင်း (CNPC) သို့ မြန်မာ-တရုတ် ပိုက်လိုင်းစောင့်ကြည့်ရေးကော်မတီ (MCPWC) က အကြံပြုချက်များပေးခဲ့သည်။ CNPC က ငြင်းပယ်မှုကို MCPWC က များစွာ စိတ်ပျက်ခဲ့ရသည်။ CNPC သည် သတင်းစာထဲတွင် အချက်အလက်မှန်အားလုံးကို ငြင်းပယ်ခဲ့သည်ဟု တိုင်းရင်းသားပါတီတစ်ခုမှ ဖြေဆိုသူတစ်ဦး ကပြောကြားခဲ့သည်။ ကုမ္ပဏီသည် တာဝန်များကို အပြည့်အဝ မယူသကဲ့သို့ အမည်ခံ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် နစ်နာကြေးပေးခြင်း အခမ်းအနားကျင်းပရာဓာတ်ပုံများ ကို သတင်းစာများတွင်ထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်းဖြင့် လိမ် ညာနေသည်ဟု မိမိတို့ခံစားရကြောင်း တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများစွာနှင့် တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များစွာထံမှ အကြိမ်ကြိမ်ကြားခဲ့ရပြီး အကျိုးဆက်ခံစားရသော လူထုကလည်း ကျေနပ်လက်ခံခြင်းမရှိပေ။

နိုင်ငံတော်-အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းဒိုင်ယာလော့သည် မကြာသေးမီကသာစတင်ခဲ့ပြီး တရုတ်နိုင်ငံပိုင် လုပ်ငန်းများသည် အများပြည်သူနှင့်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခြင်းမရှိကြပေ။ မြန်မာအရပ်ဘက် လူ့အဖွဲ့ အစည်းများ တရုတ်နိုင်ငံနှင့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများအား ပြည်သူလူထုနှင့်ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်းကို သင်ယူနိုင်ရန် တွန်းအားပေးလျှက်ရှိသည်။ တရုတ်နိုင်ငံအတွင်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှုတွင် ပြည်သူလူထုပါ ဝင်မှု၏ လက်ရှိအခြေအနေမည်သို့ရှိ သနည်း။ တရုတ်အစိုးရ (နိုင်ငံအဆင့်၊ ပြည်နယ်အဆင့် များနှင့် နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများ) သည် အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တိုက်ရိုက်အပြန်အလှန်ဆက်ဆံခြင်း ကို မည်သို့မည်ပုံသက်သောင့်သက်သာဖြစ်အောင်လုပ်ဆောင်မည်နည်း။ ပြည်သူလူထုတောင်းဆိုချက်များကို တုံ့ပြန်ရန်မည်သို့သော အတွေ့အကြုံများရရှိထားသနည်း။

တရုတ်အစိုးရသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ တက်ကြွလှုပ်ရှားမှုများနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခြင်းမရှိပေ။ ပြည်သူလူထုက ဒေါသတစ်ကြီးတုံ့ပြန်မှုကြောင့် သမ္မတဦးသိန်းစိန်က မြစ်ဆုံဆည်တည်ဆောက်ရေး ဆိုင်းငံ့လိုက်ခြင်းသည် ၂၀၁၄ ခုနှစ်၌ တရုတ်နိုင်ငံတစ်ဝှန်းပြည်သူများ၏ ဆန့်ကျင်မှုကြောင့် ချူမြစ်ဆည်

(သံလွင်မြစ်) တည်ဆောက်ရေး ကို ဂန်ကြီးချုပ်ဂန်ကျားပေါင်ကဆိုင်းငံ့ရန်ဆုံးဖြတ်လိုက်ခြင်းအား ပြန်လည် အမှတ်ရစေသည်။
သို့သော်လည်း အဆိုပါတက်ကြွလှုပ်ရှားမှုများ၏ စရိုက်လက္ခဏာနှင့် ၄င်းတို့ရရှိထားသည့်နေရာတို့တွင် တရုတ်နှင့် မြန်မာကြားများစွာကွာခြားသည့် အနေအထားတွင်ရှိသည်။ တရုတ်နိုင်ငံတွင်မူ အစိုးရကသဘာဂ ပတ်ဂန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကျိုးဆက်များဆန်းစစ်ခြင်း(EIA)ကို ပြုလုပ်ပြီး၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်အစောပိုင်းတွင် ပြည်သူ့ သဘောထားစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကိုဖော်ဆောင်ခဲ့သည့်တိုင် အစိုးရအရာရှိများသည် ပြည်သူများပါဂင် သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရေးတွင်အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့်ထိတွေ့ဆက်ဆံသည့်အလေ့အထမျိုး မရှိခဲ့ပေ။ တရုတ် NGO များ အမှန်တကယ်ပါဂင်နိုင်ရေးတွင် များစွာသော အကန့်အသတ်များရှိနေသည်။ ထို့ပြင့် တရုတ်နိုင်ငံ၌သဘာဂ ပတ်ဂန်းကျင်ရေးရာ တက်ကြွလှုပ်ရှားမှုများသည် အစိုးနှင့်စင်ပြိုင်ဖော်ဆောင်မှု ထက်အစိုးရနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် ရေးသာဖြစ်ပြီး ENGO များသည် ပါတီ-နိုင်ငံတော်နှင့် ပုံမှန်ဖြစ်စေ၊ ပုံမှန်မဟုတ်သောနည်းလမ်းဖြင့်ဖြစ်စေ အချိတ်အဆက်ရှိကြသည်သာဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိသဘာဂပတ်ဂန်းကျင်ရေးရာတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၏သဘာဂနှင့်ယင်းတို့နှင့်နိုင်ငံတော်ကြား ဆက်ဆံရေးကို ကျွန်တော့် အနေဖြင့် အလွန်အသေးစိတ်ကျကျ မဖော်ထုတ်ခဲ့သည်တိုင် ကျွန်တော်ဆက်ဆံခဲ့ သော CSO များ နိုင်ငံ တော်နှင့် ပုံမှန်ဖြစ်စေ၊ ပုံမှန်မဟုတ်သောနည်းလမ်းဖြင့်ဖြစ်စေ အချိန်အဆက်မရှိကြ သည်မှာအသေအချာပင်ဖြစ်သည်။ထို့ကြောင့်တရုတ်ကဲ့သို့မဟုတ်ဘဲမိမိတို့၏ နိုင်ငံတော်တွင် ပိုပြီးလွတ်လပ်မှု ရှိကာတရုတ်သဘာဂပတ်ဂန်းကျင်ရေးရာတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများရင်ဆိုင်ရသည့်အခြေအနေများ/အကန့် အသတ်များလို ရင်ဆိုင်ရခြင်းမရှိသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းမျိုးနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်ဆံ ရသည့် အတွေ့အကြုံမျိုး တရုတ်အရာရှိများတွင် မရှိကြပုံပေါ်သည်။ အနည်းဆုံးအားဖြင့် တရုတ်သဘာဂ ပတ်ဂန်းကျင်ရေးရာတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပွင့်လင်းလာသောနိုင်ငံရေးနေရာမျိုး မရကြခြင်း ဖြစ်သည်။

တရုတ်၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ တရားဂင်ဖြစ်မှုအကျပ်အတည်းနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ ဤသည်ကို တရုတ်အရာရှိများက အသိအမှတ်ပြုပြီး ယင်း၏ ချဉ်းကပ်မှုကို ချိန်ညှိရန်စတင်ခဲ့ကာ ၁) အကူအညီ၏ လူမှု ရေး နှင့် နိုင်ငံရေးမျက်နှာစာများကိုပါ ထည့်သွင်းခြင်းဖြင့် ခိုင်မာပြည့်စုံရေး၊ ၂) တရုတ်ပါဂင်ပက်သက် ခြင်းရှိသည့် အက်တာများ/သက်ဆိုင်သူများ အဆင့်ဆင့်ပါဂင်သည် အားလုံးပါဂင်မှုတို့ ပိုမိုဖြစ်လာစေရန်ဖြစ် သည်။ အနာဂတ်တွင်ကျွန်တော်ပြုလုပ်မည့် သုတေသန၏ ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုမှာ တရုတ်နိုင်ငံ (နိုင်ငံအဆင့်၊ ပြည်နယ်အဆင့်များ၊ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများ) သည်မိမိ၏တရားဂင်ဖြစ်မှုတိုးတက်ရန် မိမိ၏ အကူအညီလုပ်ထုံး လုပ်နည်းများကိုမြန်မာနိုင်ငံရှိအရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၊အစိုးရမဟုတ်သောအက်တာများနှင့် မည်သို့ပူး ပေါင်းလုပ်ဆောင်မည်နည်းနှင့်ရှေ့တွင်မည်သို့သောစိန်ခေါ်မှုများရှိနေသနည်းဆိုသည်ကို ရှာဖွေဖော်ထုတ် သွားရန်ဖြစ်သည်။

မြန်မာရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ ရင်ဆိုင်နေရသော စိန်ခေါ်မှုများ

Challenges Facing Myanmar's Migrant Workers

Khin Maung Nyo
Senior Research Fellow, MDRI-CESD
kmaungnyo@gmail.com

မေလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သော The Economist မဂ္ဂဇင်းတွင် မြန်မာလူဦးရေ၏ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် နိုင်ငံရပ် ခြားတွင် နေထိုင်လျှက်ရှိကြောင်း ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများအတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်း (IOM) ကခန့်မှန်းခဲ့သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ တွင် မြန်မာအလုပ်သမား ၂ သန်းမှ ၄ သန်း၊ မလေးရှားနိုင်ငံတွင် ၅ သိန်းခန့်၊ စင်ကာပူတွင် ၁ သိန်းကျော်၊ ဂျပန်နှင့် တောင်ကို ရီးယားတွင် ထောင်ဂဏန်းနှင့် အိန္ဒိယနှင့် တရုတ်တို့တွင် ကိန်းဂဏန်းမသိသည့် ပမာဏရှိသည်ဟု အခြားလေ့လာမှုတစ်ရပ် ခန့် မှန်းခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ယမန်နှစ်တွင် နိုင်ငံခြားရောက်နိုင်ငံသားများ၏ လွှဲပြောင်းပေးသည့်ငွေကြေး အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅၆၆ သန်းသာ (သို့မဟုတ် ဂျီဒီပီ၏ ၁ ဒသမ ၁ ရာခိုင်နှုန်း) မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရည်မှန်းချက်ကြီးမားသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအစီအစဉ်သည် မက်ခရိုစီပွားရေး တည်ငြိမ်မှု၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ စိတ်ဝင်စားမှု မြင့်မားလာခြင်းနှင့်အတူ အသီးအပွင့်များသီးပွင့်လာသည်ဟု အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (IMF) က ၂၀၁၃၊ မေလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၂/၁၃ (မတ်လတွင် ကုန်ဆုံးသည်) ဘဏ္ဍာရေးနှစ် (FY)တွင် ဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်မှုသည် ၆ ဒသမ ၅ ရာခိုင်နှုန်းရှိခဲ့သည်ဟု ခန့်မှန်းခဲ့ပြီး ၂၀၁၃/၁၄ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ၆ ဒသမ ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းသို့ အနည်း ငယ်တိုးတက်မည်ဟု ခန့်မှန်းထားသည်။

အရှေ့အာရှဆိုင်ရာ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးဖိုရမ်တွင် မြန်မာအတိုက်အခံခေါင်းဆောင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က "ကျွန်မတို့နိုင်ငံ ကျွန်မတို့လူမျိုးတွေ သူတို့ရဲ့ အစွမ်းအစတွေယူဆောင်လာပြီး ပြန်လာနိုင်တဲ့ ရိပ်မြုံတစ်ခုဖြစ်ချင်တယ်" ဟု ပြောခဲ့သည်။ ယင်း ကိုကြည့်လျှင် မြန်မာရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများသည် ခက်ခဲသော၊ ညစ်ပတ်သော၊ အန္တရာယ်များသော လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေ အောက်တွင် နိုင်ငံရပ်ခြား၌ အလုပ်လုပ်ရသည်ကို မပျော်ပိုက်ကြောင်း တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း သူမဆန္ဒသည် မည်သည့်အချိန်တွင် ပြည့်ပြီး မည်သည့်နည်းဖြင့်အကောင်အထည်ဖော်မည်ကို သူမက အာမမခံနိုင်ခဲ့ပေ။

အလုပ်အကိုင်နှင့် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်းကို ဖြေရှင်းရန် မြန်မာအလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာနက မကြာသေးမီက မဟာဗျူဟာတစ်ခု ချမှတ်ခဲ့သည်။ လူငယ်များနှင့် အလုပ်မရှိသူများအတွက် ပြည်တွင်းနှင့်နိုင်ငံခြား အလုပ်အကိုင်များရှာဖွေရာတွင် အကူအညီပေး ရန် အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာနက နိုင်ငံတဝန်းတွင် အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေရေးစင်တာ ၇၇ ခုဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ယခင် တရားမဝင်လုပ်ရပ်အဖြစ်ယူဆခဲ့ပြီး ဥပဒေအရ ကြီးလေးသော အပြစ်ပေးခံခဲ့ရမည့် လက္ခဏာတစ်ရပ်ဖြစ်သည့် အိမ်နီးချင်း ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ရွှေ့ ပြောင်းလုပ်သားများကို မှတ်ပုံတင်ရန် သမိုင်းဝင်အပြောင်းအလဲတစ်ခု ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ (စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် မူဘောင်) ထိုင်းတော်ဝင်အစိုးရနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ၂ သန်းခန့်ရှိသော ရွှေ့ ပြောင်းအလုပ်သမားများခံရောက်ရှိရန် ကြိုးပမ်းနေစဉ် ၅ သိန်းခန့်အား နိုင်ငံလက်မှတ်များနှင့် အသိအမှတ်ပြုကတ်ပြားများ ထုတ်ပေးခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ အသိအမှတ်ပြုပြီး မှတ်ပုံတင်ခွင့်ပြုရန် တရားဝင်ကြိုးပမ်းမှုသည် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ၏ စားရိတ်နှင့်

ဆင်းရဲမွဲတေမှုအကျိုးဆက်များကို လျှော့ချနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ၏ ပြန်ပို့ငွေသည်လည်း သင့်လျော်သော ဘဏ်စနစ်မှတစ်ဆင့် ရောက်ရှိနိုင်တော့မည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာအစိုးရ၏ များမကြမီက ဖော်ဆောင်ခဲ့သည့် မူဝါဒမျိုးကို ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများအတွက် အနည်းငယ်သာ အာရုံစိုက်ခဲ့ လျှင် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများအတွက် အချို့သော ပူပန်မှုများကို သက်သာရာရစေမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာအစိုးရသစ်၏ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်းမူဝါဒတွင် ပုံမှန်လမ်းကြောင်းမှတစ်ဆင့်ထွက်ခွာသည့် ရွှေ့ပြောင်းသူများပါ ဝင်ပြီး ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား မားအတွက် အခြေခံအခွင့်အရေးများကိုကာကွယ်ရန်၊ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်းအတွက် စားရိတ်များလျှော့ချရန်နှင့် ရွှေ့ပြောင်း လုပ်သားများ၊ မိသားစုများ၏ လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်းမှရရှိလာမည့် အတွေ့အကြုံများ၊ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် အသိပညာများပေါ်တွင် ဦးတည်ရန်ပါဝင်သည်။ ထို့ပြင် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်းကို အမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးရေးမဟာဗျူဟာတွင်းသို့ ပေါင်းစည်းသင့်သည်။ ထိုထက်ပို၍ မူဝါဒအရ အချက်အလက်ကောက်ယူခြင်း၊ ခရီးသွားခြင်းနှင့် သုတေသနပြုခြင်းတို့ကိုလည်း ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ကာ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်းအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပေါင်းစည်းရမည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ပြည်တွင်းနှင့် ဒေသတွင်း လုပ်သားဈေးကွက်များ ဖွံ့ဖြိုးရေးကို အားထုတ်ကြိုးပမ်းရန်ဖြစ်သည်။

မလေးရှား၌ မေလ ၃၀ ရက်နေ့မှ ဇွန်လ ၄ ရက်နေ့အထိဖြစ်ပွားခဲ့သော တိုက်ခိုက်မှု ၇ ခုတွင် မြန်မာလုပ်သား လေးဦးအသတ်ခံ ခဲ့ရပြီး ထောင်နှင့်ချီ၍ ဖမ်းဆီးစစ်ဆေးခံခဲ့ရသည်။ ယင်းသည် အုပ်စုလိုက်တိုက်ခိုက်မှုသာဖြစ်ခဲ့ပြီး မလေးရှားလူမျိုးများနှင့် မပက် သက်ခဲ့ပေ။ (မြန်မာနိုင်ငံခြားရေး ဒုတိယဝန်ကြီး)။ အချို့သော မလေးရှားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များကပင် မလေးရှားရှိ မြန်မာ လုပ်သားများကို အကာအကွယ်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ မလေးရှားရှိ မြန်မာလုပ်သားအများစုမှာ မလေးရှားတွင် တိုက်ခိုက်ခံရမှုနှင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိယင်းတို့၏ မိသားစုများ၏ ပူပန်မှုကြောင့်ကြောင့် မိခင်နိုင်ငံသို့ပြန်ရန်စီစဉ်ကြသော်လည်း စာချုပ်ပါ ကန့်သတ်ချက်နှင့် စာရွက်စာတမ်းမပြည့်စုံမှုများရှိနေသည်။ သဘောတူထားသည့် ကာလအတိုင်း အပြည့်အဝလုပ်ကိုင်ခဲ့ပြီး သည့်လုပ်သားများပင်လျှင် အလုပ်ရှင်များက သူတို့၏ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်များကို ထိန်းသိမ်းထားသဖြင့် ပြန်ထွက်ရန် အခက်အခဲ နှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။

မလေးရှားရှိ မြန်မာသံရုံးအရာရှိများ၏ အတွေ့အကြုံနည်းပြီး စွမ်းရည်နိမ့်မှုကြောင့် တရားမဝင်ဖြစ်နေဆဲ မြန်မာရွှေ့ပြောင်းလုပ် သားများကို လက်မှတ်ထုတ်ပေးနိုင်ခြင်းမရှိဟု ပြန်ကြားရေး ဒုတိယဝန်ကြီး၏ အဆိုအရ သိရသည်။ ခန့်မှန်းချက်တစ်ခုအရ မလေးရှားတွင် ထိုအခြေအနေနှင့်ရင်ဆိုင်နေရသူပေါင်း တရားဝင်ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား ၃၀၀၀၀၀ နှင့် တရားမဝင်လုပ်သား ၃၀၀၀၀ ရှိသည်ဟု သိရသည်။ မြန်မာအစိုးရသည် ဝန်ထမ်းများကို အကန့်အသတ်ဖြင့်သာခန့်ထားနိုင်ပြီး အခြားဝန်ကြီးဌာနများ နှင့်လည်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်နေသည်ဟု အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီးကဆိုသည်။ ဇွန်လ ၁၉ ရက်နေ့ တွင် မြန်မာရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား ၁၀၀၀၀၀ သည် အသိအမှတ်အပြုလက်မှတ်များ ရရှိပြီးဖြစ်သည်ဟု အလုပ်သမားဝန်ကြီးက ပြောဆိုသည်။ ကွာလာလမ်ပူရှိ မြန်မာသံရုံးသို့သွားရောက်ရန်မှာ အန္တရာယ်များသောကြောင့် မိမိတို့ဒေသများတွင် မြန်မာသံမှူး များထားရှိပေးရန် မလေးရှား၏ နယ်မြေအသီးသီးတွင် လုပ်ကိုင်နေသော အခြားမြန်မာလုပ်သားများက တောင်းဆိုခဲ့သည်။

မလေးရှားသို့ အလုပ်သမားများ ပို့ဆောင်ခြင်းမပြုရန် မြန်မာအလုပ်အကိုင်ရှာဖွေရေးအေဂျင်စီအားများ ဝန်ကြီးဌာနက ၂၀၁၃ ဇွန်လတွင် တားမြစ်ခဲ့သည်။ မလေးရှားသို့သွားရောက်ခဲ့သည့် အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေရေးအေဂျင်စီကိုယ်စား လှယ်တစ်ဦးကမူ မလေးရှားတွင်ဖြစ်ပေါ်နေသည့် ပဋိပက္ခများမှာ လူမျိုး သို့မဟုတ် ဘာသာရေးခွဲခြားမှုနှင့်ဆက်စပ်ပြီးဖြစ် ပေါ်သည်မဟုတ်ဘဲ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာပြဿနာကြောင့်ဖြစ်ပွားရသည်ဟု ဆိုသည်။

မြန်မာရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ၏ ကံကောင်းသောအချို့အုပ်စုများကမူ ဒုက္ခသည်အဖြစ် UNHCR မှတ်ပုံတင်ရန် စောင့်ဆိုင်းနေ ကြဆဲဖြစ်သည်။ ကုလသမဂ္ဂဒုက္ခသည်များဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံးကထုတ်ပေးသော ဒုက္ခသည်ကတ်များကိုင်ဆောင်ထားသည့်၊ ထောင်နှင့်မချီလျှင်ပင် ရာဂဏန်းရှိမည်ဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံသားများသည် တရားဝင်အလုပ်လုပ်ခွင့်မရသည့်အတွက် ဒေသခံ စီးပွားရေးသမားများအတွက်နစ်နာသည်။ မိမိတို့၏ ဒုက္ခသည်ကတ်အဆင့်အတန်းကို အလွဲသုံးပြီး တရားမဝင်အလုပ်များလုပ် ကိုင်သောကြောင့် ဖမ်းဆီးခံရချိန်တွင် ဒုက္ခသည်များကို အကြိမ်ကြိမ်ကာကွယ်ပေးသောကြောင့် UNHCR ကို ဒေသခံများက ဝေဖန်ကြသည်။ UNHCR ကိန်းဂဏန်းများအရ လူဦးရေ ၉၀၀၀ ခန့်ရှိသော မြန်မာဒုက္ခသည်အချို့သည် တိုင်းပြည်တွင် မိမိတို့ ဘာသာ အခြေခိုင်သွားပြီးနောက်မလေးရှားမှထွက်ခွာသွားခြင်းမရှိကြဟုဆိုသည်။ (New Strait Times, 24th June 2013)

မလေးရှားရှိ လုပ်သားများကို ပြန်လည်ခေါ်ဆောင်ရန် မြန်မာစီးပွားရေးလုပ်ငန်းအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်း များ က တက်တက်ကြွကြွပါဝင်ကြသည်။ မလေးရှားမှပြန်လာသူ ၁၀၀၀ ဝန်းကျင်အနက် ဇွန်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် နေပြည်တော်၌ အလုပ်သမား ၁၂ ယောက်၊ ရန်ကုန်၌ အလုပ်သမား ၄၃ ယောက် စုစုပေါင်း ၅၅ ယောက်ကို အလုပ်ခန့်ထားခဲ့သည်။ (မြန်မာ့ အလင်း ဇွန်လ၊ ၂၉ ရက်)။ ယေဘုယျအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် အတွေ့အကြုံများသည် ပြည်တွင်းဈေးကွက်လို အပ်ချက်နှင့် အံဝင်မည်မဟုတ်ပေ။ သို့သော်လည်း အခြားတစ်ဖက်တွင် မြန်မာရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများသည် တရားဝင်လမ်း ကြောင်းများမှတစ်ဆင့် မလေးရှားသို့ ဆက်လက်ထွက်ခွာနေကြသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ပြဿနာမှာ မလေးရှားနှင့်မတူပေ။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် မြန်မာအေးဂျင့်များ၏ အားထားရမှုနှင့် ယုံကြည်ကိုးစားရမှုကို မေးခွန်းထုတ်ရသည်မှာ လုပ်ခလစာနှင့် လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေပင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာအစိုးရသည် ထိုင်းအစိုးရနှင့် လက်တွဲ ဆောင်ရွက်ပြီး ထိုင်းနိုင်ငံရှိ မြန်မာလုပ်သား ၁ ဒသမ ၄ သန်းအတွက် ယာယီနိုင်ငံကူးလက်မှတ်များထုတ်ပေးပြီးဖြစ်သည်။ သို့ သော် ၂ သန်းမှာ ကျန်ရှိနေဆဲဖြစ်ပြီး ယာယီနိုင်ငံကူးလက်မှတ်ထုတ်ပေးခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို ၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၁ ရက်နေ့မှ ဩဂုတ်လ ၁၁ ရက်နေ့အထိ ထပ်မံသက်တမ်းတိုးထားသည်။ ယာယီနိုင်ငံကူးလက်မှတ်ကုန်ကျစရိတ်မှာ အလုပ်သမားတစ်ဦး လျှင် ဘတ် ၃၇၀၀ ဖြစ်ပြီး မှီခိုသူများနှင့် ကလေးများအတွက် ၆၇၅ ဘတ်စီကျသင့်သည်။ သို့သော်လည်း ပွဲစားများမှတစ်ဆင့် ယာယီနိုင်ငံကူးလက်မှတ်ပြု လုပ်သည့်ကုန်ကျစရိတ်မှာ ဘတ် ၁၅၀၀၀ ခန့်အထိကျသင့်နေဆဲဖြစ်သဖြင့် ယင်းတို့ နစ်နာနေဆဲ ဖြစ်သည်။ ပွဲစားများမှတစ်ဆင့် ယာယီနိုင်ငံကူးလက်မှတ်လုပ်သူများသည် စာမတတ်သူများ၊ သတင်းအချက်အလက်နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်ကိုနားလည်ခြင်းမရှိသူများနှင့် ဝင်ငွေနိမ့်သူများဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် တည်ထောင်ထားသည့် မြန်မာ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများအတွက် ကျောင်းပေါင်း ၇၄ ကျောင်းရှိသည့်တိုင် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ၏ ကလေးငယ်များသည် ပညာရေးကို အလွန်နည်းပါးသည့်ပမာဏကသာ ရရှိသည်။

တရားမဝင်မြန်မာရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများသည် ထိုင်းရဲတပ်ဖွဲ့၏နှင်ထုတ်ခြင်းကို မကြာခဏခံစားရသလို ထိုင်းရဲတပ်ဖွဲ့က လူမှောင်ခိုကုန်ကူးခြင်းအဖြစ် အမှုကြီးအောင်လုပ်ခြင်းလည်းခံရသည်။ ဇွန်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား ၁၅၀ သည် မြဝတီမှတစ်ဆင့် နှင်ထုတ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်ဟု မြန်မာအလုပ်သမားရေးရာအရာရှိများက အတည်ပြုခဲ့သည်။ ထိုင်းကုမ္ပဏီ များနှင့် စာချုပ်ချုပ်ဆိုပြီးသားဖြစ်သော်လည်း အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာန၏ ခွင့်ပြုချက်ကို မရနိုင်သဖြင့် သူ့တို့၏ ပြောင်းရွှေ့သွား ရောက်ခြင်းကို နှောင့်နှေးအောင်ပြုလုပ်သည်ဆိုကာ မြန်မာအလုပ်သမား ၂၀၀ က ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် မြဝတီ၌ ဆန္ဒပြခဲ့ကြ သည်။

ပြန်လာကြသူများ ကြုံတွေ့ရဖွယ်ရှိသည့် ဖက်တာများမှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှု၊ လုပ်ခလစာကွာခြားမှု၊ အလုပ်လက်မဲ့ နှုန်း ၄ ဒသမ ၀၁ ရာခိုင်နှုန်းမှသည် ၈ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းတိုးမြင့်လာမှု (အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာန၊ ၂၀၁၃ ၊ မေ ၃၁) အလုပ်အကိုင်ရှားပါးမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုနိမ့်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ အထူးသဖြင့် နယ်စွန်နယ်ဖျားနှင့် တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် အခြားသူများကြား ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများကို ခန့်အပ်လိုမှုတို့ဖြစ်သည်။ အခြားစပ်ဆက်နေသော ကိစ္စရပ်များမှာ မိခင်နိုင်သည် ထိုင်းနိုင်ငံလော၊ မြန်မာနိုင်ငံလော၊ အသစ်ဖြစ်ပြီး မရင်းနှီးသော မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူမှုရေးနှင့် ရုပ်ပိုင်း ဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးမှု၊ ထိုင်းနိုင်ငံတွင်မွေးဖွားသည် ကလေးငယ်များ မြန်မာ့ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အသားကျမှု၊ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် မွေးဖွားသော မြန်မာကလေးငယ်များအတွက် စဉ်ဆက်မပြတ်သင်တန်းများနှင့် ပညာရေးတို့ဖြစ်သည်။

အစိုးရမူဝါဒ (ကမ္ဘာတစ်ဝန်းရှိ မြန်မာနိုင်ငံသားအားလုံးကို အကာအကွယ်ပေးရန် လိုအပ်သည်)၊ ပြန်ပို့ငွေကို ပုံမှန်လမ်းကြောင်း မှ ပိုမိုလွယ်ကူစွာလွှဲပြောင်းခြင်း၊ နယ်ခြားဒေသများအနီးတွင် စက်မှုဇုန်များထူထောင်ခြင်း (အခြေခံအဆောက်အအုံများသို့ ဘဏ္ဍာရေးထောက်ပံ့မှုအကန့်အသတ်ကြောင့် နှေးကွေးစွာ ဖွံ့ဖြိုးခြင်း)၊ ဇွန်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ထူထောင်ခဲ့သည့် ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာအလုပ်သမားအရေးများ တိုင်ကြားမှုယန္တရားတို့အပါအဝင် ဖွံ့ဖြိုးမှုဖြစ်ပေါ်လာသည့် နယ်ပယ်အချို့ရှိသည်။

ပြည်ပြေးလော၊ ပြည်တော်ပြန်လော - မြန်မာ့နိုင်ငံရေးအသွင်ကူးပြောင်းမှုတွင် ပြည်ပရောက်များ၏ အခန်းကဏ္ဍ

Exile or Return? The Diaspora's Role in Myanmar's Political Transition

Kerstin Duell, PhD
Myanmar Program Manager, Konrad-Adenauer Foundation Singapore

မိတ်ဆက်

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဂရုန်းသုန်းကားနိုင်လှသော ကိုလိုနီခေတ်လွန်သမိုင်းကို လက်နက်ကိုင်တိုင်းရင်းသားနှင့် ဂါဒသဘောတရား ရေးဆိုင်ရာအုံကြွမှုများမှသည် လူထုဆန္ဒပြမှုများ၊ ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုများနှင့် အကြမ်းမဖက်ဒီမိုကရေစီလှုပ်ရှားမှုများ စသည့် နိုင်ငံရေးနိုးကြားမှုများနှင့်သက်ဆိုင်သော ဖြစ်ရပ်များနှင့် ဆယ်စုနှစ်များနှင့်ချီသော စစ်တပ်၏ တိုက်ရိုက်သော် လည်းကောင်း၊ သွယ်ဝိုက်သောနည်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း ပုံသွင်းခံခဲ့ရသည်။ စီးပွားရေးကို နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် လွဲမှားသောစီမံခန့်ခွဲမှု၊ တိုင်းပြည်ကိုစစ်ဂါဒဇာတ်သွင်းမှု၊ နိုင်ငံရေးစောင့်ကြပ် နှိပ်ကွပ်ခြင်းနှင့် တက္ကသိုလ်များပိတ်လိုက်ခြင်း တို့ကြောင့် သန်းနှင့်ချီသော မြန်မာများသည် နိုင်ငံရပ်ခြားသို့ ထွက်ပြေးခဲ့ကြရသည်။ ထွက်ပေါက်ရှာခဲ့သည့် များစွာသော လှိုင်းများကို (၁) ၁၉၆၂ ခုနှစ် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှု၊ (၂) ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်များအလယ်တွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် မြန်မာ့ဆိုရှယ် လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ၏ တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဦးသန့်အရေးအခင်း၊ (၃) ၁၉၈၈ လူထုအုံကြွမှုနှင့် (၄) ၂၀၀၇ လူထုအုံကြွမှု အသီးသီးတို့အဖြစ် ခွဲခြားကြည့်ရှုနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ပြည်ပသို့အများဆုံးထွက်ပြေးခဲ့ကြသည့်ကာလမှာ ၁၉၈၈ နှောင်းပိုင်းနှင့် ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲအပြီး၌ ရွေးကောက်ခံအတိုက်အခံကို အာဏာလွှဲပေးရေးအား စစ်တပ်ကမရေမရာဖြင့် အချိန်ဆွဲနေ သည့် ကာလအတွင်း၌ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ပြည်ပရောက်မြန်မာများသည် အဓိကအားဖြင့် ပဋိပက္ခကြောင့်ထွက်ခွာကြသူများ ဖြစ်သည်သာမက လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းအလိုက် ပညာရေးနှင့် ပရော်ဖက်ရှင်နယ်ရည်မှန်းချက်များဖြင့် ထွက်ခွာကြသည် လည်းရှိကြသည်။ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကျော် အင်အားကြီးသောစစ်အစိုးရကို ဆန့်ကျင်သည် ခိုင်မြဲသော စိန်ခေါ်မှုများကို တောက်လျှောက်လုပ်လာခဲ့သည့် နိုင်ငံဖြတ်ကျော်ဒီမိုကရေစီအရေး လှုပ်ရှားမှုတစ်ခုကို မျိုးစုံသော ပြည်ပရောက်မြန်မာ များအနက် လူတန်းစားတစ်ရပ်ဦးဆောင်ကာ နိုင်ငံရေးပြည်ပြေးများအဖြစ် လှုပ်ရှားခဲ့ကြသည်။

၂၀၁၁ တွင် စတင်သည့် အထက်-အောက် နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကိုဖြစ်စေသည့် များစွာသောအကြောင်းတရားများ အနက် တက်ကြွလှုပ်ရှားမှုသည် တစ်ခုတည်းသော အကြောင်းတရား ဖြစ်သော်လည်း နိုင်ငံရေးအကြောင်းတရားဖြင့် ပြည်ပတွင်နေထိုင်ကြသူများကိုမူ မိခင်နိုင်ငံနှင့် နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးကို လွှမ်းမိုးမှုပြုခဲ့သည်ကို အသိအမှတ်ပြုနိုင် ရမည် ဖြစ်သည်။ ပြည်တွင်းနိုင်ငံရေးကို ပမာဏတစ်ခုအထိတော့ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိခဲ့ပေသည်။ မျှော်လင့်မထားသော အစိုးရ ဦးဆောင်သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ဆောင်ချိန်တွင် ပြည်ပရောက်နိုင်ငံသားများအား ပြည်တော်ပြန်ရန်ဖိတ် ခေါ်ခဲ့သော်လည်း လုံခြုံစိတ်ချရမှုအာမခံချက်နှင့် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်များမပေးခဲ့ဘဲ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ပြည်ပြေးအချို့ကိုသာ ပြန်ခေါ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ လောလောဆယ်တွင် လက်ရှိအစိုးရ၏ အကြံပေးများအပါအဝင် သူတို့သည် နိုင်ငံရေး-စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုတွင် ပါဝင်နေကြသည်။ သို့သော်လည်း ပြည်တော်ပြန်လာသူများ၏ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် အတွေ့အကြုံများကို တိုင်းပြည်၏ဖွံ့ဖြိုးရေးတွင် အကျိုးပြုနိုင်မည့် အရေးကြီးသောနယ်ပယ်များတွင် ယေဘုယျသဘောတူညီချက်ရှိနေချိန်တွင် နိုင်ငံရေးပြည်ပြေးများသည် မိမိတို့တိုင်းသူပြည်သားများ၏ ယုံကြည်မှုကိုမရခြင်းနှင့်လည်း ရင်ဆိုင်နေရသည်။ မြန်မာ့ ပြုပြင်ပြင်ပြောင်းလဲရေးများတွင် ပြည်ပြေးများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် စိတ်ပြင်းပြမှုများကို အကဲဖြတ်ရာတွင် တိုင်းပြည်တွင်း၌ ကျန်ရှိခဲ့သည့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများကြား သဘောထားကွဲလွဲမှုရှိသည်။ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကျော် ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပြေးများ ကြားကွဲပြားခဲ့သည့် လှုပ်ရှားမှုတစ်ခု၏ အတိုက်အခံအုပ်စုများကြား ရှိနေသည့် ပဋိပက္ခများရှိနေခဲ့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံအသွင် ပြောင်းရေးအတွက်

စုပေါင်းအားထုတ်မှုတစ်ခုအတွင်းသို့ မတူညီသော အတွေ့အကြုံများပေါင်းစည်းရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြ သည်။

ပြည်ပြေးများအပေါ် ထားရှိသည့် ပြည်တွင်း တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၏ သဘောထား

စိစစ်ရေး၊ ပညာရေးစနစ်ပျက်စီးမှု၊ အင်တာနက်သုံးစွဲမှုနှင့် ICT မရခဲ့ခြင်းကြောင်းဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် မိမိတို့၏ ကျောင်းပညာရေး၊ သီအိုရီဆိုင်ရာဗဟုသုတ၊ နိုင်ငံတကာအတွေ့အကြုံနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာစွမ်းရည်များ မရှိခြင်းကို မြန်မာတက်ကြွ လှုပ်ရှားသူများစွာက ကောင်းစွာသတိပြုခဲ့ကြသည်။မြန်မာ့အနာဂတ်ကိုဖော်ဆောင်ရာတွင် ဒီမိုကရက်တစ်လွတ်လပ်မှု များနှင့် အလေ့အထများ တိုင်းပြည်၌ မည်သူမှ အတွေ့အကြုံမရှိသည့် အချက်ကိုလည်း သူတို့ပူပန်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းပြည်ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လှုပ်ရှားမှုများအတွက် တတ်သိမှုများ၊ နိုင်ငံတကာအတွေ့အကြုံနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများဆောင်ကျဉ်းလာသည့် ပြည်တော်ပြန်ပြည်ပြေး များ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုများကို လူငယ်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ကိုယ်စား လှယ်များက အလေးထားကြသည်။

ပြည်ပြေးများအတွေ့အကြုံရခဲ့သည့် အရေးကြီးသော နောက်ထပ်နယ်ပယ်တစ်ခုမှာ အခြားသောတိုင်းရင်းသား အဖွဲ့များမှ လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းရင်းသားဆက်ဆံရေးတွင် ကွဲပြားသောနားလည်မှု တစ်ခုရရှိခဲ့သည်။ ပြည်ပြေးဖြစ်နေစဉ် ဗမာများသည် တိုင်းရင်းသားလှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့များနှင့် ပုံမှန်အဆက်အသွယ်ရှိသလို လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များနှင့်လည်း အဆက်အသွယ်ရှိသည်။ NCGUB၊ DAB နှင့် NCUB ကဲ့သို့သော အဓိကပြည်ပြေးအုပ် စုများသည် ၁၉၈၈-၁၉၉၀ ကြား ဒီမိုကရေစီအရေးလှုပ်ရှားမှုတွင် ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး(KNU) ဌာနချုပ်ဖြစ်သည့် မာနယ်ပလောတွင် သန္ဓေတည်ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သက်ဆိုင်ရာသူ ပုန်တပ်ဖွဲ့များကထိန်းချုပ်ထားသည့် နယ်မြေများ အတွက် ထွက်ပြေးခြင်းသည် နောက်ပိုင်းတွင် တက်ကြွသူများရှင်သန်ရပ်တည်ရေးအတွက် ပင်မအထောက်အကူဖြစ်စေခဲ့ ပြီး အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများသို့ သွားရောက်ရာတွင်ပင်အထောက်အကူဖြစ်စေခဲ့သည်။ ဗမာနှင့်တိုင်းရင်းသားဆက်ဆံရေးသည် အဆင်ပြေချောမွေ့ရန် အလှမ်းကွာသည့်တိုင် ဘုံရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် တိုင်းရင်းသားအခွင့် အရေးအပေါ် နိုင်ငံတကာအမြင့်များဖြင့်ထိတွေ့လာခြင်းတို့ကြောင့် အစောပိုင်းနှစ်ကာလများတွင် နှစ်ဖက်လက်ခံနိုင်မှု တိုးမြင့်ခဲ့သည်။

နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်ကိုကျော်လွန်ပြီး နိုင်ငံခြားပညာတတ်ဗမာများ၏ တန်ဖိုးရှိသော ပညာရပ်ဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်မှု နှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများမှ အကျိုးအမြတ်ရရှိနိုင်သည့် နယ်ပယ်များစွာရှိသည်။ လောလောဆယ်အားဖြင့် လူငယ်သတင်းစာ ဆရာများကို သင်တန်းပေးခြင်းဖြင့် မီဒီယာလောကဖွံ့ဖြိုးရေး၊ ဂျာနယ်လစ်ကျင့်ဝတ်များ၏ စံများကို သတ်မှတ်ခြင်း၊ ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာမီဒီယာများကို ချိတ်ဆက်ပေးခြင်းနှင့် တိုတိုပြောရလျှင် မြန်မာဌာနေတိုင်းရင်းသားမီဒီယာများ ကို ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ သတင်းကွန်ရက်မြေပုံပေါ် တင်ပေးခြင်းတို့အတွက် ပြည်ပြေးမီဒီယာအဖွဲ့အစည်းများသည် အပြောင်း အလဲကိုအထောက်အကူပေးသူများ ဖြစ်လာ နိုင်ကြသည်။ ပြည်တော်ပြန်လာသော ပြည်ပြေးမီဒီယာများကို အစိုးရက မျက်နှာသာပေးပုံပေါ်သော်လည်း ပြိုင်ဆိုင်မှုအသစ်များကို ဆန့်ကျင်ပြီး ပြည်ပြေးဂျာနယ်လစ်များကို အမိအရခေါ်ယူရန် သို့မဟုတ် ဖျက်ဆီးရန်ကြိုးပမ်းနေသည့် ခရိုနီများနှင့် ပြိုင်ဆိုင်ရန်လည်း လိုအပ်နေဆဲဖြစ်သည်။ တိုင်းပြည်တွင်းရှိလှုပ်ရှားမှုခေါင်းဆောင်များကလည်း သူတို့စတေးပြီးဂုဏ်ယူခဲ့ကြသည့် လူပုဂ္ဂိုလ်အရအခွန်ရာယ်ကြီး ကြီး မားမားရှိသော တစ်နိုင်ငံလုံး၌ မြေအောက်ကွန်ရက်များထားရှိခြင်းနှင့် အောက်ခြေလူထုနှင့် အဆက်အသွယ်ပြုလုပ်ခြင်း တို့ကိုဆက်လက်ထိန်းထားလိုသည်။ ပြည်ပြေးများသည် သူတို့နှင့်ခေတ်တူ ၈၈ မျိုးဆက် ကျောင်းသားအဖွဲ့၊ နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများနှင့်သာ နီးကပ်နေခဲ့ပြီး အောက်ခြေလူထုနှင့်မနီးစပ်ဟု ဝေဖန်လေ့ရှိကြသည်။ ပြည်ပြေးများသည် နိုင်ငံ ရေးခေါင်းဆောင်များ၊ အဓိကသက်ဆိုင်သူများနှင့်သာလုပ်ကိုင်ကြပြီး နိုင်ငံရေးကိစ္စများကိုသာသီးသီးသန့်သန့်ဦးမတည် သည့် ကျယ်ပြန့်သော အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လုပ်ကိုင်ခဲ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့်ပြည်ပြေးများသည် သာမန်ပြည် သူလူထု၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် စိတ်ဆန္ဒများကို နားလည်ရန်နှင့် ချဉ်းကပ်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ယခင်က ပုန်းလျှိုးကွယ်လျှိုးလုပ်ကိုင်ခဲ့ရသည့် သဘာဝကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားလျှင် ပြည်ပြေးများနှင့် အောက်ခြေလူထုကြား နှစ်ဖက် ထိတွေ့မှုသည်

အကန့်အသတ်ရှိခဲ့သည်မှာ အံ့ဩစရာမရှိပေ။ သို့သော်လည်း အာဏာရှင်လက်အောက်တွင်ရှိခဲ့သည့် နှစ်ကာလများအတွင်း ABSDF ၊ DPNS နှင့် FTUB တို့ကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းများသည် အောက်ခြေလူထုနှင့် အတော် ပင်ထိတွေ့လုပ်ကိုင်ခြင်းကြောင့် ယင်းဝေဖန်မှုသည် ဂိရောဓိများဖြစ်ပေါ်နေသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ လူထုနှင့်ထိရောက် စွာလုပ်ကိုင်ရန်နှင့် ရန်ပုံငွေများကို ဉာဏ်ပါပါအသုံးပြုရန်အလို့ငှာ ပြည်တော်ပြန်ပြည်ပြေးများသည် အောက်ခြေလူထုသို့ ယင်းတို့၏ ချဉ်းကပ်မှုကို အားစိုက်လုပ်ဆောင်ရမည်သာဖြစ်သည်။ မအပ်စပ်သော မျှော်မှန်းချက်များကြောင့် ပြည်တွင်းနေများနှင့် ပြန်တော်ပြန်များကြား အချိတ်အဆက်၏ နောက်ထပ်ပွိုင့် တစ်ခုထပ်ဖြစ်စေခဲ့သည်။ ဆယ်စုနှစ်များနှင့် ကာလကြာရှည်ဆင်းရဲကြီးစွာနေခဲ့ပြီး နှစ်နာချက်များရှိခဲ့ကြောင့် ပြည်သူများ သည် အစားအသောက်၊ အိမ်ယာ၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား၊ ပို့ဆောင်ရေး၊ မြေယာကိစ္စရပ်များနှင့် အခြားတို့ကဲ့သို့ နေ့စဉ်ရပ် တည်ရှင်သန်ရေးကိစ္စများကို တမဟုတ်ချင်းတိုးတက်သည်ကိုမြင်တွေ့လို့သည့် အလွန်တရာမြင့်မားသော မျှော်မှန်းချက် များရှိကြသည်ကို ပြည်တွင်းတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများက ကောင်းစွာသတိပြုမိကြသည်။ ပြည်ပြေးများတွင်လည်း ယင်းသို့ အရှိတရားမဆန်သော မျှော်လင့်ချက်ချက်များကိုပင်စွဲကိုင်ထားပုံရပြီး နေစဉ်ဒုက္ခများအထွက် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာအခြေခံ ကျသောအပြောင်းအလဲများကို မြင်လိုကြသည်။ ဒီမိုကရေစီခိုင်မာစွာအမြစ်တွယ်သော စက်မှုနိုင်ငံများတွင် ရရှိခဲ့ကြသည့် ပညာရေးနှင့် အတွေ့အကြုံတစ်ခုနှင့်အတူ ပြည်ပြေးများသည် သူတို့သွားရောက်နေထိုင်ခဲ့ရာနိုင်ငံများရှိ နိုင်ငံရေးလွတ်လပ် မှုများနှင့်ယှဉ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံကို တိုင်းတာလိုကြသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင် ယင်းသို့သော နှိုင်းယှဉ်မှုများကြောင့် အချို့ သော ပြည်ပြေးများသည် လက်ရှိအခြေအနေမှာမည်သို့ဖယ်ရှားခံခဲ့ရခြင်းကို ရိုးရှင်းစွာပင်ထင်ဟပ်ပြနေသည်။ နောက်တစ် ဖက်တွင် အလုံးစုံပြည့်ဝသော ဒီမိုကရေစီမျှော်မှန်းချက်သည် တိုင်းပြည်၏ အနာဂတ်တွင်ပြုလုပ်မည့်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ကိုမောင်းနှင်မည်သော့ချက်တစ်ခုဖြစ်ပြီး အစောပိုင်းအဆင့်တွင်ပင်ပျက်သုန်းသွားမည့်အခြေအနေမှာ အကာအကွယ်ပေး ထားသည်။

နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကြာအခြေတည်ခဲ့သော မကျေချမ်းမှုများသည် ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပြေးလှုပ်ရှားမှုများကြားရှိနေသည့် ဆက်ဆံ ရေးများကို ဆက်လက်ရိုက်ခတ်နေဦးမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများသည် မိမိတို့ကိုယ်ကို တကယ့် အာဇာနည်များနှင့် အလွန်အရေးပါသည့်ပလေယာများအဖြစ် အမြဲမှတ်ယူထားကြပြီး ပြည်ပြေးများသည် လုံခြုံမှုနှင့် အသုံး အဆောင်ကောင်းများတွင် နေလိုသည့်အချောင်သမားအဖြစ် ဒီဂရီအမျိုးမျိုးဖြင့် ပုံဖော်ကြသည်။ တိုင်းပြည်၏နိုင်ငံရေးတိုး တက်မှုအပေါ် အမှန်တကယ်ကျေးဇူးရှိခြင်းထက်ကျော်လွန်ပြီး မည်သည်တွင်ပါဝါရှိသလဲဆိုသည်မှာ အရေးကိစ္စ၏ ပင်မ ဖြစ်နေမည့် မေးခွန်းဖြစ်သည်။ ၂၀၁၇ တုန်းကဆိုလျှင် ၈၈ မျိုးဆက်ကျောင်းသားများအဖွဲ့မှ အချို့သောနိုင်ငံရေးအကျဉ်း သားဟောင်းအချို့က အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလတွင် ပြည်တော်ပြန်လာသည့် ပြည်ပြေးများကို နိုင်ငံရေးနေရာများ မပေး လိုကြသည့်ဆန္ဒရှိခဲ့ကြသည်။ ပြည်တော်ပြန်လာကြသူများသည် တိုင်းပြည်အကျိုးအတွက်လော၊ မိမိကိုယ်ကျိုး အတွက်လောဆိုသည်ကို ပြည်တွင်းနေသူများက ၂၀၁၂ အထိ မေးခွန်းထုတ်ကြဆဲဖြစ်သည်။ "သူတို့အကျိုးစီးပွားအတွက် သူတို့ပြန်လာကြတာလား၊ တိုင်းပြည်ကို တကယ်ကူညီချင်လို့ပြန်လာကြတာလားဆိုတဲ့ သူတို့ရဲ့သဘောထားကို သိဖို့ အတွက် ပြည်ပြေးတွေကို ကျွန်တော်တို့ ပြန်ခေါ်ဖို့လိုအပ်ပါတယ်" လို့ မြန်မာလူငယ်များအစည်းရုံးဝင် တစ်ယောက်က ရှင်း ပြခဲ့သည်။ ပြန်လာကြသူများသည် ကျယ်ပြန့်သောပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကိုပြုလုပ်ရန် အလွန်တရာမြှုပ်နှံပြီး ပြန်လာကြခြင်း ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် မတူညီသော အုပ်စုများနှင့် ပါတီများစွာနှင့် တက်တက်ကြွကြွလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေခြင်းဖြစ်သည် ဟူ၍ ယင်းအမြင်နှင့်မတူသောယုံကြည်မှုများလည်းရှိသည်။ အတိတ်ကာလပြည်ပြေးလုပ်ငန်းများနှင့်ပက်သက်သော ပဋိပက္ခများလည်းရှိနေကြသည်။ ပရိုဂရမ်များ၏ သဘောသဘာဝ နှင့် ထိရောက်မှုများ၊ ပြည်ပြေးများကိုပေးသည့် ရန်ပုံငွေများအသုံးပြုမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဖြစ်သည်။ ပြည်ပြေးလှုပ်ရှားမှုများ၏ အတွင်းရေးပြဿနာအချို့မှာ ရန်ပုံငွေအတွက် ပြိုင်ဆိုင်ကြရမှာကြီးထွားလာခြင်းဖြစ်ပြီး ယခုအခါတွင် ပြည်ပြေးများနှင့် ပြည်တွင်းကြွလှုပ်ရှားသူများကြား အုပ်စုများကွဲထွက်နေခြင်းမှာလည်း အထင်နှင့်အမြင်တစ်ခြားစီဖြစ်နေသည်။

လက်ရှိအချိန်တွင် အလှူရှင်များ၏ ဂျေင်ဒါများပြောင်းလဲမှုနှင့် ယင်းတို့၏ ဝယက်ရိုက်ခတ်မှုများ

ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းများသည် အလှူရှင်များအတွက် လှိုင်းဝယက်များကို တဖြည်းဖြည်းပြောင်းလဲစေခဲ့သည်။ မြန် မာနိုင်ငံတွင်း လူများ၊ အရင်းအနှီးများနှင့် သတင်းအချက်အလက်များစီးဝင်မှုသည် ရုတ်ခြည်းတိုးပွားခဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာ အရေးယူပိတ်ဆို့မှုအများစု ဆိုင်းငံ့လိုက်ခြင်းသည် အစိုးရသစ်နှင့် ပုံမှန် နှစ်ဖက်ကြားနှင့် နိုင်ငံစုံသဘောတူညီချက်များ အတွက် လမ်းပေါက်စေခဲ့သည်။ မြန်မာဒုက္ခသည်များ၊ IDP၊ ဒေသတွင်းရှိ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများကို သမိုင်းနှင့်ချီပြီး ထောက်ပံ့ခဲ့သလို ပြည်ပြေးများကိုထောက်ပံ့ခဲ့သည့် အချို့သောအဖွဲ့အစည်းများအပါအဝင် အစိုးရ မဟုတ်သော နိုင်ငံတကာဖွဲ့အစည်းများသည် မိမိတို့၏စီမံကိန်းများကို ဆောင်ရွက်ရန်နိုင်ငံတွင်းသို့ ဝင်လှျက်ရှိကြသည်။ နိုင်ငံရေး အဖွဲ့ အစည်းများ၏ အလှူရှင်များကြား များစွာသောတူရှုချက်လမ်းကြောင်းများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာနိုင်သည်။

ပထမတူရှုချက်မှာ ပြည်ပြေးလှုပ်ရှားမှုများ၏ အစဉ်အလာအလှူရှင်များသည် တိုင်းပြည်တွင်း၏ စီမံကိန်းများကိုထောက်ပံ့ ရန် သူတို့၏ဦးတည်ချက်ကိုရွှေ့ခဲ့ကြပြီး ယင်းတို့ထောက်ပံ့သည့်အဖွဲ့အစည်းများမှာ အသစ်တည်ထောင်ထားသော အဖွဲ့ အစည်းများ သို့မဟုတ် ပြည်တော်ပြန်ပြည်ပြေးများက လုပ်ကိုင်နေသော အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်ကြသည်။

ဒုတိယတူရှုချက်မှာ အမျိုးမျိုးသောအလှူရှင်များ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ လွှတ်တော်များနှင့် ပါတီစုံစနစ်ကို ထောက်ပံ့သည့် နိုင်ငံတကာနှင့် နိုင်ငံစုံအဖွဲ့များသည် သူတို့၏မြန်မာနိုင်ငံအထူးပြုစီမံကိန်းများနှင့် ဝန်ထမ်းများကို ထူထောင်ခြင်း သို့မ ဟုတ် ချဲ့ထွင်ခြင်းများလုပ်ဆောင်လျှက်ရှိကြသည်။

တတိတတူရှုချက်မှာ ပြည်ပြေးများနှင့် နယ်ခြားဖျက်ကျော်စီမံကိန်းများအား ရန်ပုံငွေပေးမှုလျော့နည်း လာခြင်းဖြစ်သည်။ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကျော်ကြာ ပြည်ပြေးလှုပ်ရှားမှုများ၏ အဓိကအလှူရှင်များဖြစ်ကြသော National Endowment for Democracy၊ Soros နှင့် International Republican Institute တို့သည် အချို့သော လုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်ထောက် ပံ့သော်လည်း အချို့ထောက်ပံ့မှုများသည် ၂၀၁၅ မတိုင်မီအပြီးသတ်မည်ဖြစ်သည်။ သူတို့သက်ဆိုင်ရာအစိုးရများဖိအားကို ခံရသောကြောင့်လည်း အလှူရှင်များသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်းအသို့ အပြေးအလွှား ရောက်လာကြသည်။ ယင်းသို့ အလျင် အမြန်ပြောင်းခြင်းနှင့် "အလှူရှင်လက်ပန်းကျမှု" တို့ကြောင့် နယ်ခြားဒေသနှင့် အိမ် နီးချင်းနိုင်ငံများရှိ ပြန်လာရန်မသေချာ သော အသိုင်းအဝိုင်းများရှိ IDPs နှင့် ဒုက္ခသည်များကို ပေးနေသည့် လူသားချင်း စာနာထောက်ထားရေးဆိုင်ရာ အကူ အညီများကို ဆိုးကျိုးဖြစ်စေခဲ့သည်။

စတုတ္ထနှင့် ဆက်စပ်နေသော တူရှုချက်မှာ ပျော်ညီမှုရှိစေရန် ပြည်ပြေးအဖွဲ့အစည်းများသည် မိမိတို့ကိုယ်ကို ပြန်လည်ပုံ ဖော်ရန် လိုအပ်ခြင်းခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်တွင် ဖြစ်ပေါ်နေသောနိုင်ငံရေးပွင့်လင်းမှုကြောင့် ပြည်ပြေးဘဝတွင်ဆက်လက် နေရသည်ဆိုသော အဆိုကိုပျက်စီးစေသည်။ တကယ်တမ်းအားဖြင့်လည်း ပြည်ပြေးအစိုးရ NCGUB သည် ၂၀ နှစ်ကြာပြီး နောက် ၂၀၁၂ စက်တင်ဘာတွင် ဖျက်သိမ်းခဲ့သည်။ လွှတ်တော်တွင်ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ပါဝင်လာခြင်းနှင့် အခြားတိုး တက်မှုများနှင့်အတူ NCGUB သည် ဆက်လက်တည်ရှိစရာအကြောင်းမရှိတော့သည့်အပြင် အဖွဲ့၏ ရန်ပုံငွေကိုလည်း လွှန် ခဲ့သည့်ငါးနှစ်က ရရှိခဲ့သည်ထက် လေးပုံတစ်ပုံသို့လျှော့ချလိုက်သည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ မြန်မာနိုင်ငံရှိ မပြောင်းလဲ သောပြဿနာများ၊ ချိုးဖောက်မှုများ၊ လွတ်လပ်မှုကိုကန့်သတ်မှုများကို လူ့အခွင့်အရေးအုပ်စုများက ဆက်လက်ဖော်ထုတ် ကြသည်။ ပြည်ပြေးအဖွဲ့အစည်းများအတွက် ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသည့် နောက်ဆုံးအခန်းကဏ္ဍမှာ တိုးတက်မှုများသည် အစစ် အမှန်ဒီမိုကရေစီဖော်ဆောင်မှု၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုနှင့် လူ့အခွင့်အရေးလေးစားလိုက်နာမှုများဆီသို့ဦးနေသလောဆိုသည် ကို ကြားကာလတွင် ဆက်လက်စောင့်ကြည့်ရန်ဖြစ်သည်။

သဘောထားအမြင်

တိုင်းပြည်၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုနိမ့်ကျမှု၊ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားရေးနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာအကျပ်အတည်းသည် ရင်းနီးမြှုပ်နှံသူ များ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူအညီများ၊ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားရေးအကူအညီများ အပြေးအလွှားလာရောက်ရမည့်နေရာ ဖြစ်စေသလို နိုင်ငံရေးပရိုဂရမ်များ၏ အလှူရှင်များအတွက်လည်း ထိုနည်းတူပင်ဖြစ်သည်။ အလှူရှင်များနှင့် လက်ခံသူများကြား၊ ပြည်ပြေးများနှင့် ပြည်တွင်းနေသူများကြား၊ ပြည်တွင်းအခြေကျပြီးသူများနှင့် အသစ် ဝင်လာသည့် အဖွဲ့အစည်းများကြား ပါဝါခွဲဝေမှုမညီမျှခြင်းသည် ဆက်ဆံရေးများနှင့် မှီခိုမှုများ၏ ရှုပ်ထွေးလှသော ပင့်ကူ အိမ်သဖွယ်ဖြစ်စေခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ရင်းမြစ်များရတ်တရက်ကြီးရလာခြင်းကလည်း ဗမာ့နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများ မှိုပေါက် သလိုပေါက်လာစေခဲ့သည်။ ယင်းတို့သော အကြောင်းများကြောင့် နောက်ဆုံးတွင် မိမိတို့သည် ပိုမိုလုပ်ဆောင်ရန်နှင့် ပိုမို ပွင့်လင်းရန်လုပ်ဆောင်လာနိုင်ကြသည်ဟု တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများကခံစားကြပြီး အထူးသဖြင့် ၂၀၁၅ တွင်ကျင်းပမည့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအတွက် အားလုံးကပြင်ဆင်လာကြခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အစစ်အမှန်အားထုတ်မှုများ ရှိလင့်ကစား အချို့သော အဖွဲ့အစည်းများက အသုံးဝင်မည့်ပရိုဂရမ်များအမှန်တကယ်မရှိသော်ဘဲ အချို့ရန်ပုံငွေများကို ကဲ့ယူရန် အမြန် ထောင်ထားကြပုံလည်းရှိနေသည်။

အနည်းငယ်သာပြန်လာကြသော ပြည်ပြေးများသည် တိုင်းပြည်တွင် အဓိကနိုင်ငံရေး အက်တာများဖြစ် ကြသည့် အစိုးရ နှင့်လွှတ်တော်များ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ လှုပ်ရှားမှုနှင့်ဆက်စပ်သည့် အုပ်စုများ၏ ခေါင်းဆောင်များ၏ စွမ်း ဆောင်ရည်တည်ဆောက်ရေးအပေါ်သာ ယခုအချိန်အထိ အာရုံစိုက်နေကြသည်။ ရလဒ်အားဖြင့် နာမည်ကျော်အတိုက်အခံများသည် သမ္မတ၏ အကြံပေးအဖွဲ့၊ MDRI ပညာရှင်အဖွဲ့တွင်ပါဝင်ခြင်းပြုသလို လောလောဆယ်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များနှင့်မွတ် စလင်ဘာသာဝင်များကြား အုပ်စုလိုက်အကြမ်းဖက်မှု သို့မဟုတ် လက်ပံတောင်းကြေးနီစီမံကိန်း၌ ဆန္ဒပြသူများအပေါ် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များ၏ပြုမူခဲ့ပုံတို့ကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် အထူးကော်မရှင်များတွင်လည်းပါဝင်လာကြသည်။ သို့သော် တတ်သိပညာများလွှဲပြောင်းပေးပို့မှုသည် တစ်ဖက်သတ်ဖြစ်စဉ်အဖြစ်သာမြင်တွေ့နေရသည်။ ယခုဆွေးနွေးမှုတွင် မပါရှိ သေးသည့် နယ်ပယ်မှာ ပြည်ပမှပြန်လာကြသူများသည် နိုင်ငံတွင်းရှိပြည်သူများထံမှ သင်ယူနိုင်သလောဆိုသည်ပင် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးပြည်ပြေးများအပါအဝင် ပြည်ပရောက်နေသူအားလုံးအတွက် အသုံးပြုနိုင်မည့် စနစ်ကျပြီးပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသော နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာမူဝါဒမရှိခြင်းသည် ဖြေရှင်းရမည့် သော့ချက်ကျသောကိစ္စရပ်တစ်အဖြစ်ရှိနေသေးသည်။ သမ္မတဦးသိန်းစိန် ၏ နှုတ်အားဖြင့်ဖိတ်ကြားမှုကို ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာသေချာမှုတစ်ခုအဖြစ်အနက်မကောက်နိုင်သေးသည့်အတွက် ပြန်လာလို သည့် ပြည်ပြေးအများစုမှာ တွန့်ဆုတ်နေကြသည်။ ပြည်ပရောက်မိမိနိုင်ငံသားများ၏ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ပညာရပ်နယ်ပယ်ကျွမ်းကျင်မှုများမှ တိုင်းပြည်အတွက် အပြည့်အဝကျိုးဖြစ်စေရန် ပြည်ပြေးတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများအား လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပြုခြင်းနှင့်အတူ မိမိ၏နိုင်ငံရေးဆန္ဒကို အစိုးရကထုတ်ဖော်ပြသရန်လိုအပ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အသွင်ကူးပြောင်းရေး တရားမျှတမှု-အခြားနည်းလမ်းတစ်ရပ်ကို သုံးစွဲခြင်း

Transitional Justice in Myanmar: Assessing the Alternatives

Mung Don
University of Hong Kong
mangoesdam@gmail.com

အာဏာပိုင်ဂါဒ(သို့မဟုတ်)စစ်အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုမှ ဒီမိုကရေစီအစိုးရသို့ နိုင်ငံရေးအသွင်ကူးပြောင်းပြီးနောက် ဖိနှိပ်သော ယခင်အစိုးရ ဟောင်း၏လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုအဂတိကို ဖြေရှင်းရန် အသွင်ကူးပြောင်းရေး တရားမျှတမှုဖော်ဆောင်လေ့ရှိ ကြသည်။ နောက်ကြောင်းပြန်တရားစီရင်ရေး၊ ပြုခဲ့သမျှအတွက် အစားပြန်ပေးခြင်း၊ အမှန်တရားကော်မရှင်၊ အထိမ်းအမှတ်များ ဖော်ဆောင်ခြင်း၊ လူမျိုးအသားအရောင်မတူညီသူများအဖိအနှိပ်ခံရခြင်းကို ကျော်လွှားရေးကျင့်စဉ်၊အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ပြုပြောင်းလဲရေး (စိစစ်ရေးဖြစ်စဉ်နှင့် အခြားလုပ်ဆောင်မှုများကဲ့သို့ များစွာသော ဆောင်ရွက်မှုများကို တရားမျှတမှု၊ တာဝန်ခံမှု၊ အမျိုးသား ပြန်လည်သွေးစည်းညီညွတ်မှု၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်မှုရရှိအောင်ပြုလုပ်ကြခြင်းဖြစ်သည်) အသွင်ကူးပြောင်းရေး ကာလတရားမျှတမှုကို များစွာသော လူ့အခွင့်အရေးတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ ပြည်တွင်းနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုအဂတိကို ခံစားခဲ့ရသူများအားလုံးက ဖော်ဆောင်ကြခြင်းဖြစ် သည်။ ပြီးခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်နှစ်ခုက လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ဖြေရှင်းရန် အမျိုးမျိုးသော နည်းလမ်းများတွင် မြန်မာ နိုင်ငံ၏ မြောက်မြားစွာသောအသွင်ကူးပြောင်းကာလ၊ တရားမျှတမှုဆိုင်ရာ စာပေများဖြင့် ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

ဟားဗက်ဥပဒေကျောင်းမှ နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးကုစားရေးအဖွဲ့က မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းတွင် များစွာသောအစိုးရမဟုတ် သည့်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များနှင့် တပ်မတော်တို့ကြား ဖြစ်ပွားခဲ့သည့်လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ၏ လူ့အခွင့်ချိုးဖောက်မှုများကို လေ့လာခဲ့ကြသည်။ လေ့လာမှုအရ ယင်းတို့သည်စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူသားအပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများနှင့် အခြား လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုအဂတိတို့ဖြစ်ကြသည်ဟု ကောက်ချက်ချထားသည်။ နိုင်ငံရေးအသွင်ကူးပြောင်းမှုကာလတွင် အတိတ်ကာလက ဆိုးရွားဆုံး ချိုးဖောက်မှုများ၏တာဝန်ခံမှု၊ တရားမျှတမှုနှင့် အမှန်တရားတို့ကို ရှာဖွေရန်အသွင်ကူးပြောင်းရေး ကာလ တရားမျှတမှုလုပ်ငန်းများကို မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးအထူးကိုယ်စားလှယ် Tomas Ojea Quintana က ကုလသမဂ္ဂလူ့အခွင့်အရေးကောင်စီသို့ မကြာသေးမီက အကြံပြုခဲ့သည်။ သူ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အရ အတိတ်ကာလ လူ့အခွင့်အရေး နစ်နာချက်များကို ဖြေရှင်းမည့် ဥပဒေတစ်ရပ်ပြုကြရန်လက်ရှိ လွှတ်တော်အမတ်များကို သူက တွန်းအားပေးခဲ့သည်။ အသွင် ကူးပြောင်းရေးကာလတရားမျှတမှု၊ အမျိုးသားရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို Iam Holliday က Burma Redux စာအုပ်တွင် အကျဉ်းမျှ ဆွေးနွေးခဲ့သည့် ၂၀၁၂ခုနှစ်မြန်မာကွန်းဖရန့်တွင် သူ၏တင်ပြဆွေးနွေးမှု၌ အတိတ်ကာလချိုးဖောက်မှုများကို ဖြေရှင်းရာတွင် အသုံးပြုရမည့် ဒေသဆိုင်ရာ (သို့)နိုင်ငံတော်အဆင့်ချည်းကပ်နည်းများကို အကြံပြုခဲ့သည်။

၂၀၁၀ရွေးကောက်ပွဲကာလ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ စုံစမ်းရေးကော်မရှင်တစ်ရပ် ထူထောင်ရေးကို ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပရှိလူ့အခွင့်အရေးတက်ကြွလှုပ်ရှားသူ များနှင့် အဖွဲ့အစည်းများက နှစ်ပေါင်းများစွာ

လှုပ်ရှားမှုများပြုလုပ်ပြီးတောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ အရပ်သားအစိုးရဟု ခေါ်ဆိုရမည့်ရွေး ကောက်အစိုးရသစ်နှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက ထိတွေ့ဆက်ဆံရေး မူဝါဒကို စတင်ကျင့်သုံးကတည်းက အသွင်ကူးပြောင်း ရေးကာလ တရားမျှတမှုအတွက် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်း၏ ထောက်ခံမှုနှင့် ဖိအားများ သိသိသာသာလျော့ကျခဲ့သည်။ အမေရိကန်နှင့် အချို့သောဥရောပနိုင်ငံများသည် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေးထိတွေ့မှုကို ကျော်လွန်ကာ စစ်ရေးဆက်ဆံမှုနှင့်စီးပွားရေး လုပ်ငန်း ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများအထိ ရောက်ခဲ့ကြသည်။ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုအပေါ်အား ကျူးလွန်ခဲ့ကြသူများကို အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုတရားရုံးနှင့် အခြားနိုင်ငံတကာ ယာယီရာဇဝတ်မှုအခွန်ရုံးများသို့ ပို့ဆောင်ရေးဖြစ်နိုင်ဖွယ်မှာ လတ်တလော နိုင်ငံရေးအခင်းအကျင်းအရ အလွန်နိမ့်နေသည်။ စစ်ရေးအရ ကျူးလွန်ခဲ့သူများကို အပြစ်ပေးခြင်းကြောင့် စစ်တပ်က အများစု လွှမ်းမိုးထားသည့် အစိုးရက ဖော်ဆောင်နေသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်များအပေါ် အနုတ်လက္ခဏာဆောင်သော သက်ရောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်မည်ကို အချို့သော ဒီမိုကရက်တစ် အတိုက်အခံပါတီများက ပူပန်ကြသည်။

ကိုယ်စားလှယ်ပေါင်း ရာခိုင်နှုန်း(၈၀)ကျော်ရှိသည့် ပြည်ခိုင်ဖြိုးနှင့် စစ်တပ်ကိုယ်စားလှယ်များကမူ အတိတ်ကာလ လူ့အခွင့် အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ဖြေရှင်းရန်(သို့)လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်များကို ဖြေရှင်းရန်(သို့)လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်နှစ်ခုတွင် စစ်အစိုးရက ပြုလုပ်ခဲ့သမျှအားလုံးကို လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပြုထားသည့် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ၏အပိုဒ်၄၄၅ ကိုပြင်ဆင်ရန်ဥပဒေ တစ်ခုခုကို ပြဋ္ဌာန်းကြလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝါအရှိဆုံးနှင့် လွှမ်းမိုးမှုအရှိဆုံး အင်စတီကျူးရှင်းဖြစ်သည့် စစ်တပ်သည် ထိပ်ပိုင်းစစ်တပ်ခေါင်းဆောင်များကို အပြစ်ပေးသည့် လုပ်ဆောင်မှုကို ကာကွယ်သွားလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားအသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု အပြည့်အဝဖော်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းတစ်ရပ်ရပ်သည် ဖြစ်လာနိုင်ဖွယ်ရာ မမြင်ပေ။

အခြားသောနည်းလမ်းဖြင့် ကိုင်တွယ်ခြင်း

နောက်ကြောင်းပြန် တရားစီရင်ရေးအတွက် လှုံ့ဆော်မှုသည် အတိတ်ကာလ၏ အမှတ်တရများတဖြည်းဖြည်းလွင့်ပြယ်ခြင်းနှင့် အတူ နိမ့်ကျလာသည်ဟု Jon Elster ကယူဆခဲ့သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးနောက် ဂျာမနီ၏တရားခွင်များအပေါ် သူ၏သုတေသနတွင် တရားစွဲဆိုခြင်းများ၊ ပြီးခဲ့သည့်နှစ်တွင် ရပ်သိမ်းခဲ့သည်ဟု ရေးသားခဲ့သည်။ ပဋိပက္ခ(ချိုးဖောက်ခြင်းနှင့် အသွင်ကူး ပြောင်းမှုဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုလုပ်ငန်းကြားကွာဟချက်သည် မည်သည့်လုပ်ငန်းကို ဖော်ဆောင်ရမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ် သည်) နိုင်ငံတကာနှင့် နိုင်ငံအတွင်းရှိ သက်ဆိုင်သူများနှင့် နိုင်ငံရေးဆန္ဒမရှိမှုကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏နိုင်ငံရေးအသွင်ကူးပြောင်းမှု ကာလဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုကို မည်သည့်အချိန်တွင် စတင်မည်နည်းဟု မေးခွန်းထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ လက်တလောအချိန်တွင် နိုင်ငံတကာနှင့် နိုင်ငံဆိုင်ရာ အသွင်ကူးပြောင်းမှုကာလ တရားမျှတမှုသည် များစွာသော စိန်ခေါ်မှုများကြောင့် အကန့်အသတ် ဖြစ်နေချိန်တွင် ဒေသဆိုင်ရာ (သို့)နိုင်ငံဆိုင်ရာအဆင့်တွင်အတိတ်ကာလ၏ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုလုပ်ငန်းများကို ဖြေရှင်း ရေးလုပ်ငန်းများမှာ အလားအလာကောင်းမွန်ရနေသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အခန်း၄၄၅တွင်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်သည် ၂၀၁၀နောက်ပိုင်းစစ်တပ်ကျူးလွန်သည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု ပြစ်ဒဏ်များကို အကာအကွယ် မပေး ခြင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများချိုးဖောက်မှုတစ်ခုခုမှ လူ့အခွင့်အရေးကို အာမခံပေးထားပြီး ချိုးဖောက်သူများကို ပြည်တွင်း တရားစီရင်မှုအောက်တွင် တရားစွဲဆိုနိုင်သည်။ နိုင်ငံ၏ အမြင့်ဆုံးဖြစ်ပြီးစစ်ရေးဆိုင်ရာ တရားစီရင်မှုများမရှိသည့် တရားရုံးချုပ်ကဲ့သို့သော စိန်ခေါ်မှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ခြင်းမရှိလျှင် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်သည် စစ်ခုံရုံးနောက်ဆုံးတရား ရေးဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိ ပြည်တွင်းတရားရေးစနစ်တွင် အတိတ်ကာလ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို တရားစွဲခွင့်မှ စစ်တပ်အဖွဲ့အစည်းများအား ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးထားသည်။

ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတို့တွင် မကြာသေးမီက ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများသည် မြန်မာနိုင်ငံသားများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက ပေးထားသော အခွင့်အရေးနှင့် တည်ဆဲပြည်တွင်းဥပဒေများကို ချိုးဖောက် ခြင်းများဖြစ်ကြသည်။ ယင်းသို့သော ချိုးဖောက်မှုများကို တရားစွဲဆိုခြင်းသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင်ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုထား သောအပိုဒ်နှင့် အရပ်ဘက်တရားရုံး(သို့)စစ်ဘက်တရားရုံးက ဂင်ရောက်စွက်ဖက်ခွင့် ပြုရမည်မဟုတ်၊ယင်းတရားစွဲဆိုခြင်းသည် ကင်းလွတ်ခွင့်နှင့်ပျော့ပိုက်နေသော စစ်တပ်အား တိုက်ခိုက်ရာတွင် သက်ရောက်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ရည်မှန်းချက်ကြီး သောတရားရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းသည် ခံစားရသူများအပေါ် အနုတ်လက္ခဏာဆောင်သောအကျိုးဆက်များရှောင်ရှားနိုင်ရန် ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်ဖြစ်သော မဟာဗျူဟာတစ်ရပ်လိုအပ်သည်။ ယင်းသို့သော တရားစွဲဆိုမှုကို ကချင်ပြည်နယ်တွင် စစ်ထောက်လှမ်းရေးက လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခတွင် ဥပဒေမဲ့ ထိန်းသိမ်းခံရသည့်သူများအတွက် ဆောင်ရွက်ပြီးဖြစ်သည်။ ထိန်းသိမ်းခံရသူများသည် အမည်မသိထိန်းသိမ်းရေးစင်တာများ၌ နှိမ့်စက်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခဲ့ပြီး ယင်းတို့အားမြို့နယ်နှင့်ခရိုင် တရားရုံးများသို့ ခေါ်ဆောင်ခဲ့ရသည်။ ကင်းလွတ်ခွင့်သည် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် ဒီမိုကရက်တစ်လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် ပြင်းထန်သော ခြိမ်းခြောက်မှုများဖြစ်ပေါ်စေပြီး နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုလုပ်ငန်းစဉ်များကို အနှောက်အယှက်ဖြစ်စေသည်။ တရားစီရင်ရေး ယန္တရားများကိုလည်းစစ်တပ်နှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင်များက ကောင်းကောင်းကြီးလွှမ်းမိုးထားဆဲ ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း တရားရေးစနစ်၏ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လိုအပ်ချက်နှင့် အထိန်းနှင့်အဓိ ကန္တယားကို လိုအပ်ချက်ကို အဆိုပါက တရားစွဲဆိုမှုက ဖော်ထုတ်ပြခဲ့သည်။ မကြာသေးမီက ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် လူ့အခွင့် အရေးချိုးဖောက်ခံရမှုများကို ဦးတည် ခြင်း၏နောက်ထပ်အားသာချက်မှာ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုအများစုကို ကောင်းမွန်စွာ ရေးသားထုတ်ဝေ မှတ်တမ်းတင်ပြီး ရုပ်သံသို့မဟုတ် အသံသွင်းထားကြခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းသည် ပဋိပက္ခ၏အစအလိုက်အပြုံလိုက်သတ် ဖြတ်မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြည့်စုံစွာသိရှိခဲ့ကြသည်။ အချို့သော ချိုးဖောက်ခံရသူများ၊ ၎င်းတို့၏ဆွေမျိုးများနှင့် မိသားစုဝင်များ၊ သက်သေများနှင့် ကျူးလွန်ကြသူများမှာ အသက်ရှင်လျက်ရှိနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ သက်သေအထောက်အထားများကို အလွယ် တကူပင် ရှာဖွေနိုင်သည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ကင်းလွတ်ခွင့်သည်အစိုးရသစ်မတက်မီနှင့် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအာဏာမသက်ရောက်မီကျူးလွန်ခဲ့သော ချိုးဖောက်မှုများဖြစ်သောကြောင့် ကရင်ပြည်နယ်၊ ရှမ်း ပြည်နယ်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အရှေ့ပိုင်းဒေသတို့တွင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအထိ အကျုံးဝင်သည်။ ကချင်ပြည်နယ်၏ ပြည်နယ်ဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်မှုများမှာ အသွင်းကူးပြောင်းရေးကာလဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုအတွက် အလွန်တရာတစ်ခုတည်း ဖြစ်သည်။ အချိန်ကိုက်လည်းဖြစ်သည်။

အစိုးရက ဖော်ဆောင်နေသော လက်ရှိပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု၊ နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း၊ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု အကျိုးစီး ပွားနှင့် နိုင်ငံရေး အာရုံစိုက်မှုတို့သည် သေးငယ်ပြီးဒေသဆိုင်ရာအရ အချိန်ကိုက်ဖြစ်သည့် အသွင်းကူးပြောင်း မှုကာလဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုစတင် ကိုင်တွယ်ရန်အတွက် အဆင်ပြေသည့်အခင်းအကျင်းဖြစ်ပုံရသည်။ အခြား သောနည်းလမ်း၏နယ်ပယ်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်တို့သည် အကန့်အသတ်ရှိသော်လည်း အသွင်ကူးပြောင်းမှုကာလ ဆိုင်ရာ နိုင်ငံလုံးအဆင့်ဖော်ဆောင်မှုအတွက် နမူနာပုံစံတစ်ခုဖြစ်ကာ ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ စက်ဝိုင်းကို အဆုံးသတ် ရန်လိုအပ်ခြင်းလည်းဖြစ်ကြောင်းဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ယခင်ဖြစ်ရပ်များကိုအခြေခံ ပြီး အခြားသောနည်းလမ်းမှ လုပ်ဆောင်မှုသည် နိုင်ငံတကာရာဇဝတ်ဆိုင်ရာယာယီခုံရုံးများ၊ ပေါင်းစပ်တရားရုံးများက ဆောင်ရွက် ခဲ့သည့် နောက်ကြောင်းပြန် တရားစီရင်မှုကဲ့သို့သောအဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု(သို့)နိုင်ငံရေးအသွင်ကူး ပြောင်းမှု အပေါ်သက်ရောက်မှုရှိကောင်းမှ ရှိနိုင်မည်ဖြစ်သလို(သို့မဟုတ်)သိသာသောအကျိုးဆက်ရှိကောင်းမှ ရှိနိုင်မည်။ သို့သော်လည်းယင်းသို့သော်ဆောင်ရွက်မှုတစ်ခုသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော နိုင်ငံလုံးအဆင့်အသွင်ကူး

ပြောင်းရေးကာလဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု ဆီသို့ ဦးတည်နေသည်။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများ အား ကနဦးဆော်ဩစည်းရုံးရမည့်လုပ်ငန်းမှာ ချိုးဖောက်မှု များနှင့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများကို ခံစားခဲ့ရသူများ၏ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် အစားလျော်ပေးခြင်းအတွက်ဖြစ်သည်။

ယဉ်ကျေးမှုလူ့မလိုင်များ - အသွင်ကူးပြောင်းရေးတွင်ဟစ်ဟော့ဂီတ၏နေရာ

Cultural Elite: Situating Hip Hop in the Transition

Jacqueline Menager
Australian National University
Jacqueline.menager@anu.edu.au

၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီကတည်းက "အခုမှ ဘာကြောင့်ဖြစ်ရတာလဲ" ဆိုသည့် မေးခွန်းက ရှိပြီးဖြစ်သည်။ ယင်းအသွင်ကူးပြောင်းမှု၏ မျက်နှာစာများစွာကို လွန်ခဲ့သည့်နှစ်ရက်အတွင်း ကျွန်တို့ကြားခဲ့ရပြီးဖြစ်ကာ ကျွန်မက နောက်တစ်ခုကို ထပ်ဖြည့်လိုပါသည်။ ယင်းကား မျိုးဆက်အပြောင်းအလဲပင်ဖြစ်သည်။ လူငယ်များသည် အခြေခံလူနေမှုအဆင့်အတန်းသာရှိသည့် တိုင်းပြည်တစ်ခုတွင် ရှင်သန်ကြီးပြင်းခဲ့ရပြီး တက္ကသိုလ်ပညာသင်ကြားရန်နှင့် အားလပ်ရက်ခရီးထွက်တတ်ကြသည့် နိုင်ငံများမှ လူငယ်များထက် အခွင့်အလမ်းများနည်းပါးခဲ့ကြသည်။ လက်ရှိ အပြောင်းအလဲတွင်လူငယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍကိုချန်လုပ်ထားရန်မဖြစ်နိုင်ပေ။ သူတို့သည်အပြောင်းအလဲအတွက်အင်အားဖြစ်သလိုအနာဂတ်၏ ခေါင်းဆောင်များလည်း ဖြစ်ကြသည်။ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေး အသွင်ကူးပြောင်းမှုသာမက လူမှုရေးအပြောင်းအလဲကိုလည်း ထည့်သွင်းတွက်ချက်ရမည်ဖြစ်သည်။ လူငယ်များသည် မိမိတို့တိုင်းပြည်ထံမှ ပိုမိုပြီး မျှော်လင့်လာခဲ့ကြပြီဖြစ်သည်။

လူ့မလိုင်ဆိုသော အယူအဆသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ လေ့လာမှုအတွက် ဆက်စပ်နေသော အကြောင်းအရာဖြစ်ပြီး အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်သည့် အရာလည်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံရေးအထက်တန်းလွှာများနှင့် စီးပွားရေးအသွင်ကူးပြောင်းမှုဆိုင်ရာ သဘောတရားများကို ကျွန်မ တို့ဆွေးနွေးကြစဉ် အဆိုပါအက်တာများနှင့် သူတို့၏လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော လူအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်နှင့်ချိတ်ဆက်မှုရှိ မလွဲမသွေရှိနေသည်ဟုကျွန်မထင်မြင်သည်။ ဟစ်ဟော့ဂီတသမားများ၏လွှမ်းမိုးမှုကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုအပ်ပြီး စစ်အုပ်ချုပ်မှုရှိခဲ့သည့်တိုင်းပြည် အဖြစ်မှ ပြင်ပကမ္ဘာကို ကြည့်တတ်သည့် အရောင်အသွေးစုံလူများအဖြစ် လက်ရှိအပြောင်းအလဲတွင် ယင်းတို့သည် အထောက်အပံ့နှင့် မောင်းနှင်အားများဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

ဟစ်ဟော့သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူကြိုက်အများဆုံးဂီတအဖြစ် အလျင်အမြန်ဖြစ်ထွန်းလာနေသည်။ မဝေးလှသောအတိတ်ကာလ တွင် ရော့ခ်ဂီတတီးဝိုင်းများ အထူးသဖြင့် Iron Cross နှင့် Rဇာနည်တို့က အထင်အရှားလွှမ်းမိုးထားသည့်တိုင်အနာဂတ်တွင်ဟစ်ဟော့ခေတ်စားမည့်လမ်းစများ ယခင်ကပင်ရှိခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပေါ်ပြူလာဂီတနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အဂန်းအပိုင်းသည် အပြောင်းအလဲ၏ အရေးပါသော မောင်းနှင်အားနှင့် လုပ်ဆောင်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဂီတသည် လူမှုရေး ဆိုင်ရာ အရှိတရားနှင့် တန်ဖိုးများကိုထုတ်ဖော်ပြသရန်အတွက် စံပြကြားခံတစ်ခုဖြစ်သည်သာမက ပိုနေမြဲကျားနေမြဲအနေ အထားကို စိန်ခေါ်မည့် အလားအလာလည်းရှိသည်။ ယခုစာတမ်းတွင် နိုင်ငံရေးဂီတများအကြောင်းကိုသာ ပြောဆိုသွား မည်မဟုတ်ဘဲ လူအများပေါ် အဓိကအားဖြင့် ယနေ့ခေတ်လူငယ်များအပေါ် ဖိနှိပ်နေပြီး ခေတ်မမီတော့သည့် တစ်စုံတစ် ရာသော ကိုယ်ကျင့်သီလများနှင့် လူမှုရေးအလေ့အထများကို စိန်ခေါ်သည့်ဂီတများကို ပိုမိုအရေးတယူထည့်သွင်းဆွေးနွေးသွားမည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိဟစ်ဟော့မြင်ကွင်းကိုအကဲဖြတ်ချိန်တွင် ဂီတသမားအမျိုးအစားသုံးမျိုး သိသိသာသာကွဲပြားနေသည်ကိုတွေ့ရှိရမည်ဖြစ်သည်။ပထမအမျိုးအစားမှာချမ်းသာသောမိဘများမှဆင်းသက်လာပြီးကျော်ကြားလိုသည့် လူငယ်များဖြစ်ကြသည်။ပါရမီရှိသောဂီတပညာရှင်များရေးသားထုတ်လုပ်ပေးသည့်အချောသတ်သီချင်းများဖြင့်သူတို့၏ မရေရာသောဂီတပါရမီကို သူတို့မိသားစုငွေများဖြင့် စမ်းသပ်ကြပြီး ငွေကုန်ကြေးကျကြီးမားမားကျခံရိုက်ကူးထားသော ဓာတ်ပုံများဖြင့် ဗုန်းပေါလအောကြော်ငြာပြီး အချက်အခြာနေရာများတွင် ဖျော်ဖြေပွဲများပြုလုပ်ရန် ငွေကိုသုံးစွဲကြသည်။ ဒုတိယအမျိုးအစားမှာ ပါရမီရှိသော အနုပညာရှင်များဖြစ်သော်လည်း ငွေကြေးမကြွယ်ဝသူများဖြစ်ကြသည်။ သူတို့၏

သီးချင်းများကို ရင်ဂယ်ပိုက်ပြီး ဆင်ဆာအဖွဲ့များနှင့်ညှိနှိုင်းမှုများပြုလုပ်ကာ စပွန်ဆာရရန်နှင့် ချမ်းသာသော အနုပညာရှင်များ၏ သီချင်းများနှင့် သူတို့၏ ဂီတဖျော်ဖြေပွဲများတွင် အလိုက်သီချင်းဆိုရန်အတွက် အချိတ်အဆက်ရရန် ပြိုင်ဆိုင်ကြရသည်။ နောက်ဆုံးဖြစ်သည့် တတိယအမျိုးအစားမှာ "Underground" အမျိုးအစားဖြစ်ကြသည်။ ယခုစာတမ်းတွင် နောက်ဆုံးအုပ်စုကို ဦးတည်သွားမည်ဖြစ်သည်။

Underground ၏ သဘောတရားကို ယခုဖွင့်ထုတ်ပြသရန် လိုအပ်လာပြီဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် Underground အနုပညာရှင်များသည် မည်သည့်အခါကမှ အယ်လ်ဘမ်ထွက်ခဲ့ကြခြင်းမရှိသောကြောင့် သူတို့သည် စာပေစိစစ်ရေးနှင့် မှတ်ပုံ တင်ရေးဦးစီးဌာနသို့ ခွင့်ပြုချက်လျှောက်ခဲ့ကြရခြင်းမရှိပေ။ ထိုအစား သူတို့၏ ဂီတများကို ဖြန့်ဝေရန် အင်တာနက်ကိုသာ အားကိုးခဲ့ကြပြီး YouTube၊ Facebook နှင့် ဖိုင်များမျှဝေနိုင်သည့် အခြားဝက်ဆိုင်များသို့ သူတို့၏ဂီတများကို ဖြန့်ဝေခဲ့ကြ သည်။ ထို့ပြင်သူတို့၏ တိုက်ရိုက်ဖျော်ဖြေပွဲများကလည်း သူတို့ပရိတ်သတ်တိုးပွားစေမည့် အလွန်အရေးပါသော နေရာ တစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန်ရှိ Underground အနုပညာရှင်များ စိစစ်ရေးသို့ မလျှောက်ကြသည့် အကြောင်းအရင်းများစွာရှိသည်။ ပထမဆုံး အကြောင်းအရင်းမှာ ၂၀၁၂ အထိ ပိုစတာများ၊ ကြော်ငြာများရုပ်သံနှင့် ရုပ်ရှင်ပြကွက်များတွင် ပိတ်ပင်ထားသည့် တက်တူးများ သူတို့အများစုတွင်ရှိကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယအကြောင်းအရင်းမှာ သူတို့၏ သီချင်းစာသားကြောင့်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးအရအဓိပ္ပါယ်တိုက်ရိုက်မဟုတ်သော်လည်း စိစစ်ရေးခွင့်ပြုချက်ရဖို့ထက် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ရဖွယ်ရှိသည့်အကြောင်း အရင်းမှာ အများအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ခက်ခဲလှသောဘဝများအကြောင်းကို ရေးသားထားကြခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါသီချင်းစာသားများသည် အစိုးရကို တိုက်ရိုက်ပုတ်ခတ်ထားခြင်းမဟုတ်သလို နိုင်ငံရေးကို တိုက်ရိုက်ဖွဲ့ဆိုထားခြင်း မဟုတ်သော်လည်း ဟစ်ဟော့သီချင်းများရေးကသီကုံးနေကြပုံစံများမှာ ပျားပန်းခတ်ခြင်းနှင့် လမ်းပေါ်က ဘဝများ အကြောင်းဖြစ်သည့်အတွက် စိစစ်ရေးက ခွင့်ပြုမည်မဟုတ်ဟု အနုပညာရှင်က ကြိုတင်ခန့်မှန်းပြီး မလျှောက်ကြခြင်းဖြစ် သည်။ သူတို့လျှောက်ခဲ့ပြီးသူတို့သီချင်းတွေကို ခွင့်မပြုခဲ့လျှင်သီချင်းများကို YouTube သို့မဟုတ် Facebook ပေါ်သို့တင်ခြင်းသို့ မဟုတ် ဂီတပွဲများတွင်ဖျော်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်တော့မည်မဟုတ်ပေ။ ထိုသို့ပြုလုပ်လျှင် စိစစ်ရေး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို တိုက်` ရိုက် မလေးမစားပြုရာရောက်ပြီး ပြင်းပြင်းထန်ထန်အရေးယူခံရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စိစစ်ရေး တစ်ခါမှ မတင်လျှင်အနုပညာရှင်များသည်စိစစ်ရေးမျက်လုံးအောက်မှ ရှိုးရိုးရှင်းရှင်းပင်လွတ်ကင်းနေပြီး တင်စရာ၊ ဆိုစရာနေရာများ ပိုမို ရရှိကာ သူတို့ဂီတအတွက် မည်သည့်အခါကမှ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိဘိသကဲ့သို့ဖြစ်နေတော့သည်။ စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းသည်မှာ စိစစ်ရေးကိုရှောင်ခြင်းသည် အန္တရာယ်များသည်ပုံဖြစ်နေသော်လည်း ထိုကဲ့သို့ အာခံခြင်းကြောင့် Underground အနုပညာရှင်တစ်ဦးဦး အပြစ်ပေးခံခဲ့ရသည်ကို တစ်ခါမှ မကြားမိချေ။ တကယ်တမ်းတွင်သီချင်းတပုဒ်၌ဇာတ်လိုက်နှင့်ရန်ဖြစ်နေသူသည်ရန်ကုန်ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်ဝတ်စုံဝတ်ဆင်ထားသည်ကို ဗီဒီယိုပြကွက်တစ်ခုတွင်ပါဝင်ခဲ့သည်။ အဆိုတော်များအနေဖြင့် အဆိုပါပြကွက်သည် အန္တရာယ်အတော်ကြီးသည်ဟု ထင်မြင်သော်လည်း အာဏာပိုင်များ သတိပြုမိခဲ့ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။

၂၀၁၂ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းတွင် စိစစ်ရေးဖျက်သိမ်းသွားပြီးနောက် အဆိုပါ Underground အဆိုတော်များသည် ယခုနှစ်တွင်သူတို့၏ပထမဆုံးသောတရားဝင်အယ်လ်ဘမ်ထုတ်ဝေရန်ပြင်ဆင်လျက်ရှိသည်။ ယခုနှစ်တွင် အယ်လ်ဘမ်ထုတ်ဝေပါက စိစစ်ရေးသို့ တင်စရာမလိုတော့သော်လည်း အဆိုတော်များသည် တရားဝင်အယ်လ်ဘမ် ထွက်ရှိခြင်းအတွက် စွန့်စွန့်စားစားလုပ်ဆောင်ရခြင်းဖြစ်သည်။သူတို့အခွေတရားဝင်ထွက်ရှိခြင်းအတွက်မည်သို့ဖြစ်လာ မည်ကို အဆိုတော်များ မသိကြသေးချေ။ အထူးသဖြင့် သူတို့အခွေများတွင် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းဆိုထားသည့် သီချင်းများပါ ဝင်ပြီး ဇေလူထုအုံကြွမှု၊ နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများနှင့် ထိုင်း-မြန်မာနယ်စပ်ရှိဒုက္ခသည်များအကြောင်းကို စပ်ဆိုထား ခြင်းဖြစ်သည်။ အသစ်ပုံဖော်နေသည့် နိုင်ငံတရပ်အနေဖြင့် အငြင်းပွားဖွယ်ရာသီချင်းများထုတ်ဝေခြင်းဖြင့် လာမည့် နှစ် အနည်းငယ်အတွင်း ဂီတဆိုင်ရာလွတ်လပ်မှုကို တစ်စုံတရာအတိုင်းအတာအထိ စမ်းသပ်ခံသွားကြလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

လွတ်လပ်သော ဂီတသည် တကယ်တမ်းပင် အရေးကြီးပြီး အဆိုပါဂီတကိုယ်တိုင်ကပင်လျှင် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော အပြောင်းအလဲကိုလည်း ညွှန်းကိန်းတစ်ခုပြသနိုင်သည်။ အစဉ်အလာကျင့်ဝတ်များကို လျှော့ထားသည့် လူငယ်များအတွက် မိုဒယ်တစ်ခုကို တင်ဆက်ရင်း ယခင်က ရှေးရိုးပိုစွဲသော ယဉ်ကျေးမှုများအတွက် ဖောက်ထွက်သွားသည့်

နည်းလမ်းများကို ပေးကာ စစ်တပ်သည် လူ့မလိုင်ဂါဒနှင့် အာဏာကို အဓိကဖန်တီးသူအဖြစ် ပုံဖော်ထားကြသည်။ ယခုအခါ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာလက်နက်ပုန်းသည် ယခင်က ပါဂါရယူခဲ့သည့် လမ်းစဉ်များ၊ အစဉ်အဆက်ချမ်းသာသူများနှင့် စစ်တပ်နှင့် အချိတ် အဆက်ရှိသူများနှင့်အတူ ချိတ်ဆက်လာပြီဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိဟစ်ဟော့ဂီတရပ်ဝန်းသည် ယခင်ကတည်းက အမျိုးသားများအားကောင်းခဲ့သည်။ မိဘများ၊ ခင်ပွန်းသည်များနှင့်ချစ်သူရည်းစားများက သူတို့၏ လှုပ်ရှားမှုများကို ကန့်သတ်ချုပ်ခြယ်ထားသော၊ ပြီး ထိုသို့လုပ်လျှင် အမည်းစက်ထင်မည်ဖြစ်သောကြောင့် အမျိုးသမီးများဟစ်ဟော့ရပ်ဝန်းသို့ဝင်ရန်ခက်ခဲခဲ့သည်။အမျိုးသမီးမော်ဒယ်များ၊ အမျိုးသမီးသရုပ်ဆောင်များနှင့်အမျိုးသမီးအဆိုတော်များအပါအဝင် အမျိုးသမီးများ ယင်းလူမှုဝန်းကျင်၏ ဗမာ့စံနှင့် ဖော်သည်ဟုယူဆသည့်အဝတ်အစားများဝတ်ပြီး အဖော်အမျိုးသားမပါဘဲညဘက်အပြင်ထွက်လျှင်အပြင်ပန်းအားဖြင့် ပြည့်တန်ဆာများဟု ယူဆကြပြီး ထိုသို့ဓာတ်ပုံများ၊ ဗီဒီယိုပြကွက်များ သို့မဟုတ် ထိုအကြောင်း သတင်းများအောက်တွင်လည်း ဆိုးရွား သောမှတ်ချက်များပြုကြသည်။ ထိုအကြောင်းများကြောင့် အများစုက ယင်းအလုပ်ကို ခေါင်းထဲထည့်ခြင်း သို့မဟုတ် လုပ် ကိုင်ခြင်း မပြုကြသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ယခုအခါတွင် စတင်ပြောင်းလဲလာပြီးဖြစ်ပြီး Bobby Soxer နှင့် စန္ဒီမြင့်လွင် အပါ အဝင်အမျိုးသမီးဟစ်ဟော့အဆိုတော်အချို့မှာလူကြိုက်များလာသော အဆိုရှင်များဖြစ်လာကြသည်။

ယင်းကြောင့်မြန်မာ့ဟစ်ဟော့ယဉ်ကျေးမှု၏အရေးကြီးသောအခြားမျက်နှာစာတစ်ရပ်ဖြစ်သည့် ပုံရိပ်ဆီသို့ ဦးတည်သွားစေသည်။ နိုင်ငံတကာအားဖြင့် ပေါ်ပြူလာဂီတသည် ဂီတဖြန့်ချီရေးနှင့် ဂီတသမားများဝင်ငွေရှာရေး၏ အချိန်ကာလသစ်တစ်ခုသို့ ဝင်ရောက်လျှက်ရှိသည်။ယခင်ကမူအခွေရောင်းသည့်အပေါ် ကရသည့်အကျိုးအမြတ်ကိုသာ အားထားခဲ့ရ သော်လည်း ယခုကာလတွင်မူ သီချင်းခွေများ အင်တာနက်တွင်အခမဲ့ရယူနိုင်ပြီး ပြန့်နှံ့ခြင်းနှင့်အတူ စပွန်စာပေးမှုနှင့် ဂီတဖျော်ဖြေပွဲခရီးစဉ်များအပါအဝင်အခြားနည်းလမ်းများဖြင့်လည်းဝင်ငွေရရှိလျှက်ရှိသည်။ မြန်မာဟစ်ဟော့အဆိုတော်များ သည် စပွန်ဆာများ၊ အဝတ်အထည်များနှင့် လူ့အသုံးအဆောင်များအတွက် အရောင်းမြှင့်တင်ခြင်းများ၊ နိုင်ငံတော်ဂါဒဖြန့် ချီရေးပစ္စည်းများနှင့်ရုပ်ရှင်သီချင်းများကိုသာ အားထားခဲ့ရသည်။ ယင်းတို့တွင်ပုဂ္ဂလိက အဝတ်အထည်များ၊ နာရီများ၊ လက်ဝတ်ရတနာများ၊ မိတ်ကပ်၊ မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းမိတ်ဆက်ခြင်းနှင့် လက်လီအရောင်းဆိုင်များအတွက် အရောင်းမြှင့်တင်ရေးပစ္စည်းများပါဝင်သလို ယခုနှစ်ဒီဇင်ဘာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ကျင်းပမည့် အရှေ့တောင်အာရှအားကစားပြိုင်ပွဲအတွက် သီချင်းများရေးသားခြင်းနှင့် ရုပ်ရှင်ပြကွက်များတွင် များစွာသော အဓိကဟစ်ဟော့အဆိုရှင်များပါဝင်ခြင်းကဲ့သို့အစိုးရ၏ လှုံ့ဆော်ရေး လှုပ်ရှားမှုများတွင်လည်း ပါဝင်သည်။ ထို့ကြောင့် သီချင်းစာသား၏အရည်အသွေးထက်ဟစ်ဟော့အဆိုတော် များ၏ဂုဏ်သတင်းနှင့်ပုံရိပ်တို့သည်ပိုမိုတိုးပွားလာခြင်းသည် ပိုအရေးပါသည်။

ဟစ်ဟော့သည်ပိုပြီးလူကြိုက်များလာကာ အကျိုးအမြတ်ဖြစ်ထွန်းလာချိန်တွင် အဆိုတော်များအား ပုံမှန်စီစဉ်မှုများပိုတိုး လာသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ထုတ်လုပ်သူများ၊ စတူဒီယို ပိုင်ရှင်များ၊ စပွန်ဆာများနှင့် ပွဲစီစဉ်သူများအတွက် အောင်မြင် မည့်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဖြစ်လာနေပြီး အဆိုပါလုပ်ငန်းသည်လည်း ပုံစံတကျဖြစ်လာကာ အချို့နေရာတွင် လူပုဂ္ဂိုလ်ကို ဦးတည်သည့်ပုံစံများပေါက်လာသည်။ ရန်ကုန်တွင်လူကြိုက်အများဆုံး ဟစ်ဟော့အဆိုတော်လေးဦးမှာ စိုင်းစိုင်း၊ Snare၊ ဘန်နီဖြိုးနှင့် လွှမ်းပိုင်တို့ဖြစ်ကြသည်။ ယင်းအဆိုတော်များသည် အမြဲအတူဖျော်ဖြေလေ့ရှိကြပြီး Bo Bo Entertainment က ပွဲစီစဉ်သူအဖြစ် လုပ်လေ့ရှိသည်။ ယင်းဖျော်ဖြေပွဲများအတွက် မကြာသေးမီကပင် Coca Cola နှင့် Tiger Music တို့က စပွန်ဆာ စတင်ပေးခဲ့ကြသည်။

ဟစ်ဟော့၏ ပေါင်းစည်းအရည်အသွေးမှာ အဖွဲ့များပေါင်းဖျော်ဖြေခြင်းဖြစ်သည်။ PBD၊ Cyclone နှင့် Snare တို့အပါအဝင် ခေါင်းစဉ်တစ်ခု အောက်တွင် အဖွဲ့နှစ်ခုမှ Rapper များဖျော်ဖြေခြင်းဖြစ်ပြီး အဆိုရှင်များစုဖွဲ့ထားသည့် အသင်းအဖွဲ့များလည်းရှိကာ အထင်ရှားဆုံးအသင်းမှာ Myanmar Hip Hop Association သို့မဟုတ် MHA ဖြစ်သည်။ MHA အဖွဲ့ဝင်များ သည် စာလုံးပေါင်းအတိုကောက်ကို ဆေးမင်ကြောင်အကြီးစားကြီးများထိုးထားကြပြီး ဖျော်ဖြေပွဲများနှင့် အခွေများတွင် တစ်ခါတစ်ရံစုပေါင်းဖျော်ဖြေကြသည်။ အဖွဲ့များပေါင်းဖျော်ဖြေကြခြင်း၏ ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးမှာ

ယခုလောလောဆယ် ရန်ကုန်တွင် ပြင်းထန်နေသည့် ပြိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် ပြိုင်ဘက်ဖြစ်ခြင်းတို့ဖြစ်ကြသည်။ ယခုလုပ်ငန်းသို့ နိုင်ငံခြားအရင်းအနှီးများ ပိုမိုဝင်ရောက်လာပြီးငွေသောက်သောက်လဲရနိုင်မည်ဟုသောအမြင်ဖြင့် စပွန်ဆာများကရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများပိုမိုစတင် လာချိန်နှင့် နိုင်ငံတကာတေးသံသွင်းကုမ္ပဏီများက ဈေးကွက်တွင်းပိုမိုဝင်ရောက်လာဖွယ်ရှိချိန်တွင် အားလုံးက ထိပ်ဆုံး တွင်ရှိနေလိုကြသည်။

ယင်းပြောင်းလဲမှုအားလုံးသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိဟစ်ဟော့က ဆေးမင်ကြောင်များကို ခွဲခြားသည့်အလေ့အထ၊ ကျားမတန်းတူညီမျှမှု၊ စစ်တပ်လူ့မလိုင်ဂါဒ၊ လွတ်လပ်စွာပြောဆိုခွင့်၊ နိုင်ငံခြားပါဝင်ပက်သက်ခြင်းနှင့် သဘောတရား တို့ကိုစိစစ်ကန့်သတ်ခြင်းတို့အပါအဝင်များစွာသောလူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့်စီးပွားရေးအပြောင်းအလဲကိုမောင်းနှင်နေသည်မှာ အသေ အချာပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ နိုင်ငံရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကြားအပြန်အလှန်သက်ရောက်နေခြင်းကို နောင်ထပ်လေ့လာသုံးသပ် မှုများပြုလုပ်ရန်လိုအပ်ပြီး မြန်မာအရေးလေ့လာမှုတွင် ကြီးကြီးမားမားနေရာပေးရမည်ဖြစ်သည်။

လွှတ်တော်အမတ်တစ်ဖြစ်လဲ စစ်သားများ- တပ်မတော်အတွက် ဥပဒေပြုရေးအခန်းကဏ္ဍတစ်ခုကို ရှာဖွေခြင်း

Soldiers as Lawmakers: In Search for a Legislative Role of the Tatmadaw

Renaud Egreteau
Research Assistant Professor
The University of Hong Kong
regreteau@hotmail.ocm

အာဏာရှင်လက်အောက်တွင် ပါလီမန်ကို "ရာဘာ တံဆိပ်တုံး" ဥပဒေပြုအမတ်များအဖြစ် နားလည်လေ့ရှိကြသည်။ သူတို့ သည် အာဏာရှိသော အကြီးအကဲ၏ ဆန္ဒအတိုင်းလုပ်ဆောင်ကြရသည်။ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလတွင် ပုံစံသစ်ဖြင့် ဥပဒေပြုအမတ်များ သိသိသာသာတိုးပွားလာကြသည်။ အသစ်ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော ပါလီမန်သည် အုပ်ချုပ်သူလူတန်းစားအဟောင်း၏ အကျိုးစီးပွားကို ခုခံကာကွယ်ရာတွင် အဖျက်အင်အားစုများဖြစ်နိုင်သလို ဆန့်ကျင် ဘက်အားဖြင့် ဒီမိုကရေစီဖော်ဆောင်ရေးသို့လည်း သွားနိုင်သည့်အင်အားစုများဖြစ်နိုင်သည်။ စစ်အစိုးရဆင်းပြီး တက်လာ သည့် အစိုးရ လက်ထက်တွင် စစ်တပ်သည် ယေဘုယျအားဖြင့် အဆိုပါပါလီမန်များတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအရပြဋ္ဌာန်းပြီးနေရာယူ ကြလေ့ရှိသော် လည်း ၁၉၈၆ ခုနှစ်အလွန် ဖိလစ်ပိုင်တွင်ပေါ်ထွန်းသည့် အရပ်ဘက်-စစ်ဘက်အသွင်ပြောင်းရေးတွင်မူ ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့သည် မဟုတ်ပေ။ စစ်တပ်၏ ဥပဒေပြုရေးပါဝင်မှုသည် အမျိုးသားလွှတ်တော်နှင့်/သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ် တော်များတွင် ဝေစုနေရာများထားရှိပြီး ယူလေ့ရှိကြသည်။ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်များတွင် ထိုသို့ဝေစုရယူထားခြင်းဖြင့် စစ်တပ်သည်ဥပဒေပြုရေးဖြစ်စဉ်များကိုမျက်ခြေမပျက်စောင့်ကြည့်ရန်နှင့် မိမိတို့၏ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရန်ရည်ရွယ်သည့်အပြင်နိုင်ငံတော်ဗျူရိုကရေစီ၊ အသွင်ကူးပြောင်းရေးဆိုင်ရာ အကြီးအကဲများနှင့် အခြားမူဂါဒ ချမှတ်ခြင်းအဆောက် အအုံများကိုလည်း လွမ်းမိုးမှုလမ်းကြောင်းတစ်ခုခုဖြင့် သူတို့လက်ထဲတွင်ရှိစေရန်ဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဆူဟာတို၏ New Order (၁၉၆၅-၁၉၉၈) ဖြင့် အင်ဒိုနီးရှားသည် ကာလကြာရှည် လေ့လာစရာကိစ္စတစ်ရပ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ အင်ဒိုနီးရှားစစ်တပ်သည် အမှန်ကယ်တမ်းတွင်လည်း အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဥပဒေပြုမှုတို့တွင် သူတို့၏ပါဝင်မှုကို အဖွဲ့အစည်းမူဘောင်အလေ့အထဖြစ်စေရန် စီမံခဲ့သည်။ တက်ကြွသော ဗိုလ်ချုပ်များနှင့် ဗိုလ်မှူးကြီးများသည် အင်ဒိုနီးရှား သံရုံးများ၊ ဝန်ကြီးဌာနများ နှင့် လွှတ်တော်များတွင် ကာလကြာရှည်နေရာယူခဲ့ကြသည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်အစောပိုင်းရောက် မှသာ ဂျကာတာရှိ အမျိုးသား လွှတ်တော်တွင် စစ်တပ်နေရာရယူခွင့်ကို အပြင်းအထန်ငြင်းခုံဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ်ရောက်မှသာ စစ်တပ်လွှတ်တော်ကိုယ် စားလှယ်များသည် အမျိုးသားလွှတ်တော်နှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်များမှ ထွက်ခွာသွားခဲ့ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အဆိုပါမိုဒယ်အတိုင်းလိုက်ရန် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၌ တပ်မတော်အတွက် ထူးထူးခြားခြား အခွင့်အလမ်းများပေးထားသည်။ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲပြီးနောက် မြန်မာ့တပ်မတော်သား ကိုယ်စားလှယ်များသည် အမျိုး သားလွှတ်တော်၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များတွင် ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်၏ လေးပုံတစ်ပုံရယူထားသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် ကိုယ်စားလှယ် ၁၁၀ (ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အပိုဒ် ၁၀၉-ခ)၊ အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် ကိုယ်စားလှယ် ၅၆ ဦး (အပိုဒ် ၁၄၁-ခ) ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော် ၁၄ ရပ်တွင် ၂၂၂ ဦး (အပိုဒ် ၁၆၁-ဃ) တို့ရရှိထားသည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်သည် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးသန်းရွှေက သူအနားမယူမီ ၂၀၁၁ ဇန်နဝါရီ ၂၀ ရက်နေ့တွင် နောက်ဆုံးချမှတ်သွားခဲ့သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး သန်းရွှေခန့်အပ်သွားခဲ့သော ပထမဆုံးအသုတ် တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ် ၃၈၈ ဦးတွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်၏ ဗိုလ်မှူး ကြီး ၃ ဦးနှင့် အမျိုးသားလွှတ်တော်၏ ဗိုလ်မှူးကြီး ၂သာရှိခဲ့ပြီး ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များတွင် တပ်မ တော်သားကိုယ်စားလှယ်များကို ဗိုလ်မှူးကြီး ၁ဦးစီကဦးဆောင်စေခဲ့ကာ ကရင်ပြည်နယ်တွင်သာ ဗိုလ်မှူးချုပ်တစ်ဦးကို ခန့်အပ်ထားခဲ့သည်။(နောက်ပိုင်းတွင်သူသည်

ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်လျာထားခြင်းခံရသည်)။အခြားသော တပ်မတော် သားလွှတ်တော်ကိုယ်စားအားလုံးပါ ရာထူးနိမ့်သည့် ဗိုလ်မှူး၊ ဗိုလ်ကြီးနှင့် ရေတပ်ဗိုလ်ကြီးများသာဖြစ်ကြ သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကိုပြင်မည်ဆိုလျှင် ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းကျော်သောလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက၏ ထောက်ခံ မှုကိုလို အပ်သည့်တိုင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးအလာအလာတစ်ခုခုကို စေ့စပ်ညှိနိုင်းမရနိုင်သော ဗီတိုဖြင့်ပယ် ချရန်မှာ ယင်းတို့၏ အဓိကရည်မှန်းချက်ဖြစ်သောကြောင့် စစ်တပ်ကိုယ်စားလှယ်များ လွှတ်တော်တွင်ထားရှိခြင်း ဖြစ် သည်ဟု လေ့လာသုံးသပ်သူများစွာက ယူဆသည်။

SPDC အလွန် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်နှင့် ဒေသဆိုင်ရာလွှတ်တော်များတွင် တပ်မတော်၏နေရာသည် ခိုင်မြဲနေသည်ဆို လျှင် ဒီမိုကရေစီအရေးတက်ကြွလှုပ်ရှားသူများမကြာခဏဝေဖန်သလို တပ်မတော်၏ ဥပဒေပြုရေးအာဏာသည် အကန့် အသတ်မဲ့ပြီး အထိန်းမရှိဟုဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ်များထားရှိခြင်းသည် အတိုက်အခံကိုယ်စား လှယ်များက ဦးဆောင်ပြီး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေးကြိုးပမ်းလာလျှင်ခုခံရန်၊ သမ္မတလောင်းတစ်ဦးနှင့် ဒုသမ္မတ လောင်းနှစ်ဦးအနက်တစ်နေရာ (နှစ်ဦးစလုံးသည် စစ်တပ်နောက်ခံအပြည့်ရှိရမည်) ရရှိရန်နှင့် စစ်တပ်နှင့်သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များကို ကိုင်တွယ်ရန်ဖြစ်မည်ဟု လေ့လာသူအများစုက ကနဦးထင်မြင်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် တပ်မတော်သားကိုယ် စားလှယ်များ၏ နိုင်ငံရေးအရာသိသိသာသာပါဝင်လာမှုများသည် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော် (ဒေသဆိုင်ရာလွှတ်တော်များ ထက်ပိုသည်) တွင် တစ်ဖြည်းဖြည်းတိုးလာပြီး တပ်မတော်၏ နိုင်ငံရေးအရအသံတိတ်မှုမှုလည်း အနည်းငယ်ပြောင်းလာခဲ့ သည်။ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲပြီးနောက် ပထမဆုံးအကြိမ် လွှတ်တော်တွင် အသစ်ခန့်အပ်ခံရသည့် တပ်တော်သားလွှတ် တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် လွှတ်တော်အရပ်ရပ်တွင် မထင်မရှားနေရန်ရည်ရွယ်ခဲ့သည်။ သို့သော် ဩဇာတိက္ကမကြီး မားသည့် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်တို့သည် ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲပြီးနောက် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်သို့ဝင်ရောက်လာချိန်တွင်မှ လွှတ်တော်၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို အဖတ်ဆယ်နိုင်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်ကတည်း က ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်တာဝန်ယူခဲ့သည့် သူရဦးရွှေမန်း၏နိုင်ငံရေးအာဏာ၏ခိုင်မာမှုမှာလည်း ယင်းအရေးပါ မှုကို ပိုမိုအားကောင်းစေခဲ့သည်။ အများကအဓိကထားပြောဆိုကြသည်မှာ သူသည် သမ္မတဦးသိန်းစိန်နှင့်နိုင်ငံရေး ပြိုင်ဘက်ဖြစ်နေပြီဆိုသော ကောလာဟလများပင်ဖြစ်သည်။

အထက်ပါအားလုံးတွင် တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ်များသည် ပါလီမန်အခြေအတင်ဆွေးနွေးပွဲများတွင်ပါဝင်ခြင်း၊ ဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ကြားဥပဒေများအတွက် စီစဉ် ခြင်းတို့ဖြင့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို တိုးတက်ပြသခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့အား အထူးသင်တန်းများပေးပြီး နိုင်ငံရေးသိပ္ပံဘာသာ ရပ်ကို စစ်တက္ကသိုလ် (DSA) တွင် မသင်မနေရဘာသာရပ်တစ်ခုအဖြစ် သင်ကြားပေးသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်အစောပိုင်းတွင် နေပြည်တော်နှင့် ရန်ကုန်၌ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ချိန်တွင် မိမိတို့၏ စစ်တပ်လုပ်ဖော်ကိုင် ဖက်များအထူးသဖြင့် အလတ်တန်းအရာရှိများနှင့် ရင်းနှီးသော ဒိုင်ယာလော့ကိုတည်ဆောက်ရန် မိမိတို့မည်သို့ ကြိုးပမ်းခဲ့ ရကြောင်း အချို့က ပြန်ပြောင်းပြောဆိုကြသည်။ နေပြည်တော်တွင်လွှတ်တော်များမစမီတွင် ဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်ခဲ့ရာ တွင် ကနဦးမျှော်မှန်းထားသည်ထက် များစွာခရီးပေါက်ခဲ့ပုံပေါ်သည်။ ထိုအရာများအားလုံးအပြင် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင်မှ ပထမ ဆုံးအကြိမ်လွှတ်တော်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ရသည့် အရပ်သားကိုယ်စားလှယ်များသည်လည်း ဥပဒေပြုရေးယန္တယား များနှင့် များစွာရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခြင်းမရှိကြပေ။

ထို့ပြင် ၂၀၁၂ ခုနှစ်ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် အနိုင်ရရှိပြီး သုံးပတ်အကြာတွင် ပြည်သူ့လွှတ် တော်တွင် ဗိုလ်မှူးနှင့် ဗိုလ်ကြီး၅၉ ဦးနေရာတွင် ဗိုလ်မှူးချုပ်များနှင့် ဗိုလ်မှူးကြီးများကို အစားထိုးခန့်အပ်ခြင်းသည် တပ်မတော်ထံမှ မူဝါဒအပြောင်းအလဲသက်သေတစ်ခုကို တွေ့ရှိရခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထိုမှစ၍ ရာထူးမြင့်သော တပ်မတော် ကိုယ်စားလှယ်များ ဥပဒေပြုရေးအခြေအတင်ဆွေးနွေးပွဲများတွင်

ပြည့်ပြည့်ဝဝပါဝင်လာခဲ့ကြသည်။ ယင်းမှာ တပ်မတော် (အထူးသဖြင့် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်)သည် ဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင်ကို အရေးထားမှုပိုမိုတိုး လာကြောင်း ညွှန်ပြနေခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် တပ်မတော်သည် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုနှင့် ပြည်သူ့အကျိုးစီးပွားရှေ့တန်း တင်မှုတို့၏ ပုံရိပ်ကိုမြှင့်တင်သည့်စကားများပြောလာခြင်းနှင့်အတူ တပ်မတော်ထိပ်တန်းအရာရှိတိုင်းသည်လည်း စစ်တပ်မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အင်စတီကျူးရှင်းများအပါအဝင် ရည်မှန်းစရာများထားရှိကြသည်။

ထို့ပြင် တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ်များသည် အတိုက်အခံကိုယ်စားလှယ်များတင်သွင်းလာသည့် အဆိုများ (ထိုထက်ပို သောအရာများ)ကို ဆန့် ကျင်ရာတွင် စနစ်တကျစီမံထားခြင်းမဟုတ်သော မဲပေးမှုများလည်း ပိုမိုတိုးပွားလာခဲ့သည်။ SLORC-SPDC ခေတ်အတွင်း "အမျိုးသားလုံခြုံရေး" နှင့် တပ်မတော်ထက်အောက်ပုံစံဖြင့်သာ သီးသန့်ထားသည်ဟု တစ်ချိန်ကယူဆ ထားသည့် အချို့သော ကိစ္စရပ်အချို့တွင်လည်း တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ်သည် နားထောင်လိုစိတ် ရှိကြောင်းပြသခဲ့ပြီး အချို့နေရာများတွင် အတိုက်အခံများနှင့် သဘောညီနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ တွင် တင်ပြသည့် အကျဉ်းသားများအတွက် အထွေထွေလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်တစ်ခုကို ထောက်ခံချိန်တွင် တပ်မတော်သား ကိုယ်စားလှယ်များကသဘောတူခဲ့ကြသည်။ အရပ်သားကိုယ်စားလှယ်များကိုယ်တိုင်ကလည်း အသစ်စက်စက်ဥပဒေပြု လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်နေကြသည့်အတွက် မပြည့်စုံသေးသည့်တိုင် ၂၀၀၄ နှင့် ၂၀၀၇ အတွင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေ ခံဥပဒေ မူကြမ်းရေးဆွဲခဲ့သည့် တင်းတင်းကြပ်ကြပ်ထိန်းချုပ်ထားသော အမျိုးသားညီလာခံကို ပြန်လည်ခေါ်ယူရန် လမ်းမရှိ သေးချေ။

ပါလီမန်တက်ကြွလှုပ်ရှားမှုဒါဇဖြင့် SPDC အလွန် ခိုင်မာအားကောင်းရေးအတွက် အလားအလာများမှာလည်း ပိုမိုလင်း လက်တောက်ပလာမည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ အားတက်ဖွယ်ကောင်းသည်မှာ တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ်များသည် ၂၀၁၁ ခုနှစ်ကတည်းကစတင်ခဲ့သည့် သိသာထင်ရှားသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအခြေပြုဥပဒေများဖော်ဆောင်မှုကို ဆန့် ကျင်သမှုမပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင်ဖြစ်သည်။ ဖုံးကွယ်နေသည့် ဩဇာကြီးသော သူရ ဦးရွှေမန်း၏ အလွန်အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍကိုလည်း ဖော်ထုတ်ရမည်။ နောက်ထပ် ကောင်းသောလက္ခဏာတစ်ရပ်မှာ စစ်တပ်သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကပေးထားသော လက်ဝယ်ရှိသည့် ဗီတိုမှသည် ဥပဒေပြုခြင်းနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး စီစဉ်ခြင်းတို့တွင် တက်တက်ကြွကြွပါဝင်လာခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း အသွင်ကူးပြောင်းမှုသည် အလွန်တရာကျိုး ပျက်လွယ်သည့်အနေအထားတွင်ရှိနေပြီး မျှော်လင့်ချက်များမှာလည်း အလွန်တရာ စိတ်ကူးဆန်နေသေးသည်။ တင်းမာ မှုများကမကြာမီ ဘွားကနဲပေါ်ထွက်လာကောင်း လာနိုင်သည်။SPDCခေတ်အလွန်တွင်လွှတ်တော် များတွင်း၌ယူနီဖောင်း ဝတ်များရှိနေခြင်းသည် မှုမှန်မဟုတ်ကြောင်းနှင့် ပြင်ဆင်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း အတိုက်အခံများအထူးသဖြင့်ဒေါ်အောင်ဆန်း စုကြည်က ထပ်တလဲလဲပြောကြားခဲ့သည်။ ၂၀၁၅ မတိုင်မီတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ရေး ကို သူတို့က တွန်းနေ ကြသည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်များတွင် အင်ဒိုနီးရှား၌ဖြစ်ခဲ့သလိုပင် ကိစ္စရပ်များကို မည်သို့ကိုင်တွယ်လျှင် အရပ်သားများနှင့် စိုးမိုးထားဆဲစစ်တပ်ကြား ငြိမ်းချမ်းသော ဆက်ဆံရေးတစ်ရပ် ခိုင်မာရန် (သို့မဟုတ် မခိုင်မာရန်) သက်သေပြလိမ့်မည်နည်း ဟူ၍ ဖြစ်ပြီး ယင်းကိစ္စသည် လွှတ်တော်ဥပစာကို ကျော်လွန်သည်။

အာဏာရှင်အစိုးရများ၏ ရှင်သန်ရေးမဟာဗျူဟာများ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာချက်- မြန်မာ၊ တရုတ်နှင့် မြောက်ကိုရီးယား

Authoritarian Survival Strategies in Comparative Perspective: Myanmar, China and North Korea

Wooyeal Paik
Sungkyunkwan University (Seoul, South Korea)
woopaik@skku.edu

အရှေ့အာရှ (တောင်နှင့် မြောက်) တို့ရှိ အာဏာရှင်အစိုးရသုံးခုဖြစ်သော မြန်မာ၊ တရုတ်နှင့် မြောက်ကိုရီးယားတို့သည် မကြာသေးမီနှစ်ကာလများအတွင်း အားပြင်းသည့် စိန်ခေါ်မှုများနှင့် အပြောင်းအလဲများကို တွေ့ကြုံခဲ့ရသော်လည်း သူတို့ ၏ တုံ့ပြန်ပုံများက မတူကြပေ။ မြန်မာသည် မကြာသေးမီက သိသာထင်ရှားသော နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများပြုလုပ်ပြီး ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်သို့ အသွင်ကူးပြောင်းမှုတစ်ခု ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ တရုတ်သည် အခြေခံကျသော နိုင်ငံရေးပြုပြင် ပြောင်းမှုမပြုလုပ်ဘဲ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်တစ်ခုသို့ အသွင်ကူးပြောင်းမှု ပြုလုပ်ခဲ့သည်။မြောက်ကိုရီးယားသည်နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုမလုပ်သလိုဈေးကွက်စီးပွားရေးနစ်သို့လည်းအသွင်ကူးပြောင်းမှုမလုပ်ခဲ့ပေ။ ယင်းအာဏာရှင်၏အစိုးရသုံးရပ်ကသူတို့ ရှင်သန်ရပ်တည်ရေးအတွက် မတူညီသောလမ်းကြောင်းများကိုလေ့လာလျှင် အရှေ့အာရှရှိ အာဏာရှင်အစိုးရများအကြောင်းကို ကျွန်ုပ်တို့နားလည်ရန် အထောက်အကူဖြစ်စေသည်။ ထို့ထက်ပိုပြီး ထူးထူးခြားခြား ဆိုရလျှင် အရှေ့အာရှအာဏာရှင်အစိုးရများကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်သောအခါ သူတို့၏ ဒူပေနာပေခံမှု၊ ရှင်သန်ရပ်တည်ရေး မဟာဗျူဟာများ၊ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းမှုများကို တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။

ထိုသဘောကိုအခြေခံပြီး ယခုစာတမ်းတွင်အောက်ပါမေးခွန်းများ(၁)အရှေ့အာရှရှိအာဏာရှင်အစိုးရသုံးရပ်ဖြစ်သောမြန်မာ၊တရုတ်နှင့်မြောက်ကိုရီးယားတို့သည်မည်သို့ရပ်တည်ရှင်သန်ခဲ့သနည်း၊(၂)အချို့သောအာဏာရှင်အစိုးရများကစီးပွားရေးနှင့်/သို့မဟုတ်နိုင်ငံရေးအသွင်ကူးပြောင်းမှုကိုအဘယ်ကြောင့်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးအခြားအစိုးရများကအဘယ်ကြောင့် မပြုလုပ်သနည်း၊ (၃) တစ်ဂက်တစ်ပျက်ယှဉ်ပြိုင်ရသည့် ရွေးကောက်ပွဲ၊ အာဏာရှင်အစိုးရပုံစံ၏ အခန်းကဏ္ဍက ဘာလဲနှင့် အလားတူရလဒ် (အစိုးရ ရပ်တည်ရှင်သန်မှု)နှင့်အတူ ယင်းသို့သောထူးခြားမှုများကိုပြုလုပ်ရာတွင် ဖြစ်နေကျပုံစံများကဘာလဲ၊ (၄) အဆိုပါပြည်တွင်းဖက်တာသုံးရပ်ထက်ပိုပြီး အခြားအလွန်အရေးပါသည့်ဖက်တာများကမည်သည် တို့ဖြစ်သနည်းတို့ကို မေးမြန်းထားသည်။

အဆိုပါမေးခွန်းများကို ဖြေဆိုရန် အာဏာရှင်အစိုးရသုံးရပ်၏ ဖြစ်ရပ်များကို အရည်အသွေးအခြေပြုနည်းလမ်းများနှင့် အရှေ့အာရှနှင့် အခြားဒေသများ (ျarge-N Study) တွင် ကြီးမားသော ကိန်းဂဏန်းများအတွက် အရေအတွက်ခြေပြုနည်း လမ်းများဖြင့် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာသည့်နည်းကို ယခုစာတမ်းတွင် အသုံးပြုထားသည်။ ယခုသုတေသနတွင် အဆိုပါနည်းလမ်း များကို အသုံးပြုရန် -------
ယခုစာတမ်း၏ အဓိကအဆိုများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။ အရှေ့အာရှရှိ အာဏာရှင်အစိုးရများသည် မိမိတို့၏ ရှင်သန်ရပ်တည်ရေးအတွက်အမျိုးမျိုးသော ကပြားအစိုးရပုံရပုံစံများသို့ မိမိတို့ဘာသာ အသွင်ပြောင်းလျှက်ရှိခဲ့ကြသည်။ အောက်ပါ သီအိုရီဆိုင်ရာမူဘောင်သုံးမျိုးသည် သူတို့၏ အာဏာရှင်များဒူပေနာပေခံမှုကို သုံးသပ်ရန် အထောက်အကူဖြစ် ခဲ့သည်။ ယင်းတို့မှာ (၁) အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်း (ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အင်စတီကျူးရှင်းများ)၊ (၂) အာဏာရှင် အစိုးရပုံစံ (တစ်ပါတီ၊ စစ်တပ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာနှင့် ကပြားပုံစံ) နှင့် (၃) သူတို့မွေးထုတ်ထားသည့် ဆင်တူသော ထင်ရှားသည့် ဆရာမွေး-တပည့်မွေးပုံစံများ (ထိပ်ပိုင်းတွင်လည်းဖြစ်သလို လူများစုအဆင့်တွင်လည်း ဖြစ်သည်) တို့ဖြစ်ကြ သည်။ ယင်းသီအိုရီဆိုင်ရာမူဘောင်များဖြင့် နောက်ထပ်လေ့လာမှုများတွင် စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု (သို့မဟုတ် အသွင်ကူးပြောင်းမှု)၏ အခင်းအကျင်းများကိုလည်း ထည့်သွင်းလေ့လာသွားမည်ဖြစ်သည်။

ဖြစ်ရပ် (၁)- မြန်မာနိုင်ငံရှိ တပ်မတော်အစိုးရ

အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်း (ရွေးကောက်ပွဲ ယန္တယား) အပေါ် အခြေခံထားသည့် တစ်ဂက်တစ်ပျက်ပြိုင် ဆိုင်ရသော ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်ရွေးကောက်ပွဲများတွင် သာမန်နိုင်ငံသားများ သိသာထင်ရှား သည့်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံများရရှိပြီး အတိုက်အခံပါတီနှင့် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကဲ့သို့ ဩဇာတိက္ကမကြီး မားသည့် ခေါင်းဆောင်များပါဝင်လာခြင်းကြောင့် ယှဉ်ပြိုင်မှုများ ပိုမိုမြင့်တက်လာခဲ့သည်။ အာဏာရှင်အစိုးရပုံစံသည်စစ်တပ်ပုံစံသာရှိနေသေးပြီးသမားရိုးကျအားဖြင့်တည်ငြိမ်မှုမရှိဆုံးနှင့် သက်တမ်းတိုသေးကာမြန်မာနိုင်ငံတွင်ပင်မဟုတ် ဘဲ ၁၉၆၀-၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်များရှိ ယခင်တောင်ကိုရီးယားပုံစံနှင့်ဆင်တူသည်။ ၎င်း၏ ဆရာမွေး-တပည့်မွေးပုံစံမှာကဏ္ဍနှစ်ရပ်တွင်ဖြစ်ထွန်းနေသည်။ယင်းတို့မှာစစ်တပ်(တပ်မတော်) မှ ဆင်းသက်လာသည့် ထိပ်ပိုင်းအဆင့်နှင့် အဆက်သွယ်ကောင်းရှိသည့် စွန့်ဦးလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် သာမန်ပြည်သူများကို ပထုတ်ထားသည့် အများပြည်သူအဆင့်တို့တွင်ဖြစ်သော် လည်း အချို့ကတော့ မိမိတို့၏ရပ်တည်ရှင်သန်ရေးအတွက် စစ်တပ်၏လက်ဝေခံအဖြစ် အဆက်အသွယ် ကောင်းရှာကြသည်။

ဖြစ်ရပ် ၂-တရုတ်ရှိ တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီအစိုးရ

ယင်း၏ အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်း (ရွေးကောက်ပွဲ ယန္တယား)သည် ကျေးရွာကော်မတီအထက်အဆင့်တွင် အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝသောရွေးကောက်ပွဲများမဟုတ်ဘဲ အတိုက်အခံပါတီများနှင့် ခေါင်းဆောင်များမရှိသလို ရွေးကောက်ပွဲဆိုင် ရာအတွေ့အကြုံလည်း ကောင်းစွာမရှိကြပေ။ "တရုတ်နည်းတရုတ်ဟန် ဆိုရှယ်လစ်ဒီမိုကရေစီ" ကို အစိုးရက ကြွေးကြော် သော်လည်း ဘာမှန်းရှင်းရှင်းလင်းလင်းမရှိပေ။ ယင်းအာဏာရှင်အစိုးရပုံစံကို တစ်ပါတီ (တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီ) ပုံစံ အဖြစ် အမျိုးအစားခွဲနိုင်ပြီး ထိပ်ပိုင်းတွင် (ခိုင်မာသော အဆင့်အဆင့်ဆက်ခံသည့် ယန္တယား) စုပေါင်းခေါင်းဆောင်မှုသည် တည်ငြိမ်ပြီး ပါတီဝင် ၈၂ သန်းကျော်ရှိသည်။ ယင်းတစ်ပါတီအစိုးရ၏ ဆရာမွေး-တပည့်မွေးပုံစံမှာ ထိပ်ပိုင်းအဆင့်၌ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးတို့တွင်သာဖြစ်ထွန်းနေပြီး ရွေးကောက်ပွဲများ၊ ဒေသန္တရအစိုးရများ/ကေဒါအများစုကြားနှင့် အသစ်ထွက်ပေါ်လာ သော စွန့်ဦးသမားများကြားဖြစ်ထွန်းခြင်းမရှိဘဲ လူထုအဆင့် သာမန်နိုင်ငံသားအများစုမှာ ပထုတ်ခံထားရသည်။

ဖြစ်ရပ် ၃-မြောက်ကိုရီးယားရှိ ကင်မိသားစုအစိုးရ

ယင်း၏အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာစီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်း(ရွေးကောက်ပွဲယန္တယား)သည်အတိုက်အခံပါတီနှင့် ခေါင်းဆောင်များမရှိဘဲအဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝသောရွေးကောက်ပွဲမရှိသလိုသာမန်နိုင်ငံသားတို့သည်လည်းရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံမရှိပေ။အုပ်ချုပ်သူညွန့်ပေါင်းသည်ယခုဖြစ်ရပ်သုံးခုတွင်အနည်းဆုံးဖြစ်သည်။အာဏာရှင်အစိုးရပုံစံသည် အမည်ခံ သုံးပွင့်ဆိုင် (တစ်ပါတီ၊ စစ်တပ်နှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်) ဖြစ်ပြီး ထိုသို့သောကြောင့် အာဏာအမွေဆက်ခံရာတွင် တည်ငြိမ်သည်။ ၎င်း၏ ဆရာမွေး-တပည့်မွေးပုံစံမှာ ထိပ်ပိုင်းအဆင့်တွင် ကင်မိသားစု၊ ၎င်း၏ စစ်တပ်နှင့် ပါတီခရိုနီများရှိပြီးလူထုအဆင့်တွင်ဒေသခံကေဒါများနှင့်တရားမဝင်စီးပွားရေးသမားများရှိကြသည်။ နေ့စဉ်ဘဝတွင် မသေရုံတမည်ရှင်သန်နေရသော သာမန်နိုင်ငံသားများသည် ဘယ်သူ့ကိုဆရာတင်ရမှန်းပင်သိပုံမပေါ်ပေ။

နိဂုံး

ပဏာမသုတေသနအပေါ် ခြေခံပြီး ဖြစ်ရပ်အသီးသီးရှိ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု/အသွင်ကူးပြောင်းမှုနှင့် ဆက်စပ်သော ပို၍အသေးစိတ်ကျသောယန္တယားများ စုံစမ်းဖော်ထုတ်သွားမည်ဖြစ်သည်။ သေချာသည်မှာ အစိုးရများရှင်သန်ရေးအတွက် အခြားသောဖက်တာအချို့မှာ အစိုးရ၏ဖိနှိပ်ခြင်း (နိုင်ငံရေးပွင့်လင်းမှုနှင့်အတူ အချိုးကျပြောင်းလဲ သွားမည်)၊ ခေါင်းပုံဖြတ်သည့်နိုင်ငံ Vs ဖွံ့ဖြိုးရေးနိုင်ငံ၊ နိုင်ငံတကာဖက်တာများ (နျူကလီးယားလက်နက်များ၊ တရုတ်/ အမေရိကန်)နှင့် ဂါဒရေးရာ (မဟာတရုတ်လူမျိုးကြီး၊ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု၊ ငါတို့ကီအီဆောင်ပြည်သူစသည်တို့ ပြန်လည်ခေါင်းထောင်လာခြင်း) တို့ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ အဆိုပါ အာဏာရှင်အစိုးရသုံးရပ်ကို ယခင်နှင့်

ယခုတွင်ရှိနေသည့် အခြားသော အာဏာရှင်အစိုးရများနှင့် နှိုင်းယှဉ်သွားမည်ဖြစ်သလို ခန့်မှန်းမှုအတွက် ယေဘုယျပုံစံများရရှိရန် အရှေ့အာရှ နှင့် အခြားဒေသများနှင့်လည်း နှိုင်းယှဉ်သွားမည်ဖြစ်သည်။

မြန်မာစီးပွားရေး အလားအလာ- ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ခြင်းလော၊ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ချိုးဖျက်ခြင်းလော

Myanmar's Economic Potential: Peace Making or Peace Breaking?

Joakim Kreutz
Uppsala University
Joakim.kreutz@pcr.uu.se

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် အစပြုခဲ့သော မြန်မာ့ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်များသည် ယခုအချိန်အထိ နိုင်ငံ ရေးအကြမ်းဖက်မှုတိုးပွားလာခြင်းတစ်ခုပါပါဘာခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် စီးပွားရေးအရ အရေးပါသော ဒေသများ အနီးတွင် ဖြစ်သည်။ ဆောက်လုပ်ဆဲ ဆည်များနှင့် ပိုက်လိုင်းများကို ပြည်သူများ၏ ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြမှုများ ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့်ဖြစ် ပေါ် ခဲ့ပြီး ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတို့တွင် အစိုးရနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော လက်နက် ကိုင်အဖွဲ့များကြား တိုက်ပွဲများကြောင့် သဘာဝသယံဇာတကြွယ်ဝသော ဒေသများတွင် အကျိုးဆက်များခံစားခဲ့ရ သည်။ အစိုးရမဟုတ်သော လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များကို ကိုယ်စားပြုသည်ကြေညာချက်များတွင် လတ်တလောတိုက် ခိုက်မှုများဖြစ်ပေါ်နေရခြင်းမှာ အစိုးရက သဘာဝသယံဇာတများကို သိမ်းပိုက်လိုက်သောကြောင့်ဖြစ်ရသည်ဟု ထပ်တလဲလဲကြေညာခဲ့သည်။ သို့သော် ဆင်ခြင်နည်းကျနိုင်ငံရေး ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းဆိုင်ရာ ခိုင်မာသည့်သီအိုရီ များနှင့်ရင်ဆိုင်ရသည့်အခါ ယင်းသို့သော အပြု အမူများသည် လက်ခံနိုင်စရာမရှိပေ။ အဆုံးအရှုံးကြီးစွာဖြင့်တိုက်ခိုက် နေသောနေရာများတွင်ပဋိပက္ခများ အဆုံးသတ်ခြင်းမှငြိမ်းချမ်းရေးအသီးအပွင့်များရရှိနိုင်သည့် အကောင်းဆုံးမဟုတ်ပါ လော။

အောက်တွင် ပြည်တွင်းစစ်ကာလအတွင်း ရန်လိုမှုများကြောင့် သုံးကြသော မဟာဗျူဟာ၏ သက်ဝင်နေသော သဘာဝ အပေါ် ဦးတည် ရှင်းလင်းချက်တစ်ခု အကြံပြုလိုသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်တွင်းစစ်တွင် တိုက်ခိုက်ကြသူများကို သူတို့၏ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးအပြန်အလှန်ဆက်ဆံပြုမူမှုများကသာ အဆုံးအဖြတ်ပေးခြင်းအပေါ် ပညာရှင်ဆိုင်ရာ ယေဘုယျကျ သည့် အကောက်အယူတစ်ခု ဖယ်ခွာတင်ပြသွားမည်ဖြစ်။ တိုတောင်းလှသည် ယခုသုတေသနတွင် ပဋိပက္ခအတွင်း တိုက်ခိုက် ကြသူများမျှော်လင့်ထားသည့် ဖက်တာခုကိုသာ ရှင်းလင်း စွာ ဦးတည်သွားမည်ဖြစ်ပြီး တိုက်ခိုက်ကြသူများ အရေးပါသော စီးပွားရေးရင်းမြစ်များနှင့် နီးရာ သို့မဟုတ် ဝေးရာတွင် တိုက်ပွဲဆင်နွှဲရန်ရွေးချယ်မှုအပေါ် သက်ရောက်မှု တစ်ခုကိုသာ တင်ပြမည်ဖြစ်သည်။ သီအိုရီပိုင်းဆိုင်ရာအဆိုတစ်ခုကို တင်ပြရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လေ့လာနိုင် သလောဆိုသည်ကိုသာ တင်ပြသွားမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်း (ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်) တို့တွင် အစိုးရ၏ အပြုအမူအပြောင်း အလဲအပေါ် လက်တွေ့အခြေအနေများအပေါ်တည်ဆောက်ပြသွားမည်ဖြစ်သလို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ၏ အကျိုးဆက်များကိုလည်း တင်ပြသွားမည်ဖြစ်သည်။ ပတ်သက်နေသော အကြောင်းအရာများကို ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် အဆုံး သတ်သွားမည်ဖြစ်ပြီး ထိုဆွေးနွေးမှုက တိုင်းပြည်တွင် ပြည်တွင်းစစ် အဆုံးသတ်ရေး ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာတစ်ခုရရှိဖွယ်ရှိသည်။

ပဋိပက္ခတွင် အစိုးရနှင့် သူပုန်များ၏ ရည်မှန်းချက်များ

အချို့နေရာများတွင် ပြည်တွင်းစစ်များဖြစ်ပွားနေသည့်အကြောင်းအရင်းများစွာရှိနေနိုင်ပြီး ပထမအဆင့်တွင် အစိုးရနှင့် သူပုန်များ၏ တိုက်ခိုက်ရန်ရွေးချယ်မှုများမှာ အခြားသောနိုင်ငံများနှင့် အလားတူပင်ဖြစ်သည်။ သူပုန်များ၏ ပထမဆုံး တိုက်ခိုက်မှုမှာအာဏာပိုမိုရရှိရန် ရည်ရွယ်ချက်အောင်မြင်ရေးအပေါ်ဦးတည်သည်။ ကိုလိုနီခေတ်လွန် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးနှစ်ကာလများတွင် သူပုန်အမြောက်အမြားတို့၏ လှုပ်ရှားမှုသည် ယင်းရည်ရွယ်အောင်မြင်ရန်ကြိုးပမ်းခြင်းဖြစ် သော်လည်း ABSDF အစိုးရက စောစီးစွာပင် ခုခံကာကွယ်နိုင်ခဲ့သည်။ တိုက်ပွဲကို အမြန်ဆုံးအဆုံးသတ်သွားစေရန် မျှော်မှန်းချက်ဖြင့်နှစ်ဖက်စလုံးကရသမျှလူသူလက်နက်အင်အားဖြင့်အစွမ်းကုန်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။တိုက်ပွဲအများ ဆုံးမှာမြို့ပြ များ၊ ကုန်သွယ်ရေးဆိပ်ကမ်းများနှင့် ပို့ဆောင်ရေးလမ်းကြောင်းများကဲ့သို့သော စီးပွားရေးအား

ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သင်္ကေတအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း အရေးကြီးဆုံးနေရာများတွင်ဖြစ်ပွားကြပြီး ထိုနေရာများကို သိမ်းပိုက်ခြင်းဖြင့် စစ်ပွဲအလွန်ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးအတွက် အရေးကြီးသော ရင်းမြစ်များကို ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

သို့သော်လည်း အစောပိုင်းတိုက်ပွဲများတွင် တစ်ဖက်ဖက်က တစ်ဖက်ဖက်ကို မချေမှုန်းနိုင်သောအခါ တိုက်ခိုက်သူများက သူတို့၏ မဟာဗျူဟာများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကြတော့သည်။ သူတို့သည် စစ်ပွဲတွင် အပြီးသတ်အောင်နိုင်ပြီး မိမိတို့၏ အဆုံးစွန်ပန်းတိုင်များသို့ရောက်ရှိနိုင်မည်မဟုတ် သိကြသည့်အခါ သူတို့သည် ရှင်သန်ရပ်တည်ရေးနှင့် အချိန်နှင့်မျှ စစ်အင်အားကောင်းရေးတို့ကဲ့သို့သော ဒုတိယပန်းတိုင်များအပေါ် ဦးတည်လာကြရပြန်သည်။ အဆိုပါ ပန်းတိုင်များသို့ ရောက် ရှိရန် အစိုးရဘက်ကလည်း အားကောင်းပြီး တရားဝင်ဖြစ်မှုရှိသည်ဟု ခံယူနိုင်ရန်ဖြစ်နိုင်သမျှ နယ်မြေများကို ထိန်းချုပ်ရန် ကြိုးပမ်းသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင် သူပုန်များကလည်း တပ်သားသစ်များစုဆောင်းရန်၊ စစ်ရေးလေ့ကျင့်ရန် အခြေခံစခန်း များတည်ဆောက်နိုင်ရန်၊ နိုင်ငံရေးပညာသင်ကြားရန်နှင့် နိုင်ငံမျက်နှာစာထူထောင်ရန်တို့အတွက် နယ်မြေအချို့ကို ထိန်း ချုပ်ရန်လိုအပ်သည်။ မိမိတို့၏ လက်ရှိရင်းမြစ်များကို ပိုပြီးသတိထားရန်လည်း နှစ်ဖက်စလုံးကလိုအပ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြိုင်ဆိုင်မှုသည် နယ်မြေထိန်းချုပ်ခြင်းအပေါ် ဗဟိုပြုသည့်တိုင် တိုက်ခိုက်ကြသူများက ရင်းမြစ်များကို ထိုအတွက်အသုံးပြု လိုမှုနည်းပါးပြီး စီးပွားရေးအရအရေးပါသောနေရာများအနီးတွင် တိုက်ပွဲများဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ သဘာဝသယံဇာတ များရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်းမှ ရရှိနေသော သူတို့ဝင်ငွေထိခိုက်သွားနိုင်သည့်အတွက် စီးပွားရေးအရအရေးပါသော ဒေသများအနီးတွင် တိုက်ခိုက်မှုကိုရှောင်ရှားရန်မှာ ယင်းတို့၏ ဆင်ခြင်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ စစ်ပွဲဆင်နွှဲရန်အတွက် အဆိုပါ ဒေသများမှဝင်ငွေများကို အများဆုံးရရှိနိုင်ရန် သူတို့၏ စစ်သား သို့မဟုတ် ဝင်ငွေကို မစတေးရဘဲ ကုန်သွယ်ခြင်းမှ ဝင်ငွေ ပမာဏတစ်ခုရရှိစေရန် သူတို့သည် ခိုင်မာသော အစီအစဉ်များချမှတ်ကြသည်။မြန်မာနိုင်ငံတွင်ထိုသို့သောဝင်ငွေရှာခြင်းမျိုးမှာဥပမာအားဖြင့်သစ်ခုတ်ခြင်းနှင့် သတ္တုတူးဖော်ခြင်းတို့လုပ်ကိုင်ကြသည့် ကုမ္ပဏီများကို အခွန်ကောက်ခံခြင်းတို့ဖြစ်သလို ထိုင်းနှင့် တရုတ်နယ်စပ်ဒေသများဆီသို့ ကုန်စည်များပို့ဆောင်ခြင်းမှ ဝင်ငွေရှာဖွေရာတွင်လမ်းပိတ်ဆို့ခြင်းသို့မဟုတ်အကာအကွယ်ပေးရေး သဘောတူညီချက်များဖြင့်ရှာဖွေခြင်းလည်း ပါဝင်သည်။

အကယ်၍ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းမှုများစတင်ပြီး ယင်းတို့သည် ပဋိပက္ခကိုဖြေရှင်းပေးနိုင်မည့် ယုံကြည်စိတ်ချရလောက်သော နည်း လမ်းအဖြစ် နှစ်ဖက်က ရှုမြင်ကြလျှင် သူတို့သည် ပဋိပက္ခ၏ကာလအတွင်း သူတို့၏မျှော်လင့်ချက်များကို ပြန်လည်ထည့် သွင်းစဉ်းစားကြပြီး တဆက်တည်းမှာပင် ယာယီပန်းတိုင်များမှ အဆုံးသတ်ပန်းတိုင်များဆီသို့ ရွေ့ကြတော့သည်။ သူတို့၏ အပေးအယူအနေအထားတိုးတက်ရန်ပါသလို ပဋိပက္ခလွန်လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် အရေးပါသော ရင်းမြစ်များရရှိစေရန် နှစ် ဖက်စလုံး၏ မဟာဗျူဟာရည်မှန်းချက်များသည် စီးပွားအရေးအရအရေးပါ သောဒေသများသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသွားပြန်သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင်ပဋိပက္ခ၏အဆုံးသတ်ကစားပွဲဟု မှတ်ယူချိန်တွင် သူတို့စိတ်ကြိုက်သုံးခွင့်ရသည့် ရင်းမြစ်များ ကို ပိုမိုလုံခြုံသောနေရာဒေသများတွင် ပိုမိုထားရှိလိုလာကြပေလိမ့်မည်။ ယင်းသည် စွန့်စားရသော ရွေးချယ်မှုတစ်ခုဖြစ်ပြီး တိုက်ခိုက်ကြသူနှစ်ဖက်ကြား ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရေး ကြိုးပမ်းမှုသည် တိုက်ပွဲများပြင်းထန်ခြင်းနှင့်ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရ လျှင် ဆွေးနွေးပွဲများပျက်စီးသွားစေနိုင်ပြီး ပဋိပက္ခ၏မူလလမ်းကြောင်းပေါ် ပြန်ရောက်သွားမည်ဖြစ်သည်။

၁၉၄၈-၂၀၁၈ မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းရှိ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုဒေသများသို့ အစိုးရ၏ ချဉ်းကပ်မှု

လွတ်လပ်ရေးရပြီးကတည်းကပင် အစိုးရသည် ဗမာ/မြန်မာ၏ နိုင်ငံတော်အသွင်ကူးပြောင်းမှုအတွင်းသို့ မြောက်ပိုင်းကချင် ပြည်နယ်နှင့်ရှမ်းပြည်နယ်များအား ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်း သို့မဟုတ် ပူပေါင်းစေခြင်းတို့ လုပ်လိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်နည်းခဲ့ သည်။ နယ်မြေဒေသအများစုမှာ အစိုးရ၏တိုက်ရိုက်ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် မရှိဘဲ နိုင်ငံတော်တည်ရှိမှုကိုထူထောင်ရန် ကြိုး ပမ်းမှုအနည်းငယ်သာရှိခဲ့သည်။ ထိုအစား ယင်းဒေသများကို သက်ဆိုင်ရာစော်ဘွားများ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များဖြင့် ပုံမှန်ချိတ်ဆက်မှု ပိုမိုခြင်း သို့မဟုတ် နည်းပါးခြင်းရှိသော ကွန်ရက်များမှတစ်ဆင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးဘဝ ဆိုင်ရာ ဒေသခံဘဝများကို ထိန်းချုပ်ထားပြီး ယုံကြည်စိတ်ချရသည့်

ဒေသခံအကြီးအကဲများနှင့်လည်းအုပ်ချုပ်ကြသည်။ယင်းချဉ်းကပ်မှုသည်SLORC/SPDCခေတ်"အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး" ကာလအထိပင် တည်တံ့ခဲ့သည်။ အဆိုပါဒေသများ တွင် ဆယ်စုနှစ် နှစ်ခုနီးပါးတိုင်အောင် အကြမ်းဖက်မှုများ လျော့ချနိုင်မည့် အခွင့်အရေးရှိခဲ့ပြီး ဒေသခံခေါင်းဆောင်များက ကျောင်းများနှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုများ ထောက်ပံ့ပေးရန်အစိုးရကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းတောင်းဆိုခဲ့သည့်တိုင် ရန်ကုန်/နေပြည်တော်က စိတ်ဝင်စားမှုအနည်း ငယ်သာပြသခဲ့သည်။ပြောရမည်ဆိုလျှင်မြန်မာစီးပွားရေးသမားများပင်လျှင် အဆိုပါဒေသများတွက်ဝင်ငွေရှာရန်များစွာ စိတ်ဝင်စားမှုမရှိကြလှဘဲ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအားလုံးနီးပါးမှာ နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီ များဖြစ်ကြပြီး အထူးသဖြင့် တရုတ်နှင့်ထိုင်း တို့မှဖြစ်သည်။ စစ်အစိုးရ အထူးသဖြင့် သက်ဆိုင်ရာနယ်မြေတိုင်းမှူးများသည် ယင်းဒေသများတွင် ကုန်သွယ်ရေး အခွန်များကောက်ခံနေခြင်းကြောင့် သူတို့၏ ရေရှည်ပါဝါခိုင်မြဲရေးအတွက်ထက် ရေတို တိုက်ခိုက်ရေးအတွက်ဦး တည်ချက်ထားနေဆဲဖြစ်သည်ဟု ယူဆရသည်။

၂၀၁၈- မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းရှိ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုဒေသများသို့ အစိုးရ၏ ချဉ်းကပ်မှု

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်နောက်ပိုင်း အစိုးရ၏မြင်သာသောအပြောင်းအလဲတစ်ခုကို ကျွန်ုပ်၏သုတေသနတွင် အထင် အရှား တွေ့မြင်ခဲ့ရသည်။ ထိုအခါမှစ၍ အစိုးရသည် စီးပွားရေးအရ အရေးပါသည့်နေရာများကို ထိန်းချုပ် နိုင်စေမည့် မိမိ၏ တပ်များနေရချထားမှုနှင့် နိုင်ငံရေးအရ အားထုတ်မှုများအပေါ် အခိုင်အမာဦးတည်မှုတိုးပွား လာခဲ့သည်။ ယင်းဦးတည်ချက် ၏ ပထမဆုံးလက္ခဏာမှာ အစိုးရမဟုတ်သောလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များကို နယ်ခြား စောင့်တပ်များ (BGF) အဖြစ်လက်ခံခဲ့ ခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာစစ်တပ်၏ ကွပ်ကဲမှုအောက်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်လို စိတ်မရှိခြင်းအပေါ်ဦးတည်ထားသော အစိုးရ မဟုတ်သည့်လက်နက်ကိုက်တပ်ဖွဲ့များက BGF အစီအစဉ်ကို ဆန့်ကျင် မှုအများမပြားရှိနေစဉ် ယင်းမျက်နှာစာ၌ မူလမျှော် မှန်းထားသလောက် အဖွဲ့များကွဲထွက်သွားခဲ့ခြင်းတော့မရှိပေ။ သို့သော်လည်း BGF အဖွဲ့သစ်တစ်ခုဖွဲ့ပြီးသွားချိန်တွင် စီး ပွားရေးအရ အရေးပါသော နေရာဒေသများအနီးတွင် မြန်မာစစ်တပ်တပ်ရင်းများကလည်း ထားရှိထားပြီးဖြစ်သည်။ ဒုတိယ လက္ခဏာမှာ အစိုးရက သဘာဝသယံဇာတ အပေါ်ပိုပြီးအာရုံစိုက်လာခြင်းဖြစ်ကာ ၂၀၁၁ တွင် ကချင်ပဋိပက္ခဖြစ်စေသည့် အခြေအနေသို့ရောက်ရှိသွားစေခဲ့ သည်ဟုသော အကောက်အယူများဖြစ်ဖြစ်စေခဲ့သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အစိုးရနှင့် KIO ကြား တင်းမာမှုများမြင့်တက်ခဲ့ သည့်တိုင် ရင်ဆိုင်တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားရခြင်းသည် ၁၉၉၄ ခုနှစ်အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီ ချက်အရ KIO ထိန်းချုပ်ထားသော နယ်မြေများသို့ အစိုးရတပ်ဖွဲ့များ နယ်ကျွံသွားခြင်းကြောင့် စဖြစ်ရခြင်းဖြစ်သည်။ နှစ်ကာလများစွာ ရှိခဲ့သည့် တိုက်ခိုက်မှုများမြင့်တက်သင့်သော်လည်း အစိုးရတပ်များက ဆုတ်ခွာရန်ငြင်းဆိုခဲ့သလို KIO ကလည်း အလားတူပင် စီးပွားရေးအရအရေးပါသည့်နယ်မြေများကို လက်လွှတ်မခံပေ။ နောက်ဆုံးတွင် များစွာသော တိုင်းရင်း သားကိုယ်စားလှယ်များကလည်း တောင်းဆိုကြသည်မှာ လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများတွင် အစိုးရ၏ ဦးစားပေး လုပ်ငန်းများတွင် စီးပွားရေးအရအရေးပါဆုံးနယ်မြေများကို ထိန်းချုပ်ထားသည့် အဆိုပါအဖွဲ့များနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲ ရေး အောင်မြင်ရန် ဦးစွာပထမဦးတည်ထားရမည်ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတည်မြဲပြီး ကျယ်ပြန့်လာ သည်နှင့် အမျှ အစိုးရသည် သဘာဝသယံဇာတများရှိသည့်နေရာများတွင်သာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးကိုလုပ်ဆောင် ရန်မှာ ၂၀၁၃ တွင် ဖြစ်နိုင်ဖွယ်မရှိဟု ယူဆရန်သာရှိတော့သည်။ သို့သော်လည်း တိုးတက်မှုမညီသော ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများကို ကြည့်လျှင် အစိုးရကော အစိုးရမဟုတ်သည့်လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ နှစ်ဖက်စလုံးသည် အနာဂတ်စီး ပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ကို ထိန်းချုပ်ရေး၏ အရေးပါပုံကို အပြည့်အဝသဘောပေါက်ကြသည်ကို ပြသနေသည်။ အချို့သော အဖွဲ့များကမူ စီးပွား ရေးအလားအလာရှိသည်ဟု ယူဆထားသည့် နယ်မြေများကို အနည်းဆုံး တစ်စိတ် တစ်ပိုင်းဖြစ်စေသူတို့ရထိုက်သည်ဟုရှင်းရှင်းပင်တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။အချို့နေရာများတွင် လက်ရှိအချိန်၌ သူပုန်များ ထိန်းချုပ်ထားခြင်းမရှိသည့် နယ်မြေဒေသများ ပင်ပါရှိနေသည်။

ယခုလေ့လာမှုသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ခေတ်ပြိုင်အခြေအနေကို နားလည်ရန်အတွက် အသုံးဝင်နိုင်သော နယ်ပယ်သုံး ရပ်ကို ဖော်ထုတ်ထားသည်။ ပထမဆုံးတစ်ခုမှာ အနာဂတ်မြန်မာနိုင်ငံတွင် အာဏာရရှိရန်အတွက် အပြိုင်အက်တာ များ လုံးပန်း နေသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ အစောပိုင်းအဆင့်များအတွင်း တိုင်းပြည်၏ အချို့နေရာများတွင် ဖြစ်ပွားနေသည့် တိုက်ခိုက်မှုများမြင့်တက်လာခြင်း၏ နောက်ကွယ်တွင်ရှိသော ဆင်ခြင်ပုံတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဒုတိယ

တစ်ခုမှာ ကချင်ပြည်နယ် နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင်ဖြစ်ပွားနေသည့် တိုက်ခိုက်မှုများကို ယခုလေ့လာမှုရှင်းပြသွားရင်း ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ နှောင့်နှေးမှုများ သို့မဟုတ် ချိန်လုပ်ထားမှုများကို ကျွန်ုပ်တို့လျှော့မတွက်သင့်ကြောင်းဖြစ်သည်။ တိုးပွားလာသည့် တိုက်ခိုက်မှုသည် အခြေကျမှုတစ်ခုအတွက် အခြေကျရေး သို့မဟုတ် အကောင်အထည်ဖော်ရေးကြိုးပမ်းမှုတစ်ခုခုအတွက် အန္တရာယ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး မြန်မာစစ်တပ်နှင့် အစိုးရလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ မျှော်လင့်ထားခဲ့သည့် နောက်မျိုးဆက်တစ်ခု သို့ မဟုတ် အစရှိသဖြင့် တိုက်ခိုက်မှုများဖြစ်နေမည့် ပုံစံတစ်ရပ်သို့ပြန်လည်ရောက်ရှိသွားမည့် အန္တရာယ်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဖြစ် လျှင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများတိုးပွားလာဖွယ်ရှိပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု နှစ်ရပ် စလုံးကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန်တိုင်းပြည်၌လိုအပ်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစိန်ခေါ်မှုများနှင့်ကြုံတွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။ တတိယတစ်ခုမှာ သဘာဝသယံဇာတများနှင့်စီးပွားရေးစင်တာများကို ထိန်းချုပ်ရန်ပြိုင်ဆိုင်ခြင်းကို မည်သို့ကိုင်တွယ်ဖြေ ရှင်းမည်ကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရန်လိုအပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အစိုးရနှင့် အစိုးရမဟုတ်သောလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များကြား စဉ်ဆက်မပြတ်ဆက်ဆံရေးများ၏ အကျိုးဆက်တစ်ခုသည် မည်သူကနယ်မြေတစ်ခုကို ထိန်းချုပ်သွားနိုင်သည်ဖြစ်စေ ထိုဒေသအတွင်းရှိ အခြားအသိုက်အဝန်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုအတွက် အကာအကွယ်ဖြစ်စေရမည့် ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ စီးပွားရေးအလားအလာကောင်းသည့်နယ်မြေဒေသအားလုံးကို တစ်စုံတစ်ယောက်သောအက်တာက ထိန်းချုပ်ထားပြီး ယင်းနေရာတွင်ပင်ရှိသည့် အကြမ်းမဖက်အက်တာများ၏ အလားအလာများကို ပယ်ဖျက်ခဲ့လျှင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသို့သွားရာလမ်းသည် သိသိသာသာပင် ရှည်လျားသွားလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

မြန်မာ/ဗမာရှိ ရဲတပ်ဖွဲ့ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အဆီးအတားများ

Obstacles to Police Reform in Myanmar/Burma

Andrew Selth
Griffith Asia Institute
a.selth@griffith.edu.au

၂၀၁၁ တွင် စစ်ဘက်-အရပ်ဘက်လွှတ်တော်တစ်ရပ်ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုခဲ့ပြီးကတည်းက မြန်မာ(ဗမာ) ကို အားလုံးသိရှိခဲ့ ကြပြီး သမ္မတဦးသိန်းစိန်ဦးဆောင်သည့် ရည်မှန်းချက်ကြီးမားသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အစီအစဉ်တစ်ရပ်ကို စတင်ခဲ့သည့် တိုင် အလေးအနက်လေ့လာခြင်းမှကင်းလွတ်နေခဲ့သည့် အရေးကြီးသောအချို့ နယ်ပယ်များကျန်ရှိနေပုံရသည်။ ဥပမာ အားဖြင့် တိုင်းပြည်၏ ရဲတပ်ဖွဲ့ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသည် "တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး" လိုအပ်ချက်နှင့်ပက်သက်ပြီးပြောကြားခဲ့ သည့် သမ္မတ၏ မည့်သည့်မိန့်ခွန်းတွင်မှ အထူးတလည်ထည့် သွင်းပြောကြားခဲ့ခြင်းမရှိပေ။ သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ ရဲတပ်ဖွဲ့ (MPF) ကိုတိုးချဲ့ရန်နှင့် ပြန်လည်ပုံသွင်းရန် လက်ရှိအစီအစဉ်များကို အသစ်ပြန်လည်အားဖြည့်ရန် သည်သာမက အရပ်ဘက်ပိုဆန်သော ဟန်ပန်နှင့် ကျင့်ဝတ်များပေးရန်နှင့် တိုင်းပြည်၏ပြည်တွင်းလုံခြုံရေး၏ သော့ချက် ကျသော အချို့ မျက်နှာစာများကို ပိုမိုတာ ဝန်ယူမှုမြင်တွေ့ရရန် အစိုးရကဆန္ဒရှိသည်မှာ အထင်အရှားပင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်မှန်ပြီး ရေရှည် တည်တံ့ သော ဒီမိုကရေစီစနစ်သို့ အစီအစဉ်တကျအသွင်ကူးပြောင်းရန်နှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးအား ကောင်းရန်မှာ ယင်းသို့သော အဆင့်များသည် အမှန်တကယ်အားဖြင့် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်။

တပ်မတော်သည် ပြင်ပကာကွယ်ရေးနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များနှင့်ရင်ဆိုင်မည့် ဆူပူမှုနှိမ်နင်းရေး တို့ကဲ့သို့ အဓိကကျသော လုံခြုံရေးဆိုင်ရာစစ်ဆင်ရေးများအတွက်သာ တာဝန်ရှိပေလိမ့်မည်။ သို့သော်လည်း ကျယ်ပြန့်သော ဒီမိုကရေစီဖော်ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် တရားဥပဒေအသက်ဝင်ရေးနှင့် ပြည်တွင်းတည် ငြိမ်ရေးကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် MPF သည် ပိုမိုကြီးမားသော အခန်းကဏ္ဍတွင်ရှိမည်ဖြစ်သည်။ ယခုတွင်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူနေထူထပ်ရာနေရာများ၏ လမ်းများထက်တွင်လည်းကောင်း၊ အရေးကြီးပုဂ္ဂိုလ်များကို အကာအကွယ်ပေးရာတွင်လည်း ကောင်း၊ အစိုးရရုံးများနှင့် သံတမန်မစ်ရှင်များအပြင်ဘက်တွင် ရပ်နေသော လုံခြုံရေး အစောင့်များတွင်လည်းကောင်း အစိမ်းရောင်ယူနီဖောင်းများထက် အပြာရောင်ယူနီဖောင်းများပိုမိုရှိနေပြီးဖြစ်သည်။ ပြည်တွင်းရေးမငြိမ်သက်မှုများကို ကိုင်တွယ်ရာတွင် ရဲတပ်ဖွဲ့ပိုမိုကြီးမားသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်တွင်ပါဝင်ပြီး စစ်တပ်ကမူ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ရခိုင်တွင်ဖြစ် ပွားခဲ့သလို၊ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းတွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သလို အရေးပေါ်အခြေအနေအတွင်း အရပ်ဘက် အာဏာကို အထောက်အကူပြုရန် အသင့်အနေအထားသာရှိနေမည်ဟု လည်း မျှော်လင့်နိုင်သည်။

အဆုံးသတ်အားဖြင့် MPF ကို တိုးချဲ့ခြင်း၊ ပြန်လည်ပုံသွင်းခြင်းနှင့် ခေတ်မီအောင်လုပ်ဆောင်ခြင်းကိုပြုလုပ်ရမည်။ ကိုလိုနီ ခေတ်ကတည်းက ပိုမိုကြီးမားကာ အာဏာပိုရှိပြီးဖြစ်သော်လည်း ပန်းတိုင်မှာ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးတပ်ဖွဲ့ဝင် ၁၀၀၀၀၀ ကျော်ရှိပြီးလုံခြုံရေးတပ်ရင်း ၃၄ ရင်းရှိသည့် တပ်ဖွဲ့တစ်ခုဖြစ်ရန်ဖြစ်သည်။ မြန်မာဘာသာဖြင့် လွှင့်တင်ထား သည့် ပြည့်စုံသောMPFဝဘ်ဆိုင်တွင်မြင့်တွေ့ခဲ့ရသည်မှာတပ်ဖွဲ့ဝင်စုဆောင်းရေးစံချိန်စံညွှန်းများနှင့် အရာရှိအဆင့်သို့ ဝင်ရောက်ရန် လိုအပ်ချက်များကို မြှင့်တင်ထားပြီးဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် လက်နက်ကိုင်ဆောင်ထားခြင်းမရှိ သော အရာရှိများက အရပ်သားများနှင့်အနီးကပ်ပူးတွဲဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ရပ်ရွာအခြေပြုရဲတပ်ဖွဲ့လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရေးကို ကြီးကြီးမား မားအာရုံစိုက်ရန် MPF ၏ သဘောတရားရေးရာနှင့် လေ့ကျင့်ရေးအစီအစဉ်များကို လည်း ပြောင်းလဲခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယင်း ချဉ်းကပ်မှုသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် လုံးဝအစိမ်းကြီးမဟုတ်သော်လည်း ပြည့်ပြည့်ဝဝနှင့် အောင်မြင်စွာအကောင်အထည် ဖော်နိုင်ခဲ့လျှင် ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းအာဏာသိမ်းပြီး ကတည်းက ပုံသွင်းထားခဲ့သည့် တင်းမာသည့် ပြည်သူ့ စစ်ပုံစံရဲတပ်ဖွဲ့အဖြစ်မှသည် ဆန့်ကျင်ဘက်အနေအထားသို့

ပြောင်းသွားလိမ့်ပေမည်။

သို့သော်လည်း ၂၀၁၁ ခုနှစ်မတိုင်မီက ယခင်စစ်အစိုးရတည်ထောင်ခဲ့သလို အင်ဒိုနီးရှားတို့ကဲ့သို့သော အခြားနိုင်ငံများတွင် အာဏာရှင် အစိုးရ များခေတ်လွန်တွေ့ကြုံခဲ့ရသလို နိုင်ငံ့ရဲတပ်ဖွဲ့၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးမှာ ပစ္စက္ခအချိန်တွင် မရေမတွက်နိုင်သောစိန်ခေါ်မှုများရှိနေသည်။ယင်းသို့သောအသွင်ကူးပြောင်းမှုမျိုးသည်မည်သည့်အခါကမှ မလျင်မြန်ခဲ့သလို လွယ်လည်းမလွယ်ကူခဲ့ပေ။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း အစိုးရနှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့တို့ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရဖွယ်ရှိသည့် စိန်ခေါ်မှုနယ်ပယ်အတော်များများရှိသည်။

MPF တိုးချဲ့ရေးအလျင်အမြန် ပြုလုပ်ရန် မလွဲမရှောင်သာကြုံတွေ့ရလျှင် တည်ဆောက်ပုံဆိုင်ရာနှင့် ရင်းမြစ်ဖိအားတို့ရှိမည် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် မြန်မာစစ်တပ်သည် အလွန်တန်ခိုးထွားလျှက်ရှိနေဦးမည်ဖြစ်သည်။ ထောက်လှမ်းရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ပြည်တွင်းလုံခြုံရေးစစ်ဆင်ရေးများကဲ့သို့သော အချို့နယ်ပယ်များတွင် MPF နှင့် တပ်မတော်တို့၏ အကျိုးစီးပွားချင်း တိုက်လျှက်ရှိနေပေလိမ့်မည်။ တပ်မတော်ကခွင့်ပြုဖွယ်ရှိလျှင် အင်စတီကျူးရှင်းနှစ်ခုကြား အခန်းကဏ္ဍ များ၊ တာဝန်များနှင့် ဆက်စပ်အကျိုးအမြတ်များကို သီးခြားစီခွဲခြားထားနိုင်ဖွယ်ရှိသော်လည်း ရောထွေးမှုများဆက်လက်ရှိ နိုင်သေးသည်။ ရဲတပ်ဖွဲ့တွင် ကာလကြာရှည်အမြစ်တွယ်ခဲ့သော ဓလေ့များကိစ္စကိုလည်း ဖြေရှင်းရမည်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ အားဖြင့် နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်းအမြစ်တွယ်နေသော ပြဿနာများဖြစ်သည် ခြစားမှုနှင့် အာဏာအလွဲသုံးစားလုပ်မှုတို့သည် အမြတ်ဖြတ်ရန်ခက်ခဲနေပေဦးမည်။ ထိုအချိန်အထိ အရပ်သားများနှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့ကြားဆက်ဆံရေးသည် ပြဿနာအဖြစ် ဆက်လက်ရှိနေပါလိမ့်မည်။

ထို့အပြင် ယင်းသို့သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံတော်အခြားအဖွဲ့အစည်းများမှသီးခြားကင်းလွတ်ပြီး ဖြေရှင်းနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ သမ္မတပြောခဲ့သလိုပင် ပြည်သူ့ဂုန်ဆောင်မှုပေးသည်အဖွဲ့အစည်းများ၏ စံသတ်မှတ်ချက်မှာတရားဥပဒေစိုးမိုးမှုရှိရှိနှင့် မျှမျှတတ ဘက်မလိုက်ဘဲအုပ်ချုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုနှင့်ပွတ်တိုက်မှု အမြဲဖြစ်နေ မည့် စနစ်တစ်ခု၏ခံနိုင်ရန်မရှိနိုင်သော်လည်း ကျင့်သုံးနိုင်သည့်တိုင် ဂိရောဓိဖြစ်နေမည်။ စစ်အစိုးရ အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ် ခဲ့သည့်အတိုင်း တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးသည် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးအောက်တွင် ဆယ်စုနှစ်များနှင့်ချီကာ တိမ်မြုပ်နေခဲ့သည်။ ရိုးရိုးသားသားကင်းလွတ်ခွင့်များရှိသော်လည်း ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်သည် ဥပဒေနှင့်မညီဘဲ အကြိမ်ကြိမ်ပြုကျင့်ခဲ့ လျှင် အရေးယူအပြစ်ပေးခံရမည်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ အရာရှိများက ပါရာဒိုင်းအသစ်ကို လက်ခံပြီးမပြောင်းလဲနိုင်ခဲ့လျှင် အစိုးရ ဟောင်းလက်ထက်ကအကျင့်များအတိုင်းမပြောင်းနိုင်သေးဟုတွေ့ရှိလျှင် သူတို့ကို အစားထိုးရမည်ဖြစ်သည်။ အတိတ်နှင့်အလျဉ်းပြတ်သားရန်လိုအပ်သည်။

ယင်းနယ်ပယ်တွင် အကူအညီပေးရန်အတွက် နိုင်ငံခြားအစိုးရများ၊ နိုင်ငံတကာအင်စတီကျူးရှင်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကဖောင် ဒေးရှင်းများသည် ၂၀၁၁ ကတည်းက နေပြည်တော်အား ချဉ်းကပ်ခဲ့သည်။ သမ္မတ၏မိန့်ခွန်းအများဆုံးကိုကိုးကားပြီး ကျယ် ပြန့်သော တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကိုရန်ညွှန်းခြင်းကြရာ အများစုမှာ MPF ကို တိုက်ရိုက်အကူအညီများပေးရန်ဖြစ်ပုံရသည်။ သို့သော်လည်း မြန်မာ့ရဲတပ်ဖွဲ့ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်အတွက် နိုင်ငံခြားသားများ၏ စွမ်းဆောင်နိုင်မှုမှာ အကန့်အသတ်ရှိ သည်။ အထူးပြုလမ်းညွှန်းချက်များ၊ နည်းပညာအကူအညီများနှင့် ခေတ်မီ လက်နက်ကိရိယာများကိုသာ သူတို့ထောက် ပံ့ နိုင်သည်။ အခွင့်အရေးအခြေပြုခြင်းနှင့် ရပ်ရွာအခြေပြု ရဲတပ်ဖွဲ့လုပ်ငန်းကဲ့သို့ သဘောတရားများကိုသာ သူတို့အကြံပေး နိုင်သည်။ ရဲတပ်ဖွဲ့၏ အခြေခံလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရန် စွမ်းဆောင်ရည်များတိုးမြှင့်ခြင်း၊ ရာဇဝတ်မှုနှင့် မတည်ငြိမ် မှုများကို ထိန်းချုပ်ရန် စွမ်းဆောင်ရည်များတိုးမြှင့်ခြင်းနှင့် ဒီမိုကရေစီနည်းလမ်းကျရဲတပ်ဖွဲ့မိုဒယ်များကို ဖော်ဆောင်ခြင်း တို့ပြုလုပ်သင့်သည်။ သို့သော်လည်း MPF ၏ အခြေခံကျသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုသည် နေပြည်တော်ထံမှ ခိုင်မာသော အထောက်အပံ့၊ တပ်ဖွဲ့၏ ပရော်ဖက်ရှင်နယ်ဓလေ့၏ ပါရာဒိုင်းအရွေ့နှင့် ရပ်ရွာနှင့်ယုံကြည်မှုရှိသော ဆက်ဆံရေးဖွံ့ဖြိုးမှု တို့အပေါ်တွင်သာ မူတည်သည်။ အဆိုပါကိစ္စရပ်များကို မြန်မာတွေကိုယ်တိုင်သာ ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ဒီမိုကရေစီနည်းလမ်းကျရဲတပ်ဖွဲ့လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခြင်းသည် မည်သို့မည်ပုံနည်းဆိုသည့်အပေါ် နိုင်ငံတကာ

အဆင့်၌ ကျယ်ပြန့်သောသဘောတူညီမှုများ လွန်ခဲ့သည်ဆယ်စုနှစ်ကနည်းရ ရရှိခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ အခြေခံမူ ၇ ရပ်ကို လေ့လာသုံးသပ် သူများက ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းတို့မှာ ရဲတပ်ဖွဲ့သည် ဥပဒေနှင့်အညီတာဝန်ထမ်းဆောင်ခြင်း၊ ပရောဖက် ရှင်နယ်ကျင့်ဝတ်ဖြင့် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ခြင်း၊ အင်အားသုံးခြင်းကိုအနည်းဆုံးအသုံးပြုခြင်းဖြင့် လူ့ဘဝများကို ကာကွယ် ခြင်း၊ ပြည်သူကို တာဝန်ခံခြင်း၊ ရာဇဝတ်မှုများကြိုတင်နှိမ်နင်းခြင်းဖြင့် လူ့ဘဝများနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ကာကွယ်ခြင်း၊ လူ့ အခွင့်အရေးနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုခြင်းတို့ဖြစ်ကြသည်။ ယင်းမူ ၇ ရပ်ကို ရဲတပ်ဖွဲ့သည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းများအတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အဖွဲ့စည်းအတွင်းနှင့် ပြင်ပတွင် ထိရောက်သောတာဝန်ခံမှုကို ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ပြည်သူ့ဘဝလုံခြုံမှုရှိစေရန် ဒေသခံရပ်ရွာလူထုများနှင့် လက်တွဲ ဆောင်ရွက်ခြင်းစသည့် မူသုံးရပ်သို့အကျဉ်းချုပ်နိုင်သည်။ ယင်းစံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်တိုင်းတာကြည့်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံ သည် ၁၉၉၀ ပြည့်နှောင်းပိုင်းကတည်းကစကြည့်လျှင် တိုးတက်မှုအချို့ရှိခဲ့ပြီး ၂၀၁၁ တွင် အစိုးရသစ်တက်ပြီးနောက် သိသာခဲ့ဖွယ်ရှိသော်လည်း ရှေ့ဆက်လျှောက်လှမ်းရမည့် များစွာရှိနေသေးသည်။

သို့သော်လည်း MPF သည် မိမိကိုယ်တိုင်ပြန်လည်ပုံဖော်နိုင်သင့်ပြီး ထိုသို့ဆိုလျှင် မြန်မာနိုင်ငံတွင်သမ္မတဦးသိန်းစိန်၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အစီအစဉ်နှင့် ပိုပြီးဒီမိုကရေစီဆန်ကာပေါ်ကြွယ်ဝပြီး လူသားဆန်သောလူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ဖွံ့ဖြိုး ရေးကို အဓိကျကသောထည့်ဝင်မှုများပြုလုပ်နိုင်မည့်အလားအလာဖြစ်သည်။ အရေးကြီးသော အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် ရွေးကောက်ခံအစိုးရ၊ မိမိတို့၏ အပြုအမူ-ရွေးကောက်ခံအစိုးရ၏ ကျင့်သုံးမှု- တို့မှတစ်ဆင့် ပြည်သူများ အတွက် အဖြေရှာပေးနိုင်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အကောင်အထည်ဖော်ရန်နှင့် မိမိတို့၏လုပ်ရပ်များအတွက် ပိုပြီးတာဝန်ခံနိုင်သော လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဖြစ်ရန် လက်ရှိကြိုပမ်းမှုများတွင် တိုးတက်မှု၏ အရေးကြီးသော ညွှန်း ကိန်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ယင်းကိစ္စအားလုံးတို့ကို နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းအနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ မြန်မာ ပြည်သူများကိုယ်တိုင်ကသော်လည်းကောင်း နှစ်ဖက်စလုံးက အနီးကပ်စောင့်ကြည့်ရလိမ့်မည်ဖြစ်ပေတော့သည်။

မြန်မာစီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအလားအလာများ

The Prospects of Myanmar’s Economic Reform and Development

Song Qingrun
China Institutes of Contemporary International Relations
songqingrun@cicir.an.cn

မြန်မာစီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအသစ်၏ အလွန်အရေးပါသောအရာများ

တိုင်းပြည်နှင့် ပြည်သူများ ကာလကြာမြင့်စွာ အလွန်အမင်းဆင်းရဲခဲ့ခြင်းတို့သည် အစိုးရသစ်အား စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအသစ် ဖော်ဆောင်ရန် တွန်းအားပေးသည့် အဓိက မောင်းနှင်အားဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် သယံဇာတ ပေါကြွယ်ဝပါဂသည် တိုင်းပြည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ၁၉၈၇ခုနှစ်မှစ၍ဆင်းရဲဆုံးနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအသစ်၏ အလျင်စလိုအခြေအနေများရှိသည်။ သမ္မတဦးသိန်းစိန်အစိုးရသည် နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို အစိုးရ၏ ဦးစားပေးတစ်ရပ်အဖြစ် ဖော်ဆောင်ထားရှိသည်။ အထူးသဖြင့် အစိုးရသစ်၏ ပထမနှစ်အတွင်း စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုကိုများစွာ အာရုံစိုက်ခဲ့ခြင်းမရှိခဲ့။ နောက်ပိုင်းတွင် စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနောက်ကျခြင်းသည် နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို ပျက်စီးစေမည်ဟု ထိပ်တန်းအရာရှိများက သဘော ပေါက်ခဲ့သည်။

လွန်ခဲ့သည့်နှစ်နှစ်၌ အာရပ်ကမ္ဘာတွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ဂျရန်းသုန်းကား အခြေအနေကြောင့် မြန်မာအာဏာပိုင်များ သွေးပျက် ထိတ်လန့်ခဲ့ရပြီး စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို အရှိန်မြှင့်ရန် ၎င်းတို့အပေါ် ဖိအား ဖြစ်စေခဲ့သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အာရပ်နွေဦးဟု ခေါ်ဆိုသည့် အဖြစ်အပျက်၏ အဓိကအကြောင်းအရင်းမှာ လူငယ်များ အလုပ်အကိုင် မရှိသည့်နှုန်း မြင့်မားလာခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစ၍ မြန်မာအစိုးရသစ်၏ စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု လုပ်ဆောင်မှုများ

နိုင်ငံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ တစ်နှစ်ကျော်ကြာ ပြုလုပ်ပြီးနောက် သမ္မတဦးသိန်းစိန်အစိုးရသည် စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု၏ ဒုတိယအပိုင်းကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

ပထမအဆင့်တွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ဖြစ်စဉ်များကို လမ်းညွှန်မောင်း နှင်မည့် လာမည့်နှစ်ကာလများအတွက် စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု၏ သိပ္ပံနည်းကျအစီအစဉ်နှင့် ရည်မှန်းချက်ကြီး မားသော အစီအစဉ်များကို ချမှတ်ခဲ့သည်။ သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်ပြောကြားခဲ့သည့် မြန်မာစီးပွားရေးဦးတည်ချက်များ အနက်တစ်ရပ်မှာ စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံပြီး အခြားစီးပွားရေး ကဏ္ဍများ ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးရေးတိုးတက်ရေးဆိုသည့် ဦးတည်ချက်အား စိုက်ပျိုးရေးမှတစ်ဆင့် ခေတ်မီစက်မှု နိုင်ငံတော် တည်ဆောက်ရေးနှင့် အခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍများ ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး တို့ဖြစ်သည်။

ဒုတိယအဆင့်သည် ယခင် စစ်အစိုးရနှင့် အလွန်ခြားနားပြီး ဦးသိန်စိန်အစိုးရစီး ပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု၏ အခြေခံပန်းတိုင်များအနက်တစ်ခုမှာ ပြည်သူများ၏ဘဝအခြေအနေ တိုးတက်ရေးနှင့် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး ဆင်းရဲမွဲတေမှုပပျောက်ရေးတို့တွင် များစွာအာရုံစိုက်ရေးတို့ဖြစ်သည်။

တတိယအဆင့်မှာ လွှတ်တော်နှင့် အစိုးရတို့သည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပတ်ဂန်းကျင် တိုးတက်ရန်နှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှု တိုးမြင့်ရာတွင် တိုင်းပြည်ကို အထောက်အကူဖြစ်စေမည့် လုပ်ဆောင်ချက်အဖြစ် ခေတ်မမီတော့သော စီးပွားရေး

ဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် ဥပဒေသစ်များကို ဖော်ဆောင်ပြဋ္ဌာန်းခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပဒေသစ်များကြောင့် ရင်းနှီးမြှပ်နှံမှု ချောမွတ်ပြီး ရင်းနှီးမြှပ်နှံမှုများကို ဆွဲဆောင်ရန် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ၊ ပိုမိုလက်ခံ မည့် လုပ်ဆောင်မှုများကို ဆောင်ရွက်ကြ ရန်ဖြစ်သည်။

စတုတ္ထအဆင့်မှာမြန်မာအစိုးရသည် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းအမြောက်အမြားကို အပြောင်းအလဲ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ဂန်ဆောင်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းသစ်အမြောက်အမြားကို ထူထောင်ကာ ရှေးရိုးစွဲအရာရှိများကို ထုတ်ပယ် ပြီး အရေးကြီးသော နေရာများတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသမားများကို ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ အထက်ပါလုပ် ဆောင်မှုများအားလုံး သည် အစိုးရအဖွဲ့တွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲသူအဆင့်အတန်းကို ခိုင်မာစေခဲ့ပြီး အစိုးရအရာရှိအား လုံး၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး နှင့်ပက်သက်သော တွေးတောမှုများကိုအားကောင်းစေခဲ့ကာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအတွက် အစိုးရအရာရှိများ၏အသိစိတ်နှင့် ထိရောက်စွာဂန်ဆောင်မှုပေးခြင်းတို့ တိုးတက်လာခဲ့သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ပြည်သူ များ၏လူမှုစီးပွားအဆင့်အတန်းကို မြှင့် တင်ခြင်းနှင့် တိုင်းပြည်စီးပွားရေးအတွက် မဏ္ဍိုင်ဖြစ်သော အသေးစားနှင့် အလတ်စားလုပ်ငန်းများ (SME) နောက်ထပ် ဖွံ့ ဖြိုးရေးအတွက် ဗဟိုကော်မတီတစ်ရပ်ကို ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇန်နဂါရီလ တွင် မြန်မာအစိုးရက ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ အဖွဲ့ဂင် ၂၇ ဦးပါ ဂင်သော SME ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီကို သမ္မတဦးသိန်းစိန်က ဦးဆောင်ပြီး ဒုတိယ သမ္မတနစ်ဦးဖြစ်သော ဒေါက်တာ စိုင်းမောက်ခမ်းနှင့် ဦးဉာဏ်ထွန်းတို့အပါအဂင် ဂန်ကြီး ၂၀ ဦးပါဂင်သည်။

ပဥ္စမအဆင့်မှာ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပြုလုပ်ရေးသို့ အစိုးရက အားကောင်းကောင်းဖြင့်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ရေး၊ စွမ်းအင်၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခြားနယ်ပယ်များ၏ ကဏ္ဍများကို အစိုးရ၏ထိန်းချုပ်ထားမှုများ ဖြေလျှော့ပေးခဲ့ကာအထက်ပါနယ်ပယ်များတွင်ပုဂ္ဂလိကအရင်းအနှီးများ ပြည်ပအရင်းအနှီးများဖြင့်လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ခွင့်ပြုခဲ့သည်။ အချို့သော နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းများကို ကော်ပိုရေးရှင်းများအဖြစ်သို့ပြောင်းလဲလိမ့်မည်ဖြစ်ပြီး အချို့ကိုမူ ပုဂ္ဂလိ က ကဏ္ဍတိုးမြှင့်ရန်ရည်ရွယ်ချက်ခြင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများသို့ခွင့်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ပြုပြင်ပြောင်း လဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍအတွက် သင့်တော်သော ပတ်ဂန်းကျင်တစ်ခုဖန်တီးရန်အစိုးရကလိုလားပြီး စီးပွားရေးအတွင်းသို့ ပိုမိုသက် ဂင်လှုပ်ရှားမှုများဖြစ်စေမည်ဖြစ်သည်။

ဆဋ္ဌမအဆင့်မှာ ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များနှင့် အင်စတီကျူးရှင်းများ၏ ဉာဏ်ပညာ၏ အခွင့်သာ ချက်များကို အစိုးရက အပြည့်အဂယူသွားမည်ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် ဒေါက်တာဦးမြင့်ဦး ဆောင်သော စီးပွား ရေးအကြံပေးအဖွဲ့ကို သမ္မတဦးသိန်းစိန်ကဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များသည် သမ္မတသို့ စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲ ရေးအကြံဉာဏ်များတိုက်ရိုက်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ဆင်းရဲမွဲ တေမှုတိုက်ဖျက်ရေး၊ ဘဏ်နှင့် ငွေအရင်းအနှီးဈေးကွက်များပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့်ပက်သက်သော အလုပ်ရုံဆွေးနွေး ပွဲကြီးများကိုလည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျင်းပခဲ့ပြီး မြန်မာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုညီလာခံကိုလည်း နှစ်စဉ်ကျင်းပခဲ့ကာ စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို တွန်းအားပေးရာ တွင် အထောက်အကူဖြစ်ရန် အမေရိကန်နှင့် EU ကျွမ်းကျင်သူများစွာကိုပင် ခန့်ထားခဲ့သည်။ IMF ကျွမ်းကျင်သူများ၏ အကူအညီဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကျော်ကြာတည်မြဲခဲ့သော ဈေးကွက်ပေါက်ဈေးအတိုင်း ငွေလဲလှယ်သည့် စနစ်ကို ၂၀၁၂ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင် အဆုံးသတ်နိုင်ခဲ့ပြီး ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ဗဟိုဘဏ်က အမေရိ ကန်ဒေါ်လာ တစ်ဒေါ်လာလျှင် မြန်မာ ကျပ်ငွေ ၈၁၈ ကျပ်ဖြင့် (တိုင်းပြည်တွင် ငွေလွှဲမှုအများဆုံးအတွက် အသုံးပြုကြလေ့ ရှိခဲ့ကြသည့် မှောင်ခိုဈေးကွက်တွင် အခြေခံအားဖြင့် တစ်ဒေါ်လာလျှင် ၈၀၀ ကျပ်မှ ၈၂၀ ကျပ်ရှိသည်) ဈေးနှုန်းသတ်မှတ် ပေးခဲ့ကာ နေစဉ်ငွေလွှဲမှု အများဆုံးအတွက် အသုံးပြုကြသည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်မှုများအပါအဂင် မြန်မာဘဏ်များသည် Visa ATM ကွန်ရက်နှင့်ချိတ်ဆက်ခဲ့ပြီး ATM နှင့် E-commerce တို့ကဲ့သို့ အီလက်ထရွန်းနစ်ငွေလွှဲများကို စတင်အသုံးပြုခဲ့ ကြကာ နောက်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံတကာခရက်ဒစ်ကတ်များငွေလွှဲခြင်းကို စတင်အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။

သတ္တမအဆင့်မှာ အနောက်နိုင်ငံများက အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများကို ဆိုင်းငံ့ခြင်းနှင့် အများစုကိုပယ်ဖျက်ပေးခြင်း တို့ဖြင့်ဆွဲ ဆောင်ခဲ့သော စီးပွားရေးနှင့်နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို သမ္မတဦးသိန်းစိန်က လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်း

ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် မြန်မာအစိုးရသည် အာဆီယံ၊ အမေရိကန်၊ EU၊ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ တောင်ကိုရီးယားနှင့် အခြားနိုင်ငံများထံမှာ နိုင်ငံခြား တိုက်ရိုက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ (FDI) ကို ဆွဲဆောင်ရန် အားသွန်ခွန်စိုက်လုပ်ဆောင်ခဲ့ သည်။ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကျော်ကြာ စီးပွား ရေးပိတ်ဆိုမှုကို ကြီးကြီးမားမားခံခဲ့ရပြီး ကြွေးမြီပမာဏကြီးမားခဲ့သောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးရန် အရင်း အနှီးနှင့် နည်းပညာများ အသည်းအသန်လိုအပ်နေသည်။

မြန်မာစီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအလားအလာများ- အာရှ၏ ထွန်းသစ်စကြယ်ပွင့်လား

၂၀၁၂ ဩဂုတ်လတွင် အသွင်ကူးပြောင်းနေဆဲမြန်မာ-အခွင့်အလမ်းများနှင့်စိန်ခေါ်မှုများဆိုသည့် ခေါင်းစဉ်ဖြင့် အစီရင်ခံစာ တစ်စောင်ကို အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်က ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ မြန်မာသည်အာရှ၏ ကြီးထွားတိုးတက်မှု မြန်ဆန်သော စီးပွားရေး များနောက်ကို လိုက်နိုင်ပြီး တစ်နှစ်အတွင် ၇ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၈ ရာခိုင်နှုန်းသို တိုးတက်ကာ ဂင်ငွေအလယ်အလတ်ရှိသော နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်လာကာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို အရှိန်အဟုန်ဖြင့်နောက်ထပ် ဖော်ဆောင်ခြင်းဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစိန်ခေါ်မှုများကို ကျော်လွှားနိုင်လျှင် ၂၀၃၀ တွင် နိုင်ငံသားတစ်ဦးချင်းဂင်ငွေသည် သုံးဆဖြစ်လာမည်ဟု အစီရင်ခန့်စာက ဆိုသည်။ "မြန်မာ နိုင်ငံဟာ အာရှရဲ့နောက်ထပ်ထွန်းသစ်စကြယ်တစ်ပွင့် ဖြစ်လာနိုင်တယ်ဆိုပေမယ့် ဒီလိုဖြစ်လာဖို့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲနဲ့ မဆုတ်မနစ်ဖော်ဆောင်ဖို့လိုအပ်ပါတယ်" ဟု အရှေ့အာရှ၊ အရှေ့တောင်အာရှနှင့် ပစိဖိတ်ဆိုင်ရာ ADB ဒုတိယဥက္ကဌ Stephen Groff က ပြောဆိုခဲ့သည်။ မြန်မာ့ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသည် အသီးအပွင့်များဖူးပွင့်လာနေပြီး အရှိန် အဟုန်ရရန် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာကာ ၂၀၁၄ မတ်လတွင်ကုန်ဆုံးမည့် ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် မြန်မာ့စီး ပွားရေးသည် ယခင်နှစ်က ခန့်မှန်းခြေ ၆ဒသမ ၅ ရာခိုင်နှုန်းတိုးတက်ခဲ့ရာမှ ၆ ဒသမ ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးတက်ရန်မျှော် မှန်းထားသည်ဟုလည်း ၂၀၁၃ ခုနှစ် မေလတွင် IMF ကပြောကြားခဲ့သည်။

မြန်မာ့စီးပွားရေးသည် အနာဂတ်တွင်ဦးမော့ရန် အခွင့်ကောင်းများစွာရှိသည်။

ပထမအချက်မှာ တိုင်းပြည်သည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလမ်းကြောင်းပေါ်သို့ အလျင်အမြန်ရောက်ရှိခြင်း ဖြစ်ပြီး စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်းကဏ္ဍတိုင်းတွင် ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလိုအပ်ပြီး သန်း ၆၀ ကျော်သော မြန်မာပြည်သူများ သည် စားသုံးနိုင်စွမ်းအလားအလာပိုရှိလာခဲ့သောကြောင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုတွင် အလားအလာကြီး ကြီးမားမားရှိသည်။

ဒုတိယအချက်မှာ မြန်မာ့စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးတွင် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းထံမှာ အထောက်အ ပံ့များစွာရရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ပါရီကလပ်ဟု ခေါ်ဆိုကြသည့် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးအင်အားကြီး ၁၉ နိုင်ငံက ၂၀၁၃ ဇန်နဂါ ရီလတွင် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ်တင်ရှိသည့် ကြွေးမြီ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၆ ဘီလျံကို လျှော်ပေးခဲ့ပြီး မေလတွင် ဂျပန်နိုင်ငံက မြန်မာ့ကြွေးမြီ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂ ဘီလျံကိုလျှော်ပေးခဲ့ကာ အကူအညီသစ် ယန်း ၅၁ ဒသမ ၀၅ သန်း (အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၅၀၄ သန်း) ကို ဆက်လက်ပေးခဲ့သည်။ မြန်မာသည် နိုင်ငံတကာအဝိုင်းအဝိုင်းထံမှ ချေးငွေနှင့် အကူအညီ များစွာလည်းရရှိခဲ့သည်။

တတိယအချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှနှင့် တောင်အာရှကြား ကုန်စည်များစီးဂင်ရန်နှင့် စီးပွားရေး ချိတ် ဆက်ခြင်းအတွက် နေရာကောင်းတွင်ရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတည်ထောင်လျှက်ရှိသော စီးပွားရေးဇုန်များ စွာသည် မြန်မာ-ထိုင်းနယ်ခြားဒေသတွင် ထားဂယ်ဆိပ်ကမ်း၊ အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာ ကမ်း ရိုးတန်းအနီးတွင် ကျောက်ဖြူ ဆိပ်ကမ်း အန်ဒ မန် ပင်လယ်ထွက်ပေါက် ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းအနီးတွင် သီလဂါဆိပ်ကမ်းများကဲ့သို့ ဒေသတွင်း၌ ထုတ်ကုန်နှင့် သယ်ယူပို့ ဆောင်ရေး စင်တာတစ်ခုဖြစ်လာမည့် မြန်မာနိုင်ငံကို အထောက်အကူဖြစ်စေလိမ့်မည်။ ယင်းထူးစီးပွားရေးဇုန်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးတိုးမြှင့်စေမည့် ပထဂီဂင်ဆိုင်ရာ အခွင့်သာချက်များအဖြစ် ပိုမိုကောင်းမွန်စွာဆောင်ကျဉ်းလာပေ လိမ့်မည်။ ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ သယံဇာတလည်း ပေါကြွယ်ဂသည်။ မြန်မာစီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအနာဂတ်သည် တောက်ပနေပုံရသည်။ သို့သော် ယင်း၏ပြုပြင်ပြောင်း

လဲမှု နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းစဉ်များသည် စိန်ခေါ်မှုအပြည့်ဖြင့် ခက်ခဲကြမ်းတမ်းသည့်လမ်းတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ပထမအချက်မှာ များစွာသော နိုင်ငံတကာရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများသည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအကျော့သစ်၏ အနာဂတ်ကို သံသ ယရှိကြသည်။ Transparency International ကထုတ်ပြန်သည့် ၂၀၁၂ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုညွှန်းကိန်းအရ မြန်မာနိုင်ငံ သည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ခြစားမှုအများဆုံးနိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်နေဆဲဖြစ်ကာ ယင်းသည် စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်း လဲမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး တို့၏ ကြီးမားသော အတားအဆီးဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၁၁ တွင် စစ်အစိုးရဆင်းသွား ပြီးနောက် အနောက်နိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအတွက် ပွင့်ကာစသာဖြစ်နေပြီး ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် အမြတ်ကြီးကြီးမားမား ရနိုင်သည်နေရာလော၊ အခြားနေရာသည် အဆုံးရှုံးနည်းမည်လောကို ဝေခွဲမရဖြစ်နေသည်။

ဒုတိယအချက်မှာ ခေတ်နောက်ကျနေသော စီးပွားရေးဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်ကိစ္စသည် စီးပွားရေးပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုအတွက် ကြီးမားသော အတားအဆီးဖြစ်သည်။

တတိယအချက်မှာ တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ အကြမ်းထည်နှင့်အနုထည်များအပါအဝင် ယိုယွင်းပျက်စီးနေသော အခြေခံ အဆောက် အအုံများဖြစ်ပြီး ယင်းသည်လည်း စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ကြီးမားပြီး ရေရှည်ဖြစ်သည့် နောက် ထပ်အဆီးအတားတစ်ခုဖြစ်သည်။

စတုတ္ထအချက်မှာ လုံလောက်သော ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမရှိခြင်းကလည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှု အတွက် ကန့်သတ်မှုဖြစ်သည်။

ပဥ္စမအချက်မှာ စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် မြန်မာအမျိုးသားလုပ်ငန်းများသည် ပိုအားကောင်းလာမ လား သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများကြောင့် ကျရှုံးသွားမလားဆိုသည်ပင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ကုမ္ပဏီအများစုမှာ အသေး စား နှင့် အလယ်အလတ်လုပ်ငန်းများဖြစ်ကြပြီး ကြီးမားသောလုပ်ငန်းအများအပြားရှိသည့်တိုင် ၎င်းတို့၏ နည်းပညာ၊ စီမံခန့်ခွဲမှု နှင့် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုတို့မှာ နိုင်ငံတကာအဆင့်နောက်တွင်ကျန်နေသည်။ ပိုမိုပြီးအင်အားကြီးသည့် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများ နှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရသည်အခါ မြန်မာအမျိုးသားကုမ္ပဏီများ၏ ကံကြမ္မာမည်သို့ဖြစ်မည်နည်း။ ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံခြားကုမ္ပ ဏီများ မည်သို့ယှဉ်ပြိုင်မည်နည်း သို့မဟုတ် ဟန်ချက်ညီစွာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မည်နည်း။ ထို့နောက် ယင်းတို့ကို တစ်ချိန် တည်းဖွံ့ဖြိုးအောင် မည်သို့ပြုမည်နည်း။ နိုင်ငံတကာအားဖြင့်လည်း အနောက်တိုင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန် အရင်းအနှီးအလုံအလောက် မရှိချေ။ အနောက်တိုင်းဈေး ကွက်စားသုံးမှုမှာလည်းနိမ့်ကျသည်။ယင်းသို့အခြေအနေဆိုးများကြောင့်မြန်မာ့စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးရေးတွင်အနောက်တိုင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ဈေးကွက်သည် နေရာကြီးကြီးမှပါဝင်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

အကျဉ်းချုပ်နိဂုံး

မြန်မာ့စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုသည် တိုင်းပြည်ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ပြည်သူအများဘဂယာသာမှုကို တိုးတက်စေပေလိမ့် မည်။ တိုင်းပြည်၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးတွင် အခွင့်သာမှုကြီးကြီးမားမားနှင့် တောက်ပသောအနာဂတ်ရှိသည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံသည် စိန်ခေါ်မှုများကို သတိပြုပြီး ရှေ့တွင်ကြုံတွေ့ ရမည့် အခက်အခဲများကို ဂရုတစ်စိုက်ကျော်လွှား သင့်သည်။